

UNIVERSITY OF TORONTO DUPL

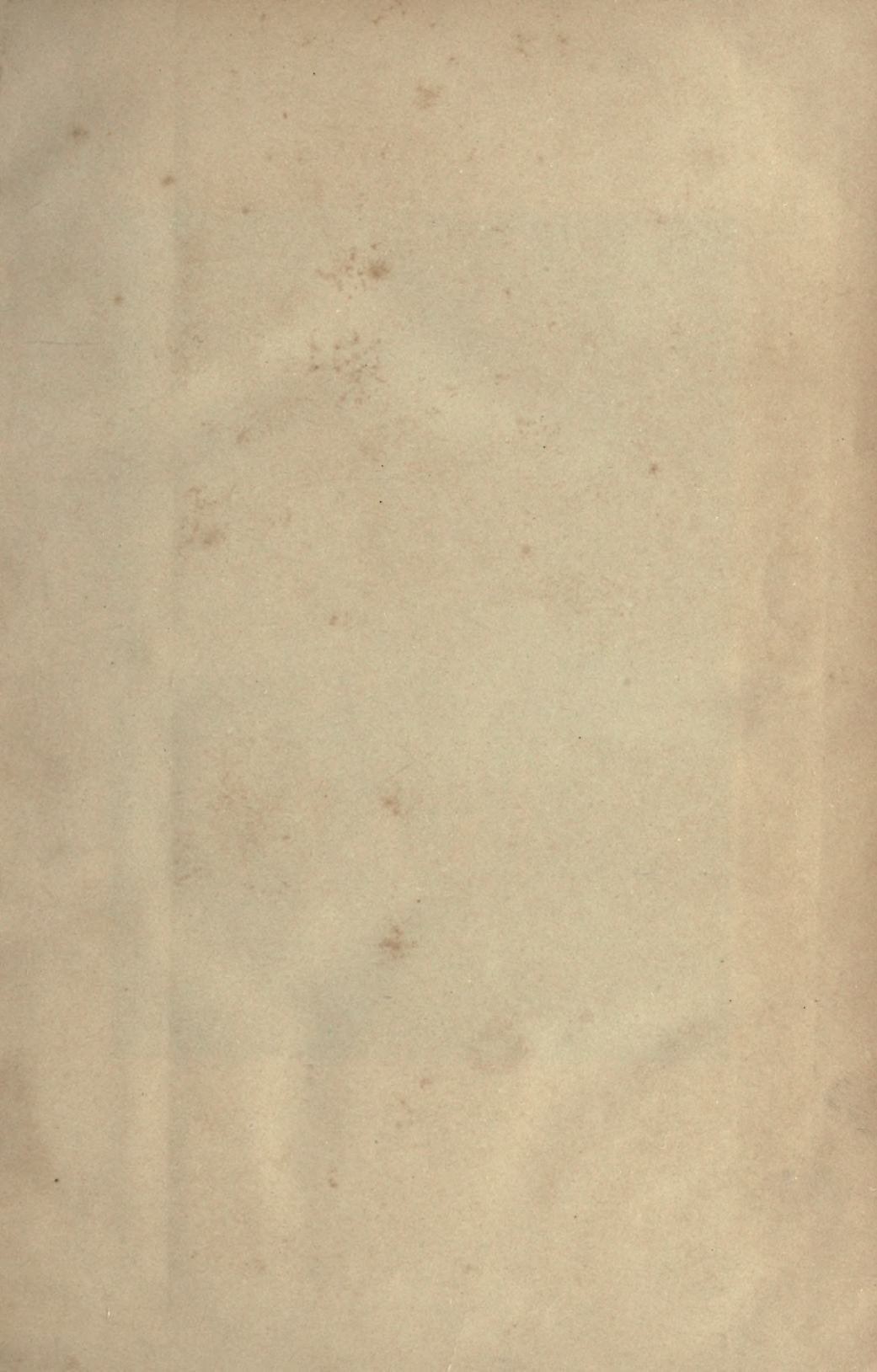

3 1761 00379985 5

Vol 5

TRINITY UNIVERSITY
LIBRARY, 13
N. a 16 S.H. No.

พระ

Tripiṭaka

วินยปิฎก มหาวิคัค

Tripiṭaka

Vinaya-piṭaka

เล่ม ๒

Mahāvagga

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นวชิรญาณวโรรส

ทรงชำระแล้ว

พิมพ์เป็นส่วนพระราชกุศล

ในมงคลสมัยแห่งสิริราชสมบัติได้ ๒๕ ปี บริบูรณ์

รัตนโกสินทรศก ๑๑๒

จิรั รัชเช ปติฏฐาตุ.

BL

1411

T8

1893

V. 5

อาร์มภกา.

ศุภมัสตฺพระพุทฺธสาสนกาลเปนอดีตภาคล่วงแล้ว ๒๔๓๑ พรรษา
บัดยฺบันกาล มุสิกสังวจนฺรมาชมาศ กาฬปักษปาฏิบตโสรวาร
บริเฉทกาลกำหนด

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ บดินทรเทพยมหามงกุฏ
บุรุษยรัตนราชวิวงษ์ วรุตมพงษ์บริพัตร วรชติยราชินิกโรดม จาตุรันต
บรมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ บรมธรรมิกมหาราชาธิราช บรมนารถบพิตร
พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงพระราชดำริหัว พระพุทฺธสาสนโนวาททั้งปวงซึ่งกุลบุตรได้ศึกษา
แลปฏิบัติสืบมาจนบัดนี้ ย่อมเนื่องอยู่ในพระปริยัติไตรปิฎกทั้งสิ้น แต่
กาลก่อนมา พระเจ้าแผ่นดินที่นับถือพระพุทฺธสาสนา ย่อมทรงพระราช
ศรัทธาเป็นสาธุบุปถัมภก ให้กำลังแก่พระสงฆ์พุทฺธสาวกให้ทำสังคัฒิชำระ

ขารัมภักดา.

พระไตรปิฎกปริยัติธรรม หลายครั้งหลายคราว เปนราชประเพณีสืบมา
แลจารึกเปนอักษรลงในใบลานเปนฉบับคัดลอกต่อกันไป จึงเปนฉบับ
แพร่หลายไปในประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนาทั้งปวง แต่ก่อนมาประเทศ
ที่นับถือพระพุทธศาสนา ยังมีอำนาจปกครองบ้านเมืองโดยลำพังตัว
พระเจ้าแผ่นดินเป็นผู้นับถือพระพุทธศาสนา ได้ทำนุบำรุงอุดหนุนการศาสนา
อยู่หลายประเทศด้วยกัน คือ กรุงสยาม เมืองลังกา เมืองพม่า เมืองลาว
เมืองเขมร เมื่อเกิดวิบัติอันตราย พระไตรปิฎกขาดสูญบกพร่องไปในเมือง
ใดก็ได้เอาใคร่หยิบยืมกันมาลอกคัดลงฉบับบริบูรณ์ ถ่ายกันไปถ่ายกันมาได้
แต่ในกาลทุกวันนี้ ประเทศลังกาแลพม่า ตกอยู่ในอำนาจอังกฤษ
ผู้ปกครองรักษากันเมือง ไม่ได้นับถือพระพุทธศาสนา ก็ทำนุบำรุง
แต่อาณาประชาราษฎรไพร่บ้านพลเมือง หาได้อุดหนุนการพระพุทธ
ศาสนา เหมือนอย่างพระเจ้าแผ่นดินซึ่งนับถือพระพุทธศาสนาแต่ก่อน ไม่
พระสงฆ์ซึ่งปฏิบัติตามพระพุทธศาสนา ก็ต่างคนต่างประพฤติตามลำพังตน
คนที่ชั่วมากกว่าดีอยู่เป็นธรรมดา ก็ชักพาให้พระปริยัติธรรมคำสั่งสอน
ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวิปริตผิดเพี้ยนไปตามอัธยาไครย์ ส่วนเมือง
เขมรนั้นเล่า ก็ตกอยู่ในอำนาจของฝรั่งเศส ไม่มีกำลังที่จะอุดหนุน
พระพุทธศาสนาให้เป็นการมั่นคงถาวรไปได้ ส่วนเมืองลาวที่อยู่ในพระ
ราชอาณาเขต สยาม เจ้านายแลไพร่บ้านพลเมืองก็นับถือพระพุทธ
ศาสนาวิปริตแปรปรวนไปด้วยเจือปนผีลังเทวดา จะเอาเป็นหลักฐาน
มั่นคงก็ไม่ได้ ถ้าพระไตรปิฎกวิปริตเคลื่อนคลาดไปในเวลานี้ จะหา
ที่สอบสวนลอกคัดเหมือนอย่างแต่ก่อนนั้นไม่มีแล้ว กวพระพุทธศาสนา

อารัมภกถา.

บังเอิญม้นคงถาวรอยู่แต่ในประเทศสยามนี้ประเทศเดียว จึงเป็น
เวลาสมควรที่จะสอบสวนพระไตรปิฎก ให้ถูกต้องบริบูรณ์แล้วสร้างขึ้นไว้
ให้มากฉบับแพร่หลาย จะได้เป็นหลักฐานเชื่อถือสายของศาสนธรรม
คำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสืบ ไปภายหน้า ก็ธรรมอันใดที่
พระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ตรัสสั่งสอน ย่อมเป็นธรรมอันวิเศษอุดมยิ่ง ซึ่งจะ
นำไปให้สัตว์พ้นจากทุกข์ภัย ได้ โดยจริงเป็นธรรมวิเศษเที่ยงแท้ ย่อมจะ
เป็นที่ปรากฏของผู้ซึ่งมีปัญญา ได้เล่าเรียนตริตองแล้วปฏิบัติตาม
ได้รับผลมากน้อยตามประสงค์ ก็คงจะยังมีผู้ซึ่งจะอยากเรียนรู้เพื่อ
ปฏิบัติตามสืบไปภายหน้าเป็นแท้ จึงเป็นธรรมที่ควรจะสงวนไว้ให้เป็น
ประโยชน์แก่ชนภายหน้า ก็การสร้างพระไตรปิฎกในประเทศสยาม ที่มีมา
แต่โบราณนั้น จารึกเป็นอักษรขอมลงในใบลานเพื่อเป็นของถาวรมั่นคง
แต่กาลที่ทำการลำบาก กว่าจะสำเร็จแต่ละคัมภีร์ก็เป็นการเนิ่นช้ามาก
ยากที่จะให้ฉบับพระปริยัติธรรมแพร่หลายไปได้ อนึ่งในสยามรัฐมณฑลนี้
แต่เดิมได้เคยใช้อักษรขอมเป็นแบบฉบับมา จึงทำให้ชนเป็นอันมาก
เข้าใจเสียว่าอักษรขอมเป็นของรองรับเนื้อความในพระพุทธศาสนา เมื่อ
จะกล่าวโดยที่จริงแท้แล้ว ตัวอักษรไม่เป็นประมาณ อักษรใดใดก็ควรใช้ได้
ทั้งสิ้น ประเทศอื่นที่นับถือพระพุทธศาสนา คือ ลังกา พม่า ลาว เขมร
เป็นต้น ก็สร้างพระไตรปิฎกด้วยอักษรตามประเทศของตน ๆ ทุกประเทศ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริเห็นการเช่นกล่าวมา
แล้วข้างต้นนี้ จึงมีพระราชประสงค์ที่จะให้ ได้ตรวสอบพระไตรปิฎกให้ถูก
ถ้วนแล้วแต่พิมพ์ด้วยอักษรสยาม เป็นคัมภีร์เล่มหนึ่งบ้างสองเล่มบ้าง

อาร์มิกดา.

เพราะทรงพระราชดำริเห็นว่า จะเป็นประโยชน์ดีกว่าจารีกลงในไบลาน
เรียงพิมพ์ครั้งหนึ่งก็ได้หลายร้อยฉบับ จะหยิบยกไปมาก็ไม่เป็นการลำบาก
ท่านผู้ที่จะต้องสอบสวนก็ง่าย เพราะหนังสือคัมภีร์หนึ่งก็รวบรวมอยู่ในเล่ม
เดียวกันไม่กระจัดกระจายขาดตกบกพร่อง ถึงแม้ว่ากระดาดจะไม่เป็นของ
มั่นคงถาวรเสมอด้วยไบลานก็จริงอยู่ แต่ตีพิมพ์ครั้งหนึ่งมากกว่าจารีกลงใน
ไบลานหลายสิบเท่า แลถ้าเก็บรักษาไว้ดีๆ แล้ว ก็อยู่ทนนานได้นับด้วยร้อยปี
เมื่อฉบับใดเป็นประโยชน์ที่ต้องการมาก ก็ตีพิมพ์เพิ่มขึ้นได้อีกมากกว่า
แลเร็วกว่าที่จะจารลงในไบลาน พระคัมภีร์พระปรียัติธรรมก็จะแพร่หลายสม
บุญในสยามรัฐมณฑลสืบไปภายหน้า ทรงพระราชดำริเห็นเป็นประโยชน์
ดังนี้ จึงมีพระราชประสงค์ที่จะตีพิมพ์พระปรียัติธรรมขึ้นให้แพร่หลาย เป็น
การเกื้อกูลแก่ความตั้งมั่นของคำสอนแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสืบไปภายหน้า

อีกประการหนึ่ง การซึ่งมีพระราชประสงค์จะตีพิมพ์พระปรียัติธรรมครั้งนี้
ได้มีพระราชหฤทัยมุ่งหมายจะใคร่ให้ได้สำเร็จจริง ทันทกำหนดซึ่งทรงตั้ง
พระราชหฤทัยไว้ว่า ถ้าเสด็จดำรงอยู่ในศิริราชสมบัติได้ถึง ๒๕ ปี
จะโปรดให้มีการมหกรรมฉลองพระไตรปิฎกนี้ ให้เป็นการพระราชกุศลใน
มิ่งมงคลสมัย ก็การซึ่งจะเสด็จดำรงอยู่ได้หรือมิได้ จนถึงกำหนดที่ว่านั้น
ก็เอาเป็นประมาณแน่วไม่ได้โดยธรรมดา แต่ทรงพระราชดำริว่า การซึ่งทรง
พระปรารภตรวจสอบพระไตรปิฎกแลสร้างขึ้นให้แพร่หลายนี้ จะเป็นการมี
คุณแก่ชนทั้งปวงทั่วไป นับว่าเป็นการพระราชกุศลอันใหญ่ เป็นไปในทาง
ที่ชอบธรรม คงจะเป็นเครื่องอุปถัมภ์ให้ได้สำเร็จดังพระบรมราชประสงค์
จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ดำรัสสั่ง สมเด็จพระเจ้าที่นั่งยาเธอ

อาร์มัทตา.

เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระภาณุพันธุวงศ์วรเดช เป็นแม่กอง
จัดการที่จะตีพิมพ์พระไตรปิฎก แลโปรดเกล้า ฯ ให้เจ้าพนักงานอาราธนา
พระบรมวงษานุวงศ์ซึ่งทรงผนวช แลพระราชอาคันตุกะกรมเปริยผู้รู้
พระปริยัติธรรม มาประชุมทั้งพระราชดำริห์พระราชประสงค์แล้ว ได้
แบ่งปันกันตรวจตราแก้ไขต้นฉบับสั่งลงพิมพ์ แล้วสำเร็จบริบูรณ์ตาม
พระบรมราชประสงค์

ทรงพระราชอุทิศส่วนพระราชกุศลในการซึ่งได้ทรงสร้างพระปริยัติธรรม
ครั้งนี้ แก่มหาดชนนิกรทั่วไป ขอให้พระปริยัติธรรมอันตีพิมพ์ขึ้นไว้นี้
ดำรงอยู่สืบไปสิ้นกาลนานเทอญ

ฯ

Transliteration of the Siamese alphabet and signs as used in the Pali text of this book.

Vowels.

Initial. ဝ or ခ ဃ ဝိ ဝီ ဝု ဝူ ဝေ ဝှ.

 a á i í u ú e o.

Medial & final. ျ ြ ွ , , ြ ွ

Place. over after over under before consonants.

Consonants.

က ခ ဂ ဃ င ခ ဂ ဃ င ခ

k kh g gh ñ c ch j jh ñ

ည ခ ဃ င ခ ခ ဂ ဃ င ခ

t th d dh n t th d dh n

ပ ဖ ဖ ဂ မ ပ ဖ ဂ ဖ ဂ ဖ ဖ

p ph b bh m y r l v s h ! m.

Example.

ဓာ ခတ္တာ ဃာသာ ဝိက္ခိ ဝိတိ ဝုဗ္ဗ ဝုဗ္ဗ ဝေဂေ ဝှဗှ.

atha attá ása iddhi íd í uju úrú eke ogho.

Reading stanza.

พุทโธ สุตพุทโธ กรุณามหัตถ์นโว,
Buddho susuddho karuṇāmahannavo,

โยจันตสุทธรัพพรวาณโลจโน,

Yocantasuddhabbaraññalocano,

โลกัสส ปาปุปกิลเลสชาติโก,

Lokassa pāpupakilesaghatiko;

วันทามิ พุทธัง อหมาทเรณ ตัง.

Vandāmi Buddham ahamādareṇa tam.

ธัมโม ปทีโป วีย ตัสส สัตถุโน,

Dhammo padīpo viya tassa satthuno,

โย มัคคปากามตเถทภินโนโก,

yo maggapākāmatābhedabhinno,

โลกุตตโร โย จ ตตถัตถิปโน

Lokuttaro yo ca tadatthadīpano;

วันทามิ ธัมมัง อหมาทเรณ ตัง.

Vandāmi Dhammam ahamādareṇa tam.

สังโฆ สุขเขตตารักขิตเขตตัสสัณนิโต,

Saṅgho sukhettābhayatikhettasāṇṇito,

โย ทิฏฐัสสันโต สุกตานุโพธิโก,

Yo ditṭhasanto sugatānubodhako,

โลลัปปีโหน

อริโย

สุเมธโส;

Lolappahino

ariyo

sumedhaso;

วันทามิ

สังฆ

อหมาตเรณ

ต.

Vandāmi

Sangham

ahamādarena

tam.

อิจฺเจวเมกนฺตภิปฺชเนยฺยก,

Icevamekantabhipūjaneyyakam,

วัตถุตตย

วันทยตาภิสังฆต,

Vatthuttayam

vandayatābhisankhatam,

ปุนฺณ

มยา

ย,

มม

สัพพัตถวา,

Puññam

mayā

yam,

mama

sabbupaddava,

มา

โหนตุ

เว

ตัสส

ปภาวลิตฺธิยา.

Mā

hontu

ve

tassa

pabhāvasiddhiyā.

กิตติคุณบัตร.

จัมมกัชนัณณก	น้ำ	๑
เกดักซ์ชัณณณก	„	๓๗
กจิณักชัณณก	„	๑๒๓
จีวักชัณณก	„	๑๕๓
จัมเปยักชัณณก	„	๒๒๑
โกดัมพิกัณณก	„	๒๘๒

ได้อะไรได้ด.

อตุโทษปจ	อตุโทษปจ	นำ	บันทึก
อเนกวิหิต	อเนกวิหิต	๓	๒๑
อิม	อิม	๓๔	๑๔
เมตล์ม	เมตล์ม	๓๙	๑๕
อริวเสถ	อริวเสถ	๔๐	๙
ปเรกัตต	ปเรกัตต	๔๔	๑๔
โอโดเกนโต	โอโดเกนโต	๑๑๖	๑๓
อานาถาย	อานาถาย	๑๓๕	๑๒
จวร	จวร	๑๔๓	๑๓
คณัต	คณัต	๑๕๗	๒๐
ตักขณาหิต	ตักขณาหิต	๑๕๘	๕
อิตถาคารณจ	อิตถาคารณจ	๑๖๒	๖
ตัสส	ตัสส	๒๕๑	๒
อาทัสสเน	อาทัสสเน	๒๖๑	๑๗
ภิกขุ	ภิกขุ	๒๘๗	๗
วิคคห	วิคคห	๒๙๑	๒
ทชตลล	ทชตลล	๒๙๒	๕
ทชตลล	ทชตลล	๒๙๓	๔

วินัยบัญญัติ มหาวัคค์ได้.

จัมมกัชนันท์.

เตน สมเณ พุทโธ ภควา ราชคเห วิหริติ คิच्चมกุฏเฐ ปัพพะเต
เตน โข ปณ สมเณ ราชา มาคโธ เสนิโย พิมพิลาโร อลิตยา
คามิกสหัสเสสุ อลิตวิยาธิปัจจัม รัชช กาวเรติ. เตน โข ปณ สมเณ
จัมปาย โสโณ นาม โกฬิวิสเส เสฏฐิปปุตโต สุขุมโธ โหติ. ตลล
ปาทเลสุ โสมานิ ชาทานิ โหนติ. ขณ โข ราชมา มาคโธ เสนิโย
พิมพิลาโร ตานิ อลิต คามิกสหัสสานิ สันนิปาตาเปตวา เณจเทว
กรณเณน โสณลล โกฬิวิสลล สันนิปาเต ทูต ปาเทสิ “ชาคัจฉตุ
โสโณ, อัจฉามิ โสณลล อากตันทิ. ขณ โข โสณลล โกฬิวิสลล
มาชาปัตติโร โสณ โกฬิวิส อเขตโวจุ “ราชา เต ตาต โสณ

ปาเท ทักขิตุกาโม, มา โข ตวั คาค โสณ เยน ราชา เตน
 ปาเท อภิยปัสสาเรยยาสิ, รัณโณ ปุโรโต บัลลลังเคน นิสิต. นิสินนัสส
 เต ราชา ปาเท ทักขิณัสสตีติ. ออโข โสณ โกฬิวิส สิวิกาย
 อาเนสุ. ออโข โสณ โกฬิวิส, เยน ราชา มาคโธ เสนโย
 พิมพิสาโร, เตนอุปัสกมิ; อุปัสกมิตวา ราชานี มาคธ เสนโย
 พิมพิสารี อภิวาเทตวา รัณโณ ปุโรโต บัลลลังเคน นิสิต. อตฺถสา
 โข ราชา มาคโธ เสนโย พิมพิสาโร โสณัสส โกฬิวิสัสส
 ปาทะเลสุ โลมานิ ชาทานิ. ออโข ราชา มาคโธ เสนโย พิมพิสาโร
 ตานิ อตฺถิ คามิกสหัสสานิ ทิฏฐจัมมิเก อตฺถเ ออนุสาสิตวา
 อပ္ปโยเชสิ “ตุเมหิ ชิวัตถ ภเว มया ทิฏฐจัมมิเก อตฺถเ
 ออนุสาสิตา. คัจฉน, ภควันต* ปยิริปาสถ. โส โน ภควา สัมปรายิก
 อตฺถเ ออนุสาสิตัสสตีติ. ออโข ตานิ อตฺถิ คามิกสหัสสานิ, เยน
 คัสสิณกุญฺเฏ ปัพพโต, เตนอุปัสกมิสุ. เตน โข ปน สมเยน อายัสมา
 สาคโต ภควโต อပ္ปญฺชาโก โหติ. ออโข ตานิ อตฺถิ คามิกสหัสสานิ,
 เยนายัสมา สาคโต, เตนอุปัสกมิสุ; อุปัสกมิตวา อายัสมันต สาคต
 เอวทไวจุ “อิมานิ ภันเต อตฺถิ คามิกสหัสสานิ อิตุปัสกนันทานิ
 ภควันต พัสสันน. สาคู มย ภันเต ลเภยยาม ภควันต พัสสันนยาติ.
 “ เตน ทิ ตูเมหิ อายัสมันโต มุหุจต อีธเว ทาว โหน; ยาวาห

ภควันต์ ปฏิวาเทมิ. อชโข อายัสมา ลาคโต เสด์ อสตียา
 คามิสทหัสสานิ ปุโรโต เปกขมานานิ ปาฏิกาย นิมนุชชีตวา ภควโต
 ปุโรโต อุมมุชชีตวา ภควันต์ เขตตวโจ “อิมานิ ภันเต เสด์ติ
 คามิสทหัสสานิ อชุปัสสังกัณฺฏานิ ภควันต์ ทัสสเนบ. ยัสสเนหานิ ภันเต
 ภควา กาลิ มัจฉนตีติ. “เตน ทิ ตวั ลาคค วิหารบิบบัจฉายายิ
 ชาสนิ บัจฉาเปหีติ. “เอว ภันเตติ โข อายัสมา ลาคโต
 ภควโต ปฏิสสณฺณิตวา บิ จ. ทตฺวา ภควโต ปุโรโต นิมนุชชีตวา
 เสด์ อสตียา คามิสทหัสสานิ. ปุโรโต เปกขมานานิ ปาฏิกาย
 อุมมุชชีตวา วิหารบิบบัจฉายายิ ชาสนิ บัจฉาเปสิ. อชโข ภควา
 วิหารา โกกขมิตวา วิหารบิบบัจฉายายิ บัจฉนัตเต ชาสนเน นิสีหิ. อชโข
 ตานิ อสตี คามิสทหัสสานิ, เยน ภควา เตนุปลังกมิตฺ; อชุปัสสังกมิตวา
 ภควันต์ อภิวาเทหฺวา เอถมฺหานติ นิสีหิตุ. อชโข ตานิ อสตี
 คามิสทหัสสานิ อายัสมฺหานติ เยน ลาคค สมนฺนนาหริตติ โน ตเถ
 ภควันต์. อชโข ภควา เสด์ อสตียา คามิสทหัสสานิ เจตฺสา
 เจโตปริวตักกมฺหานายิ อายัสมฺหานติ ลาคค อามนฺเตติ “เตน ทิ
 ตวั ลาคค ภิกขุโยโส มัตตยาบ อุตฺตริมนุสฺสธมฺม” อธิปาทิหารบิ
 ทัสเสหีติ. “เอว ภันเตติ โข อายัสมา ลาคโต ภควโต
 ปฏิสสณฺณิตวา เวหาถิ อพฺภุคฺคณฺฑิตวา อากาเส อเนคฺลิกฺเข จังกมฺติบิ
 ตัญจติบิ นิสิตติบิ เสยฺยบิ กบิเปติ, ปสฺสุปายติบิ บัชฺชลติบิ
 ชนฺตรชายติบิ. อชโข อายัสมา ลาคโต อากาเส อเนคฺลิกฺเข อเนกวิทิต

อุตฺตวิมนุสฺสธัมมํ อธิธิปาฏิหาริย์ รัสสะติวา ภควโต ปาเท สีระสา
 นิปติภวา ภควันตํ เขตทโวจ “สัสสา เม ภันเต ภควา,
 สาวโกทมัสมิ. สัสสา เม ภันเต ภควา, สาวโกทมัสสโมติ. ออโข ตานิ
 อสฺสิติ คามิสทสฺสํสาณิ “อจฺจนริย์ วต โภ, อพฺพิตํ วต โภ,
 สาวโก ทิ นาม เอวมทิตฺธิโก ภวิสฺสติ เอวมทานุภาโว. อโห อนุ
 สัสสาติ ภควันตํ เวย สมนํนาหริณฺติ โน ตถา อายัสสํนตํ สาคตํ.
 ออโข ภควา เกลส อสฺสิตินา คามิสทสฺสํสาณิ เกลสา เจโตปริวิตกักกมฺบณาย
 ออนุปฺพพิภตํ กเลสิ. เสยฺยถาปิ? ทานกถํ สีสกถํ สัสคกถํ กามานํ อาจิเนว
 โยการํ สังกเลสํ เนกขัมเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ. ยทา เต ภควา
 อุมฺบาสสิ กัลลจิตฺเต มุทฺจิตฺเต วิเนวรนจิตฺเต อุตฺตลจิตฺเต ปลนฺนจิตฺเต,
 อุตฺต ยา พุทฺธานิ สามุกกาสิกา อัมมเทสนา, ตํ ปกาเสสิ ทุกฺข
 สมุทฺตยํ นิโรธํ มัคคํ. เสยฺยถาปิ นาม สุตฺธํ วโรจํ อปคตทาฬิกํ
 สัมมเทว วรณํ ปฏิวิคฺเคไนยฺย, เอวเมว เกลส อสฺสิตินา คามิสทสฺสํสาณิ
 อสฺสมิ เวย อาสเน วิระชํ วิตมลํ อัมมจักขุ อุตฺปาติ “ยํ กิณฺจ
 สมุทฺตยธัมมํ, สัพพันตํ นิโรธธัมมํ นติ. เต ทิฏฺฐิจธัมมา บัตตธัมมา
 วิทิตธัมมา ปริโยคาฬิธัมมา คิณฺณวิจิกิจฺจา วิตทกถิกาทา เวสารัชชยฺยบัตตธา
 อปรบฺบัจจยา สัสสํ สาสเน ภควันตํ เขตทโวจ “อภิกกัณฺตํ ภันเต,
 อภิกกัณฺตํ ภันเต, เสยฺยถาปิ ภันเต, นิกกุชฺชิตํ วา อุกุชฺชเชยฺย,
 ปฏิจฺฉนฺนํ วา วิวเรยฺย, มุทฺพิสฺสํ วา มัคคํ อจิกฺกเชยฺย, ษัณฺณกาเว

วา เตลปบั้งไซค์ อาเรย์ “จักขุมนัโต รูปานี ทักขินัตติ, เอเวเมว
ภควตา อเนกปริยาเยน อัมโม ปกาลิโต. เอเต มย ภันเต
ภควันติ สรณ คัจฉาม อัมมัจัง ภิกขุสัจฉัง. อุปาสเก โน
ภควา อาเรตุ อัสสัคคโค ปาณูปเต สรณ คเตติ.

อดโข โสณัสส โกฬิวัสส เอตทโส “ยถา ยถา โช
อห ภควตา อัมโม เทสิค อาชานามิ, นยิทํ สุกโร อคาร อัสสาวสตา
เอกัณฺถปริปุณณํ เอกัณฺถปริสุทฺธํ ลัทธิชิตํ พหิมจริยํ จริตุ.
ยัณฺณนาหิ เกธมัสสํ โอหาเรตฺวา กาสายานิ วัตถานิ อัจฉาเทตฺวา
อคารัสมา อนคาริยํ ปัพพะชยณฺติ. อดโข ตานิ อสสิติ คามิกสหัสสานิ
ภควโต ภาสิตํ อภินันฺทิตฺวา อนุมทิตฺวา อญฺญาสาสนา ภควันติ
อภิวาเทตฺวา ปทักขิณํ กัตถวา ปักกมัสสํ. อดโข โสโน โกฬิวโส
อจิรปักกัณฺเตสุ อสสิติยา คามิกสหัสเสสุ, เยเน ภควา, เตนุปลังกมิ,
อุปปลังกมิตฺวา ภควันติ อภิวาเทตฺวา เอกมณฺติ นิสสิทิ, เอกมณฺติ
นิสสินโน โช โสโน โกฬิวโส ภควันติ เอตทโวจ “ยถา ยถา
ภันเต ภควตา อัมโม เทสิค อาชานามิ, นยิทํ สุกโร อคาร
อัสสาวสตา เอกัณฺถปริปุณณํ เอกัณฺถปริสุทฺธํ ลัทธิชิตํ พหิมจริยํ
จริตุ. อิจฉามหิ ภันเต เกธมัสสํ โอหาเรตฺวา กาสายานิ วัตถานิ
อัจฉาเทตฺวา อคารัสมา อนคาริยํ ปัพพะชิตุ. ปัพพะชิตุ มํ ภันเต
ภควาติ. อสสิตติ โช โสโน โกฬิวโส ภควโต สันนิกเก ปัพพะชิตุ
อวิคตํ อุปสัมปทํ. อจิรุตฺตัมบันโน จ ปณายัสมา โสโน สัตถน

วิหริติ. ตัสส อัจจาทธวิวิยัสส จังกมโต ปาธา ภิกขุสฺส. จังกโม
 โลหิตเคน. ญฺญโจ. โหติ, เสยฺยถาปํ ความาตณฺ. ออโข อายัสฺมโต
 โสณัสส รโหตภัสส ปฏัสสลิณัสส เอว เจตโส ปรีวติกโก อุตปาที
 “เย โข เกจิ ภควโต ลาวกา อารักธวิวิยา วิหริณฺติ, อหฺนเตสํ
 อหฺนตโร; ออ จ ปณ เม นานูปาทาย อาสเวหิ จิตฺตํ วิมุจฺจิตฺติ-
 สวิชฺชณฺติ โข ปณ เม กุเล โภคา, สกฺกา โภเค จ ภูณฺชิตุ
 ปุณฺณานิ จ กาคุ. ยันฺนุนาหิ ธีนายาวักคิตฺวา โภเค จ ภูณฺเบยฺย
 ปุณฺณานิ จ กเรยฺยณฺติ. ออโข ภควา อายัสฺมโต โสณัสส
 เจตสา เจโตปรีวติกกมณฺณาย, เสยฺยถาปํ นาม พลวา ปุริโส
 สัมมิณฺชิตฺวา พาหํ ปสาเรยฺย ปสาริตฺวา พาหํ สัมมิณฺชเยฺย,
 เอวเมว คิธมกุญฺเญ บัพฺพเต อนฺตรหิตโต สิตฺวเน ปาตฺรโหสิ. ออโข ภควา
 สัมพหุเจหิ ภิกขุหิ สทฺธิ์ เสนาสนจาริกํ อาหิณฺตณฺโต, เยนายัสฺมโต
 โสณัสส จังกโม เตนุปลังกมิ. อทฺทสา โข ภควา อายัสฺมโต
 โสณัสส จังกมํ โลหิตเคน ญฺญโจ, ทิสฺวาน ภิกขุ อามนฺเตสํ “กัสส
 นฺวามํ ภิกขเว จังกโม โลหิตเคน ญฺญโจ, เสยฺยถาปํ ความาตณฺณติ,
 “อายัสฺมโต ภนฺเต โสณัสส อัจจาทธวิวิยัสส จังกมโต ปาธา
 ภิกขุสฺส. ตัสสา ยํ จังกโม โลหิตเคน ญฺญโจ, เสยฺยถาปํ ความาตณฺณติ.
 ออโข ภควา, เยนายัสฺมโต โสณัสส วิหาโร, เตนุปลังกมิ,
 อุปลังกมิตฺวา บณฺณตฺเต อาสเน นิสิตฺติ. อายัสฺมาปํ โข โสโณ

ภควันต์ ขภาวเทตวา เอกมณัต นีสติ. เอกมณัต นีสัน ไช
 ขายลัมณัต โสณ ภควา เอกทโว “นุ เต โสณ รโหคตัสส
 ปฏิสลันตัสส เอว เจตโส ปวิตักโก อุตปาติ “เย ไช เกจิ
 ภควโต สากา อารัทธวิวิยา วิหรันติ, อหันเตส อัญญตโว, ออ
 จ ปน เม นานุปาทาย อาสเวหิ จิตติ วิมูจติ. สวิชขันติ ไช
 ปน เม กุเล โภคา, สักกา โภเค จ ภุณฺชิตุ ปุณฺณานิ จ กาคู.
 ยินฺนนาหิ ทัณนาเวตติตฺวา โภเค จ ภุณฺชเยยฺย ปุณฺณานิ จ
 ภริยฺยันติ. “เอว ภันเตติ. “ตํ กิ มัจฉลสิ โสณ, กุสโล ทฺว
 ปุพฺเพ อคาริกภูโต วิณาย ตันตีสลเรติ. “เอว ภันเตติ. ตํ กิ
 มัจฉลสิ โสณ, ยทา เต วิณาย ตันติโย อัจจายิกา* ไหนฺติ,
 อပ္ปฺน เต วิณา ตัสสํ สมเย สรวตี วา โหติ กัมมัจฉา วาติ.
 “โน เหตํ ภันเตติ. “ตํ กิ มัจฉลสิ โสณ, ยทา เต วิณาย
 ตันติโย อภิสสิธิดา ไหนฺติ, อပ္ปฺน เต วิณา ตัสสํ สมเย สรวตี วา
 โหติ กัมมัจฉา วาติ. “โน เหตํ ภันเตติ. “ตํ กิ มัจฉลสิ
 โสณ, ยทา เต วิณาย ตันติโย เนว อัจจายิกา ไหนฺติ
 นาคิลินฺดา สเม कुณเ ปตฺตัญฺจिता, อပ္ปฺน เต วิณา ตัสสํ สมเย
 สรวตี วา โหติ กัมมัจฉา วาติ. “เอว ภันเตติ. “เอวเมว ไช
 โสณ อัจจารัทธวิวิย อุตถัจจาย สวตฺตติ, อคิลินฺทวิวิย โกลฺลชฺชาย
 สวตฺตติ. ตัสมา ติน ทฺว โสณ วิริยสมตํ อธิญฺจาทิ* อินฺทริยานนฺตํ

* ย. อัจจายตา. = ย. อธิญฺจาท.

สมตํ ปฏิวชิณํ ตัตถ จ นิमितฺตํ สันหาหิตํ. “เอวํ ภันเต โข
 อายสฺมา โสโณ ภควโต บัจจสฺสโล. ออโข ภควา อายสฺมนํติ
 โสณํ อิมินา โอวาเทน โอวาทิตฺวา, เสยฺยถาปิ นาม พลวา ปุริโส
 สัมมิลฺลชิตํ วา พาหํ ปสาเรยฺย ปสาริตํ วา พาหํ สัมมิลฺลเชยฺย,
 เอวเมว สิทฺถเน อายสฺมโต โสณสฺส ปมุเช อันทฺรหิตํ คิชฺฌกุญฺเฏ
 บัพฺพต ปาตุโรหสิ. ออโข อายสฺมา โสโณ อปรเน สมเปเน
 วิริยสมตํ ขธิฏฺฐาสิ อันทฺริยานนํจํ สมตํ ปฏิวชิณํ ตัตถ จ นิमितฺตํ
 ชคฺคเหสิ. ออโข อายสฺมา โสโณ เอโก วุปกัฏฺฐโจ อธิปมัตฺโต
 อาทาปิ ปหิตตฺโต วิหวันโต น จิรสฺสเวย, ยสฺสสิตฺถาย กุลปุตฺตา
 สัมมเทว อาคารสฺมา อนคาริยํ บัพฺพชฺฌนํติ, ตทนต์ฺตรํ พหฺมจฺริยปริโยสานํ
 ทิฏฺฐจฺว ธมฺเม สยํ อภิณฺณา สจฺจนิคฺคิตฺวา อุลลัมบิยฺช วิทาสิ
 “จิณฺหา ชาติ วุสิตํ พหฺมจฺริยํ กตํ ภรณํ นาปรํ อิตถิตฺตยาติ
 อพัทฺถณฺนาติ. อธิณฺทโร จ ปณายสฺมา โสโณ อรหตํ อโหสิ.

ออโข อายสฺมโต โสณสฺส อรหตํ บัตตสฺส เอตทโหสิ
 “ยันฺนุนาหํ ภควโต สันนิโก อธิณฺ พฺยากเวยฺยณํติ. ออโข
 อายสฺมา โสโณ, เปน ภควา, เตนฺปสฺสํกมิ; อุลลํกมิตฺวา ภควนํติ
 อภิทาเทตฺวา เอภมฺนํติ นิสีทิ; เอภมฺนํติ นิสินฺโน โข อายสฺมา
 โสโณ ภควนํติ เอตทโวจ “โย โส ภันเต ภิกฺขุ อรหํ
 ชินฺนาสโว วุสิตวา กตฺถกฺกนฺโโย โอหิตภาโว” อนุยฺยบัตตสฺสทตฺโต
 ปริกฺขินฺนาสวโทยสโม สัมมทณฺณาวารุโหโต. โส ญฺเฐจํนาสิ อวิมุตฺโต โหสิ.

เนกขัมมามีมุตโต ไทติ, ปวีเวกามีมุตโต ไทติ, อพฺยาบฺชณามีมุตโต
 ไทติ, อฺปาทานกัชฺชามีมุตโต ไทติ, ตัณห์ทักขณามีมุตโต ไทติ,
 อสฺมิมุทฺตมามีมุตโต ไทติ. ลียา โข ปณ ภัณฺเต อธิเกกัจจัสส
 อายัสสโม เอมัสส “เถวํ สทฺธมมัตตํ นุน อหฺมยัสสมา
 นิสฺสลาย เนกขัมมามีมุตโตติ. น โข ปเนตํ ภัณฺเต เอวํ ทักฺขจัพฺพ.
 ชินาสโว ภัณฺเต ภิกฺขุ จุลิตวา กตฺตกรณียํ กรณียมัตตํ
 อสฺมนุบัลลันโต กตฺตัสส วา ปฏฺยํ, ขยา วาตฺตัสส วิตฺตวคฺตํ
 เนกขัมมามีมุตโต ไทติ, ขยา โทลลัสส วิตฺตลลิตฺตา เนกขัมมามีมุตโต
 ไทติ, ขยา โมหลลัสส วิตฺตโมหลลิตฺตา เนกขัมมามีมุตโต ไทติ.
 ลียา โข ปณ ภัณฺเต อธิเกกัจจัสส อายัสสโม เอมัสส
 “ลาภล็กการโลภํ นุน อหฺมยัสสมา นิกามยมาโน ปวีเวกามีมุตโตติ.
 น โข ปเนตํ ภัณฺเต เอวํ ทักฺขจัพฺพ; ชินาสโว ภัณฺเต ภิกฺขุ
 จุลิตวา กตฺตกรณียํ กรณียมัตตํ อสฺมนุบัลลันโต กตฺตัสส วา
 ปฏฺยํ ขยา วาตฺตัสส วิตฺตวคฺตํ ปวีเวกามีมุตโต ไทติ, ขยา
 โทลลัสส วิตฺตลลิตฺตา ปวีเวกามีมุตโต ไทติ, ขยา โมหลลัสส
 วิตฺตโมหลลิตฺตา ปวีเวกามีมุตโต ไทติ. ลียา โข ปณ ภัณฺเต
 อธิเกกัจจัสส อายัสสโม เอมัสส “สิลลพฺพตปฺรามาสํ นุน อหฺมยัสสมา
 ตารโต บัจจัจจันโต อพฺยาบฺชณามีมุตโตติ. น โข ปเนตํ ภัณฺเต
 เอวํ ทักฺขจัพฺพ. ชินาสโว ภัณฺเต ภิกฺขุ จุลิตวา กตฺตกรณียํ

ภุสา วาตวฺญฺจิ, เณว นํ สํกัมเปยฺย น สัมเปกัมเปยฺย น สัมเปเวเธยฺย;
 บัจฺฉิมา ย เจปิ ทิสาย อาคัจฉะยฺย ภุสา วาตวฺญฺจิ, ๆ เป ๆ
 อุตฺตวาย เจปิ ทิสาย อาคัจฉะยฺย ภุสา วาตวฺญฺจิ, ๆ เป ๆ
 ทักขิณาย เจปิ ทิสาย อาคัจฉะยฺย ภุสา วาตวฺญฺจิ, เณว นํ
 สํกัมเปยฺย น สัมเปกัมเปยฺย น สัมเปเวเธยฺย; เณวเมว โข ภันเต
 เณว สัมมาวิมุตฺตจิตฺตัสส ภิกฺขุโน ภุสา เจปิ จักขุวิณฺเณยฺยา รูปา
 จักขุสฺส อาปาถํ อาคัจฉนฺติ, เณวลัสส จิตฺตํ ปริยาทียนฺติ,
 อมิตฺสํกตเมวลัสส จิตฺตํ ไหติ จิตฺตํ อาเนนฺชชฺชัตตํ, วยฺยจัสสาณุสฺสติ.
 ภุสา เจปิ โสทวิณฺเณยฺยา สัตฺถา ... ชานวิณฺเณยฺยา คณฺธา ...
 ชิวฺทวิณฺเณยฺยา รสา ... กายวิณฺเณยฺยา โผฏฺฐจฺฬปา ...
 มโนวิณฺเณยฺยา ธมฺมา มนัสฺส อาปาถํ อาคัจฉนฺติ, เณวลัสส
 จิตฺตํ ปริยาทียนฺติ, อมิตฺสํกตเมวลัสส จิตฺตํ ไหติ จิตฺตํ อาเนนฺชชฺชัตตํ,
 วยฺยจัสสาณุสฺสติ.

เนกขัมมํ อธิมุตฺตัสส
 อหฺยบชฺชณฺธมุตฺตัสส
 คณฺหทักขณฺธมุตฺตัสส
 ทิสฺวา อายตนุญฺปาทํ
 ตัสส สัมมาวิมุตฺตัสส
 กตฺตัสส ปญฺจโย นตฺถิ,

ปวิเวกัลลํ เจตโส
 อูปาทานักขยสฺส จ
 อลัมโมหัลลํ เจตโส
 สัมมา จิตฺตํ วิมุจฺจิตํ
 สยฺยจิตฺตัสส ภิกฺขุโน
 กโรยฺย น วิชฺชติ.

เสโด ยลา เขกขโน วาเตน น สมิริติ,
 เหว รุปา วสา สัทธา คันธา ผัสสา จ เกลสา,
 อัญจา ธัมมา อนัญจา จ, นยิปเวเธนติ ตาติโน,
 จิตฺ จิตฺตํ วิปฺปมุตฺตํ, สมณจัสสันนํ สัสสํ ตติ.

อลโข ภควา ภิกฺขุ อามันฺเตสิ “เอว โข ภิกฺขเว กุลปุตฺตา
 อญฺญํ พฺยากโรนฺติ, ยตฺถ โข จ วุตฺโต, ยตฺถา จ อนุปนฺโนโต.
 อล จ ปนฺนเอกํ จ โมขปฺริสา หสฺमानกํ มณฺโเบ อญฺญํ
 พฺยากโรนฺติ, เต มัจฺฉา วิฆาตํ อายัสสํ ตติ. อลโข ภควา
 อายัสสมันตํ โสณํ อามันฺเตสิ “ตวํ โขสิ โสณํ สุขุมาลो:
 อนุชานามิ เต โสณํ เอกปฺลาลิกํ อูปาหณฺนํ ตติ. “อหํ โข ภิกฺขเว
 อสฺสิตฺตํ กญฺจาเห หิรณฺณํ โอหાય อคารัสฺมา อนคาริยํ มัพฺพิชฺโชโต
 สตฺตํ หตฺตํ อิกกํ จ อนิกกํ. ตสฺส เม ภวิสฺสํ ตติ วุตฺตาโร “โสโณ
 โกฬีวิโส อสฺสิตฺตํ กญฺจาเห หิรณฺณํ โอหાય อคารัสฺมา อนคาริยํ
 มัพฺพิชฺโชโต สตฺตํ หตฺตํ อิกกํ จ อนิกกํ. โสทานายํ เอกปฺลาลิกาสุ อูปาหนาสุ
 สตฺโตติ. ตเจ ภควา ภิกฺขุสํวัสสํ อนุชานิสฺสติ, อหํ
 ปรีกฺขณฺนํ ชิสฺสํ; โน เจ ภควา ภิกฺขุสํวัสสํ อนุชานิสฺสติ, อหํ
 น ปรีกฺขณฺนํ ชิสฺสํ ตติ. อลโข ภควา เอตสฺมิ นินฺทาเน เอตสฺมิ ปกรณ
 ธมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามันฺเตสิ. “อนุชานามิ ภิกฺขเว เอกปฺลาลิกํ
 อูปาหณํ, น ภิกฺขเว ทิคุณา อูปาหนา อารตฺตํ พฺพา, น ทิคุณา

อุปาทนา อารตัพพา, น คณังคณุปาทนา อารตัพพา; โย อารยัย,
อาบัตติ ทุกุกฏัสสาติ.

เตน โข ปน สมเยน นัพัคคิยา ภิกขุ สัพพนีลิกา อุปาทนาโย
ธารณัตติ. ๆ เป ๆ สัพพปัตติกา อุปาทนาโย อารณัตติ. สัพพลอหิติกา
อุปาทนาโย อารณัตติ. สัพพมณัชฺชฎิจิกา อุปาทนาโย อารณัตติ.
สัพพกณฺหา อุปาทนาโย อารณัตติ. สัพพมหารังครัตตา อุปาทนาโย
อารณัตติ. สัพพมหานามรัตตา อุปาทนาโย อารณัตติ. มนุสฺสา
อุชฺฌายันติ ชีษันติ วิปาเจนติ “เสยฺยถาปิ คิหิ กามโกลิโนติ.
ภควโต เอตมัตถํ อารุโรสุ. “น ภิกขเว สัพพนีลิกา อุปาทนา
อารตัพพา, น สัพพปัตติกา อุปาทนา อารตัพพา, น สัพพลอหิติกา
อุปาทนา อารตัพพา, น สัพพมณัชฺชฎิจิกา อุปาทนา อารตัพพา,
น สัพพกณฺหา อุปาทนา อารตัพพา, น สัพพมหารังครัตตา
อุปาทนา อารตัพพา, น สัพพมหานามรัตตา อุปาทนา อารตัพพา;
โย อารยัย, อาบัตติ ทุกุกฏัสสาติ. เตน โข ปน สมเยน
นัพัคคิยา ภิกขุ นิลอวัธิกา อุปาทนาโย อารณัตติ. ปัตถอวัธิกา
อุปาทนาโย อารณัตติ. โลหิตอวัธิกา อุปาทนาโย อารณัตติ.
มณัชฺชฎิจอวัธิกา อุปาทนาโย อารณัตติ. กณฺหวอวัธิกา อุปาทนาโย
อารณัตติ. มหารังครอวัธิกา อุปาทนาโย อารณัตติ. มหานามรัตตอวัธิกา
อุปาทนาโย อารณัตติ. มนุสฺสา อุชฺฌายันติ ชีษันติ วิปาเจนติ
“เสยฺยถาปิ คิหิ กามโกลิโนติ. ภควโต เอตมัตถํ อารุโรสุ. “น ภิกขเว

นิลกวัธิกา อุปาหนา ธาเรตัพพา; น บัตถวัธิกา อุปาหนา ธาเรตัพพา,
 น โลหิตกวัธิกา อุปาหนา ธาเรตัพพา, น มัลลเชฐวัธิกา
 อุปาหนา ธาเรตัพพา, น กัณ्हวัธิกา อุปาหนา ธาเรตัพพา,
 น มหารังครัตถวัธิกา อุปาหนา ธาเรตัพพา; น มหานามรตถวัธิกา
 อุปาหนา ธาเรตัพพา; โย ธาเรยฺย, อาปัตติ ทุกฺกฏสฺสาคิ. เตน
 โข ปน สมเยน ฉัพพัคฺคิยา ภิกฺขุ ชัลลภวัธธา อุปาหนาโย
 ธาเรตฺติ. ปุฏวัธธา อุปาหนาโย ธาเรตฺติ. ปาลิคุณฺณิกา อุปาหนาโย
 ธาเรตฺติ. ตูลปฺปณิกา อุปาหนาโย ธาเรตฺติ. ติตฺติรปตฺติกา
 อุปาหนาโย ธาเรตฺติ. เมณฺฑวิสาณวัธิกา อุปาหนาโย ธาเรตฺติ.
 อชวิสาณวัธิกา อุปาหนาโย ธาเรตฺติ. วิจฺฉิกาฬิกา อุปาหนาโย
 ธาเรตฺติ. โมรปัลลขปริสฺสัพพิตา อุปาหนาโย ธาเรตฺติ. จิตฺรา
 อุปาหนาโย ธาเรตฺติ. มนุสฺสา อชฺฌมายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ
 “เสยฺยถามี คิหิ กามโภคิโนติ. ภควโต เอวมตฺถํ อโรเจสฺส.
 “น ภิกฺขเว ชัลลภวัธธา อุปาหนา ธาเรตัพพา, น ปุฏวัธธา อุปาหนา
 ธาเรตัพพา, น ปาลิคุณฺณิกา อุปาหนา ธาเรตัพพา, น ตูลปฺปณิกา
 อุปาหนา ธาเรตัพพา, น ติตฺติรปตฺติกา อุปาหนา ธาเรตัพพา, น
 เมณฺฑวิสาณวัธิกา อุปาหนา ธาเรตัพพา, น อชวิสาณวัธิกา
 อุปาหนา ธาเรตัพพา, น วิจฺฉิกาฬิกา อุปาหนา ธาเรตัพพา, น
 โมรปัลลขปริสฺสัพพิตา อุปาหนา ธาเรตัพพา, น จิตฺรา อุปาหนา
 ธาเรตัพพา; โย ธาเรยฺย, อาปัตติ ทุกฺกฏสฺสาคิ. เตน โข ปน

สมเอน นพพิศัคยา ภิกขุ สัทธัมมปริกษฎา อุปาหนาโย ธาเรนติ-
 พยัคฆจัมมปริกษฎา อุปาหนาโย ธาเรนติ. ที่บัจจัมมปริกษฎา
 อุปาหนาโย ธาเรนติ. อชินจัมมปริกษฎา อุปาหนาโย ธาเรนติ.
 อุตถจัมมปริกษฎา อุปาหนาโย ธาเรนติ. มัชชาริจัมมปริกษฎา
 อุปาหนาโย ธาเรนติ. กาฬิกจัมมปริกษฎา อุปาหนาโย ธาเรนติ.
 อุลลจัมมปริกษฎา อุปาหนาโย ธาเรนติ. มนุสสา อชฌายันติ
 ขีณันติ วิปาเจนติ “เสยฺยถาปิ คีหิ กามโกคิโนติ. ภควโต เอตมัตถํ
 อารโหเส. “น ภิกขเว สัทธัมมปริกษฎา อุปาหนา ธาเรตัพพา, น
 พยัคฆจัมมปริกษฎา อุปาหนา ธาเรตัพพา, น ที่บัจจัมมปริกษฎา
 อุปาหนา ธาเรตัพพา, น อชินจัมมปริกษฎา อุปาหนา ธาเรตัพพา,
 น อุตถจัมมปริกษฎา อุปาหนา ธาเรตัพพา, น มัชชาริจัมมปริกษฎา
 อุปาหนา ธาเรตัพพา, น กาฬิกจัมมปริกษฎา อุปาหนา ธาเรตัพพา, น
 อุลลจัมมปริกษฎา อุปาหนา ธาเรตัพพา; โย ธาเรยฺย, อายตติ
 ทุกกฏัสสาติ.

อลโข ภควา ปุฬัพพนฺธิสมมํ นิวาเสตฺวา ปัตตจิวรมาทาย ราชคห
 ปินฺททาย ปาวสิ อัมบตเรน ภิกขุนา ปัจจาสมเอน. อลโข โส
 ภิกขุ ขัลลมาโน ภควันติ ปญฺจิโต ปญฺจิโต อนุพนฺธิ. อตฺถสา
 โข อัมบตโร อุปาสโก คณังคณูปาหนํ อาโรหิตฺวา ภควันติ
 ทูโรว อาคัจฉนฺติ; ทิสฺวาน อุปาหนา โอโรหิตฺวา, เยน ภควา,
 เตนูปตฺถมิ, อุปาสกมิทฺวา ภควันติ อโรหิตฺวา, เยน โส ภิกขุ

๑๖ วินยปฏิภาณ มหาวิคัลโล.

เตนุปลังกมิ, อุปลังกมิตีวา ตัง ภิกขุ อภิราเทตฺวา เขตฺตโวจ “กิสฺส
ภันเต ยยฺโย ชนฺชิตฺติ. “ปาทา เม อวฺโส ฆาเลตฺตาติ. “คณฺห
ภันเต อูปาหนาโยติ. “อลิ อวฺโส ปฏิกฺขิตฺตา ภคฺวา
คณฺจคณฺปาหนาติ. “คณฺหาเหตฺวา ภิกขุ อูปาหนาโยติ. อลฺโข ภคฺวา
เขตฺตมฺมิ นิทาเน เขตฺตมฺมิ ปกรฺणे. ฌมฺมิ กถํ ภิกขุ
ชามฺนฺเตสิ “อนฺชานามิ ภิกขเว โอมุทํ คณฺจคณฺปาหนํ. น ภิกขเว
นวา คณฺจคณฺปาหนา ธารตฺตฺตฺตา, โย ธารยฺย, ชามฺมิตฺติ ทุกฺกฏฺฐลฺลิตฺติ.

เตน โข ปณ สมนฺเนน ภคฺวา อชฺโฌกาสฺส อนฺปาหโน จังกมฺติ.
“ลิตฺตา อนฺปาหโน จังกมิตฺติ เถรา ภิกขุ อนฺปาหนา จังกมฺนฺติ.
ฉัพพัคฺคิยา ภิกขุ ลิตฺตริ อนฺปาหนे จังกมฺมานเ เถเรสุปิ ภิกขุสุ
อนฺปาหนสฺ จังกมฺมานสฺ สอนฺปาหนา จังกมฺนฺติ. เป เต ภิกขุ อยฺยํจฺฉา
เต อชฺฌมฺยณฺติ ชยฺยณฺติ วิปาเจนฺติ “กถํ ทิ นาม ฉัพพัคฺคิยา
ภิกขุ ลิตฺตริ อนฺปาหนเ จังกมฺมานเ เถเรสุปิ ภิกขุสุ อนฺปาหนสฺ
จังกมฺมานสฺ สอนฺปาหนา จังกมฺลลันตฺติ. อลฺโข เต ภิกขุ ภคฺวาโต
เอตมฺมํ อวโรเธ. “ลจฺจํ ทิร ภิกขเว ฉัพพัคฺคิยา ภิกขุ ลิตฺตริ
อนฺปาหนเ จังกมฺมานเ เถเรสุปิ ภิกขุสุ อนฺปาหนสฺ จังกมฺมานสฺ
สอนฺปาหนา จังกมฺนฺตฺติ. “ลจฺจํ ภคฺวาติ. วิคฺรหิ พุทฺโธ ภคฺวา
“กถํ ทิ นาม เต ภิกขเว โมชฺยปฺริสา ลิตฺตริ อนฺปาหนเ จังกมฺมานเ
เถเรสุปิ ภิกขุสุ อนฺปาหนสฺ จังกมฺมานสฺ สอนฺปาหนา จังกมฺลลันตฺติ.

อิม หิ นาม ภิกขเว คีหิโน โอทาตวสมา อภิขวันกัลลส
 สัมปัตตส การณา อจริเยสุ สคารวา สัมปัตตัสสา สภาควุตติกา
 วิหริสสันติ. อธิ โข ตं ภิกขเว โสภณ, ยं ตุมहे เอว สิวากขาเต
 ธัมมวินเย ปัพพชิตา สมานา อจริเยสุ อจริยมัตตเตสุ อุปัชฌายะสุ
 อุปัชฌายมัตตเตสุ สคารวา สัมปัตตัสสา สภาควุตติกา วิหเรยยาถ. เนต
 ภิกขเว อัมปสันนานิ วา ปสาทาย ๆ เป ๆ วิครหิตวา ธัมม
 กถิ กัตวา ภิกขุ อามันเตสิ “น ภิกขเว อจริเยสุ อจริยมัตตเตสุ
 อุปัชฌายะสุ อุปัชฌายมัตตเตสุ อนุปาหเนสุ จังคมมาเนสุ สอุปาหเนน
 จังกมิตัพพ; โย จังกเมยฺย, อาปัตติ ทุกักกัฏฐัสส. น ภิกขเว อชฌนาราม
 อุปาหนา ธาเรตัพพา; โย ธาเรยฺย, อาปัตติ ทุกักกัฏฐัสสาติ.

เตน โข ปน สมเยน อภิณตรัสส ภิกขุโน ปาทะลาพาโอ
 โหติ. ภิกขุ ตं ภิกขุ ปริคคเหตฺวา อัจจารบี บัลลสาวบี
 นิग्ขาเมนติ. อตฺถสสา โข ภควา เสนาสนจาริกิ อาหิณันฺโต เต
 ภิกขุ ตं ภิกขุ ปริคคเหตฺวา อัจจารบี บัลลสาวบี นิग्ขาเมนเต;
 ทิสฺวาน येन เต ภิกขุ เตนุปลังกมิ; อุปปลังกมิตฺวา เต ภิกขุ
 เอตทโวจ “กึ อิมัสส ภิกขเว ภิกขุโน อาพาโหติ. “อิมัสส วัณฺโตะ
 อายัสสิโต ปาทะลาพาโอ, อิม มยฺ ปริคคเหตฺวา อัจจารบี
 บัลลสาวบี นิग्ขาเมมาติ.

อกโข ภควา เอตัสสิ นิทานเ เอตัสสิ ปกรณ ธัมมิ กถิ

กัธวา ภิกขุ อามันเตสิ “อนุชานามิ ภิกขเว ยัสส ปาธา วา
 ทุกขา ปาธา วา ผาลิตา ปาทขีลาพาโธ วา อูปาหนิ อารตุนติ.
 เตน โข ปณ สมเยน ภิกขุ อโธเคหิ ปาเทหิ มัจจิมิ มัจจิมิ
 อภิรุหันติ จีวรัมปิ เสนาสนัมปิ ทุสฺสติ. ภควโต เอตมัตถं อาโรเจสุ.
 “อนุชานามิ ภิกขเว “อิทานิ มัจจิมิ วา มัจจิมิ วา อภิรุหิสฺสามิติ
 อูปาหนิ อารตุนติ. เตน โข ปณ สมเยน ภิกขุ รัตติยา อโปสถคฺคัมปิ
 สันนิสฺสชฺชปิ คัจฉันตี อัมมิกาเว ชาณุมิ กณฺณกัมปิ อักกมนฺติ,
 ปาธา ทุกขา โหนฺติ. ภควโต เอตมัตถं อาโรเจสุ. “อนุชานามิ
 ภิกขเว อัสสมาราเม อูปาหนิ อารตุนติ อุกกัม ปทีปํ กัตถรทณฺชัตถนฺติ.
 เตน โข ปณ สมเยน นัพพคฺคิยา ภิกขุ รัตติยา มัจจุสฺสมยํ
 มัจจุสฺสจาย กัฏฐปาทุกาโย อภิรุหิตฺวา อัสสโณกาเส จังกมนฺติ,
 อจุจาสถิตา มหาสถิตา ขญขญสถิตา อเนกวิหิตํ ตีรจันณกถํ กถเนตฺตา,
 เสยฺยถิตํ ราชกถํ โจรกถํ มหามัตถกถํ เสนากถํ ภัยกถํ ยุตฺตกถํ
 อัมมิกถํ ปานกถํ วัตถกถํ สยณกถํ มาลากถํ คณฺณกถํ ฌาตีกถํ
 ยานกถํ คามกถํ นิคมกถํ นครกถํ ชนปทกถํ อิตฺถีกถํ ปุริสกถํ
 สุมกถํ วิลิกขากถํ กุมภกัฏฐจันณกถํ ปุพฺพเปตฺตกถํ นานัตถกถํ โลกิกขายิก
 สมุทฺทิกขายิกํ อิตฺถิกขากถํ, อิติ วา กัฏฐกัมปิ อักกมนฺติว มาเรณฺติ,
 ภิกขุชฺช สมาริมิทา จาเวณฺติ. เย เต ภิกขุ อัมมิจิชา, เต อุชฺฌายณฺติ
 จิณฺณติ วิปาเจณฺติ “กถํ” ทิ นาม นัพพคฺคิยา ภิกขุ รัตติยา
 มัจจุสฺสมยํ มัจจุสฺสจาย กัฏฐปาทุกาโย อภิรุหิตฺวา อัสสโณกาเส

จังกมิลันตติ, อูจจาตัททา มหาตัททา ขวขวตัททา อนเนกวิหิต
 ติรัจฉานกถ กถเนตทา, เสยยถัท, ราชกถ โจรกถ ๆ เป ๆ อิติภาวภาวถ,
 อิติ วา กิฏฏกบิ อักกมิตวา มาเรตสันติ, ภิกขุบี สมาริมิตา
 จาเวตสันตติ. อตโข เต ภิกขุ ภควโต เอตมัตถิ อาโรเจสิ. “สัจจ
 ภิร ภิกขเว ฉัพพัคคิยา ภิกขุ รัตติยา บัจจุสสมย บัจจุจาย
 กัญจปาตุกาโย อภิรุหิตวา อชฌโมกาเล จังกมณติ, อูจจาตัททา
 มหาตัททา ขวขวตัททา อนเนกวิหิต ติรัจฉานกถ กถเนตทา, เสยยถัท,
 ราชกถ โจรกถ ๆ เป ๆ อิติภาวภาวถ, อิติ วา กิฏฏกบิ อักกมิตวา
 มาเรตติ, ภิกขุบี สมาริมิตา จาเวตติ. “สัจจ ภควาติ. ๆ เป ๆ
 จิครหิตวา ชัมม กถ กัตวา ภิกขุ อามันเตสิ “น ภิกขเว
 กัญจปาตุกา อารคัพพา, โย อารยัย, อาบัจติ ทุกกัญตัสสาติ.

อตโข ภควา ราชคเห ยถาภินันตี วิหริตวา, เขม พาวานล
 เตน จาริก บักกามิ, อนุพุพเพน จาริก จรมาโน, เขม พาวานล,
 ตทาสริ. ตัตถิ สุก ภควา พาวานลย วิหริติ อิลิปตเน
 มิตทาเย. เตน โข ปน สมเขน ฉัพพัคคิยา ภิกขุ “ภควตา
 กัญจปาตุกา ปฏิกขิตตาคติ ตาลตรุเน ฉะทาเปตวา ตาลบัตตปาตุกาโย
 อารเนติ, ตานิ ตาลตรุนานิ ฉินฺหานิ มิสายันติ. มนุสสา
 อูรณายันติ ชียานติ วิปาเนติ “กถ หิ นาม สมณา
 สโยปุกกิยา ตาลตรุเน ฉะทาเปตวา ตาลบัตตปาตุกาโย อารเนตติ,
 ตาเลตรุนานิ นินฺหานิ มิสายันติ. เขมิตริย สมณา สักกโยปุกกิยา

ชีว วิเทเจนตัตติ. อัสสัสสุ โข ภิกขุ เตส มนุสสานิ อุษณายันตานิ
 ชียันตานิ วิปาเจนตานิ. อตโฆ เต ภิกขุ ภควโต เอตมัตถิ
 อารุเจสุ. “สัจจํ กิร ภิกขเว ฉัพพัคคิยา ภิกขุ คาสตรูเน
 เนทาเปตฺวา คาลปัตตปาทุกาโย อารณตฺติ, ตานิ คาสตรูณานิ
 ฉินฺนานิ มิสายันตฺติ. “สัจจํ ภควาติ. วิครหิ พุทฺโธ ภควา
 “กถํ หิ นาม เต ภิกขเว โมชปริสา คาสตรูเน เนทาเปตฺวา
 คาลปัตตปาทุกาโย อารณตฺตํ, ตานิ คาสตรูณานิ ฉินฺนานิ
 มิสายันตฺติ. ชีวสํวิโน หิ ภิกขเว มนุสสา รุกขัสสํ. เนตํ
 ภิกขเว อปฺปัลลนฺนํ วา ปสาทาย ๆ เป ๆ วิครหิตฺวา ธมฺมํ
 กถํ กิตฺวา ภิกขุ อามันตฺสสิ “น ภิกขเว คาลปัตตปาทุกา
 อารตฺตํ, โย อารายย, อายตฺตํ ทุกฺกฏลลตฺติ. เตเน โข
 ปน สมเยน ฉัพพัคคิยา ภิกขุ “ภควา คาลปัตตปาทุกา
 ปฏิกขิตฺตาติ เวฬุตรูเน เนทาเปตฺวา เวฬุปัตตปาทุกาโย อารณตฺติ,
 ตานิ เวฬุตรูณานิ ฉินฺนานิ มิสายันตฺติ. มนุสสา อุษณายันตฺติ
 ชียันตฺติ วิปาเจนตฺติ “กถํ หิ นาม สมณํ ลักขณํ ปุตฺติยา
 เวฬุตรูเน เนทาเปตฺวา เวฬุปัตตปาทุกาโย อารณตฺตํ, ตานิ
 เวฬุตรูณานิ ฉินฺนานิ มิสายันตฺติ. เอกีนทริยํ สมณํ ลักขณํ ปุตฺติยา
 ชีว วิเทเจนตัตติ. อัสสัสสุ โข ภิกขุ เตส มนุสสานิ
 อุษณายันตานิ ชียันตานิ วิปาเจนตานิ. อตโฆ เต ภิกขุ ภควโต
 เอตมัตถิ อารุเจสุ. ๆ เป ๆ “น ภิกขเว เวฬุปัตตปาทุกา

ธาวะตัพพา; โย ธาเรยฺย, ธาปัตติ ทุกกฺกัณฺฐาสาติ.

อถโข ภควา พารามลียํ ยถาภีรณํ วิหริตฺวา, เยเน ภักฺทียํ,
เตเน จาริกํ ปักกามิ; อนุปฺพเพเน จาริกํ จรมาโน, เยเน ภักฺทียํ,
ตทวสริ. ตตฺถ สุกฺโก ภควา ภักฺทียเเน วิหริติ ชาตียาเน.
เตเน โข ปเน สมนเยเน ภักฺทียา ภิกฺขุ อเนกวิหิตํ ปาทุกมณฺเฑนนานุโยค-
มนุยุตฺตา วิหริณฺตี: ตินปาทุกํ กโรณฺตีปิ การาเปณฺตีปิ มุณฺชปาทุกํ
กโรณฺตีปิ การาเปณฺตีปิ, ปัพพชปาทุกํ กโรณฺตีปิ การาเปณฺตีปิ,
หิณฺตาลปาทุกํ กโรณฺตีปิ การาเปณฺตีปิ, กมลปาทุกํ กโรณฺตีปิ
การาเปณฺตีปิ, กัมพลปาทุกํ กโรณฺตีปิ การาเปณฺตีปิ; วิณฺจันฺติ
อุทฺทลํ ปริปุจฺฉํ อธิสฺสํ อธิจิตฺตํ อธิปฺปณฺณํ. เย เต ภิกฺข
อภิปฺปจฺฉา, เต อชฺชฌายณฺตี ชิยณฺตี วิปาเนตฺติ “กถํ หิ
นาม ภักฺทียา ภิกฺขุ อเนกวิหิตํ ปาทุกมณฺเฑนนานุโยคมนุยุตฺตา
วิหริสฺสณฺตี: ตินปาทุกํ กริสฺสณฺตีปิ การาเปสฺสณฺตีปิ, มุณฺชปาทุกํ
กริสฺสณฺตีปิ การาเปสฺสณฺตีปิ, ปัพพชปาทุกํ กริสฺสณฺตีปิ
การาเปสฺสณฺตีปิ, หิณฺตาลปาทุกํ กริสฺสณฺตีปิ การาเปสฺสณฺตีปิ,
กมลปาทุกํ กริสฺสณฺตีปิ การาเปสฺสณฺตีปิ, กัมพลปาทุกํ กริสฺสณฺตีปิ
การาเปสฺสณฺตีปิ; วิณฺจิสฺสณฺตี อุทฺทลํ ปริปุจฺฉํ อธิสฺสํ อธิจิตฺตํ
อธิปฺปณฺณณฺตี. อถโข เต ภิกฺขุ ภควโต เอเตมตฺตํ อาโรเจสุ. “สจฺจํ
ภิกฺข ภิกฺขเว ภักฺทียา ภิกฺขุ อเนกวิหิตํ ปาทุกมณฺเฑนนานุโยคมนุยุตฺตา

วิหรัณฺติ: ตินปาตุกํ กโรณฺติปิ การาเปณฺติปิ, มุณฺชปาตุกํ กโรณฺติปิ
 การาเปณฺติปิ, บัฬฺชปาตุกํ กโรณฺติปิ การาเปณฺติปิ, หินฺตาลปาตุกํ
 กโรณฺติปิ การาเปณฺติปิ, กมลปาตุกํ กโรณฺติปิ การาเปณฺติปิ,
 กัมพลปาตุกํ กโรณฺติปิ การาเปณฺติปิ, วิณฺจันติ อุตฺ.เทสํ ปริปุจฺฉ
 อธิสฺสํ อธิจิตฺตํ อธิบฺบณฺณํติ. “สจฺจํ ภควาติ. วิครหิ พุทฺโธ
 ภควา “กถํ หิ นามํ เต ภิกฺขเว โมชปุริสา อนกฺขิตํ
 ปเทกฺขมณฺเฑนนานุโยคมนุยุตฺตา วิหริสฺสณฺติ: ตินปาตุกํ กริสฺสณฺติปิ
 การาเปสฺสณฺติปิ, มุณฺชปาตุกํ กริสฺสณฺติปิ การาเปสฺสณฺติปิ,
 บัฬฺชปาตุกํ กริสฺสณฺติปิ การาเปสฺสณฺติปิ, หินฺตาลปาตุกํ
 กริสฺสณฺติปิ การาเปสฺสณฺติปิ, กมลปาตุกํ กริสฺสณฺติปิ การาเปสฺสณฺติปิ
 กัมพลปาตุกํ กริสฺสณฺติปิ การาเปสฺสณฺติปิ, วิณฺจิสฺสณฺติ
 อุตฺ.เทสํ ปริปุจฺฉ อธิสฺสํ อธิจิตฺตํ อธิบฺบณฺณํ. เนตํ ภิกฺขเว
 อธิปฺสณฺณํ นวํ ปสาทาย ๆ เป ๆ วิครหิตฺวา ธมฺมํ กถํ กัตถวา
 ภิกฺขุ ธมฺมํเตสิ “น ภิกฺขเว ตินปาตุกา อารตฺตํพฺพา, น
 มุณฺชปาตุกา อารตฺตํพฺพา, น บัฬฺชปาตุกา อารตฺตํพฺพา, น
 หินฺตาลปาตุกา อารตฺตํพฺพา, น กมลปาตุกา อารตฺตํพฺพา, น กัมพลปาตุกา
 อารตฺตํพฺพา, น โสวณฺณมยา ปาตุกา อารตฺตํพฺพา, น ฐปฺปมยา
 ปาตุกา อารตฺตํพฺพา, น ะณิมยา ปาตุกา อารตฺตํพฺพา, น เวฬุริยมยา
 ปาตุกา อารตฺตํพฺพา, น ผลิกมยา ปาตุกา อารตฺตํพฺพา, น กัสสมยา
 ปาตุกา อารตฺตํพฺพา, น การมยา ปาตุกา อารตฺตํพฺพา, น ติปฺปมยา

ปาตุกา ธาเรตัพพา, น สีสมา ปาตุกา ธาเรตัพพา, น ตัมพโหมยา
 ปาตุกา ธาเรตัพพา; โย ธาเรยฺย, อาปัตติ ทุกฺกฏัสส. น จ ภิกฺขเว
 กาจิ สังกมนีเย ปาตุกา ธาเรตัพพา; โย ธาเรยฺย, อาปัตติ
 ทุกฺกฏัสส. อานุชานามิ ภิกฺขเว คัสสํ ปาตุกาโย ธุวฺวฺจฺจานิเย
 อสังกมนีเย: วัจจปาตุกํ มัสสํ ปาตุกํ อามนฺปาตุกนํติ.

อชฺช โย ภควา ภักฺทียะ ยถาภินันฺตํ วิหริตฺวา, เยเน สํวตฺถิ,
 เตเน จาริกํ ปักกามิ. อานุप्พนฺเต จาริกํ จรมาโน, เยเน สํวตฺถิ
 ตทาสฺวริ. ตตฺถิ สฺสํ ภควา สํวตฺถิ วิหริติ เชตฺวเน อนาถปิตฺตํคัสส
 อารามะ. เตเน โช ปน สมเยเน นํพํคํคิยา ภิกฺขุ อจิรวคิยา
 นทียา คาวินํ ตรณํคินํ วิสาเนลฺลํ คณฺหณํคิ กณฺเณลฺลํ คณฺหณํคิ
 คิวยํคิ คณฺหณํคิ เณปายํคิ คณฺหณํคิ ปิฏฺฐํคิ อภิรุณํคิ
 รัตตจิตฺตํคิ อังคชาตํ คุปฺปณํคิ วัจจตรํคิ โอคาเหตฺวา มาเรณํคิ.
 มนุสฺสํคิ อชฺชฌายณํคิ ชียนํคิ วิปาเจณํคิ “กถํ หิ นาม
 สมนา สกฺกยปุตฺตียา คาวินํ ตรณํคินํ วิสาเนลฺลํ คเหสฺสณํคิ
 กณฺเณลฺลํ คเหสฺสณํคิ คิวยํคิ คเหสฺสณํคิ เณปายํคิ คเหสฺสณํคิ
 ปิฏฺฐํคิ อภิรุณํคิ รัตตจิตฺตํคิ อังคชาตํ คุปฺปณํคิ วัจจตรํคิ
 โอคาเหตฺวา มาเรณํคิ, เณยฺยลํคิ คิหิ กามโกลิโนคิ. อัสสํคิ
 โช ภิกฺขุ เตสํ มนุสฺसानํ อชฺชฌายณํคานํ ชียนํคานํ วิปาเจณํคานํ.
 อชฺช โย เท ภิกฺขุ ภควโต เอวํภักฺกํ อาโรเจสฺส. “น ภิกฺขเว คาวินํ
 วิสาเนลฺลํ คเหตฺัพพํ, น กณฺเณลฺลํ คเหตฺัพพํ, น คิวยํ คเหตฺัพพํ

น เชนปาย คเหตุัพพะ, น ปัญจิ อภิรุหิตัพพา; โย อภิรุเหยยะ,
 อาบัตติ ทุกกัฏฐัสส. น ๑ ภิกขเว รัตตจิตฺเตน อังคชาตํ นุปัตตัพพะ;
 โย นุเปยยะ, อาบัตติ ทุลลัจฉยัสส. น วัจฺจนฺตริ มาเวตัพพา; โย
 มาเวยยะ, ยถาธัมโม กาเวตัพโพิ.

เตน โข ปน สมเยน นัพพัคคิยา ภิกขุ ยานเนน ยานันติ อิตถียุตฺเตนปปี
 ปุริสันตฺเตน ปุริสยุตฺเตนปปี อิตถันตฺเตน. มนุสฺสสา อชฺชฌายันติ จียันติ
 วิปาเนติ “เสยฺยณานิ คังคามหิยาयाติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสฺสุ. “น
 ภิกขเว ยานเนน ยายิตัพพะ; โย ยาเยยยะ, อาบัตติ ทุกกัฏฐัสสาติ.
 เตน โข ปน สมเยน อับบตโร ภิกขุ โกสเลสฺสุ ชนปเทสฺสุ
 สาวัตถิ คังคินฺโต ภควันติ ทัสสํนาย, อันตฺรามัคเค คิลานโ ทติ.
 อชฺช โส ภิกขุ มัคคา โอภกัมมํ อับบตฺตัมมํ รุกฺขมูเล นิสิตฺติ.
 มนุสฺสสา ตํ ภิกขุ ปัสสิตฺวา เขตฺตโวจุ “กหํ ภาณฺเต อัยโย
 คมิลฺลันตฺติ. “สาวัตถิ โข อหํ อวฺสุโส คมิลฺลํมि ภควันติ ทัสสํนายาติ.
 “เอहि ภาณฺเต, คมิลฺลํมาติ. “นาหํ อวฺสุโส ลักโกมิ, คิลานมฺหิติ. “เอहि
 ภาณฺเต ยานํ อภิรุหาติ. “อลํ อวฺสุโส, ปฏิกฺกขิตฺตํ ภควตา ยานันติ.
 กุกกัจฺจายันโต ยานํ นาภิรุหิ. อชฺช โส ภิกขุ สาวัตถิ คณฺตีวา,
 ภิกขุเน เอตมัตถํ อาโรเจสฺสุ. ภิกขุ ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสฺสุ.
 อชฺช ภควา เอตัมมํ นิทาเน เอตัมมํ ปกรणे ธัมมํ กถํ กัตถวา
 ภิกขุ อามันเตติ “อนุชานามิ ภิกขเว คิลานัสสํ ยานันติ. อชฺช
 ภิกขุเน เขตฺตโหสิ “อิตถียุตฺตํ นุโข ปุริสยุตฺตํ นุโขติ. ภควโต

เอตมัตถิ อาโรเจสุ. “อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ปุริสยุตฺตํ หัตถวรัฏฺเฐกัณฺธิ.
เตน โข ปน สมฺเยน อํณฺเณวรัลลํ ภิกฺขุโน ยานคฺคาเมว พาทิหฺตว
ธมาสุ อโหสิ. ภควโต เอตมัตถิ อาโรเจสุ. “อนฺุชานามิ ภิกฺขเว
สิวิกํ ปาฏุงกัณฺธิ.

เตน โข ปน สมฺเยน ฉัพพัคฺคิยา ภิกฺขุ อญฺจาสยณฺมหาสยณานิ
ธารณฺติ, เสยฺยณิโก, อาสัณฺทิ บัลลํโก โคณโก จิตฺตโก ปฏิกโก ปฏฺฐลิโก
ตุลิกโก วิกติกโก อุตฺธโลมํ เอกันตโลมํ กฏฺฐิสฺส โกเสยฺยํ กุตฺตโก หัตถัตถว
ธลลิตฺตวํ วัธิตฺตวํ อชินฺนํปเวณิ กัถํลิมิตปวรมํจจจฺจิตฺตวณิ สยฺยวํจจํ
อุกโตโลหิตกุปฺปณํ. มนุสฺสา วิหารจาริกํ อาหิณฺณํทณฺฑา บัลลํสิทฺวา
อชฺฌายณฺติ ชยฺยณฺติ วิปาเจณฺติ “เสยฺยณายิ คีหิ กามภอคิโนติ.
ภควโต เอตมัตถิ อาโรเจสุ. “น ภิกฺขเว อญฺจาสยณฺมหาสยณานิ
ธารตฺตพฺพานิ, เสยฺยณิโก, อาสัณฺทิ บัลลํโก โคณโก จิตฺตโก ปฏิกโก
ปฏฺฐลิโก ตูลิกโก วิกติกโก อุตฺธโลมํ เอกันตโลมํ กฏฺฐิสฺส โกเสยฺยํ กุตฺตโก
หัตถัตถวํ ธลลิตฺตวํ วัธิตฺตวํ อชินฺนํปเวณิ กัถํลิมิตปวรมํจจจฺจิตฺตวณิ
สยฺยวํจจํ อุกโตโลหิตกุปฺปณํ, โย ธาเรยฺย, อวํบัตติ ทุกักกฏฺฐิลลาคิ.

เตน โข ปน สมฺเยน ฉัพพัคฺคิยา ภิกฺขุ “ภควตา อญฺจาสยณฺมหา-
สยณานิ ปฏิกํชิตฺตจํณิ มหาจัมมานิ ธาเรณฺติ สิทฺจัมมิ พยคฺคจัมมิ
ทิจจัมมิ. ตานิ มณฺจัมปิมาเนนนิ ฉินฺนานิ โทณฺติ บิจจัมปิมาเนนนิ
ฉินฺนานิ โทณฺติ อณฺโณปิ มณฺเจ บัลลํบัตตจํณิ โทณฺติ พหิทฺติ

มัลลเจ บัลลัตตานิ โหนฺติ อั้นฺโตปฺปี ปิเจ บัลลัตตานิ โหนฺติ
 พหิปปิ ปิเจ บัลลัตตานิ โหนฺติ. มนุสฺสํ วิหารจาริกํ อาหิณฺชนฺตํ
 บัลลํ สํวิทฺวา อุชฺฌายันฺติ ชยันฺติ วิปาเจนฺติ “เสยฺยถาปิ คีหิ กามโกคฺคิโนคฺคิ
 ภควโต เขมมฺมํ อาโรเจตุ. “น ภิกฺขเว มหาจัมมานิ ธาเรตฺถ์พฺพานิ
 สิทฺถจัมมํ พยฺยคัมมจัมมํ ทิปปจัมมํ; โย ธาเรยฺย, อาบัตฺติ ทุกฺกฏฺฐัสสาคิ.

เตน โข ปน สมเยน ฉัพพัคฺคิยา ภิกฺขุ “ภควตา มหาจัมมานิ
 ปฏิกฺขิขิตฺตานีติ โคจัมมานิ ธาเรนฺติ. ตานิ มัลลจัมมํปมาเนนปิ ฉินฺนํ
 โหนฺติ ปิเจปมาเนนปิ ฉินฺนํ โหนฺติ อั้นฺโตปฺปี มัลลเจ บัลลัตตานิ
 โหนฺติ พหิปปิ มัลลเจ บัลลัตตานิ โหนฺติ อั้นฺโตปฺปี ปิเจ บัลลัตตานิ
 โหนฺติ พหิปปิ ปิเจ บัลลัตตานิ โหนฺติ. อลฺลวตโรปิ ปาปภิกฺขุ
 อลฺลวตรัสส ปาปุปาสกัสส กุสุปปโก โหติ. ออโข โส ปาปภิกฺขุ
 ปุพฺพัตถํหสมยํ นิวาเสตฺวา บัตตจิวรรมาทาย, येन ตัสส ปาปุปาสกัสส
 นิเวสนํ, เตนุปลงฺกมิ; อุปลงฺกมิตฺวา บัลลัตตเต อาสเน นิสิตฺติ. ออโข
 โส ปาปุปาสโก, येन ปาปภิกฺขุ, เตนุปลงฺกมิ; อุปลงฺกมิตฺวา ตํ
 ปาปภิกฺขุ อภิราเทตฺวา เขมมฺมํ นิสิตฺติ. เตน โข ปน สมเยน ตัสส
 ปาปุปาสกัสส วัจจโก โหติ ตรุणे อภิรูปุ ปาสกํนิโย ปาสาทิโก จิโต
 เสยฺยถาปิ ทิปปจฺฉาโป. ออโข โส ปาปภิกฺขุ ตํ วัจจกํ ลกฺกจฺจํ
 อุปนิชฺฌายติ. ออโข โส ปาปุปาสโก ตํ ปาปภิกฺขุ เขตทโวจ “กิสฺส
 กัณฺเต ยยฺโย อิมํ วัจจกํ ลกฺกจฺจํ อุปนิชฺฌายตีติ. “อตฺถโก เม อาวุโส
 อิมัสส วัจจกัสส จมฺเมนาติ. ออโข โส ปาปุปาสโก ตํ วัจจกํ วธิตฺวา

จัมม วิธุนิควา ตัลล ปาปภิกขุโน อทาสิ. อตฺโข โส ปาปภิกขุ ตํ
 จัมมํ สํชาฏฺเฐ ปฏิจฺฉาเหตฺวา อคฺมาสิ. อตฺโข สว คาวี วัจฺจนิตฺถินิ
 ตํ ปาปภิกขุํ ปิฏฺฐจฺโตะ ปิฏฺฐจฺโตะ อนุพนฺธิ. ภิกขุํ เขวมาหํสุ
 “กิสฺส ตํยาโย อวฺสุโล คาวี ปิฏฺฐจฺโตะ ปิฏฺฐจฺโตะ อนุพทฺธธาติ.
 “อหํปิโข อวฺสุโล น ชานามิ “เกณ มํยาโย คาวี ปิฏฺฐจฺโตะ
 ปิฏฺฐจฺโตะ อนุพทฺธธาติ. เตน โข ปน สมเยน ตัลล ปาปภิกขุโน
 สํชาฏฺเฐ โลหิตฺเตน มกฺกชิตา โหติ. ภิกขุํ เขวมาหํสุ “อโย ปน เต
 อวฺสุโล สํชาฏฺเฐ ก็ กตธาติ. อตฺโข โส ปาปภิกขุํ ภิกขุณํ เขตมตฺถํ
 อาโรเจสิ. “ก็ ปน ตํว อวฺสุโล ปาณาติปาเต สฺมาทเปสฺสติ. “เอว
 อวฺสุโลติ. เอ เต ภิกขุํ อปัปฺปจฺฉา, เต อชฺชฌายันฺตี ชียันฺติ
 วิปาเจนฺติ “กถํ हि นาม ภิกขุํ ปาณาติปาเต สฺมาทเปสฺสติ.
 นนุ ภควตา อเนกปริยาเยน ปาณาติปาโต ครหิโต ปาณาติปาตา
 เวรมณิ ปสฺสธฺดาติ. อตฺโข เต ภิกขุํ ภควโต เขตมตฺถํ อาโรเจสิ.
 อตฺโข ภควา เอตฺสํมี นิทานํ เอตฺสํมี ปกฺรเมน ภิกขุสํฆ
 สันนิปาตาเปตฺวา ตํ ปาปภิกขุํ ปฏฺฐจฺจนิ “สจฺจํ กิร ตํว ภิกขุ
 ปาณาติปาเต สฺมาทเปสฺสติ. “สจฺจํ ภควาติ. วิครหิ พุทฺโธ ภควา
 “กถํ हि นาม ตํว โมฆปุริส ปาณาติปาเต สฺมาทเปสฺสติ. นนุ
 มया โมฆปุริส อเนกปริยาเยน ปาณาติปาโต ครหิโต ปาณาติปาตา
 เวรมณิ ปสฺสธฺดา. เณตํ โมฆปุริส อปัปฺปจฺฉนํ นว ปสาทาเย ๗ เป ๗
 วิครหิตฺวา อัมมํ กถํ กตฺวา ภิกขุํ อามันเตสิ “น ภิกขเว

ปาณาคีปาเต สมหาเปตัพพะ; โย สมหาเปยฺย, ยถาธัมโม ทาเรตัพพะ.
 น จ ภิกฺขเว โคจัมมิ ทาเรตัพพะ; โย ทาเรยฺย, อาปัตติ ทุกฺกฏัสส.
 น ภิกฺขเว อิลฺลิจิ จัมมิ ทาเรตัพพะ; โย ทาเรยฺย, อาปัตติ
 ทุกฺกฏัสสาคิ. เตน โข ปน สมเยน มนุสฺसानํ มถฺจปี ปีจปี
 จัมโมนํทธานิ โทณฺติ จัมมวินํทธานิ. ภิกฺขุ กุกฺกัจจายนํตา
 นาภินิสฺสํทฺติ. ภควโต เอตมํคํ อารุเจสุ. “อนฺุชานามิ ภิกฺขเว
 คิหฺวิกํ อภินิสฺสํทฺตุ, น เตวฺว อภินิพฺปชิตฺตํ. เตน โข ปน สมเยน
 วิหารา จัมมพนฺเฑติ โอคฺคฺมณฺยํ. ภิกฺขุ กุกฺกัจจายนํตา
 นาภินิสฺสํทฺติ. ภควโต เอตมํคํ อารุเจสุ. “อนฺุชานามิ ภิกฺขเว
 พนฺธณมคํ อภินิสฺสํทฺตุ.

เตน โข ปน สมเยน ฉัพพัคฺคิยา ภิกฺขุ สอฺุปาหนา คามํ
 ปวิสฺสํ. มนุสฺสา อฺุชฌายนํติ ชยนํติ วิปาเจนฺติ “เสยฺยถาปี
 คิหิ ทามโภคิโนติ. ภควโต เอตมํคํ อารุเจสุ. “น ภิกฺขเว
 สอฺุปาหนนฺ คามो ปวิสิตัพพะ; โย ปวิเสยฺย, อาปัตติ ทุกฺกฏัสสาคิ.
 เตน โข ปน สมเยน อลฺลนฺตโร ภิกฺขุ คิลานํ โทติ-น สกฺกโกติ
 จินา อฺุปาหนนฺ คามํ ปวิสิตฺ. ภควโต เอตมํคํ อารุเจสุ.
 “อนฺุชานามิ ภิกฺขเว คิลานนํ ภิกฺขุนา สอฺุปาหนนฺ คามํ ปวิสิตฺ.

เตน โข ปน สมเยน อายัสฺมา มหาจฺจจาโน อวันฺติสุ
 จิหฺรติ กุรฺรณฺร ปปาเต. ปัพพะเต. เตน โข ปน สมเยน โสโณ

• ปวัตฺเตติปิ ปาโจ.

อุปาสโก กุญฺจิกัณโณ อายัสฺมโต มหากัจจันตัสส อุบฺbhัจโก โทติ.
 ขณฺโฆ โสโณ อุปาสโก กุญฺจิกัณโณ, เยนายัสฺมา มหากัจจโน,
 เตนุปลังกมิ; อุปฺปลังกมิตฺวา อายัสฺมันตํ มหากัจจัน อภิวาเทตฺวา
 เอกมณฺติ นิสฺสํ, เอกมณฺติ นิสฺสนโน โฆ โสโณ อุปาสโก
 กุญฺจิกัณโณ อายัสฺมันตํ มหากัจจัน เอตทโวจ “ยถา ยถาหิ
 ภาณเต อัยเยน มหากัจจเนน ธมฺมํ เทลิตํ อาชานามิ, นยิทํ
 ลุกรํ อคารํ อชฺฉณาวาสตา เอกันตปริปฺปณฺณํ เอกันตปริสุทฺธํ สัลลชีตํ
 พหิรมจริยํ จริตุํ อิจฺฉามหิ ภาณเต เทสฺมลลฺลํ โหหาเรตฺวา กาสายานิ
 วตฺถานิ อิจฺฉาเทตฺวา อคารัสฺมา เอนคาริยํ บัพฺพชิตฺตุํ บัพฺพชาเชตฺตุ
 มํ ภาณเต อัยโย มหากัจจโนติ. เอวํ วุตฺเต อายัสฺมา มหากัจจโน
 โสณํ อุปาสกํ กุญฺจิกัณณํ เอตทโวจ “ทุกฺกโร โฆ โสโณ ยาวชฺวี
 เอกเสยฺยํ เอกภคฺตํ พหิรมจริยํ จริตุํ อิงฆ ตีวํ โสโณ ตตฺถเวย อคาริกฺกุโต
 พุทฺธานํ สาสณํ อนฺนุญฺช กาลยุตฺตํ เอกเสยฺยํ เอกภคฺตํ
 พหิรมจริยณฺติ. ขณฺโฆ โสณลลํ อุปาสกัลลํ กุญฺจิกัณณลลํ โย
 อโหสิ บัพฺพชฺชวากิลฺลาโร, โส ปรุญฺญีบฺบัสสํภิ. ทฺติยัมปิ โฆ โสโณ
 อุปาสโก กุญฺจิกัณโณ ฯ เป ฯ ตติยัมปิ โฆ โสโณ อุปาสโก
 กุญฺจิกัณโณ, เยนายัสฺมา มหากัจจโน, เตนุปลังกมิ; อุปฺปลังกมิตฺวา
 อายัสฺมันตํ มหากัจจัน อภิวาเทตฺวา เอกมณฺติ นิสฺสํ, เอกมณฺติ นิสฺสนโน
 โฆ โสโณ อุปาสโก กุญฺจิกัณโณ อายัสฺมันตํ มหากัจจัน เอตทโวจ
 “ยถา ยถาหิ ภาณเต อัยเยน มหากัจจเนน ธมฺมํ เทลิตํ อาชานามิ,

นยิหิ สุกโร อคาริ อชฌมาวสตา เอกันตปริปฺปนฺณิ เอกันตปริสุทฺธิ
 ลัทธิขิตฺติ พหุหิมจิริยิ จริตุ. อัจฉามหิ ภาณเต เกสฺมัลลํ โอหาเรตฺวา
 กาสายานิ วัตถานิ อัจฉาเทตฺวา อคารัลลมา อนคาริยํ บัพฺพชิตฺ. บัพฺพาเซตฺ
 มํ ภาณเต อัยโย มหาภจฺจาไนติ. ออโข อายัลลมา มหาภจฺจาโน
 โสณํ อูปาสกํ กุฏิกัณณํ บัพฺพาเซสิ. เตเน โข ปน สมเยน
 อวณฺติทกฺกจินาปโถ อปัปฺปิกขุโก โหติ. ออโข อายัลลมา มหาภจฺจาโน
 ตินณํ วัลลํ อัจจเยน กิจฺจนํ กสิเรน ทโต ตโต ทลวคฺคํ
 ภิกขุสํหํ สันนิปาตาเปตฺวา อายัลลมนฺติ โสณํ อูปลัมปาทสิ. ออโข
 อายัลลมโต โสณัลล วัลลํ วุทฺธัลลํ รโหคตัลลํ ปฏฺฐัลลลีนัลลํ
 เอว เจตโส ปรีวิตฺถโก อุตฺปาติ “สุโต เยว โข เม โส ภควา
 “เอติโส จ เอติโส จาติ, น จ มया สัมมูชา ทิฏฺฐโ. คัจฉเยยฺยาหิ
 ตํ ภควนฺติ ทัลลํนาย อวหันติ สัมมาสัมพุทฺธํ, สเจ มํ อပ္ปชฺฌาโย
 อนุชาเนยฺยาติ. ออโข อายัลลมา โสโณ สายณฺโหสมยิ ปฏฺฐัลลลํนา
 วุฏฺฐิต, येનાยัลลมา มหาภจฺจาโน, เตนุปลงฺกมิ; อูปลงฺกมิตฺวา
 อายัลลมนฺติ มหาภจฺจานิ อภาวเทตฺวา เอกมนฺติ นิสิตฺ; เอกมนฺติ
 นิสินฺโน โข อายัลลมา โสโณ อายัลลมนฺติ มหาภจฺจานิ เอตทโวจ
 “อิธ มัยฺหิ ภาณเต รโหคตัลลํ ปฏฺฐัลลลีนัลลํ เอว เจตโส
 ปรีวิตฺถโก อุตฺปาติ “สุโต เยว โข เม โส ภควา “เอติโส จ
 เอติโส จาติ, น จ มया สัมมูชา ทิฏฺฐโ. คัจฉเยยฺยาหิ ตํ ภควนฺติ
 ทัลลํนาย อวหันติ สัมมาสัมพุทฺธํ, สเจ มํ อပ္ปชฺฌาโย อนุชาเนยฺยาติ.

คัจฉะยาหิ ภันเต ตํ ภควันตํ ทัสสํนาย อรหันตํ สัมมาสัมพุทฺธํ,
 สเจ มํ อุปัชฌาโย อนุชานาตติ. “สาธุ สาธุ โสณ, คัจฉ ต्वํ
 โสณ ตํ ภควันตํ ทัสสํนาย อรหันตํ สัมมาสัมพุทฺธํ. ทักขิสฺสสิ
 ต्वํ โสณ ตํ ภควันตํ ปาสาทิกํ ปสาทนียํ สันตินทริยํ ตันตมานสํ
 อุตตมทมถสมถมนุပ္ปัตตํ ทันตํ कुตตํ ยตินทริยํ นาคํ. เตนํ หิ ต्वํ
 โสณ มม วจนเนน ภควโต ปาเท สีรสา วันท “อุปัชฌาโย เม
 ภันเต อายัสฺมา มหากัจจาโน ภควโต ปาเท สีรสา วันทสีติ
 เอวัณํจ วเทหิ “อวันติทักขินาปเถ ภันเต อปัปฺกขุโก ตินณํ
 เม วัสสํณํ อัจฉเยน กิจฉเนน กสิเรน ตโต ตโต ทสวตฺตํ
 ภิกขุสํฆํ สันนิปาตาเปตฺวา อุปสํปทํ อลตฺถํ. อปัเปวนาม ภควา
 อวันติทักขินาปเถ อปัปฺตเวเนน คเณเนน อุปสํปทํ อนุชานีเย.
 อวันติทักขินาปเถ ภันเต กัณฺโฬตฺตวา ภูมिํ ขวา โสเกณฺฏกหตา.
 อปัเปวนาม ภควา อวันติทักขินาปเถ คณฺจคณฺฐาหนิ อนุชานีเย.
 อวันติทักขินาปเถ ภันเต นทานครุกา มนุสฺสํสา อุตทลฺลทฺธิกา. อปัเปวนาม
 ภควา อวันติทักขินาปเถ อุนฺหานํ อนุชานีเย. อวันติทักขินาปเถ
 ภันเต จัมมานิ อตฺถถรรณานิ เอพิภจัมมํ อชจัมมํ มิคจัมมํ, เสยฺยถาปํ
 ภันเต มัชฌิเมสุ ชนปเทสุ เอรุํ โมเรสุ มัชฌารุํ ชันตุํ, เอวเมว
 โข ภันเต อวันติทักขินาปเถ จัมมานิ อตฺถถรรณานิ เอพิภจัมมํ
 อชจัมมํ มิคจัมมํ. อปัเปวนาม ภควา อวันติทักขินาปเถ จัมมานิ
 อตฺถถรรณานิ อนุชานีเย เอพิภจัมมํ อชจัมมํ มิคจัมมํ. เอตเรหิ ภันเต

มนุสฺสํ นิสฺสํมคฺคตํ ภาณฺชนํ จีวรํ เทนํติ “อิมํ จีวรํ อิตถํนํนามํสฺส
 เทมาติ. เต อาคณฺตีวํ อาโรเจนํติ “อิตถํนํนามํเท เต อาวุโส
 มนุสฺสํเลหิ จีวรํ ทินนํนํติ. เต กุกฺกุจฺจาณํตา น สํหิณฺตีติ “มา โน
 นิสฺสํสคฺคิยํ อโหสิตี. อัยฺเปวณาม ภควา จีวรํ ปรียายํ อาจิกฺขยฺยาติ.
 “เอวํ ภันเตติ โข อายสฺมา โสโณ อายสฺมโต มหาจฺจนํสฺส
 ปฏฺฐิสฺสณฺตีวํ อญฺญจายาณา อายสฺมํนํติ มหาจฺจนํ อภิวาเทตีวํ
 ปทักฺขิณํ กัตถวา เสนาสนํ สํสาเมตีวํ บัดตจีวรํมาทาย, เยน สํวตฺถิ
 เตน บักกามิ, อนุปฺพะพน, เยน สํวตฺถิ เชตวนํ อนาถบิณฑิกสฺส
 อารามํ เยน ภควา, เตนุปฺปลงฺกมิ; อุปฺปลงฺกมิตีวํ ภควันตํ อภิวาเทตีวํ
 เอกมํนํติ นิสฺสํติ. อถ โข ภควา อายสฺมํนํติ อานนํทํ อามนฺเตสิ
 “อิมํสฺส อานนํทํ อาคณฺตํกสฺส ภาณฺชนํ เสนาสนํ บัณฺเฑาเปหิติ.
 อถ โข อายสฺมา อานนํโท “ยสฺส โข มํ ภควา อาณาเปติ “อิมํสฺส
 อานนํทํ อาคณฺตํกสฺส ภาณฺชนํ เสนาสนํ บัณฺเฑาเปหิติ, อิจฺฉนฺติ
 ภควา เตน ภาณฺชนา สทฺธิํ เขกฺขวิหาเร วัตถุ, อิจฺฉนฺติ ภควา
 อายสฺมํตา โสเณน สทฺธิํ เขกฺขวิหาเร วัตถุนํติ; ยสฺมี วิหาเร ภควา
 วิหริตฺติ, ตสฺมี วิหาเร อายสฺมโต โสณสฺส เสนาสนํ บัณฺเฑาเปสิ.

อถ โข ภควา พหุเทว วัตถิ อัสสํเณกาเส วิคินาเมตีวํ วิหารํ
 ปาวิสสิ. อายสฺมาปิ โข โสโณ พหุเทว วัตถิ อัสสํเณกาเส
 วิคินาเมตีวํ วิหารํ ปาวิสสิ. อถ โข ภควา วัตถิ

บัจจุสสัมมย บัจจุจาย อายัสมันต์ โสณ อัสเสนติ “ปฏิกาทุ ตั
 ภิกขุ รัมโม ภาสิตุนตี. “เฮว ภันเตติ โข อายัสมา โสณ
 ภควโต ปฏิสสฺสนิตฺวา สัพพาเนว อฏฺฐกวัคฺคิกานิ สเรน อภาสี.
 ขณฺโณ ภควา อายัสมโต โสณัสส สรภณฺณปรีโยสานเ อพฺภานุโมทิตี
 “สาธุ สาธุ ภิกขุ, สัคคหิตานิ โข เต ภิกขุ อฏฺฐกวัคฺคิกานิ
 สุมณฺสิกตานิ สุปาริตานิ, กัลยาณียาสี วาจาเย สมนฺนาคโต
 วิสสัจฺจาย นเนลคฺคาย ชตฺถัสส วิมฺบยาปณียา. กตฺวิสฺโสติ ตวี
 ภิกขุติ. “เอกวิสฺโส อหิ ภควาติ. “กิสฺส ปน ตวี ภิกขุ เหวจิริ
 อภาสีติ. “จิริ ทิฏฺฐโง เม ภันเต กาเมสุ อาทินฺโน, อปฺปิ สัมพาสา
 พรวาสา พหุกิจฺจา พหุกรณียาติ. ขณฺโณ ภควา เอตมตฺถํ วิทิตฺวา
 ตาย เวลายํ อิมํ อุตฺถานํ อุตฺทาเนติ

“ทิสฺวา อาทินฺโน โลเก, นตฺวา รัมมํ นิรุปรี,
 อวิโย น มตฺเต ปาเป, ปาเป น มตฺเต สุกฺขีติ.”

ขณฺโณ อายัสมา โสณ “ปฏิสัมมโมทติ โข มํ ภควา; อย
 ชวิสฺส กาโล, ยํ เม อပ္ปชฺชมาโย ปรีทิสฺสตี อฏฺฐายาสนา เอกัส
 อุตฺตราสังคํ กโรตฺวา ภควโต ปาเทสุ สิริสา นิปตฺติตฺวา ภควันต์
 เอตทโวจ “อูปชฺชมาโย เม ภันเต อายัสมา มหากัจจนาโน ภควโต
 ปาเทสุ สิริสา วันทติ เอวํปจ วเทติ “อวันติทักขินาปโล ภันเต
 อปัปฺปภิกขุโก, ตินฺนํ เม วิสฺसानํ อจฺจเยน กิจฺเชน กสิเรน ตโต

• อูโรป. สาสเน มตฺเต สุกฺขีติ.

ตโต ทลัคคํ ภิกขุสํวํ สันนิปาตาเปตฺวา อุปสัมปทํ อลลิตํ.
 อปัเปวณาม ภควา อวันติทักขินาปเด อปัปตเรน คณเณน อุปสัมปทํ
 อุนฺหาเนยฺย. อวันติทักขินาปเด ภันเต กัณฺหุตฺตรา ภูมิ ขรา
 โคกัณฺฏกหตา. อปัเปวณาม ภควา อวันติทักขินาปเด คณฺฆคณฺพาหนิ
 อุนฺหาเนยฺย. อวันติทักขินาปเด ภันเต นหฺนาคฺรกา มนุสฺสํ
 อุกทลฺลทฺธิกา. อปัเปวณาม ภควา อวันติทักขินาปเด ธฺวนาหนิ
 อุนฺหาเนยฺย. อวันติทักขินาปเด ภันเต จัมมานิ อัตถรณานิ:
 เอฬิกจัมมํ อชจัมมํ มิคจัมมํ. เสยฺยถาปิ ภันเต มัชฌิเมสุ ชนปเทสุ
 เอรุ โมเรสุ มัชฌารุ ชันตุ, เหวเมว โข ภันเต อวันติทักขินาปเด
 จัมมานิ อัตถรณานิ: เอฬิกจัมมํ อชจัมมํ มิคจัมมํ. อปัเปวณาม
 ภควา อวันติทักขินาปเด จัมมานิ อัตถรณานิ อุนฺหาเนยฺย: เอฬิกจัมมํ
 อชจัมมํ มิคจัมมํ. เอตฺรหิ ภันเต มนุสฺสํ นิสฺสํคคานํ ภิกขุณํ จีวรํ เทนฺติ
 “อัม จีวรํ อิตถันนํมัลลํ เทมาติ. เต อาคันถิวิ อาโรเจนฺติ
 “อิตถันนํเมหิ เต อาวุโส มนุสฺสเสหิ จีวรํ ทินฺนํนฺติ. เต
 กุกฺกัจจายนฺตา น สาทิยนฺติ “มา โน นิสฺสํคคิย อโหสิติ. อปัเปวณาม
 ภควา จีวเร ปฺริยาเย อาจิกฺเขยฺยาติ. อถ โข ภควา เอตลฺลํ
 นิทาเน เอตลฺลํ ปกรเณ ธมฺมํ กถํ กัตถา ภิกขุ อามันเตลลํ
 “อวันติทักขินาปเด ภิกขเว อปัปภิกขุโก. อุนฺหานามิ ภิกขเว
 ลัพพบัจจันติเมสุ ชนปเทสุ วินยธรรมฺมจฺเณน คณเณน อุปสัมปทํ.
 ตตฺตริเม บัจจันติมา ชนปทา: ปุรตฺถิมาย ทิสาย กชังคลํ นาม
 นิคโม, ตลลํ ปเรน มหาสาลา, ตโต ปรา บัจจันติมา ชนปทา,

โอรโต มัชฌิม. ปุริตติมกัชฌาย ทิสาย สัลลวดี นาม นที,
 ตโต ปรา บัจจันติมา ชนปทา, โอรโต มัชฌิม. ทักขินาย
 ทิสาย เสตกัณณิก นาม นิคโม, ตโต ปรา บัจจันติมา ชนปทา,
 โอรโต มัชฌิม. บัจฉิมาย ทิสาย ญัน นาม พราหฺมณคาโม,
 ตโต ปรา บัจจันติมา ชนปทา, โอรโต มัชฌิม. อุตฺตราย ทิสาย
 อุตฺตรโส นาม มัททโต, ตโต ปรา บัจจันติมา ชนปทา, โอรโต
 มัชฌิม. อนุชานามิ ภิกขเว เอรุเปสฺส บัจจันติเมสฺส ชนปเทสฺส
 วินยธมฺมจฺเจเนน คเณน อุปฺปตฺตํ. อวันติทักขินาปเถ ภิกขเว
 กณฺหุตฺตรรา ญมิ ขรา โคกัณณฺฏกตา. อนุชานามิ ภิกขเว
 สัพพบัจจันติเมสฺส ชนปเทสฺส คณฺจคณฺปาหนํ. อวันติทักขินาปเถ
 ภิกขเว นหฺนคฺครุทา มนุสฺสสา อุตฺทสฺสทฺธกา. อนุชานามิ ภิกขเว
 สัพพบัจจันติเมสฺส ชนปเทสฺส อุนฺหํ. อวันติทักขินาปเถ ภิกขเว
 จัมมานิ อตฺตณฺณานิ: เอฬิกจัมมํ อชจัมมํ มิคจัมมํ. เสยฺยถาปี ภิกขเว
 มัชฌิมเมสฺส ชนปเทสฺส เอรุ โมรุ มัชฌารุ ชันตุ, เหวเมว โข
 ภิกขเว อวันติทักขินาปเถ จัมมานิ อตฺตณฺณานิ: เอฬิกจัมมํ อชจัมมํ
 มิคจัมมํ. อนุชานามิ ภิกขเว สัพพบัจจันติเมสฺส ชนปเทสฺส จัมมานิ
 อตฺตณฺณานิ: เอฬิกจัมมํ อชจัมมํ มิคจัมมํ. อช ปน ภิกขเว
 มนุสฺสสา นิสฺสํมคฺคานํ ภิกขุณํ จีวรํ เทนฺติ “อิมิ จีวรํ อตฺตณฺณามสฺส
 เทมาติ. อนุชานามิ ภิกขเว ลาภิตฺตุ. น ตาว ตํ คณฺณูปคํ, ยาว น
 หัตถํ คจฺจตฺติ.

จัมมกัชนัณณ ปณฺจม.

อิมมํหิ ชนฺนเก วตฺถุ เตสฺสจฺจ.

ราชา จ มาคโธ โสโณ	อัสติสทัสสัสสโร
สาคโค คิซณกุกุสุมิ	พหุ ทัสเสสิ อุตฺตริ.
บัพพซารัทธภิชชัสสุ	วณิ เอกปลาสิก
นีลา มิตา โสหิติกา	มณฺเษฏฺฐา กณฺ्हเมว จ.
มหารังคา มหานามา	วัธิกา จ ปฏิกขิปปิ
ชัลลิกา ปฏฺฐาปาลี จ	ตุลิตตติรเมณฺฑิตา.
วิจฺฉิกา โมรจิตฺตวิจ ^๑	สัพพยัคคมา จ ที่ปภา
อชินฺททา มัชชาริ ^๒ จ	กาฬิสฺสูกปริกขणा.
ณาลิตุปาหนา สีลา	โธตขานฺณขณฺณ ^๓
ตาลเวฬุคินฺถวัจเว	มุลฺลชบัพพชหินฺดลา.
กมลกัมพลโสวณฺณา	รูปภา มณิ เวฬุริ ^๔
ณฺดิกา กัสสกาจา จ	ติปฺปัสสัณฺจ ตมฺพกา.
คาวี ยานํ คิลานา จ	ปริสฺสยตตสวิกา
สยนาณิ มหาจัมมา ^๕	โคจัมเมหิ จ ปาปโก.
คิหิณิ จัมมวาทฺเธ	ปวิสันฺติ คิลายโน
มหากัจจายโน โสโณ	สเรณฺฏฺฐกวัคคิก.
อุปลัมปทํ บัณฺจหิ ^๖	คณา ธฺวสินายนา ^๗
จัมมัตถรรณานุลฺลภาสิ	น ตาว คณฺณูปค
อทาสิเม วเร บัณฺจ	โสณัตถเรสฺส นายนโกติ.

^๑ ย. โมรจิตฺตวิจ. จ. ^๒ ส. มัชชาร. ^๓ ส. โธตขานฺณขณฺณ.

^๔ ย. เวฬุริยา. ^๕ ส. มหาจัมม. ^๖ ย. บัณฺจคณ.

^๗ ย. คณฺณคณา ธฺวสินา.

เกลัซซิกษณิกิ.

เตน สมเยน พุทโธ ภควา สāvādīyī วิหริติ เขตวเน
อนาถบิณทิกัสส อารามเ.

เตน โข ปน สมเยน ภิกขุณิ สารทิกเน อาพาธเณ ญฺจฺจํ
ยาคุปปี บิตา อุกคัจฉนติ, ภาตตบิ ภาตตํ อุกคัจฉนติ. เต เตน กิสา
โหนติ ลูชา ทุฬฬัณเณ อุมฺบิณทุมฺบิณทุกขาตา ธมฺมิลันถคคตฺตา.
อุทฺทสา โข ภควา เต ภิกขุ กิสเ ลูเช ทุฬฬัณเณ อุมฺบิณทุมฺ-
บิณทุกขาเต ธมฺมิลันถคคตฺเต; ทิลฺวาน อายสฺมิมันตํ อานันท์ ขามันเตสิ
“กิณฺณุ โข อานันท์ เอตฺรหิ ภิกขุ กิสา ลูชา ทุฬฬัณเณ
อุมฺบิณทุมฺบิณทุกขาตา ธมฺมิลันถคคตฺตาติ. “เอตฺรหิ กิณฺเต ภิกขุณิ
สารทิกเน อาพาธเณ ญฺจฺจํ ยาคุปปี บิตา อุกคัจฉนติ, ภาตตบิ ภาตตํ
อุคคัจฉนติ, เต เตน กิสา ลูชา ทุฬฬัณเณ อุมฺบิณทุมฺบิณทุกขาตา
ธมฺมิลันถคคตฺตาติ. อถ โข ภควโต วโหคตัสส ปฏฺฐิสฺสลิณฺทิสฺส เอว
เจตโส ปวิวิตกโก อุตฺปาทิ “เอตฺรหิ โข ภิกขุณิ สารทิกเน
อาพาธเณ ญฺจฺจํ ยาคุปปี บิตา อุกคัจฉนติ, ภาตตบิ ภาตตํ
อุคคัจฉนติ, เต เตน กิสา ลูชา ทุฬฬัณเณ อุมฺบิณทุมฺบิณทุกขาตา
ธมฺมิลันถคคตฺตา. กิณฺณุ โข อหิ ภิกขุณิ เกลัซซิกฺก อณฺชานเณยฺย, ยํ
เกลัซซิกฺกเณ อัสส เกลัซซิกฺกมฺมตฺตฺวํ โลกัสส อหาวตฺตฺวํ* ฆเรยฺย
น จ โอฟาริกโก อหาโร บัณเณเยยฺยาติ. อถ โข ภควโต เอตฺทโส

* ย. อหาวตฺตฺวํ.

“อิมานิ โข บัณฺจ เกลัชฺชานิ: เสยฺยถิทํ? สัปปิ นวนีตํ เตลล
มรฺุ ฌาณิตํ, เกลัชฺชานิ เจว เกลัชฺชัลลัมมตานิ จ โลกัลลํ อาหารัตถัลลํ
ผรณฺติ น จ โอฟาริโก อาหาโร บัณฺญาณณฺติ. ยันฺนุนาหํ ภิกฺขุณฺ
อิมานิ บัณฺจ เกลัชฺชานิ อนุชาเนยฺยํ กาเล ปฏิคฺคเหตฺวา กาเล
ปริกฺขณฺติ. ขตฺโข ภควา สายณฺโหสมเย ปฏิสัลลํชานา วุจฺจิโต
เอตลฺลํ นิทาเน เอตลฺลํ ปกรเณ ธมฺมํ กถํ กัตวํ ภิกฺขุ อามันฺเตสิ
“อิธ มยฺหิ ภิกฺขเว รโหคตฺตลฺลํ ปฏิสัลลํชานีลลํ เอว เจตโส
ปรีวตฺถโก อุตฺปาติ “เอตฺรหิ โข ภิกฺขุณฺ สาทิเกเน อาพาธเน
ญฺจฺจํ ยาคุปํ ปีตา อุดคฺคจฺจติ, ภูตฺตํ ภูตฺตํ อุดคฺคจฺจติ, เต
เตน กิสฺสา ลุฆา ทุฬฺฟณฺณนา อุมฺมํทํ อุมฺมํทํทุกฺขาตา ธมฺมสันฺถคตฺตํ.
กีนฺนุ โข อหํ ภิกฺขุณฺ เกลัชฺชํ อนุชาเนยฺยํ, ยํ เกลัชฺชํเจว
อิลลํ เกลัชฺชัลลัมมตัลลํ โลกัลลํ อาหารัตถัลลํ ผเรยฺย น จ
โอฟาริโก อาหาโร บัณฺญาเนยฺยติ. ตลฺลํ มยฺหิ ภิกฺขเว เอตฺทโหสิ
“อิมานิ โข บัณฺจ เกลัชฺชานิ: เสยฺยถิทํ? สัปปิ นวนีตํ เตลล
มรฺุ ฌาณิตํ, เกลัชฺชานิ เจว เกลัชฺชัลลัมมตานิ จ โลกัลลํ อาหารัตถัลลํ
ผรณฺติ น จ โอฟาริโก อาหาโร บัณฺญาณณฺติ. ยันฺนุนาหํ ภิกฺขุณฺ
อิมานิ บัณฺจ เกลัชฺชานิ อนุชาเนยฺยํ กาเล ปฏิคฺคเหตฺวา กาเล
ปริกฺขณฺติ. อนุชานามิ ภิกฺขเว ตานิ บัณฺจ เกลัชฺชานิ กาเล
ปฏิคฺคเหตฺวา กาเล ปริกฺขณฺติ.

เตน โข ปน สมเยเน ภิกฺขุ ตานิ บัณฺจ เกลัชฺชานิ กาเล
ปฏิคฺคเหตฺวา กาเล ปริกฺขณฺติ. เตลลํ ยานิปี ตานิ ปากติกานิ

ຄູານີ ໂກຊນານີ ດານີ້ ນັ່ງຊາເທນຕີ, ປເວ ເລເນລິການີ. ເຕ ເຕນ
 ເຈວ ສາວທິເກນ ອາຟາເອນ ຜູ້ຊ້າ ອີມີນາ ຈ ກັດຕາຈຸນາທເກນ ດທຸກເຍນ
 ກິຍໂຍໂລ ມັດຕາຍ ກິສາ ໂໂນຕີ ລູຊາ ທຸຟຸພັນນາ ອຸບັບັນທຸບັບັນທຸກຊາຕາ
 ຣມນິສັນດດັດຕາ. ອັທທລາ ໂຮ ກວາ ເຕ ກິກຊູ ກິຍໂຍໂລ ມັດຕາຍ
 ກິເລ ລູເຊ ທຸຟຸພັນເນ ອຸບັບັນທຸບັບັນທຸກຊາເຕ ຣມນິສັນດດັດຕາ;
 ທິລຳວນ ອາຍັດມັນຕີ ອານັນທໍ ອາມັນເຕລີ “ກິນຸ ໂຮ ອານັນທ
 ເອຕຣີ ກິກຊູ ກິຍໂຍໂລ ມັດຕາຍ ກິສາ ລູຊາ ທຸຟຸພັນນາ
 ອຸບັບັນທຸບັບັນທຸກຊາຕາ ຣມນິສັນດດັດຕາຕີ. “ເອຕຣີ ກິນເຕ ກິກຊູ
 ດານີ ບັງຈ ເກຣັສຊານີ ກາເລ ປຼິດັດເຕຣວາ ກາເລ ປຼິກຸບຸຊັນຕີ.
 ເຕລີ ຍານີ້ ດານີ ປາກຕິການີ ຄູານີ ໂກຊນານີ ດານີ້ ນັ່ງຊາເທນຕີ,
 ປເວ ເລເນລິການີ. ເຕ ເຕນ ເຈວ ສາວທິເກນ ອາຟາເອນ ຜູ້ຊ້າ
 ອີມີນາ ຈ ກັດຕາຈຸນາທເກນ ດທຸກເຍນ ກິຍໂຍໂລ ມັດຕາຍ ກິສາ ລູຊາ
 ທຸຟຸພັນນາ ອຸບັບັນທຸບັບັນທຸກຊາຕາ ຣມນິສັນດດັດຕາຕີ. ອດໂຮ ກວາ
 ເອຕັລີມີ ນິທາເນ ເມຕັລີມີ ປກເນ ອັມມີ ກດີ ກັດວາ ກິກຊູ
 ອາມັນເຕລີ “ອນຸຊານາມີ ກິກຊເວ ດານີ ບັງຈ ເກຣັສຊານີ ປຼິດັດເຕຣວາ
 ກາເລມີ ວິກາເລມີ ປຼິກຸບຸຊັນຕີ.

ເຕນ ໂຮ ປນ ສມເຍນ ສິລານານີ ກິກຊູນີ ວເລີ ເກຣັສຊາ
 ອັດໂຕ ໂໂຕ. ກວາໂຕ ເອຕມັດຕີ ອາໂຣເຈລຸ. “ອນຸຊານາມີ ກິກຊເວ
 ວລານີ ເກຣັສຊານີ: ອັຈນວລີ ມັຈນວລີ ສຸດຸກວາລີ ສຸກວາລີ ດັທຣກວລີ
 ກາເລ ປຼິດັດຕິດ ກາເລ ນິບັກກັ ກາເລ ສັລັງຈີ ເຕລປຼິກເກນ

• ກັດຕາຈຸນັນທເກນາດີບີ ປາໂຈ. ໒ ລີ. ນິບັກກັ. ໓ ລີ. ສັລັດຕີ.

ปริกฤษฺชิตุ. วิกาเล เจ ภิกฺขเว ปฏิคฺคหิตฺ วิกาเล นิบักฺกํ วิกาเล
 สํสํวฺจํ, ตัณฺเจะ ปริกฤษฺชเยยฺย, อาบัตฺติ ตินฺนํ ทุกฺกภูณํ. กาลे เจ
 ภิกฺขเว ปฏิคฺคหิตฺ, วิกาเล นิบักฺกํ วิกาเล สํสํวฺจํ, ตัณฺเจะ ปริกฤษฺชเยยฺย,
 อาบัตฺติ ทวินฺนํ ทุกฺกภูณํ. กาลे เจ ภิกฺขเว ปฏิคฺคหิตฺ กาลे
 นิบักฺกํ, วิกาเล สํสํวฺจํ, ตัณฺเจะ ปริกฤษฺชเยยฺย, อาบัตฺติ ทุกฺกภูสฺส.
 กาลे เจ ภิกฺขเว ปฏิคฺคหิตฺ กาลे นิบักฺกํ กาลे สํสํวฺจํ,
 ตัณฺเจะ ปริกฤษฺชเยยฺย, อนาบัตฺตติ.

เตน โข ปน สมเยน คิลานานํ ภิกฺขุณํ มุเลหิ เกลฺลฺลฺลฺลฺลฺล
 อตฺถโก ไหติ. ภควโต เอตมฺมํ อาโรเจสุ. “อนุชานามิ ภิกฺขเว
 มุลานิ เกลฺลฺลฺลฺลฺล: หลิตํ ลิงคิเวรํ วจํ วจตฺถํ อติวิสํ กุกฺกุโรหิตํ
 อสุริ ภาทํมุตตํ; ยานิ วา ปณฺณฺณานิ ปิ อตฺถิ มุลานิ เกลฺลฺลฺลฺลฺล เเน
 ขาตฺถึเย. ขาตฺถึยตฺถิ* ฌรณฺติ น โภชนึเย โภชนึยตฺถิ” ฌรณฺติ,
 ตานิ ปฏิคฺคเหตฺวา ยาวชีวํ ปรีหิตุ, สติ บัจฺจเย ปริกฤษฺชิตุ.
 อสติ บัจฺจเย ปริกฤษฺชณฺตสฺส อาบัตฺติ ทุกฺกภูสฺสติ. เตน โข
 ปน สมเยน คิลานานํ ภิกฺขุณํ มุเลหิ เกลฺลฺลฺลฺลฺล ปิฏฺฐเจหิ อตฺถโก
 ไหติ. ภควโต เอตมฺมํ อาโรเจสุ. “อนุชานามิ ภิกฺขเว
 นิสทํ นิสทปโปตฺถนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน คิลานานํ ภิกฺขุณํ กลาเวหิ เกลฺลฺลฺลฺล
 อตฺถโก ไหติ. ภควโต เอตมฺมํ อาโรเจสุ. “อนุชานามิ ภิกฺขเว
 กลาวานิ เกลฺลฺลฺลฺล: นิพฺพกสฺวํ กุกฺกุชกสฺวํ ปโฏลกลสฺวํ ปคฺคฺวกลสฺวํ

* ย. ขาตฺถึยตฺถิ. * ย. โภชนึยตฺถิ.

นัตตมาลากสาว; ยานิ วา ปณฺณานิปิ อตฺถิ กลาวันิ เกสรชัย
เนว ขาถนีเย ขาถนียตฺถิ ฌรณฺติ น โภชนนีเย โภชนนียตฺถิ
ฌรณฺติ, ตานิ ปฏิกคฺเคตฺวา ยาวชฺวํ ปรีหริตุ, สติ บัจฺจเย
ปรีภุณฺชิตุ. อสฺติ บัจฺจเย ปรีภุณฺชนตฺถิสฺส อาปัตติ ทุกฺกภูตฺถิสฺสาคิ.

เตน โข ปน สมเยน คิลานานํ ภิกฺขุณํ บัณฺเณหิ เกสรชัย
อตฺถิ โหติ. ภควโต เอตมตฺถิ อาโรเจสุ. “อนุชานามิ ภิกฺขเว
บัณฺณานิ เกสรชัย: นิพบัณฺณํ กุฏฐบัณฺณํ ปโฏลบัณฺณํ สุลลบัณฺณํ
กัมปาลีบัณฺณํ, ยานิ วา ปณฺณานิปิ อตฺถิ บัณฺณานิ เกสรชัย,
เนว ขาถนีเย ขาถนียตฺถิ ฌรณฺติ น โภชนนีเย โภชนนียตฺถิ ฌรณฺติ,
ตานิ ปฏิกคฺเคตฺวา ยาวชฺวํ ปรีหริตุ, สติ บัจฺจเย ปรีภุณฺชิตุ.
อสฺติ บัจฺจเย ปรีภุณฺชนตฺถิสฺส อาปัตติ ทุกฺกภูตฺถิสฺสาคิ.

เตน โข ปน สมเยน คิลานานํ ภิกฺขุณํ ผลานิ เกสรชัย
อตฺถิ โหติ. ภควโต เอตมตฺถิ อาโรเจสุ. “อนุชานามิ ภิกฺขเว
ผลานิ เกสรชัย: วิลังคํ บิพฺพลํ มริจํ หริตํ วิภิตํ อามลํ
โคจผลํ, ยานิ วา ปณฺณานิปิ อตฺถิ ผลานิ เกสรชัย เนว
खाถनीये खाथनीयत्तु ฌรณฺติ, น โภชนนีเย โภชนนียत्तु ฌรณฺติ,
ตานิ ปฏิกคฺเคตฺวา ยาวชฺวํ ปรีหริตุ, สติ บัจฺจเย ปรีภุณฺชิตุ.
อสฺติ บัจฺจเย ปรีภุณฺชนตฺถิสฺส อาปัตติ ทุกฺกภูตฺถิสฺสาคิ.

เตน โข ปน สมเยน คิลานานํ ภิกฺขุณํ ชตุหิ เกสรชัย
อตฺถิ โหติ. ภควโต เอตมตฺถิ อาโรเจสุ. “อนุชานามิ ภิกฺขเว

ชตฺตนิ เภสัชชานิ: หิงคฺ หิงคฺชตฺ หิงคฺสิปภาณิกํ ตกํ ตกบัตฺตํ ตกบัตฺตํ
 ลัชฺชุลลํ; ยานิ วา ปณฺณวณานิ อัตถิ ชตฺตนิ เภสัชชานิ เณ
 ขาทนีเย ขาทนียัตถิ ฆรณฺติ น โภชนนีเย โภชนนียัตถิ ฆรณฺติ,
 ตานิ ปฏิคฺคเหตฺวา ยาวชีวํ ปรีหิตุํ, สติ บัจฺจเย ปรีภุณฺชิตุ.
 อสติ บัจฺจเย ปรีภุณฺชณฺตัสส อบาทฺตติ ทุกกตัสสาติ.

เตน โข ปน สมเยน คิลานานํ ภิกฺขุณํ โสเนหิ เภสัชชเห
 อตฺถิ ไหติ. ภควโต เอตมัตถิ อาโรเจสุ. “อนฺุชานามิ ภิกฺขเว
 โสณานิ เภสัชชานิ: สามุทฺทํ กาฬโสณํ ลินฺธวํ อุพฺพิทํ พิลํ;
 ยานิ วา ปณฺณวณานิ อัตถิ โสณานิ เภสัชชานิ เณ ขาทนีเย
 ขาทนียัตถิ ฆรณฺติ, น โภชนนีเย โภชนนียัตถิ ฆรณฺติ, ตานิ ปฏิคฺคเหตฺวา
 ยาวชีวํ ปรีหิตุํ, สติ บัจฺจเย ปรีภุณฺชิตุ. อสติ บัจฺจเย ปรีภุณฺชณฺตัสส
 อบาทฺตติ ทุกกตัสสาติ.

เตน โข ปน สมเยน อายัสฺมโต อานนฺทัสส อุบฺบิณายัสส
 อายัสฺมโต เวลฺลภฺจัสส ลลิกาย จีวรานิ กาเย ลลคฺคณฺติ. ตานิ ภิกฺขุ อุทฺเทน เตเมตฺวา เตเมตฺวา
 อปกัทฺตณฺติ. อทฺทสา โข ภควา เสนาสนจาริกิ อากิณฺทณฺโต เต
 ภิกฺขุ ตานิ จีวรานิ อุทฺเทน เตเมตฺวา เตเมตฺวา อปกัทฺตณฺติเต;
 ทิสฺวาน येन เต ภิกฺขุ เตนุปลิงกมิ; อุปลิงกมิตฺวา เต ภิกฺขุ
 เอตทโวจ “กิมมัสส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อาพาโหติ. “อิมัสส ภันเต
 อายัสฺมโต ลลิกาย จีวรานิ กาเย ลลคฺคณฺติ, ตานิ
 มยํ อุทฺเทน เตเมตฺวา เตเมตฺวา อปกัทฺตมามาติ. ขลโห ภควา

เอตส์มี นิทาเน เอตส์มี ปกรเน ธัมมี กถ กัถวา ภิกขุ อามันเตติ
 “อนุชานามิ ภิกขเว ยัสสิ กัณฺฐุ วา ปิฬกา วา ชัลลาโว วา
 อุลลกังขา วา อาพาโธ กาโย วา ทุคฺคัณฺโธ, จุนฺณานิ เกดซ์ซานิ;
 อคิลานัสสิ ฉกนฺ มัตตํ ราชนนิบฺบํกํ. อนุชานามิ ภิกขเว อทุกขลฺ มุสสันฺติ.

เตน โข ปน สมเยน คิลานานํ ภิกขุณํ จุนฺเนหิ เกดซ์ซเซหิ
 จาลิเดหิ อตฺถโง โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุ. “อนุชานามิ
 ภิกขเว จุนฺณจาลินฺนํติ. สฺสเนหิ อตฺถโง โหติ. อนุชานามิ
 ภิกขเว ทุสฺสจาลินฺนํติ.

เตน โข ปน สมเยน อัมบตรัสสํ ภิกขุโน อมฺนุสฺสิกาพาโธ
 โหติ. ตํ อจริยุบฺบํชาเย อุมฺมัจฺฉันตา นาสักขัสสุ อโรคํ กาคู. โส
 สุกฺกรณฺญํ คัณฺธวา อามกมฺลํ ขาติ อามกโลहितํ ปิวิ, ตัสส
 โส อมฺนุสฺสิกาพาโธ ปฏูปบัสสํภิ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุ.
 “อนุชานามิ ภิกขเว อมฺนุสฺสิกาพาธอ อามกมฺลํ อามกโลहितนฺนํติ.

เตน โข ปน สมเยน อัมบตรัสสํ ภิกขุโน จักขุโรคาพาโธ
 โหติ. ตํ ภิกขุ ปรีคฺคเหตฺวา อุจฺจารบิ บัสสวํบิ นิกฺขาเมนฺนํติ.
 อตฺถลลา โข ภควา เสนาสนจาริกํ อาหิณฺทณฺโต เต ภิกขุ ตํ
 ภิกขุ ปรีคฺคเหตฺวา อุจฺจารบิ บัสสวํบิ นิกฺขาเมนฺเต; ทิสฺวาน
 เยน เต ภิกขุ เตนุปลํกมิ; อุปลํกมิตฺวา เต ภิกขุ เอตทโวจ. “กิมิมัสส
 ภิกขเว ภิกขุโน อาพาโธติ. “อิมัสส ภันเต อายัสฺมโต จักขุโรคาพาโธ;
 อิม มยํ ปรีคฺคเหตฺวา อุจฺจารบิ บัสสวํบิ นิกฺขาเมมาติ. อถ โข ภควา
 เอตส์มี นิทาเน เอตส์มี ปกรเน ธัมมี กถ กัถวา ภิกขุ อามันเตติ

“อนุชานามิ ภิกขเว อัมภชนํ กาฬัมภชนํ รลัมภชนํ โสธัมภชนํ เกรกัมภลัมภชนํ. อัมภชนูปัลลเนหิ อัตถโก โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อารโहेสุ.”

“อนุชานามิ ภิกขเว จันถนํ ตครํ กาฬานุสาริยํ ตาลลํ ภัททมุตตกณฺธิ. เตน โข ปน สมเยน ภิกขุ ปิฎฺฐจํญิ อัมภชนานิ ภาลลเกสุปิ สรารเกสุปิ นิภขิยมนฺติ, ตินจณฺเณหิปิ ปัสสเกหิปิ โอกริยมนฺติ. ภควโต เอตมัตถํ อารโहेสุ.”

“อนุชานามิ ภิกขเว อัมภชนินฺติ. เตน โข ปน สมเยน นัพพัคคิยา ภิกขุ อุกฺขจาวจา อัมภชนิโย ธาเรนฺติ โสวณฺณมยํ ฐูบิยมยํ. มนุสฺสลา อุกฺขณายมนฺติ ชีเยนฺติ วิปาเจนฺติ “เสยฺยถาปิ นาม คีฬิ กามโกคิโนติ. ภควโต เอตมัตถํ อารโहेสุ.”

“น ภิกขเว อุกฺขจาวจา อัมภชนิ ธาเรตฺถัพพา; โย ธาเรยฺย, อามัตฺติ ทุกกัฏฺฐลล. อนุชานามิ ภิกขเว อัมภจิมมํ ทนฺตมมํ วิสาณมมํ นพมมํ เวพมมํ กัฏฺฐจิมมํ ชตมมํ ผลมมํ โลหมมํ ลิงฺขนาภิมมยมนฺติ. เตน โข ปน สมเยน อัมภชนิ อปารุตา โหติ, ตินจณฺเณหิปิ ปัสสเกหิปิ โอกริยมนฺติ. ภควโต เอตมัตถํ อารโहेสุ.”

“อนุชานามิ ภิกขเว อภิธานนฺติ. อภิธานํ นิปตติ. “อนุชานามิ ภิกขเว สุตฺตเกน พนฺธิธวํ อัมภชนิยา พนฺธิธุนฺติ. อัมภชนิ ผลติ. “อนุชานามิ ภิกขเว สุตฺตเกน สัพเพตฺตุนฺติ. เตน โข ปน สมเยน ภิกขุ อังคฺคิยา อัมภชนินฺติ, อักขนิ ทุกฺขานิ โหเนติ. ภควโต เอตมัตถํ อารโहेสุ.”

“อนุชานามิ ภิกขเว อัมภชนิสฺสากณฺธิ. เตน โข ปน สมเยน นัพพัคคิยา ภิกขุ อุกฺขจาวจา อัมภชนิสฺสากาโย ธาเรนฺติ โสวณฺณมยํ ฐูบิยมยํ. มนุสฺสลา อุกฺขณายมนฺติ ชีเยนฺติ วิปาเจนฺติ “เสยฺยถาปิ คีฬิ กามโกคิโนติ. ภควโต เอตมัตถํ

อาโรเจสุ. “น ภิกขเว อัจจาวจา อัมมชเนตถากา ฐาเรตัพพา; โย
 ฐาเรยฺย, อาปัตติ ทุกกภูตัสส. อญฺชานามิ ภิกขเว อัญฺจิมํ ทนฺตมยํ
 วิสาณมยํ ฯ เปฯ สังขนาภิมยฺนติ. เตน โข ปน สมเยน อัมมชเนตถากา
 ภูมิมํ ปตติ * ฆรฺรสา โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุ. “อญฺชานามิ
 ภิกขเว สลาโกธานียฺนติ. เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ อัมมชเนตถากา
 อัมมชเนตถากาปิ หัตถเณน ปริหรณฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุ.
 “อญฺชานามิ ภิกขเว อัมมชเนตถากาปิ. อสวทโก ” น โหติ. ภควโต
 เอตมตฺถํ อาโรเจสุ. “อญฺชานามิ ภิกขเว อสวทกํ พนฺธอนสฺสุตถกณฺติ.

เตน โข ปน สมเยน อายสฺมโต ปิลินทวจฺฉลัสส สีสากิตาโป
 โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุ. “อญฺชานามิ ภิกขเว มุทฺธนิ
 เกลกณฺติ. นกฺขมนโย โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุ. “อญฺชานามิ
 ภิกขเว นตฺถกมมณฺติ. นตฺถก คลติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุ.
 “อญฺชานามิ ภิกขเว นตฺถกกรณฺนิติ. เตน โข ปน สมเยน นพฺพคฺคิยา
 ภิกฺขุ อัจจาวจา นตฺถกกรณโย ฐาเรนฺติ โสวณฺณมยํ ฐูปยมยํ. มนุสฺสา
 อุกฺขณายณฺติ ขิยณฺติ วิปาเจนฺติ “เสยฺยถาปิ คีหิ กามโภคิโนติ.
 ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุ. “น ภิกขเว อัจจาวจา นตฺถกกรณํ
 ฐาเรตัพพา; โย ฐาเรยฺย, อาปัตติ ทุกกภูตัสส. อญฺชานามิ ภิกขเว
 อัญฺจิมํ ฯ เปฯ สังขนาภิมยฺนติ. นตฺถก วิลมํ อาสิลฺลยิยติ. ภควโต
 เอตมตฺถํ อาโรเจสุ. “อญฺชานามิ ภิกขเว ยมกํ นตฺถกกรณฺนิติ.
 นกฺขมนโย โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุ. “อญฺชานามิ ภิกขเว

* ย. ปติตา. * ส. อสวทกมโก. ย. อสพนฺธโก.

ฐุมิ ปาตุนฺติ. ตัณฺเฬว วัฏฺฐิ อาลิมเปตฺวา ปวฺนํติ, กัณฺโจ ทหติ.
 ภควโต เอตมํตํ อารุโรเจสุ. “อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ฐุมเนตฺตํนํติ.
 เตน โข ปน สมเยน ฉัพพัคฺคิยา ภิกฺขุ อุกฺขาวจานิ ฐุมเนตฺตานิ
 ธาเรนฺติ โสวณฺณมยํ รูปมยํ. มนุสฺสํ อุกฺขณายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ
 “เสยฺยถาปิ คีฬิ กามโภคิโนติ. ภควโต เอตมํตํ อารุโรเจสุ. “น
 ภิกฺขเว อุกฺขาวจานิ ฐุมเนตฺตานิ ธาเรตฺถฺฟานิ; โย ธาเรยฺย, อาบัตฺติ
 ทุกฺกฏลํ. อนฺุชานามิ ภิกฺขเว อฏฺฐจิมฺมํ ฯ เปฯ สังขนาภิมยฺนํติ.
 เตน โข ปน สมเยน ฐุมเนตฺตานิ อปารุตานิ โหนฺติ, ปาณกา,
 ปวิสฺสํติ. ภควโต เอตมํตํ อารุโรเจสุ. “อนฺุชานามิ ภิกฺขเว อภิธานํนํติ.
 เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ ฐุมเนตฺตานิ หัตฺถเณน ปวิหรนฺติ.
 ภควโต เอตมํตํ อารุโรเจสุ. “อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ฐุมเนตฺตํตตฺตํวิกนฺติ.
 เอกโต ชลียนฺติ. ภควโต เอตมํตํ อารุโรเจสุ. “อนฺุชานามิ
 ภิกฺขเว ยมกตฺตํวิกนฺติ. อลฺวํทโก น โหติ. ภควโต เอตมํตํ
 อารุโรเจสุ. อนฺุชานามิ ภิกฺขเว อลฺวํทกํ พนฺณนลฺลตฺตํนํติ.

เตน โข ปน สมเยน อายัสสิมโต บิสิณฺทวจันตํ วาตาพาโห
 โหติ. เวชฺชา เอวมาหํสุ “เตลํ ปจิตฺถัพพํนํติ. ภควโต เอตมํตํ
 อารุโรเจสุ. “อนฺุชานามิ ภิกฺขเว เตลปํกนฺติ. ตสฺมิํ โข เตลปํเก
 มัชฌิํ บักขิปัตถัพพํ โหติ. ภควโต เอตมํตํ อารุโรเจสุ. “อนฺุชานามิ
 ภิกฺขเว เตลปํเก มัชฌิํ บักขิปัตถนํติ. เตน โข ปน สมเยน
 ฉัพพัคฺคิยา ภิกฺขุ อติบักขิตตมัสสํชานิ เตลลานิ ปจันติ, ตานิ ปวิตฺวา
 มัชฌนํติ. ภควโต เอตมํตํ อารุโรเจสุ. “น ภิกฺขเว อติบักขิตตมัสสํ

เตล- ปาดัพพ์; โย บัวเวีย, ยถาธัมโม กาเรตัพพะ. อุนชานามิ
 ภิกขเว, ยัสมี เตลปาเก มัชชัสส น วัณโณ น คันโธ น วโร
 บัณณายติ, เอรูเป มัชชบักกิตตเตล ปาดุนติ. เดน โข ปน
 สมเยน ภิกขุเน พหุ อติบักกิตตมัชช เตล บักก โหติ. อถโข ภิกขุเน
 เอตทโหสิ “กถันนุ โข อติบักกิตตมัชเช เตเล ปฏิบัสซิตัพพณติ.
 ภควโต เอตมัตถัง อารุเจสุ. “อุนชานามิ ภิกขเว อัมภักชนิ
 อธิฐาตุณติ. เดน โข ปน สมเยน อายัสมโต บัลลันทวัณณัสส พหุ”
 เตล บักก โหติ. เตลภาชนิ น วิชชติ. ภควโต เอตมัตถัง อารุเจสุ.
 “อุนชานามิ ภิกขเว ตีณิ ตุมพานิ: โสหตุมพ กัญจตุมพ ผลตุมพณติ.
 เดน โข ปน สมเยน อายัสมโต บัลลันทวัณณัสส อังควาโต โหติ.
 ภควโต เอตมัตถัง อารุเจสุ. “อุนชานามิ ภิกขเว เสทกัมมณติ.
 นกัชมณีโย โหติ. ภควโต เอตมัตถัง อารุเจสุ. “อุนชานามิ ภิกขเว
 สัมภารเสทณติ. นกัชมณีโย โหติ. “อุนชานามิ ภิกขเว มหาเสทณติ.
 นกัชมณีโย โหติ. “อุนชานามิ ภิกขเว ภังโคทกณติ. นกัชมณีโย
 โหติ. “อุนชานามิ ภิกขเว อุตทโกฏฐกณติ.

เดน โข ปน สมเยน อายัสมโต บัลลันทวัณณัสส บัพพวาโต โหติ.
 ภควโต เอตมัตถัง อารุเจสุ. “อุนชานามิ ภิกขเว โลหิต โมเจตุณติ.
 นกัชมณีโย โหติ. ภควโต เอตมัตถัง อารุเจสุ. “อุนชานามิ ภิกขเว
 โลหิต โมเจตวา วิลาเจเนน คเหตุนติ.

เดน โข ปน สมเยน อายัสมโต บัลลันทวัณณัสส ปาธา ผลิตา

โหนดิ. ภควโต เอตมัตถัง อารโหเสสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว ปาทัพภัณณันติ.
นักรัณณโย โหติ. ภควโต เอตมัตถัง อารโหเสสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว
บัสซัง อภิสังขวิตุนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน อัมภตวิสส ภิกขุโน คันหาพาโห โหติ.
ภควโต เอตมัตถัง อารโหเสสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว ‘สัตถกัมมัตถิ.
กลาโวทเกน อัตถโห โหติ. “อนุชานามิ ภิกขเว กลาโวทกัณฺติ
ติลลิกกเกน อัตถโห โหติ. “อนุชานามิ ภิกขเว ติลลิกกัณฺติ. กพพิกาย
อัสสโห โหติ. “อนุชานามิ ภิกขเว กพพิกัณฺติ. วณพณฺณนโจเลน
อัสสโห โหติ. อนุชานามิ ภิกขเว วณพณฺณนโจลันฺติ. วโน กัณฺทาวติ.
“อนุชานามิ ภิกขเว สาสปุกุทเทน โอวิตุนฺติ.” วโน กิลิขชีตถ.
อนุชานามิ ภิกขเว ธุมมิกาตุนฺติ. วัฑฒมัสสิ วุจฺจาติ. “อนุชานามิ
ภิกขเว โสณสักรัณณิยา นิพิตฺตุนฺติ. วโน น รุหติ. “อนุชานามิ
ภิกขเว วณเตลันฺติ. เตลัน คลลติ. ภควโต เอตมัตถัง อารโหเสสุ.
อนุชานามิ ภิกขเว วิกาสิกะ สัพพะ วณปฏิกัมมัตถิ.

เตน โข ปน สมเยน อัมภตโร ภิกขุ อหิณา ทัญญโห โหติ.
ภควโต เอตมัตถัง อารโหเสสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว จัตตาริ
มहाวิภวานิ ทาตุ कुณฺติ มุตตํ นาริกํ มัตติกัณฺติ. อถ โข ภิกขุโน
เอตทโหสิ “อัมภักคฺคิตานิ นุโข อุกาหุ ปฏิคฺคเหตัพพานีติ. ภควโต
เอตมัตถัง อารโหเสสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว สติ กัมมบิการเก ปฏิคฺคหาเปตุ,
ขลลติ กัมมบิการเก สามิ คเหตฺวา ปริภุชิตุนฺติ. เตน โข ปน

เตน โข ปณ สมเยน อัมภตรัสส ภิกขุโน ชรทินนกาพาโอ
 โหติ. ภควโต เอตมัตถं อารोजฺสฺ. “อนุชานามิ ภิกขเว สัตตาโลฬิ
 ปาเยตุนฺติ. เตน โข ปณ สมเยน อัมภตรโร ภิกขุ ทฏฺฐจคฺคณโก
 โหติ. ภควโต เอตมัตถं อารोजฺสฺ. “อนุชานามิ ภิกขเว อามิสฺสชา
 ปาเยตุนฺติ. เตน โข ปณ สมเยน อัมภตรัสส ภิกขุโน มณฺฑุโรคาพาโอ
 โหติ. ภควโต เอตมัตถं อารोजฺสฺ. “อนุชานามิ ภิกขเว มุตฺตตฺตวิฏฺฐก
 ปาเยตุนฺติ. เตน โข ปณ สมเยน อัมภตรัสส ภิกขุโน นวโสภาพาโอ
 โหติ. ภควโต เอตมัตถं อารोजฺสฺ. “อนุชานามิ ภิกขเว คณฺเฐเลป
 กาทุนฺติ. เตน โข ปณ สมเยน อัมภตรโร ภิกขุ อภิสันนกาโย โหติ.
 ภควโต เอตมัตถं อารोजฺสฺ. “อนุชานามิ ภิกขเว วิเวจฺณ ปาตุนฺติ.
 อัจฉกัณฺธิยา อตฺถโก โหติ. ภควโต เอตมัตถं อารोजฺสฺ. “อนุชานามิ
 ภิกขเว อัจฉกัณฺธิกัณฺติ. อกฺกยฺสฺเสน อตฺถโก โหติ. ภควโต เอตมัตถं
 อารोजฺสฺ. “อนุชานามิ ภิกขเว อกฺกยฺสฺสันติ. กฺกฺกาเกวฺณ อตฺถโก โหติ.
 ภควโต เอตมัตถं อารोजฺสฺ. “อนุชานามิ ภิกขเว กฺกฺกาเกวฺณฺติ.

67

ปฏิจนาทนีเยน อัดโด โหติ. ภควโต เอตมัตถิ อาริเจสุ. “อนุชานามิ
ภิกขเว ปฏิจนาทนียัตถิ.

เตน โข ปณ สมนเยน อายัสมา บัลีนทวัจโน^๑ ราชคเห บัฬการ
โสธาเปติ เสนิ กัตตุกาโม. อชโข ราชา มาคโธ เสนโย พิมพิลาโร,
เยน อายัสมา บัลีนทวัจโน, เตนปลังกมิ; อุลปลังกมิตวา อายัสมันต
บัลีนทวัจโน อภิวาเทตวา เอกมันต นิสสิทิ; เอกมันต นิสสินโน โข
ราชา มาคโธ เสนโย พิมพิลาโร อายัสมันต บัลีนทวัจโน เอตทโวจ
“กั ภันเต เถโร การาเปตติ. “บัฬการ มหาราช โสธาเปมิ เสนิ
กัตตุกาโมติ. “อัดโด ภันเต อัยยัสส อารามิเกนาติ. “น โข
มหาราช ภควตา อารามิโก อนุญญาโตติ. “เตน हि ภันเต ภควันต
ปฏิปจันติวา มม อาริเจยยาถาติ. “เอว महाराजाति โข อายัสมา
บัลีนทวัจโน วัณโณ มาคธัสส เสนยัสส พิมพิลารัสส บัจจัสสโสสิ.
อชโข อายัสมา บัลีนทวัจโน ราชานิ มาคธ เสนยิ พิมพิลาโร ธัมมียา
กถาย สันทัสเสสิ สมหาเปสิ สมุตเตเชสิ สัมปหเสสิ. อชโข ราชา
มาคโธ เสนโย พิมพิลาโร อายัสมาตา บัลีนทวัจเนน ธัมมียา กถาย
สันทัสสิโต สมหาปโต สมุตเตชิตโต สัมปหสิโต อญ्ञายาสนา อายัสมันต
บัลีนทวัจโน อภิวาเทตวา ปทักขิณิ กัตวา บักกามิ. อชโข อายัสมา
บัลีนทวัจโน ภควโต สันติเก ทูต ปาเหสิ “ราชา ภันเต มาคโธ
เสนโย พิมพิลาโร อารามิกิ ทาตุกาโม. กถं นุโข ภันเต ปฏิบัจชิตัพพันติ.
อชโข ภควา เอตัสมิ นิทานे एतस्मिं पकरणे धम्मि गच्छंति

ภิกษุ อามันเตลี “อนุชานามิ ภิกษเว อารามิกันตี. ทุติยัมปิ โข
 ราชชา มาคโร เสนิโย พิมพิลาโร, येनयस्सिमा บัลีนทวัจโจ
 เตนุปลังกมิ; อุปลังกมิตวา อายัสสมันต บัลีนทวัจจัน อภิราเทตวา
 เอกมันต นิสสีทิ; เอกมันต นิสสินโน โข ราชชา มาคโร เสนิโย
 พิมพิลาโร อายัสสมันต บัลีนทวัจจัน เอตทโวจ “อนุญญาโต ภันเต
 ภควตา อารามิกोติ. “เอว มหาราชาติ. “เตน हि ภันเต อัยยัสส
 อารามิกं ทัมมัตติ. อถโข ราชชา มาคโร เสนิโย พิมพิลาโร อายัสสมโต
 บัลีนทวัจจันต อารามิกं ปฏิสลฺฐณตวา วิสสริตวา จิเรเน สตี ปฏฺฐกิตวา
 อังवलตโร ลัพพัตถกं महामत्तं อามันเตลี “โย มया ภणे
 อัยยัสส อารามิกो ปฏิสลฺฐโต, ทินโน โส อารามิกोติ. “น โข
 เทว อัยยัสส อารามิกो ทินโนติ. “กัจจิ นุโข ภणे อิตो รัตติ”
 หนิตติ. อถโข โส महामत्तो รัตติโย คเนตวา” ราชานี มาคธ
 เสนิโย พิมพิลาโร เอตทโวจ “บัญจ เทว รัตติลลตานิตี. “เตน हि
 ภणे อัยยัสส บัญจ อารามิกสตานิ เทหิต.” “เอว เทวาทิ
 โข โส महामत्तो วัณโณ มาคธัสส เสนิยัสส พิมพิลารัสส
 ปฏิสลฺฐณตวา อายัสสมโต บัลีนทวัจจันต บัญจ อารามิกสตานิ อทาลิ.
 ปาฏิเยกโก คาโม นิวิสิ. “อารามิกคามโกติปิ” น อหังสุ,
 “บัลีนทวัจจันคามโกติปิ” น อหังสุ.

เตน โข ปน สมเยเน อายัสสิมา บัลีนทวัจโจ ตัสสิ คามเก

• ตี. ย. หิต. • ตี. ย. วิคเนตวา. • ตี. ย. เทภาติ.

• ตี. ย. ปาทาลิ. • ตี. บัลีนทคามโกติปิ. ย. บัลีนทคามโกติปิ.

กฤษุปโก ไหติ. อโฆ อายัสมา บัณฺฑิณฺทวฺจฺโจ ปุพฺพพัณฺโหสมยํ นิวาเสตฺวา
 บัดตจฺจวมาทาย บัณฺฑิณฺทวฺจฺจคามกํ ปิณฺทาย ปาวิสิ. เตน โข ปน
 สมเยน ตัสสํ คามเก อุตฺตโร ไหติ. ทารกา อลังกตา มาลากิตา
 กิพฺพันฺติ. อโฆ อายัสมา บัณฺฑิณฺทวฺจฺโจ บัณฺฑิณฺทวฺจฺจคามเก สปทานํ
 ปิณฺทาย จรมาโน, येन อํवलฺตรัสสํ อารามิกัสสํ นิเวสนํ, เตนุปฺปลงฺกมิ;
 อุปฺปลงฺกมิตฺวา บัณฺโปลฺลเต อาสเน นิสิตฺติ. เตน โข ปน สมเยน ตัสสํ
 อารามิกินิยา อีตา อํวเล ทารเก อลังกเต มาลากิตे บัณฺฑิตฺวา
 โรทติ “มาตํ เม เทถ, อลังการํ เม เทถาติ. อโฆ อายัสมา
 บัณฺฑิณฺทวฺจฺโจ ตํ อารามิกินิ เอตทวโจ “กิสฺสํยํ ทาริกา โรทิตฺติ.
 “อโย ภันเต ทาริกา อํวเล ทารเก อลังกเต มาลากิตे บัณฺฑิตฺวา โรทติ
 “มาตํ เม เทถ, อลังการํ เม เทถาติ. กุโต อมฺหากํ ทุคฺคตานํ
 มาลา, กุโต อลังกาโรติ. อโฆ อายัสมา บัณฺฑิณฺทวฺจฺโจ อํवलฺตรํ
 ตินฺนํทูปกํ คເตวํ ตํ อารามิกินิ เอตทวโจ “หฺนํทิมํ ตินฺนํทูปกํ
 ตัสสํ ทาริกาย สฺเส ปฏฺมุญฺจาหิตํ. อโฆ สํ อารามิกินิ ตํ ตินฺนํทูปกํ
 คເตวํ ตัสสํ ทาริกาย สฺเส ปฏฺมุญฺจิ. สํ อโหสิ สุวณฺณมาลา
 อภิรુปา ทัสสํนิยา ปาลาทิกา. นัตถิ ตาทิสํ วัณฺโณปิ อํนฺเตปุเร
 สุวณฺณมาลา. มยฺหํสา วัณฺโณ มาคธัสสํ เสนยฺหํสา พิมฺหิสาวิสฺสํ อาโรเจสุ
 “อมุทฺทํ เทว อารามิกัสสํ ขเว สุวณฺณมาลา อภิรุปา ทัสสํนิยา
 ปาลาทิกา. นัตถิ ตาทิสํ เทวัสสาปิ อํนฺเตปุเร สุวณฺณมาลา. กุโต
 ตัสสํ ทุคฺคตัสสํ. นิสฺสํสํโย จาริกาย อาภตฺติ. อโฆ ราชา มาคโร

เสนีย โข พิมพิลาโร ต อารามิกกุล พันธ์าเปติ. ทุติย์มปิ โข อายัสมา
 บัณฺฑิตวัจโน ปุพฺพพันธ์มมย นิวาเสตฺวา บัดตจฺวรมาทาย บัณฺฑิตวัจจคามก
 บัณฺฑิตทาย ปาวิตฺติ; บัณฺฑิตวัจจคามเก สปทานิ บัณฺฑิตทาย จรมาโน,
 เยน ตัสส อารามิกัสส นิเวสนิ, เตนุปลังกมิ; อุปลังกมิตฺวา ปฏฺวิสสเก
 ปุจฺฉิ “กทํ อิทํ อารามิกกุล คตฺถนฺติ. “เอตัสสา ภันเต
 สุวณฺณมาลา ย การณา รัณฺวา พันธ์าปัตตฺถ. “อโฆ อายัสมา
 บัณฺฑิตวัจโน, เยน รัณฺโวล มาคธัสส เสนียัสส พิมพิลาโรสส นิเวสนิ,
 เตนุปลังกมิ; อุปลังกมิตฺวา บัณฺฑิตเต อาสเน นิสฺสิทิ. “อโฆ ราชา
 มาคโร เสนีย โข พิมพิลาโร, เยนายัสมา บัณฺฑิตวัจโน, เตนุปลังกมิ;
 อุปลังกมิตฺวา อายัสมณฺตํ บัณฺฑิตวัจจํ อภิวาเทตฺวา เอกมณฺตํ นิสฺสิทิ;
 เอกมณฺตํ นิสฺสินิ โข ราชา น มาคธ เสนีย พิมพิลาโร อายัสมา
 บัณฺฑิตวัจโน เอตทวโจ “กิลฺล มหาราช อารามิกกุล พันธ์าปัตตฺถ.
 “ตัสส ภันเต อารามิกัสส ขเว สุวณฺณมาลา อภิรูปา ทัสสเนยา
 ปาลาทิกา, นัตถิ ตาทิลา อมฺหากํปิ อณฺเตปุเร สุวณฺณมาลา.
 กุโต ตัสส ทุคฺคตัสส. นิสฺสัลลยํ โจริกาย อาภตฺวาติ. “อโฆ อายัสมา
 บัณฺฑิตวัจโน รัณฺโวล มาคธัสส เสนียัสส พิมพิลาโรสส ปาลาท
 “สุวณฺณนฺติ อธิมุจฺจิ. โส อโหสิ สัพพโสวณฺณมโย. “อิทํ ปน
 เต มหาราช ตาวพหุ สุวณฺณ กุโตติ. “อวัณฺวาทํ ภันเต,
 อัยยัสสเลวโส” อิทธานุภาโวติ ต อารามิกกุล มุณฺจาเปติ.

มณฺดัลลา “อัยเยน กิร บัณฺฑิตวัจเจน สวาทิกาย ปริสา ย

อุตฺตริมนุสฺสธัมมํ อธิทฺธิปาฏิหาริย์ ทลฺลิตันตฺติ อตฺตมณา อภิปปัสสนา
 ฌายธัมโม ปิณฺโณทวฺจันตฺส บัณฺฑ เภสัชฺชานํ อากิหรุ. เสยฺยถึทํ ?
 สปัปฺปี นวณฺโตนํ เตลํ มธุ ฌาณิตํ. ปกฺคิยาปฺปายัสสิมา ปิณฺโณทวฺจโน
 ตาภี โหติ บัณฺฑจันฺณํ เภสัชฺชานํ, ลทฺธํ ลทฺธํ ปริสา ยสฺสชฺเชติ.
 ปริสา จสฺส โหติ พาหุสฺสลิกา, ลทฺธํ ลทฺธํ โกลมฺเพปฺปี ฌญฺเญปฺปี
 ปุเรตฺวา ปฏฺฐาเมติ, ปริสฺสาวานานิปฺปี ทวิกาโยปฺปี ปุเรตฺวา วาตปาเนสุ
 ลคฺเคติ. ตานิ โอสนวสีนานิ ติฏฺฐจันฺติ. อุนฺทุเหมิปฺปี วิหารา
 โยกิณฺณวิกิณฺณา โหณฺติ. มนุสฺสา วิหารจาริกํ อากิณฺชณฺตา บลฺลิสฺสว
 อุชฺฌายันฺติ ชียณฺติ วิปาเจณฺติ “อันโตโกฏฺฐจาควิกา อิมํ สมณา
 ลกฺขยปฺตฺติยา, เสยฺยถาปฺปี ราชา มาคโธ เสนโย พิมฺพิสาโรติ. อลฺลิสฺสสุ
 โช ภิกฺขุ เตลํ มนุสฺसानํ อุชฺฌายันฺตานิ ชียณฺตานิ วิปาเจณฺตานิ. เย เต
 ภิกฺขุ อปัปฺปจฺฉา ฯ เปฯ เต อุชฺฌายันฺติ ชียณฺติ วิปาเจณฺติ “กถํ
 หิ นาม ภิกฺขุ เอรุปาย พาหุสฺสลาย เจเตสฺสสันตฺติ. อถ โช เต ภิกฺขุ
 ภควโต เอตมตฺถํ อารุเหสุ. “ลจฺจํ กิร ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอรุปาย
 พาหุสฺสลาย เจเตสฺสสันตฺติ. “ลจฺจํ ภควาติ. ฯ เปฯ วิครหิตฺวา
 ธัมมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามันเตสิ “ยานิ โช ปน ตานิ คิลานานิ
 ภิกฺขุณฺ ปฏฺฐายนียานิ เภสัชฺชานิ: เสยฺยถึทํ ? สปัปฺปี นวณฺโตนํ เตลํ
 มธุ ฌาณิตํ, ตานิ ปฏฺฐิคฺคเหตฺวา สตฺตทาพรหมํ สันนนิการกํ
 ปวิรุณฺชิตฺตพฺพานิ; ตํ อติกกามยโต ยถาธัมโม การตฺตพฺโพติ.

ภเกสฺสชฺชอนุญฺจาทภาณวารํ ปจฺม.

อถ โช ภควา สวตฺถิยํ ยถาวิธินํ วิหวิตฺวา, เยเน ราชคฺห์,

เตน จาริกํ บั๊กกามิ. อัทธสา โข อายัสสิมา กังขาเรวโต อันทวามัคเค
 คุฬิการณํ โบกกมิตวา คุฬิ ปัญจปั นาริกัม บั๊กขิบันเต; ทิสฺวาน
 “อภัมปิโย คุฬิ สามีโส, น กัมปติ คุฬิ วิกาเล ปริภุชชิตุนฺติ
 กุกกัจจายันโต สปริโส คุฬิ น ปริภุชชติ. เยบัสส สโตัพพะ
 มัลลันฺติ, เตปิ คุฬิ น ปริภุชชันติ. ภควโต เขตมัตถํ อารโจะสุ.
 “กิมัตถาย ภิกฺขเว คุฬิ ปัญจปั นาริกัม บั๊กขิบันตติ.
 “พณฺณัตถาย ภควาติ. “สเจ ภิกฺขเว พณฺณัตถาย คุฬิ ปัญจปั
 นาริกัม บั๊กขิบันติ, โส จ คุฬิเตว สัมมํ” คัจฉนติ. อุนฺชานามิ
 ภิกฺขเว ยถาสุขํ คุฬิ ปริภุชชิตุนฺติ. อัทธสา โข อายัสสิมา กังขาเรวโต
 อันทวามัคเค วัจเจ มุคฺคํ ชาตํ; บัลลิสฺสวา “อภัมปิยา มุคฺคา,
 บั๊กกามิ มุคฺคา ชายันฺตติ กุกกัจจายันโต สปริโส มุคฺคํ น ปริภุชชติ.
 เยบัสส สโตัพพะ มัลลันฺติ, เตปิ มุคฺคํ น ปริภุชชันติ. ภควโต
 เขตมัตถํ อารโจะสุ. “สเจ ภิกฺขเว บั๊กกามิ มุคฺคา ชายันฺติ,
 อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ยถาสุขํ มุคฺคํ ปริภุชชิตุนฺติ. เตน โข ปน
 สมเยน อลฺลวตฺตัสส ภิกฺขุโน อุตฺรวาตาพาโห โหติ. โส โลณโลจิรํ”
 อปายิ. ตสฺส โส อุตฺรวาตาพาโห ปญฺธิบัสสัสสมิ. ภควโต เขตมัตถํ
 อารโจะสุ. “อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ยถาสุขํ คิลานัสส โลณโลจิรํ,
 อคิลานัสส อุตกสมฺมิงฺนํ ปานปริโกเคน ปริภุชชิตุนฺติ.

อถ โข ภควา อุนุप्พะเนน จาริกํ จรมาโน, เยน ราชคหํ ตทวสิ.
 ตตฺถ สุกํ ภควา ราชคเห วิหริ เวฬุเน กลันทกนิวาเป. เตน โข

เป็น สมเณ ภควโต อุตรวาตาทาโธ โหติ. ออโข อายัสสิมา อานันโท
 “ปุพเพปิ ภควโต อุตรวาตาทาโธ เดกภูถาย ยาคุยา ฌาสุ โหติติ
 สามิ ติลปิ ตันทุลปิ มุคคปิ วิณฺณาเปตฺวา อั้นโต วาเสตฺวา
 อั้นโต สามิ ปจิตฺวา ภควโต อูปนาเมสิ “บิวดุ ภควา เดกภูถ
 ยาคุนฺติ. ชานันฺตานิ ตถาคตา ปุจันฺติ, ชานันฺตานิ น ปุจันฺติ;
 กาลิ วิทิตฺวา ปุจันฺติ, กาลิ วิทิตฺวา น ปุจันฺติ; ชัตตลลฺลหิต
 ตถาคตา ปุจันฺติ, โน ชัตตลลฺลหิต, ชัตตลลฺลหิตเต เสตฺวาโต
 ตถาคตานิ. ทวาทากาเวหิ พุทฺธา ภควันฺโต ภิกฺขุ ปฏิปุจันฺติ “อัมมํ วา
 เทเสสฺสาม, ลาวกานํ วา ลิกฺขาปทํ บิณฺณาเปสฺสามาติ, ออโข ภควา
 อายัสสิมนฺโต อานันฺทํ อามันฺเตสิ “กุตายํ อานันฺท ยาคูติ. ออโข
 อายัสสิมา อานันฺโท ภควโต เอตมฺมํ อารุเจสิ. วิครหิ พุทฺโธ
 ภควา “อนนฺจณฺวิกํ” อานันฺท อนนฺจโลมิกํ อัมปปฏิรูปํ อัสสามณฺก
 อกัมปิยํ อกรณียํ. กถํ หิ นาม ตวํ อานันฺท เขอรุปาย พาทุสฺสลาย
 เจเตสฺสลิ. ยทปิ อานันฺท อั้นโต วุตฺถํ, ตทปิ อกัมปิยํ; ยทปิ
 อั้นโต บักกํ, ตทปิ อกัมปิยํ; ยทปิ สามิ บักกํ, ตทปิ อกัมปิยํ.
 เนตํ อานันฺท อัมปสันฺนํ วา ปสาทาย ฆเปฯ วิครหิตฺวา อัมมํ
 กถํ กิตฺวา ภิกฺขุ อามันฺเตสิ “น ภิกฺขเว อั้นโต วุตฺถํ อั้นโต
 บักกํ สามิ บักกํ ปริภุญฺชิตัพฺพะ; โย ปริภุญฺเชยฺย, อามตฺติ
 ทุกฺกภูสฺส. อั้นโต เจ ภิกฺขเว วุตฺถํ อั้นโต บักกํ สามิ บักกํ,

ตั๊วเจ ปรีกัณเฑีย, อาบัตติ ตินณัน ทักกัณณ. อันโต เจ ภิกขเว วุตถิ
 อันโต บักกั อังคะหิ บักกั, ตั๊วเจ ปรีกัณเฑีย, อาบัตติ ทวินัน
 ทักกัณณ. อันโต เจ ภิกขเว วุตถิ พหิ บักกั สามิ บักกั, ตั๊วเจ
 ปรีกัณเฑีย, อาบัตติ ทวินัน ทักกัณณ. พหิ เจ ภิกขเว วุตถิ อันโต
 บักกั สามิ บักกั, ตั๊วเจ ปรีกัณเฑีย, อาบัตติ ทวินัน ทักกัณณ.
 อันโต เจ ภิกขเว วุตถิ พหิ บักกั อังคะหิ บักกั, ตั๊วเจ
 ปรีกัณเฑีย, อาบัตติ ทักกัณณ. พหิ เจ ภิกขเว วุตถิ อันโต บักกั
 อังคะหิ บักกั, ตั๊วเจ ปรีกัณเฑีย, อาบัตติ ทักกัณณ. พหิ เจ
 ภิกขเว วุตถิ พหิ บักกั สามิ บักกั, ตั๊วเจ ปรีกัณเฑีย, อาบัตติ
 ทักกัณณ. พหิ เจ ภิกขเว วุตถิ พหิ บักกั อังคะหิ บักกั, ตั๊วเจ
 ปรีกัณเฑีย, อาบัตติ.

เตน โข ปณ สมะเยน ภิกขุ “ภควตา สามปาโก” ปฏิกัชิตโตติ
 ปณปาเก กุกกัจันตี. ภควโต เอตมัตถิ อารโหสิ. “อนุชานามิ
 ภิกขเว ปณปาเก ปจิตุนตี.

เตน โข ปณ สมะเยน ราชหิ ทฬัภิกขิ ใหติ. มนุสสา
 โสณัมปิ เตลัมปิ ตันทลัมปิ ขาณัมปิ อารามิ อารันตี. ตานิ
 ภิกขุ พหิ วาเสณตี, อุกกัณณทกปิ ขาณตี ไจราปิ ทรันตี. ภควโต
 เอตมัตถิ อารโหสิ. “อนุชานามิ ภิกขเว อันโต วาเสณตี.
 อันโต วาเสณตี พหิ ปาเจณตี ทมกา ปริวาเรณตี. ภิกขุ อวิสัณฺฐา

• ย. สามิ ปาโก.

ปริภุณฺชนํติ. ภควโต เอตมฺมํตํ ชารุเจสุ. “อนุชานามิ ภิกฺขเว
อํโธ ปจิตฺตํติ. ทุพฺภิกฺขเ กัมมํบิการกา พหุตฺรํ หริณฺติ, อัมมํปตฺรํ
ภิกฺขุณฺ เหนฺติ. ภควโต เอตมฺมํตํ ชารุเจสุ. “อนุชานามิ ภิกฺขเว สามิ
ปจิตฺตุ. อนุชานามิ ภิกฺขเว อํโธ วุตฺตํ อํโธ บัคฺกํ สามิ บัคฺกณฺติ.

เตน โข ปน สมเยน สัมพหุลา ภิกฺขุ กาสีสุ วัสสิ วุตฺตา
ราชคหิ คัจฉันตา ภควันตํ ทลฺลสํนาย อํนตรามคฺเค น ลภิสฺส
ลฺลขสฺส วา ปณฺตัสส วา โภชนสฺส ยาวทตฺตํ ปาริปุริ, พหุณฺจ
ผลขาทนียํ อโหสิ, กัมมํบิการโก จ น อโหสิ. ขณฺโธ เต ภิกฺขุ
กิลนฺตรูปา, येन ราชคหิ เวฬุณฺเ กิลนฺตกนิวาโป येन ภควา,
เตนุปลํกมิสฺสุ; อุปลํกมิตฺวา ภควันตํ อภิวาเทตฺวา เขมณฺตํ นิสีทิสฺสุ.
อาจิณฺณํ โข ปเนตํ พุทฺธานํ ภควันตานํ อาคณฺฑเกหิ ภิกฺขุหิ สทฺธิ
ปฏิสสํไมทิตฺตุ. ขณฺโธ ภควา เต ภิกฺขุ เอตทโวจ “กัจจิ ภิกฺขเว
ขมนียํ, กัจจิ ยาปนียํ, กัจจิตถ อัมมํปทิลมฺเณน อทฺธานํ อาคตา,
กฺุโต จ ตุมฺहे ภิกฺขเว อาคัจฉนาติ. “ขมนียํ ภควา, ยาปนียํ
ภควา. อิท มยํ ภันเต กาสีสุ วัสสิ วุตฺตา ราชคหิ อาคัจฉันตา
ภควันตํ ทลฺลสํนาย อํนตรามคฺเค น ลภิมฺหา ลฺลขสฺส วา ปณฺตัสส
วา โภชนสฺส ยาวทตฺตํ ปาริปุริ, พหุณฺจ ผลขาทนียํ อโหสิ,
กัมมํบิการโก จ น อโหสิ, เตน มยํ กิลนฺตรูปา อทฺธานํ อาคตาติ.
ขณฺโธ ภควา เอตลฺลมิ นิทาเน เอตลฺลมิ ปกรเณ อัมมํ กถํ กิตฺวา
ภิกฺขุ อามันเตสิ “อนุชานามิ ภิกฺขเว, ยตถ ผลขาทนียํ บลฺลสฺติ,
กัมมํบิการโก จ น โหติ, สามิ คเหตฺวา หริตฺวา กัมมํบิการกํ

บัลลิตัว ภูมิย์ นิกขิปัตวา ปฏิคฺคหาเปตฺวา ปริภุชชิตู. อนุชานามิ
ภิกฺขเว อุดคฺคหิตํ ปฏิคฺคเหตุนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน อับบตฺตวลฺลํ พฺราหฺมณํลลํ นว จ ติลา
นวลฺง มธุ อุมฺบํณํ ใหนฺติ. ออโข ตลฺลํ พฺราหฺมณํลลํ เอตทโหสิ
“ยํณฺนาหํ นเว จ ติเด นวลฺง มธุ พุทฺธบฺบมุขลฺลํ ภิกฺขุสํลฺลํ
ทเทยฺยํนฺติ. ออโข โส พฺราหฺมโณ, เยน ภควา, เตนุปลังกมิ;
อุปปลังกมิตฺวา ภควตา ลักขํ ลัมมโฆ; ลัมมโฆนํยํ กถํ สํราณํยํ
วิตฺถาเรตฺวา เอกมํนํตํ อฏฺฐจาสิ; เอกมํนํตํ จิตฺโต โข โส พฺราหฺมโณ
ภควํนํตํ เอตทโวจ “อริวเสตฺตฺว เม ภนฺเต ภวํ โคตโม ลิวตนาถ
ภตฺตํ ลักขํ ภิกฺขุสํลฺลํ. อริวเสตฺติ ภควา ตุนฺทํภาเวน. ออโข
โส พฺราหฺมโณ ภควโต อริวสนํ วิทิตฺวา บัฏฺกามิ. ออโข โส
พฺราหฺมโณ ตลฺลํ รัตติยา อจฺจเยน ปณฺตี ชาตินํ โภชนํ
ปฏฺยทาเปตฺวา ภควโต กาลํ อาโรจาเปสิ “กาโล โภ โคตม,
นิฏฺฐจิตํ ภตฺตํนฺติ. ออโข ภควา ปุพฺพณฺโหสมํ นิวาเสตฺวา
บัตตจิวรมาทาย, เยน ตลฺลํ พฺราหฺมณํลลํ นิเวสนํ, เตนุปลังกมิ;
อุปปลังกมิตฺวา บัณฺตเต อาสเน นิสิตฺติ ลักขํ ภิกฺขุสํลฺลํ. ออโข
โส พฺราหฺมโณ พุทฺธบฺบมุขํ ภิกฺขุสํลฺลํ ปณฺเตน ชาตินํเยน
โภชนํเยน สหิตฺตา สันตํเปตฺวา ลัมมปาเรตฺวา ภควํนํตํ ภุตฺตาวิ
โชนํตบัตตปาณํ เอกมํนํตํ นิสิตฺติ. เอกมํนํตํ นิสินฺนํ โข ตํ พฺราหฺมณ
ภควา ธีมํมียา กถาย สันทลฺลํเสตฺวา สมาทเปตฺวา สมนฺตเตเชตฺวา

• ล. อุดคฺคหิตํปฏิคฺคหิตกํนฺติ. ย. อุดคฺคหิตํ ปฏิคฺคหิตุนฺติ.

สัมปหังเสตว อัญญาตนา บักกามิ. ออโข ตัสส พราหฺมณัสส,
 อจฺรปักกนฺตัสส ภควโต, เอตทโหสิ “เยสํ โข มยา อตฺตถาย พุทฺธบฺปมุโข
 ภิกขุสฺสโย นิมนฺตโต “นเว จ ติเล นวฺวํจ มจฺจุ ทสฺสามีติ, เต
 มยา ปมุญฺจา ทาตุ. ยันฺนุนาหํ นเว จ ติเล นวฺวํจ มจฺจุ โกลัมเพหิ จ
 ชฺชเวหิ จ อารามํ หราเปยฺยณฺติ. ออโข โส พราหฺมโณ นเว จ
 ติเล นวฺวํจ มจฺจุ โกลัมเพหิ จ ชฺชเวหิ จ อารามํ หราเปตวํ
 เยน ภควา, เตนุปลงฺกมิ; อุปฺสงฺกมิตวํ เอกมฺนํตํ อัญฺจาลิ. เอกมฺนํตํ
 จิตฺโต โข โส พราหฺมโณ ภควนฺตํ เอตทโวจ “เยสํ โข มยา
 โโก โคตม อตฺตถาย พุทฺธบฺปมุโข ภิกขุสฺสโย นิมนฺตโต “นเว จ
 ติเล นวฺวํจ มจฺจุ ทสฺสামীติ, เต มยา ปมุญฺจา ทาตุ. ปฏฺฐิคคฺณิหาตุ เม
 ภวํ โคตโม นเว จ ติเล นวฺวํจ มจฺจุณฺติ. “เตน ทิ ตวํ
 พราหฺมณ ภิกขุณฺ เทหิตฺติ. เตน โข ปน สมเยน ภิกขุ ทุพฺภิกฺเข
 อบฺบํมตฺตเกบฺบิ ปาวเรณฺติ ปฏฺฐิสฺขาบฺบิ ปฏฺฐิจิบนฺติ, สัพฺโพ จ สฺสโย
 ปวาริตฺโต โหติ. ภิกขุ กุกกฺกฺจายณฺตานิ ปฏฺฐิคคฺณิหณฺติ. “ปฏฺฐิคคฺณิหาตุ
 ภิกฺขเว ปรีกฺขณฺต. อนฺชานามิ ภิกฺขเว ตโต นีหตํ ภูตฺตาวินา ปวาริตฺเตน
 อนฺติริตฺตํ ปรีกฺขณฺตณฺติ.

เตน โข ปน สมเยน อายสฺมิโต อุปนฺนํทสฺส ลักฺขยปฺตตัสส
 อပ္ฺปจฺจากุลํ สมิทฺส อตฺตถาย ชาทณฺเณ ปาเหสิ “อัยยสฺส อุป
 นฺนํทสฺส ทสฺสเสตวํ สมิทฺส ทาตุพฺพนฺติ. เตน โข ปน สมเยน
 อายสฺมา อุปนฺนํโต ลักฺขยปฺตโต คามํ บิณฺฑาทาย ปวิฏฺฐโง โหติ.

* ส. ย. อาหฺราเปตวํ. * จิตฺโต ปว “อิมิ ชาทณฺเณณฺติปิ ปาจุทวํ,

อดโย เต มนุสสา อาราม คันตวา ภิกขุ ปุจฉิสุ “กหิ ภันเต
 อัยโย อุปันนโทติ. “เอสาธุโส อายัสมา อุปันนโท สักยปุตโต
 ตามิ บัณฺฑาย ปวิญฺโจิตติ. “อิท ภันเต ขาชนิเย อัยยัสส
 อุปันนทัสส ทัสเสตวา สัมมัสส ทาทัพพณฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อโรเจสิ.
 “เตน हि ภิกขเว ปฏิคฺคเหตฺวา นิกฺขิปถ, ยาว อุปันนโท อากัจจตีติ.
 อดโย อายัสมา อุปันนโท สักยปุตโต ปุเรกตตํ กุลานิ ปยิริปาสิตฺวา
 ทิฆา อากัจจตี. เตน โข ปน สมเยน ภิกขุ ทพฺภิกฺโข อปัมตฺตเกบิ
 ปวาเรณตี ปฏิสังขาปิ ปฏิกฺกขินฺตี, สัพพะ โจ สโย ปวาโรโต โหตี.
 ภิกขุ กุกฺกุจจาณฺตีตา น ปฏิคฺคณฺหิณฺตี. “ปฏิคฺคณฺหาถ ภิกขเว
 ปริภุชชถ. อหฺมฺมานามิ ภิกขเว ปุเรกตตํ ปฏิคฺคหิตํ ภูตฺตาวิมา
 ปวาโรเตน อนติริตตํ ปริภุชฺชิตฺตณฺตี.

อดโย ภควา ราชคเเท ยถาภริณฺตี วิหริตฺวา, เยน สāvātthi, เตน
 จาริกิ บั๊กกามิ; อนุพฺพเพน จาริกิ จรมาโน, เยน สāvātthi,
 ตทาสริ. ตตฺโร สุกฺโก ภควา สāvātthi วิหริติ เชตวนเณ อนาถบัณฺฑิกัสส
 อารามเ. เตน โข ปน สมเยน อายัสมโต สาริปุตฺตัสส กายทาหาพาโธ
 โหตี. อดโย อายัสมา มหาโมคคัลลฺลาโน, เยนายัสมา สาริปุตฺโต,
 เตนุปลังกมิ; อุปลังกมิตฺวา อายัสมณฺตํ สาริปุตฺตํ เอตทโวจ “พฺพเพ
 เต อารุโส สาริปุตฺตํ กายทาหาพาโธ เกณ ฌาสุ โหตีติ. “ภิสสิ จ เม
 อารุโส มุลาติกาหิ จาติ. อดโย อายัสมา มหาโมคคัลลฺลาโน,
 เสยฺยดาปิ นาม พลฺวา ปุริโส สัมมิณฺชิตํ วา พาหุ ปสาเรยฺย
 ปสาโรติ วา พาหุ สัมมิณฺชเษยฺย, เอวเมว เชตวนเณ อันฺตรหิโต

มันท์ากินิยา โปกัชรณิยา ตีเร ปาตรโหสิ. อัทธสา โข อัมภตโร
 นาโค อายัสมันต์ มหาโมคคัลลัน ทูโรโตว อาคัจฉันต์; ทิสฺวาน
 อายัสมันต์ มหาโมคคัลลัน เอตทโวจ “เอตุ โข ภันเต อัยโย
 มหาโมคคัลลโน. สิวาคตฺ ภันเต อัยยัสส มหาโมคคัลลันตฺส. เกณ
 ภันเต อัยยัสส อตฺโธ, กิทัมมีติ. “ภิสฺสึ จ เม อวฺโส อตฺโธ
 มุลาติกาหิ จาติ. ออโข โส นาโค อัมภตโร นาคํ อาณานิ
 “เตน หิ ภเน อัยยัสส ภิสฺสึ จ มุลาติกาโย จ ยาวตตํ
 เทหิตฺ. ออโข โส นาโค มันท์ากินิ โปกัชรณิ โอคคาเหตฺวา โสณฺทาย
 ภิสฺมุลาติกาโย. อพฺพาหิตฺวา สุกฺขาติตํ วิกฺขาเลตฺวา ภณฺทิกํ
 พนฺธิตฺวา, เยนายัสมา มหาโมคคัลลโน, เตนุปลงฺกมิ. ออโข อายัสมา
 มหาโมคคัลลโน, เสยฺยถาปิ นาม พลว ปุริโส สัมมิณฺชิตํ วา
 พาทํ ปสาเรยฺย ปสฺวาริตํ วา พาทํ สัมมิณฺชเยยฺ, เหวเมว มันท์ากินิยา
 โปกัชรณิยา ตีเร อัมฺตรหิตโต เขตฺวเน ปาตรโหสิ. โสปี โข นาโค
 มันท์ากินิยา โปกัชรณิยา ตีเร อัมฺตรหิตโต เขตฺวเน ปาตรโหสิ. ออโข
 โส นาโค อายัสมโต มหาโมคคัลลันตฺส ภิสฺสึ จ มุลาติกาโย จ
 ปฏิคฺคหาเปตฺวา เขตฺวเน อัมฺตรหิตโต มันท์ากินิยา โปกัชรณิยา ตีเร
 ปาตรโหสิ. ออโข อายัสมา มหาโมคคัลลโน อายัสมโต สารีปุตฺตัสส
 ภิสฺสึ จ มุลาติกาโย จ อุปนาเมสิ. ออโข อายัสมโต สารีปุตฺตัสส
 ภิสฺสึ จ มุลาติกาโย จ ปริภุตฺตัสส กายทาหาพาโธ ปฏิปฺบัตฺตัมภิ.
 พฺหุ ภิสฺสา จ มุลาติกาโย จ อวลฺภุจฺหา โหนฺติ. เตน โข ปน

สมเยน ภิกขุ ทฬภิกเข อัมปมัตตเกบี ปวาเรณตี ปฏิสังขาปี
ปฏิภขบัตติ, สัพพะโพ จ สโม ปวาริตโต โหติ. ภิกขุ กุกกัจจาณันดา
น ปฏิคคณันนติ. “ปฏิคคณันหาถ ภิกขเว ปริภุชชถ. อนฺชานามิ
ภิกขเว วนฺฏัจ โปกัขรฺฏัจ กุตตาวินา ปวาริตเณ อนติริตตํ ปริภุชชิตุนติ.

เตน โข ปน สมเยน สาวัตถิโย ทฬุ ผลชาทนีโย อุลลันนิ
โหติ, กัมมัชการโก จ น โหติ. ภิกขุ กุกกัจจาณันดา ผลํ น
ปริภุชชณติ. ภควโต เอตมัตถํ อารุเจสุ. “อนฺชานามิ ภิกขเว
อฬิขํ นิพพญพิชํ อกตกัมปํ ผลํ ปริภุชชิตุนติ.

อลโข ภควา สาวัตถิโย ยถาภีรณันตํ วิหริตฺวา, เยน ราชคห,
เตน จาริกํ บั๊กกามิ; ชนุप्พะเพณ จาริกํ จรมาโน, เยน ราชคห,
ตทาสริ. ตตฺถ สุกํ ภควา ราชคเห วิหริติ เวฬุเณ กลันทกนิวาเป.
เตน โข ปน สมเยน อัมบตรัสส ภิกขุโน ภคันทลาพาโธ โหติ.
อากาสโคตโต เวชฺโช สัตถกัมมํ กโรติ. อลโข ภควา เสนาสนจาริกํ
อาหิณฺทณฺโต, เยน ตัสส ภิกขุโน วิหาโร, เตนุปลงกมิ. อัททสา
โข อากาสโคตโต เวชฺโช ภควันตํ ทูโรโตว ชาตัจฉณตํ; ทิสฺวาน
ภควันตํ เอตทโวจ “อาตัจฉนตุ ภวํ โคตโม, อิมัสส ภิกขุโน
วัจจมัคคํ บัสสตุ, เสยฺยถาปี โคธามุชฺชนติ. อลโข ภควา “มม
ขวายํ โมชปุโรโส อุมฺบณฺเฑตติ ตโตว ปฏินิวัตตติว เอตัสสิ
นิทานเณ เอตัสสิ ปกรเณ ภิกขุสฺสํ สันนิปาตาเปตฺวา ภิกขุ ปฏิปุจฺฉิ
“อตฺถิ ภิกขเว ชมุกัสสิ วิหาเร ภิกขุ คิลานโหติ. “อตฺถิ ภควาติ.

“กัณต์ถัสส ภิกขเว ภิกขุโน อาพาโหติ. “ตัสส ภันเต ขายัสสมิโต
 ภคันทลาพาโร. อาภาสโคตโต เวชชี สัตถกัมมัม กโรตติ. วิครหิ
 พุทโธ ภควา “อนนุจฉวิกิ ภิกขเว ตัสส โมชปุริสัสส อนนุโลมิกิ
 อัมปิฏฐูปิ อัสสตามณกัม อกัมปิยัม อกรณียัม. กถัมหิ นาม โส ภิกขเว
 โมชปุริโส สัมพาโร สัตถกัมมัม การาเปตฺตติ. สัมพาโร ภิกขเว
 สุขุมา ฉวิ, ทุโรปโย วโน, ทุปฺปิทาริ สัตถก. เนตฺติ ภิกขเว
 อัมปิสนันนัม วา ปสาทาย ชเปช วิครหิตฺวา อัมมัม กถัม กัตถวา
 ภิกขุ อามันเตติ “น ภิกขเว สัมพาโร สัตถกัมมัม การาเปตฺตัพพ;
 โย การาเปยฺย, อาบัตติ อุลลัจฺจยัสสาติ. เตน โช ปน สมเยน
 ฉัพพัคคิยา ภิกขุ “ภควตา สัตถกัมมัม ปฏิภินตฺตณฺติ วตฺถกัมมัม
 การาเปตฺติ. เย เต ภิกขุ อัมปิยฉา ชเปช เต อุมายันตติ ชยันตติ
 วิปาเจนตติ “กถัมหิ นาม ฉัพพัคคิยา ภิกขุ วตฺถกัมมัม การาเปตฺตณฺตติ.
 อชโช เต ภิกขุ ภควโต เอตมตฺถัม อารุเจสุ. “สัจจัม กิร ภิกขเว
 ฉัพพัคคิยา ภิกขุ วตฺถกัมมัม การาเปตฺตติ. “สัจจัม ภควาติ. ชเปช
 วิครหิตฺวา อัมมัม กถัม กัตถวา ภิกขุ อามันเตติ “น ภิกขเว สัมพาธัสส
 สามันตา” ทวังकुเล สัตถกัมมัม วา วตฺถกัมมัม วา การาเปตฺตัพพ; โย
 การาเปยฺย, อาบัตติ อุลลัจฺจยัสสาติ.

อชโช ภควา ราชคเเห ยถาภินันตัม วิหริตฺวา, เยเน พารานลล,
 เตเน จาริกัม ปักกามิ; ชนุပ္พุเพเน จาริกัม จรมาเน, เยเน พารานลล,
 ตททลวิ. ตตฺตร สุกัม ภควา พารานลลยัม วิหริตติ อิลิปตเน นิคทาเย.

เตน ไช ปน สมนเณ พารณลยิ์ สุปบัยโย จ อุปาสโก สุปบัยยา จ
 อุปาสิกา อุโก * ปลันณา โหน์ติ ทายกา การกา ลังขุภักจากา.
 อชโย สุปบัยยา อุปาสิกา อาราม คันต์วา วิหารเณ วิหาริ ปริเวณเณ
 ปริเวณิ อุปลังกมิตวา ภิกขุ ปุจฉติ “โก ภันเต คิลาน, กัสสิ กิ
 อาหริยตฺติ. เตน ไช ปน สมนเณ อังคตเรน ภิกขุณา วิเรจัน
 บัตฺติ โหติ. อชโย โส ภิกขุ สุปบัยยิ์ อุปาสิกิ์ เอตทโวจ “มยา ไช
 ภคินี วิเรจัน บัตฺติ, อตฺโต เม ปฏิจจาทนีเยนาติ. “สุฏฺฐุ อัยย
 อาหริยัสสตีติ มริ คันต์วา อันเตวาลิ์ อาณาเปสิ “คัจฉ ภเณ
 ปวัตตมัสสิ ชานาหิตี. “เอว อัยยเอติ ไช โส ปุริโส สุปบัยยาย
 อุปาสิกาย ปฏิสันฺติคิตวา เกวลกัมปปี พารณลยิ์ อาหิณฺทณฺโต น
 อทฺทล ปวัตตมัสสิ. อชโย โส ปุริโส, เณ สุปบัยยา อุปาสิกา,
 เตนุปลังกมิ; อุปลังกมิตวา สุปบัยยิ์ อุปาสิกิ์ เอตทโวจ “นัตถัยเย
 ปวัตตมัสสิ, มาฆาโต อชฺชชาติ. อชโย สุปบัยยาย อุปาสิกาย เอตทโหสิ
 “ตัสสิ ไช คิลานัสสิ ภิกขุโน ปฏิจจาทนีเย อลภันตัสสิ อาพาโ
 วา อภิวทฺถมัสสตี กาลกิริยา วา ภวิสสตี. น ไช เม ตํ ปฏีรูปิ,
 ยาหิ ปฏิสันฺติคิตวา น หราเปยฺยณฺติ. โปตฺถณิกิ์ คเหตฺวา อูรมัสสิ
 อุกกณฺติตวา ทาสยา อทาสิ “หันท เท อิมิ มัสสิ สัมมาเทตฺวา,
 อมุกัสสิมี วิหารเณ ภิกขุ คิลาน, ตัสสิ ทชฺเชหิ; โย จ มํ ปุจฉติ,
 “คิลานาติ ปฏีเวเทหิตี อุตฺตราลังเคน อูริ เวเจตฺวา โอวรกํ ปวิสิตวา

* ย. อุโกโต.

มัจจเก นิบฺบชฺช. อถ โข สุปฺบิโย อฺปาสโก ขรํ คณฺธวํ ทาสี ปุจฺฉิ “กหํ
 สุปฺบิยาติ. “เอสา ยย โหวเรเก นิบฺบณฺนาติ. อถ โข สุปฺบิโย อฺปาสโก,
 เยน สุปฺบิยา อฺปาสิกา, เตนุปลังกมิ; อฺปลังกมิตฺวา สุปฺบิโย อฺปาสิกํ
 เอตทโว “กิสฺส นิบฺบณฺนาสฺสิติ. “คิลานํมํหิตฺติ. “กีนฺเต อาพาโรติ.
 อถ โข สุปฺบิยา อฺปาสิกา สุปฺบิยัสฺส อฺปาสกัณฺธสฺส เอตมตฺตํ อาโรเจสิ.
 อถ โข สุปฺบิโย อฺปาสโก “อจฺฉริยํ วต โภ, อพฺภุตํ วต โภ, ยาว
 สทฺธายํ สุปฺบิยา ปสฺสณฺนา, ยตฺร หิ นาม อตฺตโนปิ มถานิ ปริจฺจตฺตานิ,
 กิ ปณฺมาย* อจฺฉวํ กิลฺลจฺจิ อเทยํ ภวิสฺสตีติ หุญฺโง อุตฺคฺโค, เยน
 ภควา, เตนุปลังกมิ; อฺปลังกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมณฺตํ
 นิสีทิ; เอกมณฺตํ นิสีนฺโน โข สุปฺบิโย อฺปาสโก ภควนฺตํ เอตทโว
 “อธฺวาเสตุ เม ภนฺเต ภควา สํวาทนาย ภตฺตํ สทฺธํ ภิกฺขุสํเฆนาติ.
 อธฺวาเสสิ ภควา ตุนฺหิภาเวน. อถ โข สุปฺบิโย อฺปาสโก ภควโต อธฺวาสณฺ
 วิทิตฺวา อญฺญาสาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา บกฺกามิ.
 อถ โข สุปฺบิโย อฺปาสโก ตัสฺสา รัตติยา อจฺจเยน ปณฺเฑตฺวา ฆาณียํ โภขณียํ
 ปฏฺฐิยาทาเปตฺวา ภควโต กาลํ อาโรจาเปสิ “กาโล ภนฺเต, นิญฺจิจิตฺวํ ภตฺตณฺติ.
 อถ โข ภควา ปุพฺพทณฺโหสมยํ นิวาเสตฺวา มัตตจิวรมาทาย, เยน
 สุปฺบิยัสฺส อฺปาสกัณฺธสฺส นิเวสนํ, เตนุปลังกมิ; อฺปลังกมิตฺวา บัณฺณตฺเต
 อาสเน นิสีทิ สทฺธํ ภิกฺขุสํเฆน. อถ โข สุปฺบิโย อฺปาสโก, เยน
 ภควา, เตนุปลังกมิ; อฺปลังกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมณฺตํ อญฺฺจาติ.
 เอกมณฺตํ จิตฺวํ โข สุปฺบิโย อฺปาสกํ ภควา เอตทโว “กหํ สุปฺบิยาติ.

“คิลานา ภควาติ. “เตน หิ อาคัจฉนฺตฺติ. “น ภควา อุตฺตมฺหตฺติ.
 “เตน หิ ปรีคฺคเหตฺวามิ อาเนนาติ. อถ โข สุปฺบิโย อูปาสโก
 สุปฺบิโย อูปาสกํ ปรีคฺคเหตฺวามิ อาเนติ. ตัสส สห ทัสสเนน ภควโต
 ตวามหา วโน รุไฟฺหิ อโหสิ สฺจ ญิ โลมชาโต. อถ โข สุปฺบิโย จ
 อูปาสโก สุปฺบิยา จ อูปาสิกา “อัจฉริยํ วต โภ, อพฺภุตํ วต โภ,
 ตถาคตฺตัสส มหิตฺถิกตา มหานภาวตา, ยตฺร หิ นาม สห ทัสสเนน
 ภควโต ตวามหา วโน รุไฟฺหิ ภวิสฺสตี สฺจ ญิ โลมชาโตติ หฺวัจฺจา
 อุตฺตคา พุทฺธบฺบํ ภิกฺขุสํฆํ ปณฺเฑน ชาทนีเยน โภชนีเยน สหตฺถา
 สันตบฺบเปตฺวา สัมปวาเรตฺวา ภควันตํ ภูตํ ตาวํ โอนีตบตฺตปาณิ เอภมฺนตฺ
 นิสฺสํ. อถ โข ภควา สุปฺบิยํ ภิกฺขุสํฆํ อูปาสกํ สุปฺบิยํ ภิกฺขุสํฆํ ภิกฺขุสํฆํ
 กถาย สันทตฺตเสตฺวา สมาทเปตฺวา สมุตฺตเตเชตฺวา สัมปทเสตฺวา
 อญฺญายาสนา ปักกามิ.

อถ โข ภควา เขตฺตัสมิ นีทาเน เขตฺตัสมิ ปกรเนน ภิกฺขุสํฆํ สันนิปาตาเปตฺวา
 ภิกฺขุ ปฏฺฐิจฺฉิ “โก ภิกฺขเว สุปฺบิโย อูปาสกํ มํลํ วิวัชฺชาเปสฺสตี.
 เอวํ วุตฺเต โส ภิกฺขุ ภควันตํ เขตฺตวโจ “อหํ โข ภิกฺขเว สุปฺบิโย
 อูปาสกํ มํลํ วิวัชฺชาเปสฺสตี. “อาหริยตฺถ ภิกฺขุติ. “อหริยตฺถ ภควาติ.
 “ปริภุชฺชิตฺว ภิกฺขุติ. “ปริภุชฺชาหํ ภควาติ. “ปฏฺฐิเวกฺขิตฺว ภิกฺขุ
 ภิกฺขุติ “นาหํ ภควา ปฏฺฐิเวกฺขินตี. วิครหิ พุทฺโธ ภควา “กถํ หิ นาม
 ตวํ โมชปฺริส อปฺปฏฺฐิเวกฺขิตฺวา มํลํ ปริภุชฺชิตฺตสฺส. มนุสฺสํ มํลํ โข ตยา
 โมชปฺริส ปริภุชฺชิตฺ. เนตํ โมชปฺริส อปฺปฏฺฐิเวกฺขินนํ วา ปสาทาย นเปช
 วิครหิตฺวา ธีมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตติ “สันตี ภิกฺขเว มนุสฺสา

สัทธา ปัตินา, เตหิ อัตตมโน มังสา นิ ปริจจัตถานิ. น ภิกขเว
มณัสสมัง ปริภุญชิตัพพ; โย ปริภุญเชยฺย, อาบัตติ อุลลัสสัจยัสส. น จ
ภิกขเว อัมปิปฏิภาณจิตฺวา มังสํ ปริภุญชิตัพพ; โย ปริภุญเชยฺย อาบัตติ
ทุกกภูตฺถสาติ.

เตน โข ปน สมเยน วัณโณ หัตถิ มรณฺติ. มนุสฺสา ทุพฺภิกฺเข
หัตถิมังสํ ปริภุญชันติ, ภิกฺขุณฺเฬ ปันนํทาย จรณฺตานํ หัตถิมังสํ เทนฺติ.
ภิกฺขุ หัตถิมังสํ ปริภุญชันติ. มนุสฺสา อูชฺฌายันฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ
“กถํ หิ นาม สมณํ สักยปุตฺติยา หัตถิมังสํ ปริภุญชิตฺถันติ.
ราชังคํ หัตถิ, สเจ ราชํ ขาเนยฺย, น เตสํ อัตตมโน อัสสาติ.
ภควโต เอตมฺมํ อาโรเจสุ. “น ภิกขเว หัตถิมังสํ ปริภุญชิตัพพ; โย
ปริภุญเชยฺย, อาบัตติ ทุกกภูตฺถสาติ. เตน โข ปน สมเยน วัณโณ อัสสา
มรณฺติ. มนุสฺสา ทุพฺภิกฺเข อัสสํมังสํ ปริภุญชันติ, ภิกฺขุณฺเฬ ปันนํทาย
จรณฺตานํ อัสสํมังสํ เทนฺติ. ภิกฺขุ อัสสํมังสํ ปริภุญชันติ. มนุสฺสา อูชฺฌายันฺติ
ชียนฺติ วิปาเจนฺติ “กถํ หิ นาม สมณํ สักยปุตฺติยา อัสสํมัง
ปริภุญชิตฺถันติ. ราชังคํ อัสสา, สเจ ราชํ ขาเนยฺย, น เตสํ อัตตมโน
อัสสาติ. ภควโต เอตมฺมํ อาโรเจสุ. “น ภิกขเว อัสสํมังสํ ปริภุญชิตัพพ;
โย ปริภุญเชยฺย, อาบัตติ ทุกกภูตฺถสาติ. เตน โข ปน สมเยน
มนุสฺสา ทุพฺภิกฺเข สุนขมํสํ ปริภุญชันติ, ภิกฺขุณฺเฬ ปันนํทาย จรณฺตานํ
สุนขมํสํ เทนฺติ. ภิกฺขุ สุนขมํสํ ปริภุญชันติ. มนุสฺสา อูชฺฌายันฺติ
ชียนฺติ วิปาเจนฺติ “กถํ หิ นาม สมณํ สักยปุตฺติยา สุนขมํสํ

ปริกุกุชิต์สันติ. เซคฺจโน สุนโซ ปฏิกุกุโลติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุ.
 “น ภิกฺขเว สุนฆมัสสิ ปริกุกุชิต์ัพพะ; โย ปริกุกุเชยฺย, อาบัตติ
 ทุกกุกุสฺสาลาติ. เตน โข ปน สมเยน มนุสฺสสา ทุฬฺหิกฺโข อหิมัสสิ ปริกุกุชิต์,
 ภิกฺขุณฺโณ ปิณฺทาย จรณฺตานํ อหิมัสสิ เทนฺติ. ภิกฺขุ อหิมัสสิ ปริกุกุชิต์.
 มนุสฺสสา อุกฺกมยฺนํติ ชียนํติ วิปาเจนํติ “กถํ หิ นาม สมณสา สักยปุตฺติยา
 อหิมัสสิ ปริกุกุชิต์สันติ. เซคฺจโน อหิ ปฏิกุกุโลติ. สุปฺปลโส
 นาคราชา, เยน ภควา, เตนุปลังกมิ; อุนปลังกมิตฺวา ภควันตํ อภิวาเทตฺวา
 เอกมณฺตํ อฏฺฐจาสิ; เอกมณฺตํ จิตฺโต โข สุปฺปลโส นาคราชา ภควันตํ
 เอตทโวจ “สันติ ภันเต นาคา อัสสัถฺธา อปฺปสันฺนา, เต อปฺปมัตตเกปิ
 ภิกฺขุ วิเหเจยฺย. สาธุ ภันเต อัยฺยา อหิมัสสิ น ปริกุกุเชยฺยุนฺติ.
 ออโข ภควา สุปฺปลัสสิ นาคราชานํ รัมมียา กถาย สันทิลลเสติ สมาทเปสิ
 สมุตฺเตเชติ สัมปหึเสติ. ออโข สุปฺปลโส นาคราชา ภควตา รัมมียา
 กถาย สันทิลลิตฺโต สมาทปฺปิตฺโต สมุตฺเตชิตฺโต สัมปหึสิตฺโต ภควันตํ
 อภิวาเทตฺวา ปทักฺขิณํ กัตฺวา ปักกามิ. ออโข ภควา เอตัสสิ
 นิทานเณ เอตัสสิ ปกรเณ รัมมิมิ กถํ กัตฺวา ภิกฺขุ อามันฺเตสิ “น
 ภิกฺขเว อหิมัสสิ ปริกุกุชิต์ัพพะ; โย ปริกุกุเชยฺย, อาบัตติ ทุกกุกุสฺสาลาติ.
 เตน โข ปน สมเยน ลุทฺธกา” ลีหํ หันตฺวา ลีหิมัสสิ ปริกุกุชิต์,
 ภิกฺขุณฺโณ ปิณฺทาย จรณฺตานํ ลีหิมัสสิ เทนฺติ. ภิกฺขุ ลีหิมัสสิ ปริกุกุชิตฺวา
 อรัณฺเบ วิหรณฺติ. ลีหา ลีหิมัสสคฺคณเณ ภิกฺขุ ปริปาเตนฺติ. ภควโต
 เอตมัตถํ อาโรเจสุ. “น ภิกฺขเว ลีหิมัสสิ ปริกุกุชิต์ัพพะ; โย ปริกุกุเชยฺย,

อาบัตติ ทุกฺกภูตฺถาสาติ. เตน โข ปน สมเยน ลุทฺธกา พฺยัคฆิ Һันตฺวา
 พฺยัคฆมํลํ ปรีกฺขณฺณํ, ภิกฺขุํ ปิณฺทาย จรฺนํตานํ พฺยัคฆมํลํ เทนฺติ.
 ภิกฺขุ พฺยัคฆมํลํ ปรีกฺขณฺณํ อรฺบฺเบ วิหรฺนํติ. พฺยัคฺฆา พฺยัคฆมํลคฺคํเณ
 ภิกฺขุ ปรีปาเตนฺติ. ภควโต เอตมํตํ อาโรเจสุ. “น ภิกฺขเว พฺยัคฆมํลํ
 ปรีกฺขณฺณํ, โข ปรีกฺขณฺณํ, อาบัตติ ทุกฺกภูตฺถาสาติ. เตน โข ปน
 สมเยน ลุทฺธกา ทํ Һันตฺวา ทํมํลํ ปรีกฺขณฺณํ, ภิกฺขุํ ปิณฺทาย
 จรฺนํตานํ ทํมํลํ เทนฺติ. ภิกฺขุ ทํมํลํ ปรีกฺขณฺณํ อรฺบฺเบ วิहरฺนํติ.
 ทํ ทํมํลคฺคํเณ ภิกฺขุ ปรีปาเตนฺติ. ภควโต เอตมํตํ อาโรเจสุ. “น
 ภิกฺขเว ทํมํลํ ปรีกฺขณฺณํ, โข ปรีกฺขณฺณํ, อาบัตติ ทุกฺกภูตฺถาสาติ.
 เตน โข ปน สมเยน ลุทฺธกา อจฺฉิ Һันตฺวา อจฺฉมํลํ ปรีกฺขณฺณํ,
 ภิกฺขุํ ปิณฺทาย จรฺนํตานํ อจฺฉมํลํ เทนฺติ. ภิกฺขุ อจฺฉมํลํ ปรีกฺขณฺณํ
 อรฺบฺเบ วิहरฺนํติ. อจฺฉา อจฺฉมํลคฺคํเณ ภิกฺขุ ปรีปาเตนฺติ. ภควโต
 เอตมํตํ อาโรเจสุ. “น ภิกฺขเว อจฺฉมํลํ ปรีกฺขณฺณํ, โข ปรีกฺขณฺณํ,
 อาบัตติ ทุกฺกภูตฺถาสาติ. เตน โข ปน สมเยน ลุทฺธกา ตรฺจฺฉิ Һันตฺวา
 ตรฺจฺฉมํลํ ปรีกฺขณฺณํ, ภิกฺขุํ ปิณฺทาย จรฺนํตานํ ตรฺจฺฉมํลํ เทนฺติ.
 ภิกฺขุ ตรฺจฺฉมํลํ ปรีกฺขณฺณํ อรฺบฺเบ วิहरฺนํติ. ตรฺจฺฉา ตรฺจฺฉมํลคฺคํเณ
 ภิกฺขุ ปรีปาเตนฺติ. ภควโต เอตมํตํ อาโรเจสุ. “น ภิกฺขเว ตรฺจฺฉมํลํ
 ปรีกฺขณฺณํ, โข ปรีกฺขณฺณํ, อาบัตติ ทุกฺกภูตฺถาสาติ.

สุปฺบิยภาณวาริ นิฏฺฐจิตํ ทฺติยํ.

อดโย ภควา พาวานลยิ ยถาภินันต์ วิหริตวา, เยน อ้นกวินท์,
 เดน จาริก บักกามิ มหตา ภิกขุสัเมน ลัทธิ อัทธมเตลเสหิ ภิกขุสเดหิ.
 เดน โข ปน สมเยน ขานปทา มนุสสา พุทฺโธ โลณัมปิ เตลัมปิ
 ตันนุสสัมปิ ขาพณียัมปิ ลกฺเขตุ อารोเปตวา พุทฺธบิปปมุขัสส ภิกขุสัสมิ
 บัฏฺฐิจิโต บัฏฺฐิจิโต อนุพัทฺธา โหนติ “ยทา ปฏิปาณฺฏิ ลภิสฺสามิ,
 ตทา ภัตตํ กริสฺสามาติ, บัณฺฑิมตฺตานิ จ วิมาสาทตตานิ. อดโย
 ภควา อุนุप्พะเพน จาริก จรมาโน, เยน อ้นกวินท์, ตทวลริ.
 อดโย อัมมวตฺตัสส พฺราหฺมณัสส ปฏิปาณฺฏิ อลภันตัสส เอตทโหสิ
 “อธิกานิ” โข เม เทว มาसानิ พุทฺธบิปปมุขิ ภิกขุสัสมิ” อุนุพัทฺธัสส
 “ยทา ปฏิปาณฺฏิ ลภิสฺสามิ, ตทา ภัตตํ กริสฺสามิ, น จ เม ปฏิปาณฺฏิ
 ลัพเพติ, อหฺนจัมมิ เอกโก, พุทฺโธ จ เม ขรราวาสิตฺโถ หายติ.
 ยันนุนาหิ ภัตตคฺคํ โอโลเกยฺย, ยํ ภัตตคฺคํ นาสฺส, ตํ ปฏิยาเทยฺยณฺติ.
 อดโย โส พฺราหฺมโณ ภัตตคฺคํ โอโลเกนฺโต เทว นาททส ยาคุณฺจ
 มธฺโคพิกณฺจ. อดโย โส พฺราหฺมโณ, เยนายัสฺมา อานนฺโท,
 เตนุปลังกมิ; อุปลังกมิตฺวา อายัสฺมนฺตํ อานนฺทํ เอตทโวจ “อิธ เม โภ
 อานนฺทํ ปฏิปาณฺฏิ อลภันตัสส เอตทโหสิ “อธิกานิ โข เม เทว
 มาसानิ พุทฺธบิปปมุขิ ภิกขุสัสมิ อุนุพัทฺธัสส “ยทา ปฏิปาณฺฏิ ลภิสฺสามิ,
 ตทา ภัตตํ กริสฺสามิ, น จ เม ปฏิปาณฺฏิ ลัพเพติ, อหฺนจัมมิ
 เอกโก, พุทฺโธ จ เม ขรราวาสิตฺโถ หายติ. ยันนุนาหิ ภัตตคฺคํ โอโลเกยฺย, ยํ
 ภัตตคฺคํ นาสฺส, ตํ ปฏิยาเทยฺยณฺติ. โส โข อหิ โภ อานนฺท

ภัตตัคคัง โขโลเกนโต เทว นาททลั ยาคุณัง มธุโคฬิกังจ. สจหาโก
 อานันท์ ปฏฺยาศุณเณ ยาคุณัง มธุโคฬิกังจ, ปฏฺยัคคณเณหิ เม ภว
 โคตโมติ. “เตน หิ พฺรหฺมณ ภควันตํ ปฏฺยปุจฺฉิสฺสาลมิตี. อตฺโข
 อายัสฺมา อานันฺโท ภควโต เอตมตฺตํ อาโรเจสิ. “เตน หิ อานันฺท
 ปฏฺยาศุณเณ. “เตน หิ พฺรหฺมณ ปฏฺยาศุณเณติ. อตฺโข โส พฺรหฺมณ
 ตัสฺสา วัตติยา อัจเชน ปหุตํ ยาคุณัง มธุโคฬิกังจ ปฏฺยาศุณเณติ
 ภควโต อุนาเมสิ “ปฏฺยัคคณเณหิ เม ภว โคตโม ยาคุณัง มธุโคฬิกังจ
 “เตน หิ พฺรหฺมณ ภิกฺขุณเณ เทหิ. ภิกฺขุ กุกฺกัจจาณฺดา น
 ปฏฺยัคคณเณหิ. “ปฏฺยัคคณเณหิ ภิกฺขเว ปริณุชฺชติ. อตฺโข โส
 พฺรหฺมณ พุทฺธบฺบํ ภิกฺขุสํ พหุตา ยาคุณํ จ มธุโคฬิกณํ จ
 สหิตฺตา สันตบฺบํเปตฺวา สบฺบํวาเรตฺวา ภควันตํ โธตหิตํ โอนีตบตฺตปาณิ
 เอกมณฺตํ นิสิตี. เอกมณฺตํ นิสินฺนํ โข ตํ พฺรหฺมณ ภควา เอตทโวจ
 “ทสฺยเม” พฺรหฺมณ อานิสฺสา ยาคุณ. กตเม ทล ? ยาคุ เทนโต
 อายุ เทติ, วัณณํ เทติ, สุขํ เทติ, พลํ เทติ, ปฏฺยภาณํ เทติ,
 ยาคุ บิฑา ชุทํ ปฏฺยหนติ, บิฑาสํ ปฏฺยวินเณติ, วาตํ อุนโลเมติ,
 วัตติ โสเอติ, อามาวเลสิ ปาเจติ. อิม โข พฺรหฺมณ ทลนิสฺสา
 ยาคุณติ.

โย สลฺลวตานิ ปรทตฺตโกชินิ กาเลน สกฺกัจจํ ททาติ ยาคุ,
 ทลลล จานานิ อุนบิฑเวจฺฉติ: ยาคุณัง วัณณํภังจ สุขํ พลํภังจ,
 ปฏฺยภาณมลลล อุนชายเต ตโต, ชุทํ บิฑาสํ พยฺยปเนติ วาตํ,

• ลี. ทล อิม. ย. ทลิม.

โธเติ วัถถ, ปริณามะติ ภัตต. เกอ์ซซซซซซซซซซซ สดเตน วัณณิต.

ตัสมา หิ ยาคุ อลเมว ทาตุ นิจจ มนุสเสน สซซซซซซซซซซซ

ทิพพานิ วา มัตถยตา สุขานิ มนุสสโลภักคตมิจฉตา วาติ.

อลโซ ภควา ต พราหมีณ อมาหิ คากาหิ ธนโมทิตวา ธมฺมจายาสนา
 บั๊กกามิ. อลโซ ภควา เอตัสมี นิทานเ เอตัสมี ปกรเณ ธัมม กถ
 กัตวา ภิกขุ อามันเตติ “อนุชานามิ ภิกขเว ยาคุญจ มรฺโคพิกัณจาติ.

อัสสโลสุ โข มนุสสา “ภควตา กิร ภิกขุณิ ยาคุ ธนุญจาตา
 มรฺโคพิกัณจาติ. เต กาลัสสเสว โภชชยาคุ” ปฏฺยาเทนตี มรฺโคพิกัณจ.
 ภิกขุ กาลัสสเสว โภชชยาคุยา” ธาตา มรฺโคพิเกน จ ภัตตคเค น
 จิตฺตรูป ภาวนันตี. เตน โข ปน สมเยน อวัณตเรน ตรุณบปัสสันเนน
 มหามัตเตน สวาทนาย พุทฺธบปฺมโซ ภิกขุสโฆ” นิมนตีโต โหติ อลโซ
 ตัสส ตรุณบปัสสันนัสส มหามัตตัสส เอตทโหติ “ยันฺนุนาหิ อัทธมเตลลันนิ
 ภิกขุสตานิ อัทธมเตลลานิ มลปาสตานิ ปฏฺยาเทยํ เอกเมกัสส
 ภิกขุโน เอกเมก มลปาสี อูปนาเมยยันตี. อลโซ โส ตรุณบปัสสันโน
 มหามัตโต ตัสสา รัตติยา อัจฉเยน ปณิต ขาถนึย โภชนึย ปฏฺยาทาเปตวา
 อัทธมเตลลานิ จ มลปาสตานิ ภควโต กาล อารอจาเปติ “กาโล
 ภาณเต, นิฏฺฐจิต ภัตตณตี. อลโซ ภควา ปุพฺพพนฺหิสมยํ นิวาเสตวา
 มัตตจวรมาทาย, เยน ตัสส ตรุณบปัสสันนัสส มหามัตตัสส นิเวสนิ,
 เตนปลังกมิ; อปลังกมิตวา บัณฺณตเต อาสเน นิสสิทิ สทฺธิ ภิกขุสฺสเมน.

• ส. โภชช ยาคุ. • ส. โภชชาย ยาคุยา. • ส. สโฆ.

อโห โส ตรุณปัปสันโน มหามัตโต ภาตตักเค ภิกขุ ปวิวิสติ.
 ภิกขุ เอวมาหสิ “โถกั อวุโส เทหิ, โถกั อวุโส เทหิตี. “มา โห
 ตุมเหิ ภันเต “อัย ตรุณปัปสันโน มหามัตโตติ โถกั โถกั
 ปฏิคคณฺหาถ, พหุ เม ขาชนีย โภชนีย ปฏิยัตติ อัทธมเตสสาณิ จ
 มัสปาตีสถานิ, เอกเมกัสส ภิกขุโน เอกเมกั มัสปาตึ อุปนาเมสสาณิ,
 ปฏิคคณฺหาถ ภันเต ยาวทตฺถนฺติ “น โห มย อวุโส เอตการณา
 โถกั โถกั ปฏิคคณฺหาถ, อปัจจ มย กาลัสสเสว โภชชยาคุยา ธาตว
 มรฺโคพิเกณ จ, เตณ มย โถกั โถกั ปฏิคคณฺหามาติ. อโห โส
 ตรุณปัปสันโน มหามัตโต อชฺฌายติ ชียติ วิปาเจติ “ถถฺ หิ นาม
 ภาททณฺดา” มยา นิมนฺติตา อังวสส โภชชยาคุ ปริภุญชิสฺสันติ. น
 จาหิ ปฏิพโล ยาวทตฺถิ ทาตุนฺติ กุปฺโต อนตฺตมโน อาสาทนาเปกฺโข
 ภิกขุณิ บัดเต ปุเรนฺโต อคมาสิ “ภุญชถ วา หรถ วาติ.
 อโห โส ตรุณปัปสันโน มหามัตโต พุทฺธปัมุขิ ภิกขุสฺสว ปณฺเฑน
 ขาชนิเยน โภชนิเยน สหิตฺถา สันตปฺเปตฺวา สัมปวาเรตฺวา ภควันฺติ
 ภุตฺตาวิ โอนิธบัตตปาณิ เอกมณฺธํ นิสฺสี. เอกมณฺธํ นิสฺสินํ โห ต
 ตรุณปัปสันนํ มหามัตตํ ภควา ธมฺมียา กถาย สันทิสฺเสตฺวา สมาทเปตฺวา
 สมุตฺเตเชตฺวา สัมปทิสฺเสตฺวา อญฺจายาสนา ปักกามิ. อโห ตสฺส
 ตรุณปัปสันนสฺส มหามัตตสฺส, อจิรบักกณฺตสฺส ภควโต, อหุเทว กุกฺกัจ
 อหุ วิปฺปฏิสาโร “อลาภา วต เม, น วต เม ลาภา; ทุสฺสทฺธ
 วต เม, น วต เม สฺสทฺธ; โยหิ กุปฺโต อนตฺตมโน อาสาทนาเปกฺโข

ภิกขุณี บัดเต ปุเรนโต อคมาลี “ภุณฺชถ วา หรณ วาติ.
 กิณฺณุโข มยา พหุ ปสฺสตุ ปุณฺณว วา อปุณฺณว วาติ. อถโข โส
 ตรุณฺปิปลันโน มหามัตฺโต, เยน ภควา, เตนุปสังกมิ, อุปสังกมิตฺวา
 ภควันตํ อภิวาเทตฺวา เอกมณฺตํ นิสฺสีทิ; เอกมณฺตํ นิสฺสินโน โข โส
 ตรุณฺปิปลันโน มหามัตฺโต ภควันตํ เขตตวโจ “อิธ มัยฺหิ ภันเต,
 อจิรํภักกัณฺตัสส ภควโต อหุเทว ภุกฺกัจจํ อหุ วิปฺปฏฺฐาโร “อลาภา วต
 เม, น วต เม ลาภา; สลฺลัทธํ วต เม, น วต เม สลฺลัทธํ;
 โยหํ ภุญฺโต อนัตฺตมโน อาสาทนาเปกฺโข ภิกขุณี บัดเต ปุเรนโต
 อคมาลี “ภุณฺชถ วา หรณ วาติ. กิณฺณุโข มยา พหุ ปสฺสตุ ปุณฺณว
 วา อปุณฺณว วาติ. กิณฺณุโข มยา ภันเต พหุ ปสฺสตุ ปุณฺณว วา
 อปุณฺณว วาติ. “ยถัคเคณ ตยา อาวุโส สิวาตนาถ พุทฺธูปฺมุโข
 ภิกขุสลฺโว นิมฺมตฺโต, ตถัคเคณ เต พหุ ปุณฺณว ปสฺสตุ,
 ยถัคเคณ เต เอกเมเกณ ภิกขุณา เอกเมกํ สิตฺถํ ปฏฺฐิคคหิตํ,
 ตถัคเคณ เต พหุ ปุณฺณว ปสฺสตุ; สัคคา เต อารทฺธาติ.
 อถโข โส ตรุณฺปิปลันโน มหามัตฺโต “ลาภา กิร เม, สลฺลัทธํ
 กิร เม; พหุ กิร มยา ปุณฺณว ปสฺสตุ, สัคคา กิร เม อารทฺธาติ
 หัญฺโจ อุตฺตโค อญฺญาสาสนา ภควันตํ อภิวาเทตฺวา ปทักฺขิณํ กัตฺวา
 บักกามิ. อถโข ภควา เขตฺถลฺลิมิ นิทานเ เขตฺถลฺลิมิ ปกรเณ ภิกขุสลฺवं
 สันนิปาตาเปตฺวา ภิกขุ ปฏฺฐิปุจฺฉิ “สัจจํ กิร ภิกขเว ภิกขุ อลฺลวตฺร
 นิมฺมตฺตา อลฺลวตฺส โกชชยาคุ ปริภุณฺชณฺตติ. “สัจจํ ภควาติ. วิครหิ

พุทฺโธ ภควา “กถํ หิ นาม เต ภิกฺขเว โมชปริสา อัมมัตถิ
 นิมนฺติตา อัมมัตถิ โกชชยาคุ ปริภุญฺชิสฺสํติ. เนตํ ภิกฺขเว อัมมปัสสันนํ วา
 ปสาทาย ฯ เปฯ วิครหิตฺวา ธมฺมํ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามันฺเตสิ “น
 ภิกฺขเว อัมมัตถิ นิมนฺติเตน อัมมัตถิ โกชชยาคุ ปริภุญฺชิตฺตฺวา;
 โย ปริภุญฺเชยฺย, ยถารมฺโม กาเรตฺตฺวา โทติ.

อโช ภควา อัมมทวินฺเต ยถาภินันฺตํ วิหริตฺวา, เยเน ราชคหิ,
 เตเน จาริกํ บัฏฺถามิ มหตา ภิกฺขุสฺสเมเน สทฺธิ อทฺถมเตลเสหิ ภิกฺขุสฺสเดหิ.
 เตเน โช ปเน สมเยเน เวลฺลภฺโง กัจจนาเน ราชคหา อัมมทวินฺท
 อทฺธานมคคปฏฺฐิบันฺโน โทติ ปุณฺณมัตเตหิ สกฏฺฐสเดหิ สัพพะเทเว
 คุฬิกุมภานุเรหิ อทฺทสา โช ภควา เวลฺลภฺโง กัจจนาเน ทูโรโต อาคจฺฉนฺตํ;
 ทิสฺวาน มคฺคา โอภกัมมํ อัมมตรสฺสํ รุกฺขมูเล นิสิตฺติ. อโช เวลฺลภฺโง
 กัจจนาเน, เยเน ภควา, เตเนปฺลังกมิ; อุปฺลังกมิตฺวา ภควันฺตํ อภาวเตตฺวา
 เอกมณฺตํ อจฺฉาสิ; เอกมณฺตํ จิตฺโต โช เวลฺลภฺโง กัจจนาเน ภควันฺตํ เอตทโวจ
 “อิจฺฉามหิ ภันเต เอกเมกัสส ภิกฺขุเน เอกเมกํ คุฬิกุมภํ ทาตุนฺติ. “เตเน หิ
 ตฺวํ กัจจนาเน เอกเยว คุฬิกุมภํ อาหราติ. “เอวํ ภันเตติ โช เวลฺลภฺโง
 กัจจนาเน ภควโต ปฏฺฐิสฺสณฺติตฺวา เอกเยว คุฬิกุมภํ อาทาย, เยเน
 ภควา, เตเนปฺลังกมิ; อุปฺลังกมิตฺวา ภควันฺตํ เอตทโวจ “อาหุญฺหา
 ภันเต คุฬิกุมภํ, กถาหิ ภันเต ปฏฺฐิบันฺชามิติ. “เตเน หิ ตฺวํ กัจจนาเน
 ภิกฺขุเน คุฬิ เทหิตฺติ. “เอวํ ภันเตติ โช เวลฺลภฺโง กัจจนาเน ภควโต
 ปฏฺฐิสฺสณฺติตฺวา ภิกฺขุเน คุฬิ ทตฺวา ภควันฺตํ เอตทโวจ “ทินฺโน ภันเต

ภิกษุณี คุโฬิ, พหุ จาย คุโฬิ อวลัญโจ; กถาห์ ภันเต ปฏิบัตฺตมิตติ.
 “เตน หิ ตวํ กัจจาน ภิกษุณี คุฬิ ยาวทตฺถ เทหิตติ. “เอวํ ภันเตติ โข เวลัญโจ กัจจานโน ภควโต ปฏิสฺสณฺติว ภิกษุณี คุฬิ
 ยาวทตฺถ ทตฺวา ภควันตํ เอตทวโจ “ทินโน ภันเต ภิกษุณี คุโฬิ
 ยาวทตฺโถ. พหุ จาย คุโฬิ อวลัญโจ; กถาห์ ภันเต ปฏิบัตฺตมิตติ.
 “เตน หิ ตวํ กัจจาน ภิกษุ คุฬิหิ สันตปฺเปหิตติ. “เอวํ ภันเตติ
 โข เวลัญโจ กัจจานโน ภควโต ปฏิสฺสณฺติว ภิกษุ คุฬิหิ สันตปฺเปสิ.
 เอกัจเจ ภิกษุ บัตเตบิ ปุเรสุ, ปริสฺสณฺณานิปิ ทวิกาโยปิ ปุเรสุ.
 อตโฆ เวลัญโจ กัจจานโน ภิกษุ คุฬิหิ สันตปฺเปตฺวา ภควันตํ
 เอตทวโจ “สันตปฺปิตา ภันเต ภิกษุ คุฬิหิ, พหุ จาย คุโฬิ
 อวลัญโจ; กถาห์ ภันเต ปฏิบัตฺตมิตติ. “เตน หิ ตวํ กัจจาน
 วิมาสาทานํ คุฬิ เทหิตติ. “เอวํ ภันเตติ โข เวลัญโจ กัจจานโน
 ภควโต ปฏิสฺสณฺติว วิมาสาทานํ คุฬิ ทตฺวา ภควันตํ เอตทวโจ
 “ทินโน ภันเต วิมาสาทานํ คุโฬิ, พหุ จาย คุโฬิ อวลัญโจ;
 กถาห์ ภันเต ปฏิบัตฺตมิตติ. “เตน หิ ตวํ กัจจาน วิมาสาทานํ คุฬิ
 ยาวทตฺถ เทหิตติ. “เอวํ ภันเตติ โข เวลัญโจ กัจจานโน ภควโต
 ปฏิสฺสณฺติว วิมาสาทานํ คุฬิ ยาวทตฺถ ทตฺวา ภควันตํ เอตทวโจ
 “ทินโน ภันเต วิมาสาทานํ คุโฬิ ยาวทตฺโถ, พหุ จาย คุโฬิ
 อวลัญโจ; กถาห์ ภันเต ปฏิบัตฺตมิตติ. “เตน หิ ตวํ กัจจาน
 วิมาสาเท คุฬิหิ สันตปฺเปหิตติ. “เอวํ ภันเตติ โข เวลัญโจ
 กัจจานโน ภควโต ปฏิสฺสณฺติว วิมาสาเท คุฬิหิ สันตปฺเปสิ.

เอกัจเจ วิมาสาทา โกธัมเพยฺหิ ชญเญยฺหิ ปุเรสุ ปฏิกานนํยิ อัจฉังเคยฺหิ
 ปุเรสุ. อถโข เวลัญฺหิโจ กัจจानโน วิมาสาเท คุเพหิ สันตํบเปตฺวา
 ภควันตํ เอตทโวจ “สันตํบเปตฺวา ภันเต วิมาสาทา คุเพหิ, พหุ
 ขายํ คุไฟิ อวลัญฺหิโจ; กถาหิ ภันเต ปฏุปฺปชามิตี. “นาหันตํ
 กัจจานนํ บัลลํสามิ สเทวเก โลเก สมารเก สพฺรหฺมเก สลลสมณพฺรหฺมณียา
 ปชาย สเทวมนุสฺสาย, ยลลํโส คุไฟิ ปริกฺขโต สัมมาปริณามํ
 คัจฉะเมยฺย, อลฺลนฺตํ ตถาคตลลํ วา ตถาคตลลวักกलลํ วา. เตนํ หิ
 ตํวํ กัจจานนํ ตํ คุไฟิ อลฺลปฺพหริเต วา ฉทฺทเทหิ อลฺลปฺพานเก วา
 อุตฺตเก โอบลํจาเปหิตี. “เอวํ ภันเตติ โข เวลัญฺหิโจ กัจจานโน ภควโต
 ปฏิลลํสนฺติวํ ตํ คุไฟิ อลฺลปฺพานเก อุตฺตเก โอบลํจาเปลลํ. อถโข
 โล คุไฟิ อุตฺตเก บักกขิตโต จิจฺจิจฺฉายติ จิจฺจิจฺฉายติ สันนุปายติ
 สัมปญฺญายติ, เสยฺยถาปํ นาม ฆาโล ทิวลลํ สันตตโต อุตฺตเก
 บักกขิตโต จิจฺจิจฺฉายติ จิจฺจิจฺฉายติ สันนุปายติ สัมปญฺญายติ,
 เอวเมว โล คุไฟิ อุตฺตเก บักกขิตโต จิจฺจิจฺฉายติ จิจฺจิจฺฉายติ สันนุปายติ
 สัมปญฺญายติ. อถโข เวลัญฺหิโจ กัจจานโน ลวิคโค โลมหทฺทจฺจาโต,
 เยน ภควา, เตนุปลังกมิ, อุปลังกมิตฺวา ภควันตํ อภิวาเทตฺวา เอกมณฺตํ
 นิลลํ; เอกมณฺตํ นิลลนฺตลลํ โข เวลัญฺหิจลลํ กัจจานนลลํ ภควา อนุปฺพพิกถํ
 กเลสิ. เสยฺยถํ ? ทานกถํ ลลิกถํ ลลคคกถํ กามานํ ขาทินํว โสการํ
 ลลิกเลสิ เนกขัมเม อาณิลลํ ปกาเลสิ. ยทา ภควา อลฺลนฺตลลํ เวลัญฺหิจํ กัจจานนํ
 กัลลจิจิตตํ มุทฺตจิจิตตํ วินวฺวณจิจิตตํ อุตฺตคคจิจิตตํ ปลนฺนจิจิตตํ, อถ ยา พุทฺธานํ

สามก๊กลึกลับ ธรรมเทศนา ตี ปกาเสลิต ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มัคค์.
 เสยยาบิ นาม สัทธ วัตร ฆปคตกาฬิก สัมมเทว รชน ปฏิคค์ณเฑีย,
 เหวเมว เวลัญจัสส กัจจานุสส ตัสสมิเยवासเน วิรช วิตมล ธรรมจักขุ
 ขุทปาติ “ยังกิลจิ สมุทยธัมม, สัพพันต นิโรธธัมมัตติ. อตโข เวลัญโจ
 กัจจาโน ทิฏฐธัมโม บัตตธัมโม วิทิตธัมโม ปรีโยคาฬิธัมโม
 ตินณวิจิกโข วิตตกลโก เหวราชชบีบัตโต อปรบีบัจโย สัตถุ สาสเน
 ภควันต เอตทโว “อภิกกัณต ภันเต, อภิกกัณต ภันเต. เสยยาบิ ภันเต
 นิกกัชชิต วา อุกกัชเชย, ปฏิจันน วา วิวเรย, มุฬ्हัสส วา มัคค
 ขากิเชย, อันธกาเร วา เตลบีบัจโชต ธาเรย “จิกขุมนโต
 รูปานิ ทักขณัตติ,* เหวเมว ภควตา อนนปรียาเยน ธัมโม ปกาสิโต.
 เอสาห ภันเต ภควันต สรณ คัจฉามิ ธัมมัจจ ภิกขุสัจจ, อุปาสก
 ม ภควา ธาเรตุ อชชตคเค ปาณเปต สรณ คตัตติ.

อตโข ภควา อนุปุพเพน จาริก จรมาโน, เยน ราชคห, ตทวสิ. ตตฺธ สุก
 ภควา ราชคเ วิหริติ เวฬุเน กลันทกนิวาเป. เตน โข ปน สมเยน ราชคเ
 คุโฬ อุลลันโน โหติ. ภิกขุ “คิลานัสสเว ภควตา คุโฬ อนุญวาโต,
 โน อคิลานัสสชาติ กุกกัชจาณิตา คุप्ปิ น ปรีภุชชติ. ภควโต เอตมัตถ
 ขาโรเจสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว คิลานัสส คุप्ปิ, อคิลานัสส คุโฬทกัตติ.

อตโข ภควา ราชคเ ยถาภินันต วิหริตวา, เยน ปาฏลิกาโม,
 เตน จาริก บักกามิ มหตา ภิกขุสเซน สัทธ อชตมเตลเสหิ ภิกขุสเดหิ.
 อตโข ภควา อนุปุพเพน จาริก จรมาโน, เยน ปาฏลิกาโม, ตทวสิ.

* ส. ทักขณัตติ.

ชัสโสสุโข ปาฏลคามิกา อุปาสกา “ภควา กิร ปาฏลคามิ อนุปัตตโตติ.
 อโโข ปาฏลคามิกา อุปาสกา, เยน ภควา, เตนุปสังกมิสุ; อุปสังกมิตวา
 ภควันตํ อภิวาเทตวา เอกมณฺตํ นิสฺสํ; เอกมณฺตํ นิสฺสํเน โข
 ปาฏลคามิกเก อุปาสเก ภควา รัมมียา กถาย สันทฺธึเสสิ สมาทเปสิ
 สมุตฺเตเชสิ สัมปหึเสสิ. อโโข ปาฏลคามิกา อุปาสกา ภควตา รัมมียา
 กถาย สันทฺธึเสสิ สมาทปิตา สมุตฺเตชิตา สัมปหึเสสิ ภควันตํ เอตทโวจุ
 “อริวเสตุ โน ภันเต ภควา ขาวสธาคารํ สัทธํ ภิกขุสฺสเซนนาติ.
 อริว เสสิ ภควา ตุนฺหิภาเวเน. อโโข ปาฏลคามิกา อุปาสกา
 ภควโต อริวสนํ วิทิตวา อญฺ्ञายาสนา ภควันตํ อภิวาเทตวา ปทักขิณ
 กัตวา, เยน ขาวสธาคารํ เตนุปสังกมิสุ; อุปสังกมิตวา สัทธสฺสณฺเณ
 ขาวสธาคารํ สันถิตวา อาสนานิ บัณฺณเปตวา อุตทมนิกํ ปติญฺ्ञาเปตวา
 เตลปฺปทีเป อาโรเปตวา, เยน ภควา, เตนุปสังกมิสุ; อุปสังกมิตวา
 ภควันตํ อภิวาเทตวา เอกมณฺตํ อญฺ्ञิสุ; เอกมณฺตํ จิตา โข ปาฏลคามิกา
 อุปาสกา ภควันตํ เอตทโวจุ “สัทธสฺสณฺเณ สันถิตํ ภันเต ขาวสธาคารํ,
 อาสนานิ บัณฺณจิตานิ, อุตทมนิกเก ปติญฺ्ञาเปโต, เตลปฺปทีเป อาโรเปโต;
 ยัสสทานิ ภันเต ภควา กาลํ มัณฺณตํ. อโโข ภควา นิวาเสตวา
 ปัตตจีวรมาทาย สัทธํ ภิกขุสฺสเซน, เยน ขาวสธาคารํ, เตนุปสังกมิ;
 อุปสังกมิตวา ปาทะ ปักขาเลตวา ขาวสธาคารํ ปวิสิตวา มัชฌิม
 ฌมฺภํ นิสฺสาย ปุรตฺถกามุโข” นิสฺสํ. ภิกขุสฺสโฆโป โข ปาทะ ปักขาเลตวา
 ขาวสธาคารํ ปวิสิตวา มัชฌิม ฌมฺภํ นิสฺสาย ปุรตฺถกามุโข” นิสฺสํ

ภควันต์เยว ปุรกัชต์วา. ปาฐลิตคามิกานี โข อูปาสกา ปาเท
 ปักขาเลตวา อวสธากาโร ปวสีตวา ปุรัตถิม ภูตตี นิสัสาย บัจฉนาภิมุขา
 นิสัสิตุ ภควันต์เยว ปุรกัชต์วา. อถโฆ ภควา ปาฐลิตคามิกเก อูปาสเก
 อามันเตติ

“ บัจฉิเม คหปตโย อาทึนวา ทุสสีลลัสส สลิวบัตติยา. กตเม
 บัจฉ ? อธิ คหปตโย ทุสสีโล สลิวบันโน ปมาทาทิกรณิ มหตี
 โภคขานี นิคัจฉติ. อญ ปจโฆ อาทึนโว ทุสสีลลัสส สลิวบัตติยา.
 ปน จ ปรี คหปตโย ทุสสีลลัสส สลิวบันนัสส ปาปโก กิตติลลัทโ
 อัพภักคัจฉติ. อญ ทตโย อาทึนโว ทุสสีลลัสส สลิวบัตติยา. ปน
 จ ปรี คหปตโย ทุสสีโล สลิวบันโน ยันนบเทว ปริส อุลลังกมต
 ยทิ ชัตติยปริส ยทิ พราหฺมณปริส ยทิ คหปติปริส ยทิ สมณปริส,
 วิสสารโห อุลลังกมต มิกุญฺโถ. อญ ตตโย อาทึนโว ทุสสีลลัสส
 สลิวบัตติยา. ปน จ ปรี คหปตโย ทุสสีโล สลิวบันโน สัมมุโพหิ
 กาลิ กโรติ. อญ จตฺตโถ อาทึนโว ทุสสีลลัสส สลิวบัตติยา. ปน
 จ ปรี คหปตโย ทุสสีโล สลิวบันโน กายัสส เกทา ปรมมรณา
 อปายํ ทุสสี วิณปาดํ นิรยํ อูปบัสซติ. อญ บัจฉโม อาทึนโว
 ทุสสีลลัสส สลิวบัตติยา. อิเม โข คหปตโย บัจฉ อาทึนวา ทุสสีลลัสส
 สลิวบัตติยา.

บัจฉิเม คหปตโย อานิสสา สลิวโต สลิลัมปทาย. กตเม บัจฉ ?

ย. บัจฉนาภิมุขา.

อช คหปตโย สีสวา สีสลัมบันโน อัมปมาทาธิกรณ มหันต์ โภคักขันธ
 อธิคัจฉติ. อมฺ ปจโม อานิสโส สีสวาโต สีสลัมปทาย. ปน จ ปริ
 คหปตโย สีสวาโต สีสลัมบันนัสส กัลยาโณ กิตติสัทโท อัมภุคคัจฉติ.
 อมฺ ทุตติโย อานิสโส สีสวาโต สีสลัมปทาย. ปน จ ปริ คหปตโย
 สีสวา สีสลัมบันโน ยัณฺณเทว ปริสํ อุปสังคมติ ยถิ ชัตติยปริสํ
 ยถิ ฬาร्हมณปริสํ ยถิ คหปติปริสํ ยถิ สมณปริสํ, วิสารโท อุปสังคมติ
 อมฺกุญฺโต. อมฺ ตติโย อานิสโส สีสวาโต สีสลัมปทาย. ปน จ ปริ
 คหปตโย สีสวา สีสลัมบันโน อลัมมุฬิหิ กาลํ กโรติ. อมฺ จตุตฺโธ
 อานิสโส สีสวาโต สีสลัมปทาย. ปน จ ปริ คหปตโย สีสวา สีสลัมบันโน
 กายัสส เภทา ปรัมมรณา สุกตํ สัคคํ โลกํ อุปบัสซติ. อมฺ บัญจโม อานิสโส
 สีสวาโต สีสลัมปทาย. อิม โข คหปตโย บัญจ อานิสสา สีสวาโต
 สีสลัมปทายาติ.

อดโข ภควา ปาฏลคามิกา อุปาสเก พหุเทว รัตติ อัมมียา
 กถา สันทัสเสตฺวา สมาทเปตฺวา สมุตฺเตเชตฺวา สัมปทฺเสตฺวา อุมฺโยเชตฺติ
 “อภิกกัณฺธา โข คหปตโย รัตติ, ยัสสทานิ ตุมฺเห” กาลํ มัณฺณณาคติ.
 “เอวํ กัณฺเฑติ โข ปาฏลคามิกา อุปาสกา ภควโต ปฏิสฺสณฺณตฺวา”
 อญฺญาสาสนา ภควันตํ อภิวาเทตฺวา ปทักขิณํ กัตฺวา บักกมัสสุ. อดโข
 ภควา อจิรบักกัณฺเดสุ ปาฏลคามิกesu อุปาสเกสุ สุลฺลวาคาเร ปาวิสฺสิ.

เตน โข ปน สมเยน สุนฺธวัสสการา มคธมหามัตตทา ปาฏลคามเ
 นครํ มาเปเนติ วัชชีนํ ปฏิพาหยา. อัทธสา โข ภควา รัตติยา

• สหพัโรชีย ปโตตฺถเกยํ ปาโจ น โหติ, ๒ ปฏิสฺสตุวาทินิ ปาโจ.

บัจจุสลมย์ บัจจุจาย ทิพเพน จักขุณา วิสฺสุทเณน อติกกัณฺธมานุสเณ
 สัมพัหุลา เทวตาโย ปาฏลิกาเม วัตฺถุณี ปริคคณฺหิณฺตีโย: ยัสฺมิ
 ปเทเส มเหสฺสีกขา เทวตา วัตฺถุณี ปริคคณฺหิณฺตี, มเหสฺสีกขานํ ตตฺถ
 ราชุนํ ราชมหามตฺตานํ จิตฺตานํ นมฺมํตี นิเวสฺสนานํ มาเปตุ; ยัสฺมิ
 ปเทเส มชฺฌิมา เทวตา วัตฺถุณี ปริคคณฺหิณฺตี, มชฺฌิมานํ ตตฺถ
 ราชุนํ ราชมหามตฺตานํ จิตฺตานํ นมฺมํตี นิเวสฺสนานํ มาเปตุ; ยัสฺมิ
 ปเทเส นีจา เทวตา วัตฺถุณี ปริคคณฺหิณฺตี, นีจานํ ตตฺถ ราชุนํ
 ราชมหามตฺตานํ จิตฺตานํ นมฺมํตี นิเวสฺสนานํ มาเปตุ. อลฺโข ภควา
 อายัสฺสิมํตี อานนฺทํ อามันฺเตสิ “เก นุโข เต อานนฺท ปาฏลิกาเม
 นครํ มาเปณฺตีติ. “สุเนววิสฺสการา ภันเต มคคมหามตฺตา ปาฏลิกาเม
 นครํ มาเปณฺตี วิชฺชนํ ปฏิพาหยาติ. “เสยฺยถาปิ นาม อานนฺท
 เทเวหิ ตาวตฺสเลหิ สัทฺธํ มนฺเตเตวา, เอวเมว โข อานนฺท สุเนววิสฺสการา
 มคคมหามตฺตา ปาฏลิกาเม นครํ มาเปณฺตี วิชฺชนํ ปฏิพาหยา. อิธahi
 อานนฺท วัตฺติยา บัจจุสลมย์ บัจจุจาย อทฺทลํ ทิพเพน จักขุณา
 วิสฺสุทเณน อติกกัณฺธมานุสเณ สัมพัหุลา เทวตาโย ปาฏลิกาเม วัตฺถุณี
 ปริคคณฺหิณฺตีโย: ยัสฺมิ ปเทเส มเหสฺสีกขา เทวตา วัตฺถุณี ปริคคณฺหิณฺตี,
 มเหสฺสีกขานํ ตตฺถ ราชุนํ ราชมหามตฺตานํ จิตฺตานํ นมฺมํตี นิเวสฺสนานํ มาเปตุ;
 ยัสฺมิ ปเทเส มชฺฌิมา เทวตา วัตฺถุณี ปริคคณฺหิณฺตี, มชฺฌิมานํ
 ตตฺถ ราชุนํ ราชมหามตฺตานํ จิตฺตานํ นมฺมํตี นิเวสฺสนานํ มาเปตุ;
 ยัสฺมิ ปเทเส นีจา เทวตา วัตฺถุณี ปริคคณฺหิณฺตี, นีจานํ ตตฺถ
 ราชุนํ ราชมหามตฺตานํ จิตฺตานํ นมฺมํตี นิเวสฺสนานํ มาเปตุ. ยาวตา

อานันท์ อริยานัน อายตน์ ยาวตา วณิชชัปปโก อิท อัคคณคร
ภวีสติ ปาฐลิปุตต์ ปฏูเกพน. ปาฐลิปุตต์สัส โข อานันท์ ตโย
อันทรายา ภวีสสันติ: อัคคิตโต วา อุตกโต วา อัมภันตรโต วา มิถุเกทาติ.

อชโข สุนัธวัธัสการา มคธมหมัตตดา, เยน ภควา, เตนุปลังกมิธุ;
อุปลังกมิธวา ภควตา สัทธิ สัมโมทิตุ; สัมโมทนีย กถ สาราณนีย
วิตสาเรธวา เอกมณัต อัญจตุ; เอกมณัต จิตา โข สุนัธวัธัสการา
มคธมหมัตตดา ภควันต เอตทโวจุ “อริวาเสตุ โน ภว โคตโม
อัสซตนาถ ภัตต สัทธิ ภิกขุสัฆเณนาติ. อริวาเสสิ ภควา ตุนีเสภาเวณ.

อชโข สุนัธวัธัสการา มคธมหมัตตดา ภควโต อริวาสน วิทิตวา
อญจาสาสนา ปักกมิธุ. อชโข สุนัธวัธัสการา มคธมหมัตตดา ปณัต
ชาทนีย โภชนนีย ปฏียาหาเปธวา ภควโต กาล อาริชาเปสุ “กาโ
โก โคตม, นิฏฐจิต ภัตตันติ. อชโข ภควา ปุพพิทนีหสธมย นิวาเสธวา
ปัตตจิวรมาทาย, เยน สุนัธวัธัสการาน มคธมหมัตตดาน ปริเวสนา,
เตนุปลังกมิ; อุปลังกมิธวา บัณณตเต อาสเน นิสสิ สัทธิ ภิกขุสัฆเณ.
อชโข สุนัธวัธัสการา มคธมหมัตตดา พุทธีปปมุข ภิกขุสัฆ ปณิเตน
ชาทนีเยน โภชนนีเยน สหิตถา สันตตัเปธวา สัมปวาเรธวา ภควันต
ภุตตาวิ โอนัตปัตตปาณิ เอกมณัต นิสสิธุ. เอกมณัต นิสสินเณ โข
สุนัธวัธัสการเ มคธมหมัตเต ภควา อิมาทิ คากาติ อนุโมท

“ยัสสิม ปเทเส กัปปเปติ วาล บัณทิตชาติโย,
สิดวันเตตถ โกเชธวา สัณณเต พรหมจารีโน,
ยา ตัตถ เทวตา อาสิ ตาล ทักขินมาทิสเ.

ดา ปุชิตา ปุชยันตี,	มานิตา มานยันตี นั,
ดโต นั อนุกัมมันตี	มาตา ปุตต์ว โอรส.
เทวดานุกัมปโต ไปโส	สทา ภัทรวานิ บัสดิตติ.

อดโย ภควา สุนิธวัสสการเว มคธมทามัตเต อิมานิ คาถาหิ อนุโมทิตวา
 อัญญาสาธนา บั๊กกามิ. เตเน โข ปน สมเยเน สุนิธวัสสการวา มคธมทามัตตา
 ภควันตํ ปัญฺจิจโต ปัญฺจิจโต อนุพทฺธา โหนติ “เยนัชช สมโณ โคตโม
 ทฺวารเณ นิกัษมิสฺสติ, ตํ โคตมทฺวารํ นาม ภวิสฺสติ; เยเน ติตฺถเณ
 คังคํ นที อุตฺตวิสฺสติ, ตํ โคตมติตฺถํ นาม ภวิสฺสติ. อดโย ภควา
 เยเน ทฺวารเณ นิกัษมิ, ตํ โคตมทฺวารํ นาม อโหสิ. อดโย ภควา
 เยเน คังคา นที, เตเนปฺปลังกมิ. เตเน โข ปน สมเยเน คังคา นที
 ปุรา โหติ สมตฺตติกา กากเปยฺยา. มนุสฺสา อํบฺเบ นาวํ ปรีเยสฺสํติ,
 อํบฺเบ อพฺพิมํ ปรีเยสฺสํติ, อํบฺเบ กุลลํ พฺนัณฺณํติ, โอรา ปารํ คณฺฑุกามา.
 อทฺทสา โข ภควา เต มนุสฺเส อํบฺเบ นาวํ ปรีเยสฺสํเต, อํบฺเบ
 อพฺพิมํ ปรีเยสฺสํเต, อํบฺเบ กุลลํ พฺนัณฺณํเต, โอรา ปารํ คณฺฑุกาเม;
 ทิสฺวาน เสยฺยถาปิ นาม พลวา ปุริโส สัมมิฉฺชิตฺวา พาหํ ปสาเรยฺย
 ปสาริตฺวา พาหํ สัมมิฉฺชยฺย, เอวเมว ภควา คังคาเย นทียา
 โอริเม ตีเร อํนฺตรหิโต ปาริเม ตีเร มัจฺจุญฺจาสิ สทฺธิ ภิกฺขุสฺสเวน.
 อดโย ภควา เอตมัตถํ วิทิตฺวา ตายํ เวลายํ อิมํ อุตฺถานํ อุตฺทาเนติ
 “เย ตรณฺติ อํณฺณวํ สรํ, เสตุํ กตฺวาน วิสฺสชช บัสดิลลานิ;
 กุลลํ หิ ชโน ปพฺนัณฺติ. ตินฺนํนา เมธาวินอ ชนาติ.

อดโย ภควา, เยเน โกฏฺฐคาโม, เตเนปฺปลังกมิ. ตตฺถ สุกฺ ภควา โกฏฺฐคาเม

วิหริติ. ตัตถ โข ภควา ภิกขุ อามันเตติ "จตุณฺณํ ภิกขเว อริยสัจจํ อนนุโพธา
 อัมปปฏิเวธา เอวमितํ ที่มมัทธานํ สันถาวิตํ สัสสริตํ มมฺภเว ตุมฺหากถฺวญฺ.
 กตเมสํ จตุณฺณํ ? ทุกฺขสํสํ ภิกขเว อริยสัจจํ อนนุโพธา อัมปปฏิเวธา
 เอวमितํ ที่มมัทธานํ สันถาวิตํ สัสสริตํ มมฺภเว ตุมฺหากถฺวญฺ, ทุกฺขสมุทฺยสํสํ
 อริยสัจจํ ๗ เปฯ ทุกฺขนิโรธสํสํ อริยสัจจํ, ๗ เปฯ ทุกฺขนิโรธคามินิยา
 ปฏิปทา อริยสัจจํ" อนนุโพธา อัมปปฏิเวธา เอวमितํ ที่มมัทธานํ
 สันถาวิตํ สัสสริตํ มมฺภเว ตุมฺหากถฺวญฺ. ตยิทํ ภิกขเว ทุกฺขํ อริยสัจจํ
 อนนุพุทฺธํ ปฏิวิทฺธํ, ทุกฺขสมุทฺโย" อริยสัจจํ อนนุพุทฺธํ ปฏิวิทฺธํ, ทุกฺขนิโรธํ"
 อริยสัจจํ อนนุพุทฺธํ ปฏิวิทฺธํ, ทุกฺขนิโรธคามินิยา ปฏิปทา อริยสัจจํ อนนุพุทฺธํ
 ปฏิวิทฺธํ; อัจฉินฺนา ภวตฺตณฺหา ชีณา ภวเนตฺตํ; นัตถิทานิ ปนฺพทฺวาติ.

จตุณฺณํ อริยสัจจํ ยถาภูตํ อทฺธสฺสนา
 สัสสริตํ ที่มมัทธานํ ตาสุ ตาเลวฺว ชาติสฺ.
 ตานิ เอตานิ ทิฏฺฐจํ, ภวเนตฺตํ สมุทฺตา,
 อัจฉินฺนํ มุตํ ทุกฺขสํสํ; นัตถิทานิ ปนฺพทฺวาติ.

อัสสโลติ โข อัมพปาลี คณิกา " ภควา กิร โภจฺวิคฺคามิ อนนุปัตตํโตติ.
 อตฺโข อัมพปาลี คณิกา ภทฺธานิ ภทฺธานิ ยานานิ โยชาเปตฺวา
 ภทฺธี ภทฺธี ยานํ อภิรุทฺธิตฺวา ภทฺธีหิ ภทฺธีหิ ยานะหิ เวสาลิยา
 นิยฺยาติ ภควันตํ ทสฺสณาย, ยาวติกา ยานํสํสํ ภูมิ, ยานะเนน คณฺธิตฺวา

• ลี. ย. ทุกฺขนิโรธคามินิยา ปฏิปทา อริยสัจจํ.

• ลี. พ. ทุกฺขสมุทฺยนิยํ จ ทุกฺขนิโรธนิยํ จ ลี. ย. นิยํ.

• ลี. พ. โปตฺตเก อิทํ ปาฬทฺวํ สมาสวเสน เอกํ กตํ.

ยุดฺ จักฺเคน จักกํ อักฺเคน อักขํ ปฏิวัตฺเตสฺสิตี. “ตถา หิ ปณ
 มยา อัยยปุตฺตา ลีวาทนาย พุทฺธบิํมุโข ภิกฺขุสฺสโม” นิมนฺติโตติ.
 “เทหิ เช อัมพปาลิ อัมหากํ เอตํ ภตฺตํ สดสฺสทฺลเสนาติ. “สเจบิ
 เม อัยยปุตฺตา เวลาลิ ลีวาทํ ทักฺขเชยฺยถ, เนว ทักฺขาหํ ตํ
 ภตฺตํนติ. อถโข เต ลิจฺฉวี อังคฺล” โปเจสฺสุ “ปราชิตมฺหิ” วต โภ
 อัมพกาย ปราชิตมฺหิ” วต โภ อัมพกายาติ. อถโข เต ลิจฺฉวี,
 เยน ภควา, เตนุปฺลังกมฺสฺ. อทฺทลสา โข ภควา เต ลิจฺฉวี ทูโรว
 อาคัจฉนฺเต; ทิสฺวาน ภิกฺขุ อามันฺเตสิ “เยหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ
 เทวา ดาวตฺสสา อทฺธิจฺจุปฺพทา, โอลเณถ ภิกฺขเว ลิจฺฉวีปริสฺ, อปโลเกถ
 ภิกฺขเว ลิจฺฉวีปริสฺ, อปฺลฺลหเรถ ภิกฺขเว ลิจฺฉวีปริสฺ ดาวตฺสปริสฺนติ.
 อถโข เต ลิจฺฉวี, ยาวติกา ยานัลลํ ภูมิ, ยานเนน คณฺฑวํ ยานา
 บัจฺจโรหิตวํ บัดฺติกา, येन ภควา, เตนุปฺลังกมฺสฺ; อปฺลฺลกมิตวํ
 ภควันฺติ อภิวาเทตวํ เอภมฺนํตํ นิสีทฺสฺ. เอภมฺนํตํ นิสินฺเน โข
 เต ลิจฺฉวี ภควา อัมมียา กถาย สันทฺลเสสิ สมาทเปสิ สมุตฺเตเชสิ
 สัมปทฺเสสิ. อถโข เต ลิจฺฉวี ภควา อัมมียา กถาย สันทฺลลิตา
 สમાทปิตา สมุตฺเตชิตา สัมปทฺลิตา ภควันฺติ เอตทโวจฺ “อริวเสตฺ
 โน ภันเต ภควา ลีวาทนาย ภตฺตํ ลักฺขิ ภิกฺขุสฺสเมนาติ. “อริวตฺโตมฺหิ
 ลิจฺฉวี ลีวาทนาย อัมพปาลิยา คณิกาย ภตฺตํนติ. อถโข เต
 ลิจฺฉวี อังคฺล โปเจสฺสุ “ปราชิตมฺหิ” วต โภ อัมพกาย ปราชิตมฺหิ”

วต โภ อัมพกยาติ. ออโซ เต ลิจฉวี ภควโต ภาสิตํ อภินันท์ติว่า
 ขนุโมทิตัว อญฺจายาสนา ภควันต์ อภิวาเทตฺวา ปตักฺขิณํ กัตฺวา
 บั๊กกมฺล. ออโซ ภควา โภฏิกามา ยถาภินันต์ วิหริตฺวา, เยน นาติกา,
 เตนุปลังกมิ. ตตฺร สุกฺ ภาควา นาติเก วิหริติ คินฺชกาวสเถ. ออโซ
 อัมพปาลี คณิกา ตตฺสลา รัตติยา อัจฉเยน สเถ อวามา ปณฺตี
 ขาถนํ โภชนํ ปฏฺยยาพาเปตฺวา ภควโต กาลํ อาโรจาเปสิ “กาโล
 ภาณฺเต, นิฏฺฐจิตํ ภตฺตํ. ออโซ ภควา ปุพฺพพันธ์ฺหสมํ นิวาเสตฺวา
 บัตตจิวรมาทาย, เยน อัมพปาลิยา คณิกาย ปวิเวสนา, เตนุปลังกมิ;
 อุปปลังกมิตฺวา บัลลนต์เต อาสเน นิสิตํ ลตฺถํ ภิกฺขุสํเณ. ออโซ
 อัมพปาลี คณิกา พุทฺธบฺปมุขํ ภิกฺขุสํ ปณฺตีเตน ขาถนํเณ โภชนํเณ
 สหิตฺตา ลันตบฺเปตฺวา ลัมปวาเรตฺวา ภควันต์ ภตฺตาวิ โอนีตบัตตปาณิ
 เอกมฺนัต นิสิตํ. เอกมฺนัต นิสินฺนา โข อัมพปาลี คณิกา ภควันต์
 เอตทโวจ “อิมํ ภาณฺเต อัมพปาลินํ” พุทฺธบฺปมุขัสส ภิกฺขุสํสส
 ทมฺมํ. ปฏฺยัคเคสิ ภควา อวามา. ออโซ ภควา อัมพปาลี คณิก
 อัมมียา กถาย ลันทลเสตฺวา สมาทเปตฺวา สมุตเตเซตฺวา ลัมปทเสตฺวา
 อญฺจายาสนา, เยน มทวานํ, เตนุปลังกมิ. ตตฺร สุกฺ ภาควา เวลาลิย
 วิหริติ มทวานเณ กุฎฺฐาคาราลาย.

ลิจฉวีภาณวารํ นิฏฺฐจิตํ.

เตน โข ปน สมเณน อภินฺวตา อภินฺวตา ลิจฉวี ลันถาคาเร

๑. ล. อัมพปาลิปริเวณ. ๒. ล. ลัมสส.

ลันนิสินนา ลันนิปิตตา อเนกปริยาเยน พุทธัสส วณฺณ ภาสํนํติ
 รัมมัสส วณฺณ ภาสํนํติ ลัมมัสส วณฺณ ภาสํนํติ. เตน โข ปน
 สมเยน ลีโห เสนาปติ นิคฺฉจฺจสวโก ตัสส ปริสาเย นิสินฺโน โหติ.
 อชฺช ลีหัสส เสนาปติสส เอตทโหสิ “นิสัสสยํ โข โส ภควา
 อรหํ ลัมมามัสสปุทฺโธ ภวิสสตี. ตถา หิเม อภิณฺวาตา อภิณฺวาตา
 ลิจฺจวํ ลันณาคาเร ลันนิสินนา ลันนิปิตตา อเนกปริยาเยน พุทธัสส
 วณฺณ ภาสํนํติ รัมมัสส วณฺณ ภาสํนํติ ลัมมัสส วณฺณ ภาสํนํติ.
 ยันฺนุนาหํ ตํ ภควันตํ ทัสสนาย อุลลङ्กเมยฺย อรหํนํตํ ลัมมามัสสปุทฺธํนํติ.
 อชฺช ลีโห เสนาปติ, เยเน นิคฺฉจฺจ นานฺวปฺตโต, เตนฺอุปฺลังกมิ;
 อุลลङ्กमितฺวา นิคฺฉจฺจ นานฺวปฺตตํ อภิวาทิตฺวา เอกมฺนํตํ นิสินฺนํ. เอกมฺนํตํ
 นิสินฺโน โข ลีโห เสนาปติ นิคฺฉจฺจ นานฺวปฺตตํ เอตทโวจ “อิจฺฉามหํ
 ภาณํเต สมนํ โคตมํ ทัสสนาย อุลลङ्กमितฺตุนํติ. “ถิ ปน ตวํ ลีห
 กิริยาโท สมานอ อกิริยาทํ สมนํ โคตมํ ทัสสนาย อุลลङ्กमितฺสสตี.
 สมนอ หิ ลีห โคตโม อกิริยาโท อกิริยาเย รัมมํ เทเสติ เตน
 จ สวเก วิเนตตี. อชฺช ลีหัสส เสนาปติสส โย อโหสิ คมิกากิสังขาโร
 ภควันตํ ทัสสนาย, โส ปฏิปฺบัตถัมมิ. ทติยัมปิ โข ฯ เปวํ ตติยัมปิ
 โข อภิณฺวาตา อภิณฺวาตา ลิจฺจวํ ลันณาคาเร ลันนิสินนา ลันนิปิตตา
 อเนกปริยาเยน พุทธัสส วณฺณ ภาสํนํติ รัมมัสส วณฺณ ภาสํนํติ
 ลัมมัสส วณฺณ ภาสํนํติ. ตติยัมปิ โข ลีหัสส เสนาปติสส เอตทโหสิ
 “นิสัสสยํ โข โส ภควา อรหํ ลัมมามัสสปุทฺโธ ภวิสสตี. ตถา หิเม
 อภิณฺวาตา อภิณฺวาตา ลิจฺจวํ ลันณาคาเร ลันนิสินนา ลันนิปิตตา

อนนทปริยาเยน พุทฺธัสส วณฺณ ภาสํนํตี ธัมมัสส วณฺณ ภาสํนํตี
 สํยัสส วณฺณ ภาสํนํตี. ก็ หิ เม กริธัสฺสนํตี นิคฺคํจา อปฺโลกิตา วา
 อนปฺโลกิตา วา. ยันฺนุนาหํ อนปฺโลกเตวาว นิคฺคํเจ ตํ ภควันตํ
 ทัสสํนาย อุปฺลังกเมยฺยํ อรหํนํตํ สัมมาสัมพุทฺธํนํตี. อถ โข ลีโห เสนาปติ
 บัณฺฑหิ รตฺสเดหิ ทิวา ทิวัสส เวลาลิยา นิยฺยาสิ ภควันตํ ทัสสํนาย;
 ยาวตिका ยานัสส ภูมิ, ยานเนน คันตํวา ยานา บัจฺโจโรหิตํวา บัดติโกว,
 เยน ภควา, เตนุปฺลังกมิ; อุปฺลังกมิตํวา ภควันตํ อภิวาเทตํวา เอกมํนํตํ
 นิสีทิ; เอกมํนํตํ นิสีนฺโน โข ลีโห เสนาปติ ภควันตํ เอตทโวจ
 “สุตํเมตํ ภันเต “อภิริยาโต สมนฺโน โคตโม อภิริยาเย ธัมมํ
 เทเสติ เตน จ สวเก วิเนตฺติ. เป เต ภันเต เอวมาหํสุ “อภิริยาโต
 สมนฺโน โคตโม อภิริยาเย ธัมมํ เทเสติ เตน จ สวเก วิเนตฺติ,
 กัจจิ เต ภันเต ภควโต วุตฺตวาทีนํ น จ ภควันตํ อญฺเตน
 อัมภากิขณฺตี, ธัมมัสส จ อนธัมมํ พฺยาภโรนํตี, น จ โกจิ
 สหธัมมิโก วาทานฺวาโท” คารยํหํญฺจํนํ อาคัจฉนติ ? อนัมพกัฆาตุกามา
 หิ มยฺยํ ภันเต ภควันตํนํตี.

“อตฺถิ ลีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สัมมา วทมาโน
 วเทยฺย “อภิริยาโต สมนฺโน โคตโม อภิริยาเย ธัมมํ เทเสติ
 เตน จ สวเก วิเนตฺติ. “อตฺถิ ลีห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน
 สัมมา วทมาโน วเทยฺย “ภิริยาโต สมนฺโน โคตโม ภิริยาเย ธัมมํ
 เทเสติ เตน จ สวเก วิเนตฺติ. อตฺถิ ลีห ปริยาโย, เยน มํ

ปรียาเยน สัมมา วทมาโน วเทยฺย “อฺจุเฉทวาโท สมโน โคตโม
 อฺจุเฉทาย ธีมํ เทเสติ เตน จ สวเก วิเนตฺติ. อตฺถิ สฺห
 ปรียาโย, เยน มํ ปรียาเยน สัมมา วทมาโน วเทยฺย “เชคฺฉณิ
 สมโน โคตโม เชคฺฉณิตาย ธีมํ เทเสติ เตน จ สวเก วิเนตฺติ.
 อตฺถิ สฺห ปรียาโย, เยน มํ ปรียาเยน สัมมา วทมาโน วเทยฺย
 “เวณยโก สมโน โคตโม วินยาย ธีมํ เทเสติ เตน จ สวเก
 วิเนตฺติ. อตฺถิ สฺห ปรียาโย, เยน มํ ปรียาเยน สัมมา วทมาโน
 วเทยฺย “ตบฺลลํ สมโน โคตโม ตบฺลลิตาย ธีมํ เทเสติ เตน
 จ สวเก วิเนตฺติ. อตฺถิ สฺห ปรียาโย, เยน มํ ปรียาเยน สัมมา
 วทมาโน วเทยฺย “อปคฺคฺฟโก สมโน โคตโม อปคฺคฺฟิตาย
 ธีมํ เทเสติ เตน จ สวเก วิเนตฺติ. อตฺถิ สฺห ปรียาโย, เยน
 มํ ปรียาเยน สัมมา วทมาโน วเทยฺย “อัสสํโส สมโน โคตโม
 อัสสํสํสํ ธีมํ เทเสติ เตน จ สวเก วิเนตฺติ. กตโม จ สฺห
 ปรียาโย, เยน มํ ปรียาเยน สัมมา วทมาโน วเทยฺย “อกริยาทา
 สมโน โคตโม อกริยาย ธีมํ เทเสติ. เตน จ สวเก วิเนตฺติ ?
 อหํบฺहि สฺห อกริยา วทามิ กายทฺขจฺจวิตฺถลํ วจฺทฺขจฺจวิตฺถลํ มโนทฺขจฺจวิตฺถลํ,
 อเนกวิหิตานํ ปาปกาณํ อกุสลานํ ธีมํ อกริยา วทามิ. อยํ โข
 สฺห ปรียาโย, เยน มํ ปรียาเยน สัมมา วทมาโน วเทยฺย “อกริยาทา
 สมโน โคตโม อกริยาย ธีมํ เทเสติ เตน จ สวเก วิเนตฺติ.
 กตโม จ สฺห ปรียาโย, เยน มํ ปรียาเยน สัมมา วทมาโน
 วเทยฺย “กริยาทา สมโน โคตโม กริยาย ธีมํ เทเสติ เตน จ

สาวเก วิเนตตี ? อหังหิ ลีห กิริย วทามิ กายสุวิรัตส์
 วิสุวิรัตส์ มโนสุวิรัตส์, อเนกวิदानิ กุสลาณัม ธัมมานัม กิริย
 วทามิ. อयं โข ลีห ปริยาโย, येन मं प्रियायेन सम्मा वतमानो
 वथैय “กิริยวาโท สมโน โคตโม กิริยาย ธัมมံ เทเสติ เตन
 จ สาวเก วิเนตตี. กตโม จ ลีห ปริยาโย, येन मं प्रियायेन
 सम्मा वतमानो वथैय “อุจ्जेทวาโท สมโน โคตโม อุจ्जेทาย
 ธัมมံ เทเสติ เตन จ สาวเก วิเนตตี ? อหังหิ ลีห อุจ्जेท
 วทามิ วาक्खล्लं ทิสसल्लं โมหल्लं, อเนกวิदानิ ปาปกาณัม อกุสลาณัม
 ธัมมานัม อุจ्जेท วทามิ. อयं โข ลีห ปริยาโย, येन मं प्रियायेन
 सम्मा वतमानो वथैय “อุจ्जेทวาโท สมโน โคตโม อุจ्जेทาย
 ธัมมံ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตตี. กตโม จ ลีห ปริยาโย,
 येन मं प्रियायेन सम्मा वतमानो वथैय “เซคฺขัณฺณิ สมโน
 โคตโม เซคฺขัณฺณิ ตาย ธัมมံ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตตี ? อหังหิ
 ลีห ชิคฺขัณฺณามิ กายทฺถจฺจิเรเตน วจิตฺถจฺจิเรเตน มโนทฺถจฺจิเรเตน, อเนกวิदानิ
 ปาปกาณัม อกุสลาณัม ธัมมานัม ตมาบัตติยา ชิคฺขัณฺณามิ. อयं โข ลีห
 ปริยาโย, येन मं प्रियायेन सम्मा वतमानो वथैय “เซคฺขัณฺณิ
 สมโน โคตโม เซคฺขัณฺณิ ตาย ธัมมံ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตตี.
 กตโม จ ลีห ปริยาโย, येन मं प्रियायेन सम्मा वतमानो
 वथैय “เวณียโก สมโน โคตโม วินยาย ธัมมံ เทเสติ เตน จ
 สาวเก วิเนตตี ? อหังหิ ลีห วินยาย ธัมมံ เทเสมิ วาक्खल्लं
 ทิสसल्लं โมหล्लं, อเนกวิदानิ ปาปกาณัม อกุสลาณัม ธัมมานัม วินยาย

ธัมมํ เทเสมิ. อญฺ ไซ ลีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน ลัมมํ
 วทมาโน วเทยฺย “เวณยโก สมนฺ โคตโม วินยาย ธัมมํ เทเสติ
 เตน จ ลาวเก วิเนตฺติ. กตโม จ ลีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน
 ลัมมํ วทมาโน วเทยฺย “ตบฺลลํ สมนฺ โคตโม ตบฺลลิตาย
 ธัมมํ เทเสติ เตน จ ลาวเก วิเนตฺติ ? ตปฺนียาหํ ลีห ปาปเก
 อกฺขลเ ธัมเม วทามิ กายทฺถจฺจริตํ วจฺทฺถจฺจริตํ มโนทฺถจฺจริตํ; ยลฺล
 ไซ ลีห ตปฺนียา ปาปกา อกฺขลา ธัมมา ปหีนา อฺจฺฉินฺนํมฺลลา
 ตาลาวตฺถกฺกตา อนภาวํ กตา อายตฺติ อนุปฺปาตธัมมา, ตมทํ “ตบฺลลิต
 วทามิ. ตถาคตฺลล ไซ ลีห ตปฺนียา ปาปกา อกฺขลา ธัมมา ปหีนา
 อฺจฺฉินฺนํมฺลลา ตาลาวตฺถกฺกตา อนภาวํ กตา อายตฺติ อนุปฺปาตธัมมา.
 อญฺ ไซ ลีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน ลัมมํ วทมาโน วเทยฺย
 “ตบฺลลํ สมนฺ โคตโม ตบฺลลิตาย ธัมมํ เทเสติ เตน จ
 ลาวเก วิเนตฺติ. กตโม จ ลีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน
 ลัมมํ วทมาโน วเทยฺย “อปคฺคฺภโก สมนฺ โคตโม อปคฺคฺภตาย
 ธัมมํ เทเสติ เตน จ ลาวเก วิเนตฺติ ? ยลฺล ไซ ลีห อายตฺติ
 คฺคฺภลเยฺย ปุณฺณทวารณิพฺพตฺติ ปหีนา อฺจฺฉินฺนํมฺลลา ตาลาวตฺถกฺกตา
 อนภาวํ กตา อายตฺติ อนุปฺปาตธัมมา, ตมทํ “อปคฺคฺภโกติ วทามิ.
 ตถาคตฺลล ไซ ลีห อายตฺติ คฺคฺภลเยฺย ปุณฺณทวารณิพฺพตฺติ ปหีนา
 อฺจฺฉินฺนํมฺลลา ตาลาวตฺถกฺกตา อนภาวํ กตา อายตฺติ อนุปฺปาตธัมมา.
 อญฺ ไซ ลีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน ลัมมํ วทมาโน
 วเทยฺย “อปคฺคฺภโก สมนฺ โคตโม อปคฺคฺภตาย ธัมมํ เทเสติ

เดน จ สาวเก วิเนตติ. กตโม จ สีส ปรียาโย, เยน มํ ปรียาเยน สัมมา วทมาโน วเทยฺย “อัสสัฏโธ สมนโน โคตโม อัสสาสาโย ธัมมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตติ ? อหังเก สีส อัสสัฏโธ ปรมเน อัสสาเสน อัสสาสาโย จ ธัมมํ เทเสมิ เตน จ สาวเก วิเนมิ. อญฺ โข สีส ปรียาโย, เยน มํ ปรียาเยน สัมมา วทมาโน วเทยฺย “อัสสัฏโธ สมนโน โคตโม อัสสาสาโย ธัมมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตติ.

เอวํ วุตฺเต สีสโห เสนาปติ ภควันตํ เอตทโวจ “อภิกกัณฺฐิ กัณฺเต, อภิกกัณฺฐิ กัณฺเต. เสยฺยถาปํ กัณฺเต นิกกัชฺชิตฺวา อุกกัชฺเชยฺย, ปฏิจฺฉินฺนํ วา วิวเรยฺย, มุฬฺหิหฺสํ วา มัคคํ อากัชฺเชยฺย, อนฺธกาเร วา เตลปฺบัชฺชิตํ ฐาเรยฺย “จกฺขุมฺนํโต รูปานิ ทกฺขณฺตติ; เอวเมว ภควตา อเนกปรียาเยน ธัมโม ปกาสิตอ. เอสาหิ กัณฺเต ภควันตํ สรณํ คจฺฉามิ ธัมมํจ ภิกฺขุสํจ, อฺปาสกํ มํ ภควา ฐาเรตุ อชฺชตฺตเค ปาณเปตํ สรณํ คตฺตติ. “อนุวิจฺจการํ โข สีส กโรหิ, อนุวิจฺจกาโร ตุมฺหาทิสานํ ภาตมณฺสฺสานํ สาธุ โหตฺติ. “อิมินาปาหิ กัณฺเต ภควโต วจเนน ภิกฺขุโยโส มตฺตตาย อตฺตมโน อภิตฺโธ, ยํ มํ ภควา เอวมาห “อนุวิจฺจการํ โข สีส กโรหิ, อนุวิจฺจกาโร ตุมฺหาทิสานํ ภาตมณฺสฺสานํ สาธุ โหตฺติ. มํ” หิ กัณฺเต อลฺลภตฺตติยา สาวกํ ลภิตฺวา เกวลกปฺเป เวสาสิ ปฏฺฐากํ ปวิหเรยฺย “สีโห โข อัมหากํ เสนาปติ สาวกตฺตํ อฺปคโตติ. อถ จ ปณ มํ ภควา

เขวมาท “อนุวิจฺจการํ โข สึทฺถิ กโรหิ, อนุวิจฺจการํ ตุมฺหาทิสานํ
 ฅาตมณฺเฑสฺสานํ สาธุ โหตีติ. เอลาหิ ภัณฺเต ทุตติยัมปิ ภควันตํ สรณํ
 คัจฉามิ ธมฺมัมภัง ภิกฺขุสํภัง, อุปาสกํ มํ ภควา ธาเรตุ อัสสชตฺตเค
 ปาณูปเต สรณํ คตฺตํติ. “ทีฆรตฺตํ โข เต สึทฺถิ นิคฺคณฺจณํ
 โอบานภูตํ กุลํ, เยน เณลํ อุปคตานิ ปิณฺทกํ ทาตัพพํ มณฺโวลยฺยาสฺสีติ.
 “อิมินาปาหิ ภัณฺเต ภควาโต วจนเนน ภิยโยโส มัตตาย อตฺตมโน
 อภิรทฺโร, ยํ มํ ภควา เขวมาท “ทีฆรตฺตํ โข เต สึทฺถิ นิคฺคณฺจณํ
 โอบานภูตํ กุลํ, เยน เณลํ อุปคตานิ ปิณฺทกํ ทาตัพพํ มณฺโวลยฺยาสฺสีติ.
 สุตฺตัมเมตํ ภัณฺเต “สมโน โคตโม เขวมาท “มัยฺหเมว ทานํ
 ทาตัพพํ, น อลฺลเวลํ ทานํ ทาตัพพํ; มัยฺหเมว สาวกานํ ทานํ
 ทาตัพพํ, น อลฺลเวลํ สาวกานํ ทานํ ทาตัพพํ; มัยฺหเมว ทินฺนํ
 มหิปปณฺณํ, น อลฺลเวลํ ทินฺนํ มหิปปณฺณํ; มัยฺหเมว สาวกานํ ทินฺนํ
 มหิปปณฺณํ, น อลฺลเวลํ สาวกานํ ทินฺนํ มหิปปณฺณํติ. อถ จ ปน
 มํ ภควา นิคฺคณฺเจสุปิ ทาเน สมาทเปติ. อปฺปิ ภัณฺเต มยเมตฺถ
 กาลํ ชานิสฺสํ. เอลาหิ ภัณฺเต ตติยัมปิ ภควันตํ สรณํ คัจฉามิ
 ธมฺมัมภัง ภิกฺขุสํภัง, อุปาสกํ มํ ภควา ธาเรตุ อัสสชตฺตเค ปาณูปเต
 สรณํ คตฺตํติ. อถ โข ภควา สึทฺถิสฺส เสนาปติสฺส อนุปฺพุทฺธิกถํ กเถสิ.
 เสยฺยถิ ? ทานกถํ สีสกถํ สัสสคกถํ กามานํ อาทีนํว โอบารํ สังกิลเลตฺถ
 เนกขัมเม อาณิสฺสํ ปกาเสสิ; ยทา ภควา อลฺลวาลิ สึทฺถิ เสนาปติ
 กัสสจจิตฺตํ มุทฺทจิตฺตํ วินีวรณจิตฺตํ อุตฺตคฺคจิตฺตํ ปลันนจิตฺตํ, อถ ยา

พุทธาน์ สามกัถิกา ธัมมเทศนา, ต่ ปกาเสติ ทุกข์ สมุทย นิโรธ
มัคค. เสยฺยดาบิ นาม สัทธ วัตถิ อปคตกาฬิกิ สัมมเทว รชนิ
ปฏิกคเณหิย, เอวเมว สีสัสส เสนาปติสส ตัสสิเมवासเน วิรัช วัตมล
ธัมมจักขุ อุตปาติ “ยังกิลจิ สมุทยธัมม, สัพพันต นิโรธธัมมนติ.
อดโฆ สีโห เสนาปติ ภิญฺจธัมโม บัตตธัมโม วิทิตธัมโม ปรีโยคาฬิธัมโม
ติณณวิจิกโข วิตตกถโก เวลารัชชบัตโต อปรบัจจโย สัตต
สาสเน ภควันต เอตทโวจ “อริวเสตุ เม ภันเต ภควา สิวตนาย
ภัตต สัทธ ภิกขุสฺสเณนาติ. อริวเสติ ภควา ตุนหิภาเวณ. อดโฆ
สีโห เสนาปติ ภควโต อริวสนิ วิทิตวา อญฺญาสาสนา ภควันต
อริวเทตวา ปทักขิณิ กัตวา ปักกามิ. อดโฆ สีโห เสนาปติ อัมมตโร
ปวิตฺ อาณาเปสิ “คัจฉ ภणे ปวัตตมสฺส ชานาหิติ. อดโฆ สีโห
เสนาปติ ตัสสา วัตติยา อัจเชน ปณิเต ชาทนีย โฆชนีย ปฏยาทาเปตวา
ภควโต กาล อโรจาเปสิ “กาโล ภันเต, นิฏฺฐิต ภัตตณฺติ. อดโฆ
ภควา ปุพฺพัตถิสสมยํ นิวาเสตวา บัตตจิวมาทาย, เชน สีสัสส
เสนาปติสส นิเวสนํ, เตนุปลังกมิ; อุปลังกมิตวา บัณฺณบัตเต อาสเน
นิสสิท สัทธ ภิกขุสฺสเณ. เตน โข ปณ สมเชน สัมมุตฺตา นิตฺตจ
เวตาลิยํ วณียาย วณียํ สีฆาญฺเณน สีฆาญฺก พาทา บัตตคฺยหิ กณฺทณฺติ
“อัสซ สีเหเน เสนาปติมา ฤตฺถ ปสุ วิธิตวา สมณสฺส โคตมสฺส
ภัตต กต. ตํ สมโณ โคตโม ชานํ อุตฺทิสส กต มสฺส ปริกฺขตติ
ปฏิจจกัมมณฺติ. อดโฆ อัมมตโร ปุวิโส, เชน สีโห เสนาปติ,

เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา. สี่หัลล เสนาปติสส อุปกัณณเก อาโรเจสิ
 “ยัคเข ภันเต ขาเนยยาสิ: เอเต สัมพพลา นิคัณจา เวลลियं วริยาย
 วริยํ สี่ฆาฏเณน สี่ฆาฏกั พาหา ปัคคัยหิ กัณทัณติ “อัสซ สี่เณ
 เสนาปตินา กุลลํ ปสุ วริตวา สมนัสส โคตมัสส ภัตตํ กตํ. ตํ
 สมนเณ โคตโม ขานํ อุตฺทิสส กตํ มลํ ปริกุกฺขติ ปฏิจัจจิมันติ. “อล
 ชัยย” ที่ขรตตปิ เต อายัสมันตา” อวณณกามา พุทฺธัสส อวณณกามา
 รัมมัสส อวณณกามา สัมมัสส, น จ ปน เต อายัสมันตา”
 กิวันติ “ ตํ ภควันตํ อลตา ตุจฺณา มุลา อญฺเณน อพฺภาจิกขันตา,
 น จ มยํ ชีวิตเหตุปิ ” สลฺลจิจฺจ ปาณํ ชีวตา โวโรเปยฺยมาติ.
 อลโข สี่โห เสนาปติ พุทฺธปป์มุขํ ภิกขุสลฺลํ ปณฺเณน ขาหนีเยน
 โภขนีเยน สหัตถา สันตปป์เปตวา สัมปวาเรตวา ภควันตํ ภุตฺตาว
 โอนีตบัตตปาณํ เอกมณฺตํ นิสีทิ. เอกมณฺตํ นิสินฺนํ โข สี่หํ เสนาปติ
 ภควา รัมมียา กถาย สันทัสสเสตวา สมาทเปตวา สมุตฺเตเชตวา
 สัมปหเสตวา อญฺจายาสนา ปักกามิ. อลโข ภควา เอตัสมิ นินาเน
 เอตัสมิ ปกรเณ รัมมิมํ กถํ กัตวา ภิกขุ อามันเตสิ “น ภิกขเว
 ขานํ อุตฺทิสส กตํ มลํ ปริกุกฺขติตัพพ. โย ปริกุกฺขเชยฺย, อาบัตติ
 ทุกุกฺกัสส. อนฺุขานามิ ภิกขเว ติโกฏฺฐิปริสุทฺธํ มัจฉมลํ อทิจฺจํ อสฺสุ
 อปฺปิสงกิตันติ.

เตน โข ปน สมนเณ เวลลีสํ สุกักขา โหติ สุลลัสสา สุลลปณฺเณนา
 สุกวา อญฺเณน ปัคคเณน ยาเปตฺติ. อลโข ภควโต วโหคตัสส

• สี่. ย. อัยโย. ” อายัสมันโต ? • ย. ชีวันติ. • สี่. ชีวิตเหตุปิ.

ปฏิสัถ์ถึถึถึถึ ถึถึ ถึถึถึถึ ถึถึถึถึ “ยานิ ตานิ มยา
 ธิกขุณิ อญญวาทานิ ทุพฺภิกขะ ทุสฺสัสสเส ทุสฺสภณฺเฑ อญฺโตะวุดฺธ
 อญฺโตะบักกํ สามํบักกํ อุดฺคหิตปฏิคฺคหิตกํ ตโต นีหฺนํ ปุเรกัตถ
 ปฏิคฺคหิต วนฺนํจํ โปกฺขรํจํ, อชฺชชปิ นุโข ตานิ ธิกขุ ปรีกฺขณฺนํตติ.
 อตฺโข ภควา สาณฺณํหสมยํ ปฏิสัถฺลลนา รุญฺจโตะ อายสฺมึนฺต
 อานนฺทํ อามนฺเตสิ “ยานิ ตานิ อานนฺท มยา ธิกขุณิ อญญวาทานิ
 ทุพฺภิกขะ ทุสฺสัสสเส ทุสฺสภณฺเฑ อญฺโตะวุดฺธ อญฺโตะบักกํ สามํบักกํ
 อุดฺคหิตปฏิคฺคหิตกํ ตโต นีหฺนํ ปุเรกัตถ ปฏิคฺคหิต วนฺนํจํ โปกฺขรํจํ,
 อชฺชชปิ นุโข ตานิ ธิกขุ ปรีกฺขณฺนํตติ. “ปรีกฺขณฺนํตติ ภควาติ.
 อตฺโข ภควา เขตฺถสฺมิ นินาเน เขตฺถสฺมิ ปกรเน ธมฺมํ กถํ กถฺวา
 ธิกขุ อามนฺเตสิ “ยานิ ตานิ ธิกขเว มยา ธิกขุณิ อญญวาทานิ
 ทุพฺภิกขะ ทุสฺสัสสเส ทุสฺสภณฺเฑ อญฺโตะวุดฺธ อญฺโตะบักกํ สามํบักกํ
 อุดฺคหิตปฏิคฺคหิตกํ ตโต นีหฺนํ ปุเรกัตถ ปฏิคฺคหิต วนฺนํจํ โปกฺขรํจํ,
 ตานาหิ อชฺชชตฺถเค ปฏิกฺขปามิ. น ธิกขเว อญฺโตะวุดฺธ อญฺโตะบักกํ
 สามํบักกํ อุดฺคหิตปฏิคฺคหิตกํ ปรีกฺขณฺนํตติ; โย ปรีกฺขณฺนํตติ, อามนฺตติ
 ทุกกํวุดฺธ. น จ ธิกขเว ตโต นีหฺนํ ปุเรกัตถ ปฏิคฺคหิต วนฺนํจํ
 โปกฺขรํจํ ภูตฺตาวินา ปวาริตเน อนตฺติวุดฺธ ปรีกฺขณฺนํตติ; โย
 ปรีกฺขณฺนํตติ, ยถาธมฺโม การตฺถํโพติ.

เตน โข ปน สมเยเน ชานปทา มนุสฺสสา พหุ โลณนํ เถลนํ
 ตณฺนํทลนํ ขาทนํยํ สกฺกฺเกตุ อวโรเปตฺวา พหารามโกฏฺฐเก สกฺกฺกปรีวตฺต
 กิริตฺวา อจฺจนฺตติ “ยทา ปฏิปาณํ อภิสฺสาม, ตทา ภาตฺตํ กิริตฺสามาติ,

อามันเตติ "กัณฺนุโซ โส อามันท์ อัจจาตฺโท มหาตฺโท กาโอรลฺลทฺโทติ.
 "เอตมฺหิ กัณฺเต มนุสฺสา ตตฺถเว สัมมตฺถาย กัปปัปปุณฺณิยา ยาคุโย
 ปจันตี, กัตตานิ ปจันตี, สุปานิ สัมปาเทณตี, มฺสานิ โกฏฺเฏณตี,
 กัฏฺฐจานิ ผาเณณตี. โส เอโส ภควา อัจจาตฺโท มหาตฺโท
 กาโอรลฺลทฺโทติ. อถโซ ภควา เอตัสฺมิ นินทาเน เอตัสฺมิ ปกรเณ
 ธมฺมํ กถํ กัตถวา ภิกฺขุ อามันเตติ "น ภิกฺขเว สัมมตฺถา" กัปปัปปุณฺณิ
 ปริกฺขณฺชิตฺตฺวา; โย ปริกฺขณฺเชยฺย, อาปัตตํ ทุกฺกฏฺสฺส. อญฺชานามิ
 ภิกฺขเว ตัสฺสโส กัปปัปปุณฺณิโย อุตฺตวณฺณตํ โคนิสาทิกํ คหปตฺกัณฺตี.
 เตน โซ ปน สมเยน ขายัสฺมา ยโสโซ คิลาโน โหติ. ตัสฺสตฺตฺถาย
 เกดซ์ซานิ อาหริณฺตี. ตานิ ภิกฺขุ ทฺหิ วาเณณตี. อุกกปณฺนทกัปปิ
 ขาทนฺตี, โจราปํ หริณฺตี. ภควโต เอตมฺตํ อาโรเจสุ. "อญฺชานามิ
 ภิกฺขเว สัมมตฺถา" กัปปัปปุณฺณิ ปริกฺขณฺชิตฺ. อญฺชานามิ ภิกฺขเว จตัสฺสโ
 กัปปัปปุณฺณิโย อุตฺตวณฺณตํ โคนิสาทิกํ คหปตํ สัมมตฺกัณฺตี.

เตน โซ ปน สมเยน กัทฺติเย นคเร" เมณฺทโก คหปติ
 ปฏฺวิสตี. ตัสฺส เชาวูโป อิทฺธานุภาโว โหติ: สัส นหาณิตฺวา
 ธนฺนํวาคารํ สัมมชฺชาเปตฺวา ทฺหิตฺวาเร" นิสิตฺติ. อนฺตลิกฺขา
 ธนฺนํวาสฺส อารา โอบิตฺตฺวา ธนฺนํวาคารํ ปุเรติ. ภริยาย เชาวูโป
 อิทฺธานุภาโว โหติ: เอกํเยว อาพัสสึถาลิกํ อุนิสิตฺตฺวา เอกํจ
 สุปตฺติยฺชเร" ทาลกัณฺมมกรปวิสํ กัตเตน ปวิวิสตี. น ตาว ตํ ชียตี,

* ตี. สัมมตฺถา. ย. สัมมตฺ. ๓ ตี. สัมมตฺก. ย. สัมมตฺ.

๓ ย. กัทฺติยนคเร. ๔ ตี. ปวาเร. ๕ ย. สุปตฺติยฺชเร.

ยาว สาน วุญจาทิ. ปุตตัสส เอรุโป อิทธานุภาโว โหติ: เอกเวย
 สหัสสัสสวัก คเหตวา ทาสกัมมกรปวิสัสส นัมมาสิกะ เวตน เทติ.
 น ตาว ตัง ขียติ, ยาวัสส หัตถคตา. สุนิสาย เอรุโป อิทธานุภาโว
 โหติ: เอกเวย จตุโทณิกัม ปัญจกัม อุนิสสิทิตวา ทาสกัมมกรปวิสัสส
 นัมมาสิกะ ภาตตัม เทติ. น ตาว ตัง ขียติ, ยาว สาน วุญจาทิ.
 ทาสัสส เอรุโป อิทธานุภาโว โหติ: เอเกน นังคเลน กสันตัสส
 สัตต สีสาย คัจฉนตี. อัสสสิโย ขา ราชาน มาคโธ เสนโย พิมพิลาโร
 “อัมหากัม กิร วิชิตเภา ภาตติเย นคเร เมณทโก คหปติ ปญวาสติ.
 ตัสส เอรุโป อิทธานุภาโว: สีส นหายิตวา อัมมาคารัม สัมมชชาเปตวา
 พหิตวาเร นิสิตติ. อัมมิลลิกา อัมมิลลิกา อามาน โอปติตวา อัมมาคารัม
 ปุเรติ. ภริยาย เอรุโป อิทธานุภาโว: เอกเวย อากัฏฐาลิกัม
 อุนิสสิทิตวา เอกังข สุปคิณชรกัม ทาสกัมมกรปวิสัสส ภาตเตน ปวิวสติ.
 น ตาว ตัง ขียติ, ยาว สาน วุญจาทิ. ปุตตัสส เอรุโป อิทธานุภาโว:
 เอกเวย สหัสสัสสวัก คเหตวา ทาสกัมมกรปวิสัสส นัมมาสิกะ เวตน
 เทติ. น ตาว ตัง ขียติ, ยาวัสส หัตถคตา. สุนิสาย เอรุโป
 อิทธานุภาโว: เอกเวย จตุโทณิกัม ปัญจกัม อุนิสสิทิตวา ทาสกัมมกรปวิสัสส
 นัมมาสิกะ ภาตตัม เทติ. น ตาว ตัง ขียติ, ยาว สาน วุญจาทิ.
 ทาสัสส เอรุโป อิทธานุภาโว: เอเกน นังคเลน กสันตัสส สัตต
 สีสาย คัจฉนตี. อสโย ราชาน มาคโธ เสนโย พิมพิลาโร อัมมิลลิกา
 สัพพัตตัม มหามัตตัม อามันเตสิ “อัมหากัม กิร ภาเน วิชิตเภา
 นคเร เมณทโก คหปติ ปญวาสติ. ตัสส เอรุโป อิทธานุภาโว:

สี่สี่ นหายัตวา รัญวาคาร สัมมัสสาเปตวา พหิทวาเร นิสิตติ.
 อันตลิกขา รัญวาลัสส ธารา โอบติตวา รัญวาคาร ปุเรติ. ๖ เปฯ
 ทาสัสส เอรูโป อิทธานุภาโว: เอเกน นังคเลน กสันตัสส สัตต
 สิตาโย คัจฉนัตติ. คัจฉน ภเน, ชานาหิ; ยถา มยา สามิ ทิฏฐโง,
 เหว ตว ทิฏฐโง ภวิสสตีติ. “เอว เทวาทิ โข โส มหามัตโต
 รัญโว มาครัสส เสนียัสส พิมพิลารัสส ปฏิสลฺลณิตวา จตุรงคินียา
 เสนาย, เยน ภัททิยิ เตน ปายาสิ; อนุပ္พเพน, เยน ภัททิยิ
 เยน เมณฑโก คหปติ, เตนุปลังกมิ; อุปลังกมิตวา เมณฑกํ คหปติ
 เอตทโวจ “อหฺลหิ คหปติ รัญวา อาณัตโต “อัมหากํ กิร ภเน
 วิชเต ภัททิเย นคเร เมณฑโก คหปติ ปฏิวสสิ. ตัสส เอรูโป
 อิทธานุภาโว: สี่สี่ นหายัตวา รัญวาคาร สัมมัสสาเปตวา พหิทวาเร
 นิสิตติ. อันตลิกขา รัญวาลัสส ธารา โอบติตวา รัญวาคาร ปุเรติ.
 ๖ เปฯ ทาสัสส เอรูโป อิทธานุภาโว: เอเกน นังคเลน กสันตัสส
 สัตต สิตาโย คัจฉนัตติ. คัจฉน ภเน, ชานาหิ; ยถา มยา สามิ
 ทิฏฐโง, เหว ตว ทิฏฐโง ภวิสสตีติ. บัสสาม เต คหปติ อิทธานุภาวนัตติ.
 ออโข เมณฑโก คหปติ สี่สี่ นหายัตวา รัญวาคาร สัมมัสสาเปตวา
 พหิทวาเร นิสิตติ. อันตลิกขา รัญวาลัสส ธารา โอบติตวา รัญวาคาร
 ปุเรติ. “ทิฏฐโง เต คหปติ อิทธานุภาโว. ภริยาย เต อิทธานุภาว
 บัสสามาติ. ออโข เมณฑโก คหปติ ภริยํ อาณาเปสิ “เตน हि
 จตุรงคินิ เสนิ ภัตเตน ปวิวิสาติ. ออโข เมณฑกัสส คหปติสส ภริยา
 เอกเวย อาฬหิกถาลิกํ อุปนิสสิตวา เอกเวย สูปกิลฺลชรํ จตุรงคินิ

เสนี ภัตเตน ปวิสิ. น ตาว ตํ ชียติ, ยาว สาน วุฏฺฐาติ.

“ทิวฺโง เต คหปติ ภริยาย อิทธานุภาโว. ปุตฺตัสส เต อิทธานุภาว
บัลลามาติ. ออโข เมณฺฑโก คหปติ ปุตฺตํ อาณาเปสิ “เตน हि

จตุรังคินิยา เสนาย นัมมาสิกํ เวตนํ เทหิติ. ออโข เมณฺฑกัสส
คหปตัสส ปุตฺโต เอกํเยว สหัสสํตถิกํ คเหตฺวา จตุรังคินิยา เสนาย
นัมมาสิกํ เวตนํ อทาสि. น ตาว ตํ ชียติ, ยาวัสส หัตถคตา.

“ทิวฺโง เต คหปติ ปุตฺตัสส อิทธานุภาโว. สุนิสาย เต อิทธานุภาว
บัลลามาติ. ออโข เมณฺฑโก คหปติ สุนิสํ อาณาเปสิ “เตน हि

จตุรังคินิยา เสนาย นัมมาสิกํ ภัตฺตํ เทหิติ. ออโข เมณฺฑกัสส
คหปตัสส สุนิสาน เอกํเยว จตุโทณิกํ ปิฏฺฐกํ อุปนีสิตฺวา จตุรังคินิยา

เสนาย นัมมาสิกํ ภัตฺตํ อทาสि. น ตาว ตํ ชียติ, ยาว สาน
วุฏฺฐาติ. “ทิวฺโง เต คหปติ สุนิสาย อิทธานุภาโว. ทาสัสส

เต อิทธานุภาว บัลลามาติ. “มัยฺหิ โข สามิ ทาสัสส อิทธานุภาโว
เขตเต บัลลิตฺตํโพติ. “อลํ คหปติ ทิวฺโง เต ทาสัสสํ อิทธานุภาวาติ.

ออโข โส มหามตฺโต* จตุรังคินิยา เสนาย ปุนเทว ราชคฺค
บัจจาคจฺฉนิ; เยน ราชาน มาคโธ เสนโย พิมฺพิลาโร, เตนุปฺปลงกมิ;

อุปฺปลงกมิตฺวา วัชฺโปล มาคธัสส เสนยัสส พิมฺพิลารัสส เอตมตฺตํ อาโรเจติ.

ออโข ภควา เวลาลิยํ ยถาภินันฺตํ วิหริตฺวา, เยน ภัทฺธิยํ, เตน
จาริกํ บักกามิ มหตา ภิกฺขุสฺสเชน สทฺธี อิทฺธมเดสเสหิ ภิกฺขุสฺสเดหิ.

ออโข ภควา อนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน, เยน ภัทฺธิยํ, ตทาสวิ.
* อิห ปาจัตตยํ สีหฬิปโตถเก น ทิสฺสติ.

ตัตร์ สุก ภาควา ภัททิเย วิหริติ ขาติยาเวเน. อัสสิโลสิ โข เมณฑโก
 คหปติ “สมโน ชลฺ โภ โคตโม ลักขยปุตฺโต ลักขยกุลา ปัพพชโต
 ภัททิยํ อนุปปตฺโต ภัททิเย วิหริติ ขาติยาเวเน. ตํ โข ปณ
 ภาวันตํ โคตมํ เอวํลัทธิยาโน กิตติสัทธโก อภิปุคฺคโต: อติปิ โส
 ภาควา อรหํ สัมมาสัมพุทฺโธ วิชชาจรณสัมปັນโน สุกโต โลกวิทู
 อนุตฺตโร ปุริสทัมมสารถิ สัตถา เทวมนุสฺसानํ พุทฺโธ ภาควา. โส อิมํ
 โลกํ สเทวํ สมารกํ สพรหมํ สัสสมณพราหมณํ ปชํ สเทวมนุสฺสํ สย
 อภิวัณา สัจฉิกัตวา ปเวเทติ. โส อิมํ เทเสติ อาทิกัลยานนิ
 มัชฌะกัลยานนิ ปริโยสานกัลยานนิ, สาดถํ สัพพัญชนํ เกวลปรีปนฺนํ
 ปริสุทฺธํ พรหมจริยํ ปกาเสติ. สาธุ โข ปณ ตถารูปานํ อรหตํ ทัสฺส
 โหตติ. อถ โข เมณฑโก คหปติ ภัทธานิ ภัทธานิ ยานานิ โยชาเปตฺวา
 ภัทฺร ภัทฺรียานํ อภิรุหิตฺวา ภัทฺเรหิ ภัทฺเรหิ ยานะหิ ภัทฺธิยา นิยฺยาสิ
 ภาควันตํ ทัสฺสนาย. อทฺทลลฺลํ โข สัมพหุลา ติตฺติยา เมณฑกํ คหปติ
 ทูโรโตว อาคัจฉนฺติ; ทิสฺวาน เมณฑกํ คหปติ เอตทโวจํ “กหํ ตวํ คหปติ
 คัจฉาสีตติ. “คัจฉามหํ ภาณเต สมนํ โคตมํ ทัสฺสนายาติ. “กํ ปณ
 ตวํ คหปติ กิริยาทา สมานโน อกิริยาทา สมนํ โคตมํ ทัสฺสนาย
 อุปลังกมิสฺสสฺส? สมโน หิ คหปติ โคตโม อกิริยาทา อกิริยาย
 อิมํ เทเสติ เตน จ ลาวเก วิเนตติ. อถ โข เมณฑกัลล คหปติลล
 เอตทโหสิ “นิลลลยํ โข โส ภาควา อรหํ สัมมาสัมพุทฺโธ ภาวีสฺสติ,
 ยถายิเม ติตฺติยา อุตฺตุนฺตติ. ยาวติกา ยานัสฺส ภูมิ, ยานเนน คณฺฐวา,

ยานา บัจโจโรหิตวา บัตติโกว, เยน ภควา, เตนุปลังกมิ; อุปลังกมิตวา
 ภควันต์ อภิวาเทตวา เอกมณฺด์ นิลีทิ. เอกมณฺด์ นิลินฺนัสส โข
 เมณฑกัลล คหปติสส ภควา อนุปัพพิณณ กเถสิ. เสยฺยถา ?
 ทานกถํ สัลลกถํ สักคกถํ กามานํ อาทีนํ โอการํ ลังกิเลตํ เนกขัมเม
 อานิสสํ ปกาเสสิ. ยथा ภควา อัมมฺวาสิ เมณฑกํ คหปติํ กัลลจิตตํ
 มุทฺธิจิตตํ วินวฺรณจิตตํ อุกคฺคจิตตํ ปลันนจิตตํ; อถ ยา พุทฺธานํ
 สามุกกัลลิกา อัมมฺเทสนา, ตํ ปกาเสสิ ทุกฺขํ สมุทฺทํ นิโรธํ มัคคํ.
 เสยฺยถาปิ นาม สุตฺตํ วัตถํ อปคตกาฬิกํ สัมมเทว ราชนํ ปฏิคคฺเคนฺหิเย,
 เอวเมว เมณฑกัลลํ คหปติสสํ ตัสสํเบवासเน วิรัชํ วิตมลํ อัมมจิกฺขุ
 อุกฺพาติ “ยังกิลฺลิจิ สมุทฺทอัมมํ, สัพพินฺนํ นิโรธอัมมํนติ. อถ โข
 เมณฑโก คหปติ ติฏฺฐอัมมํโม บัตตอัมมํโม วิตตอัมมํโม ปริโยคาฬิอัมมํโม
 ตินฺนณวิจิจฺจโน วิคตกถกโก เวสสาร์ชชบัตโต อปรํบัจโจโย สัตตํ
 ลาสฺสเน ภควันต์ เอตทโวจ “อภิกกัณฺฑํ ภันเต, อภิกกัณฺฑํ ภันเต. เสยฺยถาปิ
 ภันเต นิกกุชฺชิตํ วา อุกฺกุชฺเชยฺย, ปฏิจฺฉินฺนํ วา วิวเรยฺย, มุฬฺหัสสํ วา
 มัคคํ อาจิกฺขเยยฺย, อัมมิกาเร วา เตลปฺบัจโจตํ ธาเรยฺย “จกฺขมฺนํโด
 รูปานํ ทักขณฺตติ, เอวเมว ภควตา อเนกปริยาเยน อัมมํ ปกาสิโต.
 เอสาหํ ภันเต ภควันต์ สรณํ คจฺฉามิ อัมมํลฺลจํ ภิกฺขุสฺสํลฺลจํ, อุปาสกํ
 มํ ภควา ธาเรตุ อชฺชตคคฺเค ปาณูปเต สรณํ คตํ. อธิวาเสตุ จ
 เม ภันเต ภควา สิวาตนาเย ภัตตํ สัทธํ ภิกฺขุสฺสํเขนาติ. อธิวาเสติ
 ภควา ตุนฺหิภาเวน. อถ โข เมณฑโก คหปติ ภควโต อธิวาสนํ
 วิทิตวา อุกฺกจาสาสนา ภควันต์ อภิวาเทตวา ปทักขณํ กัตวา ปักกามิ.

อดไซ เมณฑโก คหปติ ตัสสา รัตติยา อัจฉริย ปณินฺดา ขาพณีย
 โภชนีย ปุณฺณาทาเปตฺวา ภควโต กาลํ อาโรจาเปสิ “กาโล ภันเต,
 นิฏฺฐจิตฺถ ภัตฺตํนํติ. อดไซ ภควา ปุพฺพพัณฺโณหสมํ นิวาเสตฺวา บัดตจฺเฐวมาทาย,
 เยน เมณฑกัสส คหปติสส นิเวสนํ, เตนุปลงฺกมิ, อุปลงฺกมิตฺวา
 บัณฺฑิตเต อาสเน นิสิตฺถ สัทธํ ภิกฺขุสฺสเมว. อดไซ เมณฑกัสส
 คหปติสส ภริยา จ ปุตฺโต จ สุนิสา จ ทาโส จ, เยน ภควา,
 เตนุปลงฺกมิตฺวา, อุปลงฺกมิตฺวา ภควันตํ อภิวาเทตฺวา เอกมันตํ นิสิตฺถ.
 เตสํ ภควา ออนุพฺพพิภัง กเถสิ. เสยฺยถึ ? ทานกถํ สัลลภํ สักคกถํ
 กามานํ อาทึณวํ โอการํ ลิงฺกิลลํ เนกขัมเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ.
 ยทา ภควา อัมภวาสิ เต กัลลจิตฺเต มุทฺจิตฺเต วินวณจิตฺเต
 อุกคฺคจิตฺเต ปลันนจิตฺเต; อด ยา พุทฺธานํ สามุกกสิกา ธम्मเทสนา,
 ตํ ปกาเสสิ ทุกขํ สมุทฺยํ นิโรธํ มัคคํ. เสยฺยถาปิ นาม สุกฺโข
 วัตถํ อปคตกาฬิกํ สัมมเทว รชนํ ปฏิคฺคเณหฺมย, เหวเมว เตสํ
 ตลฺลิมเยวาสเน วิรัชํ วิตมลํ ธम्मจักขุ อุตฺปาติ “ยังกิลฺลิจิ สมุทฺยธम्मํ,
 สัพพันตํ นิโรธธम्मํนํติ. เต ทิฏฺฐิธัมมา บัดตธัมมา วิทิตธัมมา
 ปริโยคาพฺพธัมมา ตินฺนวิจิกิณา วิคตกถกถา เวลารัชชํบัตตา
 อปรํบัจจยา สัตถุ สาสเน ภควันตํ เอตทโวจุ “อภิกกัณฺโถ ภันเต,
 อภิกกัณฺโถ ภันเต. เสยฺยถาปิ ภันเต นิวกุชฺชิตฺวา อุกกุชฺเชยฺย,
 ปฏิจันนํ วา วิวเรยฺย, มุพฺพัสส วา มัคคํ อาจิกฺขเยยฺย, อนฺธกาเร
 วา เตสํบัจจโสตํ ธารเยย “จักขุมนฺโต รูปานิ ทักขณฺตีติ, เหวเมว
 ภควตา อเนกปริยาเยน ธัมโม ปกาสิโต. เอเต มยํ ภันเต

ภควันต์ สรณิ คัจฉาม ธัมมัจจ ภิกขุสัจฉัจ, อุปาสเก โน ภควา
 ธาเรตุ อัจฉตคเค ปาณเปเต สรณิ คเตติ. อโฆ เมณฑโก
 คหปติ พุทธปัมมุขิ ภิกขุสัจฉิ ปณเตน ขาถนีเยน โภชนีเยน สหัตถา
 สันตปเปตวา สัมปวาเรตวา ภควันต์ ภุตาวี โอนีตปัตตปาณิ เอกมณันต์
 นิสีทิ; เอกมณันต์ นิสีโน โข เมณฑโก คหปติ ภควันต์ เตตทโวจ
 “ยาว ภัมเต ภควา ภัททียะ วิหริติ, อหิ พุทธปัมมุขัสส ภิกขุสัจฉัสส”
 ธูภัตเตนาติ. อโฆ ภควา เมณฑกั คหปติ ธัมมียา กถาย สันตัสเสตวา
 สมาทเปตวา สมุตเตเซตวา สัมปหิเสตวา อญฺจายาสนา บักกามิ.

อโฆ ภควา ภัททียะ ยถาภีรณันต์ วิหริตวา เมณฑกั คหปติ
 อมาบุจฺฉา, เยน อังคุดตฺวาโป, เตน จาริกั บักกามิ มหตา ภิกขุสัจฉเณ
 สัทธี อัทธมเตลเสหิ ภิกขุสัจฉหิ. อัลโลสิ โข เมณฑโก คหปติ
 “ภควา กิร, เยน อังคุดตฺวาโป, เตน จาริกั บักกณฺโโต มหตา
 ภิกขุสัจฉเณ สัทธี อัทธมเตลเสหิ ภิกขุสัจฉหิ. อโฆ เมณฑโก
 คหปติ ทาเส จ กัมมกเร จ อาณาเปสิ “เตน หิ ภणे พหุ
 โลณบี เตลบี ตณฺทูลบี ขาถนีเยบี สกญฺเฐสุ อาโรเปตวา อาคัจฉณ,
 อัทธมเตลสานิ จ โคปาลกสฺตานิ อัทธมเตลสานิ เณสฺตานิ อาทาย
 อาคัจฉณันตุ. ยัตถ ภควันต์ บัลลิสฺสาม, ตัตถ อารุเณหฺน ขีเรน
 โภเชตฺถสฺมาติ. อโฆ เมณฑโก คหปติ ภควันต์ อันตรามคเค
 กันตारे สัมภาเวสิ. อโฆ เมณฑโก คหปติ, เยน ภควา, เตนุปลังกมิ;
 อุปลังกมิตวา ภควันต์ อภิวาเทตวา เอกมณันต์ อญฺจาสิ; เอกมณันต์

จิโต โข เมณฑโก คหปติ ภควันต์ เขตทวโจ “อริวาเสตุ เม
 ภันเต ภควา สิวาตนาถ ภัตติ สัตถิ ภิกขุสัฆเณติ. อริวาเสติ
 ภควา ตุนีหิภาเวน. อถโข เมณฑโก คหปติ ภควโต อริวาสนิ
 วิทิตวา อญฺญายาสนา ภควันต์ อริวาเทตฺวา ปทักขินิ กัตฺวา บักกามิ.
 อถโข เมณฑโก คหปติ ตัสสลา รัตติยา อัจเจเน ปณฺเฑ ขาพณีย
 โภชนีย ปญฺญาทาเปตฺวา ภควโต กาลิ อารojaเปสิ “กาโล ภันเต,
 นิฏฺฐจิต ภัตตณฺติ. อถโข ภควา ปุพฺพัตถินสสมยํ นิวาเสตฺวา บัดตจฺจวมาทาย,
 เยน เมณฑกัสส คหปตัสส ปริเวสนา, เตนุปลังกมิ; อุปลังกมิตฺวา
 บัณฺณตเต อาสเน นิสิติ สัตถิ ภิกขุสัฆเณ. อถโข เมณฑโก
 คหปติ อัทธมเตลลานิ โคปาลกสฺตานิ อาณาเปสิ “เตน हि ภणे
 เอกเมกํ เณํ คเหตฺวา เอกเมกัสส ภิกขุโน อุปติฏฺฐจ. อารุเณหน
 ขีเรน โภเชตฺถสามาติ. อถโข เมณฑโก คหปติ พุทฺธบฺบมุขํ ภิกขุสัฆ
 ปณฺเฑเตน ขาพณียเณ โภชนียเณ สหิตฺถา สันตบฺบเปสิ สัมปวาเรสิ
 อารุเณหน จ ขีเรน. ภิกขุ กุกกัจจายันตา ขีริ นบฺบปฏิคคฺคณฺหนติ.
 “ปฏิคคคฺคณฺหน ภิกขเว ปริสุยฺชทาติ. อถโข เมณฑโก คหปติ
 พุทฺธบฺบมุขํ ภิกขุสัฆํ ปณฺเฑเตน ขาพณียเณ โภชนียเณ สหิตฺถา
 สันตบฺบเปตฺวา สัมปวาเรตฺวา อารุเณหน จ ขีเรน ภควันต์ ภูตาว
 โอนีตบัตตปาณิ เอกมณฺตํ นิสิติ; เอกมณฺตํ นิสินฺโน โข เมณฑโก
 คหปติ ภควันต์ เขตทวโจ “สันติ ภันเต มัคคา กันตารา อปฺโปทกา
 อปฺโปภักขา น สุกฺวา อปาเลยฺเยเน คณฺตุ. สากุ ภันเต ภควา
 ภิกขุณิ ปาเลยฺยิ อุนฺนาทาตุติ. อถโข ภควา เมณฑโก คหปติ

ธัมมียา กถาย สันทิสเสตวา สมาทเปตวา สมุตเตเชตวา สัมปทิสเสตวา
 อญฺเฐยาสนา ปักกามิ. อชโข ภควา เอตัสฺมิ นิทานเ เอตัสฺมิ
 ปกรณเ ธัมมึ กถํ กัตวา ภิกขุ อามันเตสิ “อนุชานามิ ภิกขเว
 บัณฺฑ โครละ:” ชีวํ ทธี ตักกํ นวณํ ตํ สัมปํ. สันติ ภิกขเว
 มัคคตา กัณฺธาวา อัมมํไปทกา อัมมํปภักขา น สุกรา อปาเลยฺเยน
 คณฺฑํ. อนุชานามิ ภิกขเว ปาเลยฺยํ ปริเยสิตุ: ตณฺฑํทูลิ ตณฺฑํทูลิตฺถิเกณ,
 มุคฺโค มุคฺคตฺถิเกณ, มาโล มาสฺตฺถิเกณ, โลณํ โลณตฺถิเกณ,
 คุฬิ คุฬิตฺถิเกณ, เตลํ เตลตฺถิเกณ, สัมปํ สัมปตฺถิเกณ. สันติ
 ภิกขเว มนุสฺสา สัตถา ปสฺสนา, เต กัมมํบิการกานํ หัตถเ
 หิรัณฺวลฺลวณฺณ” อุนนิกขิมันติ “อิมินา, ยํ อัยยัสส กัมมํบิ, ตํ
 เทถาติ. อนุชานามิ ภิกขเว ยํ ตโต กัมมํบิ, ตํ สาทิตุ. น เตวฺวาทํ
 ภิกขเว “เกณจิ ปริยาเยน ชาตฺรปฺรชตํ สาทิตัพพํ ปริเยสิตัพพณฺติ วทามิติ.

อชโข ภควา อุนุพฺพุเพน จาริกํ จรมาโน, เยน อาปนํ,”
 ตททสฺริ. อัสสโลสิ โข เกณโย ชฏฺโง “สมโน ชลฺ โภ โคตโม
 ลักขยปฺตโต ลักขยกุลา บัพฺพิชโต อาปนํ อุนุบฺบตโต. ตํ โข ปน
 ภาวันตํ โคตมํ เขวักขียาโน กิตติสสฺสโต อพฺภุคฺคโต: อติปิ โส
 ภควา อรหํ สัมมาสัมพุทฺโธ วิชชาจฺรณสํบັນโน สุกโต โลกวินุ อนุตฺตโร
 ปุริสทมฺมสารถิ สัตถา เทวมนุสฺसानํ พุทฺโธ ภควา. โส อิมํ โลกํ
 สทวากํ สมารกํ สพฺรหฺมิกํ สัสสฺมณพฺรหฺมณํ ปชํ สเทวมนุสฺสํ สยํ
 อภิลชฺชา สจฺจนิกัตวา ปเวเทติ. โส ธัมมึ เทเสติ อาทิกัลลียาณํ

มัจฉะกัลยานิ ปริโยสานกัลยานิ, สาดถิ สัพยัณฺชนิ เกวลปริปฺปนฺนํ
 ปริสุทฺธํ พฺรหฺมจริยํ ปกาเสติ. สาธุ โข ปณฺ ดถารูปานิ อรหตํ ทิสฺสนํ โหติเต.
 อถ โข เกณียสฺส ชฎิลสฺส เอตทโหติ “กัณฺโฆ อหํ สมณสฺส โคตมสฺส
 หราเปยฺยํนติ. อถ โข เกณียสฺส ชฎิลสฺส เอตทโหติ “เยวํ โข เต
 พฺรหฺมณานํ ปุพฺพกา อิลโย มนฺตานํ กัตตาโร มนฺตานํ ปวตฺตาโร, เยสฺมิทํ
 เอตทหิ พฺรหฺมณา โปราณํ มนฺตปทํ คีตํ ปวตฺตํ สมิทํ ตทณฺคายนฺติ
 ตทณฺกาลันติ ภาสิตมณฺกาลันติ วาจิตมณฺวาเจนฺติ: เสยฺยํนํ ? อัญฺจโก
 วามโก วามเทโว เวลฺลํมิตฺโต ยมตฺตํคิ อังคิโร ภาททฺวาโซ วาเสฏฺโฐ
 กัสฺสโป ภคฺ, รัตตฺปรดา วิรตา วิกาลโกชนา. เต เอวรูปานิ ปานานิ
 สาทียฺสุ. สมโนปฺ โคตโม รัตตฺปรโต วิรโต วิกาลโกชนา, อรหติ สมโนปฺ
 โคตโม เอวรูปานิ ปานานิ สาทิตฺตํ, ปหูตํ ปาณํ ปฏฺยทาเปตฺวา
 กาเชหิ คาทาเปตฺวา, येन ภควา, เตนุปลังกมิ; อุปปลังกมิตฺวา ภควตา
 สทฺธิ สัมมอทิ; สัมมอทิเย กถํ สํวราณํ วิตฺสาเรตฺวา เอกมณฺตํ
 อัญฺจาสิ; เอกมณฺตํ จิตฺโต โข เกณโย ชฎิลो ภควันฺติ เอตทโว
 “ปฏฺยัคคณฺหาตุ เม ภวํ โคตโม ปาณํนติ. “เตน หิ เกณโย ภิกฺขุณฺ
 เทหิต. ภิกฺขุ กุกกฺจฺยํนตา นปฺปฏฺยัคคณฺหณฺติ. “ปฏฺยัคคณฺหาท ภิกฺขเว
 ปริภุชฺชทาติ. อถ โข เกณโย ชฎิลो พุทฺธปฺมุขํ ภิกฺขุสฺสํ ปหูเตหิ
 ปาเนหิ สทฺธตา สันตปฺเปตฺวา สัมปวาเรตฺวา ภควันฺติ โสทฺธตฺถ
 โอนีตบตฺตปาณํ เอกมณฺตํ นิสฺสี. เอกมณฺตํ นิสฺสินํ โข เกณโย ชฎิล
 ภควา ธम्मมฺยา กถาย สันทิสฺเสสิ สสมาเปสิ สมุตฺเตเชสิ สัมปทฺเสสิ.
 อถ โข เกณโย ชฎิลो ภควตา ธम्मมฺยา กถาย สันทิสฺสโต สสมาปฺโต

สมุตเตชิตโต ลัมปหัตถิตโต ภควันตํ เอตทโวจ “อริวาเสตุ เม ภวํ
 โคตโม ลีวาทนาย ภัตตํ สัทธํ ภิกขุสัฆเณนาติ. “มหา โข เกณีย
 ภิกขุสัฆเณ อัทธมเตลลทานิ ภิกขุสัฏทานิ, ตัวัจัง พรัหมเณสุ อภิปปัสสันโนติ.
 ทุตติยัมปิ โข เกณีย ชฎิลो ภควันตํ เอตทโวจ “กิลฺยจาปี โภ
 โคตม มหา ภิกขุสัฆเณ อัทธมเตลลทานิ ภิกขุสัฏทานิ, อัทจัง พรัหมเณสุ
 อภิปปัสสันโน; อริวาเสตุ เม ภวํ โคตโม ลีวาทนาย ภัตตํ สัทธํ
 ภิกขุสัฆเณนาติ. “มหา โข เกณีย ภิกขุสัฆเณ อัทธมเตลลทานิ ภิกขุสัฏทานิ,
 ตัวัจัง พรัหมเณสุ อภิปปัสสันโนติ. ตติยัมปิ โข เกณีย ชฎิลो
 ภควันตํ เอตทโวจ “กิลฺยจาปี โภ โคตม มหา ภิกขุสัฆเณ อัทธมเตลลทานิ
 ภิกขุสัฏทานิ, อัทจัง พรัหมเณสุ อภิปปัสสันโน; อริวาเสตุ เม ภวํ
 โคตโม ลีวาทนาย ภัตตํ สัทธํ ภิกขุสัฆเณนาติ. อริวาเสติ ภควา ตุนฺหิภาเวเน.
 อตโฆ เกณีย ชฎิลो ภควโต อริวาสนํ วิทิต्वा อญฺเญจายาสนา ปักกามิ.
 อตโฆ ภควา เอตฺถิมิ นิทานเณ เอตฺถิมิ ปกรเณ ธัมมิ กถํ กิตฺวา
 ภิกขุ อามันเตสิ “อนุชานามิ ภิกขเว อญฺเญจ ปานานิ: อัมพพานํ ชัมพุพานํ
 โจจพานํ โมจพานํ มรुพานํ มุทฺทิกากานํ สาธุกานํ ฆารุสกานํ.
 อนุชานามิ ภิกขเว สัพพะ ผลรสํ จเปตฺวา ธัญญผลรสํ. อนุชานามิ ภิกขเว
 สัพพะ บัตตรสํ จเปตฺวา ปักกาทากรสํ. อนุชานามิ ภิกขเว สัพพะ ปุบฺเบผลํ
 จเปตฺวา มรुकปุบฺเบผลํ. อนุชานามิ ภิกขเว อญฺเญจสันติ. อตโฆ เกณีย
 ชฎิลो ตัสสสา วัตติยา อัจจเยเน สเก อัสสเม ปณฺเฑตํ ขาพฺปิยํ โภชนํ
 ปญฺเญยาทาเปตฺวา ภควโต กาลํ อาโรจาเปสิ “กาลี โภ โคตม, นิฏฺฐจิตํ
 ภัตตํ. อตโฆ ภควา ปุพฺพกัณฺโหมสมํ นิวาเสตฺวา บัตตจิวรมาทาย,

อุปปลังกมิตวา อายัสมันต์ ขานันท์ อภิวาเทตวา เอกมันต์ อัญจาสิ;
 เอกมันต์ จิตฺ โข โรชํ มัลลํ อายัสมา ขานันท์โต เอตทโวจ "อุฬาร
 โข เต อิหํ อวฺโส โรช, ยํ ตวํ ภควโต บัจจัคคมณํ อกาลสิติ.
 "นาหํ ภันเต ขานันท์ พหุกโต พุทฺธเณ วา ธัมมเณ วา สํเขน วา,
 อบฺปิ ภาตํหิ สังคโร กโต "โย ภควโต บัจจัคคมณํ น กริสฺสติ,
 บัณฺจ สฺตานิ ทณฺโทติ. โส โข อิหํ" ภันเต ขานันท์ ภาตํ
 ทณฺทภยา เอว" ภควโต บัจจัคคมณํ อกาลินฺติ. ขดโข อายัสมา
 ขานันท์โต อนตฺตมโน อโหสิ "กถํ หิ นาม โรชํ มัลลํ เอวํ วัชชติ.
 ขดโข อายัสมา ขานันท์โต, เยน ภควา, เตนอุปปลังกมิ; อุปปลังกมิตวา
 ภควันต์ อภิวาเทตวา เอกมันต์ นิสฺสํ; เอกมันต์ นิสฺสํโน โข อายัสมา
 ขานันท์โต ภควันต์ เอตทโวจ "อโย ภันเต โรชํ มัลลํ อภิวัชชวาโต
 ภาตมณฺธํโส. มหิทฺธิโก โข ปณฺ เชาวรูปานํ ภาตมณฺธํสํ อิมัสมิ
 ธัมมวินเย ปลฺลาโท. สาธุ ภันเต ภควา ตถา กโรตุ, ยถา โรชํ มัลลํ
 อิมัสมิ ธัมมวินเย ปลฺลํเทยฺยาติ. "น โข ตํ ขานันท์ ทุกฺกโร ตถาคเตน,
 ยถา โรชํ มัลลํ อิมัสมิ ธัมมวินเย ปลฺลํเทยฺยาติ. ขดโข ภควา
 โรชํ มัลลํ เมตฺเตน จิตฺเตน ฌริตฺวา อญฺญายาสฺนา วิหารํ ปาวิสิ.
 ขดโข โรชํ มัลลํ ภควโต เมตฺเตน จิตฺเตน อญฺญโจ, เสยฺยถาปิ
 นาม คาวิ ตรุณวัจฺณา, เหวเมว วิหารเณ วิหารํ ปริเวเจเนน ปริเวณํ
 อุปปลังกมิตวา ภิกฺขุ ปุจฺฉติ "กถํ นุ โข ภันเต เอตโรหิ โส ภควา
 วิหรติ อโรหํ สัมมาลัมพุทฺโธ ? ทสฺสณกามา หิ มโย ตํ ภควันต์

อรหันต์ สัมมาสัมพุทฺธันติ. “เฮลวโล โธ วิหาโร ลุตทวโร, เตน
 อปัปฺปตฺโท อุลลภมิตฺวา อตฺตมาโน อาลันตํ ปวีสิตฺวา อุกกาสิตฺวา
 อคฺคฬิ อาโกญฺเฏ. วิวริสฺสติ เต ภควา ทวารันติ. ออโข โรโซ มัลโล,
 เยน โธ วิหาโร ลุตทวโร, เตน อปัปฺปตฺโท อุลลภมิตฺวา อตฺตมาโน
 อาลันตํ ปวีสิตฺวา อุกกาสิตฺวา อคฺคฬิ อาโกญฺเฏ. วิวริ ภควา ทวาร. ออโข
 โรโซ มัลโล วิหาริ ปวีสิตฺวา ภควันติ อภิวาเทตฺวา เขมณฺันตํ
 นิสิตฺติ. เขมณฺันตํ นิสินฺนัสฺส โข โรชัสฺส มัลลัสฺส ภควา อนุปฺพุทฺถกํ
 กเถสิ. เสยฺยถา? ทานกํ สีดกํ สักคกํ กามานํ อาทเนว โวการิ
 สังกิเลตํ เนกขัมเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ. ยถา ภควา อลฺลวาลิ โรช
 มัลลํ กัลลจิตฺตํ มุทฺตจิตฺตํ วิเนวณจิตฺตํ อุตฺตคฺคจิตฺตํ ปลินฺนจิตฺตํ; ออ ยา
 พุทฺธานํ สามุกกัถิกา ธัมมเทสนา, ตํ ปกาเสสิ ทุกขํ สมุทฺยํ นิโรธ
 มคฺคํ. เสยฺยถา? นาม สุตฺถํ วัตถํ อปคตกาฬิ กัมมเทว รทณ
 ปฏิคฺคณฺเฬยฺย, เหวเมว โข โรชัสฺส มัลลัสฺส ตัสฺมึเยวาสเน วิวริ
 วิตมลํ ธัมมจักขุ อุตฺปาติ “ยังกิลฺลจิ สมุทฺยธัมมํ, สัพพพันฺต
 นิโรธธัมมณฺติ. ออโข โรโซ มัลโล ทิฏฺฐิธัมโม มัตตธัมโม วิทิตธัมโม
 ปริโยคาฬิธัมโม ตินฺนวิจิกิโน วิคตกถกโก เวสาร์ชชบฺบัตโต
 อปรบฺบัจจโย สัตถุ สาสเน ภควันติ เขตฺตโวจ “สาธุ ภันเต อัยยา
 มมัลลเวว ปฏิคฺคณฺเฬยฺย จีวรณฺิชาปาทเสนาสนคฺคิลาณบัจจยเกดซซ-
 ปริกขาริ, โน อลฺลเวสณฺติ. “เยถ โข โรช เสกฺเขน” วาเจเนน
 เสกฺเขน ทัสฺสเนน ธัมโม ทิฏฺฐิโจ, เสยฺยถา? ตยา; เตสฺสึ เหว

โหติ “อโห อนุ อัยยา อัมมัทถักวเลว ปฏิคคัณเหัยฺยุ จีวรปณฺท-
 ปาตเสนาสนคิลาณบัจจยเภลัชชปรักขาริ, โน อลฺลเวสํนํติ. เตน หิ
 โรช ตวเจว ปฏิคคัณ्हิสํนํติ อลฺลเวสํจจาติ. เตน โข ปน
 สมเยน กุสินารายํ ปณฺเฑทานํ ภัตตานิ ภัตตปฏิปาฏิ อวัจจา โหติ.
 ออโข โรชัสส มัลลัสส ปฏิปาฏิ ออภันตัสส เขตตโหสิ “ยณฺณุนาหํ
 ภัตตคคํ โอโลเกยฺย, ยํ ภัตตคเค นาสส, ตํ ปฏิยาเทยฺยณฺติ.
 ออโข โรช มัลลโ อภัตตคคํ โอโลเกนฺโต เทว นาททล ทากกัณฺ
 บัฏฺฐชาทนียลฺง. ออโข โรช มัลลโ, येनाยลฺมา อานนฺโท,
 เตนุปลงฺกมิ, อุปลงฺกमितฺวา อายลฺมณฺติ อานนฺโท เขตตโวจ “อริ เม
 ภันเต อานนฺท ปฏิปาฏิ ออภันตัสส เขตตโหสิ “ยณฺณุนาหํ ภัตตคคํ
 โอโลเกยฺย, ยํ ภัตตคเค นาสส, ตํ ปฏิยาเทยฺยณฺติ. โส โข
 อหํ ภันเต อานนฺท ภัตตคคํ โอโลเกนฺเต เทว นาททล ทากกัณฺ
 บัฏฺฐชาทนียลฺง. สจหา ภันเต อานนฺท ปฏิยาเทยฺย ทากกัณฺ
 บัฏฺฐชาทนียลฺง, ปฏิคคัณเหัยฺย เม ภควาติ. “เตน หิ โรช
 ภควณฺติ ปฏิปฺมุจฺฉิสสาเมติ. ออโข อายลฺมา อานนฺโท ภควโต เขตตมัตถิ
 อาโรเจสิ. “เตน หิ อานนฺท ปฏิยาเทตฺติ. “เตน หิ โรช ปฏิยาเทหิติ.
 ออโข โรช มัลลโ ดัสสา วัตติยา อังจเยน ปหุตฺ ทากกัณฺ
 บัฏฺฐชาทนียลฺง ปฏิยาทาเปตฺวา ภควโต อุปนาเมสิ “ปฏิคคัณฺหาตุ เม
 ภันเต ภควา ทากกัณฺ บัฏฺฐชาทนียลฺจจาติ. “เตน หิ โรช ภิกฺขุณฺ
 เทหิติ. ภิกฺขุ กุกกัจายันตา นปฺปฏิคคัณฺหณฺติ. “ปฏิคคัณฺหาต
 ภิกฺขเว ปริกุกฺขจาทิ. ออโข โรช มัลลโ พุทฺธปฺมุขํ ภิกฺขุสฺมิ

ปทุเดหิ ทาเกหิ จ ปฏิจจาทนียะหิ จ สหัตถัง สันตัมเปเตวา สัมปวาเรตวา
 ภควันตัง โธตหัตถัง โอนีตบัตตปาณิ เอกมณันตัง นิสสิทัง. เอกมณันตัง
 นิสสินัน โข โรชัง มัลลัง ภควา ธัมมียา กถาย สันตัสสเสตวา สมาทเปเตวา
 สมุตเตเชตวา สัมปทิสเสตวา อญฺเฐยาสนา บั๊กกามิ. อถโข ภควา
 เอตัสสมี นิทานเ เอตัสสมี ปกรณเ ธัมมัม กถัง กัตวา ภิกขุ อามันเตสิ
 “อนุชานามิ ภิกขเว สัพพะปัญจ ทากัง สัพพะปัญจ ปฏิจจาทนียันตติ.

อถโข ภควา กุสินารายํ ยถาภีรณันตัง วิหริตวา, เยเน อธาตุมา,
 เตน จาริกัง บั๊กกามิ มหตา ภิกขุสฺสเชน สัตถัง อัทธมเตลเสหิ
 ภิกขุสฺสเดหิ. เตน โข ปน สมเยเน อัมมตโร นหาบัตตัมโป
 วุฑฺฒบัพพะชิตโต อธาตุมายํ ปฏิวสสิ. ตัสส เทว ทารกา โหนติ
 มณฺชูกา ปฏิกาณเณยิกา ทักขา ปรีโยทาสิปฺปา สเก อาจริยเก
 นหาบัตตัมเม. อัสสสิสิ โข โส วุฑฺฒบัพพะชิตโต “ภควา กิร อธาตุม
 อัจฉนติ มหตา ภิกขุสฺสเชน สัตถัง อัทธมเตลเสหิ ภิกขุสฺสเดหิตติ.
 อถโข โส วุฑฺฒบัพพะชิตโต เต ทารเก เอตทโวจ “ภควา กิร
 ดาตา อธาตุม อัจฉนติ มหตา ภิกขุสฺสเชน สัตถัง อัทธมเตลเสหิ
 ภิกขุสฺสเดหิ. ฉฉนตตุเมหิ ดาตา ชุรณันตัม อาทาย นาฬิยาวาปเกน
 อนุชเรกั อนุชเรกั อาหิณฺทตโต โดณบิ เตลปิ ตันนํทูลปิ ขาทนียบิ
 สหเรท.” ภควโต อากตัสส ยาคุปานิ กริสฺสามาติ. “เอว ดาตาดิ
 โข เต ทารกา ตัสส วุฑฺฒบัพพะชิตตัสส ปฏิสฺสณิตวา ชุรณันตัม อาทาย
 นาฬิยาวาปเกน อนุชเรกั อนุชเรกั อาหิณฺทตติ โดณบิ เตลปิ ตันนํทูลปิ

ขาหนีบนี้สำหรับตัดา. มนุสสา เต ทารเก มัชชุกเก ปฏิภาณะยิกเก
 บัลลิสัตวา, เยบี น การาเปตูกามา, เตบี การาเปนต์ิ, การาเปตวามิ
 พหุ เทนต์ิ. ออโข เต ทารกา พหุ โฉณบี เตลบี ตันนุลบี
 ขาหนีบนี้สำหรับตัด. ออโข ภควา อนุปุพฺเฟน จาริกิ จรมาโน, เยน
 อาตุมา, ตทวลริ. ตัตตริ สุกิ ภควา อาตุมา ยิ วิหริ ภูสาคาเร.
 ออโข โส วุฑฺฒบัพฺพพิโต ตัสสา รัตติยา อัจเจเนน ปหุตํ ยาคู
 ปฏิยาทาเปตวา ภควโต อุปนาเมลิ “ปฏิคฺคณฺหาตุ เม ภันเต
 ภควา ยาคุนฺติ. ขานันฺตานิ ตถาคตา ปุจฺฉนฺติ, ขานันฺตานิ น
 ปุจฺฉนฺติ; กาลิ วิทิตวา ปุจฺฉนฺติ, กาลิ วิทิตวา น ปุจฺฉนฺติ;
 อนฺตฺตลฺลภิตํ ตถาคตา ปุจฺฉนฺติ, โน อนฺตฺตลฺลภิตํ; อนฺตฺตลฺลภิตเ
 เสตุมาโต ตถาคตานํ. ทวีหากาเรหิ พุทฺธา ภควันฺโต ภิกฺขุ ปฏิปุจฺฉนฺติ
 “อัมมิ วา เทเสสฺสาม สวากานํ วา ลิกฺขาปทํ บัณฺนาเปตฺถามาติ.
 ออโข ภควา ตํ วุฑฺฒบัพฺพพิตํ เอตทโวจ “กุตาย” ภิกฺขุ ยาคูติ.
 ออโข โส วุฑฺฒบัพฺพพิโต ภควโต เอตมฺมตฺถํ อาโรเจสิ. วิครหิ
 พุทฺโธ ภควา “อนนุจฺฉวิกํ โมฆปุริส อนนุโลมิกํ อัมปิปฏิรูปิ
 อัสสํมณิกํ อกัมปิเย อกรณียํ. กถํ หิ นาม ต्वํ โมฆปุริส
 บัพฺพพิโต อกัมปิเย สมากเปตฺถสฺสิ. เนตํ โมฆปุริส อัมปัสสํนํ น
 ปสาทาย ชเปช วิครหิตวา อัมมิ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามันเตสิ “น
 ภิกฺขเว บัพฺพพิเตน อกัมปิเย สมากเปตฺถัพพํ; โย สมากเปยฺย,
 อาบัตติ ทุกกัฏฺฐสฺส. น จ ภิกฺขเว นหาบิตฺพุพฺเพน ชุรณฺนํ

ปริหริตัพพะ; โย ปรีหเรยฺย, อาบัตติ ทุกฺกฏัสสาติ.

อดโข ภควา อาตมาญํ ยถาภีรนต์ วิหริตฺวา, เยน สāvaddi,
เตน จาริกํ ปักกามิ. อดโข ภควา อนุปฺพเพน จาริกํ จรมาโน,
เยน สāvaddi, ตทวลฺล. ตตฺถ สุกฺก ภควา สāvaddi วิหริติ เชตวเน
อนาถบิณฑิกัสส อารามे. เตน โข ปน สมเยน สāvaddi พหุ
ผลาหณียํ อุตฺตํนํ ไหติ. อดโข ภิกฺขุณฺเณ เตตทไหสิ “กัณฺณโข ภควตา
ผลาหณียํ อนุลฺลวาทํ, กิ อนนุลฺลวาทนฺตติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุ.
“อนุชานามิ ภิกฺขเว สัพพะ ผลาหณียนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน สัมมิทานิ ฬีชานิ ปุคฺคคฺคิกาย ภูมียา
โรบิยฺนติ, ปุคฺคคฺคิกานิ ฬีชานิ สัมมิกาย ภูมียา โรบิยฺนติ. ภควโต
เอตมตฺถํ อาโรเจสุ. “สम्मิตานิ ภิกฺขเว ฬีชานิ ปุคฺคคฺคิกาย ภูมียา
โรบิตานิ ภาคํ ทตฺวา ปริภุญฺชิตัพพานิ. ปุคฺคคฺคิกานิ ฬีชานิ สัมมิกาย
ภูมียา โรบิตานิ ภาคํ ทตฺวา ปริภุญฺชิตัพพานีติ.

เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุณฺเณ กิลฺมิมฺหจิ กิลฺมิมฺหจิ จาเน
กุกฺกัจจํ อุมฺบิซฺซติ “กัณฺณโข ภควตา อนุลฺลวาทํ, กิ อนนุลฺลวาทนฺตติ.
ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุ. “ยํ ภิกฺขเว มया “อิทํ น กัมมํปิตติ
อัมมํปฏิกัซติตํ, ตตฺถเจ อกัมมํบิยํ อนุลโลเมติ กัมมํบิยํ ปฏิพาหติ, ตํ โว น
กัมมํปิตติ. ยํ ภิกฺขเว มया “อิทํ น กัมมํปิตติ อัมมํปฏิกัซติตํ, ตตฺถเจ
กัมมํบิยํ อนุลโลเมติ อกัมมํบิยํ ปฏิพาหติ, ตํ โว กัมมํปิตติ. ยํ ภิกฺขเว
มया “อิทํ กัมมํปิตติ อนนุลฺลวาทํ, ตตฺถเจ อกัมมํบิยํ อนุลโลเมติ
กัมมํบิยํ ปฏิพาหติ, ตํ โว น กัมมํปิตติ. ยํ ภิกฺขเว มया “อิทํ

กัมปตีติ อนนุณวาท, ตัณเเจ กัมปัย อนุโลเมติ อกัมปัย ปฏิพาหติ;
 ตั โว กัมปตีติ.

อชโข ภิกขุณี เอตทโหสิ “กัมปตี นุ โข ยาวกาลิเณ ยามกาลิก,
 น นุ โข กัมปตี. กัมปตี นุ โข ยาวกาลิเณ สัตตาทกาลิก, น
 นุ โข กัมปตี. กัมปตี นุ โข ยาวกาลิเณ ยาวชีวก, น นุ โข
 กัมปตี. กัมปตี นุ โข ยามกาลิเณ สัตตาทกาลิก, น นุ โข
 กัมปตี. กัมปตี นุ โข ยามกาลิเณ ยาวชีวก, น นุ โข กัมปตี.
 กัมปตี นุ โข สัตตาทกาลิเณ ยาวชีวก, น นุ โข กัมปตีติ.
 ภควโต เอตมัตถัง อารุเหสิ. “ยาวกาลิเณ ภิกขเว ยามกาลิก
 ตทหุปฏิคคหิติ กालเ กัมปตี วิกาเล น กัมปตี. ยาวกาลิเณ
 ภิกขเว สัตตาทกาลิก ตทหุปฏิคคหิติ กาลเ กัมปตี วิกาเล น
 กัมปตี. ยาวกาลิเณ ภิกขเว ยาวชีวก ตทหุปฏิคคหิติ กาลเ กัมปตี
 วิกาเล น กัมปตี. ยามกาลิเณ ภิกขเว สัตตาทกาลิก ตทหุปฏิคคหิติ
 ยามเ กัมปตี ยามาติกกัณเเต น กัมปตี. ยามกาลิเณ ภิกขเว
 ยาวชีวก ตทหุปฏิคคหิติ ยามเ กัมปตี ยามาติกกัณเเต น กัมปตี.
 สัตตาทกาลิเณ ภิกขเว ยาวชีวก ตทหุปฏิคคหิติ สัตตาหิ กัมปตี
 สัตตาทหิติกัณเเต น กัมปตีติ.

ภะลัชชกัชณัณถัก นิวัจติ นวัจ.

อิมมहि ชนัณเภา วัตถุ เอกสत्ถิ นวัตถุ.

ຕົວຕັ້ງ.

ສາທິເດ ວິກາເລຍີ	ວສິ ມູເລ ປັງເຈທິ ຈ
ກສາເວທິ ບັນນິ ເລລິ	ຂຕຸ ໂລຄນິ ຈ ນັກຄນິ
ຈຸນນິ ຈາລິນີ ມັລັບຈ	ອັບຂນິ ອຸປັສນິ
ອັບຂນີ ອຸຈຈາປາຣຸຕຕາ	ສລາກາ ສລາໂກຣນີ
ຄວິກິ ວັທຣກິ ສຸຕຕິ	ມຸທຣນິເລຄນິຕັຕຸ ຈ
ນັດຕຸກຣນີ ອຸມັບຈ	ເນຕັຕັບຈາບັນນັດຕວິ
ເລຄປາເຄລຸ ມັຊັບຈ	ອຕິກິຂັຕຕິ ອັພັກັບຂນິ
ຕຸມັພິ ເລທິ ສັມກາຣັບຈ	ມາກາງໂຄທກິ ຕລາ
ທກໂກຣຸ້ຈ ໂລຫິຕັບຈ	ວິສານິ ປາທັພັກັບຂນິ
ມັຊັພິ ສັຕຕິ ກສາວັບຈ	ຕິລກັກັກກພຶກິ
ໂຈລິ ສາສປກຸທັທັບຈ	ອຸມລັກັຊຣິກາຍ ຈ
ວນເຕລິ ວິກາສາຍິ	ວິກຸຣັບຈ ປຸກິດັດຕິ
ຄຸນິ ກໂຣນິໂຕ ໂລຟີ ຈ	ຂາຣິ ມຸຕັຕຸຮິຣຸກິ
ຕັນຣາ ວິເຈນິບັຈເຈ	ອັຈຊາກຸກິ ກຸກາກຸກິ
ປຸກິຈຊາທນີ ບັພັກາຣາ	ອາຣາມີ ສັຕັຕເທນ ຈ
ຄຸຟິ, ມຸຕັຕັ, ສຸຣິວັບຈ	ສາມປາກາ ປຸນາປເຈ
ປຸນານຸບົນາລິ ທຸພັກິກິເຂ	ຜລັບຈ ຕິລຂາທນີ

• ສິ. ຍຸ. ຂຕຸໂລຄນິ ຄຄນິ ຈ. • ສິ. ຄວິກິລັວັທຣກິ. • ຍຸ. ວິກາລິກິ.

• ສິ. ຍຸ. ສຸຣິວັບຈ.

ปฺเรกัตตํ กายทาโ	นิพฺพัฏฺฐณฺจ ภคฺนํทลํ
วตฺถิกมฺมณฺจ สุปฺบิ จ	มณฺถลํมถเมว จ
หัตถิธัสสา สุนโข จ	อหิ สหิพยคฺคฆทํ
อจฺจตฺตวจฺจมถลณฺจ	ปฏฺฐาปฏฺฐิ จ ยาคุ จ
ตฺรณํ อณฺณตฺรํ คุฬิ	สฺสุนฺทวตฺถาครํ
คังคา โภฏิสจฺจกถา	อัมพปาลิ จ ลจฺจว
อุทฺทิลลํ กตํ สุกฺกขํ	ปฺนเวว ปฏฺฐิกขมฺ
เมโข ยโส เมณฺทโก จ	โครลํ ปาเถยฺยเกณ จ
เกณิ อัมโพ ชัมพู โจจ-	โมจมรุมฺพทิกสาธุกํ
ฆารุสททาณปฏฺฐจํ	อาตุมาโย นหาบิโต
สวตฺถิโย ผลํ ฬชํ	กิลฺมํ จาเน จ กาลิกาทิ."

• ย. ยโส. • ล. กาลิเกติ. ย. กาลิโกติ.

กัจจกัณฐกัมมิกัม.

เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สāvattiyā vīhriti chetvane
อนาถบิณฑิกัสส อารามะ.

เตน โข ปน สมเยน ตัสสมัตตา ปาเจยฺยกา ภิกขุ สัพเพ
อรัญญกา สัพเพ บิณฑปาตกา สัพเพ ปัสสูลิกา สัพเพ เตจฺวริกา
สāvattiyā kaccināta bhavānti tāsānāy upagāyāy vāṭṭupāyāy
nāḷakāṇḍu sāvattiyā vāṭṭupāyāyā sāmāveḍḍi, añṇamācche sāgete
vāṭṭi upakāṇḍu. te bhikkhū jīṭṭupā vāṭṭi vāṭṭu “āṇṇāneva na
bhava vīhriti oṭṭa nāyāyāy, na j māyā bhavānti
tāsānāyāy. oṭṭa te bhikkhū vāṭṭi vāṭṭa te māsāyāyāy bhavāyāy
pāraṇāyāy teva vāṭṭānāyāy bhavāyāyāy bhavāyāyāyāy oṭṭa pāṇṇāyāy
jīṭṭu bhavānti pā, ye sāvattiyā chetvane anāthabhinḍikāss āramā
ye bhava, te pāṇṇāyāyāy upagāyāyāy bhavānti bhavānti
bhavānti nāḷakāṇḍu. ājāṇṇāyāy, na pāṇṇāyāyāy bhavāntiāyāy ājāṇṇāyāy
bhavāntiāyāy sāṇṇāyāy pāṇṇāyāyāy. oṭṭa bhava te bhikkhū oṭṭa
“gāyāyāy bhavāyāy, gāyāyāy, gāyāyāy, gāyāyāy, gāyāyāy, gāyāyāy
bhavāyāyāy, gāyāyāy vāṭṭi vāṭṭi na j pāṇṇāyāyāy bhavāntiāyāy.
“gāyāyāy bhava, gāyāyāy bhava, gāyāyāy j māyā gāyāyāy gāyāyāy
bhavāyāyāy vāṭṭi vāṭṭi na j pāṇṇāyāyāy bhavāntiāyāy. oṭṭa māyā
gāyāyāy tāsānāyāy pāṇṇāyāyāy bhavāntiāyāy ājāṇṇāyāy bhavāntiāyāy

ทัสสึนาย อุปักัฏฐาย วัสสึปนายิกาย นาสักขิมิहा सावत्थियं वसुपनयि
 लम्भावेत्, चन्द्रामर्दके सागेदे वल्लि उपक्षिमिहा. दे मयि
 गन्ते अककञ्जितरुपा वल्लि वलिहा “आसन्नं नेव नो भक्त्वा विहरति
 ओतो ननु, पोचनेत्, न ज मयि लभाम भक्त्वा वल्लि तस्सึनयाति. ओतो
 मयि गन्ते वल्लि वुत्ता तेमास्सिज्जेन गत्ता पवारणाय तेवे
 वल्लिन्ते अत्तल्लिहे अत्तजिक्खल्ले ओक्कप्पणेहि जीवेहि गल्लिन्तरुपा
 अत्तानं आकत्ता. ओतो भक्त्वा अत्तम्मि निधाने अत्तम्मि पकरणे
 अम्मि गच्छि गच्छि गच्छि अम्मि तेस्सि

“अनुชानามि गच्छि वे वल्लि वुत्तानं गच्छि गच्छि अत्तवित्तु.
 अत्तवत्तगच्छानं वो गच्छि वे वल्लि กပ္ပိस्सัณตี: अनुสมันตจาโร,
 อสมาทานจาโร, คนโขนัน, ยาวทตถจิวรี, โย จ ตตถ จีวรุปาโท
 โล เนลล กวัสสัณตี. อत्ตวत्तगच्छานं वो गच्छि वे อิมานิ वल्लि
 กပ္ပิस्सัณตี. เอวञ्च ปณ กच्छิ वे गच्छि अत्तवित्तัพพะ. พยัตเตน
 गच्छि न्ना ปฏิเพलेन สโฆ वाเปตัพพะ “สุณตु मे गन्ते สโฆ:
 อิทัง สัมภัสสั กच्छิ กच्छิ อุปันนัง. ยถา สัมภัสสั ปัตตักกัลล, สโฆ อิม
 กच्छิ กच्छิ อิตถันนามัสสั กच्छิ โน ทเทยย กच्छิ अत्तवित्तु. เอสา
 वत्तติ. สุณตु मे गन्ते สโฆ: อิทัง สัมภัสสั กच्छิ กच्छิ อุปันนัง.
 สโฆ อิม กच्छิ กच्छิ อิตถันนามัสสั กच्छิ โน เทติ กच्छิ अत्तवित्तु.
 ยัสสั ยัสสัโต ขมตี อิมัสสั กच्छิ กच्छิ อิตถันนามัสสั กच्छิ โน ทาน
 กच्छิ अत्तवित्तु, โส ตุน्हัสสั, ยัสสั นกขมตี, โส ภาเสยย. ทินน
 อิทัง สเมว กच्छิ กच्छิ อิตถันนามัสสั กच्छิ โน กच्छิ अत्तवित्तु. ขมตี

ลัมบัส, ตัลมา ตุนหิ. เอวเมตฺถ อารยามิตี.

เอว โข ภิกขเว อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ, เอว อนตฺถตฺตํ:

กัจฉนํ ภิกขเว อนตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ? น อุลลัสซิตมัตเตน
 อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ. น โสวณมัตเตน อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ. น
 จีวรวิจยารณมัตเตน อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ. น เจทนมัตเตน อตฺถตฺตํ
 โหติ กัจฉนํ. น พันธณมัตเตน อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ. น โอววัฏฏิกกรณมัตเตน
 อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ. น กัณฺฐุสกรณมัตเตน อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ. น
 ทฬีหิแกมมกรณมัตเตน อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ. น อนุวาทกรณมัตเตน
 อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ. น ปริกัณฺฐกรณมัตเตน อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ. น
 โอววัฏฏเยยกรณมัตเตน อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ. น กัมพลมัททณมัตเตน
 อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ. น นิมิตตกเตน อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ. น
 ปริกตาทเตน อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ. น กุกกุกเตน อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ. น
 ลันนิชกเตน อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ. น นิสัลลัคคิเยน อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ. น
 อกัปปกเตน อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ. น อัจฉัตถิ ลัมบาสฺส อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ. น
 อัจฉัตถิ อุตฺตราลังเกน อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ. น อัจฉัตถิ อันตรวาสเกน
 อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ. น อัจฉัตถิ บัจจเกน วา อติเรกบัจจเกน วา
 ตทเทว ลัมบัสสนเนน สมันฺทลเกน อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ. น อัจฉัตถิ
 ปุคฺคัลลัสส อตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ. น ลัมมาเจว อตฺถตฺตํ โหติ
 กัจฉนํ. ตตฺถเจ นิสัลลัมภุจ โอนุโมทติ, เอวปิ อนตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ.
 เอว โข ภิกขเว อนตฺถตฺตํ โหติ กัจฉนํ.

• ลี. โอวัทธเยยกรณมัตเตน.

กถัณฺข ภัทฺชเว อตฺถตํ โหติ กจฺฉิ ? อหเตน อตฺถตํ โหติ กจฺฉิ.
 อหตกัปปเณ อตฺถตํ โหติ กจฺฉิ. ปีโลติกาย อตฺถตํ โหติ กจฺฉิ. ปีสุกฺกุเลน
 อตฺถตํ โหติ กจฺฉิ. ปาปณฺนิเกน อตฺถตํ โหติ กจฺฉิ. อนิมิตฺตกเตน อตฺถตํ
 โหติ กจฺฉิ. อปริกถากเตน อตฺถตํ โหติ กจฺฉิ. อกุกกฺกเตน อตฺถตํ
 โหติ กจฺฉิ. อลันณฺนิกเตน อตฺถตํ โหติ กจฺฉิ. อนิสฺสัคคิเยน อตฺถตํ
 โหติ กจฺฉิ. กัปปกเตน อตฺถตํ โหติ กจฺฉิ. สจฺจาภฺยา อตฺถตํ โหติ
 กจฺฉิ. อุตฺตรวาลฺลเกน อตฺถตํ โหติ กจฺฉิ. อเนตรวาลฺลเกน อตฺถตํ โหติ
 กจฺฉิ. บัณฺฑเกน วา อติเรกบัณฺฑเกน วา ตพฺเหว สลฺภณฺนิเนน
 สมนฺนทลิกเตน อตฺถตํ โหติ กจฺฉิ. ปุคฺคัลลสฺส อตฺถารว อตฺถตํ โหติ
 กจฺฉิ. สัมมาเจว อตฺถตํ โหติ กจฺฉิ. ตัณฺเจะ สัมมัญฺโจะ ออนุโมทติ,
 เอวํปิ อตฺถตํ โหติ กจฺฉิ. เอวํ โข ภัทฺชเว อตฺถตํ โหติ กจฺฉิ.

กถัณฺข ภัทฺชเว อุตฺถตํ โหติ กจฺฉิ ? อัญฺจิม่า ภัทฺชเว มาติกา
 กจฺฉินฺตสฺส อุตฺถการาย: บั๊กกมนฺนํติกา นิฏฺฐจฺฉานํติกา สันนิฏฺฐจฺฉานํติกา
 นาสนํติกา สวณฺนํติกา อาธวํจฺฉเนติกา สัมมาติกกณฺติกา สหุพฺพการาติ.

ภัทฺช อตฺถตตฺถกจิโน กตจิวฺร อาทาย บั๊กกมติ “น บัจฺเจสฺสสันฺติ.
 ตัสฺส ภัทฺชโน บั๊กกมนฺนํติโก กจฺฉินฺทธาโร. ภัทฺช อตฺถตตฺถกจิโน จิวฺร
 อาทาย บั๊กกมติ. ตัสฺส พหิสฺสคตฺตัสฺส เอวํ โหติ “อิเธวํ จิวฺร
 กาเรสฺส, น บัจฺเจสฺสสันฺติ. โส ต จิวฺร กาเรติ. ตัสฺส ภัทฺชโน
 นิฏฺฐจฺฉานํติโก กจฺฉินฺทธาโร. ภัทฺช อตฺถตตฺถกจิโน จิวฺร อาทาย บั๊กกมติ.
 ตัสฺส พหิสฺสคตฺตัสฺส เอวํ โหติ “เนวํ จิวฺร กาเรสฺส, น บัจฺเจสฺสสันฺติ.
 ตัสฺส ภัทฺชโน สันนิฏฺฐจฺฉานํติโก กจฺฉินฺทธาโร. ภัทฺช อตฺถตตฺถกจิโน จิวฺร

อาทาย บั๊กกมติ. ตัสส พหิสัมคตัสส เอว โหติ “อิเธวัม จีวรํ กาเรสฺส, น
 บัจเจสฺสณฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสส ตํ จีวรํ กิรมาณํ นัสสติ.
 ตัสส ภิกฺขุโน นาสณฺนติโก กจินฺทธาโร. ภิกฺขุ อตฺตตถกจิโน จีวรํ
 อาทาย บั๊กกมติ “บัจเจสฺสณฺติ. โส พหิสัมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ.
 โส กตจีวโร สุกมาติ “อุพฺพาทํ กิร ตัสฺมิ อวาเส กจินฺนติ. ตัสส
 ภิกฺขุโน สวณฺนติโก กจินฺทธาโร. ภิกฺขุ อตฺตตถกจิโน จีวรํ อาทาย
 บั๊กกมติ “บัจเจสฺสณฺติ. โส พหิสัมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส
 กตจีวโร “บัจเจสฺส บัจเจสฺสณฺติ พหิทฺธา กจินฺทธารํ วิดีนาเมติ.
 ตัสส ภิกฺขุโน สิมานิกกณฺติโก กจินฺทธาโร. ภิกฺขุ อตฺตตถกจิโน จีวรํ
 อาทาย บั๊กกมติ “บัจเจสฺสณฺติ. โส พหิสัมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ.
 โส กตจีวโร “บัจเจสฺส บัจเจสฺสณฺติ สัมภุณฺนาติ กจินฺทธารํ. ตัสส
 ภิกฺขุโน สห ภิกฺขุหิ กจินฺทธาโร.

อาทายสตัดกํ นิฏฺฐิตํ ปจฺม.

ภิกฺขุ อตฺตตถกจิโน กตจีวรํ สมหาทาย บั๊กกมติ “น บัจเจสฺสณฺติ.
 ตัสส ภิกฺขุโน บั๊กกมณฺนติโก กจินฺทธาโร. ภิกฺขุ อตฺตตถกจิโน จีวรํ
 สมหาทาย บั๊กกมติ. ตัสส พหิสัมคตัสส เอว โหติ “อิเธวัม จีวรํ
 กาเรสฺส, น บัจเจสฺสณฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสส ภิกฺขุโน
 นิฏฺฐานณฺติโก กจินฺทธาโร. ภิกฺขุ อตฺตตถกจิโน จีวรํ สมหาทาย บั๊กกมติ.
 ตัสส พหิสัมคตัสส เอว โหติ “เนวัม จีวรํ กาเรสฺส, น บัจเจสฺสณฺติ.
 ตัสส ภิกฺขุโน สณฺนิฏฺฐานณฺติโก กจินฺทธาโร. ภิกฺขุ อตฺตตถกจิโน
 จีวรํ สมหาทาย บั๊กกมติ. ตัสส พหิสัมคตัสส เอว โหติ “อิเธวัม

จีวรํ กาเรสฺสํ, น บัจฺเจสฺสํนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสฺส ภิกฺขุโน ตํ
 จีวรํ กยิรมาณํ นัสฺสติ. ตัสฺส ภิกฺขุโน นาสํนํติโก กจินฺทหาโร.
 ภิกฺขุ อตฺตถกจิโน จีวรํ สમાทาย บักกมติ “บัจฺเจสฺสํนฺติ. โส
 พหิสฺสํคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร สุนฺนาติ “อุทฺทํ กิร ตัสฺมิ
 อาวาเส กจินฺนํติ. ตัสฺส ภิกฺขุโน สวํนํติโก กจินฺทหาโร. ภิกฺขุ
 อตฺตถกจิโน จีวรํ สમાทาย บักกมติ “บัจฺเจสฺสํนฺติ. โส พหิสฺสํคโต ตํ
 จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร “บัจฺเจสฺสํ บัจฺเจสฺสํนฺติ พหิตฺหา
 กจินฺทหาโร วิตฺติมาเมติ. ตัสฺส ภิกฺขุโน สฺมาติกกนฺติโก กจินฺทหาโร.
 ภิกฺขุ อตฺตถกจิโน จีวรํ สમાทาย บักกมติ “บัจฺเจสฺสํนฺติ. โส
 พหิสฺสํคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร “บัจฺเจสฺสํ บัจฺเจสฺสํนฺติ
 สัมภุณฺนาติ กจินฺทหาโร. ตัสฺส ภิกฺขุโน สห ภิกฺขุหิ กจินฺทหาโร.

สมาทายสฺตตํกํ นิฏฺฐจิตํ ทูติยํ.

ภิกฺขุ อตฺตถกจิโน วิปฺปกตจีวรํ อาทาย บักกมติ. ตัสฺส พหิสฺสํคตัสฺส
 เอวํ โหติ “อเระวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น บัจฺเจสฺสํนฺติ. โส ตํ จีวรํ
 กาเรติ. ตัสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐจํนํติโก กจินฺทหาโร. ภิกฺขุ อตฺตถกจิโน
 วิปฺปกตจีวรํ อาทาย บักกมติ. ตัสฺส พหิสฺสํคตัสฺส เอวํ โหติ “เระวิมํ จีวรํ
 กาเรสฺสํ, น บัจฺเจสฺสํนฺติ. ตัสฺส ภิกฺขุโน สํนํนิฏฺฐจํนํติโก กจินฺทหาโร.
 ภิกฺขุ อตฺตถกจิโน วิปฺปกตจีวรํ อาทาย บักกมติ. ตัสฺส พหิสฺสํคตัสฺส
 เอวํ โหติ “อเระวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น บัจฺเจสฺสํนฺติ. โส ตํ
 จีวรํ กาเรติ. ตัสฺส ตํ จีวรํ กยิรมาณํ นัสฺสติ. ตัสฺส ภิกฺขุโน
 นาสํนํติโก กจินฺทหาโร. ภิกฺขุ อตฺตถกจิโน วิปฺปกตจีวรํ อาทาย

บักกมติ “บัจเจสสันติ. โส พหิสัมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส
กตจีวโร สุกมาติ “อุพภโต กิร ตัสสํ อวาทสวํ กัจจันติ. ตัสส
ภิกขุโน สวณันตโก กัจจันทสาโร. ภิกขุ อตฺตถกจิโน วิปฺปกตจีวรํ
อาทาย บักกมติ “บัจเจสสันติ. โส พหิสัมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ.
โส กตจีวโร “บัจเจสสันติ บัจเจสสันติ พหิทฺธา กัจจันทสาร์ วิตฺตนาเมติ.
ตัสส ภิกขุโน สวณันตโก กัจจันทสาโร. ภิกขุ อตฺตถกจิโน
วิปฺปกตจีวรํ อาทาย บักกมติ “บัจเจสสันติ. โส พหิสัมคโต ตํ
จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร “บัจเจสสันติ บัจเจสสันติ สัมภุณฺณาติ
กัจจันทสาร์. ตัสส ภิกขุโน สห ภิกขุหิ กัจจันทสาโร.

อาทายนกั กํ นิฏฺฐจิตํ ตติยํ.

ภิกขุ อตฺตถกจิโน วิปฺปกตจีวรํ สมหาทาย บักกมติ. ตัสส พหิสัมคตัสส
เอวํ โหติ “อเฬวํ จีวรํ กาเรสฺส, น บัจเจสสันติ. โส ตํ จีวรํ
กาเรติ. ตัสส ภิกขุโน นิฏฺฐจันตโก กัจจันทสาโร. ภิกขุ อตฺตถกจิโน
วิปฺปกตจีวรํ สมหาทาย บักกมติ. ตัสส พหิสัมคตัสส เอวํ โหติ “เนวํ
จีวรํ กาเรสฺส, น บัจเจสสันติ. ตัสส ภิกขุโน สวณันตโก
กัจจันทสาโร. ภิกขุ อตฺตถกจิโน วิปฺปกตจีวรํ สมหาทาย บักกมติ.
ตัสส พหิสัมคตัสส เอวํ โหติ “อเฬวํ จีวรํ กาเรสฺส, น บัจเจสสันติ.
โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสส ตํ จีวรํ กยรฺมานํ นัสสติ. ตัสส ภิกขุโน
สวณันตโก กัจจันทสาโร. ภิกขุ อตฺตถกจิโน วิปฺปกตจีวรํ สมหาทาย
บักกมติ “บัจเจสสันติ. โส พหิสัมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส

กตจีวรโ สุกฺกนาติ “อุพฺภตํ กิร ตัสฺมิมิ อาวาเส กจินฺนํติ. ตัสฺส
 ภิกฺขุโน สวณฺณํติโก กจินฺทฺธาวโร. ภิกฺขุ อตฺตตถกจิโน วิปฺปกตจีวร
 สฺมาทาย บัฏกมติ บัจฺเจสฺสํนํติ. โส พหิสฺมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส
 กตจีวรโ “บัจฺเจสฺสํ บัจฺเจสฺสํนํติ พหิตฺธาวา กจินฺทฺธาวโร วิตฺตินาเมติ.
 ตัสฺส ภิกฺขุโน สฺมาติกกณฺณํติโก กจินฺทฺธาวโร. ภิกฺขุ อตฺตตถกจิโน
 วิปฺปกตจีวรํ สฺมาทาย บัฏกมติ “บัจฺเจสฺสํนํติ. โส พหิสฺมคโต ตํ
 จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวรโ “บัจฺเจสฺสํ บัจฺเจสฺสํนํติ สัมภุณฺนาติ
 กจินฺทฺธาวโร. ตัสฺส ภิกฺขุโน สห ภิกฺขุหิ กจินฺทฺธาวโร.

สฺมาทายนคฺคํ นิฏฺฐิจฺจํ จตฺตํ.

ภิกฺขุ อตฺตตถกจิโน จีวรํ อาทาย บัฏกมติ. ตัสฺส พหิสฺมคตัสฺส
 เขวํ โหติ “อเฬวิมิ จีวรํ กาเรสฺสํ, น บัจฺเจสฺสํนํติ. โส ตํ จีวรํ
 กาเรติ. ตัสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐจันณํติโก กจินฺทฺธาวโร. ภิกฺขุ อตฺตตถกจิโน
 จีวรํ อาทาย บัฏกมติ. ตัสฺส พหิสฺมคตัสฺส เขวํ โหติ “เนวิมิ
 จีวรํ กาเรสฺสํ, น บัจฺเจสฺสํนํติ. ตัสฺส ภิกฺขุโน สันนิฏฺฐจันณํติโก
 กจินฺทฺธาวโร. ภิกฺขุ อตฺตตถกจิโน จีวรํ อาทาย บัฏกมติ. ตัสฺส
 พหิสฺมคตัสฺส เขวํ โหติ “อเฬวิมิ จีวรํ กาเรสฺสํ, น บัจฺเจสฺสํนํติ.
 โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสฺส ตํ จีวรํ กยิรมาณํ นลลํติ. ตัสฺส
 ภิกฺขุโน นาสวณฺณํติโก กจินฺทฺธาวโร.

ภิกฺขุ อตฺตตถกจิโน จีวรํ อาทาย บัฏกมติ “น บัจฺเจสฺสํนํติ.
 ตัสฺส พหิสฺมคตัสฺส เขวํ โหติ “อเฬวิมิ จีวรํ กาเรสฺสํนํติ. โส ตํ
 จีวรํ กาเรติ. ตัสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐจันณํติโก กจินฺทฺธาวโร. ภิกฺขุ

อติถกจิโน จีวร อาทาย บั๊กกมติ “น บัจเจสสันติ. ตัสส
 พหิสัมคตัสส เอว โหติ “เนวมิ จีวร กาเรสสันติ. ตัสส ภิกขุโน
 สันนิฏฺเฐจันนติโก กจินุทธาโร. ภิกขุ อติถกจิโน จีวร อาทาย
 บั๊กกมติ “น บัจเจสสันติ. ตัสส พหิสัมคตัสส เอว โหติ “อิเธวมิ
 จีวร กาเรสสันติ. โส ต จีวร กาเรติ. ตัสส ต จีวร กยิรमान
 นัสสติ. ตัสส ภิกขุโน นาสันนติโก กจินุทธาโร.

ภิกขุ อติถกจิโน จีวร อาทาย บั๊กกมติ อนธิจฺเจเตน: เนวัสส
 โหติ “บัจเจสสันติ, น ปนัสส โหติ “น บัจเจสสันติ. ตัสส
 พหิสัมคตัสส เอว โหติ “อิเธวมิ จีวร กาเรสสันติ, น บัจเจสสันติ.
 โส ต จีวร กาเรติ. ตัสส ภิกขุโน นิฏฺเฐจันนติโก กจินุทธาโร.
 ภิกขุ อติถกจิโน จีวร อาทาย บั๊กกมติ อนธิจฺเจเตน: เนวัสส
 โหติ “บัจเจสสันติ, น ปนัสส โหติ “น บัจเจสสันติ. ตัสส
 พหิสัมคตัสส เอว โหติ “เนวมิ จีวร กาเรสสันติ, น บัจเจสสันติ.
 ตัสส ภิกขุโน สันนิฏฺเฐจันนติโก กจินุทธาโร. ภิกขุ อติถกจิโน
 จีวร อาทาย บั๊กกมติ อนธิจฺเจเตน: เนวัสส โหติ “บัจเจสสันติ, น
 ปนัสส โหติ “น บัจเจสสันติ. ตัสส พหิสัมคตัสส เอว โหติ
 “อิเธวมิ จีวร กาเรสสันติ, น บัจเจสสันติ. โส ต จีวร กาเรติ.
 ตัสส ต จีวร กยิรमान นัสสติ. ตัสส ภิกขุโน นาสันนติโก กจินุทธาโร.

ภิกขุ อติถกจิโน จีวร อาทาย บั๊กกมติ “บัจเจสสันติ. ตัสส
 พหิสัมคตัสส เอว โหติ “อิเธวมิ จีวร กาเรสสันติ, น บัจเจสสันติ.
 โส ต จีวร กาเรติ. ตัสส ภิกขุโน นิฏฺเฐจันนติโก กจินุทธาโร.

ภิกษุ ขัตตกจิโน จีวร อาทาย บั๊กมติ “บัจเจสสันติ. ตัสส
 พหิสัมคตัสส เอว โหติ “เอวมิ จีวร กาเรสส, น บัจเจสสันติ.
 ตัสส ภิกษุโน สมนัญจันนติโก กจินฺทธารो. ภิกษุ ขัตตกจิโน
 จีวร อาทาย บั๊กมติ “บัจเจสสันติ. ตัสส พหิสัมคตัสส เอว โหติ
 “อิเอวมิ จีวร กาเรสส, น บัจเจสสันติ. โส ต จีวร กาเรติ.
 ตัสส ต จีวร กยิमान นัสสติ. ตัสส ภิกษุโน นาสนฺนติโก
 กจินฺทธารो. ภิกษุ ขัตตกจิโน จีวร อาทาย บั๊กมติ “บัจเจสสันติ.
 โส พหิสัมคโต ต จีวร กาเรติ. โส กตจีวโร สุนาติ “อุพฺผต
 กิร ตสฺมิ อวาเส กจินฺติ. ตัสส ภิกษุโน สวณฺนติโก กจินฺทธารो.
 ภิกษุ ขัตตกจิโน จีวร อาทาย บั๊กมติ “บัจเจสสันติ. โส
 พหิสัมคโต ต จีวร กาเรติ. โส กตจีวโร “บัจเจสส บัจเจสสันติ
 พหิตฺธา กจินฺทธาริ วัตติมาเมติ. ตัสส ภิกษุโน สิมาทิกกนฺติโก.
 กจินฺทธารो. ภิกษุ ขัตตกจิโน จีวร อาทาย บั๊กมติ “บัจเจสสันติ.
 โส พหิสัมคโต ต จีวร กาเรติ. โส กตจีวโร “บัจเจสส บัจเจสสันติ
 สัมภุณฺนาติ กจินฺทธาริ. ตัสส ภิกษุโน สห ภิกษุหิ กจินฺทธารो.

. ภิกษุ ขัตตกจิโน จีวร สมหาทาย บั๊กมติ. (อาทายวารสทิส เอว
 วิตถาเรตัพพ.) ภิกษุ ขัตตกจิโน วิปฺปกตจีวร อาทาย บั๊กมติ.
 ตัสส พหิสัมคตัสส เอว โหติ “อิเอวมิ จีวร กาเรสส, น บัจเจสสันติ.
 โส ต จีวร กาเรติ. ตัสส ภิกษุโน นิฏฺฐจันนติโก กจินฺทธารो.
 (สมหาทายวารสทิส เอว วิตถาเรตัพพ.)

ภิกษุ ขัตตกจิโน วิปฺปกตจีวร สมหาทาย บั๊กมติ. ตัสส พหิสัมคตัสส

เอว ไทติ “อิเอวมิ จัวร การลัณณิ, น บัจเจลลันณิ. โส ต จัวร การลั.
 ตัลล ภิกขุโน นิฏจันณติโก กจินุทธาโร. ภิกขุ อตถตถกจิโน วิปปกตจัวร
 สมหาย บักกมติ. ตัลล พหิสัมคตัลล เอว ไทติ “เนวมิ จัวร การลัณณิ,
 น บัจเจลลันณิ. ตัลล ภิกขุโน สันนิฏจันณติโก กจินุทธาโร. ภิกขุ
 อตถตถกจิโน วิปปกตจัวร สมหาย บักกมติ. ตัลล พหิสัมคตัลล เอว ไทติ
 “อิเอวมิ จัวร การลัณณิ, น บัจเจลลันณิ. โส ต จัวร การลั. ตัลล
 ต จัวร กยิรमान นัลลติ. ตัลล ภิกขุโน นาสันณติโก กจินุทธาโร.

ภิกขุ อตถตถกจิโน วิปปกตจัวร สมหาย บักกมติ “น บัจเจลลันณิ.
 ตัลล พหิสัมคตัลล เอว ไทติ “อิเอวมิ จัวร การลัณณิ. โส ต
 จัวร การลั. ตัลล ภิกขุโน นิฏจันณติโก กจินุทธาโร. ภิกขุ
 อตถตถกจิโน วิปปกตจัวร สมหาย บักกมติ “น บัจเจลลันณิ. ตัลล
 พหิสัมคตัลล เอว ไทติ “เนวมิ จัวร การลัณณิ. ตัลล ภิกขุโน
 สันนิฏจันณติโก กจินุทธาโร. ภิกขุ อตถตถกจิโน วิปปกตจัวร สมหาย
 บักกมติ “น บัจเจลลันณิ. ตัลล พหิสัมคตัลล เอว ไทติ “อิเอวมิ
 จัวร การลัณณิ. โส ต จัวร การลั. ตัลล ต จัวร กยิรमान
 นัลลติ. ตัลล ภิกขุโน นาสันณติโก กจินุทธาโร.

ภิกขุ อตถตถกจิโน วิปปกตจัวร สมหาย บักกมติ อนนุจจิเตน:
 เนวลล ไทติ “บัจเจลลันณิ, น ปนัลล ไทติ “น บัจเจลลันณิ.
 ตัลล พหิสัมคตัลล เอว ไทติ “อิเอวมิ จัวร การลัณณิ, น บัจเจลลันณิ.
 โส ต จัวร การลั. ตัลล ภิกขุโน นิฏจันณติโก กจินุทธาโร.
 ภิกขุ อตถตถกจิโน วิปปกตจัวร สมหาย บักกมติ อนนุจจิเตน:

เนวัสส โหติ “บัจเจสสันติ, น ปณัสส โหติ “น บัจเจสสันติ.
 ตัสส พหิสัมคตัสส เอว โหติ “เนวิมิ จีวรํ การเสถ, น บัจเจสสันติ.
 ตัสส ภิกขุโน สันนิฏฺฐาณนติโก กจินฺทราโร. ภิกขุ อตฺตตกจิโน
 วิปฺปกตจีวรํ สમાทาย บักกมติ อนริฏฺฐจิตฺเตเน: เนวัสส โหติ “บัจเจสสันติ, น
 ปณัสส โหติ “น บัจเจสสันติ. ตัสส พหิสัมคตัสส เอว โหติ
 “อิเอวิมิ จีวรํ การเสถ, น บัจเจสสันติ. โส ตํ จีวรํ การติ.
 ตัสส ตํ จีวรํ กยิรमानํ นัสสติ. ตัสส ภิกขุโน นาสนฺนติโก กจินฺทราโร.

ภิกขุ อตฺตตกจิโน วิปฺปกตจีวรํ สમાทาย บักกมติ “บัจเจสสันติ.
 ตัสส พหิสัมคตัสส เอว โหติ “อิเอวิมิ จีวรํ การเสถ, น บัจเจสสันติ.
 โส ตํ จีวรํ การติ. ตัสส ภิกขุโน นิฏฺฐาณนติโก กจินฺทราโร.
 ภิกขุ อตฺตตกจิโน วิปฺปกตจีวรํ สમાทาย บักกมติ “บัจเจสสันติ.
 ตัสส พหิสัมคตัสส เอว โหติ “เนวิมิ จีวรํ การเสถ, น บัจเจสสันติ.
 ตัสส ภิกขุโน สันนิฏฺฐาณนติโก กจินฺทราโร. ภิกขุ อตฺตตกจิโน
 วิปฺปกตจีวรํ สમાทาย บักกมติ “บัจเจสสันติ. ตัสส พหิสัมคตัสส เอว
 โหติ “อิเอวิมิ จีวรํ การเสถ, น บัจเจสสันติ. โส ตํ จีวรํ
 การติ. ตัสส ตํ จีวรํ กยิรमानํ นัสสติ. ตัสส ภิกขุโน นาสนฺนติโก
 กจินฺทราโร. ภิกขุ อตฺตตกจิโน วิปฺปกตจีวรํ สમાทาย บักกมติ
 “บัจเจสสันติ. โส พหิสัมคโต ตํ จีวรํ การติ. โส กตจีวโร
 สุนาติ “อุพฺผกตํ กิร ตัสมิ อวาเส กจินฺนติ. ตัสส ภิกขุโน
 สวณฺนติโก กจินฺทราโร. ภิกขุ อตฺตตกจิโน วิปฺปกตจีวรํ สમાทาย
 บักกมติ “บัจเจสสันติ. โส พหิสัมคโต ตํ จีวรํ การติ. โส

กตจีวร “บัจเจสสันติ บัจเจสสันติ พหิตธา กัจจันถาริ วิตนาเมติ.
 ตัสส ภิกขุโน สัมมาติกกัณฺธิโก กัจจันถาโร. ภิกขุ อตฺตตถกจิโน
 วิปฺปกตจีวร สมายาย บักกมติ “บัจเจสสันติ. โส พหิสัมมโต ตํ
 จีวร การเต. โส กตจีวร “บัจเจสสันติ บัจเจสสันติ สัมภุณฺณาติ
 กัจจันถาริ. ตัสส ภิกขุโน สห ภิกขุหิ กัจจันถาโร.

อาทายภาณวาริ นิฏฺฐจิต.

ภิกขุ อตฺตตถกจิโน จีวรสาธาย บักกมติ. โส พหิสัมมโต ตํ จีวรํ
 ปยิรฺุปาสติ, อนุสาธาย ลภติ อาสาธาย น ลภติ. ตัสส เหวํ โหติ
 “อิเธวํ จีวรํ การเตสฺส, น บัจเจสสันติ. โส ตํ จีวรํ การเต.
 ตัสส ภิกขุโน นิฏฺฐจันฺธิโก กัจจันถาโร. ภิกขุ อตฺตตถกจิโน จีวรสาธาย
 บักกมติ. โส พหิสัมมโต ตํ จีวรํ ปยิรฺุปาสติ, อนุสาธาย ลภติ
 อาสาธาย น ลภติ. ตัสส เหวํ โหติ “เนวํ จีวรํ การเตสฺส, น
 บัจเจสสันติ. ตัสส ภิกขุโน สันนิฏฺฐจันฺธิโก กัจจันถาโร. ภิกขุ
 อตฺตตถกจิโน จีวรสาธาย บักกมติ. โส พหิสัมมโต ตํ จีวรํ
 ปยิรฺุปาสติ, อนุสาธาย ลภติ อาสาธาย น ลภติ. ตัสส เหวํ โหติ
 “อิเธวํ จีวรํ การเตสฺส, น บัจเจสสันติ. โส ตํ จีวรํ การเต.
 ตัสส ตํ จีวรํ กยิรฺमानํ นลลิต. ตัสส ภิกขุโน นาสันฺธิโก
 กัจจันถาโร. ภิกขุ อตฺตตถกจิโน จีวรสาธาย บักกมติ. ตัสส พหิสัมมตตัสส
 เหวํ โหติ “อิเธวํ จีวรํ ปยิรฺุปาสิตสฺส, น บัจเจสสันติ. โส ตํ
 จีวรํ ปยิรฺุปาสติ. ตัสส ลา จีวรสา อูปัจฉิยฺยติ. ตัสส ภิกขุโน
 อาสาวิจเณทิโก กัจจันถาโร.

ภิกษุ อตฺตถกจิโน จีวรสาขาย บั๊กกมติ “น บัจเจสสันนติ. โส พหิสัมมคโต ตํ จีวรํ ปยิรุปาสติ, อนาสาย ลภติ อาสาय น ลภติ. ตัสส เอวํ โหติ “อิเธวํ จีวรํ กาเรสสันนติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสส ภิกษุโน นิฏฺฐานันนติโก กจินฺทหาโร. ภิกษุ อตฺตถกจิโน จีวรสาขาย บั๊กกมติ “น บัจเจสสันนติ. โส พหิสัมมคโต ตํ จีวรํ ปยิรุปาสติ. อนาสาย ลภติ อาสาय น ลภติ. ตัสส เอวํ โหติ “เนวํ จีวรํ กาเรสสันนติ. ตัสส ภิกษุโน สันนิฏฺฐานันนติโก กจินฺทหาโร. ภิกษุ อตฺตถกจิโน จีวรสาขาย บั๊กกมติ “น บัจเจสสันนติ. โส พหิสัมมคโต ตํ จีวรํ ปยิรุปาสติ, อนาสาย ลภติ อาสาय น ลภติ. ตัสส เอวํ โหติ “อิเธวํ จีวรํ กาเรสสันนติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสส ตํ จีวรํ กยิรमानํ นลลิตะ. ตัสส ภิกษุโน นาสันนติโก กจินฺทหาโร. ภิกษุ อตฺตถกจิโน จีวรสาขาย บั๊กกมติ “น บัจเจสสันนติ. ตัสส พหิสัมมคตัสส เอวํ โหติ “อิเธวํ จีวรํ ปยิรุปาสิตสันนติ. โส ตํ จีวรํ ปยิรุปาสติ. ตัสส สา จีวรสา อุมัจฉิยตติ. ตัสส ภิกษุโน อาสาวิจเฉทโก กจินฺทหาโร.

ภิกษุ อตฺตถกจิโน จีวรสาขาย บั๊กกมติ อนนฺธิจิตฺเตน; เวนัสส โหติ “บัจเจสสันนติ, น ปนัสส โหติ “น บัจเจสสันนติ. โส พหิสัมมคโต ตํ จีวรํ ปยิรุปาสติ, อนาสาย ลภติ อาสาय น ลภติ. ตัสส เอวํ โหติ “อิเธวํ จีวรํ กาเรสสันนติ, น บัจเจสสันนติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสส ภิกษุโน นิฏฺฐานันนติโก กจินฺทหาโร. ภิกษุ อตฺตถกจิโน จีวรสาขาย บั๊กกมติ อนนฺธิจิตฺเตน; เวนัสส โหติ “บัจเจสสันนติ,

น ปณัสส โหติ “น บัจเจสสันติ. โส พหิสัมมคโต ตं จีวรํ ปยิรฺปาสติ,
อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ. ตัสส เอวํ โหติ “เนวํมํ จีวรํ
กาเรสฺส, น บัจเจสสันติ. ตัสส ภิกฺขุโน สันนิฏฺฐาณนํโก กจินฺทหาโร.
ภิกฺขุ อตฺตตกจิโน จีวรํสาชชํ บักกมตํ อนนฺตํ จิตฺตํ: เนวํสฺส โหติ
“บัจเจสสันติ, น ปณัสส โหติ “น บัจเจสสันติ. โส พหิสัมมคโต ตं
จีวรํ ปยิรฺปาสติ, อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ. ตัสส เอวํ
โหติ “อิเธวํมํ จีวรํ กาเรสฺส, น บัจเจสสันติ. โส ตํ จีวรํ
กาเรติ. ตัสส ตํ จีวรํ กยิรฺมาณํ นสฺสติ. ตัสส ภิกฺขุโน นาสันนํโก
กจินฺทหาโร. ภิกฺขุ อตฺตตกจิโน จีวรํสาชชํ บักกมตํ อนนฺตํ จิตฺตํ:
เนวํสฺส โหติ “บัจเจสสันติ, น ปณัสส โหติ “น บัจเจสสันติ.
ตัสส พหิสัมมคตัสส เอวํ โหติ “อิเธวํมํ จีวรํ ปยิรฺปาสิตํ, น
บัจเจสสันติ. โส ตํ จีวรํ ปยิรฺปาสติ. ตัสส สา จีวรํสา
อุปัชฺชิตํ. ตัสส ภิกฺขุโน อาสาวัจเณโก กจินฺทหาโร.

อนาสาทิพัสกํ นิฏฺฐจิตํ.

ภิกฺขุ อตฺตตกจิโน จีวรํสาชชํ บักกมตํ “บัจเจสสันติ. โส
พหิสัมมคโต ตं จีวรํ ปยิรฺปาสติ, อาสาย ลภติ อนาสาย น ลภติ.
ตัสส เอวํ โหติ “อิเธวํมํ จีวรํ กาเรสฺส, น บัจเจสสันติ. โส ตํ
จีวรํ กาเรติ. ตัสส ภิกฺขุโน นิฏฺฐาณนํโก กจินฺทหาโร. ภิกฺขุ
อตฺตตกจิโน จีวรํสาชชํ บักกมตํ “บัจเจสสันติ. โส พหิสัมมคโต ตं
จีวรํ ปยิรฺปาสติ, อาสาย ลภติ อนาสาย น ลภติ. ตัสส เอวํ

โหติ “เนวิมิ จีวรํ กาเรสฺสํ, น บัจเจสฺสณฺติ. ตัสฺส ภิกฺขุโน
 สันนิฏฺฐาณนฺติโก กจินฺททาโร. ภิกฺขุ อตฺตตกจิโน จีวรสาယ บักกมติ
 “บัจเจสฺสณฺติ. โส พหิสฺสํคโต ตํ จีวรํ ปยฺรุปาสติ, อาสาय
 ลภติ อนาสาย น ลภติ, ตัสฺส เอว โหติ “อิเธวิมิ จีวรํ กาเรสฺสํ, น
 บัจเจสฺสณฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสฺส ตํ จีวรํ กยิรฺมานํ
 นัสฺสติ. ตัสฺส ภิกฺขุโน นาสณฺนํติโก กจินฺททาโร. ภิกฺขุ อตฺตตกจิโน
 จีวรสาယ บักกมติ “บัจเจสฺสณฺติ. ตัสฺส พหิสฺสํคตัสฺส เอว โหติ
 “อิเธวิมิ จีวรํ ปยฺรุปาสิตฺสํ, น บัจเจสฺสณฺติ. โส ตํ จีวรํ
 ปยฺรุปาสติ. ตัสฺส สา จีวรสา อุมฺบัจฉิซฺชติ. ตัสฺส ภิกฺขุโน
 อาสาวิจฺเจเทโก กจินฺททาโร.

ภิกฺขุ อตฺตตกจิโน จีวรสาယ บักกมติ “บัจเจสฺสณฺติ. โส
 พหิสฺสํคโต สุนาติ “อุมฺภตํ กิร ตัสฺมิ อาวาเส กจินฺนํติ. ตัสฺส
 เอว โหติ “ยโต ตัสฺมิ อาวาเส อุมฺภตํ กจินํ, อิเธวิมิ จีวรํ
 ปยฺรุปาสิตฺสณฺติ. โส ตํ จีวรํ ปยฺรุปาสติ, อาสาय ลภติ อนาสาย น
 ลภติ. ตัสฺส เอว โหติ “อิเธวิมิ จีวรํ กาเรสฺสํ, น บัจเจสฺสณฺติ.
 โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐาณนฺติโก กจินฺททาโร.
 ภิกฺขุ อตฺตตกจิโน จีวรสาယ บักกมติ “บัจเจสฺสณฺติ. โส พหิสฺสํคโต
 สุนาติ “อุมฺภตํ กิร ตัสฺมิ อาวาเส กจินฺนํติ. ตัสฺส เอว โหติ
 “ยโต ตัสฺมิ อาวาเส อุมฺภตํ กจินํ, อิเธวิมิ จีวรํ ปยฺรุปาสิตฺสณฺติ.
 โส ตํ จีวรํ ปยฺรุปาสติ, อาสาय ลภติ อนาสาย น ลภติ. ตัสฺส
 เอว โหติ “เนวิมิ จีวรํ กาเรสฺสํ, น บัจเจสฺสณฺติ. ตัสฺส ภิกฺขุโน

คณินฺทิจานนํติโก กัจจันทศาโร. ภิกขุ อตฺตตถกจิโน จีวรสาယ บั๊กกมติ
 “บัจฺเจสฺสัณฺติ. โส พหิสฺสํคโต สุนาติ “อุพฺภตํ กิร ตัสฺมิ อาวาเส
 กัจจันตฺติ. ตัสฺส เอวํ โหติ “ยโต ตัสฺมิ อาวาเส อุพฺภตํ กัจจัน,
 อิเธวํ จีวรํ ปยฺรุปาสิตฺตํ. โส ตํ จีวรํ ปยฺรุปาสติ, อาสาय
 ลภติ. อนาสาย น ลภติ. ตัสฺส เอวํ โหติ “อิเธวํ จีวรํ กาเรสฺส, น
 บัจฺเจสฺสัณฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสฺส ตํ จีวรํ กยิรमानํ นัสฺสติ.
 ตัสฺส ภิกขุโน นาสนํติโก กัจจันทศาโร. ภิกขุ อตฺตตถกจิโน จีวรสาय
 บั๊กกมติ “บัจฺเจสฺสัณฺติ. โส พหิสฺสํคโต สุนาติ “อุพฺภตํ กิร
 ตัสฺมิ อาวาเส กัจจันตฺติ. ตัสฺส เอวํ โหติ “ยโต ตัสฺมิ อาวาเส
 อุพฺภตํ กัจจัน, อิเธวํ จีวรํ ปยฺรุปาสิตฺตํ, น บัจฺเจสฺสัณฺติ. โส ตํ
 จีวรํ ปยฺรุปาสติ. ตัสฺส สา จีวรสา อุพฺจันชติ. ตัสฺส ภิกขุโน
 อาสาวัจฺเจติโก กัจจันทศาโร.

ภิกขุ อตฺตตถกจิโน จีวรสาय บั๊กกมติ “บัจฺเจสฺสัณฺติ. โส
 พหิสฺสํคโต ตํ จีวรํ ปยฺรุปาสติ, อาสาय ลภติ. อนาสาย น
 ลภติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจิวโร สุนาติ “อุพฺภตํ กิร
 ตัสฺมิ อาวาเส กัจจันตฺติ. ตัสฺส ภิกขุโน สวณฺณํติโก กัจจันทศาโร.
 ภิกขุ อตฺตตถกจิโน จีวรสาय บั๊กกมติ “บัจฺเจสฺสัณฺติ. ตัสฺส พหิสฺสํคตัสฺส
 เอวํ โหติ “อิเธวํ จีวรํ ปยฺรุปาสิตฺตํ, น บัจฺเจสฺสัณฺติ. โส ตํ
 จีวรํ ปยฺรุปาสติ. ตัสฺส สา จีวรสา อุพฺจันชติ. ตัสฺส ภิกขุโน
 อาสาวัจฺเจติโก กัจจันทศาโร. ภิกขุ อตฺตตถกจิโน จีวรสาय บั๊กกมติ
 “บัจฺเจสฺสัณฺติ. โส พหิสฺสํคโต ตํ จีวรํ ปยฺรุปาสติ, อาสา

ลภติ อนาคตาย น ลภติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจิวโร
 “บัจเจสฺสํ บัจเจสฺสํนํติ พหิตฺธา กจินฺทธารํ วิตฺตนาเมติ. ตัสฺส
 ภิกฺขุโน สฺมาตติกนฺตโก กจินฺทธารो. ภิกฺขุ อตฺตถกจิโน จีวรสาธ
 บักกมติ “บัจเจสฺสํนํติ. โส พหิสํมคโต ตํ จีวรํ ปยุรปาสติ,
 อนาคตาย ลภติ อนาคตาย น ลภติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจิวโร
 “บัจเจสฺสํ บัจเจสฺสํนํติ สัมภุณาติ กจินฺทธารํ. ตัสฺส ภิกฺขุโน สห
 ภิกฺขุหิ กจินฺทธารो.

อาสาโทฬสโก นิฏฺฐจิตํ.

ภิกฺขุ อตฺตถกจิโน เกณจิเทว กรณเยน บักกมติ. ตัสฺส พหิสํมคตัสฺส
 จีวรสาธ อุมฺบรัชฺชติ. โส ตํ จีวรํ ปยุรปาสติ, อนาคตาย ลภติ
 อนาคตาย น ลภติ. ตัสฺส เอวํ โหติ “อิเธวํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น
 บัจเจสฺสํนํติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐจันนํติโก
 กจินฺทธารो. ภิกฺขุ อตฺตถกจิโน เกณจิเทว กรณเยน บักกมติ. ตัสฺส
 พหิสํมคตัสฺส จีวรสาธ อุมฺบรัชฺชติ. โส ตํ จีวรํ ปยุรปาสติ, อนาคตาย
 ลภติ อนาคตาย น ลภติ. ตัสฺส เอวํ โหติ “เนวํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น
 บัจเจสฺสํนํติ. ตัสฺส ภิกฺขุโน สันนิฏฺฐจันนํติโก กจินฺทธารो. ภิกฺขุ
 อตฺตถกจิโน เกณจิเทว กรณเยน บักกมติ. ตัสฺส พหิสํมคตัสฺส จีวรสาธ
 อุมฺบรัชฺชติ. โส ตํ จีวรํ ปยุรปาสติ, อนาคตาย ลภติ อนาคตาย น
 ลภติ. ตัสฺส เอวํ โหติ “อิเธวํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น บัจเจสฺสํนํติ.
 โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสฺส ตํ จีวรํ กยิรमानํ นัสฺสติ. ตัสฺส
 ภิกฺขุโน นาสันนํติโก กจินฺทธารो. ภิกฺขุ อตฺตถกจิโน เกณจิเทว

กรณีเยน บักกมติ. ตัสส พหิสัมมคตัสส จีวรสา อุปัชฌตี. ตัสส
 เอว โหติ “อิเธวัม จีวรสา ปิยรุปาสิตัง, น บัจเจตสันนติ. โส ตं
 จีวรสา ปิยรุปาสติ. ตัสส सा जीवरासा उपजिञ्छति. ตस्स गिक्खुโน
 आसावज्जेतिโก गजिन्तथाโร.

ภิกขุ อตฺตตถกจิโน เกณจิเทว กรณีเยน บักกมติ “น บัจเจตสันนติ.
 ตัสส พหิสัมมคตัสส จีวรสา อุปัชฌตี. โส ตं จีวรสา ปิยรุปาสติ,
 อนาสาย ลภติ आसय न लभति. ตस्स เอว โหติ “อิเธวัม จีวร
 กาเรตสันนติ. โส ตं จีวร กาเรติ. ตस्स गिक्खुनो निज्जनान्तिโก
 गजिन्तथाโร. ภิกขุ อตฺตตถกจิโน เกณจิเทว กรณีเยน บักกมติ “น
 บัจเจตสันนติ. ตัสส พหิสัมมคตัสส จีวรสา อุปัชฌตี. โส ตं จีวรสา
 ปิยรุปาสติ, อนาสาย ลภติ आसय न लभति. ตस्स เอว โหติ
 “เนวัม จีวร กาเรตสันนติ. ตस्स गिक्खुनो लज्जनान्तिโก गजिन्तथाโร.
 ภิกขุ อตฺตตถกจิโน เกณจิเทว กรณีเยน บักกมติ “น บัจเจตสันนติ.
 ตัสส พหิสัมมคตัสส จีวรสา อุปัชฌตี. โส ตं จีวรสา ปิยรุปาสติ,
 อนาสาย ลภติ आसय न लभति. ตस्स เอว โหติ “อิเธวัม
 จีวร กาเรตสันนติ. โส ตं จีวร กาเรติ. ตस्स तं जीवरो गियमानं
 नल्लति. ตस्स गिक्खुनो नास्सन्तिโก गजिन्तथाโร. ภิกขุ อตฺตตถกจิโน
 เกณจิเทว กรณีเยน บักกมติ “น บัจเจตสันนติ. ตัสส พหิสัมมคตัสส
 จีวรสา อุปัชฌตี. ตัสส เอว โหติ “อิเธวัม จีวรสา ปิยรุปาสิตสันนติ.
 โส ตं จีวรสา ปิยรุปาสติ. ตस्स सा जीवरासा उपजिञ्छति. ตस्स
 गिक्खुनो आसावज्जेतिโก गजिन्तथाโร.

ภิกขุ อตฺตถกจิโน เกณจิเทว กรณิเยน บั๊กกมติ อนุญฺจิเตน:
 เนวลัสส โหติ “บัจเจลลันตี, น ปณัสส โหติ “น บัจเจลลันตี.
 ตัสส พหิสัมมคตัสส จีวรสา อุปัชฺชติ. โส ตํ จีวรํ ปยุรฺปาสติ,
 อนาคตาย ลภติ อนาคตาย น ลภติ. ตัสส เอว โหติ “อิเธวิม
 จีวรํ กาเรลลํ, น บัจเจลลันตี. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสส ภิกขุโน
 นิฏฺฐาณันตีโก กจินฺทสาโร. ภิกขุ อตฺตถกจิโน เกณจิเทว กรณิเยน
 บั๊กกมติ อนุญฺจิเตน: เนวลัสส โหติ “บัจเจลลันตี, น ปณัสส
 โหติ “น บัจเจลลันตี. ตัสส พหิสัมมคตัสส จีวรสา อุปัชฺชติ.
 โส ตํ จีวรํ ปยุรฺปาสติ, อนาคตาย ลภติ อนาคตาย น ลภติ.
 ตัสส เอว โหติ “เนวิม จีวรํ กาเรลลํ, น บัจเจลลันตี. ตัสส
 ภิกขุโน สันนิฏฺฐาณันตีโก กจินฺทสาโร. ภิกขุ อตฺตถกจิโน เกณจิเทว
 กรณิเยน บั๊กกมติ อนุญฺจิเตน: เนวลัสส โหติ “บัจเจลลันตี, น
 ปณัสส โหติ “น บัจเจลลันตี. ตัสส พหิสัมมคตัสส จีวรสา
 อุปัชฺชติ. โส ตํ จีวรํ ปยุรฺปาสติ, อนาคตาย ลภติ อนาคตาย น
 ลภติ. ตัสส เอว โหติ “อิเธวิม จีวรํ กาเรลลํ, น บัจเจลลันตี.
 โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสส ตํ จีวรํ กยิรฺมานํ นัสสติ. ตัสส
 ภิกขุโน นาสณันตีโก กจินฺทสาโร. ภิกขุ อตฺตถกจิโน เกณจิเทว
 กรณิเยน บั๊กกมติ อนุญฺจิเตน: เนวลัสส โหติ “บัจเจลลันตี, น
 ปณัสส โหติ “น บัจเจลลันตี. ตัสส พหิสัมมคตัสส จีวรสา
 อุปัชฺชติ. ตัสส เอว โหติ “อิเธวิม จีวรํ ปยุรฺปาสิตฺตํ, น
 บัจเจลลันตี. โส ตํ จีวรํ ปยุรฺปาสติ. ตัสส ตา จีวรสา

อุปัชฌายิตี. ตัสส ภิกขุโน อาสาวัจเจติโก กัจจนุทธาโร.

กรรมนิยโทฬิกัม นิวัจจิต.

ภิกขุ อตฺตตกจิโน ทิสฺสคมโก ปักกมติ จีวรปฏิวีธึ อปวิลาယมาโน.^๑
 ตเมเน ทิสฺสคตํ ภิกขุ ปุจฺฉนฺตี “กหํ ตวั อาวุโส วัสสํ วุตฺโต,
 กตฺถ จ เต จีวรปฏิวีธิตี. โส เอวํ วเทติ “อมุกัสมี อาวาเส
 วัสสํ วุตฺโตมฺหิ, ตตฺถ จ เม จีวรปฏิวีธิตี. เต เอวํ วเทนฺติ
 “คัจฉาวัโส ตํ จีวรํ อาหร. มยฺนฺเต อธิ จีวรํ กริสฺสามาติ. โส ตํ
 อาวาสํ คณฺถวํ ภิกขุ ปุจฺฉติ “กหํ เม อาวุโส จีวรปฏิวีธิตี. เต
 เอวํ วเทนฺติ “อยฺนฺเต อาวุโส จีวรปฏิวีธึ. กหํ คมิสฺสสฺสตี. โส
 เอวํ วเทติ “อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสสามิ, ตตฺถ เม ภิกขุ จีวรํ
 กริสฺสันตฺตี. เต เอวํ วเทนฺติ “อลํ อาวุโส, มา อคมาสิ.
 มยฺนฺเต อธิ จีวรํ กริสฺสามาติ. ตัสส เอวํ โหติ “อิเธวิมํ จวรํ
 กาเรสฺสํ, น ปัจเจสฺสันตฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสส ภิกขุโน
 นิวัจจันนฺติโก กัจจนุทธาโร. ภิกขุ อตฺตตกจิโน ทิสฺสคมโก ปักกมติ.
 ๖ เปฯ ตัสส ภิกขุโน สันนิวัจจันนฺติโก กัจจนุทธาโร. ภิกขุ
 อตฺตตกจิโน ทิสฺสคมโก ปักกมติ. ๖ เปฯ ตัสส ภิกขุโน นาสันนฺติโก
 กัจจนุทธาโร.

ภิกขุ อตฺตตกจิโน ทิสฺสคมโก ปักกมติ จีวรปฏิวีธึ อปวิลาယมาโน.
 ตเมเน ทิสฺสคตํ ภิกขุ ปุจฺฉนฺตี “กหํ ตวั อาวุโส วัสสํ วุตฺโต,
 กตฺถ จ เต จีวรปฏิวีธิตี. โส เอวํ วเทติ “อมุกัสมี อาวาเส

๑. ส. อปวิลาယมาโน. ย. อปจินยมาโน.

วัลลั วุตโถม์หิ, ตัตถ จ เม จีวรปฏิวิโสติ. เต เอว วเทณติ
 “คัจฉาสุโล ต จีวร อหาร. มยฺนเต อธิ จีวร กริสฺสามาติ. โส ต
 อาวาส คณฺธวา ภิกฺขุ ปุจฺฉติ “กหํ เม อาสุโล จีวรปฏิวิโสติ.
 เต เอว วเทณติ “อณฺเฑ อาสุโล จีวรปฏิวิโสติ. โส ต จีวร
 อาทาย ต อาวาส คัจฉติ. ตเมณฺ อณฺตรามคฺเค ภิกฺขุ ปุจฺฉณฺติ
 “อาสุโล กหํ คมิลลสฺสตี. โส เอว วเทติ “อมุกํ นาม อาวาส
 คมิลลสฺสามิ, ตัตถ เม ภิกฺขุ จีวร กริสฺสันตตี. เต เอว วเทณติ
 “อลิ อาสุโล มา อคมาสิ. มยฺนเต อธิ จีวร กริสฺสามาติ. ตสฺส
 เอว โหติ “อิเธวมิ จีวร กาเรลลํ, น ปจฺเจลลณฺตี. โส ต จีวร
 กาเรติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐจันณฺตีโก กจินฺทราโร. ภิกฺขุ อตฺตตกจิโน
 ทิสฺสคมิโก ปกฺกมติ จีวรปฏิวิลลํ อปวิลาယมาโน. ตเมณฺ ทิสฺสคตํ
 ภิกฺขุ ปุจฺฉณฺติ “กหํ ตวํ อาสุโล วัลลั วุตโถ, กตฺถ จ เต
 จีวรปฏิวิโสติ. โส เอว วเทติ “อมุกัลลมิ อาวาเส วัลลั วุตโถม์หิ,
 ตัตถ จ เม จีวรปฏิวิโสติ. เต เอว วเทณติ “คัจฉาสุโล ต
 จีวร อหาร. มยฺนเต อธิ จีวร กริสฺสามาติ. โส ต อาวาส
 คณฺธวา ภิกฺขุ ปุจฺฉติ “กหํ เม อาสุโล จีวรปฏิวิโสติ. เต เอว
 วเทณติ “อณฺเฑ อาสุโล จีวรปฏิวิโสติ. โส ต จีวร อาทาย ต
 อาวาส คัจฉติ. ตเมณฺ อณฺตรามคฺเค ภิกฺขุ ปุจฺฉณฺติ “อาสุโล กหํ
 คมิลลสฺสตี. โส เอว วเทติ “อมุกํ นาม อาวาส คมิลลสฺสามิ, ตัตถ
 เม ภิกฺขุ จีวร กริสฺสันตตี. เต เอว วเทณติ “อลิ อาสุโล มา
 อคมาสิ. มยฺนเต อธิ จีวร กริสฺสามาติ. ตสฺส เอว โหติ “เนวมิ

จัวร์ กาเรลล์, น บัจเจลล์นัตติ. ตัสส ภิกขุโน สันนิฏฐานันตโก
 กจันักขาร. ภิกขุ อตฺตตกจิโน ทิลังคมโก บักกมติ จัวร์ปฏิวัส
 อปวิลาเยมาโน. ตเมเน ทิลังคต ภิกขุ ปุจันนติ “กหิ ตวั อวูล
 วัสส วุตโต กัตถ จ เต จัวร์ปฏิวัสติ. โส เอว วเทติ “อมุกัสมิ
 อวาเส วัสส วุตโตมहि, ตตถ จ เม จัวร์ปฏิวัสติ. เต เอว
 วเทเนติ “คัจฉาวูล ต จัวร์ อاهر. มยฺนเต อธิ จัวร์ กริสสามาติ.
 โส ต อวาล คันตวา ภิกขุ ปุจันติ “กหิ เม อวูล จัวร์ปฏิวัสติ.
 เต เอว วเทเนติ “อนันเต อวูล จัวร์ปฏิวัสติ. โส ต จัวร์
 อาทาย ต อวาล คัจฉนติ. ตเมเน อนันตรามัคเค ภิกขุ ปุจันนติ
 “อวูล กหิ คมิลลสสตี. โส เอว วเทติ “อมุก นาม อวาล
 คมิลลสสมิ, ตตถ เม ภิกขุ จัวร์ กริสสันตตี. เต เอว วเทเนติ
 “อถ อวูล มา อคมาสิ. มยฺนเต อธิ จัวร์ กริสสามาติ. ตัสส
 เอว โหติ “อิเธวมิ จัวร์ กาเรลล์, น บัจเจลล์นัตติ. โส ต
 จัวร์ กาเรติ. ตัสส ต จัวร์ กยิรमान นัสสตี. ตัสส ภิกขุโน
 นาสนันตโก กจันักขาร.

ภิกขุ อตฺตตกจิโน ทิลังคมโก บักกมติ จัวร์ปฏิวัส อปวิลาเยมาโน.
 ตเมเน ทิลังคต ภิกขุ ปุจันนติ “กหิ ตวั อวูล วัสส วุตโต,
 กัตถ จ เต จัวร์ปฏิวัสติ. โส เอว วเทติ “อมุกัสมิ อวาเส
 วัสส วุตโตมहि, ตตถ จ เม จัวร์ปฏิวัสติ. เต เอว วเทเนติ
 “คัจฉาวูล ต จัวร์ อاهر. มยฺนเต อธิ จัวร์ กริสสามาติ. โส ต

อวาลัม คัมมัตวา ภิกขุ ปุจฉติ “กหัง เม อวาลุโส จีวรปฏิภาณโสติ.
 เต เอวံ วเทณตี “อหัมเม อวาลุโส จีวรปฏิภาณโสติ. โส ตัง จีวร
 อาทาย ตัง อวาลัม คัมมัตติ. ตัสส ตัง อวาลัม คตัสส เอวံ โหติ
 “อิเธวัม จีวร กาสเรตัสส, น บัจเจตัสสันติ. โส ตัง จีวร กาสเรติ.
 ตัสส ภิกขุโน นิฏฐาณันตีโก กจินุทธารो. ภิกขุ อตฺตตกจิโน
 ทิสังคมโก บักกมติ ฯ เปฯ “เนวัม จีวร กาสเรตัสส, น บัจเจตัสสันติ.
 ตัสส ภิกขุโน สันนิฏฐาณันตีโก กจินุทธารो. ภิกขุ อตฺตตกจิโน
 ทิสังคมโก บักกมติ ฯ เปฯ “อิเธวัม จีวร กาสเรตัสส, น บัจเจตัสสันติ.
 โส ตัง จีวร กาสเรติ. ตัสส ตัง จีวร กยิรमानัง นัสสติ. ตัสส
 ภิกขุโน นาสันตีโก กจินุทธารो.

อปวิลาเยนนานัง นิฏฐิจิตัง.

ภิกขุ อตฺตตกจิโน ฆาตุวิหารโก จีวร อาทาย บักกมติ “อมุกัง
 นาม อวาลัม คัมมัตตัม; ตตฺถ เจ เม ฆาตุ ภวีสตติ, วลีสตตัม;
 โน เจ เม ฆาตุ ภวีสตติ, อมุกัง นาม อวาลัม คัมมัตตัม; ตตฺถ
 เจ เม ฆาตุ ภวีสตติ, วลีสตตัม; โน เจ เม ฆาตุ ภวีสตติ,
 อมุกัง นาม อวาลัม คัมมัตตัม; ตตฺถ เจ เม ฆาตุ ภวีสตติ,
 วลีสตตัม; โน เจ เม ฆาตุ ภวีสตติ, บัจเจตัสสันติ. ตัสส
 พหิสัมคตัสส เอวံ โหติ “อิเธวัม จีวร กาสเรตัสส, น บัจเจตัสสันติ.
 โส ตัง จีวร กาสเรติ. ตัสส ภิกขุโน นิฏฐาณันตีโก กจินุทธารो.
 ภิกขุ อตฺตตกจิโน ฆาตุวิหารโก จีวร อาทาย บักกมติ “อมุกัง นาม

อาวาส คมิลล์ลามี; ตัตถ เจ เม ฆาตุ ภวิสฺสติ, วลิสฺสลามี; โน เจ
 เม ฆาตุ ภวิสฺสติ, อมุกํ นาม อาวาส คมิลล์ลามี; ตัตถ เจ เม
 ฆาตุ ภวิสฺสติ, วลิสฺสลามี; โน เจ เม ฆาตุ ภวิสฺสติ, อมุกํ นาม
 อาวาส คมิลล์ลามี; ตัตถ เจ เม ฆาตุ ภวิสฺสติ, วลิสฺสลามี; โน
 เจ เม ฆาตุ ภวิสฺสติ, บัจฺเจสฺสัณฺติ. ตัสฺส พหิสฺสมคตัสฺส เอว โหติ
 “เนวมิ จีวรํ กาเรสฺส, น บัจฺเจสฺสัณฺติ. ตัสฺส ภิกฺขุโน สัณฺนิฏฺฐาณัณฺติโก
 กัจจันตฺถาโร. ภิกฺขุ อตฺถตถกจิโน ฆาตุวิหารีโก จีวรํ อาทาย บั๊กกมติ
 “อมุกํ นาม อาวาส คมิลล์ลามี; ตัตถ เจ เม ฆาตุ ภวิสฺสติ,
 วลิสฺสลามี; โน เจ เม ฆาตุ ภวิสฺสติ, อมุกํ นาม อาวาส คมิลล์ลามี;
 ตัตถ เจ เม ฆาตุ ภวิสฺสติ, วลิสฺสลามี; โน เจ เม ฆาตุ
 ภวิสฺสติ, อมุกํ นาม อาวาส คมิลล์ลามี; ตัตถ เจ เม ฆาตุ
 ภวิสฺสติ, วลิสฺสลามี; โน เจ เม ฆาตุ ภวิสฺสติ, บัจฺเจสฺสัณฺติ.
 ตัสฺส พหิสฺสมคตัสฺส เอว โหติ “อิเธวมิ จีวรํ กาเรสฺส, น
 บัจฺเจสฺสัณฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสฺส ตํ จีวรํ กยิรมาณํ
 นัสฺสติ. ตัสฺส ภิกฺขุโน นาสัณฺนิฏฺฐาณโก กัจจันตฺถาโร. ภิกฺขุ อตฺถตถกจิโน
 ฆาตุวิหารีโก จีวรํ อาทาย บั๊กกมติ “อมุกํ นาม อาวาส
 คมิลล์ลามี; ตัตถ เจ เม ฆาตุ ภวิสฺสติ, วลิสฺสลามี; โน เจ เม
 ฆาตุ ภวิสฺสติ, อมุกํ นาม อาวาส คมิลล์ลามี; ตัตถ เจ เม
 ฆาตุ ภวิสฺสติ, วลิสฺสลามี; โน เจ เม ฆาตุ ภวิสฺสติ, อมุกํ
 นาม อาวาส คมิลล์ลามี; ตัตถ เจ เม ฆาตุ ภวิสฺสติ, วลิสฺสลามี;
 โน เจ เม ฆาตุ ภวิสฺสติ, บัจฺเจสฺสัณฺติ. โส พหิสฺสมคโต ตํ

จัวร์ กาเรติ. โส กตจัวร์ “บัจเจลล์ บัจเจลล์นัตติ พหิตฺธา
 กจินฺทธารี วิตินาเมติ. ตัสส ภิกฺขุโน สีมานิกกนัตติโก กจินฺทธารี.
 ภิกฺขุ อัตถตถกจิโน ฆาตุวิหารโก จัวร์ อาทาย บักกมติ “อมุก
 นาม อาวาส คมิลล์ลามี; ตตฺถ เจ เม ฆาตุ ภวิลล์ลติ, วลิลล์ลามี;
 โน เจ เม ฆาตุ ภวิลล์ลติ, อมุก นาม อาวาส คมิลล์ลามี; ตตฺถ
 เจ เม ฆาตุ ภวิลล์ลติ, วลิลล์ลามี; โน เจ เม ฆาตุ ภวิลล์ลติ,
 อมุก นาม อาวาส คมิลล์ลามี; ตตฺถ เจ เม ฆาตุ ภวิลล์ลติ,
 วลิลล์ลามี; โน เจ เม ฆาตุ ภวิลล์ลติ, บัจเจลล์นัตติ. โส พหิตฺถมคโต
 ต จัวร์ กาเรติ. โส กตจัวร์ “บัจเจลล์ บัจเจลล์นัตติ สัมภวนาติ
 กจินฺทธารี. ตัสส ภิกฺขุโน สห ภิกฺขุหิ กจินฺทธารี.

ฆาตุวิหารบัจจก นิฏฺฐจิต.

เทวเม ภิกฺขเว กจินฺทลล ปลิโพธา เทว อปลิโพธา. กตเม จ
 ภิกฺขเว เทว กจินฺทลล ปลิโพธา ? อาวาสปลิโพโธ จ จัวร์ปลิโพโธ จ.
 กถณฺจ ภิกฺขเว อาวาสปลิโพโธ โหติ ? อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ วตติ
 วา ตลฺลมี อาวาเส ลาเปกฺโข วา บักกมติ “บัจเจลล์นัตติ.
 เอว โข ภิกฺขเว อาวาสปลิโพโธ โหติ. กถณฺจ ภิกฺขเว จัวร์ปลิโพโธ
 โหติ ? อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน จัวร์ อกต วา โหติ วิบฺปกต วา,
 จัวร์วาสา วา อนบัจฉินฺนา. เอว โข ภิกฺขเว จัวร์ปลิโพโธ โหติ.
 อิมเ โข ภิกฺขเว เทว กจินฺทลล ปลิโพธา. กตเม จ ภิกฺขเว
 เทว กจินฺทลล อปลิโพธา ? อาวาสปลิโพโธ จ จัวร์ปลิโพโธ จ.

กถัณจ ภัทฺธเว อวาสาปฺลิโพโธ โหติ ? อธิ ภัทฺธเว ภัทฺธ ขัณฺณมฺหิ
 ตมฺหา อวาสา จัตเตน วันฺเตน มุตเตน อนเปกฺเขน “น บัจเจสฺสันติ.
 เหว โข ภัทฺธเว อวาสาปฺลิโพโธ โหติ. กถัณจ ภัทฺธเว จีวรปฺลิโพโธ
 โหติ ? อธิ ภัทฺธเว ภัทฺธฺโน จีวร กตฺ วา โหติ นัจฺจ จี
 วณัจฺจ วา ททฺธว วา, จีวรสา วา อุมฺปิณฺณา. เหว โข ภัทฺธเว
 จีวรปฺลิโพโธ โหติ. อิม โข ภัทฺธเว เทว กจันฺตสฺส อปฺลิโพธาติ.

กจันท์ขันธกั นิฏฺฐจิตฺ สัตตม.

อิมมฺหิ ขันธเก วัตถุ โทฬิสฺส เปยฺยาลมฺขานิ เอกํ สตํ อัจฺจจารส.
 ตสฺสสุทฺธานิ.

ดีส ปาเจยฺยกา ภัทฺธ
 วสฺสํ วุตฺตโลกปฺณฺณเณหิ
 อิท วัตถุ กจันฺตส
 อนามนฺตา อสฺมาจาวา
 ยาวทตฺถกถา อุมฺปาโท
 นตฺติ เหวตฺถกถา
 อุลลสิ โธนา เหว
 ทัณฺณโนวัจฺจกจันฺต-
 ปริภณฺทํ โอวัจฺจเญยฺย
 กุกฺกุ ลนฺนิ นิสฺสํค
 อลฺลวตฺตํ บัณฺฑาติเรเก
 นาลวตฺตํ ปุคฺคลา สัมมา

สาเกตูกกจันฺตจิตา วสุ
 อากมฺปิ ขนทสฺสนิ
 กปฺปิณฺตสฺสนิ จ บัณฺฑกา
 ตเถว คณโกชนํ
 อตฺถกถา ภาวสฺสติ.
 เหววเจว อนตฺถก
 วิจารณวตฺตํ เชน
 ทฬิหิกมฺมานวาทิกา
 มทฺทนา นิमितฺตกถา
 นกปฺปิณฺตวตฺตํ เต ตโย
 ลลวตฺตํ นน สมนฺทล
 นิสฺสํมัจฺจโจนฺโมทติ

กจิณฺ ๑นฺตํโต ไหติ
 ๑หตํกับปฺปโลติ-
 ๑นมิตฺตาปริกกา
 ๑นีสํสํคิ กับปฺกเต
 บัณฺเฏ วาติเรเก วา
 ปุคฺคตฺสํสํคิรภา สัมมา
 ๑วํ กจิณฺตํกรณํ
 บั๊กกมนันฺติ นิฏฺฐาณํ
 สวณํ ๑าสาวัจฺเจติ
 กตจิวรมาทาย
 ตํสํสํ ตํ กจิณฺทํธาโร
 ๑าทาย จีวรํ ยาทิ
 กาเรตฺสํ น บัจฺเจตฺสํนฺติ
 ๑าทาย นิสํสํ เนา
 ตํสํสํ ตํ กจิณฺทํธาโร
 ๑าทาย จีวรํ ยาทิ
 กาเรตฺสํ น บัจฺเจตฺสํนฺติ
 ตํสํสํ ตํ กจิณฺทํธาโร
 ๑าทาย ยาทิ บัจฺเจตฺสํ
 กตจิโว สุนาติ
 ตํสํสํ ตํ กจิณฺทํธาโร

๑วํ พุทฺธเณ เทสิตํ
 ปัสฺสํปาปณิกาย จ
 ๑กุกฺก ๑สํนํนิ จ
 ตกา ติจิเวเรน จ
 นิณฺเน สมนฺทํลิกเต
 สัมมํโจ ๑นุโมทติ
 ๑ุพฺพการิตฺสํญฺจมาติกา
 สันนิฏฺฐาณํบํจํ นาสนํ
 สีมาส๑ุพฺพการิตฺสํญฺจมี
 น บัจฺเจตฺสํนฺติ คัจฉนฺติ
 ไหติ บั๊กกมนันฺติโก
 นิสํสํเม ๑ิธ จินฺตยิ
 นิฏฺฐาเน กจิณฺทํธาโร
 น บัจฺเจตฺสํนฺติ มาณโส
 สันนิฏฺฐาณํนฺติโก ภเว
 นิสํสํเม ๑ิธ จินฺตยิ
 กยิรํนตํสํสํ นตํสํสํ
 ภาวติ นาสนํนฺติโก
 พหิ กาเรติ จีวรํ
 ๑ุพฺพกตํ กจิณฺ ตํ
 ภาวติ สวณํนฺติโก

อาทาย ยาดิ บัจเจลล

กตจิวโร พหิตธา

ตัสส ตํ กจินุทธาโร

อาทาย ยาดิ บัจเจลล

กตจิวโร บัจเจลล

ตัสส ตํ กจินุทธาโร

อาทาย จ สมาทาย

บักกมนันตีกา นัตถิ

อาทาย นิสสิมคตํ

นิฏฺฐจํ สันนิฏฺฐจํ

อาทาย น บัจเจลลันติ

นิฏฺฐจํ สันนิฏฺฐจํ

อนนิฏฺฐจิตฺเต เนวสฺส

อาทาย ยาดิ บัจเจลล

น บัจเจลลันติ กาเรติ

สันนิฏฺฐจํ นาสนํ

สท วิกขุหิ ชาเยถ

สมาทาย วิปฺปกตา

อิม เต จตุโร วาร

อนาสาย จ อาสาย

พหิ กาเรติ จิวโร

นาเมติ กจินุทธโร

สีมาติกกนตีกา ภาเว

พหิ กาเรติ จิวโร

ลัมภโกติ กจินุทธโร

สท วิกขุหิ ชายติ

ลัตต ลัตต วิธ ภาเว

นิกเก วิปฺปกเต คติ

กาเรลล อิติ ชายติ

นาสนนํ อิม เตโย

พหิสสเม กโรมิติ

นาสนนํ อิทนตโย

เหฐจา ตินิ นยา วิธ

พหิสสเม กโรมิติ

นิฏฺฐาเน กจินุทธโร

สวณํ สิมตีกกมา

เอว บัณณรล คติ

สมาทาย ปุณา ตตา

ลัพเพ บัณณรสา วิธ

กณโย จ เต เตโย

• ย. นิจจา วิปฺปกตา.

นยโต ตํ วิชานนํ

ตโย ทวาทส ทวาทส

อปวิลาสมาเนว *

ผาสุ บัณฺฑิวิธํ ตํ

ปติโพธาปติโพธา

อุทฺธานํ นยโต กตํตี.

* ย. อปจินนา นเวตถ.

จิ๋ววิชัยนันทิ.

เตน สมเยน พุทธิโ ภควา ราชคเห วิหริติ เวฬุเน กลันตกนิวาเป.
 เตน โข ปน สมเยน เวลาลี อิทธา เจว โหติ ฝัตา จ
 พุชชา อากิณณมนุสสา สุกิชา จ, สัตต จ ปาสาทสหัสสานิ
 สัตต จ ปาสาทสถานิ สัตต จ ปาสาทา, สัตต จ ภูฏาคารสหัสสานิ
 สัตต จ ภูฏาคารสถานิ สัตต จ ภูฏาคารานิ, สัตต จ อารามสหัสสานิ
 สัตต จ อารามสถานิ สัตต จ อารามา, สัตต จ โปกัขรณีสหัสสานิ
 สัตต จ โปกัขรณีสถานิ สัตต จ โปกัขรณิโย, อัมพปาลี จ
 คณิกา อภิรุปา โหติ ทัสสนีเย ปาสาทิกา ปรมาย วัณณโปกัขรตาย
 สมนันนาคตา ปัททชา นัจเจ จ คีเต จ วาทีเต จ อภิสฐา
 อตติกานัน อตติกานัน มนุสสานัน วัณณาสาย จ รัตติ คัจฉติ. ตาย จ
 เวลาลี ภิกขุโยโส มัตตตาย อุลลภติ. อถโข ราชคหโก เนคโม
 เวลาลี อคมาสิ เกณจิเทว กรณเเยน. อตทสา โข ราชคหโก เนคโม
 เวลาลี อิทธวัจ ฝัตถวัจ พุชชน อากิณณมนุสส สุกิชาวัจ, สัตต จ
 ปาสาทสหัสสานิ สัตต จ ปาสาทสถานิ สัตต จ ปาสาทา, สัตต จ
 ภูฏาคารสหัสสานิ สัตต จ ภูฏาคารสถานิ สัตต จ ภูฏาคารานิ,
 สัตต จ อารามสหัสสานิ สัตต จ อารามสถานิ สัตต จ อารามะ,
 สัตต จ โปกัขรณีสหัสสานิ สัตต จ โปกัขรณีสถานิ สัตต จ
 โปกัขรณิโย, อัมพปาลิวัจ คณิก อภิรุปี ทัสสนีเย ปาสาทิก ปรมาย

วัณณโปกัซตาย สมนัณาคต ปัททัง นัจเจ จ คีเต จ วาทีเต จ
 อภิสัญญั อัตติกานัน อัตติกานัน มนุสฺสํ นัน บัณฺณาสาย จ รัตติ คัจฉันตี,
 ตาย จ เวลาลี ภียโยโส มัตตตาย อูปโสณันตี. ๑๐ อชโข ราชคหโก
 เนคโม เวลาลิยํ ตํ กรณียํ ตีเรตฺวา ปุณฺเทว ราชคหํ บัณฺณาคัจฉนิ;
 เยเน ราชชา มาคธํ เสนิโย พิมฺพิลาโร, เตนุปลังกมิ; อูปลังกมิตฺวา
 ราชานํ มาคธํ เสนิโย พิมฺพิลาโร เอตทโวจ “เวลาลี เทว อิทฺธา
 เจว ฌีตา จ พหุชฺชา อากิณฺณมนุสฺสา สุกัทฺธา จ, สัตต จ
 ปาสาทสทฺทํ สัตต จ ปาสาทสตานิ สัตต จ ปาสาทา, สัตต จ
 กุฎฏาคารสทฺทํ สัตต จ กุฎฏาคารสตานิ สัตต จ กุฎฏาคารา, สัตต จ
 อารามสทฺทํ สัตต จ อารามสตานิ สัตต จ อารามา, สัตต จ
 โปกัซชนนีสทฺทํ สัตต จ โปกัซชนนีสตานิ สัตต จ โปกัซชนนิโย.
 อัมพปาลี จ คณิกา อภिरูปา ทสฺสณียา ปาสาทิกา ปรมาย
 วัณณโปกัซตาย สมนัณาคตา ปัททัง นัจเจ จ คีเต จ วาทีเต จ
 อภิสัญญา อัตติกานัน อัตติกานัน มนุสฺสํ นัน บัณฺณาสาย จ รัตติ
 คัจฉนตี, ตาย จ เวลาลี ภียโยโส มัตตตาย อูปโสณติ. ๑๑ สาธุ เทว
 มยฺปิ คณิกิ วุฏฺฐจาเปยฺยามาติ. “เตน หิ ภเวเน ตาทีลลํ กุมาริ
 ชานาต,” ยํ ตุมเหิ คณิกิ วุฏฺฐจาเปยฺยามาติ. เตน โข ปุณ
 สมเยเน ราชคเห สาละวตี นามํ กุมาริ อภिरูปา โหติ ทสฺสณียา
 ปาสาทิกา ปรมาย วัณณโปกัซตาย สมนัณาคตา. อชโข ราชคหโก
 เนคโม สาละวตี กุมาริ คณิกิ วุฏฺฐจาเปสิ. อชโข สาละวตี คณิกา น

จิ๋วสรวล ปักขา อโหสิ นัจเจ จ คีเต จ วาทีเต จ อภิสฐา
 อตฺติกานํ อตฺติกานํ มนุสฺसानํ ปฏิสเตน จ รัตติ คัจฉติ. ออโฆ
 สาธุ คณิกา น จิ๋วสรวล คัพภินี อโหสิ. ออโฆ สาธุตยา
 คณิกาย เอตทโหสิ “อิตถิ โข คัพภินี ปุริสาณํ อมนาปา. สเจ
 มํ โกจิ ชานิสฺสตี” “สาธุ คณิกา คัพภินีติ, สัพพะ เม ลักกาโร
 ปริหายิสฺสตี.” ยันฺนุนาหํ คิลานํ” ปฏิวะเทยฺยณฺตี. ออโฆ สาธุ
 คณิกา ไทวาริกํ อาณาเปติ “มา ภณเ ไทวาริก โกจิ ปุริโส
 ปาวิสิ. โย จ มํ ปุจฺฉติ, “คิลานาติ ปฏิวะเทหิตี. “เอวํ อัยฺเยติ
 โข โส ไทวารโก สาธุตยา คณิกาย บัจจิสฺสโสสิ. ออโฆ สาธุ
 คณิกา ตัสส คัพภัสส ปริปากมฺนํวาย ปุตฺตํ วิชายิ. ออโฆ สาธุ
 คณิกา ทาสี อาณาเปติ “หันทฺ เซ อิมํ ทารกํ กัตตฺรลुเป
 บักขิยฺตฺวา นีหริตฺวา ลํการญฺเญ ฉตฺตฺเทหิตี. “เอวํ อัยฺเยติ โข
 สา ทาสี สาธุตยา คณิกาย ปฏิสฺสณฺตีวํ ตํ ทารกํ กัตตฺรลुเป
 บักขิยฺตฺวา นีหริตฺวา ลํการญฺเญ ฉตฺตฺเทสิ. เตน โข ปน สมฺเยน
 อภโย นาม ราชกุมารโ กาสัสสสรว ราชบุรุษานํ คัจฉนฺโต อทฺทส ตํ
 ทารกํ กาเกหิ สัมปฺริกณฺณนํ; ทิสฺวาน มนุสฺเส ปุจฺฉิ “กิเมตํ ภณเ
 กาเกหิ สัมปฺริกณฺณณฺตี. “ทารโก เทวติ. “ชีวิติ ภเนติ. “ชีวิติ
 เทวติ. “เตน हि ภณเ ตํ ทารกํ อมฺหากํ อันเตปฺริ เนตฺวา
 ชาตินํ เทว โปเสตฺยณฺตี. “เอวํ เทวติ โข เต มนุสฺสา อภยัสส
 ราชกุมารัสส ปฏิสฺสณฺตีวํ ตํ ทารกํ อภยัสส ราชกุมารัสส อันเตปฺริ

เนตฺวา ธาตุนํ อทฺสุ “ไปเสถาติ. ตัสส, “ชีวตฺติ ชวโกติ นามํ
 อทฺสุ, “กุมารเณ ไปสาปฺโตติ โกมารกัจโจติ นามํ อทฺสุ. อตฺโข
 ชวโก โกมารกัจโจ น จิรฺสเสว วิญฺญตฺ ปาปฺนฺ. อตฺโข ชวโก
 โกมารกัจโจ, เยน อภโย ราชกุมารโ, เตนฺอุปฺลังกมิ; อุปฺลังกมิตฺวา
 อภยํ ราชกุมารํ เอตทโวจ “กา เม เทว มาตา, โก ปิตาติ.
 “อหํปิ โข เต ภณฺเ ชวก มาตฺรํ น ชานามิ, อปฺปจาทิ เต
 ปิตา, ตวํ มยาปิ ไปสาปฺโตติ. อตฺโข ชวกัสส โกมารกัจจัสส
 เอตทโหสิ “อิมานิ โข ราชกุลานิ น สฺกฺราณิ อลฺปิเปณ อุปฺชีวตฺ.
 ยันฺนุนาหํ ลีปํ ลิกฺเขยฺยณฺติ.

เตน โข ปณ สมเณน ตักกสิลาเย ทิสสาปโมกฺโข เวชฺโช
 ปฏฺวสฺสติ. อตฺโข ชวโก โกมารกัจโจ อภยํ ราชกุมารํ อนุปฺจฺจา,
 เยน ตักกสิลา, เตน ปักกามิ. อนุปฺพฺเพณ, เยน ตักกสิลา เยน
 โส เวชฺโช, เตนฺอุปฺลังกมิ; อุปฺลังกมิตฺวา ตํ เวชฺชํ เอตทโวจ
 “อิจฺฉามหํ อจฺจเวย ลีปํ ลิกฺขิตฺตฺนฺติ. “เตน ทิ ภณฺเ ชวก
 ลิกฺขิตฺตฺนฺติ. อตฺโข ชวโก โกมารกัจโจ พหุญฺจ คณฺโหติ ลหุญฺจ
 คณฺโหติ สฺวญฺจ” จ อุปฺชาเวติ, คหิตฺตฺนฺจัสส น ปมุสฺสติ. อตฺโข
 ชวกัสส โกมารกัจจัสส สัตตฺตณฺนํ วัลลฺลํ อจฺจเณน เอตทโหสิ
 “อหํ โข พหุญฺจ คณฺโหามิ ลหุญฺจ คณฺโหามิ สฺวญฺจ จ อุปฺชาเวมิ,
 คหิตฺตฺนฺจ เม น ปมุสฺสติ. สัตต จ เม วัลลฺลํ อลฺยณฺตัสส
 นยิมิสฺส ลีปํสส อณฺโโต บัณฺณายติ, กทา อิมิสฺส ลีปํสส อณฺโโต

บับบายีลัลลิตติ. ออโฆ ชั่วโก โกमारภักโจ, येन सो वैश्यो,
 देनुपलंगमि; उपलंगमित्वा तं वैश्यं ऐतद्वो “अहं च आरिय
 पुरुषं क्षत्रियं लहुरुषं क्षत्रियं क्षुण्णं च उपधावेमि, कथित्वं
 मे न प्रमुल्लति. लल्लतं च मे वल्लसनि अय्यनल्लत्तं नयिमल्ल
 लीपल्लत्तं अन्नं तो बับबายति, गथा अयिमल्लत्तं लीपल्लत्तं अन्नं तो
 बับबายल्लत्तित्ति. “देन हि गणे च्वगं चनित्ति आहाय तत्तल्लिลาय
 समनंदा पोचनं आहिन्थित्वा यंगिर्वजि ओल्लच्छं बल्लसेयालि, तं
 आहरति. “ओ व आरियाति चो च्वโก गोमारภักโจ तल्लत्तं वैश्यल्लत्तं
 प्रमुल्लत्तुनित्वा चनित्ति आहाय तत्तल्लिลาय समनंदा पोचनं आहिन्थन्नं तो न
 गिर्वजि ओल्लच्छं अत्तल्ल. ओओ च्वโก गोमारภักโจ, येन सो
 वैश्यो, देनुपलंगमि; उपलंगमित्वा तं वैश्यं ऐतद्वो “आहिन्थन्नं तोमहि
 आरिय तत्तल्लिลาय समनंदा पोचनं, न गिर्वजि ओल्लच्छं अत्तल्लन्नित्ति.
 “ल्लिखित्तलि गणे च्वगं, अल्लन्नं तो ऐतत्तं च्वगियाति च्वगल्लत्तं
 गोमारภักजल्लत्तं प्रित्तं पाणेयं पाथलि. ओओ च्वโก गोमारภักโจ तं
 प्रित्तं पाणेयं आहाय, येन राखहि, देनं बग्गमि. ओओ
 च्वगल्लत्तं गोमारภักजल्लत्तं तं प्रित्तं पाणेयं अन्नं रामक्के सागेते
 प्रिक्खं ओमाति. ओओ च्वगल्लत्तं गोमारภักजल्लत्तं ऐतद्वो “ओ
 ओ मक्कंदा गन्नं दारा अब्बं पोत्ता अब्बं पक्खा न सुक्खा ओपाणेयेन
 कन्नं. यन्नं नนาहि पाणेयं प्रियेसेयन्नित्ति.

देन चो ปน สมนเณ สาगेเต เสฏ्ฐิจริยาเย ลลิต्तวาล्लิโก
 ลลิสสาพาโอ โหติ. พนุ มหันตัง มหันตัง ทิสสาปาโมกขา เวชชา อาคันถีวา

ดิถีจันตนา นาสักขีสุ อโรคี กาดุ, พหุ หิรัญญ อาทาย อคมสุ.
 อชโข ชั่วโก โภมารภักโจ ลาเกต ปวีสัตวา มนุสเส ปุจัน "โก ภเน
 คีลาโน, กั ดิถีจันตนา. "เอตัสสา อาริย เสฏฺฐิจริยา ย สัตตวัสสิโก
 สีสาลาโร. คัจฉ อาริย เสฏฺฐิจริย ดิถีจันตนา. อชโข ชั่วโก
 โภมารภักโจ, เยเน เสฏฺฐิจัสส คหปิตัสส นิเวตฺถ, เตนุปลังกมิ;
 อุปปลังกมิตฺวา โทวาริก อานาเปสิ "คัจฉ ภเน โทวาริก เสฏฺฐิจริยา
 ปาวท "เวชฺชโย อัยเย อาคโต, โส ตํ ทฏฺฐุกาโมติ. "เอวมาจริยาติ โข
 โส โทวาริก ชั่วกัสส โภมารภักจัสส ปฏิสสุณิตฺวา, เยเน เสฏฺฐิจริยา,
 เตนุปลังกมิ; อุปปลังกมิตฺวา เสฏฺฐิจริย เอตทโว "เวชฺชโย อัยเย
 อาคโต, โส ตํ ทฏฺฐุกาโมติ. "กัทิส ภเน โทวาริก เวชฺชโยติ.
 "ทหรโก อัยเยติ. "อล ภเน โทวาริก, กั เม ทหรโก เวชฺชโย
 กริสฺสติ. พหุ มหันตนา มหันตนา ทิสาลาโมกฺขา เวชฺชา อาคณฺตีวา
 ดิถีจันตนา นาสักขีสุ อโรคี กาดุ, พหุ หิรัญญ อาทาย อคมสุ.
 อชโข โส โทวาริก, เยเน ชั่วโก โภมารภักโจ, เตนุปลังกมิ;
 อุปปลังกมิตฺวา ชั่วกั โภมารภักจ เอตทโว "เสฏฺฐิจริยา อาริย
 เอวมาท "อล ภเน โทวาริก, กั เม ทหรโก เวชฺชโย กริสฺสติ.
 พหุ มหันตนา มหันตนา ทิสาลาโมกฺขา เวชฺชา อาคณฺตีวา ดิถีจันตนา
 นาสักขีสุ อโรคี กาดุ, พหุ หิรัญญ อาทาย อคมสุ. "คัจฉ
 ภเน โทวาริก เสฏฺฐิจริยา ปาวท "เวชฺชโย อัยเย เอวมาท
 "มา กริ อัยเย ปุเร กิณฺจิ อทาลิ. ยทา อโรคา อโหสิ; ตทา,
 ยํ อิจฺฌเยยาสิ, ตํ ทชฺชเยยาสิติ. "เอว อาริยาติ โข โส

โทวาริโก ชั่วกั๊สส โกมารภักจัสส ปฏิสลุดันตฺวา, เยน เสฏฺฐจิกริยา;
 เตนุปลังกมิ; อุปปลังกมิตฺวา เสฏฺฐจิกริยา เอตทโวจ “เวชฺชโช อัยเย
 เขวมาห “มา กิร อัยเย ปุเร กิณฺจิ อทาสี. ยथा อโรคา
 อโหติ; ตทา, ยํ อิจฺฉเยยาสี, ตํ ทชฺชเยยาสีติ. “เตน हि ภณ
 โทวาริก เวชฺชโช อาคัจฉตฺตุติ. “เอว อัยเยติ โข โส โทวาริโก
 เสฏฺฐจิกริยาย ปฏิสลุดันตฺวา, เยน ชั่วโก โกมารภักโจ, เตนุปลังกมิ;
 อุปปลังกมิตฺวา ชั่วกํ โกมารภักจํ เอตทโวจ “เสฏฺฐจิกริยา ตํ อาจริย
 มํกํโกสตีติ. อวโช ชั่วโก โกมารภักโจ, เยน เสฏฺฐจิกริยา, เตนุปลังกมิ;
 อุปปลังกมิตฺวา เสฏฺฐจิกริยาย วิการํ สลิลักเขตฺวา เสฏฺฐจิกริยา เอตทโวจ
 “ปฺลเตน เม อัยเย ลับบิํนา อตฺโถติ. อวโช เสฏฺฐจิกริยา ชั่วกั๊สส
 โกมารภักจัสส ปสฺสตี ลับบิํ ทาเปสิ. อวโช ชั่วโก โกมารภักโจ ตํ
 ปสฺสตี ลับบิํ นานาเกสฺสชฺเชहि นิปฺปจิตฺวา เสฏฺฐจิกริยา มํลฺงเก อุตฺตานํ
 นิปชฺชาเปตฺวา นัตถฺตุโต อทาสี. อวโช ตํ ลับบิํ นัตถฺตุโต ทินฺนํ
 มุขโต อุกคฺคฺฉนิ. อวโช เสฏฺฐจิกริยา ตํ ปฏิกคฺเห นุญฺจฺหิตฺวา
 ทาสี อาณมาเปสิ “ห็นฺท เช อิมํ ลับบิํ มัจฺจุนา คณฺหาหิตี. อวโช
 ชั่วกั๊สส โกมารภักจัสส เอตทโหติ “อิจฺฉริยํ วต โภ,” ยาว ลุขาย
 ชรณํ, ยตฺริ हि นาม อิมํ ฉทฺทณียธมฺมํ ลับบิํ มัจฺจุนา คาหาเปสฺสตีติ.
 พหุภานิ จ เม มหคฺคฺขานิ มหคฺคฺขานิ เกสฺสชฺชานิ อุปคฺตานิ. กิมีปฺมามํ
 กิณฺจิ เทยธมฺมํ ทสฺสตีติ. อวโช เสฏฺฐจิกริยา ชั่วกั๊สส โกมารภักจัสส
 วิการํ สลิลักเขตฺวา ชั่วกํ โกมารภักจํ เอตทโวจ “กิสฺส ต्वํ อาจริย

นิปาเตตฺวาติปิ ปาโจ. * อิทํ ปาจฺทวํ ยุโรปฺยิปโตถเก น ทิสฺสตี.

วิมโนลิตี. “อิธ เม เขตตโหสิ “อัฉริย วัต โภ, ยาว ลุขาย
 ฆรณิ, ยัตริ หิ นาม อิม ฌัตถนียธัมม สัมปปี ปัจจนา คาหาเปสฺสตี.
 พหุทานิ จ เม มหัคคฆานิ มหัคคฆานิ เกลลชฺชานิ อุปคตานิ. กัมมัมมาย กิณฺจ
 เทยฺยธัมม ทสฺสตีตี. “มย โข อาจริย ชาคาริกา นาม อุปขานาเมตฺสส
 สลฺลภมสฺส. วรเมต สัมปปี ทาสานํ วา กัมมกรณํ วา ปาตัพพกัณฺณ วา
 ปที่ปกรณํ วา อาลิตตํ. มา ตวึ อาจริย วิมโน อโหสิ, น เต
 เทยฺยธัมโม หายิสฺสตีตี. อตโฆ ชิวโก โกมารภักโข เสฏฺฐิจิริยา
 สัตตวสฺสสิกํ ลีลาพาธํ เอगेเนว วัตถุกัมเมน อปกัชฺฌมิ. อตโฆ เสฏฺฐิจิริยา
 อโรคา สมานา ชิวกสฺส โกมารภักจสฺส จัตตาริ สหสฺสทานิ ปาทาสิ.
 ปตฺโต “มาตา เม อโรคา จิตาติ จัตตาริ สหสฺสทานิ ปาทาสิ. สุนิสสา
 “ลลิตฺตุ เม อโรคา จิตาติ จัตตาริ สหสฺสทานิ ปาทาสิ. เสฏฺฐิจิ
 คหปติ “ภริยา เม อโรคา จิตาติ จัตตาริ สหสฺสทานิ ปาทาสิ
 ทาสลฺบํ ทาสลฺบํ อัสสรลฺบํ อทาสิ. อตโฆ ชิวโก โกมารภักโข
 ตานิ โสฬสสหสฺสทานิ อาทาย ทาสลฺบํ ทาสลฺบํ อัสสรลฺบํ, เยน
 ราชคหํ, เตเน บักกามิ; อนุปฺพุเพเน, เยเน ราชคหํ เยเน อภโย
 ราชกุมาริ, เตเนปฺลังกมิ; อุปฺลังกมิตวํ อภยํ ราชกุมาริ เขตตโวจ
 “อิทํ เม เทว ปจฺมกัมมํ โสฬสสหสฺสทานิ ทาโส จ ทาสี จ อัสสรโก
 จ. ปฏิกคฺคินฺหาตุ เม เทโว โปสวานิกนฺตี. “อถ ภาเน ชิวก
 ตฺยหิเยว ๑ โหตุ, อัมมิกกัณฺจ ๒ อณฺเฑปุเร นิเวสนํ มาเปหิตี. “เฮว
 เทวาติ โฆ ชิวโก โกมารภักโข อภยสฺส ราชกุมารสฺส ปฏิสสฺสณิตวํ

อภัยสิทธิ์ ราชกุมารสิทธิ์ อันเดปเร นิเวสน์ มาเปลิ.

เตน โซ ปน สมเยน รับโอบ มาครัสส์ เสนียัสส์ พิมพิลารัสส์
ภคินท์ลาพาโร โหติ. สาฎกา โดหิตะหิ มกซ์ยันตี. เทวโย ทิสวา
อุปัณณ์เทนตี “อุตุนี้ทานิ เทโว, ปุบ્เบ เทวัสส์ อุปัณณ์, น จิริสเสว”
เทโว วิชายัสส์ตีติ. เตน ราชา มังกุ โหติ. ออโซ ราชา มาครโ
เสนโย พิมพิลาโร อภัย ราชกุมาร เอตทโว “มัย्हิ โซ ภณ
อภย ตาติโส อาพาโร: สาฎกา โดหิตะเตน มกซ์ยันตี. เทวโย ทิสวา
อุปัณณ์เทนตี “อุตุนี้ทานิ เทโว, ปุบ્เบ เทวัสส์ อุปัณณ์, น
จิริสเสว เทโว วิชายัสส์ตีติ. อิงฆ ภณ อภย ตาติส เวชช
ชานาหิ, โย มํ ดิกกัจฉะยยาติ. “อญ เทว อัมหากัง ชิวโก เวชโซ
ตรุणे ภทฺโรโก, โส เทว ดิกกัจฉัสส์ตีติ. “โตน ทิ ภณ อภย
ชิวก เวชช อาณาเปติ. โส มํ ดิกกัจฉัสส์ตีติ. ออโซ อภโย
ราชกุมาร ชิวก โกมารกัจโจ อาณาเปลิ “คัจฉ ภณ ชิวก ราชานํ
ดิกกัจฉาตีติ. “เอว เทวาติ โซ ชิวโก โกมารกัจโจ อภัยสิทธิ์
ราชกุมารัสส์ ปฐัสส์สุณิตฺวา นเสน เภลลชช อาทาย, เยน ราชา
มาครโ เสนโย พิมพิลาโร เตนุปลังกมิ; อุปลังกมิตฺวา ราชานํ มาคร
เสนโย พิมพิลาโร เอตทโว “อาพารํ เต เทว บัลลามีติ.” ออโซ
ชิวโก โกมารกัจโจ รับโอบ มาครัสส์ เสนียัสส์ พิมพิลารัสส์ ภคินท์ลาพาโร
เอเกเนว อาเลเปเน อปกัฑมิ. ออโซ ราชา มาครโ เสนโย

๑ น จิรันตปิ ปาโ. ๒ ย. อาพารํ เทว บัลลามาติ.

พิมพิลาโร อโรโค สมานะ บัณฺฑิ อิตถิสถานิ สัพพะลังการํ วิญฺญาเปตฺวา
โอมุญฺจาเปตฺวา ปุณฺณํ การุเปตฺวา ชีวกํ โกมารกัจจํ เอตทโวจ
“เอตํ ภณเณ ชีวกํ บัณฺฑินํ อิตถิสถานิ สัพพะลังการํ ตุຍ्हํ โหตุติ.
“อถิ เทว, อธิการํ เม เทโว สรตุติ. “เตน हि ภณเณ ชีวก
มํ อุပ္ปัญฺหํ อิตถิคารบฺบํ พุทฺธบฺบํ ภาทฺธสํ ภาทฺธสํ. “เอว เทวาติ
โซ ชีวโก โกมารกัจจโง วัณโณ มาคธัสส เสนียัสส พิมพิลาโร สัจจัสส โสสิ.

เตน โซ ปน สมเยน ราชคหกัถัสส เญจัสส สัตถวัสสโก
สัสสาพาโร โหติ. พหุ มหันตํ มหันตํ ทิสสาปาโมกฺกชา เวชชา
ชาคณฺณตฺวา ติกิจณฺณตฺวา นาลักขิณํ อโรคํ กาคุ, พหุ หิริวัณโณ อาทาย
อคมฺมํ. อบฺบิ เวชเชหิ ปัจจักขาโต โหติ: เอกัจเจ เวชชา เอวมาหํ
“บัณฺฑมํ ทิวสํ เญจํ คหปติ กาลํ กริสฺสตีติ, เอกัจเจ เวชชา
เอวมาหํ “สัตถมํ ทิวสํ เญจํ คหปติ กาลํ กริสฺสตีติ. อถโซ
ราชคหกัถัสส เนคมัสส เอตทโหสิ “อโย โซ เญจํ คหปติ พหุปกาวโร
วัณโณ เจว เนคมัสส จ, อบฺบิ เวชเชหิ ปัจจักขาโต: เอกัจเจ
เวชชา เอวมาหํ “บัณฺฑมํ ทิวสํ เญจํ คหปติ กาลํ กริสฺสตีติ,
เอกัจเจ เวชชา เอวมาหํ “สัตถมํ ทิวสํ เญจํ คหปติ กาลํ
กริสฺสตีติ. อโย จ วัณโณ ชีวโก เวชโซ ตรุโณ ภาทฺธโร, ยันฺณุน
มโย ราชานํ ชีวกํ เวชชํ ยาเจยฺยยาม เญจํ คหปติ ติกิจณฺณตฺวา.
อถโซ ราชคหโก เนคโม, เยน ราชานํ มาคธโร เสนโย พิมพิลาโร,
เตนุปฺปลิงกมิ; อุปฺปลิงกมิตฺวา ราชานํ มาคธโร เสนโย พิมพิลาโร เอตทโวจ

“อัย เทว เสฏฐี คหปติ พหุปรกาโร เทวัสส เจว เนคมัสส จ,
 อัมมิง เวชเชหิ มัจฉักขาโต: เอกัจเจ เวชชา เอวมาหุสุ “มัจฉามิ
 ทิวล เสฏฐี คหปติ กาลิ กริสสตีติ, เอกัจเจ เวชชา เอวมาหุสุ
 “ลัตถมม ทิวล เสฏฐี คหปติ กาลิ กริสสตีติ. สาธุ เทโว ชีวก
 เวชช อานาเปตุ เสฏฐี คหปติ ติกิฉิตฺตํ. อถโข ราชา มาคโธ
 เสนโย พิมพิลาโร ชีวก โโกมารกัจจ อานาเปสิ “คัจฉ ภเน ชีวก,
 เสฏฐี คหปติ ติกิฉนาหิ. “เอว เทวาติ โข ชีวโก โโกมารกัจโจ
 วัจโณ มาคธัสส เสนยัสส. พิมพิลาโร ปฏิสสนฺติว, येन เสฏฐี
 คหปติ, เตนุปลังกมิ; อุปลังกมิต्वा เสฏฐิสส คหปตัสส วิการ
 สลลิกเขตว เสฏฐี คหปติ เอตทโวจ “สงหาณตํ คหปติ อโรค
 กเรย्य,“ ก็ เม อัสส เทยยธम्मโมติ. “สัพพิ สาปเตยยच्च เต
 อาจริย โหตุ อหัง เต ทาสิต. “ลักขลิ ปน ต्व คหปติ
 เอगेเน บัลลเสน ลัตถ มาเส นิบ্বชิตฺตํ. “ลักโกมहि อาจริย เอगेเน
 บัลลเสน ลัตถ มาเส นิบ্বชิตฺตํ. “ลักขลิ ปน ต्व คหปติ ทุตฺเตเน
 บัลลเสน ลัตถ มาเส นิบ্বชิตฺตํ. “ลักโกมहि อาจริย ทุตฺเตเน
 บัลลเสน ลัตถ มาเส นิบ্বชิตฺตํ. “ลักขลิ ปน ต्व คหปติ
 อุตฺตาโน ลัตถ มาเส นิบ্বชิตฺตํ. “ลักโกมहि อาจริย อุตฺตาโน
 ลัตถ มาเส นิบ্বชิตฺตํ. อถโข ชีวโก โโกมารกัจโจ เสฏฐี
 คหปติ มัจฉเก นิบ্বชชาเปตว” มัจฉเก สัมพนฺธิว สีสจจวิ
 อุปปาเฐตว” สัพพิ วิมาเมตว เทว ปาณเก นีหริตว ชนัสส ทสเสสิ

“บัลลภ” อิม เทว ปาณเก เอก ชุทฺทกํ เอก มหัลลภ. เย
 เต อาริยา เอวมาหุ “บัณฺณํ ทิวลํ เสฏฺฐํ คหปติ กาสํ
 กริสฺสตีติ, เตหายํ มหัลลโก ปาณโก ทิฏฺฐโ. บัณฺณํ ทิวลํ เสฏฺฐํ จิสฺส
 คหปติสฺส มัตตลฺลคํ ปริยาทยิสฺสตี. มัตตลฺลคํ จิสฺส ปริยาทานา เสฏฺฐํ
 คหปติ กาสํ กริสฺสตี. สุกฺทิฏฺฐโ เตหิ อาริเยหิ. ยะมํ เต อาริยา
 เอวมาหุ “ลัตตมํ ทิวลํ เสฏฺฐํ คหปติ กาสํ กริสฺสตีติ, เตหายํ
 ชุทฺทโก ปาณโก ทิฏฺฐโ. ลัตตมํ ทิวลํ เสฏฺฐํ จิสฺส คหปติสฺส มัตตลฺลคํ
 ปริยาทยิสฺสตี. มัตตลฺลคํ จิสฺส ปริยาทานา เสฏฺฐํ คหปติ กาสํ กริสฺสตี.
 สุกฺทิฏฺฐโ เตหิ อาริเยหิ. ลัพพินิ มํปฺปจฺฉนาเทว” ลัตตจฺฉริ
 ลัพพเทว อาเลเป อทาลิ. ออโข เสฏฺฐํ คหปติ ลัตตาทิสฺส
 อจฺจเยน ชีวํ โกมารภจฺจํ เขตฺทโวจ. “นาหํ อาริย ลักโกมิ
 เอเกน บัลลเณ ลัตต มาเล นิบฺบจฺจิตฺตํ. “นํ เม ตวํ คหปติ
 ปฏิสฺสฺสนิ “ลักโกมฺหํ อาริย เอเกน บัลลเณ ลัตต มาเล นิบฺบจฺจิตฺตํ.
 “ลจฺจหา อาริย ปฏิสฺสฺสนิ, อปาหํ มริสฺสํ, นาหํ ลักโกมิ เอเกน
 บัลลเณ ลัตต มาเล นิบฺบจฺจิตฺตํ. “เตน หิ ตวํ คหปติ ทฺติเยน
 บัลลเณ ลัตต มาเล นิบฺบจฺจิตฺตํ. ออโข เสฏฺฐํ คหปติ ลัตตาทิสฺส
 อจฺจเยน ชีวํ โกมารภจฺจํ เขตฺทโวจ “นาหํ อาริย ลักโกมิ
 ทฺติเยน บัลลเณ ลัตต มาเล นิบฺบจฺจิตฺตํ. “นํ เม ตวํ คหปติ
 ปฏิสฺสฺสนิ “ลักโกมฺหํ อาริย ทฺติเยน บัลลเณ ลัตต มาเล นิบฺบจฺจิตฺตํ.
 “ลจฺจหา อาริย ปฏิสฺสฺสนิ, อปาหํ มริสฺสํ, นาหํ ลักโกมิ ทฺติเยน

บัลลังก์ ลัดต มาเล นิบัชชิตุนตี. “เตน หิ ตัว คหปติ อุตตนาโน
 ลัดต มาเล นิบัชชาหิตี. ออช เลงูจี คหปติ ลัดดาหัลล อัจเจน
 ชวก โกมารภัจจ เอตทโวจ “นาหิ อางริย ลักโกมิ อุตตนาโน ลัดต
 มาเล นิบัชชิตุนตี. “นนุ เม ตัว คหปติ ปฏิสลฺลณ “ลักโกมหิ
 อางริย อุตตนาโน ลัดต มาเล นิบัชชิตุนตี. “ลัจจาหิ อางริย
 ปฏิสลฺลณ; อปาหิ มริสสามิ, นาหิ ลักโกมิ อุตตนาโน ลัดต มาเล
 นิบัชชิตุนตี. “อหังเง ตั คหปติ น วเทยฺย, เอตตัมปิ ตัว น
 นิบัชเชยฺยาลิ; อัจจ ปฏิกัจเจวาลิ” มยา ภาโต “ตีหิ ลัดดาเหติ
 เลงูจี คหปติ อโรโค ภวิสสตีติ. อญฺเจะติ คหปติ อโรโคสิ, ชานาหิ:
 ก็ เม เทยฺยธมฺโมติ. “ลัพพิ สาปเตยฺยณฺจ เต อางริย โหตุ,
 อหังเง เต ทาโสติ. “อลิ คหปติ, มา เม ตัว ลัพพิ สาปเตยฺย
 อทาลิ, มา จ เม ทาโส; รัมโบ สตสหัลล เทหิ มยฺหิ สตสหัลลันตี.
 ออช เลงูจี คหปติ อโรโค สมาน รัมโบ สตสหัลล อทาลิ
 ชวกัลล โกมารภัจจัลล สตสหัลล.

เตน โช ปน สมเยน พาราณเลยฺยกัลล เลงูจีปุตตัลล โมกขจิกาย
 กิพินตัลล อนัตตคณฺจาพาโร โหติ. เตน ยาคุป ปิตา น สัมมาปริณาม
 คัจฉติ, ภูตตัม ภูตตัม น สัมมาปริณาม คัจฉติ, อัจจาโรปิ บัลลวาโรปิ น
 ปคฺโคณ. โส เตน กิโส โหติ อูโช ทุพฺพนโน อุมฺบณฺทุมฺบณฺทุกขาโต
 ธมฺมณฺตณฺตคตฺโต. ออช พาราณเลยฺยกัลล เลงูจีลล เอตทโหติ
 “มยฺหิ โช ปุตตัลล ตาติโส อาพาโร: ยาคุป ปิตา น สัมมาปริณาม

คัจฉติ, ภัตตัมภี ภุตตัม น สัมมาปริณามัง คัจฉติ, อุจจาโรปิ บัลลสาโวปิ น
 ปคุโณ. โส เตน กิโส ลูโข ทุพฺพพัฒฺตโน อุပ္ปันนํทุပ္ปันนํทุกขาโต
 ธมฺมิลลํถตคคฺคโต, ยันฺนุนาหํ ราชคหํ คันฺธวํ ราชานํ ชวํ เวชช
 ยาเจยฺยํ ปุตฺตํ เม ติกิञฺจิตฺตํ. อโฆ พารานฺเฌยโก เสฏฺฐิ
 ราชคหํ คันฺธวํ, เยน ราชา มาคโธ เสนโย พิมฺพิสาวโร, เตนุปลังกมิ;
 อุปปลังกมิตฺวา ราชานํ มาคธํ เสนยํ พิมฺพิสาวโร เขตฺตวโจ “มัยฺหํ
 โฆ เทว ปุตฺตํสสํ ตาทีโส อาพาโธ: ยาคุํปี บัฏา น สัมมาปริณามัง
 คัจฉติ, ภัตตัมภี ภุตตัม น สัมมาปริณามัง คัจฉติ, อุจจาโรปิ บัลลสาโวปิ น
 ปคุโณ. โส เตน กิโส ลูโข ทุพฺพพัฒฺตโน อุပ္ปันนํทุပ္ปันนํทุกขาโต
 ธมฺมิลลํถตคคฺคโต. สากุ เทโว ชวํ เวชช อาณาเปตุ ปุตฺตํ เม
 ติกิञฺจิตฺตํ. อโฆ ราชา มาคโธ เสนโย พิมฺพิสาวโร ชวํ โกมารภจฺจิ
 อาณาเปติ “คัจฉน ภเว ชวํ, พารานฺตี คันฺธวํ พารานฺเฌยกํ
 เสฏฺฐิปปุตฺตํ ติกิञฺจิตฺตํ. “เอว เทวาติ โฆ ชวโก โกมารภจฺจิ รัณฺโณ
 มาคธํสสํ เสนยํสสํ พิมฺพิสาวํสสํ ปฏฺฐิสฺสณฺณิตฺวา พารานฺตี คันฺธวํ,
 เยน พารานฺเฌยโก เสฏฺฐิปปุตฺโต, เตนุปลังกมิ; อุปปลังกมิตฺวา
 พารานฺเฌยกํสสํ เสฏฺฐิปปุตฺตํสสํ วิการํ สลลํกเขตฺวา ชนํ ชุตฺตสาเวตฺวา
 ติโรกรณํ ปริกขิปปิตฺวา ถมฺมเก อุปนิพนฺธิตฺวา” ภริยํ ปุโรโต จเปตฺวา
 ชุทฺทจฺฉนํ อุပ္ปายาญฺเจตฺวา” อนฺตคคฺคจฺจิ นหริตฺวา ภริยาย ทสฺสเสติ “บัลล
 เต สามีกํสสํ อาพาธํ. อิมินา ยาคุํปี บัฏา น สัมมาปริณามัง
 คัจฉติ, ภัตตัมภี ภุตตัม น สัมมาปริณามัง คัจฉติ, อุจจาโรปิ บัลลสาโวปิ น

ปคุโน. อิมินายํ กิโธ ลูโข ทพฺพณฺโณ อุมฺมํชํทุมฺมํชํทุกขาโต
 ธมฺมณฺตํนํตคฺคํโตติ อํตคฺคณฺจํ วินเวเจตฺวา อํตานิ ปฏฺปิเวเสตฺวา
 อทฺรจฺฉวํ สัพเพตฺวา อาเลมฺมํ อทาลิ. อตฺโข พารวณฺเสยฺยโก
 เสฏฺฐิ จิปฺตโต น จิรํสฺส อโรโค อโหสิ. อตฺโข พารวณฺเสยฺยโก
 เสฏฺฐิ จี “ปฺตโต เม อโรโค จิตฺติ ชีวกํสฺส โกมารกจฺจํสฺส โสฬส
 สหํสฺสานิ ปาทาลิ. อตฺโข ชีวโก โกมารกจฺโจ ตานิ โสฬส สหํสฺสานิ
 อาทาย ปฺนทเว ราชคหํ มจฺจํจจฺฉนิ.

เตน โข ปน สมเยน อุษฺเชนียํ รัวโณ มจฺจํชิตฺตํ มจฺจํทุโรคาพาโธ
 ไทติ. พหุ มหํตฺตา มหํตฺตา ทิสฺวาปาโมกฺขา เวชฺชา อาคํนฺตฺวา
 ติกิจฺฉนฺตฺตา นาลักขํสฺส อโรโค กาทุ, พหุ หิรัวณํ อาทาย อคมฺส.
 อตฺโข ราชา มจฺจํชิตฺโต รัวโณ มาคธํสฺส เสนียํสฺส พิมฺพิลาโรสฺส
 สันติกเก ทฺตํ ปาเหสิ “มยฺหิ โข เทว” ตาทิโส อาพาโธ. สาทุ
 เทโว ชีวกํ เวชฺชํ อาณาเปตฺว, โส มํ ติกิจฺฉนฺตํสฺสตีติ. อตฺโข ราชา
 มาคธโ สนิโย พิมฺพิลาโร ชีวกํ โกมารกจฺจํ อาณาเปติ “คจฺฉ
 ภาเนน ชีวก, อุษฺเชนียํ คณฺตฺวา ราชานํ มจฺจํชิตํ ติกิจฺฉนาหิตี “เอว
 เทวาทิ โข ชีวโก โกมารกจฺโจ รัวโณ มาคธํสฺส เสนียํสฺส
 พิมฺพิลาโรสฺส ปฏฺฐิสฺสณฺตฺวา อุษฺเชนียํ คณฺตฺวา, เยน ราชา มจฺจํชิตฺโต,
 เตนปฺลํกมิ; อูปฺลํกมิตฺวา รัวโณ มจฺจํชิตฺตํ วิการํ สลลํกเขตฺวา
 ราชานํ มจฺจํชิตํ เอตทโวจ “สํบํบิ เทว นิบํบิ จิสฺสามิ, ตํ เทโว
 ปวิสฺสตีติ. “อถ ภาเนน ชีวก, ยนฺเต สลลํกา วิมา สํบํบิมา

• ยโรมยิปโตเก อยํ ปาโจ น ไทติ. • อยํมยํ ตตฺถ น ทิสฺสตีติ.

อโรคี กาคู, ตํ กโรหิ. เชคุจัน เม สัมปปี ปฏิกุกุสันตี. ออโข
 ชวักกัสส โกมารภักจัสส เอตทโหสิ “อิมัสส โข วัณโณ ตาทิโส
 อาพาโธ, น ลักกา มยา วินา สัมปปีนา อโรคี กาคู. ยันนุนาหํ
 สัมปปี นิปปเจยยํ กสาวรฉณํ กสาวคณํ กสาวรสันตี. ออโข ชวโก
 โกมารภักโจ นานาเกสัชเชหิ สัมปปี นิปปจี กสาวรฉณํ กสาวคณํ
 กสาวรตํ. ออโข ชวักกัสส โกมารภักจัสส เอตทโหสิ “อิมัสส โข
 วัณโณ สัมปปี ปัตติ ปริณามเณตํ อุตฺเทกํ ทัสสติ. จันฑายํ
 ราชา มาตาเปยฺยยาปิ มํ. ยันนุนาหํ ปฏิกัจเจว อาปุจฺเจยฺยณตี.
 ออโข ชวโก โกมารภักโจ, เยน ราชา ปัจฺชโชโต, เตนุปลังกมิ;
 อุลปลังกมิตฺวา ราชาเน ปัจฺชโชโต เอตทโวจ “มยํ โข เทว เวชฺชา
 นาม ตาทิเสน มุหุตฺเตเน มุลานิ อุตฺตราม เกสัชชานิ สัหราม.
 สากุ เทโว วาหนาคาเรสุ จ ทฺวารesu จ อาณาเปตุ “เยน วาหเนน
 ชวโก อิจฺฉติ, เตเน วาหเนน คัจฉตุ; เยน ทฺวารเณ อิจฺฉติ, เตเน
 ทฺวารเณ คัจฉตุ; ยํ กาลํ อิจฺฉติ, ตํ กาลํ คัจฉตุ; ยํ กาลํ
 อิจฺฉติ, ตํ กาลํ ปวิสตุติ. ออโข ราชา ปัจฺชโชโต วาหนาคาเรสุ จ
 ทฺวารesu จ อาณาเปติ “เยน วาหเนน ชวโก อิจฺฉติ, เตเน
 วาหเนน คัจฉตุ; เยน ทฺวารเณ อิจฺฉติ, เตเน ทฺวารเณ
 คัจฉตุ; ยํ กาลํ อิจฺฉติ, ตํ กาลํ คัจฉตุ; ยํ กาลํ อิจฺฉติ,
 ตํ กาลํ ปวิสตุติ. เตเน โข ปน สมเยเน วัณโณ ปัจฺชโชตัสส
 ภัทฺทวติกา นาม หัตถินิกา บัลลวาลโยชนิกา โหติ. ออโข ชวโก

• ยุโรปัยโปตฺถเก อยํ ปาโง น บัลลวายติ.

โกมารภักโจ รัญโฌ บัชโชตัสส ตัม ลัมบี อุปนาเมสิ “กถาว
เทโว บัวตติ. ออช ชิวโก โกมารภักโจ ราชานัม บัชโชตัม ลัมบี
ปาเยตฺวา หัตถิสาลัม คันตฺวา ภักทวติกาย หัตถินิกาย นครัมหา
นิมฺปติ. ออช รัญโฌ บัชโชตัสส ตัม ลัมบี บัด ปริณามเนตัม
อุทเทกัม อทาลิ. ออช ราชานัม บัชโชโต มนุสฺสเณ เอตทโวจ “ทญฺเฐน
ภณเณ ชิวเกณ ลัมบี ปายิตมฺหิ. เตนหิ ภณเณ ชิวกัม เวชช
วิจนาจาติ. “ภักทวติกาย เทว หัตถินิกาย นครัมหา นิมฺปโตติ.
เตน โช ปณ สมเยน รัญโฌ บัชโชตัสส กาโก นาม ทาโส
สัจฺฉโยชนิกโก โหติ อมณฺสเสน ปญฺจิจฺจ ชวาโต. ออช ราชานัม บัชโชโต
กาทัม ทาสัม อาณาเปสิ “คัจฉน ภณเณ กาก, ชิวกัม เวชช นินฺวตฺเตหิ
“ราชานัม ตัม อาจริย นินฺวตฺตาเปตฺติ. เอเต โช ภณเณ กาก เวชชา
นาม พหุมายา. มา จัสส กิลฺลิจิ ปญฺจิคฺคเหสฺสติ. ออช กาโก ทาโส
ชิวกัม โกมารภักโจ อัมตรามัคเค โกตัมพิย สัมภาวะสิ ปาตราชัม กโรนตัม.
ออช กาโก ทาโส ชิวกัม โกมารภักโจ เอตทโวจ “ราชานัม ตัม อาจริย
นินฺวตฺตาเปตฺติ. อาคเมหิ ภณเณ กาก, ยาว ภุณฺขามิ.” หนันต ภณเณ กาก
ภุณฺขัสสฺสูติ. “อรัม อาจริย, รัญณามฺหิ อาณนฺตโต “เอเต โช ภณเณ กาก
เวชชา นาม พหุมายา. มา จัสส กิลฺลิจิ ปญฺจิคฺคเหสฺสติ. เตน โช ปณ
สมเยน ชิวโก โกมารภักโจ นเชน เกลลชช โอลุมเปตฺวา อามลกัลล
ชาตติ ปานียัลล บัวติ. ออช ชิวโก โกมารภักโจ กาทัม ทาสัม

• ย. ภุณฺขาม.

เอตทโวจ “หันท ภณ กาก ขามลกันจ ขาท ปานีณจ บัวัสสูติ.
 อตโข กาโก ทาโส “อโย โข เวชโซ ขามลกันจ ขาทติ ปานีณจ
 บัวัติ, น อรหติ กิณจ ปาปกั โหตุณติ อุปัตตมามลกันจ ขาทิ ปานีณจ
 อปายิ. ตัสส ตัง อุปัตตมามลกันจ ขาทิตัง ตตฺเถว นิจจาเรสิ. อตโข
 กาโก ทาโส ชีวกัง โโกมารภจจ เอตทโวจ “อตฺถิ เม อจวิย
 ชีวตฺตนิติ. “มา ภณ กาก ภายิ. ตวัณเฆว อโรโค ภวิสฺสสิ ราชชา จ.
 จันโท โส ราชชา ขาตาเปยยาบี มัง, เตนาหัง น นิวัตตมาตี
 ภัททวตฺติกั หัตตนิณิกั กากัสส นิยยาเทตวา, เยน ราชคหิ, เตน บักกามิ;
 ขนุปฺพเพน, เยน ราชคหิ เยน ราชชา มาคโธ เสนิโย พิมพิลาโร,
 เตนุปฺปลงกมิ; อุปฺปลงกมิตวา วัณโธ มาคธัสส เสนิยัสส พิมพิลาโร
 เอตมตฺถิ อโรเจสิ. “อฏฺฐิ จ ภณ ชีวก อกาลิ, ยมิง น นิวัตโต;
 จันโท โส ราชชา ขาตาเปยยาบี ตันติ. อตโข ราชชา บัชโชโต
 อโรโค สมานิ ชีวกัสส โโกมารภจจัสส สันติเก ทุตฺต ปาเหสิ “อาคัจฉตฺ
 ชีวโก, วโร ทัสสาลมิติ. “อลัง เทว,” อธิการิ เม เทโว สรรตฺติ.
 เตน โข ปณ สมนเณ วัณโธ บัชโชตัสส สิเวยฺยัก ทุสฺสยัค
 อุပ္ปันนัง โหติ พหุณนํ ทุสฺสณนํ พหุณนํ ทุสฺสยคณนํ พหุณนํ ทุสฺสยคฺคณนํ
 พหุณนํ ทุสฺสยคฺคณนํ พหุณนํ ทุสฺสยคฺคณนํ พหุณนํ ทุสฺสยคฺคณนํ พหุณนํ
 ปาโมกฺขณจ อุตตมณจ ปวรัณจ. อตโข ราชชา บัชโชโต ตัง
 สิเวยฺยัก ทุสฺสยัค ชีวกัสส โโกมารภจจัสส ปาเหสิ. อตโข ชีวกัสส
 โโกมารภจจัสส เอตทโหสิ “อิทัง โข เม สิเวยฺยัก ทุสฺสยัค วัณวา

บ๊วยโซเดน ปหิต พหุณัน ทูลสถาน พหุณัน ทูลสยุดาน พหุณัน
ทูลสยุดตาน พหุณัน ทูลสยุดลหัสถาน พหุณัน ทูลสยุดลหัสถาน
อัครคัจจ เสฏฐัจจ ปาโมกซ์ฉัจจ อุตตมัจจ ปวรัจ. นยิมิ อัมโบ
โกจิ บัจจหติ ปริภุชิตุ อัมบัตริ เดน ภควตา อรหตา สัมมาสัมพุทเธน
รวัณวา วา มาคเณ เสนเณน พิมพิลาเรนาติ.

เดน โซ ปน สมนเณ ภควโต กาโย ไทสาภิสันโน โหติ.
อดโซ ภควา ขายัสมันตํ ขานันท์ อามันเตติ “ไทสาภิสันโน โซ
ขานันท์ ตถาคตัสส กาโย. อัจฉติ ตถาคโต วิเรณํ ปาตุณฺติ.
อดโซ ขายัสมา ขานันท์โต, เณ ชั่วโก โภมารภัจโจ เดนุปลังกมิ;
อุปลังกมิตฺวา ชั่วกํ โภมารภัจจํ เอตทโวจ “ไทสาภิสันโน โซ ขาวุโส
ชั่วกํ ตถาคตัสส กาโย. อัจฉติ ตถาคโต วิเรณํ ปาตุณฺติ. “เดน
หิ ภันเต ขานันท์ ภควโต กายํ กติปาหํ ลินเหถาติ. อดโซ
ขายัสมา ขานันท์โต ภควโต กายํ กติปาหํ ลินเหตฺวา, เณ ชั่วโก
โภมารภัจโจ เดนุปลังกมิ; อุปลังกมิตฺวา ชั่วกํ โภมารภัจจํ เอตทโวจ
“ติณฺท์โธ โซ ขาวุโส ชั่วกํ ตถาคตัสส กาโย. ยัสสทานิ กาลํ
มัญญสฺสิติ. อดโซ ชั่วกัสส โภมารภัจจัสส เอตทโหสิ “น โซ เม ตํ
ปฏฺฐูมิ, โยหํ ภควโต โอฬาริกํ วิเรณํ ทเพยฺย. ยันฺนุนาหํ ตีณิ
อุปปลหัตถานิ นานาภณฺตฺตฺเตหิ ปริภาเวตฺวา ตถาคตัสส อุปนาเมยฺยณฺติ.
อดโซ ชั่วโก โภมารภัจโจ ตีณิ อุปปลหัตถานิ นานาภณฺตฺตฺเตหิ
ปริภาเวตฺวา, เณ ภควา, เดนุปลังกมิ; อุปลังกมิตฺวา เอกํ อุปปลหัตถํ
ภควโต อุปนาเมสิ “อิมํ ภันเต ภควา ปจฺฉํ อุปปลหัตถํ อุปลีฆตุ.

อิทํ ภควันตํ ทล็กัชัตตุํ วิเรเจสัสสตี, ทุติยํ อุปลัหัตถํ ภควโต
 อุปนาเมสิ “อิมํ ภันเต ภควา ทุติยํ อุปลัหัตถํ อุปัสสมตุ. อิทํ
 ภควันตํ ทล็กัชัตตุํ วิเรเจสัสสตี, ตติยํ อุปลัหัตถํ ภควโต
 อุปนาเมสิ “อิมํ ภันเต ภควา ตติยํ อุปลัหัตถํ อุปัสสมตุ. อิทํ
 ภควันตํ ทล็กัชัตตุํ วิเรเจสัสสตี, เหวํ ภควโต สมตัสสา ย วิเรจนํ
 ภวิสสตีติ. ขณโข ชิวโก โกมารภักโข ภควโต สมตัสสา ย วิเรจนํ
 ทัตถวา ภควันตํ อภิวาเทตวา ปทักขิณํ กัตถวา ปักกามิ. ขณโข
 ชิวักัสส โกมารภักจัสส พหิทวารโกฏฐกา นิกขันตัสส เอตทโหสิ
 “มया โข ภควโต สมตัสสา ย วิเรจนํ ทินัน, โทสาภินันโน ตถาคตัสส
 กาโย, น ภควันตํ สมตล็กัชัตตุํ วิเรเจสัสสตี, เอกุณตล็กัชัตตุํ ภควันตํ
 วิเรเจสัสสตี, อปัจจ ภควา วิวัตโต นหายุสสตี, นหาคํ ภควันตํ ล็กิ
 วิเรเจสัสสตี; เหวํ ภควโต สมตัสสา ย วิเรจนํ ภวิสสตีติ. ยถาโข ภควา
 ชิวักัสส โกมารภักจัสส เจตสา เจโตปริวัตติกกมณฺเวยาย ฌายัสสมันตํ
 อานันทํ อามันเตสิ “อิตถานันท ชิวักัสส โกมารภักจัสส พหิทวารโกฏฐกา
 นิกขันตัสส เอตทโหสิ “มया โข ภควโต สมตัสสา ย วิเรจนํ ทินัน,
 โทสาภินันโน ตถาคตัสส กาโย, น ภควันตํ สมตล็กัชัตตุํ วิเรเจสัสสตี,
 เอกุณตล็กัชัตตุํ ภควันตํ วิเรเจสัสสตี, อปัจจ ภควา วิวัตโต นหายุสสตี,
 นหาคํ ภควันตํ ล็กิ วิเรเจสัสสตี; เหวํ ภควโต สมตัสสา ย วิเรจนํ
 ภวิสสตีติ. เตนหานันท อุนฺโหนทกํ ปฏฺยิยาเทหีติ. “เอวํ ภันเตติ โข
 ฌายัสสมา อานันโท ภควโต ปฏฺยัสสณฺนิตวา อุนฺโหนทกํ ปฏฺยิยาเทสิ.
 ขณโข ชิวโก โกมารภักโข, เยเน ภควา, เตนุปลังกมิ; อุปปลังกมิตวา

ภควันต์ อภิชาติเตว อภิมันต์ นิสิต; อภิมันต์ นิสิตโน โข ชั่วโก
 โกมารกัจโจ ภควันต์ เขตทวโจ “วิรัตโต ภันเต ภควาติ. “วิรัตโตมิ
 ชั่วกาติ. “อิธ มัยหิ ภันเต พหิทวารโกฏฐกา นิกขันตัสส เขตทโหสิ
 “มยา โข ภควโต สมตัสสา วิเรณํ ทินนํ, โทสาภิสันโน ตถาคตัสส
 กาโย, น ภควันต์ สมตัสสขัตตุ วิเรเจสสติ, เขกุนตัสสขัตตุ ภควันต์
 วิเรเจสสติ, อปิง ภควา วิรัตโต นหายัสสติ, นหาคํ ภควันต์ สก
 วิเรเจสสติ; เขวํ ภควโต สมตัสสา วิเรณํ ภวิสสตีติ. นหายตุ
 ภันเต ภควา, นหายตุ สุกโตติ. อตโฆ ภควา ชุณโหมทกํ นหายิ,
 นหาคํ ภควันต์ สก วิเรเจส, เขวํ ภควโต สมตัสสา วิเรณํ
 อโหสิ. อตโฆ ชั่วโก โกมารกัจโจ ภควันต์ เขตทวโจ “ยาว
 ภันเต ภควโต กาโย ปกตตโต โหติ, อลํ ยุตฺตบิณฑเกนาติ.
 อตโฆ ภควโต กาโย น จิรัสเสว ปกตตโต อโหสิ. อตโฆ ชั่วโก
 โกมารกัจโจ ตํ ลีเวยยกํ ทุสฺสยัค อาทาย, เยน ภควา, เตนุปลังกมิ;
 อุปลังกมิตฺวา ภควันต์ อภิชาติเตว อภิมันต์ นิสิต; อภิมันต์
 นิสิตโน โข ชั่วโก โกมารกัจโจ ภควันต์ เขตทวโจ “เอกาห
 ภันเต ภควันต์ วรํ ยาจามิติ. “อติกกัณฺถวรา โข ชั่วก ตถาคตาติ.
 “ยัลลํ ภันเต กัปปิ ยัลลํ อนวชฺชัณตี. “วเทหิ ชั่วกาติ.
 “ภควา ภันเต ปัสสูกุโล ภิกขุสโม จ. อิทํ เม ภันเต ลีเวยยก
 ทุสฺสยัค วัณฺหา บัชฺโชเตน ปหิตํ พหุณํ ทุสฺสานํ พหุณํ
 ทุสฺสยัคานํ พหุณํ ทุสฺสยัคคตํ พหุณํ ทุสฺสยัคคตัสสํ พหุณํ
 ทุสฺสยัคคตัสสํ อคฺคัลลํ เลญฺจัลลํ ปาโมกขัลลํ อุตตมัลลํ

ปวริจ. ปฏิคคณิหาคู เม ภันเต ภควา สีเวยยกํ ทุสฺสยัค
 ภิกขุสํสัถฺส จ คหปติจิวโร อนุชานาตุติ. ปฏิคคเหติ ภควา สีเวยยกํ
 ทุสฺสยัค. อตฺโข ภควา ชีวกํ โกมารภักจํ รัมมียา กถาย สันทฺธัสเสติ
 สมาทเปติ สมุตเตเชติ สัมปหฺสเสติ. อตฺโข ชีวโก โกมารภักโจ
 ภควตา รัมมียา กถาย สันทฺธัสสิโต สมาทปฺปิโต สมุตเตชิตโต สัมปหฺสสิโต
 อญฺเฐจายาสมา ภควันตํ อภิราเทตฺวา ปทักขิณํ กัตฺวา บั๊กกามิ.
 อตฺโข ภควา เอตฺถัมมิ นิทาเน เอตฺถัมมิ ปกรเณ รัมมิมิ กถํ กัตฺวา
 ภิกขุ อามันเตติ “อนุชานามิ ภิกขเว คหปติจิวโร โย อิจฺฉติ,
 ปัสสูกุลิโก โหตุ; โย อิจฺฉติ, คหปติจิวโร ลาภียตุ. อิตริตเรน จาหํ
 ภิกขเว สันตญฺเฐจํ วณฺณเณมีติ.

อัสสโธสุ โข ราชคเห มนุสฺสสา “ภควตา กิร ภิกขุณํ คหปติจิวโร
 อนุภฺวาตํนฺติ. เต จ มนุสฺสสา หัญฺจา อเหตุํ อุตฺตคฺคา “อิทานิ
 โข มยํ ทานามิ ทัสฺสาลม ปุณฺณานิ กิริสฺสาลม; ยโต ภควตา
 ภิกขุณํ คหปติจิวโร อนุภฺวาตํนฺติ. เอกาเทเนว ราชคเห พหุณี
 จีวรสทฺทฺสาลานิ อุมฺบัจฺชิสฺสุ. อัสสโธสุ โข ชานปทา มนุสฺสสา “ภควตา
 กิร ภิกขุณํ คหปติจิวโร อนุภฺวาตํนฺติ. เต จ มนุสฺสสา หัญฺจา
 อเหตุํ อุตฺตคฺคา “อิทานิ โข มยํ ทานานิ ทัสฺสาลม ปุณฺณานิ
 กิริสฺสาลม, ยโต ภควตา ภิกขุณํ คหปติจิวโร อนุภฺวาตํนฺติ. เอกาเทเนว
 ชนปเทปิ พหุณี จีวรสทฺทฺสาลานิ อุมฺบัจฺชิสฺสุ.

เตน โข ปน สมเยน สัมภัสสํ ปาวาโร อุมฺบัจฺฉโน โหติ.
 ภควโต เขตมัตถํ อาโรเจตุ. “อนุชานามิ ภิกขเว ปาวารันติ.

โกชว อู๋บั้งนี้ โหติ. “อนฺชานามิ ภิกขเว โกชวํนํติ.

[illegible]

เตน โข ปน สมนเณ ลัมภัสส อัจจาวจานิ จีวรานิ อุปัชฌัตติ.
 ขตโข ภิกขุณฺเณ เอตทโหสิ “กั นฺโฆ ภควตา จีวรํ อนนุญฺवादํ, กั
 อนนุญฺवादํนฺติ. ภควโต เอตมํตถํ อารोเจตุ. “อนฺฺชานามิ ภิกขเว ท

จิรวาณิ: โขมิ กัปปาลิก โกเสยโย กัมพล สานน ภังคันติ. เตน โข ปน
 สมเยน เป เต ภิกขุ คหปติ จีวร สาทิยันติ, เต กุกกัจจาณินตา
 ปัสสกูลัน น สาทิยันติ “เอกัเยว ภควตา จีวร อนุญญาต, น
 เทวติ. ภควโต เอตมัตถิ อารโหเสสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว คหปติจีวร
 สาทิยันเตน ปัสสกูลัน สาทิตู. ตทกเยน จาหิ ภิกขเว สันตญฺจิ วัณเณมีติ.

เตน โข ปน สมเยน สัมพหุลา ภิกขุ โกสเลสุ ชนปเทสุ
 อัทธานมัตถคปฏิบันนา โหนติ. เอกัจเจ ภิกขุ สุลานัน โอภกมัสสุ
 ปัสสกุลาเย, เอกัจเจ ภิกขุ นาคเมสุ. เป เต ภิกขุ สุลานัน โอภกมัสสุ
 ปัสสกุลาเย, เต ปัสสกุลานิ ลภัสสุ. เป เต ภิกขุ นาคเมสุ, เต
 เอวมาหัสสุ อัมหากัน อารุโส ภาคิ เทภาติ. เต เอวมาหัสสุ “น มย
 อารุโส ตุมหากัน ภาคิ ทัสสาม. ภิสส ตุมเห นาคมิตถาติ. ภควโต
 เอตมัตถิ อารโหเสสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว นาคเมณตานิ นากามา
 ภาคิ ทาตุนติ. เตน โข ปน สมเยน สัมพหุลา ภิกขุ โกสเลสุ
 ชนปเทสุ อัทธานมัตถคปฏิบันนา โหนติ. เอกัจเจ ภิกขุ สุลานัน
 โอภกมัสสุ ปัสสกุลาเย, เอกัจเจ ภิกขุ นาคเมสุ. เป เต ภิกขุ
 สุลานัน โอภกมัสสุ ปัสสกุลาเย, เต ปัสสกุลานิ ลภัสสุ. เป เต ภิกขุ
 นาคเมสุ, เต เอวมาหัสสุ “อัมหากัน อารุโส ภาคิ เทภาติ. เต
 เอวมาหัสสุ “น มย อารุโส ตุมหากัน ภาคิ ทัสสาม. ภิสส ตุมเห น
 โอภกมิตถาติ. ภควโต เอตมัตถิ อารโหเสสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว
 นาคเมณตานิ นากามา ภาคิ ทาตุนติ. เตน โข ปน สมเยน
 สัมพหุลา ภิกขุ โกสเลสุ ชนปเทสุ อัทธานมัตถคปฏิบันนา โหนติ.

เอ็กซ์เจ ริกซ์ ปจมี สุลาน โอ์กมีตุ ปัสกุลาเย, เอ็กซ์เจ ริกซ์
 บัจฉา โอ์กมีตุ. เย เต ริกซ์ ปจมี สุลาน โอ์กมีตุ ปัสกุลาเย,
 เต ปัสกุลานิ ลภัส. เย เต ริกซ์ บัจฉา โอ์กมีตุ, เต น
 ลภัส. เต เอวมาหตุ “อัมหากัมปิ ขาวุโส ภาค เทธาติ. เต
 เอวมาหตุ “น มย ขาวุโส ตุมหากัมปิ ภาค ทัสสาม. กิสส ตุมเห
 บัจฉา โอ์กมัตถาติ. ภควโต เอตมัตถิ อโรเจสฺส. “อนุชานามิ
 ริกซ์เว บัจฉา โอ์กมัตถาน นากามา ภาค ทาตุนติ. เต น โข
 ปน สมเยน สัมพหุลา ริกซ์ โกสเลสุ ชนเปเตสุ อัทธานมัตถคปฏิบัตินา
 โหณติ. เต สทิสสา สุลาน โอ์กมีตุ ปัสกุลาเย. เอ็กซ์เจ ริกซ์
 ปัสกุลานิ ลภัส, เอ็กซ์เจ ริกซ์ น ลภัส. เย เต ริกซ์ น ลภัส,
 เต เอวมาหตุ “อัมหากัมปิ ขาวุโส ภาค เทธาติ. เต เอวมาหตุ
 “น มย ขาวุโส ตุมหากัมปิ ภาค ทัสสาม. กิสส ตุมเห น ลภัตถาติ.
 ภควโต เอตมัตถิ อโรเจสฺส. “อนุชานามิ ริกซ์เว สทิสาน โอ์กมัตถาน
 อากามา ภาค ทาตุนติ. เต น โข ปน สมเยน สัมพหุลา ริกซ์
 โกสเลสุ ชนเปเตสุ อัทธานมัตถคปฏิบัตินา โหณติ. เต กตีกิ กัตวา
 สุลาน โอ์กมีตุ ปัสกุลาเย. เอ็กซ์เจ ริกซ์ ปัสกุลานิ ลภัส, เอ็กซ์เจ น
 ลภัส. เย เต ริกซ์ น ลภัส, เต เอวมาหตุ “อัมหากัมปิ
 ขาวุโส ภาค เทธาติ. เต เอวมาหตุ “น มย ขาวุโส ตุมหากัมปิ
 ภาค ทัสสาม. กิสส ตุมเห น ลภัตถาติ. ภควโต เอตมัตถิ
 อโรเจสฺส. “อนุชานามิ ริกซ์เว กตีกิ กัตวา โอ์กมัตถาน อากามา

ภาคิ ทาทุนัตติ.

เตน โข ปน สมเยน มนุสฺสสา จีวรํ อาทาย อารามํ อาคัจฉนฺติ.
 เต ปฏิคฺคทาหํ อลภมาณา ปฏิหรนฺติ. จีวรํ ปริตตํ อุပ္ปัชฺชติ.
 ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจตุ. “อนุชานามิ ภิกฺขเว บัณฺฑหังคะหิ
 สมฺมึนฺนาคตํ ภิกฺขุ จีวรปฏิคฺคทาหํ สัมมึนฺนัตถุ, โย น ฉนฺทาคตํ
 คัจฉเยยฺย น โทสาคตํ คัจฉเยยฺย น โมหาคตํ คัจฉเยยฺย น ภยากตํ
 คัจฉเยยฺย คหิตาคหิตวํ ขาเนยฺย. เอวํจ ปน ภิกฺขเว สัมมึนฺนัตถ์พโ.
 ปจฺมี ภิกฺขุ ยาจิต์พโ, ยาจิต์วา พยัตเตน ภิกฺขุณา ปฏิพฺเพเลน
 สํโฆ ภาเปต์พโ “สุณฺนาตุ เม ภนฺเต สํโฆ: ยถิ สัมปัสส
 ปัตตกัลลํ, สํโฆ อิตถันฺนามํ ภิกฺขุ จีวรปฏิคฺคทาหํ สัมมึนฺนเณยฺย.
 เอสา นัตติ. สุณฺนาตุ เม ภนฺเต สํโฆ: สํโฆ อิตถันฺนามํ ภิกฺขุ
 จีวรปฏิคฺคทาหํ สัมมึนฺนติ. ยัสสํยัสสํโต ขมติ อิตถันฺนามํสัสส
 ภิกฺขุโน จีวรปฏิคฺคทาหํสัสส สัมมติ, โส ตุนฺหัสส; ยัสสํ นกขมติ,
 โส ภาเสยฺย. สัมมโต สํเขน อิตถันฺนาโม ภิกฺขุ จีวรปฏิคฺคาหโก.
 ขมติ สัมปัสส, ตัสมา ตุนฺหิ. เอวเมตํ อารยามีติ.

เตน โข ปน สมเยน จีวรปฏิคฺคทาหกา ภิกฺขุ จีวรํ ปฏิคฺคเหตฺวา
 ตตฺถเว อุชฺฌิต์วา ปักกมฺนติ. จีวรํ นัสสติ. ภควโต เอตมัตถํ
 อาโรเจตุ. “อนุชานามิ ภิกฺขเว บัณฺฑหังคะหิ สมฺมึนฺนาคตํ ภิกฺขุ
 จีวรนิทาหํ สัมมึนฺนัตถุ, โย น ฉนฺทาคตํ คัจฉเยยฺย น โทสาคตํ
 คัจฉเยยฺย น โมหาคตํ คัจฉเยยฺย น ภยากตํ คัจฉเยยฺย นิหิตานิทิตวํ
 ขาเนยฺย. เอวํจ ปน ภิกฺขเว สัมมึนฺนัตถ์พโ. ปจฺมี ภิกฺขุ ยาจิต์พโ,

ยาจิตัว พยัตเตน ภิกขุณา ปฏูปเลน สัมโม ภาเปตัพพะโพ: สุนาตุ
 เม ภันเต สัมโม: ยถา สัมมัตถิ ปัตตักกัลล, สัมโม อิตถันนาม ภิกขุ
 จีวรนิทาหกั สัมมัตถิเนย. เอลา ปัตติ. สุนาตุ เม ภันเต สัมโม:
 สัมโม อิตถันนาม ภิกขุ จีวรนิทาหกั สัมมัตถิ. ยัสสายัสสมโต ขมติ
 อิตถันนามัสส ภิกขุโน จีวรนิทาหกั สัมมัตถิ, โส ตุนหัสส; ยัสส
 นักขมติ, โส ภาเสย. สัมมโต สัมเมน อิตถันนาม ภิกขุ จีวรนิทาโก.
 ขมติ สัมมัตถิ, ตัสมา ตุนหิ. เอวเมตัง อายาเมติ.

เตน โข ปน สมเยน จีวรนิทาหกา ภิกขุ มัตถเปย รุกขมุเลปิ
 นิพโกเลปิ อัสสโมกาเลปิ จีวร นิทนต์. อุนทุเรหิ อุปจิกาหิ ชัชนติ.
 ภควโต เอตมัตถัง อารโหเส. “อนุชานามิ ภิกขเว ภันทาคาริ
 สัมมัตถินตุ, ย สัมโม อากังขติ วิหารัง वा อัสสมโยคัง वा ปาสาทัง वा
 หัมมิมิ वा कुหัง वा. เอวัญจ ปน ภิกขเว สัมมัตถินตัพพะโพ.
 พยัตเตน ภิกขุณา ปฏูปเลน สัมโม ภาเปตัพพะโพ “สุนาตุ เม
 ภันเต สัมโม: ยถา สัมมัตถิ ปัตตักกัลล, สัมโม อิตถันนาม วิหารัง
 ภันทาคาริ สัมมัตถิเนย. เอลา ปัตติ. สุนาตุ เม ภันเต สัมโม:
 สัมโม อิตถันนาม วิหารัง ภันทาคาริ สัมมัตถิ. ยัสสายัสสมโต ขมติ
 อิตถันนามัสส วิหารัสส ภันทาคารัสส สัมมัตถิ, โส ตุนหัสส;
 ยัสส นักขมติ, โส ภาเสย. สัมมโต สัมเมน อิตถันนาม วิหาโร
 ภันทาคาริ. ขมติ สัมมัตถิ, ตัสมา ตุนหิ. เอวเมตัง อายาเมติ.

เตน โข ปน สมเยน สัมมัตถิ ภันทาคาโร จีวร อคคตัง โหติ.
 ภควโต เอตมัตถัง อารโหเส. “อนุชานามิ ภิกขเว บังกังหังเคหิ

สมันนาคคิ ภิกขุ ภันฑาคาริกิ สัมมัตตัง. โย น ฉันฑาคคิ คัจฉะเยย น
 โทสาคคิ คัจฉะเยย น โมหาคคิ คัจฉะเยย น ภยาคคิ คัจฉะเยย
 คุดตาคคิ คัจฉะเยย. ชาเนย. เอวัณจ ปน ภิกขเว สัมมัตตัง. โย
 ปจมี ภิกขุ ยาจิตัพพะ, ยาจิตวา พยัตเตน ภิกขุนา ปฏิพเสน
 สโฆ ภาเปตัพพะ: สุนาตุ เม ภันเต สโฆ: ยถิ สัมมัตตัง
 บัตตัง, สโฆ อิตถันนามิ ภิกขุ ภันฑาคาริกิ สัมมัตตัง. เอสา
 บัตติ. สุนาตุ เม ภันเต สโฆ: สโฆ อิตถันนามิ ภิกขุ
 ภันฑาคาริกิ สัมมัตตัง. ยัสสา ยัสสโต ขมติ อิตถันนามิ สัมมัตตัง ภิกขุโน
 ภันฑาคาริกิ สัมมัตติ, โส ตุนหิ สัมมัตติ; ยัสส นกขมติ, โส ภาเสย.
 สัมมโต สเมน อิตถันนามิ ภิกขุ ภันฑาคาริกิ. ขมติ สัมมัตตัง,
 ตัสมา ตุนหิ. เอวเมตัง อายาเมตัง.

เตน โข ปน สมเยน ฉัพพัคคิยา ภิกขุ ภันฑาคาริกิ
 วุจ्จะเปตติ. ภควโต เอตมัตตัง อารุเจสุ. “น ภิกขเว ภันฑาคาริกิ
 วุจ्จะเปตัพพะ. โย วุจ्จะเปย, อาบัตติ ทุกกัณฐัสสาติ.

เตน โข ปน สมเยน สัมมัตตัง ภันฑาคาริ จีวร อุลลันนัง โหติ. ภควโต
 เอตมัตตัง อารุเจสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว สัมมัตตัง. สเมน
 ภาเชตุนติ. เตน โข ปน สมเยน สัพพะ สโฆ จีวร ภาเชนโต
 โกลาหล อกาสิ. ภควโต เอตมัตตัง อารุเจสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว
 บัณฺฑังเคหิ สมันนาคคิ ภิกขุ จีวรภาชกั สัมมัตตัง, โย น ฉันฑาคคิ
 คัจฉะเยย น โทสาคคิ คัจฉะเยย น โมหาคคิ คัจฉะเยย น ภยาคคิ คัจฉะเยย
 ภาชิตาภาชิตัง ชาเนย. เอวัณจ ปน ภิกขเว สัมมัตตัง.

ปจมี ภิกขุ ยาจิตัพโพ, ยาจิตวา พยัตเตน ภิกขุนา ปฏิพเสน
 สโม นวาเปตัพโพ: สุนาตุ เม ภันเต สโม: ยถิ สัมภัสส
 บัตตกัลล, สโม อิตถันนามิ ภิกขุ จีวรภาชกั สัมมัตถเนยย. เสดา
 บัตติ. สุนาตุ เม ภันเต สโม: สโม อิตถันนามิ ภิกขุ
 จีวรภาชกั สัมมัตถ. ยัสสายัสสมโต ขมติ อิตถันนามัสส ภิกขุโน
 จีวรภาชกัลล สัมมติ, โส ตุนหัสส; ยัสส นกขมติ, โส ภาเสยย.
 สัมมโต สเมน อิตถันนามิ ภิกขุจีวรภาชโก. ขมติ สัมภัสส, ตัสมา
 ตุนหิ. เอวเมตถ อารยมาติ. อถโข จีวรภาชกานิ ภิกขุณิ เอตทโหติ
 “กถิ นุโข จีวร ภาชตัพพนติ. ภควโต เอตมัตถิ อาริเจสุ.
 “อนุชานามิ ภิกขเว ปจมี อุจจินตวา ตลยิตวา วัณณาวณณิ
 กัตวา ภิกขุ คเนตวา วัคคิ พนัชิตวา จีวรปฏิวัส จเปตุนติ. อถโข
 จีวรภาชกานิ ภิกขุณิ เอตทโหติ “กถิ นุโข สามเณรานิ จีวรปฏิวัส
 ทาตัพโพติ. ภควโต เอตมัตถิ อาริเจสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว
 สามเณรานิ อุปัตถมปฏิวัส ทาตุนติ. เตน โข ปน สมเยน อธิวตโร
 ภิกขุ สเกน ภาเคน อุตตริตูกาโม โหติ. ภควโต เอตมัตถิ อาริเจสุ.
 “อนุชานามิ ภิกขเว อุตตวันตัสส สกั ภาคิ ทาตุนติ. เตน โข
 ปน สมเยน อธิวตโร ภิกขุ อติเรกภาเคน อุตตริตูกาโม โหติ.
 ภควโต เอตมัตถิ อาริเจสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว อนุกโขเป ทินเ
 อติเรกภาคิ ทาตุนติ. อถโข จีวรภาชกานิ ภิกขุณิ เอตทโหติ “กถิ
 นุโข จีวรปฏิวัส ทาตัพโพ, อาคตปฏิปาฏิยา นุโข, อุทาห
 ยถาทุทตุนติ. ภควโต เอตมัตถิ อาริเจสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว

วิกลเภา โตเสถียรว่า กุลปาด์ กาดุนต์ติ.

เตน โข ปน สมเยน ภิกขุ ฉกณณบี บัณฺฑมัตติกายบี จีวร
 รเชนฺตี. จีวร ทฬัพพณฺโณ โหติ. ภควโต เขตมัตถํ อาโรเจสุ.
 “อนุชานามิ ภิกขเว ฉ รชนานิ: มุรฺรชณํ ชันฺณรชณํ ตจฺรชณํ
 บัตตฺรชณํ ปุบฺเบรชณํ ผลรชณํนฺตี. เตน โข ปน สมเยน ภิกขุ
 สิตฺตุทกาย” จีวร รเชนฺตี. จีวร ทฬคฺคณฺโณ โหติ. ภควโต เขตมัตถํ
 อาโรเจสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว รชณํ ปจิตฺตุ จุฬิรชณกมฺภินฺตี.
 รชณํ อุตฺตรียติ. ภควโต เขตมัตถํ อาโรเจสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว
 อุตฺตรافیว” พณฺณิรชณฺตี. เตน โข ปน สมเยน ภิกขุ น ชานนฺตี
 รชณํ บั๊กกั วา อบั๊กกั วา. ภควโต เขตมัตถํ อาโรเจสุ. อนุชานามิ
 ภิกขเว อุกฺกเภา วา นชปฏิจิกาย วา เภาวํ ทาดุนฺตี. เตน โข
 ปน สมเยน ภิกขุ รชณํ โอโรเปเนตา กุมฺภี อวภูฏฺฐนฺตี, กุมฺภี
 ภิชฺชติ. ภควโต เขตมัตถํ อาโรเจสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว รชณพฺพิงกํ
 ทณฺฑนฺทกถาลิกนฺตี. เตน โข ปน สมเยน ภิกขุ รชณภาชนํ น สวิชฺชติ.
 ภควโต เขตมัตถํ อาโรเจสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว รชณโกธัมมํ พ
 รชณชฏฺฐนฺตี. เตน โข ปน สมเยน ภิกขุ ปาติยาบี บัตตฺเตปิ จีวร
 มัททณฺตี. จีวร ปวิภิชฺชติ. ภควโต เขตมัตถํ อาโรเจสุ. “อนุชานามิ
 ภิกขเว รชณโทณิกนฺตี. เตน โข ปน สมเยน ภิกขุ ฉมายํ จีวร
 บัตตฺรณฺตี, จีวร ปัสสิกตํ โหติ. ภควโต เขตมัตถํ อาโรเจสุ. “อนุชานามิ
 ภิกขเว ตินสณฺณการกนฺตี. ตินสณฺณการโก อูปจิกายิ ชฺชชฺชติ. ภควโต.

เอตมัตถิ อารโจะสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว จีวรวลี จีวรรัชชัญญิ.
มัทธเนน ลัคเคนนิตฺติ, รชนิ อุกโต คลตฺติ. ภควโต เอตมัตถิ อารโจะสุ.
“อนุชานามิ ภิกขเว กัณเณ พันธิตุนนิตฺติ. กัณเณ ชีรตฺติ. ภควโต
เอตมัตถิ อารโจะสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว กัณณสูตรกัณณิตฺติ. รชนิ
เอกโต คลตฺติ. ภควโต เอตมัตถิ อารโจะสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว
สัมปวิวัตตกั สัมปวิวัตตกั รเชตุ น จ อัจฉินเน เถเว บั๊กมิตุนนิตฺติ.
เตน โข ปน สมเยน จีวร บัตถินัน โหติ. ภควโต เอตมัตถิ
อารโจะสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว อุกเท โอลาเทตุนนิตฺติ. เตน โข
ปน สมเยน จีวร ผรุสฺ โหติ. ภควโต เอตมัตถิ อารโจะสุ.
“อนุชานามิ ภิกขเว ปาณินา อาโกฏเฐตุนนิตฺติ.

เตน โข ปน สมเยน นิพพัคคิยา ภิกขุ อัจฉินนทานิ จีวรานิ
ธารเณติ ทนฺตคสาวานิ ธารเณติ. มนุสฺสา อุษณายันนิตฺติ ชียณฺติ
วิปาเจณฺติ.” ภิกขุ” ภควโต เอตมัตถิ อารโจะสุ. “น ภิกขเว
อัจฉินนทานิ จีวรานิ ธาเรตัพพานิ; โย ธาเรยฺย, อาบัตติ ทุกกฏฐิตาติ.

อลโข ภควา ราชคเห ยถาภินันฺต วิหริตฺวา, เยเน ทักขินาคริ,
เตเน จาริกํ บั๊กามิ. อัทธสา โข ภควา มาครเขตตํ” อัจฉิพทฺธ
ปาลิพทฺธ มรียาทพทฺธ สิงฆาฏกพทฺธ;” ทิสฺวาน อายัสสมันนํ อานันฺท
อามันฺเตสิ “บัสสสิ โน ตวี อานันฺท มาครเขตตํ อัจฉิพทฺธ

• อโต ปรี ยุโรบิโยปตฺตเก “เสยฺยถาปิ นาม คีหิ กามโภคิโนติ ทิสฺสติ.

• ตตฺถายํ ปาโง น โหติ. ย. • มาครเขตตํ.

• อัจฉิพทฺธ ปาลิพทฺธ มรียาทพทฺธ สิงฆาฏกพทฺธ.

ปาลิพัทฺธ มริยาทพัทฺธ สัมมาภูทพัทฺธนฺติ. “เอวํ ภันเตติ. “อุลลสฺส
 ตวี อานนฺท ภิกฺขุณฺเณ เอวรูปานิ จีวรานิ ลวิทิตฺตุนฺติ. “อุลลสฺสหา
 มภควาติ. อตฺโข ภควา ทักขิณาคิริสฺสมี ยถาภิรณฺตํ วิหริตฺวา ปุณฺเทว
 ราชคหํ ปัจฉาคัจฉนฺติ. อตฺโข อายสฺสมา อานนฺโท สัมพหุลานํ ภิกฺขุณฺ
 เณ จีวรานิ ลวิทิตฺวา, เยน ภควา, เตนุปสังกมิ; อุตฺตงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ
 เขตฺตทวอ “บัสสตุ เม ภันเต ภควา จีวรานิ ลวิทิตานฺติ. อตฺโข
 ภควา เขตฺตสฺสมี นิทานเณ เขตฺตสฺสมี ปกรณเณ ธมฺมมี กถํ กิตฺวา ภิกฺขุ
 อามนฺเตสิ “บณฺฑิตโต ภิกฺขเว อานนฺโท, มหาบัลโลเก ภิกฺขเว
 อานนฺโท; ยตฺร หิ นาม มया ลชิตฺเตน ภาสิตตฺส วิตฺถาเรณ อตฺถํ
 อาชานิสฺสตี; กุสฺสมี นาม ภวิสฺสตี, อตฺถมกุสฺสมี นาม ภวิสฺสตี,
 มณฺฑลสฺสมี นาม ภวิสฺสตี, อตฺถมมณฺฑลสฺสมี นาม ภวิสฺสตี, วิวัฏฺฐมฺบิ
 นาม ภวิสฺสตี, อนูวิวัฏฺฐมฺบิ นาม ภวิสฺสตี, คีเวยฺยกมฺบิ นาม ภวิสฺสตี,
 ชัมเบยฺยกมฺบิ นาม ภวิสฺสตี, พาหิณฺดมฺบิ นาม ภวิสฺสตี, ฉินฺนกัลปจ
 ภวิสฺสตี สัตถลฺลขํ สมณสารูปํ ปัจจัตถิกานัลปจ อนภิชณฺตี. อนฺุชานามิ
 ภิกฺขเว ฉินฺนํ ลังขาญฺจิ ฉินฺนํ อุตฺตราลังคํ ฉินฺนํ อณฺตรวาสกนฺตี.

อตฺโข ภควา ราชคเห ยถาภิรณฺตํ วิหริตฺวา, เยน เวสาลี,
 เตน จาริกํ ปักกามิ; อตฺถลสา โข ภควา อณฺตรํ จ ราชคหํ
 อณฺตรํ จ เวสาลี อตฺถานมคฺคปฏฺฐนฺโน สัมพหุเล ภิกฺขุ จีวเรหิ
 อพฺภกณฺทิกเต สีสเณ จีวรภิสฺส ภริตฺวา ชนฺเณ จีวรภิสฺส ภริตฺวา
 กฏฺฐาปิ จีวรภิสฺส ภริตฺวา อาคัจฉนฺเต; ทิสฺวาน ภควโต เขตฺตทโส
 “อติลหุ โข อิมเ โมฆปริณฺตา จีวเร พาหุสฺสลาเย ชาวัฏฺฐา, ยนฺนุนาหิ

จักรกษัตริย์ จักร กษัตริย์ มริยาท จักรกษัตริย์. ออช ภาว
 อนุพัณณ จักร กษัตริย์, เยน เวลาคี, ตทวสิ. ตัตติ สุก ภาว
 เวลาคี วิหริ โคตมเก เจติเย. เตน โข ปน สมเยน ภาว
 สิตาตุ เหมันตีกาตุ รัตติสุ อัมตวิจจาคาตุ หิมปาดลเม รัตติ
 อัมตวิจจาคาตุ เอกจิวโร นิสิต, น ภาวนันต สิต อโหสิ; นิกขันเต
 ปจเม ยามะ สิต ภาวนันต อโหสิ, ทุตติ ภาว จิวโร ปารุปี, น
 ภาวนันต สิต อโหสิ; นิกขันเต มัชฌิมะ ยามะ สิต ภาวนันต
 อโหสิ, ตุตติ ภาว จิวโร ปารุปี, น ภาวนันต สิต อโหสิ; นิกขันเต
 มัชฌิมะ ยามะ อุตตะเร อรุणे นันทิมุขิยา รัตติยา สิต ภาวนันต
 อโหสิ, ตุตติ ภาว จิวโร ปารุปี, น ภาวนันต สิต อโหสิ. ออช
 ภาวโต เอตทโหสิ “เยปิ โข เต กุลปุตตา อัมมิมิ อัมมวินเย
 สิตาตุกา สิตวิจจาคา, เตปิ สักโกณติ ติจิวเรน ยาเปตุ. ยันนุนาหิ
 จักรกษัตริย์ จักร กษัตริย์ มริยาท จักรกษัตริย์ ติจิวโร อนุชานะยัณติ.
 ออช ภาว เอตตัมมิ นิทานะ เอตตัมมิ ปกรणे อัมมิ กถ กัตวา
 จักรกษัตริย์ อามันเตติ “อธานัง จักรกษัตริย์ อัมตวา จ ราชคหิ อัมตวา
 จ เวลาคี อัมตวานัมมคคปฏิปันโน อัมตล สัมพหุเล จักรกษัตริย์ จักรกษัตริย์
 อัมตวานัมมคคเต สิตะปิ จักรกษัตริย์ กิริตวา ชันธะปิ จักรกษัตริย์ กิริตวา
 กฐิยาปิ จักรกษัตริย์ กิริตวา ยาคัจฉันเต; ทิลวาน เม เอตทโหสิ
 “อติลหุ โข อิมะ โมฆะปริตา จักรกษัตริย์ พหุลลดา ยาวัจฉา. ยันนุนาหิ
 • น ภาวนันต สิต อโหสิ: ภาวโต สิต นโหสิติ อัมตวิจจาคา.

ภิกขุณฺโณ จีวเร สีมํ พันธะเยยํ มรียาหํ จเปยฺยํนํติ. อิทาหํ ภิกขเว
 สัตตาสุ เหมนฺติกาสุ รัตตัสสุ อเนตฺตวฺจกาสุ หิมปาตลฺลเม รัตตํ อชฺชโณกาเส
 เอกจิวโร นิสิตํ, น มํ สิตํ อโหสิ; นิกฺขັນเต ปจฺจเม ยामะ สิตํ
 มํ อโหสิ, ทุตฺติยาหํ จีวรํ ปารุบฺบํ, น มํ สิตํ อโหสิ; นิกฺขັນเต
 มัชฌิมา ยามะ สิตํ มํ อโหสิ, ตุตฺติยาหํ จีวรํ ปารุบฺบํ, น มํ สิตํ
 อโหสิ; นิกฺขັນเต ปัจฉิมา ยามะ อุทฺธเต อรุणे นนฺทิมุขิยา
 รัตติยา สิตํ มํ อโหสิ, จตฺตดาหํ จีวรํ ปารุบฺบํ, น มํ สิตํ อโหสิ.
 ตตฺถ มัยหํ ภิกขเว เอตทโหสิ “เยปฺปิ โข เต กุลปฺปตฺตา อิมํสํม
 ธมฺมวินเย สัตตาสุกา สัตถารุกา, เตปฺปิ ลักโกณฺเติ ติจีวเรน ยาเปตุ.
 ยันฺนุนาหํ ภิกขุณฺโณ จีวเร สีมํ พันธะเยยํ มรียาหํ จเปยฺยํ ติจีวรํ
 ออนุชาเนยฺยํนํติ. ออนุชานามิ ภิกขเว ติจีวรํ: ทิวคฺคณฺ สํมาภูมฺ, เอกัจฉิย
 อุตฺตราลังคํ, เอกัจฉิย อเนตฺตวาลกํนํติ.

เตน โข ปน สมเยน นัพพัคคิยา ภิกขุ “ภควตา ติจีวรํ
 ออนุภาตํนํติ อลฺลเบเนว ติจีวเรน คาเม ปวีสํนํติ อลฺลเบเนว
 ติจีวเรน อารามะ อัจฉํนํติ อลฺลเบเนว ติจีวเรน นหานํ โอตฺรํนํติ.
 เย เต ภิกขุ อปฺปํบฺบิชา ๗ เปชฺ เต อชฺชฌายํนํติ ชีเยนํติ วิปาเจนํติ
 “กถํ หิ นาม นัพพัคคิยา ภิกขุ อติเรกจีวรํ ธาเรตฺถํนํติ. อถ โข
 เต ภิกขุ ภควโต เอตมตฺถํ อโรเชตุ. อถ โข ภควา เอตสํม
 นิทาเน เอตสํม ปกรणे ธมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกขุ อามันตฺเตสิ “น
 ภิกขเว อติเรกจีวรํ ธาเรตฺถัพพํ; โย ธาเรยฺย, ยถาธมฺโม กาเรตฺถัพพโหติ.
 เตน โข ปน สมเยน อายสํมโต อานนฺทลลํ อติเรกจีวรํ อปฺปํบฺบิ

โหด. อายัสมา จ อานันโท ต จีวร อายัสมาโต สาริปุตตัสส
 ทาทุกาโม โหด. อายัสมา จ สาริปุตโต สาเกเต วิหริ. อโฆ
 อายัสมาโต อานันทัสส เอตทโหสิ “ภควตา บัลลปตต” น อติเรกจีวร
 ธาเรตัพพนตี, อิตถัง เม อติเรกจีวร อุပ္ปันนัง, อหัลลิมิ จีวร
 อายัสมาโต สาริปุตตัสส ทาทุกาโม, อายัสมา จ สาริปุตโต สาเกเต
 วิหริ. กถं นุโข มया ปฏิบัตติตัพพนตี. อโฆ อายัสมา อานันโท
 ภควโต เอตมตต อโรเจสิ. “กัวจีร ปณานันท สาริปุตโต
 ชาคัจฉิสสตีติ. “นวมัง วา ภควา ทิวสํ ทสมัง วาติ. อโฆ ภควา
 เอตัสมี นิทานเ เอตัสมี ปกรณเ ธมมํ กถํ กัตถวา ภิกขุ อามันเตสิ
 “อนุชานามิ ภิกขเว ทสาหปรมํ อติเรกจีวร ธาเรตุนตี. เตเน โข
 ปณ สมเยเน ภิกขุณํ อติเรกจีวร อุပ္ปันนัง โหด. อโฆ ภิกขุณํ
 เอตทโหสิ “กถं นุโข อัมเหหิ” อติเรกจีวร ปฏิบัตติตัพพนตี.
 ภควโต เอตมตต อโรเจสิ. “อนุชานามิ ภิกขเว อติเรกจีวร วิกัปปेतุนตี.

อโฆ ภควา เวสาลียํ ยถากิรนต์ วิหริตวา, เยเน พารานลึ,
 เตเน จาริกํ บักกามิ; อนุปฺพเพเน จาริกํ จรมาโน; เยเน พารานลึ,
 ตทวสิริ. ตตฺริ สุกํ ภควา พารานลียํ วิหริ อิลปตเน มิตทาเย.
 เตเน โข ปณ สมเยเน อัมบตรัสส ภิกขุโน อัมตรวาสโก นิทโท
 โหด. อโฆ ตัสส ภิกขุโน เอตทโหสิ “ภควตา ตจีวรํ อนุลฺลวาทะ
 ทิวคฺคณา สํมาภูํ, เอกัจจโย อุตฺตวาลังโก, เอกัจจโย อัมตรวาสโก.
 อยัมมัง เม อัมตรวาสโก นิทโท. ยันฺนุนาหํ อคฺคฬิ อัจฉุเปยฺย;

• ยุโรบบโปตถเก อโย ปาโง น โหด.

ธมฺมัตโต ทุปฺปญฺญํ ภาวสฺสตี, มัชฌิเม เอกัจฉิยนฺตี. อตฺโข โส ภิกฺขุ
 อคฺคฬิ อัจฉุเปสฺสิ. อตฺทสา โข ภควา เสนาสนจาริกํ อาหิณฺณทฺธํ โต
 ตํ ภิกฺขุ อคฺคฬิ อัจฉุเปเนตํ; ทิสฺวาน, เยเน โส ภิกฺขุ, เตนุปลังกมิ;
 อุตฺปลังกมิตฺวา ตํ ภิกฺขุ เอตทโวจ. “กํ ตวํ ภิกฺขุ กโรสฺสตี. “อคฺคฬิ
 ภควา อัจฉุเปมิตฺติ. “สาธุ สาธุ ภิกฺขุ, สาธุ โข ตวํ ภิกฺขุ อคฺคฬิ
 อัจฉุเปสฺสตี. อตฺโข ภควา เอตฺถมํ นิทานเณ เอตฺถมํ ปกรเณ ธมฺมํ
 กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามันเตสฺสิ “อนุชานามิ ภิกฺขเว อเวตานิํ ทุสฺสานิํ
 อหตฺถกัปปานิํ ทวฺวคฺฌนํ ลัฆาญฺญํ, เอกัจฉิยํ อุตฺตราลังคํ, เอกัจฉิยํ
 อณฺตรวาลกํ, อุตฺตรธตานิํ ทุสฺสานิํ จตฺตุคฺฌนํ ลัฆาญฺญํ, ทวฺวคฺฌนํ อุตฺตราลังคํ,
 ทวฺวคฺฌนํ อณฺตรวาลกํ; ปัสฺสกุเล ยาวทตฺถํ, ปาปณฺนิเก อุตฺตสาโห กณฺณํโย.
 อนุชานามิ ภิกฺขเว อคฺคฬิ ตุนฺนํ โอวฺภุญฺญิกํ กณฺณํทฺธกํ ทฬิทฺทกํมณฺณตี.

อตฺโข ภควา ทวารณลยํ ยถาภีวํสํ วิหริตฺวา, เยเน สวาวตฺถิ,
 เตเน จาริกํ ปักคามิ; อนุปฺพิทฺธเน จาริกํ จรณานิ, เยเน สวาวตฺถิ,
 ตทาสฺว. ตตฺถ สทฺถํ ภควา สวาวตฺถิยํ วิหริติ เขตฺวเน อนาถปณฺณํภิกฺกสฺส
 ขารามเ. อตฺโข วิสาखा มิคารมาตา, เยเน ภควา, เตนุปลังกมิ;
 อุตฺปลังกมิตฺวา ภควันตํ อภาวเตตฺวา เอกมณฺณตํ นิสฺสตี. เอกมณฺณตํ นิสฺสเน
 โข วิสาขํ มิคารมาตริ ภควา ธมฺมมียา กถาย สันทตฺสเสสฺสิ สมาทเปสฺสิ
 สมุตฺเตเชสฺสิ สัมปทฺสเสสฺสิ. อตฺโข วิสาखा มิคารมาตา ภควตา ธมฺมมียา
 กถาย สันทตฺสเสสฺสิ สมาทปิตา สมุตฺเตเชสฺสิ สัมปทฺสเสสฺสิ ภควันตํ
 เขตทโวจ “อธฺวาเสตุ เม ภันเต ภควา สวาทนาย ภาตํ สทฺธํ
 ภิกฺขุสฺสเนนาตี. อธฺวาเสสฺสิ ภควา ตุนฺนํทฺธาเวเน. อตฺโข วิสาखा มิคารมาตา

ภควโต อภิวิสาสน์ วิทิตวา อัญญาสาสนา ภควันตํ อภิวาเทตวา ปทักขิณ
กัตวา มัคคามิ. เตเน โข ปน สมเยเน ตัสสลา วัตติยา อัจฉเยเน
จาตุททีปโก มหาเมโฆ ปาวัสสิ. อตโฆ ภควา ภิกขุ อามันเตสิ
“ยถา ภิกขเว เขตวเน วัตติติ, เอวํ จตุตุ ที่เปสุ วัตติติ. โอวัสสาเป
ภิกขเว กายํ. อयํ มัจฉิมโก จาตุททีปโก มหาเมโหติ. “เอว
ภันเตติ โข เต ภิกขุ ภควโต ปฏิสสฺสนิตวา นิภิตตจิวรา กาย
โอวัสสาเปเนติ. อตโฆ วิสาชา มิคารมาตา ปณินตํ ขาถนียํ โภชนีย
ปฏียาหาเปตวา ทาสี อาณาเปสิ “คัจฉ เช, อารามํ คณฺถวา กาล
อาโรเจहि “กาโล ภันเต, นิฏฺฐจิตํ ภัตตณฺติ. “เอวํ อัยเยติ โข
ลา ทาสี วิสาชาย มิคารมาตุยา ปฏิสสฺสนิตวา อารามํ คณฺถวา
อัทธัสสํ ภิกขุ นิภิตตจิวเร กายํ โอวัสสาเปเนเต; ทิสฺวาน “นัตถิ
อามะ ภิกขุ, อาชีวกา กายํ โอวัสสาเปเนตติ, येन วิสาชา
มิคารมาตา, เตเนปฺปลกมิ; อุปปลกमितวา วิสาชํ มิคารมาตโร เอตทโวจ
“นัตถียเย อามะ ภิกขุ, อาชีวกา กายํ โอวัสสาเปเนตติ. อตโฆ
วิสาชาย มิคารมาตุยา ปณฺธิตาย วิยตฺตาย เมธาวินยา เอตทโหสิ
“นิสฺสยํ โข อัยยา นิภิตตจิวรา กายํ โอวัสสาเปเนติ. สาย
พาสา มัลลปิตตํ “นัตถิ อามะ ภิกขุ, อาชีวกา กายํ โอวัสสาเปเนตติ.
ทาสี อาณาเปสิ “คัจฉ เช, อารามํ คณฺถวา กาลํ อาโรเจहि
“กาโล ภันเต, นิฏฺฐจิตํ ภัตตณฺติ. อตโฆ เต ภิกขุ คตฺตานิ
สฺสีกริตวา กัลลกายา จิวราณิ คเหตวา ยถาวิหารํ ปวีสสิ. อตโฆ
ลา ทาสี อารามํ คณฺถวา ภิกขุ อปฺปลสฺสนิต “นัตถิ อามะ

ภิกขุ, ลุณโปล อารามโต, เยน วิสาขา มิคารมาตา, เตนุปลังกมิ;
 อุนปลังกมิตวา วิสาข มิคารมาตโร เอตทโวจ “นัตถียเเย อาราม
 ภิกขุ, ลุณโปล อารามโต. ออโข วิสาขาย มิคารมาตุยา บันฑิตาย
 วิยัตตาย เมธาวินียา เอตทโหลสิ “นิสัสสย โข อัยยา คัตตานิ
 สัตถกัรตวา กัลลกายา จีวรานิ คเหตวา ยถาวิหาร ปวิจฺจา. สาลย
 พาลา มณฺเวตถ “นัตถิ อาราม ภิกขุ, ลุณโปล อารามโต, ปุน
 ทาสี อาณมาเปสิ “คัจฉ เช, อาราม คันตวา กาล อโรเจहि
 “กาโล ภันเต, นิจฺจติ ภัตตนิ. ออโข ภควา ภิกขุ อามันเตสิ
 “สันนหัง ภิกขเว บัตตจิวโร, กาโล ภัตตัสสาติ. “เอว ภันเต
 โข เต ภิกขุ ภควโต บัจจัสสโลสุ. ออโข ภควา ปุพฺพพัน्हสมย
 นิวาเสตวา บัตตจิวรมาทาย, เสยฺยถาปิ นาม พลวา บุริโส สัมมิญฺชิต
 วา พาทิ ปสาเรยฺย ปสาโรติ วา พาทิ สัมมิญฺชเยย, เอวเมว
 เขตวเน อัมตรหิตो วิสาขาย มิคารมาตุยา โภจฺจเก ปาตุโรหสิ, นิสสิ
 ภควา บันฺเวตเต อาสเน สทฺธ ภิกขุสฺสเมเน. ออโข วิสาขา มิคารมาตา
 “อจฺฉริยํ วต โภ, อพฺภตํ วต โภ; ตถาคตัสส มหิทธิกตา
 มหานุภาวตา, ยตฺริ हि นาม ชันนุกัมมิตเตสุมิ โอฆะสุ วัตตมาเนสุ
 กम्मิตเตสุมิ โอฆะสุ วัตตมาเนสุ น हि นาม เอกภิกขุสฺสลาปิ ปาทา
 วา จีวรานิ वा अल्लानि अवल्लिप्पित्ति हज्जिजा चुत्तिका पुत्तिपुम्भ
 ภิกขุสฺसํ ปณีเตन ชาทนีयेन โภชนीयेन สหิตฺตา สันตปเปตฺวา
 สัมปวาเรตฺวา ภควันตํ ภุตฺตาวิ โอนตบัตตปานิ เอกมन्द นิสสิ;

เอกมันต์ นิสินนา โข วิสาขา มิคารมาตา ภควันต์ เขตทโวจ
 “อัญหา ภันเด ภควันต์ วรานิ ยาจามีติ. “อดีตกัณตวรา โข
 วิสาขะ ตถาคตาติ. “ยานิ จ ภันเด กัมปันติ ยานิ จ อนุวัชชานติ.
 “วเทหิ วิสาขะติ. “อิฉามิ ภันเด สัมผัส ยาวชีว วัสสิกสาฎิก
 ทาตุ อาคันตูกภัตต ทาตุ คมิกภัตต ทาตุ คิลานภัตต ทาตุ
 คิลานบุฏจากภัตต ทาตุ คิลานเกลัชช ทาตุ อูยาคุ ทาตุ
 ภิกขุสัมผัส อุกสาฎิก ทาตุ. “กั ปน ตวั วิสาขะ อตถวล
 สัมผัสमानา ตถาคต อัญจ วรานิ ยาจัสติ. “อัญหา ภันเด ทาสี
 อาณาเปลี “คัจฉ เช, อาราม คันตวา กาล อาโรเหติ “กาโล ภันเด,
 นิฐจติ ภัตตันติ. อตโธ ส่า ภันเด ทาสี อาราม คันตวา อตถวล
 ภิกขุ นิกขิตตจิวเร กาย โอวัสสาเปณเต, ทิลวาน “นัตถิ อาราม
 ภิกขุ, อาชวกา กาย โอวัสสาเปณตติ, เยนหา, เตนุปลังกมิ,
 อุปลังกมิตวา ม เอตทโวจ “นัตถียเย อาราม ภิกขุ, อาชวกา
 กาย โอวัสสาเปณตติ. อสฺสจ ภันเด นัตถิเย เชคฺคฺชน ปฏิกกฺก. อิมหา
 ภันเด อตถวล สัมผัสमानา อิฉามิ สัมผัส ยาวชีว วัสสิกสาฎิก
 ทาตุ. ปน จ ปรี ภันเด อาคันตูกิ ภิกขุ น วิภกฺกโล น โคจรกฺกโล
 กิลันโต ปันทาย จรติ. โส เม อาคันตูกภัตต ภุชิตวา วิภกฺกโล
 โคจรกฺกโล อกิลันโต ปันทาย จรัสติ. อิมหา ภันเด อตถวล
 สัมผัสमानา อิฉามิ สัมผัส ยาวชีว อาคันตูกภัตต ทาตุ. ปน
 จ ปรี ภันเด คมิกิ ภิกขุ อตถโน ภัตต ปวิเยสสมาโน สัตถา
 วา วิหายัสสติ, ยัตถ วา วาส คันตูกาโม ภวิสติ, ตตถ วิกาเล

อุปคัจฉิตตติ, กิลันโต อัทธานัน คมิลลิตติ. โส เม คมิกภัตตํ ภูวชิตฺวา
 สัตถา น วิทายิตฺตติ, ยัตถ วาลํ คันตฺกามา ภาวิตฺตติ, ตตฺถ วิทาลเ
 น อุปคัจฉิตตติ, อกิลันโต อัทธานัน คมิลลิตติ. อิมานิ ภาณเต อตฺตวาลํ
 สัมบัลลิตฺมานา อิจฺฉามิ สัมบัลลิตฺ ยาวชีวํ คมิกภัตตํ ทาตุ. ปุณ จ
 ปรี ภาณเต คิลานัลลํ ภิกฺขุโน สัมปายานิ โกชนานิ อลภันตฺลล
 อาพาโธ วา อภิวทฺถมิลลิตฺติ กาลกิริยา วา ภาวิตฺตติ. ตลล เม
 คิลานภัตตํ ภุตตลล อาพาโธ นาภิวทฺถมิลลิตฺติ กาลกิริยา น ภาวิตฺตติ.
 อิมานิ ภาณเต อตฺตวาลํ สัมบัลลิตฺมานา อิจฺฉามิ สัมบัลลิตฺ ยาวชีวํ คิลานภัตต
 ทาตุ. ปุณ จ ปรี ภาณเต คิลานุปฺปฏิจาโก ภิกฺขุ อตฺตโน ภัตต
 ปริเยสฺมาโน คิลานัลลํ อุลลฺลฺลเร ภัตตํ นีหริลลิตฺติ ภัตตจฺเจทํ กริลลิตฺติ.
 โส เม คิลานุปฺปฏิจาภัตตํ ภูวชิตฺวา คิลานัลลํ กาเลน ภัตต
 นีหริลลิตฺติ ภัตตจฺเจทํ น กริลลิตฺติ. อิมานิ ภาณเต อตฺตวาลํ สัมบัลลิตฺมานา
 อิจฺฉามิ สัมบัลลิตฺ ยาวชีวํ คิลานุปฺปฏิจาภัตตํ ทาตุ. ปุณ จ ปรี ภาณเต
 คิลานัลลํ ภิกฺขุโน สัมปายานิ เกลสฺสขานิ อลภันตฺลล อาพาโธ วา
 อภิวทฺถมิลลิตฺติ กาลกิริยา วา ภาวิตฺตติ. ตลล เม คิลานเกลสฺสข
 ปริภุตตลล อาพาโธ นาภิวทฺถมิลลิตฺติ กาลกิริยา น ภาวิตฺตติ. อิมานิ
 ภาณเต อตฺตวาลํ สัมบัลลิตฺมานา อิจฺฉามิ สัมบัลลิตฺ ยาวชีวํ คิลานเกลสฺสข
 ทาตุ. ปุณ จ ปรี ภาณเต ภควตา อณฺธกวินฺเท ทสฺสานิลลํ สัมบัลลิตฺมานเ
 ยาคุ อนุญฺวาตา. ตฺยานิ ภาณเต อานิลลํ สัมบัลลิตฺมานา อิจฺฉามิ
 สัมบัลลิตฺ ยาวชีวํ อญฺยาตุ ทาตุ. อิส ภาณเต ภิกฺขุโน อจิรวติยา
 นทียา เวติยาหิ ลัทธํ นิคฺคา เอกตติเณ นหายนฺติ. ตา ภาณเต

เวธียา ภิกขุณีโย อุปัณฺเฑสุ “กัณฺธุโช นาม ตุมฺหํกั อัยเย
 ทหรานํ พรหมจริยํ จินฺเน. นนุ นาม กามา ปริกฺกขิตฺตํ ฟ้า ?
 ยทา ชินฺณา ภวิสฺส, ตทา พรหมจริยํ จริสฺส. เอวํ ตุมฺหํกั
 อุโก อํนฺตา ปริคฺคหิตา ภวิสฺสํติ. ตา ภันเต ภิกขุณีโย เวธียาหิ
 อุปัณฺเฑทียมานา มํกฺกุ อเหตุ. อลฺลิจิ ภันเต มาตฺคามลฺลิตํ นคฺคิยํ
 เชคฺคํ ปฏิกฺกตฺ. อิมานํ ภันเต อตฺถวํ สัมมัลลํมานา อจฺฉามิ
 ภิกขุณีลฺลยํ ยาวชิวํ อุตฺถกฺสาฎฺกํ ทาตุมฺติ. “กั ปน ตวํ วิสาเ
 อาณิสฺสํ สัมมัลลํมานา ตถาคตํ อจฺจุจ วรานิ ยาจิสฺส. “อโ ภันเต
 ทิสาสฺสุ วสฺสํ วุตฺตา ภิกขุ สาวิตฺถิ อาคจฺฉิสฺสํติ ภควันตํ ทลฺลํนาย.
 เต ภควันตํ อุปลํกมิตวํ ปุจฺฉิสฺสํติ “อิตถึนฺนาโม ภันเต ภิกขุ
 ทลฺลกโต. ตลฺลํ กา คติ โโก อภิสฺสมํปฺราโยติ. ตํ ภควา พฺยาภวิสฺสติ
 โสตาปตฺตมฺเล วา สกทาคามมฺเล วา อนาคามมฺเล วา อรหตฺตมฺเล
 วา. ตียาหิ อุปลํกมิตวํ ปุจฺฉิสฺสํติ “อาคตปฺพฺฟา นุโช ภันเต
 เตน อัยเยน สาวิตฺถิ. สเจ เม วักขณฺติ “อาคตปฺพฺฟา เตน
 ภิกขุณา สาวิตฺถิ. นิจฺจุเมตถ คจฺฉิสฺสํติ “นิลลํสยํ ปริกฺกตฺตา เตน
 อัยเยน วสฺสํติสาฎฺกกา วา อาคณฺตกภตฺตํ วา คมิกภตฺตํ วา คิลานภตฺตํ
 วา คิลานอุจฺจุจกภตฺตํ วา คิลานเภสฺสชฺชํ วา ธูยาคุ วาติ. ตลฺลํ
 เม ตพฺพลฺลสรณฺติยา ปามุชฺชํ ชายิสฺสติ, ปมฺมุทํยา ปติ ชายิสฺสติ,
 ปติมนาย กาโย บลฺลํสยํภวิสฺสติ, บลฺลํสยํภวิสฺสติ, ลุขํ เวทยิสฺสํติ,

ป. อรหตฺตมฺเล.

สุขินิยา จิตตํ สมาริยัสสิดติ; ตา เม ภวิสสิดิ อินทริยภาวนา พลภาวนา
 โพชฌังคภาวนา. อิมาทิ ภาณเต อานิสสํ สัมบัลลสมานา ตถาคตํ อัญญ
 วรานิ ยาจามิติ. “สาธุ สาธุ วิสาเซ, สาธุ โข ตวี วิสาเซ อิม
 อานิสสํ สัมบัลลสมานา ตถาคตํ อัญญ วรานิ ยาจสิ. อนฺชานามิ เต
 วิสาเซ อัญญ วรานิติ. อถโข ภควา วิสาขํ มิคารมาตโร อิมาทิ
 คทาหาติ อนฺโมทิติ

“ยา อันนปานิ ททตี ปโมทิตา ลีลุปันนนา สุกตัสส ลาวิกา
 ททาติ ทานํ อภิภุญญ มัจฉโร โลวักคิกํ โลกนุทํ สุขาวหํ,
 ทิพพิ พลํ ตา ลภเต จ อายุํ ชาติคัมม มัคคํ วิรชํ อนังคนํ,
 ตา ปุณฺณกามา สุขินี อนนามยา ลัคคัมมิติ กายัมมิติ จิโร ปโมทตติ.

อถโข ภควา วิสาขํ มิคารมาตโร อิมาทิ คทาหาติ อนฺโมทิตวา
 อัญญายาสนา ปักกามิ. อถโข ภควา เอตัสสํ นิทานเ เอตัสสํ
 ปกรเณ ธัมมํ กถํ กัตวา ภิกขุ อามันเตสิ “อนฺชานามิ ภิกขเว
 วัลลิสลาปฏิกํ อาคันตูกภัตตํ คมิกภัตตํ คิลานภัตตํ คิลานุปัญญจากภัตตํ
 คิลานเภลัชชํ อญฺยาคุํ ภิกขุณฺณลัชชํ อุตทสลาปฏิกนฺติ.

วิสาชาภาณวารํ นิญฺจิตํ.

เตน โข ปน สมเยน ภิกขุ ปณฺเฑทานิ โกชนานิ ภูณฺชิตวา
 มุญฺจัสสิดตี อลัมปชานา นิทํ โอภกมณฺณติ. เตสํ มุญฺจัสสิดนํ อลัมปชานานํ
 นิทํ โอภกมณฺณตานํ สุปันนํเตน อสฺสุจิ มุจฺจิตติ, เสณาสนํ อสฺสุจินา
 มกฺกชยติ. อถโข ภควา อายัสสมิตา อานันฺนเทเน ปัจจาสสมเณเน เสณาสนจาวิกํ
 อาหิณฺทณฺโต อัททส เสณาสนํ อสฺสุจินา มกฺกชิตํ; ทิสฺวาน อายัสสมณฺณตํ

อานันท์ อามันต์เตสิ “กิเมต อานันท์ เสนาสัน มกฺขัตตนิ. “เอตริ
 ภันเต ภิกขุ ปณฺเฑานิ โภชนานิ ภุจฺจิทฺวา มุญฺจิสฺสตี อลัมปชานา
 นิตฺทํ โอภกมฺมันติ. เตสํ มุญฺจิสฺสตี อลัมปชานานํ นิตฺทํ โอภกมฺมันตานํ
 สุปันนํเตน อสฺสิจิ มุจฺจติ. ตยิทํ ภควา เสนาสัน อสฺสิจิ นา มกฺขัตตนิ.
 “เอวเมต อานันท์, เอวเมต อานันท์, มุจฺจติ हि อานันท์ เตสํ
 มุญฺจิสฺสตี อลัมปชานานํ นิตฺทํ โอภกมฺมันตานํ สุปันนํเตน อสฺสิจิ.
 เป เต อานันท์ ภิกขุ อุมฺภุจิสฺสตี ลัมปชานา นิตฺทํ โอภกมฺมันติ,
 เตสํ อสฺสิจิ น มุจฺจติ. เปยฺย เต อานันท์ ปุณฺณชานา กาเมสุ
 วิตฺตาคา, เตสํ อสฺสิจิ น มุจฺจติ. อญฺ्ञานเมต อานันท์ ขนฺวกาโส,
 ยํ อรหโต อสฺสิจิ มุจฺเจยฺยติ, อตฺถ โภควา เอตฺตมฺมิ นิทานे
 เอตฺตมฺมิ ปกรเณ อมฺมิ กถํ กิตฺวา ภิกขุ อามันต์เตสิ “อิธํ ภิกขเว
 อานันท์เทเน บัจฺจาสมเณเน เสนาสนจิวรัก อาหิณฺตฺตนิโต อทฺทลํ เสนาสัน
 อสฺสิจิ นา มกฺขติ; ทิสฺวาน อานันท์ อามันต์เตสิ “กิเมต อานันท์
 เสนาสัน มกฺขัตตนิ. “เอตริ ภันเต ภิกขุ ปณฺเฑานิ โภชนานิ
 ภุจฺจิทฺวา มุญฺจิสฺสตี อลัมปชานา นิตฺทํ โอภกมฺมันติ. เตสํ มุญฺจิสฺสตี
 อลัมปชานานํ นิตฺทํ โอภกมฺมันตานํ สุปันนํเตน อสฺสิจิ มุจฺจติ. ตยิทํ
 ภควา เสนาสัน อสฺสิจิ นา มกฺขัตตนิ. “เอวเมต อานันท์, เอวเมต
 อานันท์, มุจฺจติ हि อานันท์ มุญฺจิสฺสตี อลัมปชานานํ นิตฺทํ
 โอภกมฺมันตานํ สุปันนํเตน อสฺสิจิ. เป เต อานันท์ ภิกขุ อุมฺภุจิสฺสตี
 ลัมปชานา นิตฺทํ โอภกมฺมันติ, เตสํ อสฺสิจิ น มุจฺจติ. เปยฺย เต
 อานันท์ ปุณฺณชานา กาเมสุ วิตฺตาคา, เตสํ อสฺสิจิ น มุจฺจติ. อญฺ्ञานเมต

อานันท์ อนวภาโส, ยํ อรหโต ขลฺหิ มุจฺเจยฺยาติ. บัณฺฑิเม ภิกฺขเว
 อาทีนฺวา มุญฺหิตฺถิสฺส สัมปชานัสฺส นิตฺทํ โอภกฺมโต: ทุกฺขํ
 สุปฺปติ, ทุกฺขํ ปฏิพุชฺฌติ, ปาปํ สุปฺปํ บัลฺลติ, เทวตา น รักฺขณฺติ,
 อลฺหิ มุจฺจติ. อีเม โข ภิกฺขเว บัณฺฑิ อาทีนฺวา มุญฺหิตฺถิสฺส
 สัมปชานัสฺส นิตฺทํ โอภกฺมโต. บัณฺฑิเม ภิกฺขเว อานิสฺสา อุมฺภุจิตฺถิสฺส
 สัมปชานัสฺส นิตฺทํ โอภกฺมโต: สุขํ สุปฺปติ, สุขํ ปฏิพุชฺฌติ, น ปาปํ
 สุปฺปํ บัลฺลติ, เทวตา รักฺขณฺติ, อลฺหิ น มุจฺจติ. อีเม โข ภิกฺขเว
 บัณฺฑิ อานิสฺสา อุมฺภุจิตฺถิสฺส สัมปชานัสฺส นิตฺทํ โอภกฺมโต.
 ขนฺธุชานามิ ภิกฺขเว กายคฺคตฺติยา จีวรคฺคตฺติยา เสนาสนคฺคตฺติยา นิสฺสทฺถนฺติ.
 เตน โข ปน สมเยน อติชฺททกํ นิสฺสทฺถนํ น สัพฺปํ เสนาสนํ โคเปติ.
 ภควโต เอตมฺมํ อาโรเจสุ. “ขนฺธุชานามิ ภิกฺขเว ยวามหฺนํตํ บัจฺจัตถรณํ
 อากัณฺขติ, ตาวมหฺนํตํ บัจฺจัตถรณํ ภาตุนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน อายัสฺมโต อานันท์ถิสฺส อุมฺภุชฌายัสฺส อายัสฺมโต
 เวลฺลภุจิสฺส ฤคฺคกัณฺหาพาโห โหติ. ตัสฺส ลลิกาย จีวรานิ กาเย ลคฺคคฺคณฺติ.
 ตานิ ภิกฺขุ อุกฺกเถน เตเมตฺวา เตเมตฺวา อปกัฏฺถมนฺติ. อถ โข ภควา
 เสนาสนจาวริกํ อาหิณฺทณฺโต เต ภิกฺขุ ตานิ จีวรานิ อุกฺกเถน เตเมตฺวา
 เตเมตฺวา อปกัฏฺถมนฺเต; ทิสฺวาน, เยน เต ภิกฺขุ, เตนุปลัณฺณมิ;
 อุนฺปลัณฺณมิตฺวา เต ภิกฺขุ เอตทโวจ “กํ อิมัสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อาพาโหติ.
 “อิมัสฺส ภูณฺเต อายัสฺมโต ฤคฺคกัณฺหาพาโห. ลลิกาย จีวรานิ กาเย
 ลคฺคคฺคณฺติ. ตานิ มยฺ อุกฺกเถน เตเมตฺวา เตเมตฺวา อปกัฏฺถมามาติ.
 อถ โข ภควา เอตัสฺมิ นิทาเน เอตัสฺมิ ปกรเณ ฐมฺมิ กถํ กิตฺวา

ภิกษุ อามันต์เตสิ “อนุชานามิ ภิกษเว ยัสสั กัณฺฑุ วา บัฬิกา วา
ชัสสัวา วา อุลลภักขา วา อาพาโธ กัณฺฑุปฏิจําหนิติ.

อโฆ วิสาขา มิคารมาตา มุขปฺปณฺณโจลํ อาทาย, เยน ภควา,
เตนุปลังกมิ; อุปปลังกมิตฺวา ภควันตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺมันตํ นิสฺสีทิ;
เอกมฺมันตํ นิสฺสินฺนา โข วิสาขา มิคารมาตา ภควันตํ เอตทโวจ
“ปฏิคฺคัณฺหาตุ เม ภันเต มุขปฺปณฺณโจลํ, ยํ มม อัสสั ทิฆรตฺตํ
หิตาย สุชายาติ. ปฏิคฺคเหสิ ภควา มุขปฺปณฺณโจลํ. อโฆ ภควา
วิสาขํ มิคารมาตโร อัมมียา กถาย สันทลฺลเสสิ สมาทเปสิ สมุตฺเตเชสิ
ลัมปหฺลเสสิ. อโฆ วิสาขา มิคารมาตา ภควตา อัมมียา กถาย สันทลฺลสิตา
สมาทปฺปิตา สมุตฺเตชิตา ลัมปหฺลสิตา อญฺญาสาสนา ภควันตํ อภิวาเทตฺวา
ปทักขิณิ กัตฺวา บั๊กกามิ. อโฆ ภควา เอตลฺลํ นิทานเณ เอตลฺลํ
ปกรเณ อัมมํ กถํ กัตฺวา ภิกษุ อามันต์เตสิ “อนุชานามิ ภิกษเว
มุขปฺปณฺณโจลนฺติ.

เตน โข ปน สมฺเยน โรโซ มัลลโธ อายัสสิมโต อานันทลฺล
สทาโย โหติ. โรชลฺลํ มัลลลฺลํ โขมฺบโธติกา อายัสสิมโต อานันทลฺล
หัตถเณ นิภักชิตฺวา โหติ. อายัสสิมโต จ อานันทลฺลํ โขมฺบโธติกา อตฺถโธ
โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจตุ. “อนุชานามิ ภิกษเว บัณฺจหังเคหิ
สมันนาคตฺตลฺลํ วิสฺสาลํ คเหตฺว: สันทิฏฺฐิโ จ โหติ, ลัมภตฺโต จ,
อาธบฺบิตฺโต จ, ชีวติ จ, ชานาติ จ “คฺหิตเณ เม อตฺตมโน ภวิสสตีติ.
อนุชานามิ ภิกษเว อิมหิ บัณฺจหังเคหิ สมันนาคตฺตลฺลํ วิสฺสาลํ คเหตฺว: นฺติ.

เตน โข ปน สมฺเยน ภิกษุํ ปริปฺปณฺณํ โหติ ติจฺฉว,

อติโก จ โหติ ปริสสวเนหิปี ภิกขาหิปี. ภควโต เอตมัตถัง
 อารโจะสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว ปริกขารโกลันนติ.” อตโข ภิกขุณ
 เอตทโหสิ “ยานิ ตานิ ภควตา อนุญญาตานิ ติจีวรันติ वा
 वल्लिकसालिकादि वा निसिन्धनंति वा बज्जित्तरुणंति वा कन्धपुण्ड्रिजाति
 वा मुखपुल्लनजोलनंति” वा पริกखारโกลनंति वा, สัพพะพานิ ตานิ
 อธิฐจาตัพพะพานि नุโข อุกาहु วิกัप्เปตัพพะพานंติ. ภควโต เอตมัตถัง
 อารโจะสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว ติจีวรं อธิฐจาตุ, न विगप्पेदु;
 वल्लिकसालिका वल्लिस्तानं जातुमासुं अठ्ठिजातु, ततो परि विगप्पेदु;
 निसिन्धनं अठ्ठिजातु, न विगप्पेदु; बज्जित्तरुणं अठ्ठिजातु, न विगप्पेदु;
 कन्धपुण्ड्रिजातिं याव आपाशा अठ्ठिजातु, ततो परि विगप्पेदु;
 मुखपुल्लनजोलं अठ्ठिजातु, न विगप्पेदु; पริกखारโกลं अठ्ठिजातु, न
 विगप्पेदु. अतโข ภิกขุณ एतทโหสิ “กิต्तักं บัจฉิมं นุ โข
 จีวรं วิกัप्เปตัพพนันติ. ภควโต เอตมัตถัง อารโจะสุ. “อนุชานามิ
 ภิกขเว อายาเมเน อฏฺฐังคคฺคํ สุตตังคฺคเลน จตรังคคฺควิตถตํ บัจฉิมं
 จีวรं วิกัप्पेตุนันติ. เตเน โข ปเน สมเยเน อายัสสิมโต มหากัสสับบัสส
 ปัสสูลิกโต” ครุโก โหติ. ภควโต เอตมัตถัง อารโจะสุ. “อนุชานามิ
 ภิกขเว สุตตคฺคชฺช กาทุนันติ. วิกัณโณ โหติ. ภควโต เอตมัตถัง
 อารโจะสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว วิกัณณं อุตฺตริตุนันติ. สุตตา
 โอลิริยันติ. ภควโต เอตมัตถัง อารโจะสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว
 อนวาตํ ปริกัณทํ อารโเปตุนันติ. เตเน โข ปเน สมเยเน สัฆาภฺยา

บัดดา ลุขชั้นดี. ภควโต เอตมัตถัง อารโหเสตุ. “อนุชานามิ ภิกขเว
อัญญาปทัง กาคณฺดี.

เตน โข ปน สมเยน อลฺลเวตโร สิกขุโน จีวรํ กรียมาเน
สัพพะ ฉินฺนํ นํปฺปโหติ. ภควโต เอตมัตถัง อารโหเสตุ. “อนุชานามิ
ภิกขเว เทวํ ฉินฺนํ กานิ เอกํ อัจฉินฺนํ กณฺดี. เทวํ ฉินฺนํ กานิ เอกํ
อัจฉินฺนํ นํปฺปโหติ. ภควโต เอตมัตถัง อารโหเสตุ. “อนุชานามิ
ภิกขเว เทวํ อัจฉินฺนํ กานิ เอกํ ฉินฺนํ กณฺดี. เทวํ อัจฉินฺนํ กานิ
เอกํ ฉินฺนํ นํปฺปโหติ. ภควโต เอตมัตถัง อารโหเสตุ. “อนุชานามิ
ภิกขเว อณฺวาริกํ อารโหเปตุ. น จ ภิกขเว สัพพะ อัจฉินฺนํ
ธารเตสัพพะ; โย ธาเรยฺย, อาปัตติํ ทุกฺกฏัสสํสาตี.

เตน โข ปน สมเยน อลฺลเวตโร สิกขุโน พหุํ จีวรํ
อุပ္ปํณํ โหติ. โส จ ตํ จีวรํ มาตาปัตตุนํ ทาตุกาโม โหติ.
ภควโต เอตมัตถัง อารโหเสตุ. “มาตาปัตตโรติ โข ภิกขเว ททมาเน
กํ วเทยฺยามี” อนุชานามิ ภิกขเว มาตาปัตตุนํ ทาตุ. น จ ภิกขเว
สัทธาเทยฺยํ วิณฺปาเตตสัพพะ; โย วิณฺปาเตยฺย, อาปัตติํ ทุกฺกฏัสสํสาตี.

เตน โข ปน สมเยน อลฺลเวตโร สิกขุ อณฺธวเน จีวรํ
นิกฺขิปิตฺวา สันตฺรุตฺตเรน คามํ ปันนํ ทาย ปาวิสี. โจรา ตํ จีวรํ
อวหโรสุ. โส ภิกขุ ทุจฺใจโล โหติ ลุขจีวโร. ภิกขุ เอวมาหํสุ
“กิสฺสํ ตํ อวโรโส ทุจฺใจโล ลุขจีวโรติ. “อโห อวโรโส อณฺธวเน
จีวรํ นิกฺขิปิตฺวา สันตฺรุตฺตเรน คามํ ปันนํ ทาย ปาวิสี, โจรา ตํ

จิวรํ อหริตฺถํ, เตนาหํ ทฺวํ ใจฺโล ลฺลขฺจิวโรติ. ภควโต เอตมมัตถํ
 อาโรเจตุ. “น ภิกฺขเว สันตฺรุตฺตเรน คาโม ปวีสิตฺถํ โฟ; โย
 ปวิเสยฺย, อามตฺติ ทฺวํ ฏสฺสํ. เตน โข ปน สมฺเยน อายสฺมา
 อานนฺโท อสฺติยา สันตฺรุตฺตเรน คามํ ปันนํ ทาย ปาวสฺสิ. ภิกฺขุ
 อายสฺมํ นตฺถิ อานนฺทํ เอตทวโจ. “น นุ อวฺโส อานนฺทํ ภควตา
 ปวฺสํ นตฺถิ “น สันตฺรุตฺตเรน คาโม ปวีสิตฺถํ โฟติ. กิสฺส ตฺวํ
 อวฺโส สันตฺรุตฺตเรน คามํ ปวฺสํ ใจฺติ. “สัจฺจํ อวฺโส ภควตา
 ปวฺสํ นตฺถิ “น สันตฺรุตฺตเรน คาโม ปวีสิตฺถํ โฟติ. อปฺปจฺหา
 อวฺโส อสฺติยา ปวฺสํ ใจฺติ. ภควโต เอตมมัตถํ อาโรเจตุ. อถ โข
 ภควา เอตสฺมิ นีทาเน เอตสฺมิ ปกรฺเณ อมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ
 อามนฺเตสิ “ปวฺสํ จิเม ภิกฺขเว ปจฺจยา ลมฺภายา นิกฺเขปายะ:
 คิลานํ วา โทติ, วตฺถํ สํเกตํ วา โทติ, นทีปารํ คณฺฑํ วา
 โทติ, อตฺถํ พคฺคตฺติวหาโร วา โทติ, อตฺถํ กจฺจํ วา โทติ. อีเม
 โข ภิกฺขเว ปวฺสํ ปจฺจยา ลมฺภายา นิกฺเขปายะ. ปวฺสํ จิเม ภิกฺขเว
 ปจฺจยา อุตฺตรวาลกฺกํ นิกฺเขปายะ: คิลานํ วา โทติ, วตฺถํ สํเกตํ วา
 โทติ, นทีปารํ คณฺฑํ วา โทติ, อตฺถํ พคฺคตฺติวหาโร วา โทติ,
 อตฺถํ กจฺจํ วา โทติ. อีเม โข ภิกฺขเว ปวฺสํ ปจฺจยา อุตฺตรวาลกฺกํ
 นิกฺเขปายะ. ปวฺสํ จิเม ภิกฺขเว ปจฺจยา อมฺตรวาลกฺกํ นิกฺเขปายะ:
 คิลานํ วา โทติ, วตฺถํ สํเกตํ วา โทติ, นทีปารํ คณฺฑํ วา
 โทติ, อตฺถํ พคฺคตฺติวหาโร วา โทติ, อตฺถํ กจฺจํ วา โทติ. อีเม โข
 ภิกฺขเว ปวฺสํ ปจฺจยา อมฺตรวาลกฺกํ นิกฺเขปายะ. ปวฺสํ จิเม ภิกฺขเว

บัจจยา วัสสิกลาภิกาย นิกเขปายะ คิลานา วา โทติ, นิสสิม
คันตุ วา โทติ, นทีปาริ คันตุ วา โทติ, อัคคัพพิคตติวิหาโร วา
โทติ, วัสสิกลาภิกาย อกตา วา โทติ วิปปกตา วา. อิเม โข
ภิกขเว บัจจ บัจจยา วัสสิกลาภิกาย นิกเขปายาติ.

เตน โข ปน สมเยน อัมภตโร ภิกขุ เอโก วัสสิ วสิ. ตตถ
มณฺเฐสา “ลัมบัสส เทมาติ จีวรานิ อทฺธ. อชฺช ตัสส ภิกขุโน
เอตทโทติ “ภควตา บัณฺฑิตตํ “จตุวคฺโค บัจฉิมो สัมเวติ.
อหัมจัมहि เอโก, อิเม จ มณฺเฐสา “ลัมบัสส เทมาติ จีวรานิ
อทฺธ. ยันฺณุนาหิ อิมานิ ลัมภานิ จีวรานิ สาวตถิ หเรยฺยณฺติ.
อชฺช โส ภิกขุ ตานิ จีวรานิ อาทาย สาวตถิ คันถวา ภควโต
เอตมตฺถ อโรเจติ. “ตฺยฺเหว ภิกขุ ตานิ จีวรานิ ยาว กจฺฉินฺตัสส
อุพฺพการายาติ. อชฺช ปน ภิกขเว ภิกขุ เอโก วัสสิ วสิ. ตตถ
มณฺเฐสา “ลัมบัสส เทมาติ จีวรานิ เทนฺติ. อนฺุชานามิ ภิกขเว
ตตฺถ ตานิ จีวรานิ ยาว กจฺฉินฺตัสส อุพฺพการายาติ. เตน โข ปน
สมเยน อัมภตโร ภิกขุ อุตฺถาส เอโก วสิ. ตตถ มณฺเฐสา
“ลัมบัสส เทมาติ จีวรานิ อทฺธ. อชฺช ตัสส ภิกขุโน เอตทโทติ
“ภควตา บัณฺฑิตตํ “จตุวคฺโค บัจฉิมो สัมเวติ. อหัมจัมहि
เอโก, อิเม จ มณฺเฐสา “ลัมบัสส เทมาติ จีวรานิ อทฺธ. ยันฺณุนาหิ
อิมานิ ลัมภานิ จีวรานิ สาวตถิ หเรยฺยณฺติ. อชฺช โส ภิกขุ
ตานิ จีวรานิ อาทาย สาวตถิ คันถวา ภิกขุโน เอตมตฺถ อโรเจติ.

ภิกขุ ภควโต เอตมัตถัง อารโหเส. “อนุชานามิ ภิกขเว สัมมุขีญฺเฐน
 สัมเมน ภาเชตุ. อธิ ปณ ภิกขเว ภิกขุ อุตฺตกาถ์ เอโก วสตี.
 ตตฺถ มนุสฺสสา “สัชฺชัสส เทมาติ จีวรานิ เทนฺติ. อนุชานามิ ภิกขเว
 เตน ภิกขุณา ตานิ จีวรานิ อนิฏฺฐาตุ. “มัย्हิมานิ จีวรานิ. ตัสส
 เจ ภิกขเว ภิกขุโน ตํ จีวรํ อนิฏฺฐิเจเต, อังโกล ภิกขุ อาคัจฉติ,
 สมโก ทาตัพพะ โภาโค; เตหิ เจ ภิกขเว ภิกขุหิ ตํ จีวรํ
 ภาชียมาเน อปาทิเต กุเล อังโกล ภิกขุ อาคัจฉติ, สมโก
 ทาตัพพะ โภาโค; เตหิ เจ ภิกขเว ภิกขุหิ ตํ จีวรํ ภาชียมาเน
 ปาทิเต กุเล อังโกล ภิกขุ อาคัจฉติ, นากามา ทาตัพพะ โภาโคติ.
 เตน โข ปณ สมเยเน เทว ภาตฺตุกา เถรา อายัสสิมา จ อธิทาโส
 อายัสสิมา จ อธิภัตโต สวตฺถิโย วัสสํ วุตฺตา อังโวลตฺร คามกา วาส
 อคัมภุ. มนุสฺสสา “จิรฺรํสาปิ เถรา อาคตติ สจีวรานิ ภัตตานิ
 อทฺธุ. อาวาลิกา ภิกขุ เถเร ปจฺจันตฺสุ. “อิมานิ ภันเต สัมภิกขุ
 จีวรานิ เถเร อาคัมมํ อูปันนํ. สาทิยสฺสัณฺติ เถรา ภาคัณฺติ.
 เถรา เอวมาทฺธุ “ยถา โข มยฺ อวฺโส ภควตา ธัมมํ เทสิตฺถ อชานามะ
 ตุมหากํเยว ตานิ จีวรานิ ยาว กจันตฺส อพฺภารายาติ. เตน โข
 ปณ สมเยเน ตโย ภิกขุ ราชคเเท วัสสํ วสันฺติ. ตตฺถ มนุสฺสสา
 “สัชฺชัสส เทมาติ จีวรานิ เทนฺติ. อถ โข เตสํ ภิกขุณํ เอตทโหสิ
 “ภควตา ญฺเฐนตฺถ “จตุวัคโค ปจฺจนิโม สโฆติ. มยฺฉจฺฉมฺห
 ตโย ชนา, อิมะ จ มนุสฺสสา “สัชฺชัสส เทมาติ จีวรานิ เทนฺติ.
 กถํ นุ โข อเมหิ ปฏิปชฺชิตัพพณฺติ. เตน โข ปณ สมเยเน

ล้มพหลา เถรา อายัดมา จ นีลวาดี อายัดมา จ สาณวาดี อายัดมา จ
โคปโก อายัดมา จ ภค อายัดมา จ ผลิกสันทาโน ปาตลিপุตเต
วิหรันติ กุกกุฏารามะ. ออไซ เต ภิกขุ ปาตลิปุตต์ คันตีวา เถเร ปุจฉิส.
เถรา เอวมาหตุ “ยถา โข มย อวุโส ภควตา ธัมมံ เทสิต
อาชานามะ ตุมหากัมเยว ตานิ จีวรานิ ยาว กจินัสส อพภารายาติ.

เตน โข ปน สมเยน อายัดมา อุปันนโท ลักขยปุตโต สาวัตถิย
วัสสั วุตโธ อัมภตโร คามกาวาส อคมาสิ. ตตถ ภิกขุ จีวร
ภาเชตุกามา สันนิปตัสสุ. เต เอวมาหตุ “อิมานิ โข อวุโส
ลัมภิกานิ จีวรานิ ภาขียัสสันติ, สาทียัสสันติ ภาคันติ. “อามาวุโส
สาทียัสลัมภิตี ตโต จีวรภาค คเหตวา อัมภ อวาส อคมาสิ.
ตตถภ ภิกขุ จีวร ภาเชตุกามา สันนิปตัสสุ. เตภ เอวมาหตุ
“อิมานิ โข อวุโส ลัมภิกานิ จีวรานิ ภาขียัสสันติ, สาทียัสสันติ
ภาคันติ. “อามาวุโส สาทียัสลัมภิตี ตโตภ จีวรภาค คเหตวา
อัมภ อวาส อคมาสิ. ตตถภ ภิกขุ จีวร ภาเชตุกามา
สันนิปตัสสุ. เตภ เอวมาหตุ “อิมานิ โข อวุโส ลัมภิกานิ จีวรานิ
ภาขียัสสันติ, สาทียัสสันติ ภาคันติ. “อามาวุโส สาทียัสลัมภิตี
ตโตภ จีวรภาค คเหตวา มหันต จีวรภักขิกิ อาทาย ปุนเทว
สาวัตถิ ปัจจาคัจฉิ. ภิกขุ เอวมาหตุ “มहाปุณฺโวลสิ ตวี อวุโส
อุปันนท, พหุ เต จีวร อุปันนัตติ. “กุตโต เม อวุโส ปุณฺณ.
อิธาสี สาวัตถิย วัสสั วุตโธ อัมภตโร คามกาวาส อคมาสิ.
ตตถ ภิกขุ จีวร ภาเชตุกามา สันนิปตัสสุ. เต ม เอวมาหตุ

“อิมานิ โข อารุโธ ลัมภิกานิ จีวรานิ ภากิยัสสันติ, สาทิยัสสันติ
 ภาคันติ. “อามารุโธ สาทิยัสสามิติ ตโต จีวรภาคํ คเหตฺวา อลฺฬํ
 อวารลํ อคฺมาลํ. ตตฺถปิ ภิกฺขุ จีวรํ ภากฺเซตุกามา สันนิปตฺตุ.
 เติปิ มํ เอมมาหฺลํ “อิมานิ โข อารุโธ ลัมภิกานิ จีวรานิ ภากิยัสสันติ,
 สาทิยัสสันติ ภาคันติ. “อามารุโธ สาทิยัสสามิติ ตโตปิ จีวรภาคํ
 คเหตฺวา อลฺฬํ อวารลํ อคฺมาลํ. ตตฺถปิ ภิกฺขุ จีวรํ ภากฺเซตุกามา
 สันนิปตฺตุ. เติปิ มํ เอมมาหฺลํ “อิมานิ โข อารุโธ ลัมภิกานิ
 จีวรานิ ภากิยัสสันติ, สาทิยัสสันติ ภาคันติ. “อามารุโธ สาทิยัสสามิติ
 ตโตปิ จีวรภาคํ อคฺเหติ. เอว เม พหุ จีวรํ อပ္ปํณฺณํ. “กํ
 ปน ตํว อารุโธ อပ္ปํณฺทํ อลฺฬนฺตํ วัสลํ วุตฺโต อลฺฬนฺตํ
 จีวรภาคํ สาทิยํ. “เอมมารุโธติ. เย เต ภิกฺขุ อပ္ปํจฺฉา ๗ เปฯ
 เต อชฺฌณายันติ ชีษณฺติ วิปาเจนฺติ “กถํ หิ นาม อายัสฺมา
 อပ္ปํณฺโท ลักขณํ ตโต อลฺฬนฺตํ วัสลํ วุตฺโต อลฺฬนฺตํ จีวรภาคํ
 สาทิยัสสันติ. ภควโต เอตมตฺถํ อารุโธ. “ลจฺจํ กิร ตํว อပ္ปํณฺทํ
 อลฺฬนฺตํ วัสลํ วุตฺโต อลฺฬนฺตํ จีวรภาคํ สาทิยํ. “ลจฺจํ ภควาติ.
 วิครหิ พุทฺโธ ภควา “กถํ หิ นาม ตํว โมชปฺริส อลฺฬนฺตํ
 วัสลํ วุตฺโต อลฺฬนฺตํ จีวรภาคํ สาทิยัสสันติ. เนตํ โมชปฺริส
 อပ္ปํณฺณํ วา ปสทาเปฯ ๗ วิครหิตฺวา อมฺมํ กถํ กิตฺวา
 ภิกฺขุ อามนฺเตติ “น ภิกฺขเว อลฺฬนฺตํ วัสลํ วุตฺเตน อลฺฬนฺตํ
 จีวรภาโค สาทิตฺทํไฟ; โย สาทิเยยฺย, อปตฺติํ ทุกฺกฏฺฐิตฺวาติ.
 เตน โข ปน สมเยน อายัสฺมา อပ္ปํณฺโท ลักขณํ ตโต เอโก

ท้าวสุ อาวาเสศ วัลล วัลล “เอว เม พุ จิ๋ว อนุบั้งขิลลิตติ.
 อดโย เดล ริกขุณ เอตทโทติ “กถ อนุโย อายัลมโต อนุบั้งขิลลิตติ.
 ลักขบุดตัสส จิ๋วปฏิวโส ทาตัพโพติ. ภควโต เอตมัตถ อาโรเจสิ.
 “เทถ ริกขเว โมฆปริณัติสส เอกาลิปาย. อธิ ปน ริกขเว ริกขุ
 เอโก ท้าวสุ อาวาเสศ วัลล วัลล “เอว เม พุ จิ๋ว
 อนุบั้งขิลลิตติ. สเจ อมุตริ อนุบั้งขิลลิตติ. อมุตริ อนุบั้งขิลลิตติ. วัลล, อมุตริ
 อนุบั้งขิลลิตติ. อมุตริ อนุบั้งขิลลิตติ. จิ๋วปฏิวโส ทาตัพโพ. ยัตถ วา
 ปน พหุตร วัลล, ตโต จิ๋วปฏิวโส ทาตัพโพติ.

เตน โข ปน สมเยน อภิณหตรัสส ริกขโน กุจิฉิวิการาพาโร โหติ.
 โส สเก มุตตกริเส ปลินโน เติ. อดโย ภควา आयัลมตา อานันเตน
 บังชาสมเณน เสนาสนจาริก อาหินันโต, येन ตัสส ริกขโน วิहारो,
 เตनुปลังกมิ. อัทธสา โข ภควา ต ริกขุ สเก มุตตกริเส ปลินโน
 สยमान; ทิสวาน, येन โส ริกขุ, เตनुปลังกมิ; อนุปลังกมิตวา ต ริกขุ
 เอตทโวจ “กนิเต ริกขุ อาพาโหติ. “กุจิฉิวิการो मे भवति. “अत्ति ปน
 เต ริกขุ อนุบั้งขิลลิตติ. “นัตติ ภควาติ. “กิลล ต ริกขุ น อนุบั้งขิลลิตติ.
 “อห โข กนิเต ริกขุ อการโก, तेन म ริกखु न อนุबङ्गजेनित्ति.
 อดโย ภควา आयัลมนันต อานันท์ อามันเตสิ “คัจฉานันท์ อุกก
 อاهر, อิม ริกขุ นหาเปลลามาติ. “เอว กนิเตติ โข आयัลมา
 อานันโท ภควโต ปฏิลลิตติวา อุกก อहरि. ภควา อุกก อาสิณจิ,
 आयัลมา อานันโท परिโอร; ภควา ลิลโต อคคเหสิ, आयัลมา

อานันโท ปาทโต, อุกฺขาเรตฺวา มัจฺเจเก นิปาเตสฺสุ. ออโข ภควา
 เอตฺสํมี นิทานเณ เอตฺสํมี ปกรเณ ภิกฺขุสฺสํ สันนิปาตาเปตฺวา ภิกฺขุ
 ปฏิปุจฺชนิ “อตฺถิ ภิกฺขเว อมุกฺกสฺสํ วิหาเร ภิกฺขุ คีลาไนติ. “อตฺถิ
 ภควาติ. “กีนตฺสส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อาพาโหติ. “ตฺสส ภันเต
 อายสฺมโต กุจฺฉิวิการาพาโหติ. “อตฺถิ ปน ภิกฺขเว ตตฺส ภิกฺขุโน
 อุมฺภฺจจาโกติ. “นตฺถิ ภควาติ. “กิสฺส ตํ ภิกฺขุ น อุมฺภฺจเณตฺติ
 “เอโส ภันเต ภิกฺขุ ภิกฺขุโน อการโก, เตน ตํ ภิกฺขุ น
 อุมฺภฺจเณตฺติ. “นตฺถิ โว ภิกฺขเว มาตา, นตฺถิ ปิตา, เย โว
 อุมฺภฺจเณยฺยู. ตุมฺเห เจ ภิกฺขเว อลฺลวมัลลวํ น อุมฺภฺจหิสฺสติ,
 ออ โกจรหิ อุมฺภฺจหิสฺสติ. โย ภิกฺขเว มํ อุมฺภฺจเณยฺยู, โส คีลานํ
 อุมฺภฺจเณยฺยู. สเจ อุมฺภฺจนาโย โหติ, อุมฺภฺจนาเยน ยาวชีวํ
 อุมฺภฺจจาตฺถไฟ, วุจฺจํนตฺสส อาคเมตฺถัพพํ. สเจ อาจริโย โหติ,
 อาจริเยน ยาวชีวํ อุมฺภฺจจาตฺถไฟ, วุจฺจํนตฺสส อาคเมตฺถัพพํ. สเจ
 สทฺธิวิหารโก โหติ, สทฺธิวิหารเกน ยาวชีวํ อุมฺภฺจจาตฺถไฟ, วุจฺจํนตฺสส
 อาคเมตฺถัพพํ. สเจ อัมมเตวาลโก โหติ, อัมมเตวาลเกน ยาวชีวํ
 อุมฺภฺจจาตฺถไฟ, วุจฺจํนตฺสส อาคเมตฺถัพพํ. สเจ สมานุมฺภฺจนาโยโก
 โหติ, สมานุมฺภฺจนาเยน ยาวชีวํ อุมฺภฺจจาตฺถไฟ, วุจฺจํนตฺสส อาคเมตฺถัพพํ.
 สเจ สมานาจริโยโก โหติ, สมานาจริเยน ยาวชีวํ อุมฺภฺจจาตฺถไฟ,
 วุจฺจํนตฺสส อาคเมตฺถัพพํ. สเจ น โหติ อุมฺภฺจนาโย वा อาจริโย वा
 สทฺธิวิหารโก वा อัมมเตวาลโก वा สมานุมฺภฺจนาโยโก वा สมานาจริโยโก वा,
 ลํเชน อุมฺภฺจจาตฺถไฟ. โน เจ อุมฺภฺจเณยฺยู, อาบตฺติ ทุกฺกภูตฺส.

บัจจหิ ภิกขเว อังเคหิ สมันนาคโต คิลานโน ทุบฺภุจจาโก โหติ:
 อลัมปายการี โหติ, ลัมปายเย มัตตํ น ชานาติ, เกลลัชชํ น ปฏิเสวิตา
 โหติ, อตฺตกามัสสํ คิลานุทฺตจกัถสํ ยถาภูตํ อาพาธํ นาวักตฺตา โหติ:
 อภิกกมณฺด์ วา “อภิกกมตฺติ ปฏิกกมณฺด์ วา “ปฏิกกมตฺติ จิตํ วา
 “จิตฺติ, อุปฺบັນฺณํ สารีริกานํ เวทนํ ทุกฺขานํ ติพฺพานํ ขรานํ กญฺญานํ
 อสาดานํ อมณาปานํ ปาณหฺรณํ อนธวาลกชาติโก โหติ. อิมเหิ โข
 ภิกขเว บัจจหังเคหิ สมันนาคโต คิลานโน ทุบฺภุจจาโก โหติ. บัจจหิ
 ภิกขเว อังเคหิ สมันนาคโต คิลานโน สุทฺธุจจาโก โหติ: ลัมปายการี
 โหติ, ลัมปายเย มัตตํ ชานาติ, เกลลัชชํ ปฏิเสวิตา โหติ, อตฺตกามัสสํ
 คิลานุทฺตจกัถสํ ยถาภูตํ อาพาธํ นาวักตฺตา โหติ: อภิกกมณฺด์ วา
 “อภิกกมตฺติ ปฏิกกมณฺด์ วา “ปฏิกกมตฺติ จิตํ วา “จิตฺติ,
 อุปฺบັນฺณํ สารีริกานํ เวทนํ ทุกฺขานํ ติพฺพานํ ขรานํ กญฺญานํ
 อสาดานํ อมณาปานํ ปาณหฺรณํ อธวาลกชาติโก โหติ. อิมเหิ โข
 ภิกขเว บัจจหังเคหิ สมันนาคโต คิลานโน สุทฺธุจจาโก โหติ. บัจจหิ
 ภิกขเว อังเคหิ สมันนาคโต คิลานุทฺตจจาโก นาลํ คิลานํ อุทฺตจจาตุ: น
 ปฏิพลโหติ เกลลัชชํ ลัวธาตุ, ลัมปายาลัมปายํ น ชานาติ
 อลัมปายํ อุปนาเมติ ลัมปายํ อุปนาเมติ, อามิสฺสันตโร คิลานํ
 อุทฺตจเจติ โน เมตตจจิตฺโต, เชตฺตจจิ โหติ อุทฺตจวํ วา บัลลสวํ วา
 เขฬํ วา วันฺตํ วา นีหาตุ, น ปฏิพลโหติ คิลานํ กาเลนํ กาลํ
 ธมฺมิมิยา กถาย สันตัสสเสตุ สมหาทเปตุ สมุตฺเตเชตฺตุ สัมปทฺเสตฺตุ.
 อิมเหิ โข ภิกขเว บัจจหังเคหิ สมันนาคโต คิลานุทฺตจจาโก นาลํ

คิลานํ อุนฺณฺจาทํ. บัณฺจหิ ภิกฺขเว อังเคหิ สมฺมํนาคโต คิลานุบฺบฺจโก
 ขลํ คิลานํ อุนฺณฺจาทํ: ปฏฺวิพล โหติ เกสฺสชฺชํ สํวธาตุํ, สัมปํยาตัมปํยา
 ษานาติ ขลัมปํยา อปฺนาเมติ สัมปํยา อปฺนาเมติ, เมตฺตจิตฺโต
 คิลานํ อุนฺณฺจเติ โน อามิสฺสนฺตโร, อเชคฺคฺฉิ โหติ อุนฺจารํ वा
 บัลลํวํ वा เขฬํ वा วันตํ वा นีหาตุํ, ปฏฺวิพล โหติ คิลานํ
 กาเลน กาลํ ธมฺมมียา กถาย สันทฺธสฺสเอตุํ สมาทเปตุํ สมุตฺเตเชตุํ
 สัมปทฺสเอตุํ. อเมหิ โข ภิกฺขเว บัณฺจหังเคหิ สมฺมํนาคโต คิลานุบฺบฺจโก
 ขลํ คิลานํ อุนฺณฺจาทุนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน เทวํ ภิกฺขุ โกลเลสุ ชนเปเทสุ อัทธานมคฺคปฏฺธิบฺบํนา
 โหนฺติ. เต อํลฺลวตโร อวาลํ อุลคฺฉิณฺสุ. ตตฺถ อํลฺลวตโร ภิกฺขุ
 คิลานโน โหติ. อถ โข เตสํ ภิกฺขุณํ เอตทโหสิ “ภควตา โข อวฺโส
 คิลานุบฺบฺจกานํ วณฺณนิตํ. หนฺนํ มยํ อวฺโส อิมํ ภิกฺขุ อุนฺณฺเจมาติ.
 เต ตํ อุนฺณฺจหฺสิ. โส เตหิ อุนฺณฺจียมาโน กาลมกาสิ. อถ โข เต ภิกฺขุ
 ตสฺส ภิกฺขุโน มัตตจิวรมาทาย สํวตฺถิ คณฺฑิวิรา ภควโต เอตมมตฺถิ
 อารุเญสิ. “ภิกฺขุสฺส ภิกฺขเว กาลกเต สํโฆ สามิ มัตตจิวเร,
 อปฺัง คิลานุบฺบฺจกา พหุปการ. อนุชานามิ ภิกฺขเว สํเขน ติจิวรณฺจ
 มัตตจิวรํ คิลานุบฺบฺจกานํ ทาตุํ. เอวํ ปน ภิกฺขเว ทาตัพพ.
 เตน คิลานุบฺบฺจกาเนน ภิกฺขุณา สํฆํ อุลลङ्กมิตฺวา เขวมสฺส วณฺเญ
 “อิตถันนาโม ภันเต ภิกฺขุ กาลกโต, อิทํ ตสฺส ติจิวรณฺจ
 มัตโต จาติ. พยัตเตน ภิกฺขุณา ปฏฺวิเลน สํโฆ ณาเปตัพพโ
 “สุณาตุ เม ภันเต สํโฆ: อิตถันนาโม ภิกฺขุ กาลกโต, อิทํ

ตัสส์ จิ๋วจ๋อจ๋อ บัดโต จ. ยทิ ลัมบัส บัดตักลัส, ลัโฆ อิมิ
 จิ๋วจ๋อจ๋อ บัดตักลัส คิลานุญจจากานัน ทเทยฺย. เอลา บัดติ. สุนาตุ
 เม ภันเต ลัโฆ: อิตถันนาโม ภัทฺธู กาลกโต, อิทํ ตัสส์
 จิ๋วจ๋อจ๋อ บัดโต จ. ลัโฆ อิมิ จิ๋วจ๋อจ๋อ บัดตักลัส คิลานุญจจากานัน
 เทติ. ยัสสายัสสโต ชมติ อิมัสส จิ๋วจ๋อจ๋อ จ บัดตักลัส จ
 คิลานุญจจากานัน ทาน, โส ตุนหัสส; ยัสส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺย.
 ทินนํ อิทํ ลัมเบน จิ๋วจ๋อจ๋อ บัดโต จ คิลานุญจจากานัน. ชมติ
 ลัมบัส, ตัสมา ตุนหิ. เอวเมตํ อารยามิตฺติ. เตน โข ปน สมเยน
 อับบตโร สามเนโร กาลกโต โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อารโจะสุ.
 “สามเนรัสส ภัทฺธเว กาลกเต ลัโฆ สามิ บัดตักลัส, อิมิ
 คิลานุญจจากา พหุปการ. อญฺชานามิ ภัทฺธเว ลัมเบน จิ๋วจ๋อจ๋อ
 บัดตักลัส คิลานุญจจากานัน ทาตุ. เอวํ ปน ภัทฺธเว ทาตัพพะ.
 เตน คิลานุญจจากเนน ภัทฺธนา ลัมบํ อุลลภมิตฺวา เอวมัสส วณฺโณ
 “อิตถันนาโม ภันเต สามเนโร กาลกโต. อิทํ ตัสส จิ๋วจ๋อจ๋อ
 บัดโต จาติ. พยัตเตน ภัทฺธนา ปฏิพเลน ลัโฆ วาเปตัพพะ
 “สุนาตุ เม ภันเต ลัโฆ: อิตถันนาโม สามเนโร กาลกโต,
 อิทํ ตัสส จิ๋วจ๋อจ๋อ บัดโต จ. ยทิ ลัมบัส บัดตักลัส, ลัโฆ อิมิ
 จิ๋วจ๋อจ๋อ บัดตักลัส คิลานุญจจากานัน ทเทยฺย, เอลา บัดติ. สุนาตุ เม
 ภันเต ลัโฆ: อิตถันนาโม สามเนโร กาลกโต, อิทํ ตัสส จิ๋วจ๋อจ๋อ
 บัดโต จ. ลัโฆ อิมิ จิ๋วจ๋อจ๋อ บัดตักลัส คิลานุญจจากานัน เทติ.

ยัสสํยัสสํโต ขมติ อิมัสส จีวรัสส จ บัตตัสส จ คิลานุปัฏฐากานํ
 ทานํ, โส ตุน्हัสส; ยัสส นกขมติ, โส ภาเสยฺย. ทินนํ อิทํ
 สํเขน จีวรํจ บัตโต จ คิลานุปัฏฐากานํ. ขมติ สํขัสส, ตัสมา
 ตุน्हี. เอวเมตํ ธารยามิตี. เตน โข ปน สมเยน อลฺลภตโร
 ภิกขุ จ สามเณโร จ คิลานํ อุปัฏฐหิสุ. โส เตหิ อุปัฏฐทียมาโน
 กาลมกาสี. อถโข ตัสส คิลานุปัฏฐากัสส ภิกขุโน เอตทโหติ.
 “กถํ นุโข คิลานุปัฏฐากัสส สามเณรัสส จีวรปฏิวโห ทาตัพโหติ.
 ภควโต เอตมตฺถํ อวโรเจสุ. “อนุชานามิ ภิกขเว คิลานุปัฏฐากัสส
 สามเณรัสส สมกํ ปฏิวสิ ทาตุนฺติ. เตน โข ปน สมเยน อลฺลภตโร
 ภิกขุ พหุภันโท พหุปริกขารो กาลกโต โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ
 อวโรเจสุ. “ภิกขุสฺส ภิกขเว กาลกเต สํโฆ สามี บัตตจีวเร,
 อปิง คิลานุปัฏฐากา พหุปรการา. อนุชานามิ ภิกขเว สํเขน
 ตจีวรํจ บัตตํจ คิลานุปัฏฐากานํ ทาตุ; ยํ ตตฺถ ลหุภันทํ
 ลหุปริกขารํ, ตํ สัมมุขีญฺเตน สํเขน ภาเซตุ; ยํ ตตฺถ ครุภันทํ
 ครุปริกขารํ, ตํ อาคตานุคตัสส จาตุทฺทิสัสส สํขัสส อวิสัชชิกํ
 อเวภังคิกนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน อลฺลภตโร ภิกขุ นคโค หุตฺวา, เยน
 ภควา, เตนุปสังมิ; อุปสังमितฺวา ภควันตํ เอตทโวจ “ภควา
 ภาเน เต อเนกปริยาเยน อปฺปัจจันตัสส สันตฺถุจัสส สลฺลเสขัสส ฐตฺตัสส
 ปาสาทกัสส อปงยัสส วิริยารมฺภัสส วัณฺณวาที. อิทํ ภาเน นคคิยํ
 อเนกปริยาเยน อปฺปัจจันตาย สันตฺถุจํตาย สลฺลเสขาย ฐตฺตํตาย

ปาสาทิกตายน อปจายาย วิริยารัมภาย ลั้วตติ. สากุ ภันเต ภควา
 ภิกขุณั นัคคิยั อนุชานาตุติ. วิครหิ พุทโธ ภควา “อนนุจันวิก
 โมฆปุริส ะเปะ กถั หิ นาม ตวั โมฆปุริส นัคคิยั ติตถียสมาทานั
 สมาทียัสสลิ. เนต โมฆปุริส อัมปัสันน่าน วา ปสาทาย ะเปะ
 วิครหิตัว ธัมมึ กถั กัตถัว ภิกขุ อามันเตสิ “น ภิกขเว นัคคิยั
 ติตถียสมาทานั สมาทียัตถัพพะ; โย สมาทียะยั, อาปัตติ ฤลลัจจยัสสาคิ.
 เตน โข ปน สมเยเน อัมภตโร ภิกขุ กุสัจริ นีวาเสตวั ะเปะ
 วากัจริ นีวาเสตวั ะเปะ ผลกัจริ นีวาเสตวั ะเปะ เกสกัมพล
 นีวาเสตวั ะเปะ วาลกัมพล นีวาเสตวั ะเปะ อุลูกบักข นีวาเสตวั
 ะเปะ อชินักขิปปิ นีวาเสตวั, येन ภควา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตัว
 ภควันตึ เอตทโวจ “ภควา ภันเต อเนกปริยาเยเน อัมปัสันนัสส
 ลันตุฏฐัสส ลัลเลขัสส อุตัสส ปาสาทิกัสส อปจยัสส วิริยารัมภัสส
 วัณณวาที. อิท ภันเต อชินักขิปปิ อเนกปริยาเยเน อัมปัสันตายน
 ลันตุฏฐัตตาย ลัลเลขาย อุตัตตาย ปาสาทิกตายน อปจายาย วิริยารัมภาย
 ลั้วตติ. สากุ ภันเต ภควา ภิกขุณั อชินักขิปปิ อนุชานาตุติ. วิครหิ
 พุทโธ ภควา “อนนุจันวิก โมฆปุริส ะเปะ กถั หิ นาม ตวั
 โมฆปุริส อชินักขิปปิ ติตถียัทธขั ธาเรสสลิ. เนต โมฆปุริส อัมปัสันน่าน
 วา ปสาทาย ะเปะ วิครหิตัว ธัมมึ กถั กัตถัว ภิกขุ อามันเตสิ
 “น ภิกขเว อชินักขิปปิ ติตถียัทธขั ธาเรตถัพพะ; โย ธาเรยั,
 อาปัตติ ฤลลัจจยัสสาคิ. เตน โข ปน สมเยเน อัมภตโร ภิกขุ
 อักกนาล นีวาเสตวั ะเปะ โปตถก นีวาเสตวั, येन ภควา,

เตนุปลังกมิ; อุปลังกมิตวา ภควันติ เอตทโวจ “ภควา ภันเต
 อเนกปริยาเยน อปัปฺปจันตัสส สันตฺตฺวฺจฺจัสส สัลลเษตฺตัสส ธุตฺตัสส ปาสาทิกัสส
 อปจยัสส วิริยารัมภัสส วัณณวาทิ. อยฺม ภันเต โปตฺตโก อเนกปริยาเยน
 อปัปฺปจันตาย สันตฺตฺวฺจฺจตาย สัลลเษตฺตาย ธุตฺตตาย ปาสาทิกตาย อปจยาย
 วิริยารัมภาย สํวตฺตติ. ล้าถุ ภันเต ภควา ภิกฺขุณฺโณ โปตฺตกํ อมนุษย์านาคูติ.
 วิครหิ พุทฺโธ ภควา “อมนุษย์จฺจวัก โมฆปฺปริด ๗ เปฯ กถํ หิ นาม
 ตฺวํ โมฆปฺปริด โปตฺตกํ นิวาเสตฺตลล. เนตฺต โมฆปฺปริด อปัปฺปจันตนา
 วา ปสาทาย ๗ เปฯ วิครหิตฺวา ธมฺมํ กถํ กิตฺวา ภิกฺขุ อามันเเตลล
 “น ภิกฺขเว โปตฺตโก นิวาเสตฺตไฟ; โย นิวาเสยฺย, อาปตฺตติ
 ทุกฺกฏฐิตาติ.

เตน โข ปน สมเยน นิตฺตํคคิยา ภิกฺขุ สัตฺตมฺมลังกานิ จีวรานิ
 ธาเรณฺติ, สัตฺตมฺมปัตกานิ จีวรานิ ธาเรณฺติ, สัตฺตมฺมโลหิตกานิ จีวรานิ
 ธาเรณฺติ, สัตฺตมฺมฉฺชฏฺฐกานิ จีวรานิ ธาเรณฺติ, สัตฺตมฺมกณฺโถกานิ จีวรานิ
 ธาเรณฺติ, สัตฺตมฺมหารังครตฺตานิ จีวรานิ ธาเรณฺติ, สัตฺตมฺมหานามรตฺตานิ
 จีวรานิ ธาเรณฺติ, อัจฉินฺนทลลานิ จีวรานิ ธาเรณฺติ, ทิมทลลานิ จีวรานิ
 ธาเรณฺติ, ปุปฺปทลลานิ จีวรานิ ธาเรณฺติ, ผณทลลานิ จีวรานิ ธาเรณฺติ.
 กัลลจุกํ ธาเรณฺติ, ตีรฏฺฐกํ ธาเรณฺติ, เวจฺณํ ธาเรณฺติ. มนุสฺสสา
 อุษณฺณายณฺติ ชียณฺติ วิปาเจณฺติ “เสยฺยถาปฺปํ คีฬิ กามโกคิโนติ.
 ภควโต เอตมตฺตํ อโรเจตุ. “น ภิกฺขเว สัตฺตมฺมลังกานิ จีวรานิ
 ธาเรตฺตฺพพานิ, น สัตฺตมฺมปัตกานิ จีวรานิ ธาเรตฺตฺพพานิ, น สัตฺตมฺมโลหิตกานิ
 จีวรานิ ธาเรตฺตฺพพานิ, น สัตฺตมฺมฉฺชฏฺฐกานิ จีวรานิ ธาเรตฺตฺพพานิ,

น ลัพพกณฺหานิ จิวรานิ ธาเรตัพพานิ, น ลัพพมหารังครตฺตานิ จิวรานิ
 ธาเรตัพพานิ, น ลัพพมหานามรตฺตานิ จิวรานิ ธาเรตัพพานิ, น
 อัจฉินฺนทลานิ จิวรานิ ธาเรตัพพานิ, น ทิฆทลานิ จิวรานิ ธาเรตัพพานิ,
 น ปุบฺเบทลานิ จิวรานิ ธาเรตัพพานิ, น ฌณทลานิ จิวรานิ ธาเรตัพพานิ, น
 กัลปจุกํ ธาเรตัพพํ, น ตีรฏฺฐกํ ธาเรตัพพํ, น เวจฺจนํ ธาเรตัพพํ; โย
 ธาเรยฺย, ธาปัตตํ ทุกฺกภูตฺถสํวติ.

เตน โข ปน สมเยเน วสฺสํ วุตฺตา ภิกฺขุ ธนุสฺสํเน จิวเร
 บัฏกมณฺธิบิ วิพภมณฺธิบิ กาลบิ กรโณติ สํมณฺเวยวปิ ปฏิขานณฺติ
 ลิกฺขํ บัจจิกฺกชาตกาปิ ปฏิขานณฺติ อณฺติมวตฺตํ อชฺฌาปนํนกาปิ
 ปฏิขานณฺติ อุมมตฺตกาปิ ปฏิขานณฺติ ขิตตฺตจิตฺตาปิ ปฏิขานณฺติ
 เวทณฺฏฺฐาปิ ปฏิขานณฺติ ธาปัตตยา อทลฺลเน อุกฺขิตตกาปิ ปฏิขานณฺติ
 ธาปัตตยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิตตกาปิ ปฏิขานณฺติ ปาปิกาย ทิฏฺฐิจยา
 อปฺปฏินิสฺสัคเค อุกฺขิตตกาปิ ปฏิขานณฺติ บัณฺฑกาปิ ปฏิขานณฺติ
 เถยฺยลฺลาตกาปิ ปฏิขานณฺติ ติตฺถยบัฏกณฺตกาปิ ปฏิขานณฺติ ตีรจฺจานคตวาปิ
 ปฏิขานณฺติ มาตฺตชาตกาปิ ปฏิขานณฺติ บิตฺตชาตกาปิ ปฏิขานณฺติ
 อรหณฺตชาตกาปิ ปฏิขานณฺติ ภิกฺขุเนหุสกาปิ ปฏิขานณฺติ ลมฺเภทกาปิ
 ปฏิขานณฺติ โลหิตุบฺปาทกาปิ ปฏิขานณฺติ อุกฺโขตฺตพิยัลลชนกาปิ ปฏิขานณฺติ.
 ภควโต เอตมมฺตํ อาโรเจตุ. “อิธ ปน ภิกฺขเว วสฺสํ วุตฺโต ภิกฺขุ
 ธนุสฺสํเน จิวเร บัฏกมติ. สันเต ปฏิรูปเป คาทเถ ทาตัพพ. อิธ
 ปน ภิกฺขเว วสฺสํ วุตฺโต ภิกฺขุ ธนุสฺสํเน จิวเร วิพภมติ กาล
 กรโณติ, สํมณฺเวยวโร ปฏิขานนาติ, ลิกฺขํ บัจจิกฺกชาตโก ปฏิขานนาติ

อันติมวัตตํ อชฌมานันโก ปฏิขานาติ. สโฆ สามิ. อธิ ปน ภิกขเว
 วัสสิ วุตโต ภิกขุ อญฺปนฺเน จีวเร อุมมัตตโก ปฏิขานาติ ชิตตจิตโต
 ปฏิขานาติ เวทณฺโฏ ปฏิขานาติ อาปัตตยา อทฺธสฺสเน อุกฺกชิตตโก
 ปฏิขานาติ อาปัตตยา อปฺปปฏิกัมเม อุกฺกชิตตโก ปฏิขานาติ ปาปกาย
 ทิฏฺฐิยา อปฺปญฺนิสฺสัคเค อุกฺกชิตตโก ปฏิขานาติ. สันเต ปญฺญเป
 คาหเก ทาตัพพ. อธิ ปน ภิกขเว วัสสิ วุตโต ภิกขุ อญฺปนฺเน
 จีวเร มณฺฑโก ปฏิขานาติ ๗เปฯ อุกฺกโตพฺยัณฺชนโก ปฏิขานาติ. สโฆ
 สามิ. อธิ ปน ภิกขเว วัสสิ วุตโต ภิกขุ อญฺปนฺเน จีวเร อภาชิต
 ปักกมติ. สันเต ปญฺญเป คาหเก ทาตัพพ. อธิ ปน ภิกขเว วัสสิ
 วุตโต ภิกขุ อญฺปนฺเน จีวเร อภาชิต วิพภมติ กาลิ กโรติ
 สามณโร ปฏิขานาติ ลิกขํ บัจจิกฺขาทโก ปฏิขานาติ อันติมวัตตํ
 อชฌมานันโก ปฏิขานาติ. สโฆ สามิ. อธิ ปน ภิกขเว วัสสิ
 วุตโต ภิกขุ อญฺปนฺเน จีวเร อภาชิต อุมมัตตโก ปฏิขานาติ
 ชิตตจิตโต ปฏิขานาติ เวทณฺโฏ ปฏิขานาติ อาปัตตยา อทฺธสฺสเน
 อุกฺกชิตตโก ปฏิขานาติ อาปัตตยา อปฺปปฏิกัมเม อุกฺกชิตตโก ปฏิขานาติ
 ปาปกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปญฺนิสฺสัคเค อุกฺกชิตตโก ปฏิขานาติ. สันเต
 ปญฺญเป คาหเก ทาตัพพ. อธิ ปน ภิกขเว วัสสิ วุตโต ภิกขุ
 อญฺปนฺเน จีวเร อภาชิต มณฺฑโก ปฏิขานาติ ๗เปฯ อุกฺกโตพฺยัณฺชนโก
 ปฏิขานาติ. สโฆ สามิ. อธิ ปน ภิกขเว วัสสิ วุตตานํ ภิกขุณํ
 อญฺปนฺเน จีวเร สโฆ ภิกษติ. ตตฺถ มนุสฺสา เอกัสมิ ปักเข
 อุกํ เทนฺติ เอกัสมิ ปักเข จีวรํ เทนฺติ “ลัชสิสฺส เทมาติ.

ลัมบ์เสเวต. อธิ ปณ ภิกขเว วัธลั ฐุตถานั ภิกขุณั อนุปัณัเน
 จีวร เสเวติ. ตตถ มนุสสา เอกัสมิ บักเข อุกกั เทนติ
 ตัสมิเยว บักเข จีวร เทนติ “ลัมบัสล เทมาติ. ลัมบัสเสเวต. อธิ
 ปณ ภิกขเว วัธลั ฐุตถานั ภิกขุณั อนุปัณัเน จีวร เสเวติ.
 ตตถ มนุสสา เอกัสมิ บักเข อุกกั เทนติ เอกัสมิ บักเข จีวร
 เทนติ “บักขัสล เทมาติ. บักขัสเสเวต. อธิ ปณ ภิกขเว วัธลั
 ฐุตถานั ภิกขุณั อนุปัณัเน จีวร เสเวติ. ตตถ มนุสสา
 เอกัสมิ บักเข อุกกั เทนติ ตัสมิเยว บักเข จีวร เทนติ “บักขัสล
 เทมาติ. บักขัสเสเวต. อธิ ปณ ภิกขเว วัธลั ฐุตถานั ภิกขุณั
 อนุปัณัเน จีวร อภาชิต เสเวติ. ลัพเพส สมกั ภาเชตัพพันติ.

เตน โข ปณ สมเยน อายัสมา เวโต อวัจนตรัสล ภิกขุโน
 หัตถเ อายัสโต สาริปตัสล จีวร ปาเหลสิ “อิมิ จีวร เณรัสล
 เทหิติ. อตโฆ โส ภิกขุ อันทรามัคเค อายัสโต เวตัสล วิสสาสา ต
 จีวร อคคเหลสิ. อตโฆ อายัสมา เวโต อายัสมา สาริปตเตน
 สมากันตวา ปจฺฉิ “อหิ ภันเต เณรัสล จีวร ปาเหลสิ. สัมปัตต
 ต จีวรันติ. “นาหันต ขาวุโส จีวร ปัสสามิ. อตโฆ อายัสมา
 เวโต ต ภิกขุ เอตทโวจ “อหิ ขาวุโส อายัสโต หัตถเ เณรัสล
 จีวร ปาเหลสิ. กหันต จีวรันติ. “อหิ ภันเต อายัสโต วิสสาสา
 ต จีวร อคคเหลสันติ. ภควโต เอตมัตถิ อารโหเส. อธิ ปณ ภิกขเว
 ภิกขุ ภิกขุสล หัตถเ จีวร ปหินติ “อิมิ จีวร อิตถันนามัสล
 เทหิติ. โส อันทรามัคเค, โย ปหินติ, ตัสล วิสสาสา คณฺหาติ;

สุกคหิต. ยัสส ปหิยติ, ตัสส วิสสาสา คณฺหาติ; ทุคคหิต. อธิ
 ปน ภิกขเว ภิกขุ ภิกขุสฺส หัตถเ จีวรํ ปหิณติ “อิมํ จีวรํ
 อิตถันนามัสส เทหิติ. โส อันตรามัคเค, ยัสส ปหิยติ, ตัสส วิสสาสา
 คณฺหาติ; ทุคคหิต. โย ปหิณติ, ตัสส วิสสาสา คณฺหาติ; สุกคหิต.
 อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุ ภิกขุสฺส หัตถเ จีวรํ ปหิณติ “อิมํ จีวรํ
 อิตถันนามัสส เทหิติ. โส อันตรามัคเค สุนาติ “โย ปหิณติ, โส
 กาลกโตติ, ตัสส มตจจีวรํ อธิจฺจติ; สฺวธิจฺจติ. ยัสส ปหิยติ,
 ตัสส วิสสาสา คณฺหาติ; ทุคคหิต. อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุ ภิกขุสฺส
 หัตถเ จีวรํ ปหิณติ “อิมํ จีวรํ อิตถันนามัสส เทหิติ. โส อันตรามัคเค
 สุนาติ “ยัสส ปหิยติ, โส กาลกโตติ, ตัสส มตจจีวรํ อธิจฺจติ;
 สฺวธิจฺจติ. โย ปหิณติ, ตัสส วิสสาสา คณฺหาติ; สุกคหิต. อธิ
 ปน ภิกขเว ภิกขุ ภิกขุสฺส หัตถเ จีวรํ ปหิณติ “อิมํ จีวรํ
 อิตถันนามัสส เทหิติ. โส อันตรามัคเค สุนาติ “อุโป กาลกตาติ,
 โย ปหิณติ, ตัสส มตจจีวรํ อธิจฺจติ; สฺวธิจฺจติ. ยัสส ปหิยติ,
 ตัสส มตจจีวรํ อธิจฺจติ; สฺวธิจฺจติ. อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุ
 ภิกขุสฺส หัตถเ จีวรํ ปหิณติ “อิมํ จีวรํ อิตถันนามัสส ทมฺมมิตติ.
 โส อันตรามัคเค, โย ปหิณติ, ตัสส วิสสาสา คณฺหาติ; ทุคคหิต.
 ยัสส ปหิยติ, ตัสส วิสสาสา คณฺหาติ; สุกคหิต. อธิ ปน ภิกขเว
 ภิกขุ ภิกขุสฺส หัตถเ จีวรํ ปหิณติ “อิมํ จีวรํ อิตถันนามัสส
 ทมฺมมิตติ. โส อันตรามัคเค, ยัสส ปหิยติ, ตัสส วิสสาสา คณฺหาติ;
 สุกคหิต. โย ปหิณติ, ตัสส วิสสาสา คณฺหาติ; ทุคคหิต.

อิธ ปณ ภิกขเว ภิกขุ ภิกขุสัสส หัตถเ จัวร์ ปหิณติ “อิมิ จัวร์
 ขิตถันนัมมัสส ทมมัตติ. โส อันตรามัคเค สุนาติ “โย ปหิณติ, โส
 กาลกโตติ, ตัสส มตกจัวร์ อธิวัจติ; ทวิวัจติ. ยัสส ปหิณติ,
 ตัสส วิสสาสา คณ्हาติ; สัคคหิต. อิธ ปณ ภิกขเว ภิกขุ ภิกขุสัสส
 หัตถเ จัวร์ ปหิณติ “อิมิ จัวร์ ขิตถันนัมมัสส ทมมัตติ. โส
 อันตรามัคเค สุนาติ “ยัสส ปหิณติ, โส กาลกโตติ, ตัสส มตกจัวร์
 อธิวัจติ; สวิวัจติ. โย ปหิณติ, ตัสส วิสสาสา คณ्हาติ; ทัคคหิต.
 อิธ ปณ ภิกขเว ภิกขุ ภิกขุสัสส หัตถเ จัวร์ ปหิณติ “อิมิ จัวร์
 ขิตถันนัมมัสส ทมมัตติ. โส อันตรามัคเค สุนาติ “อุโภ กาลกตาติ,
 โย ปหิณติ, ตัสส มตกจัวร์ อธิวัจติ; ทวิวัจติ. ยัสส ปหิณติ,
 ตัสส มตกจัวร์ อธิวัจติ; สวิวัจติ.

อวัจมา ภิกขเว มาติกา จัวร์สัส อูปปาทาย: สัมมา เทติ,
 กติกา เทติ, ภิกขาบัจฉัตติยา เทติ, สัมมัสส เทติ, อุกโต
 สัมมัสส เทติ, วัสส วุตถัสส สัมมัสส เทติ, อาทิสส เทติ, ปุคคัสส
 เทติ. สัมมา เทติ: ยาวติกา ภิกขุ อันโตลัมคตา, เตหิ ภาเซตัพพ.
 กติกา เทติ: สัมพหุลา อาวาสา สมานลาภา โหนติ, เอกัสมิ
 ขาวาเส ทินเน สัพพัตถ ทินเน โหติ. ภิกขาบัจฉัตติยา เทติ:
 ยัตถ สัมมัสส อุกาภา กวินันติ, ตัตถ เทติ. สัมมัสส เทติ: สัมมุขุเทเน
 สัมเมเน ภาเซตัพพ. อุกโต สัมมัสส เทติ: พหุกาปิ ภิกขุ โหนติ,

• ย. เทมาติ.

เอกา ภิกขุณี โหติ; อุบาสกั ทาตัพพ. เหตุภา ปิ ภิกขุณโย โหณติ,
 เอกา ภิกขุ โหติ; อุบาสกั ทาตัพพ. วักลั วุตถัสส สัมภัสส เทติ:
 ยาวติกา ภิกขุ ตัสมี อาวาเส วักลั วุตถา, เตหิ ภาเซตัพพ.
 อาทิสส เทติ: ยาคุยา वा गच्छेत् वा खातये वा जीवे वा
 सेनासने वा गच्छेत् वा. ปุคคัสส เทติ: “อิมิ จีวรํ อิตถันนํ นามัสส ทมมํติ.

จีวรักขันธกํ นิฏฺฐิตํ อญฺจม.

อิมัมหิ ขันธเก วัตถุ นันนวุติ.

ตัสสัทธาน.

ราชคหโก เนคโม

ปุน ราชคหํ คณฺถวา

ปุตโต ลาลวติกาย

ชีวตติ กุมารเณ

โส หิ ตักกัสส คณฺถวา

สัสตวักลิกาพารํ

วัณโณ ภคณฺถลาพารํ

มมฺบงฺ อิตถาคาวัณจ

ราชคหโก จ เสฏฺฐิ

บัสสัชิตัสส มหาวัค

อธการวัณจ สิเวยฺย

ตีหิ อุปฺปลหตฺเตหิ

ยุ. • สิเนหติ.

ทิสฺวา เวตาลิยํ คณฺ

วัณโณ ตํ ปญฺเญตยิ.

อภยัสส หิ ชัตโรไซ

ธิดาโต ชีวโก อิติ.

อตุคฺเคตฺวา มหาภโต

นัตถกัมเมเน นาสยิ.

อาเลเปเน อปากคิ.

พุทฺธสํวัณจฺปัญฺจ.

อณฺตคณฺจิตกัจจิต

ฆญฺปาเนเน นาสยิ.

อภิสันนํ สิเนหยิ.

สมตฺตสิวเรณ

ปากตัตต์ วร ยาจ

จิ๋วรักษ์ คิหิทาน

ราชคเ ชนปเท

ปาวโร โกสิยณ์เจา

อุจจาวจา จ ลันตญ์จิ

ปจมี บัจฉา สทิส

ภันฑาการ อคตัตต์จ

อุลลันน์ โกลาหัลลจ์

สกาติเรกภาเคน

ฉกเนน สิตุนท์ จ

โอโรเปนต์ตา ภาชนันจ์

อุปจิกา มัชฌะ ชีรณัตติ

ผรุสณินน์จจัทธา

วิมลิตวา ลักขมุนิ

อัมเบเนน อติเรเกน

ชาตุท์ที่โป วร ยาจ

ชาตน์ตุมคิลาน

ธวั อุตทสาฎิ จ

อุลลิกัจฉ มุข โขม

บัจฉิม กโต ครุโก

อุชฉันติ นัมปโหมติ จ

ลิเวยณ์จ ปฏิคคหิ

อนุนวาลิ ตถาคโต.

พหุ อุบปัชชี จีวร.

โกชโว อัมตภาสิก

นาคเมธาคเมธ จ

กติกา จ ปฏิหารุ

วุฐจาเปนต์ติ ตเถว จ

กถ ภาเช กถ ทเท

ปฏิวโส กถ ทเท

อุตตริตุ น ชานเร

ปาติยา จ ฉมาย จ

เอกโต บัตถิเนน จ

อัมตภาสิ อุภันฑิเต

อนุนวาลิ ตจีวร

อุบปัชชี นิตทเมว จ

ทาทุ วัสสิทสาฎิก

อุบปัชจกัจฉ เกลลชีช

ปณัต อติชทก

ปริปณณ, อธิฐจัน

วิกัณโน สุตตโมกิริ

อัมวาสิก พหุณิ จ

อนัธวเน อตติยา	เอโก วัธล อุตุมหิ ๑
เทวี ภาตกา ราชคเห	อุปนันโท ปุณ ทวีสุ
กัจฉิกาโร คิลาน	อุโก เจว คิลายนา
นัคคา กุลา วากจีระ	ผลก* เกส กัมพล
วาลอุลลุกบัถซ์ฉจ	อชิน อักกนาลก
โปตถก นิลปัตตฉจ	โลหิต มัลลเชฏฐเจน ๑
กัณหา มทาวังคนาม-	อัจฉินนทลิกา ตลา
ที่มปุบผณทสา	กัจฉิตีรฐเวจน
อนุบับเน บักกมติ	ลโฆ ภิชชติ ตาวเท
บัถเช ททนต์ ลัมลล	ยายลมา เวโต ปหิ
วิธลลคคาหาธฐจติ	อฐจ จีวรมาติกาติ.

* ย. ผลโก.

จัมเปยยกัชนัธกั.

เดน สมเยน พุทโธ ภควา จัมปายัง วิหริติ คัคคราย โปกัชนณิยา
 ตัเร. เดน โข ปน สมเยน กาสีสุ ชนปเทสุ วาสกคาโม นาม
 ไหติ. ตัตถ กัสสปโคตโต นาม ภิกขุ อาวาสโก ไหติ ตันตีพทโธ
 อุลลัสกัก อามันโน “กีนติ อนาคตา จ เปสลา ภิกขุ อาคัจเญยฺ
 อนาคตา จ เปสลา ภิกขุ ฆาสุ วิหเรยฺย อยัมจ อาวาโส วุฑฺฒิ
 วิรุฬฺหิ เวปุลลํ อามัชเชยฺยาคิ. เดน โข ปน สมเยน สัมพพุลา
 ภิกขุ กาสีสุ จาริกํ จรมาณา, เยน วาสกคาโม, ตทวสิริสุ. อัททสา
 โข กัสสปโคตโต ภิกขุ เต ภิกขุ ทูโรโตว อาคัจฉนฺเต; ทิสฺวาน
 อาสนํ บัณฺณาเปสิ, ปาโททกํ ปาทบิจํ ปาทกถลิกํ อุปนิกขิปปิ,
 บัจจุคคณฺตีวา บัตตจีวรํ ปฏฺฐิคคเหสิ, ปาณีเยน อามุจฺฉิ, นหาเน
 อุลลัสกัก อกาสิ, อุลลัสกักปิ อกาสิ ยาคุยา ขาทนีเย ภาตตัสมี.
 อถโข เตลํ อาคณฺฑกานํ ภิกขุณํ เอตทโหสิ “ภักทโก โข อยํ
 อาวุโส อาวาสโก ภิกขุ นหาเน อุลลัสกัก กโรติ, อุลลัสกักปิ กโรติ
 ยาคุยา ขาทนีเย ภาตตัสมี. หนฺนํ มยํ อาวุโส อีเรว วาสกคาเม
 นิवासํ กัมเปมาติ. อถโข เต อาคณฺฑกา ภิกขุ ตตฺถเว วาสกคาเม
 นิवासํ กัมเปลฺล. อถโข กัสสปโคตตัสส ภิกขุโน เอตทโหสิ “โย โข
 อิมลํ อาคณฺฑกานํ ภิกขุณํ อาคณฺฑกถลิกโม, โส ปฏฺฐิปปัสสัทฺโธ.
 เยปิเม โคจเร อัมปกตตณฺณโน เตทานีเม โคจเร ปกตตณฺณโน.
 ทุกฺกัโร โข ปน ปกรุเสสุ ยาวชิวํ อุลลัสกัก กาทุ, วิณฺณตติ จ

มนุสฺสํ อมฺพา. ยันฺนุนาหิ น อุตฺตํ กิเลศํ ยาคุยา ชาทนีเย
 ภูตํ ตํ มนฺติ. โส น อุตฺตํ กิเลศํ อภาสิ ยาคุยา ชาทนีเย ภูตํ ตํ มนฺติ.
 อโฆ เตสํ อคฺขันตฺกานํ ภิกฺขุเน อุตฺตํ โหสิ “ปฺพุทฺธํ ชํยา อวฺโส
 อวาลิโก ภิกฺขุ นฺนาเน อุตฺตํ กิเลศํ กโรติ, อุตฺตํ กิเลศํ กโรติ ยาคุยา
 ชาทนีเย ภูตํ ตํ มนฺติ. โสทนายํ น อุตฺตํ กิเลศํ กโรติ ยาคุยา ชาทนีเย
 ภูตํ ตํ มนฺติ. ทฺวํ โสทนายํ อวฺโส อวาลิโก ภิกฺขุ. หันตํ มยํ อวฺโส
 กิเม อวาลิกํ ภิกฺขุ อุกฺกัปปมาติ. อโฆ เต อคฺขันตฺกา ภิกฺขุ
 สันนิปตฺติวา กัสสปโคตฺตํ ภิกฺขุ อุตฺตํ โหสิ “ปฺพุทฺธํ ชํยา อวฺโส
 นฺนาเน อุตฺตํ กิเลศํ กโรติ, อุตฺตํ กิเลศํ กโรติ ยาคุยา ชาทนีเย
 ภูตํ ตํ มนฺติ. โสทนายํ ตํ น อุตฺตํ กิเลศํ กโรติ ยาคุยา ชาทนีเย
 ภูตํ ตํ มนฺติ. อปฺปัตติ ตํ อวฺโส อปฺปํ โน. บัลลเสตํ อปฺปัตติมนฺติ.
 “นตฺติ เม อวฺโส อปฺปัตติ, ยมํ บัลลเสยฺยมนฺติ. อโฆ เต
 อคฺขันตฺกา ภิกฺขุ กัสสปโคตฺตํ ภิกฺขุ อปฺปัตติยา อทฺถิสฺสเน อุกฺกัปปมาติ.
 อโฆ กัสสปโคตฺตํ ภิกฺขุเน อุตฺตํ โหสิ “อหํ ชํยา อุตํ น ชานามิ
 “อปฺปัตติ วา เสตา อปฺปัตติ วา, อปฺปํ โน จมฺหิ อปฺปํ โน วา,
 อุกฺกัปปโต จมฺหิ อุกฺกัปปโต วา, อมฺมิเกน วา อมฺมิเกน วา,
 กุปฺเปเน วา กุปฺเปเน วา, จานารเหเน วา อญฺ्ञํ จานารเหเน วา.
 ยันฺนุนาหิ จมฺปิ คณฺโถวํ ภาวณฺโถวํ อมฺมิเกน ปุจฺเจยฺยมนฺติ. อโฆ
 กัสสปโคตฺโต ภิกฺขุ เสนาสนํ สํสาเมตฺวา ปตฺตํ จมฺมาทาย, येเน จมฺปา,
 เตเน ปักกามิ; อนุปฺพุทฺธเน, येเน จมฺปา, येเน ภาวณ, เตเน ปตฺตํ กมิ;

อุปถัมภ์ว่า ภควันต์ อภิชาติเตวรา เอกมณต์ นิสีติ. อภิณัน โข
 ปเนต พุทธาน ภควันตานิ อาคันตุเกหิ ภิกขุหิ สัทธัส ปฏิสัมโมทิตุ.
 อชโข ภควา กัสสปโคตต ภิกขุ เอตทโวจ “กัจจิ ภิกขุ ขมนีเย
 กัจจิ ยานนีเย, กัจจิสสิ อัมปิภิกขมเถน อัทธานิ อาคโต; กุโต จ ตวั
 ภิกขุ อาคันตุกิสสิ. “ขมนีเย ภควา, ยานนีเย ภควา, อัมปิภิกขมเถน
 จาหิ ภันเต อัทธานิ อาคโต. อตฺถิ ภันเต กาสีสุ ขนเปเทสุ วาสกคาโม
 นาม, ตตฺถาหิ อาวาสิโก ตันตีพทโธ อุตฺตักกิ อาปนีโน “กัณฺติ
 ฌมาคตา จ เปสสา ภิกขุ อาคัจเฌยฺย อาคตา จ เปสสา ภิกขุ
 เมาสุ วิหเรยฺย อัมภว อาวาโส วุฑฺฒิ วิรุฑฺधि เวปุลลํ อาบัจเฌยฺยาคิ.
 อชโข ภันเต สัมพหุลา ภิกขุ กาสีสุ จาริกิ จรมาณา, เยน วาสกคาโม,
 ตทวสสิ. อัททล โข อหิ ภันเต เต ภิกขุ ทูโรโต อาคัจฉันเต;
 ทิลวาน อาณํ ปัลลวเปสสิ, ปาโททกิ ปาทบิจิ ปาทกถิกิ อุนนิกขิกิ,
 อัจจุคคณฺฑา ปตฺตจวโร ปฏิตคฺเคสสิ, ปานีเยน อาปจัน, นหาเน
 อุตฺตักกิ อกาสิ, อุตฺตักกปิ อกาสิ ยาคุยา ขาพนเย กตตตฺถิม.
 อชโข เตสิ ภันเต อาคันตุกานิ ภิกขุเน เอตทโหสิ “ภักทโก โข
 อยิ อาวุโส อาวาสิโก ภิกขุ นหาเน อุตฺตักกิ กโรติ, อุตฺตักกปิ
 กโรติ ยาคุยา ขาพนเย กตตตฺถิม. อิทํ มยิ อาวุโส อิทว วาสกคาเม
 นิवासํ กัมเปมาติ. อชโข เต ภันเต อาคันตุกา ภิกขุ ตตฺถเว
 วาสกคาเม นิवासํ กัมเปสฺสิ. ตสฺส มัยหิ ภันเต เอตทโหสิ “โย
 โข อิมล อาคันตุกานิ ภิกขุเน อาคันตุกภิณโธ, โธ ปฏิปัสสสิโย,
 เยนเม โธเม อัมปิภิกขมเถน เอทานเม โธจเร ปกตตตฺถิม.

ทุกักริ โข ปน ปรกุเลสุ ยาวชีว อุตฺตฺถกั กาทุ, วิณฺณตฺติ จ
 มนุสฺसानิ อมณาปา. ยันฺนุนาหิ น อุตฺตฺถกั กเรยฺย ยาคฺญา ขาทนึเย
 ภาตฺตตฺถมฺ. โสโฆ อหิ ภาณฺเต น อุตฺตฺถกั อภาสิ ยาคฺญา ขาทนึเย
 ภาตฺตตฺถมฺนติ. อตฺโฆ เตสฺส ภาณฺเต อาคັນฺตฺกานิ ภาิกฺขุ นฺ เอตทโหสิ
 “ปฺพเพ ขวายฺ อาวุโส อาวาสิโก ภาิกฺขุ นหาเน อุตฺตฺถกั กโรติ,
 อุตฺตฺถกัปฺ กโรติ ยาคฺญา ขาทนึเย ภาตฺตตฺถมฺ. โสทานาย น อุตฺตฺถกั
 กโรติ ยาคฺญา ขาทนึเย ภาตฺตตฺถมฺ. ทฺวฺงฺโงทานาย อาวุโส อาวาสิโก
 ภาิกฺขุ. หันฺท มยฺ อาวุโส อิมิ อาวาสิกั ภาิกฺขุ อุกฺกขปามาติ. อตฺโฆ
 เต ภาณฺเต อาคັນฺตฺกา ภาิกฺขุ สันนปิตฺตวา มํ เอตทโวจฺ “ปฺพเพ
 โฆ ตฺวํ อาวุโส นหาเน อุตฺตฺถกั กโรติ, อุตฺตฺถกัปฺ กโรติ ยาคฺญา
 ขาทนึเย ภาตฺตตฺถมฺ. โสทานิ ตฺวํ น อุตฺตฺถกั กโรติ ยาคฺญา ขาทนึเย
 ภาตฺตตฺถมฺ. อาบตฺติ ตฺวํ อาวุโส อาบັນฺโน. บัลลิสฺเสตฺ อาบตฺตินฺติ.
 “นตฺถิ เม อาวุโส อาบตฺติ, ยมहि บัลลิสฺเสยฺยมนฺติ. อตฺโฆ เต
 ภาณฺเต อาคັນฺตฺกา ภาิกฺขุ มํ อาบตฺติยา อทฺถิสฺสเน อุกฺกขิปฺสฺ. ตตฺถ
 มยฺหิ ภาณฺเต เอตทโหสิ “อหิ โฆ เอตฺ น ขานามิ “อาบตฺติ วา
 เอลา อนาบตฺติ วา, อาบັນฺโน จมฺหิ อนาบັນฺโน วา, อุกฺกขิตฺโต
 จมฺหิ อนุกฺกขิตฺโต วา, ธมฺมิเกน วา อธมฺมิเกน วา, กุปฺเปน วา
 อกุปฺเปน วา, จานารเหเน วา อัญฺจานารเหเน วา. ยันฺนุนาหิ จมฺปิ
 คันฺตฺวา ภควันฺตํ เอตมตฺถํ ปจฺเจยฺยมนฺติ. ตโต อหิ ภควา
 อาคจฺจนามติ. “อนาบตฺติ เอลา ภาิกฺขุ, เณลา อาบตฺติ; อนาบັນฺโนสิ, นสิ
 อาบັນฺโน; อนุกฺกขิตฺโตสิ, นสิ อุกฺกขิตฺโต; อธมฺมิเกนาสิ กัมเมเน

อุกัชัตโต กุบ์เปเน อัญจันนารเหเน. คัจฉ ตวั ภิกขุ ตตฺถเว วาสกคาเม
 นิवासํ กัปปเหติ. “เอวํ ภันเตติ โข กัสสิปโคตฺโต ภิกขุ ภควโต
 ปฏิสฺสณฺติวํ อัญจายาสนา ภควันตํ อภิวาเทวํ ปทักฺขิณํ กัตวํ,
 เยเน วาสกคาโม, เตนํ ปักกามิ. อถโฆ เตสํ อาคันฺตูกานํ ภิกขุณํ
 อหุเทว กุกกัจจํ อหุ วิปฺปุลฺลาริ “อลาภา วต โน, น วต โน
 ลาภา; ทลฺลิตฺถํ วต โน, น วต โน สลฺลิตฺถํ; เย มยํ สลฺลิตฺถํ
 ภิกขุ อนุปตฺตํ อวตฺตํ อการเณ อุกฺกขิปปมํหา. หันตํ มยํ อวฺโส
 จัมเป คณฺติวํ ภควโต สันตํเก อัจจยํ อัจจยโต เทเสมาติ. อถโฆ
 เต อาคันฺตูกา ภิกขุ เสนาสฺนํ สลฺลามาเตวํ ปตฺตจิวรมาทาย, เยเน
 จัมปา, เตนํ ปักกมัสสุ; อนุปฺพเพเน, เยเน จัมปา, เยเน ภควา,
 เตนํปลังกมัสสุ; อูปลังกมิตวํ ภควันตํ อภิวาเทวํ เขมณฺตํ นิสิตฺตํ.
 อาจิณฺณํ โข ปเนตํ พุทฺธานํ ภควันตานํ อาคันฺตูกะหิ ภิกขุหิ สลฺลิตฺถํ
 ปฏิสฺสมํโมทิตุ. อถโฆ ภควา เต ภิกขุ เอตทโวจ “กัจจํ ภิกขเว
 ขมนฺนํ, กัจจํ ยาบณฺนํ, กัจจํจิตฺตํ อปฺปํกิลมเณน อทฺธานํ อาคตา;
 กุโต จ ตุมฺเห ภิกขเว อาคัจฉนฺนาติ. “ขมนฺนํ ภควา, ยาบณฺนํ ภควา,
 อปฺปํกิลมเณน จ มยํ ภันเต อทฺธานํ อาคตา. อตฺถิ ภันเต กาสสิ ขนฺนํ
 วาสกคาโม นาม, ตโต มยํ ภควา อาคัจฉามานาติ. “ตุมฺเห ภิกขเว
 อวาลิกํ ภิกขุ อุกฺกขิปปตฺถนาติ. “เอวํ ภันเตติ. “กิสฺมํ ภิกขเว
 วตฺตํ กิสฺมํ” การเณติ. “อวตฺตํ ภควา อการเณติ. จิครหิ

• ส. ย. ปโตถเกยํ ปาโจ น โหติ.

พุทโธ ภควา “อนนุจันวิก ภิกขเว อนนุโลมิก อปัฏฐาปุ อัสสามณก
 อกัปปัปปิ อกรรมณเ. กถา หิ นาม ตูเมหิ โมชปริสา สุตธ ภิกขุ
 อนาปัตติกั อวัตตลัมมิ อกรรมณเ อุกัชปิยัสส. เนต โมชปริสา
 อปัสนันนานิ วา ปสาทาย ะเปฯ วิครหิตวา ธัมมิ กถา กัตวา
 ภิกขุ อามันเตสิ “น ภิกขเว สุตโธ ภิกขุ อนาปัตติโก อวัตตลัมมิ
 อกรรมณเ อุกัชปิยัสส; โย อุกัชเปยย, อาปัตติ ทุกกฏัสสาติ.
 ขณโธ เต ภิกขุ อญฺจาयाสนา เอกัง อุตตวาสังค กวิตวา ภควโต
 ปาเทสุ สิสสา นิปตติวา ภควันตเ อेतทโวจุ “อัจจโย โน ภันเต
 อัจจมา ยถาพาลเ ยถามูเพหิ ยถาอกุสเส, เย มย สุตธ ภิกขุ
 อนาปัตติกั อวัตตลัมมิ อกรรมณเ อุกัชปิยมา. เตส โน ภันเต
 ภควา อัจจยิ อัจจยโต ปฏิคคณฺหาตุ อายตี สัรวายาติ. “ตคฺชม
 ตูเมหิ ภิกขเว อัจจโย อัจจมา ยถาพาลเ ยถามูเพหิ ยถาอกุสเส,
 เย ตูเมหิ สุตธ ภิกขุ อนาปัตติกั อวัตตลัมมิ อกรรมณเ อุกัชปิย.
 ยโต จ โข ตูเมหิ ภิกขเว อัจจยิ อัจจยโต ทิสฺวา ยถาธัมมิ
 ปฏิกโรธ, ต วา มย ปฏิคคณฺหาม วุฑฺฒิ เหา ภิกขเว อวิยัสส
 วินเย, โย อัจจยิ อัจจยโต ทิสฺวา ยถาธัมมิ ปฏิกโรติ อายตี
 สัรวา อปัชชตติ. เตเน โข ปน สมเยเน จัมปาย ภิกขุ เวารูปานิ
 กัมมานิ กโรนติ: อธัมเมน วคคกัมม” กโรนติ, อธัมเมน สมคคกัมม”

๒ สัพพัตถ “วคคกัมมณฺติ จ “สมคคกัมมณฺติ จ ทิสฺสนฺติ.

ตานิ ปน อูโปสถกัชนฺธเก ปาฬิยา น สเมณฺติ. ตตฺถ หิ “จัตตาริมานิ
 ภิกขเว อูโปสถกัมมานิ: อธัมเมน วคค อูโปสถกัมมณฺตียาทิกา ปาฬิ ทิสฺสติ.

กโรนัตติ, ธัมเมเน วัตถกัมมัม กโรนัตติ, ธัมมปฏีรูปเกเน วัตถกัมมัม
 กโรนัตติ, ธัมมปฏีรูปเกเน สัมคัตถกัมมัม กโรนัตติ; เอโกปปี เอกัง
 อุกกัชปติ, เอโกปปี เทวํ อุกกัชปติ, เอโกปปี สัมพหุเล อุกกัชปติ,
 เอโกปปี สัมมํ อุกกัชปติ; เทวํปปี เอกัง อุกกัชปตฺตํ, เทวํปปี เทวํ
 อุกกัชปตฺตํ, เทวํปปี สัมพหุเล อุกกัชปตฺตํ, เทวํปปี สัมมํ อุกกัชปตฺตํ;
 สัมพหุลาปปี เอกัง อุกกัชปตฺตํ, สัมพหุลาปปี เทวํ อุกกัชปตฺตํ, สัมพหุลาปปี
 สัมพหุเล อุกกัชปตฺตํ, สัมพหุลาปปี สัมมํ อุกกัชปตฺตํ; สโฆปปี สัมมํ
 อุกกัชปติ. เย เต ภิกขุ อปฺปยจฺฉา ฯ เปฯ เต อชฺฌมายนฺติ ชียานฺติ
 วิปาเจนฺติ “ถถํ หิ นาม จัมปาเย ภิกขุ เอรูปาณิ กัมมานิ กวิสฺสัณฺติ:
 อธัมเมเน วัตถกัมมัม กวิสฺสัณฺติ, ฯ เปฯ สโฆปปี สัมมํ อุกกัชปตฺตํ.
 ขลโฆ เต ภิกขุ ภควโต เอตมตฺตํ อาโรเจตุ. “สัจจํ กิร ภิกขเว
 จัมปาเย ภิกขุ เอรูปาณิ กัมมานิ กโรนฺติ: อธัมเมเน วัตถกัมมัม
 กโรนฺติ, ฯ เปฯ สโฆปปี สัมมํ อุกกัชปตฺตํ. “สัจจํ ภควาติ. วิครหิ
 พุทฺโธ ภควา ฯ เปฯ วิครหิตฺวา ธัมมํ ถถํ ถตฺวา ภิกขุ อามนฺเตสสิ
 “ธัมเมเน เจ ภิกขเว วัตถกัมมัม, อกัมมัม น จ กรณียํ.
 อธัมเมเน เจ ภิกขเว สัมคัตถกัมมัม, อกัมมัม น จ กรณียํ. ธัมเมเน
 เจ ภิกขเว วัตถกัมมัม, อกัมมัม น จ กรณียํ. ธัมมปฏีรูปเกเน
 เจ ภิกขเว วัตถกัมมัม, อกัมมัม น จ กรณียํ. ธัมมปฏีรูปเกเน
 เจ ภิกขเว สัมคัตถกัมมัม, อกัมมัม น จ กรณียํ. เอโกปปี เอกัง อุกกัชปติ,
 อกัมมัม น จ กรณียํ. เอโกปปี เทวํ อุกกัชปติ, อกัมมัม น จ
 กรณียํ, เอโกปปี สัมพหุเล อุกกัชปติ, อกัมมัม น จ กรณียํ. เอโกปปี

ลัม อุกฺกชิปติ, อกัมมํ น จ กรณียํ. เทวํ เอกํ อุกฺกชิปฺณติ,
 อกัมมํ น จ กรณียํ. เทวํ เทวํ อุกฺกชิปฺณติ, อกัมมํ น จ
 กรณียํ. เทวํ ลัมพหุเล อุกฺกชิปฺณติ, อกัมมํ น จ กรณียํ. เทวํ
 ลัม อุกฺกชิปฺณติ, อกัมมํ น จ กรณียํ. ลัมพหุลาปิ เอกํ อุกฺกชิปฺณติ,
 อกัมมํ น จ กรณียํ. ลัมพหุลาปิ เทวํ อุกฺกชิปฺณติ, อกัมมํ น จ
 กรณียํ. ลัมพหุลาปิ ลัมพหุเล อุกฺกชิปฺณติ, อกัมมํ น จ กรณียํ.
 ลัมพหุลาปิ ลัม อุกฺกชิปฺณติ, อกัมมํ น จ กรณียํ. ลัมปิ ลัม
 อุกฺกชิปติ, อกัมมํ น จ กรณียํ.

จัดตำรามาภิ ภิกฺขเว กัมมานิ: อธัมเมน วัคคกัมมํ, อธัมเมน
 ลัมคคกัมมํ, ธัมเมน วัคคกัมมํ, ธัมเมน ลัมคคกัมมํ. ตตฺถ
 ภิกฺขเว ยทิทํ* อธัมเมน วัคคกัมมํ, อิทํ ภิกฺขเว กัมมํ อธัมมัตตา
 วัคคัตตา กุပ္เป อญฺ्ञานารหิ; น ภิกฺขเว เอวรूपํ กัมมํ กาดัพพํ, น จ
 มया เอวรूपํ กัมมํ อนุลฺลภาต. ตตฺถ ภิกฺขเว ยทิทํ อธัมเมน
 ลัมคคกัมมํ, อิทํ ภิกฺขเว กัมมํ อธัมมัตตา กุပ္เป อญฺ्ञานารหิ; น
 ภิกฺขเว เอวรूपํ กัมมํ กาดัพพํ, น จ มया เอวรूपํ กัมมํ
 อนุลฺลภาต. ตตฺถ ภิกฺขเว ยทิทํ ธัมเมน วัคคกัมมํ, อิทํ ภิกฺขเว
 กัมมํ วัคคัตตา กุပ္เป อญฺ्ञานารหิ; น ภิกฺขเว เอวรूपํ กัมมํ
 กาดัพพํ, น จ มया เอวรूपํ กัมมํ อนุลฺลภาต. ตตฺถ ภิกฺขเว
 ยทิทํ ธัมเมน ลัมคคกัมมํ, อิทํ ภิกฺขเว กัมมํ ธัมมัตตา ลัมคคัตตา
 อกุပ္เป จานารหิ; เอวรूपํ ภิกฺขเว กัมมํ กาดัพพํ, เอวรूपํลจ มया

กัมมํ อุนฺณวาทํ. ตตฺถมาตฺธิ ภิกฺขเว “เอวํปํ กัมมํ กริสฺสาม,
ยถา อัมมเณ สมคฺคกัมมํ, เอวํปํ โว ภิกฺขเว ลิกฺขิตตฺถพนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน นตฺถตฺถคฺคิยา ภิกฺขุ เอวํปานิ กัมมานิ
กโรนฺติ: อัมมเณ วตฺถกัมมํ กโรนฺติ, อัมมเณ สมคฺคกัมมํ
กโรนฺติ, อัมมเณ วตฺถกัมมํ กโรนฺติ, อัมมปฏฺฐูปเกน วตฺถกัมมํ
กโรนฺติ, อัมมปฏฺฐูปเกน สมคฺคกัมมํ กโรนฺติ, นตฺถตฺถกัมมํ
กัมมํ กโรนฺติ อุนฺณวาทสम्मํ, อุนฺณวาทวิพฺสนํ กัมมํ กโรนฺติ
นตฺถตฺถกัมมํ, นตฺถตฺถกัมมํ อุนฺณวาทวิพฺสนํ กัมมํ กโรนฺติ.
อัมมวตฺถกัมมํ อัมมํ กัมมํ กโรนฺติ, อัมมวตฺถกัมมํ วิญญา กัมมํ
กโรนฺติ, อัมมวตฺถกัมมํ สตฺถกฺก สาสนา กัมมํ กโรนฺติ, ปฏฺฐูปกตํ
กัมมํ กโรนฺติ อัมมํ กัมมํ อัมมํ อัมมํ อัมมํ. เอ เต ภิกฺขุ อัมมํ
ฯ เปฯ เต อุนฺณวาทนํ ชยํ วิปาเจนฺติ “กถํ หิ นาม
นตฺถตฺถคฺคิยา ภิกฺขุ เอวํปานิ กัมมานิ กริสฺสณฺติ: อัมมเณ อวตฺถกัมมํ
กริสฺสณฺติ, ฯ เปฯ ปฏฺฐูปกตํ กัมมํ กริสฺสณฺติ อัมมํ
กัมมํ อัมมํ อัมมํ. อตฺถ เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺถํ อวโรเจสฺสุ.
“สัจจํ ภิกฺขเว นตฺถตฺถคฺคิยา ภิกฺขุ เอวํปานิ กัมมานิ กโรนฺติ:
อัมมเณ วตฺถกัมมํ กโรนฺติ, ฯ เปฯ ปฏฺฐูปกตํ กัมมํ กโรนฺติ
อัมมํ กัมมํ อัมมํ อัมมํ. “สัจจํ ภควาติ. วิครหิ พุทฺโธ
ภควา ฯ เปฯ วิครหิตฺวา อัมมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามันเตสิ

“อัมมเณ เจ ภิกฺขเว วตฺถกัมมํ, อัมมํ น จ กรณียํ.
อัมมเณ เจ ภิกฺขเว สมคฺคกัมมํ, อัมมํ น จ กรณียํ. อัมมเณ

เจ ภิกขเว วัคคกัมมํ, อกัมมํ น จ กรณีย์. ธัมมปฏิรูปणे
 เจ ภิกขเว วัคคกัมมํ, อกัมมํ น จ กรณีย์. ธัมมปฏิรูปणे
 เจ ภิกขเว สัมคคกัมมํ, อกัมมํ น จ กรณีย์. ญัตติวิบนันนํ
 ภิกขเว กัมมํ อนุสสาเวน สัมบิณนํ, อกัมมํ น จ กรณีย์. อนุสสาเวน วิบนันนํ
 ภิกขเว กัมมํ ญัตติ สัมบิณนํ, อกัมมํ น จ กรณีย์. ญัตติวิบนันนํ
 ภิกขเว กัมมํ อนุสสาเวน วิบนันนํ, อกัมมํ น จ กรณีย์. ญัตติวิบนันนํ
 ภิกขเว ธัมมา กัมมํ อกัมมํ น จ กรณีย์. ญัตติวิบนันนํ
 วินยา กัมมํ อกัมมํ น จ กรณีย์. ญัตติวิบนันนํ
 สาสนา กัมมํ อกัมมํ น จ กรณีย์. ปฏิกุญจกตํ เจ ภิกขเว
 กัมมํ อธัมมิกํ กุปเป อวิจจนาหารํ, อกัมมํ น จ กรณีย์.

ฉยมานิ ภิกขเว กัมมานิ: อธัมมกัมมํ, วัคคกัมมํ, สัมคคกัมมํ,
 ธัมมปฏิรูปणे วัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปणे สัมคคกัมมํ, ธัมเม
 สัมคคกัมมํ.

กตมญจ ภิกขเว อธัมมกัมมํ ? ญัตติหุติเย เจ ภิกขเว กัมเม
 เอกาย ญัตติยา กัมมํ กโรติ น จ กัมมวาจํ อนุสสาเวติ, อธัมมกัมมํ.
 ญัตติหุติเย เจ ภิกขเว กัมเม ทวีหิ ญัตติหิ กัมมํ กโรติ น จ
 กัมมวาจํ อนุสสาเวติ, อธัมมกัมมํ. ญัตติหุติเย เจ ภิกขเว กัมเม
 เอกาย กัมมวาจาย กัมมํ กโรติ น จ ญัตติ จเปติ, อธัมมกัมมํ.
 ญัตติหุติเย เจ ภิกขเว กัมเม ทวีหิ กัมมวาจาหิ กัมมํ
 กโรติ น จ ญัตติ จเปติ, อธัมมกัมมํ. ญัตติจตุตเถ เจ ภิกขเว

กัมเม เอกาย วัตตติยา กัมม กโรติ น จ กัมมวาจ อนุสสาเวติ,
 อัมมกัมม. วัตตติจตุตเถ เจ ภิกขเว กัมเม ทวีติ วัตตติ, ตีติ
 วัตตติ, จตุติ วัตตติ กัมม กโรติ น จ กัมมวาจ อนุสสาเวติ,
 อัมมกัมม. วัตตติจตุตเถ เจ ภิกขเว กัมเม เอกาย กัมมวากาย
 กัมม กโรติ น จ วัตตติ จเปติ, อัมมกัมม. วัตตติจตุตเถ เจ
 ภิกขเว กัมเม ทวีติ กัมมวากาหิ, ตีติ กัมมวากาหิ, จตุติ กัมมวากาหิ
 กัมม กโรติ น จ วัตตติ จเปติ, อัมมกัมม. อทิ วุจจติ
 ภิกขเว อัมมกัมม.

กตมัญญ ภิกขเว วัคคกัมม ? วัตตติหุติเย เจ ภิกขเว กัมเม
 ยาวติกา ภิกขุ กัมมบัตตดา, เต อนาคตา โหนติ; ฉนันทารหาน
 ฉนโท อนาหโร โหติ; สัมมุชชุตตา ปฏิกโกสันติ; วัคคกัมม.
 วัตตติหุติเย เจ ภิกขเว กัมเม ยาวติกา ภิกขุ กัมมบัตตดา, เต
 อาคตา โหนติ; ฉนันทารหาน ฉนโท อนาหโร โหติ; สัมมุชชุตตา
 ปฏิกโกสันติ; วัคคกัมม. วัตตติหุติเย เจ ภิกขเว กัมเม ยาวติกา
 ภิกขุ กัมมบัตตดา, เต อาคตา โหนติ; ฉนันทารหาน ฉนโท อาหโร
 โหติ; สัมมุชชุตตา ปฏิกโกสันติ; วัคคกัมม. วัตตติจตุตเถ เจ
 ภิกขเว กัมเม ยาวติกา ภิกขุ กัมมบัตตดา, เต อนาคตา โหนติ;
 ฉนันทารหาน ฉนโท อนาหโร โหติ; สัมมุชชุตตา ปฏิกโกสันติ; วัคคกัมม.
 วัตตติจตุตเถ เจ ภิกขเว กัมเม ยาวติกา ภิกขุ กัมมบัตตดา,
 เต อาคตา โหนติ; ฉนันทารหาน ฉนโท อนาหโร โหติ; สัมมุชชุตตา
 ปฏิกโกสันติ; วัคคกัมม. วัตตติจตุตเถ เจ ภิกขเว กัมเม ยาวติกา

ภิกขุ กัมมัมปัตตดา, เต อาคตา โหณฺติ; ฉนฺทาทานํ ฉนฺโท อาหโฏ
โหติ; สัมมุขํภุตา ปฏิกโกสันฺติ; วัคคกัมม. อิทํ วุจฺจติ ภิกขเว
วัคคกัมม.

กตมํวํชํ ภิกขเว สัมคัคกัมมํ ? วัตฺตติหุติเย เจ ภิกขเว
กัมเม ยาวติกา ภิกขุ กัมมัมปัตตดา, เต อาคตา โหณฺติ; ฉนฺทาทานํ
ฉนฺโท อาหโฏ โหติ; สัมมุขํภุตา นํปํปฏิกโกสันฺติ; สัมคัคกัมม.
วัตฺตติจตุตฺเถ เจ ภิกขเว กัมเม ยาวติกา ภิกขุ กัมมัมปัตตดา, เต
อาคตา โหณฺติ; ฉนฺทาทานํ ฉนฺโท อาหโฏ โหติ; สัมมุขํภุตา
นํปํปฏิกโกสันฺติ; สัมคัคกัมม. อิทํ วุจฺจติ ภิกขเว สัมคัคกัมม.

กตมํวํชํ ภิกขเว ธัมมปฏิรูปणे วัคคกัมม. วัตฺตติหุติเย เจ
ภิกขเว กัมเม ปจฺมํ กัมมวาชํ อนุสฺสาเวติ บัจฺจา วัตฺตติ จเปติ;
ยาวติกา ภิกขุ กัมมัมปัตตดา, เต อนาคตา โหณฺติ; ฉนฺทาทานํ
ฉนฺโท อนาคตา โหติ; สัมมุขํภุตา ปฏิกโกสันฺติ; ธัมมปฏิรูปणे
วัคคกัมม. วัตฺตติหุติเย เจ ภิกขเว กัมเม ปจฺมํ กัมมวาชํ
อนุสฺสาเวติ บัจฺจา วัตฺตติ จเปติ; ยาวติกา ภิกขุ กัมมัมปัตตดา, เต
อาคตา โหณฺติ; ฉนฺทาทานํ ฉนฺโท อนาคตา โหติ, สัมมุขํภุตา
ปฏิกโกสันฺติ; ธัมมปฏิรูปणे วัคคกัมม. วัตฺตติหุติเย เจ ภิกขเว
กัมเม ปจฺมํ กัมมวาชํ อนุสฺสาเวติ บัจฺจา วัตฺตติ จเปติ; ยาวติกา
ภิกขุ กัมมัมปัตตดา, เต อาคตา โหณฺติ; ฉนฺทาทานํ ฉนฺโท อาหโฏ
โหติ, สัมมุขํภุตา ปฏิกโกสันฺติ; ธัมมปฏิรูปणे วัคคกัมม. วัตฺตติจตุตฺเถ
เจ ภิกขเว กัมเม ปจฺมํ กัมมวาชํ อนุสฺสาเวติ บัจฺจา วัตฺตติ

จเปติ; ยาวติกา ภิกขุ กัมมัมปัตตดา, เต อาคตา โหนฺติ; ฉนฺทการหานํ
 ฉนฺโท อาหโร โหติ; สัมมุขํภุตา ปฏิกโกสณฺติ; ธัมมปฏฺฐูปเกน
 วัคคกัมมํ. ฅัตติจตฺตเด เจ ภิกขเว กัมเม ปจฺมํ กัมมวาทํ
 อนุสสาเวติ บัจฉา ฅัตตํ จเปติ; ยาวติกา ภิกขุ กัมมัมปัตตดา,
 เต อาคตา โหนฺติ; ฉนฺทการหานํ ฉนฺโท อาหโร โหติ; สัมมุขํภุตา
 ปฏิกโกสณฺติ; ธัมมปฏฺฐูปเกน วัคคกัมมํ. ฅัตติจตฺตเด เจ ภิกขเว
 กัมเม ปจฺมํ กัมมวาทํ อนุสสาเวติ บัจฉา ฅัตตํ จเปติ; ยาวติกา
 ภิกขุ กัมมัมปัตตดา, เต อาคตา โหนฺติ; ฉนฺทการหานํ ฉนฺโท อาหโร
 โหติ; สัมมุขํภุตา ปฏิกโกสณฺติ; ธัมมปฏฺฐูปเกน วัคคกัมมํ. อิทํ
 วุจฺจติ ภิกขเว ธัมมปฏฺฐูปเกน วัคคกัมมํ.

กตมํวาทํ ภิกขเว ธัมมปฏฺฐูปเกน สัมคคกัมมํ. ฅัตติทุติเย เจ
 ภิกขเว กัมเม ปจฺมํ กัมมวาทํ อนุสสาเวติ บัจฉา ฅัตตํ จเปติ;
 ยาวติกา ภิกขุ กัมมัมปัตตดา, เต อาคตา โหนฺติ; ฉนฺทการหานํ
 ฉนฺโท อาหโร โหติ; สัมมุขํภุตา นํปฏิกโกสณฺติ; ธัมมปฏฺฐูปเกน
 สัมคคกัมมํ. ฅัตติจตฺตเด เจ ภิกขเว ธัมเม ปจฺมํ กัมมวาทํ
 อนุสสาเวติ บัจฉา ฅัตตํ จเปติ; ยาวติกา ภิกขุ กัมมัมปัตตดา, เต
 อาคตา โหนฺติ; ฉนฺทการหานํ ฉนฺโท อาหโร โหติ; สัมมุขํภุตา
 นํปฏิกโกสณฺติ; ธัมมปฏฺฐูปเกน สัมคคกัมมํ. อิทํ วุจฺจติ ภิกขเว
 ธัมมปฏฺฐูปเกน สัมคคกัมมํ.

กตมํวาทํ ภิกขเว ธัมเม สัมคคกัมมํ. ฅัตติทุติเย เจ ภิกขเว

กัมเม ปจมี ฌัตตึ จเปติ บัจฉา เอกาย กัมมวาจา ย กัมม กโรติ;
 ยาวติกา ภิกขุ กัมมัมปัตตดา, เต อาคตา โหนติ; ฉนันทารหานิ
 ฉนโท อาทโฏ โหติ; สัมมุชชุตตา นัมปปฏิโกสันติ; ธัมเมน สมัคคกัมมิ.
 ฌัตติจตุตเถ เจ ภิกขเว กัมเม ปจมี ฌัตตึ จเปติ บัจฉา
 ตีหิ กัมมวาจาหิ กัมม กโรติ; ยาวติกา ภิกขุ กัมมัมปัตตดา, เต
 อาคตา โหนติ; ฉนันทารหานิ ฉนโท อาทโฏ โหติ; สัมมุชชุตตา
 นัมปปฏิโกสันติ. ธัมเมน สมัคคกัมมิ. อิท วุจจติ ภิกขเว ธัมเมน
 สมัคคกัมมิ.

บัจจ ลัมมา: จตุวิคโค ภิกขุสสโม, บัจจวิคโค ภิกขุสสโม,
 ทสวิคโค ภิกขุสสโม, วิสดีวิคโค ภิกขุสสโม, อติเรกวีสดีวิคโค
 ภิกขุสสโมติ. ตตฺถ ภิกขเว ยวาย จตุวิคโค ภิกขุสสโม จเปตวา
 ตีณิ กัมมานิ อุลลัมปทํ ปวารณํ อัทธานํ, ธัมเมน สมัคโค
 สัพพกัมเมสุ กัมมัมปัตตโต. ตตฺถ ภิกขเว ยวาย บัจจวิคโค
 ภิกขุสสโม, จเปตวา เทว กัมมานิ มัชฌิมेषุ ชนปเทสุ อุลลัมปทํ
 อัทธานํ, ธัมเมน สมัคโค สัพพกัมเมสุ กัมมัมปัตตโต. ตตฺถ ภิกขเว
 ยวาย ทสวิคโค ภิกขุสสโม, จเปตวา เอกํ กัมมํ อัทธานํ, ธัมเมน
 สมัคโค สัพพกัมเมสุ กัมมัมปัตตโต. ตตฺถ ภิกขเว ยวาย วิสดีวิคโค
 ภิกขุสสโม, ธัมเมน สมัคโค สัพพกัมเมสุ กัมมัมปัตตโต. ตตฺถ ภิกขเว
 ยวาย อติเรกวีสดีวิคโค ภิกขุสสโม, ธัมเมน สมัคโค สัพพกัมเมสุ
 กัมมัมปัตตโต.

จตุวิคคกรณบัจจ ภิกขเว กัมมิ, ภิกขุณจตุตโต กัมมิ กเรยฺย,

อภัมม น จ กรณีย. จตฺตวักคกรณณเจ ภิกขเว กัมม, ลิกขมานาจตุตฺโต
 ๗ เปฯ สามเณรจตุตฺโต, สามเณรจตุตฺโต, ลิกข บัจจกัชาตกจตุตฺโต,
 อัมมิมวตฺตํ อัมมิมวตฺตํนจตุตฺโต, อามตฺตติยา อทฺตสเน อุกฺกขิตตกจตุตฺโต,
 อามตฺตติยา อัมมปฏิกัมเม อุกฺกขิตตกจตุตฺโต, ปาปิกาย ทิฏฐิจิยา
 อัมมปฏินิสสัคเค อุกฺกขิตตกจตุตฺโต, บันนทกจตุตฺโต, เณยยวาสกจตุตฺโต,
 ติตฺตนิยบักกนตกจตุตฺโต, ติริจฺฉานคตจตุตฺโต, มาตุฆาตกจตุตฺโต,
 ปิตุฆาตกจตุตฺโต, อรหันตฆาตกจตุตฺโต, ภิกฺขุณีฆตกจตุตฺโต, ลัมเบทก-
 จตุตฺโต, โลหิตุปฺปาทกจตุตฺโต, อุกฺกโตพฺพยัมมกจตุตฺโต, นานาสวาสก-
 จตุตฺโต, นานาสัมมย จิตจตุตฺโต, อทฺธิยา เวหาเส จิตจตุตฺโต,
 ยสฺส สโม กัมม กโรติ, ตจจตุตฺโต, กัมม กเรยฺย, อภัมม น จ กรณีย.

จตฺตวักคกรณณ.

บัจจวักคกรณณเจ ภิกขเว กัมม, ภิกฺขุณีบัจจโม กัมม กเรยฺย,
 อภัมม น จ กรณีย. บัจจวักคกรณณเจ ภิกขเว กัมม, ลิกขมานา-
 บัจจโม, ๗ เปฯ สามเณรบัจจโม, สามเณรบัจจโม, ลิกข
 บัจจกัชาตกบัจจโม, อัมมิมวตฺตํ อัมมิมวตฺตํนกบัจจโม, อามตฺตติยา
 อทฺตสเน อุกฺกขิตตกบัจจโม, อามตฺตติยา อัมมปฏิกัมเม อุกฺกขิตตกบัจจโม,
 ปาปิกาย ทิฏฐิจิยา อัมมปฏินิสสัคเค อุกฺกขิตตกบัจจโม, บันนทกบัจจโม,
 เณยยวาสกบัจจโม, ติตฺตนิยบักกนตกบัจจโม, ติริจฺฉานคตบัจจโม,
 มาตุฆาตกบัจจโม, ปิตุฆาตกบัจจโม, อรหันตฆาตกบัจจโม,
 ภิกฺขุณีฆตกบัจจโม, ลัมเบทกบัจจโม, โลหิตุปฺปาทกบัจจโม,
 อุกฺกโตพฺพยัมมกบัจจโม, นานาสวาสกบัจจโม, นานาสัมมย จิตบัจจโม,

อิทธิยา เวหาเส จิตตังจโม, ยัสส สโย กัมมํ กโรติ, ตัมบัจจโม,
กัมมํ กเรยฺย, อกัมมํ น จ กรณียํ.

บัพจวิคคกรณํ.

ทลวิคคกรณญเญ ภิกขเว กัมมํ, ภิกขุณีทลโม กัมมํ กเรยฺย,
อกัมมํ น จ กรณียํ. ทลวิคคกรณญเญ ภิกขเว กัมมํ, ลิกขมานาทลโม,
ฯ เปว สามเนรทลโม, สามเนรวทลโม, ลิกขํ บัจจกัชาตทลโม
อณฺติมวัตถุ อชฺฌาปนันนทลโม, อาบัตติยา อทัสสเน อุกุชิตตทลโม,
อาบัตติยา อัมปฏิกัมเม อุกุชิตตทลโม, ปาปกาย ทิฏฐิจิยา อัมปฏินิสสัคเค
อุกุชิตตทลโม บัณฺฑททลโม, เถยฺยลวาลทลโม, ติตฺถยบักกัณตทลโม,
ติริจฺฌานคตทลโม, มาตุชาตทลโม, บิดุชาตทลโม, อรหันตชาตทลโม,
ภิกขุณีทลทลโม, ลัมเบททลโม, โลหิตุปฺปาททลโม, อุกุโตพยัณฺชนก-
ทลโม, นานาลวาลทลโม, นานาลัมบาย จิตทลโม, อิทธิยา เวหาเส
จิตทลโม, ยัสส สโย กัมมํ กโรติ, ตทลโม กัมมํ กเรยฺย, อกัมมํ น จ กรณียํ.

ทลวิคคกรณํ.

วีสตวิคคกรณญเญ ภิกขเว กัมมํ, ภิกขุณีวโส กัมมํ กเรยฺย,
อกัมมํ น จ กรณียํ. วีสตวิคคกรณญเญ ภิกขเว กัมมํ, ลิกขมานาวโส,
ฯ เปว สามเนรวโส, สามเนรวโส, ลิกขํ บัจจกัชาตวโส, อณฺติมวัตถุ
อชฺฌาปนันนกวโส, อาบัตติยา อทัสสเน อุกุชิตตกวโส, อาบัตติยา
อัมปฏิกัมเม อุกุชิตตกวโส, ปาปกาย ทิฏฐิจิยา อัมปฏินิสสัคเค
อุกุชิตตกวโส, บัณฺฑทกวโส, เถยฺยลวาลกวโส, ติตฺถยบักกัณตกวโส,
ติริจฺฌานคตวโส, มาตุชาตกวโส, บิดุชาตกวโส, อรหันตชาตกวโส,

ภิกขุนี้ทุสกวโส, ลัมเบทกวโส, โดหิตุปปาทกวโส, อุกโตพยัมปนกวโส,
 นานาลัมบาสกวโส, นานาลัมบาส จิตฺวโส, ยัสส สโฆ กัมมํ กโรติ,
 ตวโส กัมมํ กเรยฺย, อกัมมํ น จ กรณียํ.

๔๑๖๘
วลิตวคคกรณ.

ปาริชาติกตัตโต เจ ภิกขเว ปริวาสี ทเทยฺย, มุลาเย ปฏิกัถฺเสยฺย,
 มานัตตํ ทเทยฺย, ตวฺโส อพฺเพยฺย, อกัมมํ น จ กรณียํ. มุลาเย
 ปฏิกัถฺสนารทกตัตโต เจ ภิกขเว ปริวาสี ทเทยฺย, มุลาเย ปฏิกัถฺเสยฺย,
 มานัตตํ ทเทยฺย, ตวฺโส อพฺเพยฺย, อกัมมํ น จ กรณียํ. มานัตตารทกตัตโต
 เจ ภิกขเว ปริวาสี ทเทยฺย, มุลาเย ปฏิกัถฺเสยฺย, มานัตตํ ทเทยฺย,
 ตวฺโส อพฺเพยฺย, อกัมมํ น จ กรณียํ. มานัตตจาริกทตัตโต เจ
 ภิกขเว ปริวาสี ทเทยฺย, มุลาเย ปฏิกัถฺเสยฺย, มานัตตํ ทเทยฺย,
 ตวฺโส อพฺเพยฺย, อกัมมํ น จ กรณียํ. อพฺภานารทกตัตโต เจ
 ภิกขเว ปริวาสี ทเทยฺย, มุลาเย ปฏิกัถฺเสยฺย, มานัตตํ ทเทยฺย,
 ตวฺโส อพฺเพยฺย, อกัมมํ น จ กรณียํ.

เอกัจฉลิต ภิขเว สัมมชฌเน ปฏิกโกสนา รุหิต, เอกัจฉลิต น
 รุหิต. กัสส จ ภิขเว สัมมชฌเน ปฏิกโกสนา น รุหิต ? ภิขุณิยา
 ภิขเว สัมมชฌเน ปฏิกโกสนา น รุหิต. สิกขมานาย ภิขเว,
 ๒ เปฯ ตามเนวรัสส ภิขเว, ตามเนวริยา ภิขเว, สิกขํ ปัจจกัชาตกัสส
 ภิขเว, อนัตติมวตฺถุ อชฌมานันนํกัสส ภิขเว, อุมมัตตกัสส ภิขเว,
 ขิตตจิตตัสส ภิขเว, เวทณัฏฐัสส ภิขเว, อาปัตติยา อทัสสเน
 อุกขิตตกัสส ภิขเว, อาปัตติยา อปัปฺปกัมเม อุกขิตตกัสส ภิขเว,

ปาปิกาย ทิฏฐิจิยา อัมปิปฏินิสัสสเค อุกกัชตตักกัสส ภิกขเว, บัณฺฑาทักกัสส
 ภิกขเว, เถยฺยลวาลักกัสส ภิกขเว, ติตฺถยบักกัณฺตักกัสส ภิกขเว,
 ติวรจํหานคตักกัสส ภิกขเว, มาตฺตมาตักกัสส ภิกขเว, บัฏฺฐมาตักกัสส ภิกขเว,
 อรหํณตมาตักกัสส ภิกขเว, ภิกขุณฺโฬตักกัสส ภิกขเว, ลัมเบททักกัสส ภิกขเว,
 โลหิตุปปาทักกัสส ภิกขเว, อุกกโตพยัณณกักกัสส ภิกขเว, นานาลวาลักกัสส
 ภิกขเว, นานาสีมาย จิตฺตัสส ภิกขเว, อธิริยา เวหาเส จิตฺตัสส ภิกขเว,
 ยัสส สโฆ กัมมํ กโรติ, ตัสส จ ภิกขเว ลัมมัสสเณ ปฏิกโกสนา น
 รุหติ. อิมสํ โข ภิกขเว ลัมมัสสเณ ปฏิกโกสนา น รุหติ. กัสส จ
 ภิกขเว ลัมมัสสเณ ปฏิกโกสนา รุหติ ? ภิกขุสฺส ภิกขเว ปกตตตัสส
 สมานลวาลักกัสส สมานาสีมาย จิตฺตัสส อนันตมโส อนันตวิภักตลาปิ
 ภิกขุโน วิวचनाเปณตตัสส ลัมมัสสเณ ปฏิกโกสนา รุหติ. อิมสํ โข
 ภิกขเว ลัมมัสสเณ ปฏิกโกสนา รุหติ.

เทวมา ภิกขเว นิสสารณา: อตฺถิ ภิกขเว ปุคฺคโล อัมปิปัตตโต
 นิสสารณิ, ตํ เจ สโฆ นิสสารเติ, เอกัจโจ สุนิสสาริโต, เอกัจโจ
 ทุณฺนิสสาริโต. กตโม จ ภิกขเว ปุคฺคโล อัมปิปัตตโต นิสสารณิ,
 ตํ เจ สโฆ นิสสารเติ, ทุณฺนิสสาริโต ? อธิ ภิกขเว ภิกขุ สุกฺโข
 โหติ อนาปัตติโก, ตํ เจ สโฆ นิสสารเติ, ทุณฺนิสสาริโต. อยํ
 วุจฺจติ ภิกขเว ปุคฺคโล อัมปิปัตตโต นิสสารณิ, ตํ เจ สโฆ นิสสารเติ,
 ทุณฺนิสสาริโต. กตโม จ ภิกขเว ปุคฺคโล อัมปิปัตตโต นิสสารณิ,
 ตํ เจ สโฆ นิสสารเติ, สุนิสสาริโต ? อธิ ภิกขเว ภิกขุ พาลो
 โหติ อพฺยัตตโต อานาปัตติพฺพโล อนปทาโน คิหิสังญัโจ วิหริติ

อนนุโลมิเกหิ คิหิสัสตเคหิ, ตํ เจ สโม นิสสาเรติ, สุนิสสารีโต.
 อญ วุจจติ ภิกขเว ปุคฺคโล อัมมัตโต นิสสารณิ, ตํ เจ สโม
 นิสสาเรติ, สุนิสสารีโต.

เทวมา ภิกขเว โอสารณา: อตฺถิ ภิกขเว ปุคฺคโล อัมมัตโต
 โอสารณิ, ตํ เจ สโม โอสารेติ, เอกัจโจ โสสารีโต, เอกัจโจ
 โทสารีโต. กตโม จ ภิกขเว ปุคฺคโล อัมมัตโต โอสารณิ, ตํ เจ
 สโม โอสารेติ, โทสารีโต? ภูณฺฑโก ภิกขเว อัมมัตโต โอสารณิ,
 ตตฺถเจ สโม โอสารेติ, โทสารีโต. เถยฺยลวาสโก ภิกขเว, ๗ เปฯ
 ติตฺถิยภักกัณฺฑโก ภิกขเว ตีรจฺฉานคโต ภิกขเว, มาตุฆาตโก ภิกขเว,
 บิดุฆาตโก ภิกขเว, อรหฺณตฆาตโก ภิกขเว, ภิกขุณีทุสโก ภิกขเว,
 ลัมเบทโก ภิกขเว, โลหิตุปฺปาทโก ภิกขเว, อุกโตพยัมมชนโก ภิกขเว
 อัมมัตโต โอสารณิ, ตํ เจ สโม โอสารेติ, โทสารีโต. อญ วุจจติ
 ภิกขเว ปุคฺคโล อัมมัตโต โอสารณิ, ตํ เจ สโม โอสารेติ,
 โทสารีโต. กตโม จ ภิกขเว ปุคฺคโล อัมมัตโต โอสารณิ, ตํ เจ
 สโม โอสารेติ, โสสารีโต? หัตถัจฉินฺโน ภิกขเว อัมมัตโต
 โอสารณิ, ตํ เจ สโม โอสารेติ, โสสารีโต. ปาทัจฉินฺโน ภิกขเว,
 ๗ เปฯ หัตถปาทัจฉินฺโน ภิกขเว, กัณณัจฉินฺโน ภิกขเว, นาสัจฉินฺโน
 ภิกขเว, กัณณนาสัจฉินฺโน ภิกขเว, อังคูลัจฉินฺโน ภิกขเว, อพิจฉินฺโน
 ภิกขเว, กัณฺธารัจฉินฺโน ภิกขเว, ฌณหัตถโก ภิกขเว, ชุชฺชโ ภิกขเว,
 วามโน ภิกขเว, คลคณฺธิ ภิกขเว, ลักขณาหโต ภิกขเว, กสาหโต
 ภิกขเว, ลิขิตโก ภิกขเว, ลีปที ภิกขเว, ปาปโรตี ภิกขเว, ปริสทูลโก

ภิกขเว, กาโณ ภิกขเว, กุณิ ภิกขเว, ชัณโธ ภิกขเว, บักขหโต
 ภิกขเว, ฉินฺนิริยาปโต ภิกขเว, ชราทุพฺพลุ ภิกขเว, อ้นโธ ภิกขเว,
 มุโค ภิกขเว, พริโธ ภิกขเว, อ้นมฺมุโค ภิกขเว, อ้นมฺพริโธ ภิกขเว,
 มุคพริโธ ภิกขเว, อ้นมฺมุคพริโธ ภิกขเว อัมมัตตโต โสธารณิ, ต
 เจ สัมโฆ โสธารเติ, โสธาริตโต. อัมม วุจฺจติ ภิกขเว ปุคฺคโล
 อัมมัตตโต โสธารณิ, ต เจ สัมโฆ โสธารเติ, โสธาริตโต.

वासकामภาณवारि ปจम्.

อิตฺ ปน ภิกขเว ภิกขุสฺส น โหติ อาบัตติ ทิฏฺฐิพฺพา. ตเมณ
 โจเทติ สัมโฆ วา สัมพหุลา วา เอกปุคฺคโล วา “อาบัตติ ตวั
 ชาวุโล อาบนฺโน. มัตตเสตติ อาบัตตินฺติ. โส เหว วเทติ “นัตถิ
 เม ชาวุโล อาบัตติ, ยมห์ มัตตเสยฺยมนฺติ. ต สัมโฆ อาบัตติยา
 อทฺถิสฺสเน อุกฺกชิปติ, อธम्मกัมม. อิตฺ ปน ภิกขเว ภิกขุสฺส น โหติ
 อาบัตติ ปฏิภาตฺตพฺพา. ตเมณ โจเทติ สัมโฆ วา สัมพหุลา วา
 เอกปุคฺคโล วา “อาบัตติ ตวั ชาวุโล อาบนฺโน. ปฏิภาโรหิ ต
 อาบัตตินฺติ. โส เหว วเทติ “นัตถิ เม ชาวุโล อาบัตติ, ยมห์
 ปฏิภาเรยฺยมนฺติ. ต สัมโฆ อาบัตติยา อัมมปฏิภัมเม อุกฺกชิปติ, อธम्मกัมม.
 อิตฺ ปน ภิกขเว ภิกขุสฺส น โหติ ปาปิกา ทิฏฺฐิจิ ปฏิณิสฺสัชฺเชตา.
 ตเมณ โจเทติ สัมโฆ วา สัมพหุลา วา เอกปุคฺคโล วา “ปาปิกา
 เต ชาวุโล ทิฏฺฐิจิ. ปฏิณิสฺสัชฺเชตํ ปาปิกํ ทิฏฺฐินฺติ. โส เหว
 วเทติ “นัตถิ เม ชาวุโล ปาปิกา ทิฏฺฐิจิ, ยมห์ ปฏิณิสฺสัชฺเชยฺยมนฺติ.
 ต สัมโฆ ปาปิกาย ทิฏฺฐิจิยา อัมมปฏิณิสฺสัคเค อุกฺกชิปติ, อธम्मกัมม.

อือ ปน ริกซ์เว ริกซ์ลัส น โหติ อาบัตติ ทัญจัพพา, น โหติ
 อาบัตติ ปฏิกาตัพพา. ตเมเน โจเทติ สโฆ วา สัมพหุลา วา
 เอกปุคฺคโล วา “อาบัตติ ต्वํ อาวุโส อาบนโน. บัลลเสต อาบัตติ,
 ปฏิกโรหิ ตํ อาบัตตินติ. โส เอว วเทติ “นัตถิ เม อาวุโส
 อาบัตติ, ยมहि บัลลเสยฺย; นัตถิ เม อาวุโส อาบัตติ, ยมहि
 ปฏิกเรยฺยนติ. ตํ สโฆ อทลฺลเน วา อับปฏิกัมเม วา อุกฺกชิปติ,
 อธम्मกัมมํ. อือ ปน ริกซ์เว ริกซ์ลัส น โหติ อาบัตติ ทัญจัพพา, น โหติ
 ปาปกา ทัญจิ ปฏินิสฺสัชฺเชตา. ตเมเน โจเทติ สโฆ วา สัมพหุลา
 วา เอกปุคฺคโล วา “อาบัตติ ต्वํ อาวุโส อาบนโน, บัลลเสต
 อาบัตติ; ปาปกา เต ทัญจิ, ปฏินิสฺสัชฺเชตํ ปาปกํ ทัญจินติ. โส
 เอว วเทติ “นัตถิ เม อาวุโส อาบัตติ, ยมहि บัลลเสยฺย; นัตถิ
 เม ปาปกา ทัญจิ, ยมहि ปฏินิสฺสัชฺเชยฺยนติ. ตํ สโฆ อทลฺลเน
 วา อับปฏินิสฺสัคเค วา อุกฺกชิปติ, อธम्मกัมมํ. อือ ปน ริกซ์เว
 ริกซ์ลัส น โหติ อาบัตติ ปฏิกาตัพพา, น โหติ ปาปกา ทัญจิ
 ปฏินิสฺสัชฺเชตา. ตเมเน โจเทติ สโฆ วา สัมพหุลา วา เอกปุคฺคโล
 วา “อาบัตติ ต्वํ อาวุโส อาบนโน, ปฏิกโรหิ ตํ อาบัตติ;
 ปาปกา เต ทัญจิ, ปฏินิสฺสัชฺเชตํ ปาปกํ ทัญจินติ. โส เอว วเทติ
 “นัตถิ เม อาวุโส อาบัตติ, ยมहि ปฏิกเรยฺย; นัตถิ เม อาวุโส
 ปาปกา ทัญจิ, ยมहि ปฏินิสฺสัชฺเชยฺยนติ. ตํ สโฆ อับปฏิกัมเม
 วา อับปฏินิสฺสัคเค วา อุกฺกชิปติ, อธम्मกัมมํ. อือ ปน ริกซ์เว

ภิกขุสัส น โหติ อามัตติ ทัญจัพพา, น โหติ อามัตติ ปฏิภาณัพพา,
 น โหติ ปาปกา ทัญจิ ปฏิณิสัสสเขตตา. ตเมเน โจเทติ สโม วา
 สัมพหุลา วา เอกปคฺคโล วา “อามัตติ ตโว อากุโส อามันโน,
 บัสสเสต อามัตติ, ปฏิภาโรหิ ตอ อามัตติ; ปาปกา เต ทัญจิ,
 ปฏิณิสัสสเขต ปาปกา ทัญจินติ. โส เอว วเทติ “นัตถิ เม อากุโส
 อามัตติ, ยมห์ บัสสเสยฺย; นัตถิ เม อากุโส อามัตติ, ยมห์
 ปฏิภาเรยฺย; นัตถิ เม อากุโส ปาปกา ทัญจิ, ยมห์ ปฏิณิสัสสเขตตณฺติ.
 ตอ สโม อทิสฺสเน วา อัมปฏิกัมเม วา อัมปฏินิสัสสคฺเค วา
 อุกฺกชปติ, อธัมมกัมม.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุสัส โหติ อามัตติ ทัญจัพพา. ตเมเน
 โจเทติ สโม วา สัมพหุลา วา เอกปคฺคโล วา “อามัตติ ตโว
 อากุโส อามันโน. บัสสเสต อามัตตินติ. โส เอว วเทติ “อามากุโส
 บัสสสามิติ. ตอ สโม อามัตติยา อทิสฺสเน อุกฺกชปติ, อธัมมกัมม.
 อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุสัส โหติ อามัตติ ปฏิภาณัพพา. ตเมเน
 โจเทติ สโม วา สัมพหุลา วา เอกปคฺคโล วา “อามัตติ ตโว
 อากุโส อามันโน. ปฏิภาโรหิ ตอ อามัตตินติ. โส เอว วเทติ
 “อามากุโส ปฏิภาโรหิสามิติ. ตอ สโม อามัตติยา อัมปฏิกัมเม อุกฺกชปติ,
 อธัมมกัมม. อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุสัส โหติ ปาปกา ทัญจิ
 ปฏิณิสัสสเขตตา. ตเมเน โจเทติ สโม วา สัมพหุลา วา เอกปคฺคโล
 วา “ปาปกา เต อากุโส ทัญจิ. ปฏิณิสัสสเขต ปาปกา ทัญจินติ.
 โส เอว วเทติ “อามากุโส ปฏิณิสัสสเขตตณฺติ, ตอ สโม ปาปกา

ทัญจิยา อัมปฏินิสส์คเค อุกัชปติ. ธัมมกัมมัม. อธิ ปณ ภิกขเว
 ภิกขุสัสส โหติ อาบัตติ ทัญจัพพา, โหติ อาบัตติ ปฏิกาดัพพา.
 โหติ อาบัตติ ทัญจัพพา, โหติ ปาปกา ทัญจิ ปฏินิสส์ชเชตา.
 โหติ อาบัตติ ปฏิกาดัพพา, โหติ ปาปกา ทัญจิ ปฏินิสส์ชเชตา.
 โหติ อาบัตติ ทัญจัพพา, โหติ อาบัตติ ปฏิกาดัพพา, โหติ ปาปกา
 ทัญจิ ปฏินิสส์ชเชตา. ตเมเน โจเทติ สัมวา สัมพหุลา วา
 เอกปุคฺคโล วา “อาบัตติ ตวั อวฺโส อามันโน. บัลลเสตฺ อาบัตติ,
 ปฏิกโรหิ ตํ อาบัตติ, ปาปกา เต ทัญจิ. ปฏินิสส์ชเชตํ ปาปกํ
 ทัญจินฺติ. โส เอวํ วเทติ “อามาวฺโส บัลลสํ, อาม ปฏิกโรหิตสํ,
 อาม ปฏินิสส์ชชิตสํ. ตํ สัมวา อทฺถสฺสเน วา อัมปฏิกัมเม วา
 อัมปฏินิสส์คเค วา อุกัชปติ, ธัมมกัมมัม.

อธิ ปณ ภิกขเว ภิกขุสัสส โหติ อาบัตติ ทัญจัพพา. ตเมเน
 โจเทติ สัมวา สัมพหุลา วา เอกปุคฺคโล วา “อาบัตติ ตวั
 อวฺโส อามันโน. บัลลเสตฺ อาบัตตินฺติ. โส เอวํ วเทติ “นัตถิ
 เม อวฺโส อาบัตติ, ยมํ บัลลเสยฺยํ. ตํ สัมวา อาบัตติยา
 อทฺถสฺสเน อุกัชปติ, ธัมมกัมมัม. อธิ ปณ ภิกขเว ภิกขุสัสส โหติ
 อาบัตติ ปฏิกาดัพพา. ตเมเน โจเทติ สัมวา สัมพหุลา วา
 เอกปุคฺคโล วา “อาบัตติ ตวั อวฺโส อามันโน. ปฏิกโรหิ ตํ
 อาบัตตินฺติ. โส เอวํ วเทติ “นัตถิ เม อวฺโส อาบัตติ, ยมํ
 ปฏิกเรยฺยํ. ตํ สัมวา อาบัตติยา อัมปฏิกัมเม อุกัชปติ, ธัมมกัมมัม.
 อธิ ปณ ภิกขเว ภิกขุสัสส โหติ ปาปกา ทัญจิ ปฏินิสส์ชเชตา.

ตเมณฺเ จเตติ สํโฆ วา สัมพหุลา วา เอกปคฺคโล วา “ปาปิกา
 เต อาวุโส ทิฏฺฐิจิ. ปฏฺนิสฺสัซฺเซตํ ปาปิกํ ทิฏฺฐิจนฺติ. โส เอว
 วเทติ “นัตถิ เม อาวุโส ปาปิกา ทิฏฺฐิจิ, ยมํ ปฏฺนิสฺสัซฺเซยฺยํ นัตถิ.
 ตํ สํโฆ ปาปิกาย ทิฏฺฐิจิยา อปัปฺปนิสฺสัคเค อุกฺกชปติ, ธมฺมกัมมํ.
 อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส โหติ อาบัตฺติ ทักฺขจัพฺพา, โหติ อาบัตฺติ
 ปฏฺกาทัพฺพา. โหติ อาบัตฺติ ทักฺขจัพฺพา, โหติ ปาปิกา ทิฏฺฐิจิ
 ปฏฺนิสฺสัซฺเซตา. โหติ อาบัตฺติ ปฏฺกาทัพฺพา, โหติ ปาปิกา ทิฏฺฐิจิ
 ปฏฺนิสฺสัซฺเซตา. โหติ อาบัตฺติ ทักฺขจัพฺพา, โหติ อาบัตฺติ ปฏฺกาทัพฺพา,
 โหติ ปาปิกา ทิฏฺฐิจิ ปฏฺนิสฺสัซฺเซตา. ตเมณฺเ จเตติ สํโฆ วา สัมพหุลา
 วา เอกปคฺคโล วา “อาบัตฺติ ตํ อาวุโส อาบํโน. บัลลเสตํ
 อาบัตฺติ, ปฏฺกโรหิ ตํ อาบัตฺติ, ปาปิกา เต อาวุโส ทิฏฺฐิจิ.
 ปฏฺนิสฺสัซฺเซตํ ปาปิกํ ทิฏฺฐิจนฺติ. โส เอว วเทติ “นัตถิ เม
 อาวุโส อาบัตฺติ, ยมํ บัลลเสยฺยํ; นัตถิ เม อาบัตฺติ, ยมํ ปฏฺกเรยฺยํ;
 นัตถิ เม ปาปิกา ทิฏฺฐิจิ, ยมํ ปฏฺนิสฺสัซฺเซยฺยํ นัตถิ. ตํ สํโฆ อทฺถสฺสเน วา
 อปัปฺปิกัมเม วา อปัปฺปนิสฺสัคเค วา อุกฺกชปติ, ธมฺมกัมมํ นัตถิ.

อถ โข อายสฺมา อูปาลิ, เยน ภควา, เตนุปลังกมิ; อูปลังกมิตฺวา
 ภควันตํ อภิวาเทตฺวา เอกมณฺตํ นิสฺสีทิ; เอกมณฺตํ นิสฺสินโน โข
 อายสฺมา อูปาลิ ภควันตํ เขตฺตวอ “โย นุ โข ภันเต สมฺคโค
 สํโฆ สัมมชฺชากรณเญํ กัมมํ อสम्मชฺชา กรโหติ, ธมฺมกัมมํ นุ โข ตํ
 ภันเต วินยกัมมํ นัตถิ. “อธมฺมกัมมํ ตํ อูปาลิ อวินยกัมมํ นัตถิ. “โย นุ โข
 ภันเต สมฺคโค สํโฆ ปฏิปุจฺจากรณเญํ กัมมํ อปัปฺปิจฺจา กรโหติ,

ปฏิณณาย กรณีย กัมม อัมปิปฏิณณาย กโรติ, สติวินยารหัสส
 อมูพฺหิวนย เทติ, อมูพฺหิวนยารหัสส ตัสสปาปิยสิกา กัมม กโรติ,
 ตัสสปาปิยสิกา กัมมมารหัสส ตชฺชนีย กัมม กโรติ, ตชฺชนีย กัมมมารหัสส
 นิยัสส กัมม กโรติ, นิยัสส กัมมมารหัสส บัพพาชนีย กัมม กโรติ,
 บัพพาชนีย กัมมมารหัสส ปฏิสารถนีย กัมม กโรติ, ปฏิสารถนีย กัมมมารหัสส
 อุกฺเขปนีย กัมม กโรติ, อุกฺเขปนีย กัมมมารหัสส ปริวาล เทติ, ปริวาสารหิ
 มุลาย ปฏิกัถสฺสติ, มุลาย ปฏิกัถสฺสนารหัสส มานัตต เทติ, มานัตตารหิ
 อพฺเภติ, อพฺภานารหิ อุลลัมปาเทติ, ธัมม กัมม นุ โข ตํ ภันเต
 วินย กัมม นนฺติ. “อธัมม กัมม ตํ อุลลสิ อวินย กัมม. โย โข อุลลสิ สมคฺโค
 สโย สัมมูขากรณีย กัมม อลัมมูขา กโรติ, เอว โข อุลลสิ
 อธัมม กัมม โหติ อวินย กัมม. เอวํจ ปน สโย สาดิสารโ โหติ.
 โย โข อุลลสิ สมคฺโค สโย ปฏิปจฺจากรณีย กัมม อัมปิปฏิปจฺจ
 กโรติ, ปฏิณณาย กรณีย กัมม อัมปิปฏิณณาย กโรติ, สติวินยารหัสส
 อมูพฺหิวนย เทติ, อมูพฺหิวนยารหัสส ตัสสปาปิยสิกา กัมม กโรติ,
 ตัสสปาปิยสิกา กัมมมารหัสส ตชฺชนีย กัมม กโรติ, ตชฺชนีย กัมมมารหัสส
 นิยัสส กัมม กโรติ, นิยัสส กัมมมารหัสส บัพพาชนีย กัมม กโรติ,
 บัพพาชนีย กัมมมารหัสส ปฏิสารถนีย กัมม กโรติ, ปฏิสารถนีย กัมมมารหัสส
 อุกฺเขปนีย กัมม กโรติ, อุกฺเขปนีย กัมมมารหัสส ปริวาล เทติ, ปริวาสารหิ
 มุลาย ปฏิกัถสฺสติ, มุลาย ปฏิกัถสฺสนารหัสส มานัตต เทติ, มานัตตารหิ
 อพฺเภติ, อพฺภานารหิ อุลลัมปาเทติ, เอว โข อุลลสิ อธัมม กัมม

โหติ อวินยกัมม, เอวัจ ปน สโฆ ลาติลาโร โหติติ.

“โย นุ โข ภันเต สัมคโค สโฆ สัมมุขากรณีย กัมม สัมมุขากโรติ, ธัมมกัมม นุ โข ตํ ภันเต วินยกัมมนติ. “ธัมมกัมมํ ตํ อูปาลิ วินยกัมมนติ. “โย นุ โข ภันเต สัมคโค สโฆ ปฏิปุจฉากรณีย กัมม ปฏิปุจฉา กโรติ, ปฏิฉนวย กรณีย กัมม ปฏิฉนวย กโรติ, สติวินยารหัสส สติวินยํ เทติ, อมูพฺหิวนยารหัสส อมูพฺหิวนยํ เทติ, ตัสสปาปยลิกากัมมารหัสส ตัสสปาปยลิกากัมมํ กโรติ, ตัชชนียกัมมารหัสส ตัชชนียกัมมํ กโรติ, นิยัสสกัมมารหัสส นิยัสสกัมมํ กโรติ, บัพพาชนียกัมมารหัสส บัพพาชนียกัมมํ กโรติ, ปฏิสธารณียกัมมารหัสส ปฏิสธารณียกัมมํ กโรติ, อุกฺเขปณียกัมมารหัสส อุกฺเขปณียกัมมํ กโรติ, ปริวาสารหัสส ปริวาลํ เทติ, มุลาย ปฏิกัสสณารหํ มุลาย ปฏิกัสสติ, มานตฺตารหัสส มานตฺตํ เทติ, อพฺธานารหํ อพฺเภาติ, อุลลัมปการหํ อุลลัมปาเทติ, ธัมมกัมมํ นุ โข ตํ ภันเต วินยกัมมนติ. “ธัมมกัมมํ ตํ อูปาลิ วินยกัมมํ. โย โข อูปาลิ สัมคโค สโฆ สัมมุขากรณีย กัมม สัมมุขากโรติ, เอว โข อูปาลิ ธัมมกัมมํ โหติ วินยกัมมํ. เอวัจ ปน สโฆ อนติลาโร โหติ. โย โข อูปาลิ สัมคโค สโฆ ปฏิปุจฉากรณีย กัมม ปฏิปุจฉา กโรติ, ปฏิฉนวย กรณีย กัมม ปฏิฉนวย กโรติ, สติวินยารหัสส สติวินยํ เทติ, อมูพฺหิวนยารหัสส อมูพฺหิวนยํ เทติ, ตัสสปาปยลิกากัมมารหัสส ตัสสปาปยลิกากัมมํ กโรติ, ตัชชนียกัมมารหัสส ตัชชนียกัมมํ กโรติ, นิยัสสกัมมารหัสส นิยัสสกัมมํ กโรติ, บัพพาชนียกัมมารหัสส บัพพาชนียกัมมํ กโรติ, ปฏิสธารณียกัมมารหัสส ปฏิสธารณียกัมมํ

กโรติ, อุกฺเขปเณียกัมมารหัตถัสส อุกฺเขปเณียกัมมํ กโรติ, ปริวาสารหัตถัสส
ปริวาสํ เทติ, มุลาเย ปฏิกัถัสสนารหํ มุลาเย ปฏิกัถัสสติ, มานัตตารหัตถัสส
มานัตตํ เทติ, อัทธานารหํ อัทเเทติ, อุปัสัมปทารหํ อุปัสัมปาทะติ,
เอวํ โข อุปาลิ อัมมกัมมํ โหติ วินยกัมมํ. เอวํจ ปน ลโฆ
อนติสาโร โหตีติ.

“โย นุ โข ภาณเต สัคโค ลโฆ สติวินยารหัตถัสส อมูฬิหวินยํ
เทติ, อมูฬิหวินยารหัตถัสส สติวินยํ เทติ, อัมมกัมมํ นุ โข ตํ ภาณเต
วินยกัมมํนํตี. “อัมมกัมมํ ตํ อุปาลิ อวินยกัมมํนํตี “โย นุ
โข ภาณเต สัคโค ลโฆ อมูฬิหวินยารหัตถัสส ตัสส ปาปัยลิกา กัมมํ
กโรติ, ตัสส ปาปัยลิกา กัมมมารหัตถัสส อมูฬิหวินยํ เทติ; ตัสส ปาปัยลิกา-
กัมมมารหัตถัสส ตัชชเนียกัมมํ กโรติ, ตัชชเนียกัมมมารหัตถัสส ตัสส ปาปัยลิกา กัมมํ
กโรติ; ตัชชเนียกัมมมารหัตถัสส นิยัสส กัมมํ กโรติ, นิยัสส กัมมมารหัตถัสส
ตัชชเนียกัมมํ กโรติ; นิยัสส กัมมมารหัตถัสส บัพพะชเนียกัมมํ กโรติ,
บัพพะชเนียกัมมมารหัตถัสส นิยัสส กัมมํ กโรติ; บัพพะชเนียกัมมมารหัตถัสส
ปฏิสารณเณียกัมมํ กโรติ, ปฏิสารณเณียกัมมมารหัตถัสส บัพพะชเนียกัมมํ กโรติ;
ปฏิสารณเณียกัมมมารหัตถัสส อุกฺเขปเณียกัมมํ กโรติ; อุกฺเขปเณียกัมมมารหัตถัสส
ปฏิสารณเณียกัมมํ กโรติ; อุกฺเขปเณียกัมมมารหัตถัสส ปริวาสํ เทติ, ปริวาสารหัตถัสส
อุกฺเขปเณียกัมมํ กโรติ; ปริวาสารหํ มุลาเย ปฏิกัถัสสติ, มุลาเย
ปฏิกัถัสสนารหัตถัสส ปริวาสํ เทติ; มุลาเย ปฏิกัถัสสนารหัตถัสส มานัตตํ เทติ,
มานัตตารหํ มุลาเย ปฏิกัถัสสติ; มานัตตารหํ อัทเเทติ, อัทธานารหัตถัสส
มานัตตํ เทติ; อัทธานารหํ อุปัสัมปาทะติ, อุปัสัมปทารหํ อัทเเทติ; อัมมกัมมํ

นุ โข ตํ ภันเต วินยกัมมัตถิ. “อัมมกัมมํ ตํ อูปาลิ อวินยกัมมํ.
 โย โข อูปาลิ สมัคโค สโฆ สติวินยารหัสส อมูฬ्हวินยํ เทติ,
 อมูฬ्हวินยารหัสส สติวินยํ เทติ; เหว โข อูปาลิ อัมมกัมมํ
 โหติ อวินยกัมมํ, เหวัจจ ปน สโฆ สาตติสาโร โหติ. โย โข อูปาลิ
 สมัคโค สโฆ อมูฬ्हวินยารหัสส ตัสส ปาปิยลิกากัมมํ กโรติ, ตัสส ปาปิ-
 ลิกากัมมารหัสส อมูฬ्हวินยํ เทติ; ตัสส ปาปิยลิกากัมมารหัสส ตัชชเนยกัมมํ
 กโรติ, ตัชชเนยกัมมารหัสส ตัสส ปาปิยลิกากัมมํ กโรติ; ตัชชเนยกัมมารหัสส
 นิยัสสกัมมํ กโรติ, นิยัสสกัมมารหัสส ตัชชเนยกัมมํ กโรติ; นิยัสสกัมมารหัสส
 บัพพาทเนยกัมมํ กโรติ, บัพพาทเนยกัมมารหัสส นิยัสสกัมมํ กโรติ;
 บัพพาทเนยกัมมารหัสส ปฏิสารเนยกัมมํ กโรติ, ปฏิสารเนยกัมมารหัสส
 บัพพาทเนยกัมมํ กโรติ; ปฏิสารเนยกัมมารหัสส อุกเขปเนยกัมมํ กโรติ,
 อุกเขปเนยกัมมารหัสส ปฏิสารเนยกัมมํ กโรติ; อุกเขปเนยกัมมารหัสส
 ปริวาสํ เทติ, ปริวาสารหัสส อุกเขปเนยกัมมํ กโรติ; ปริวาสารหํ
 มุลาเย ปฏิกัถสสติ, มุลาเย ปฏิกัถสสนารหัสส ปริวาสํ เทติ; มุลาเย
 ปฏิกัถสสนารหัสส มานัตตํ เทติ, มานัตตารหํ มุลาเย ปฏิกัถสสติ;
 มานัตตารหํ อัพเพติ, อัพเพณารหัสส มานัตตํ เทติ; อัพเพณารหํ
 อุปัสัมปาเทติ, อุปัสัมปการหํ อัพเพติ; เหว โข อูปาลิ อัมมกัมมํ
 โหติ อวินยกัมมํ. เหวัจจ ปน สโฆ สาตติสาโร โหติติ.

“โย นุ โข ภันเต สมัคโค สโฆ สติวินยารหัสส สติวินยํ
 เทติ, อมูฬ्हวินยารหัสส อมูฬ्हวินยํ เทติ; อัมมกัมมํ นุ โข ตํ ภันเต
 วินยกัมมัตถิ. “อัมมกัมมํ ตํ อูปาลิ วินยกัมมัตถิ. “โย นุ โข

กันเต สัมคโค สโฆ อมุพฺหิวนยารหฺสฺส อมุพฺหิวนยํ เทติ,
 ตสฺสปาบฺยสิกาภํมารหฺสฺส ตสฺสปาบฺยสิกาภํมํ กโรติ; ตชฺชนียกํมารหฺสฺส
 ตชฺชนียกํมํ กโรติ; นียสฺสกํมารหฺสฺส นียสฺสกํมํ กโรติ; บัพฺพาชนีย-
 กํมารหฺสฺส บัพฺพาชนียกํมํ กโรติ; ปฏฺฐสารถนียกํมารหฺสฺส
 ปฏฺฐสารถนียกํมํ กโรติ; อุกฺเขปนียกํมารหฺสฺส อุกฺเขปนียกํมํ กโรติ;
 ปริวาสารหฺสฺส ปริวาลํ เทติ; มุลาเย ปฏฺกิสฺสณารหํ มุลาเย ปฏฺกิสฺสติ;
 มานตฺตารหฺสฺส มานตฺตํ เทติ; อพฺภานารหํ อพฺภเทติ; อุลลัมปทารหํ
 อุลลัมปาทะติ; ธมฺมกํมํ นุ โห ตํ กันเต วินยกํมํนํติ. “ธมฺมกํมํ ตํ
 อุลลํ วิณยกํมํ. โย โห อุลลํ สัมคโค สโฆ สติวนยารหฺสฺส
 สติวนยํ เทติ, อมุพฺหิวนยารหฺสฺส อมุพฺหิวนยํ เทติ; เอวํ โห อุลลํ
 ธมฺมกํมํ โหติ วิณยกํมํ. เอวํจ ปณํ สโฆ อนนฺติสาโร โหติ. โย
 โห อุลลํ สัมคโค สโฆ อมุพฺหิวนยารหฺสฺส อมุพฺหิวนยํ เทติ,
 ตสฺสปาบฺยสิกาภํมารหฺสฺส ตสฺสปาบฺยสิกาภํมํ กโรติ; ตชฺชนียกํมารหฺสฺส
 ตชฺชนียกํมํ กโรติ; นียสฺสกํมารหฺสฺส นียสฺสกํมํ กโรติ; บัพฺพาชนีย-
 กํมารหฺสฺส บัพฺพาชนียกํมํ กโรติ; ปฏฺฐสารถนียกํมารหฺสฺส ปฏฺฐสารถนียกํมํ
 กโรติ; อุกฺเขปนียกํมารหฺสฺส อุกฺเขปนียกํมํ กโรติ; ปริวาสารหฺสฺส
 ปริวาลํ เทติ; มุลาเย ปฏฺกิสฺสณารหํ มุลาเย ปฏฺกิสฺสติ; มานตฺตารหฺสฺส
 มานตฺตํ เทติ; อพฺภานารหํ อพฺภเทติ; อุลลัมปทารหํ อุลลัมปาทะติ; เอวํ
 โห อุลลํ ธมฺมกํมํ โหติ วิณยกํมํ. เอวํจ ปณํ สโฆ อนนฺติสาโร โหติติ.
 อถ โห ภควา ภิกขุ อามันเตติ “โย โห ภิกขเว สัมคโค

สโฆ สติวินยารหัสส อมูพฺหิวนยํ เทติ, เอวํ โข ภิกฺขเว อธัมมกัมมํ
 โหติ อวินยกัมมํ, เอวํปิ ปน สโฆ สาติสาโร โหติ. โย โข
 ภิกฺขเว สมัคโค สโฆ สติวินยารหัสส ตตฺถปายสิกากัมมํ กโรติ,
 สติวินยารหัสส ตตฺถชนียกัมมํ กโรติ, สติวินยารหัสส นิยตฺถกัมมํ กโรติ,
 สติวินยารหัสส ปัพพาชนียกัมมํ กโรติ, สติวินยารหัสส ปฏิสารณียกัมมํ
 กโรติ, สติวินยารหัสส อุกฺกเขปนียกัมมํ กโรติ, สติวินยารหัสส ปริวาสํ
 เทติ, สติวินยารหํ มุลา ย ปฏิกตฺตติ, สติวินยารหัสส มานตฺตํ เทติ,
 สติวินยารหํ อพฺเภติ, สติวินยารหํ อุลลัมปาทติ, เอวํ โข ภิกฺขเว
 อธัมมกัมมํ โหติ อวินยกัมมํ, เอวํปิ ปน สโฆ สาติสาโร โหติ.
 โย โข ภิกฺขเว สมัคโค สโฆ อมูพฺหิวนยารหัสส ตตฺถปายสิกากัมมํ
 กโรติ, เอวํ โข ภิกฺขเว อธัมมกัมมํ โหติ อวินยกัมมํ,
 เอวํปิ ปน สโฆ สาติสาโร โหติ. โย โข ภิกฺขเว สมัคโค
 สโฆ อมูพฺหิวนยารหัสส ตตฺถชนียกัมมํ กโรติ, อมูพฺหิวนยารหัสส
 นิยตฺถกัมมํ กโรติ, อมูพฺหิวนยารหัสส ปัพพาชนียกัมมํ กโรติ,
 อมูพฺหิวนยารหัสส ปฏิสารณียกัมมํ กโรติ, อมูพฺหิวนยารหัสส อุกฺกเขปนียกัมมํ
 กโรติ, อมูพฺหิวนยารหัสส ปริวาสํ เทติ, อมูพฺหิวนยารหํ มุลา ย
 ปฏิกตฺตติ, อมูพฺหิวนยารหัสส มานตฺตํ เทติ, อมูพฺหิวนยารหํ อพฺเภติ,
 อมูพฺหิวนยารหํ อุลลัมปาทติ, อมูพฺหิวนยารหัสส สติวินยํ เทติ, เอวํ
 โข ภิกฺขเว อธัมมกัมมํ โหติ อวินยกัมมํ, เอวํปิ ปน สโฆ สาติสาโร
 โหติ. โย โข ภิกฺขเว สมัคโค สโฆ ตตฺถปายสิกากัมมามารหัสส
 ตตฺถชนียกัมมํ กโรติ, ตตฺถปายสิกากัมมามารหัสส นิยตฺถกัมมํ กโรติ,

ตัสสปาปิยสิกกัมมารหัสส บัพพาชนียกัมม กโรติ, ตัสสปาปิยสิกา-
 กัมมารหัสส ปฏิสารณียกัมม กโรติ, ตัสสปาปิยสิกกัมมารหัสส
 อุกฺเขปนียกัมม กโรติ, ตัสสปาปิยสิกกัมมารหัสส ปริวาส เทติ,
 ะเปฯ ตัสสปาปิยสิกกัมมารหัสส สติวินย เทติ, ตัสสปาปิยสิกกัมมารหัสส
 อมฺพุทฺทวินย เทติ, เอว โข ภิกฺขเว อธัมมกัมม โหติ อวินยกัมม,
 เอวํจ ปน สโฆ สาติสาโร โหติ. โย โข ภิกฺขเว สมัคโค
 สโฆ ตัสสเนยิกัมมารหัสส ะเปฯ นิยัสสกัมมารหัสส บัพพาชนียกัมมารหัสส
 ปฏิสารณียกัมมารหัสส อุกฺเขปนียกัมมารหัสส ปริวาสหรัสส มุลาย
 ปฏิกัลลนารหัสส มานัตตารหัสส อพฺภานารหัสส อุปัสัมปการหัสส
 สติวินย เทติ, อุปัสัมปการหัสส อมฺพุทฺทวินย เทติ, อุปัสัมปการหัสส
 ตัสสปาปิยสิกกัมม กโรติ, อุปัสัมปการหัสส ตัสสเนยิกัมม กโรติ,
 อุปัสัมปการหัสส นิยัสสกัมม กโรติ อุปัสัมปการหัสส บัพพาชนียกัมม
 กโรติ, อุปัสัมปการหัสส ปฏิสารณียกัมม กโรติ, อุปัสัมปการหัสส
 อุกฺเขปนียกัมม กโรติ, อุปัสัมปการหัสส ปริวาส เทติ, อุปัสัมปการห มุลาย
 ปฏิกัลลติ, อุปัสัมปการหัสส มานัตต เทติ, อุปัสัมปการห อพฺภเกติ, เอว โข
 ภิกฺขเว อธัมมกัมม. โหติ อวินยกัมม, เอวํจ ปน สโฆ สาติสาโร โหติติ.

อุปาติปุจฺจาภาณวาร ทูติย.

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภันตฺถนการโก โหติ กถการโก วิวาทการโก
 ภัสสการโก สํเข อภิรณการโก. ตัตถ เจ ภิกฺขุเน เอว โหติ
 “อญ โข อากุโส ภิกฺขุ ภันตฺถนการโก กถการโก วิวาทการโก
 ภัสสการโก สํเข อภิรณการโก. หนัทฺทิส มย ตัสสเนยิกัมม กโรมาติ.

เต ตัสส ตัชชนียกัมมํ กรโณติ อัมมเมเน วักคา. โส ตัมहा आवासा
 अव्वपि आवासं कञ्चति. तद्धव्वं गिक्खुं ओव्हं होति “अयं सो
 आउसो गिक्खुं लंघेन तच्चनियकम्मकटो अम्ममेने वक्केहि. हन्तस्स
 मयं तच्चनियकम्मं गโรमादि. ते तस्स तच्चनियकम्मं गरोन्ति अम्ममेने
 सम्मक्का. सो तम्हा आवासा अव्वपि आवासं कञ्चति. तद्धव्वं
 गिक्खुं ओव्हं होति “अयं सो आउसो गिक्खुं लंघेन तच्चनियकम्मकटो
 अम्ममेने सम्मक्केहि. हन्तस्स मयं तच्चनियकम्मं गरोमादि. ते तस्स
 तच्चनियकम्मं गरोन्ति अम्ममेने वक्का. सो तम्हा आवासा अव्वपि
 आवासं कञ्चति. तद्धव्वं गिक्खुं ओव्हं होति “अयं सो आउसो
 गिक्खुं लंघेन तच्चनियकम्मकटो अम्ममेने वक्केहि. हन्तस्स मयं
 तच्चनियकम्मं गरोमादि. ते तस्स तच्चनियकम्मं गरोन्ति अम्मपग्गुरुपणे
 वक्का. सो तम्हा आवासा अव्वपि आवासं कञ्चति. तद्धव्वं गिक्खुं
 ओव्हं होति “अयं सो आउसो गिक्खुं लंघेन तच्चनियकम्मकटो
 अम्मपग्गुरुपणे वक्केहि. हन्तस्स मयं तच्चनियकम्मं गरोमादि. ते
 तस्स तच्चनियकम्मं गरोन्ति अम्मपग्गुरुपणे सम्मक्का.

ओ पन गिक्खवे गिक्खुं गान्हत्थेणการโก होति गलहकारโก विवाहकारโก
 गัสसकारโก लंघे ओग्रत्थेणการโก. तद्ध जे गिक्खुं ओव्हं होति
 “अयं सो आउसो गिक्खुं गान्हत्थेणการโก गलहकारโก विवाहकारโก
 गัสसकारโก लंघे ओग्रत्थेणการโก. हन्तस्स मयं तच्चनियकम्मं गरोमादि.
 ते तस्स तच्चनियकम्मं गरोन्ति अम्ममेने सम्मक्का. सो तम्हा
 आवासा अव्वपि आवासं कञ्चति. तद्धव्वं गिक्खुं ओव्हं होति “अयं

ไซ อาวุโส ภิกขุ สัมเมณ ตัชชเนยักมมกโต อัมเมเน สัมคเคหิ.
 หนัทลล มย ตัชชเนยักมม กโรมาติ. เต ตลล ตัชชเนยักมม กโรนติ
 อัมเมเน วัคคา. โส ตัมहा आवसा अव्वप्प आवस คच्चติ.
 ตตตप्प ภิกขุเน เอว โหติ “อัย โข อาวุโส ภิกขุ สัมเมณ
 ตัชชเนยักมมกโต อัมเมเน วัคเคหิ. หนัทลล มย ตัชชเนยักมม กโรมาติ.
 เต ตลล ตัชชเนยักมม กโรนติ อัมมปฏฐูปเกเน วัคคา. โส ตัมहा
 आवसा अव्वप्प आवस คच्चติ. ตตตप्प ภิกขุเน เอว โหติ “อัย
 โข อาวุโส ภิกขุ สัมเมณ ตัชชเนยักมมกโต อัมมปฏฐูปเกเน วัคเคหิ.
 หนัทลล มย ตัชชเนยักมม กโรมาติ. เต ตลล ตัชชเนยักมม กโรนติ
 อัมมปฏฐูปเกเน สัมคคา. โส ตัมहा आवसा अव्वप्प आवस
 คच्चติ. ตตตप्प ภิกขุเน เอว โหติ “อัย โข อาวุโส ภิกขุ สัมเมณ
 ตัชชเนยักมมกโต อัมมปฏฐูปเกเน สัมคเคหิ. หนัทลล มย ตัชชเนยักมม
 กโรมาติ. เต ตลล ตัชชเนยักมม กโรนติ อัมเมเน วัคคา.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ ภันทนการโก โหติ กถการโก
 วิวาทการโก ภัสสการโก สัมเม อธิกรณการโก. ตตต เจ ภิกขุเน
 เอว โหติ “อัย โข อาวุโส ภิกขุ ภันทนการโก กถการโก
 วิวาทการโก ภัสสการโก สัมเม อธิกรณการโก. หนัทลล มย ตัชชเนยักมม
 กโรมาติ. เต ตลล ตัชชเนยักมม กโรนติ อัมเมเน วัคคา. โส
 ตัมहा आवसा अव्वप्प आवस คच्चติ. ตตตप्प ภิกขุเน เอว โหติ
 “อัย โข อาวุโส ภิกขุ สัมเมณ ตัชชเนยักมมกโต อัมเมเน วัคเคหิ.
 หนัทลล มย ตัชชเนยักมม กโรมาติ. เต ตลล ตัชชเนยักมม กโรนติ

ธัมมปฏิรูปเณ วัคคา. โส ตัมहा आवासा अव्वंभी आवालि
 क्षिण्णि. तद्धिं भिक्षुं ओ होति “अं च आसो भिक्षु
 क्षेण दक्षिण्यम्मिको धम्मपुत्तिपेण वक्केहि. हन्तस्स मं
 दक्षिण्यम्मं गोमादि. दे तस्स दक्षिण्यम्मं गोन्दि धम्मपुत्तिपेण
 सम्वक्का. सो तम्महा आवासा अव्वंभी आवालि क्षिण्णि. तद्धिं
 भिक्षुं ओ होति “अं च आसो भिक्षु क्षेण दक्षिण्यम्मिको
 धम्मपुत्तिपेण सम्वक्केहि. हन्तस्स मं दक्षिण्यम्मं गोमादि. दे
 तस्स दक्षिण्यम्मं गोन्दि अम्ममेण वक्का. सो तम्महा आवासा
 अव्वंभी आवालि क्षिण्णि. तद्धिं भिक्षुं ओ होति “अं च
 आसो भिक्षु क्षेण दक्षिण्यम्मिको अम्ममेण वक्केहि. हन्तस्स
 मं दक्षिण्यम्मं गोमादि. दे तस्स दक्षिण्यम्मं गोन्दि
 अम्ममेण सम्वक्का.

อิธ ปน भिक्षवे भिक्षु गन्धनकारโก होति गलहारโก
 विवाहकारโก गस्सकारโก क्षेणे अन्नकरणकारโก. तद्धिं जे भिक्षुं
 ओ होति “अं च आसो भिक्षु गन्धनकारโก गलहारโก
 विवाहकारโก गस्सकारโก क्षेणे अन्नकरणकारโก. हन्तस्स मं
 दक्षिण्यम्मं गोमादि. दे तस्स दक्षिण्यम्मं गोन्दि धम्मपुत्तिपेण
 वक्का. सो तम्महा आवासा अव्वंभी आवालि क्षिण्णि. तद्धिं
 भिक्षुं ओ होति “अं च आसो भिक्षु क्षेण दक्षिण्यम्मिको
 धम्मपुत्तिपेण वक्केहि. हन्तस्स मं दक्षिण्यम्मं गोमादि. दे
 तस्स दक्षिण्यम्मं गोन्दि धम्मपुत्तिपेण सम्वक्का. सो तम्महा

อวาสา อับลัมบี อวาสา คัจฉติ. ตัตถปิ ภิกขุเน เอว โหติ “อโย
 โข อวาโส ภิกขุ สัมเมเน ตัสสเนยักมมโต อัมมปฏฺฐูปเกเน สัมคเคहि.
 หันทลลิส มโย ตัสสเนยักมม กโรมาติ. เต ตลลิส ตัสสเนยักมม
 กโรนติ อัมเมเน วคฺคา. โส ตมฺหา อวาสา อับลัมบี อวาสา
 คัจฉติ. ตัตถปิ ภิกขุเน เอว โหติ “อโย โข อวาโส ภิกขุ สัมเมเน
 ตัสสเนยักมมโต อัมเมเน วคฺเคहि. หันทลลิส มโย ตัสสเนยักมม
 กโรมาติ. เต ตลลิส ตัสสเนยักมม กโรนติ อัมเมเน สัมคคา. โส
 ตมฺหา อวาสา อับลัมบี อวาสา คัจฉติ. ตัตถปิ ภิกขุเน เอว
 โหติ “อโย โข อวาโส ภิกขุ สัมเมเน ตัสสเนยักมมโต อัมเมเน
 สัมคเคहि. หันทลลิส มโย ตัสสเนยักมม กโรมาติ. เต ตลลิส ตัสสเนยักมม
 กโรนติ อัมเมเน วคฺคา.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ ภันทนการโก โหติ กลหการโก
 วิวาทการโก ภัสสการโก สัมเม อภิรณการโก. ตตฺร เจ ภิกขุเน เอว โหติ
 “อโย โข อวาโส ภิกขุ ภันทนการโก กลหการโก วิวาทการโก
 ภัสสการโก สัมเม อภิรณการโก. หันทลลิส มโย ตัสสเนยักมม
 กโรมาติ. เต ตลลิส ตัสสเนยักมม กโรนติ อัมมปฏฺฐูปเกเน สัมคคา.
 โส ตมฺหา อวาสา อับลัมบี อวาสา คัจฉติ. ตัตถปิ ภิกขุเน
 เอว โหติ “อโย โข อวาโส ภิกขุ สัมเมเน ตัสสเนยักมมโต
 อัมมปฏฺฐูปเกเน สัมคเคहि. หันทลลิส มโย ตัสสเนยักมม กโรมาติ.
 เต ตลลิส ตัสสเนยักมม กโรนติ อัมเมเน วคฺคา. โส ตมฺหา
 อวาสา อับลัมบี อวาสา คัจฉติ. ตัตถปิ ภิกขุเน เอว โหติ “อโย

โฆ อาวุโส ภิกขุ สัมเมน ตัสสเนยักมัมกโต อัมเมน วัคเคหิ.
 หันท์สัส มย ตัสสเนยักมัม กโรมาติ. เต ตัสส ตัสสเนยักมัม กโรนติ
 อัมเมน สัมคคา. โส ตัมहा आवसा अव्वप्प आवस् คัจฉติ.
 ตตถप्प ภิกขุन् เหว โหติ “อย โฆ อาวุโส ภิกขุ สัมเมน
 ตัสสเนยักมัมกโต อัมเมน สัมคเคหิ. หันท์สัส มย ตัสสเนยักมัม
 กโรมาติ. เต ตัสส ตัสสเนยักมัม กโรนติ อัมเมน วัคคา. โส
 ตัมहा आवसा अव्वप्प आवस् คัจฉติ. ตตถप्प ภิกขุन् เหว
 โหติ “อย โฆ อาวุโส ภิกขุ สัมเมน ตัสสเนยักมัมกโต อัมเมน
 วัคเคหิ. หันท์สัส มย ตัสสเนยักมัม กโรมาติ. เต ตัสส ตัสสเนยักมัม
 กโรนติ อัมมปฏิรูปणे วัคคา.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ พาลโหติ อพยัตโต อาปัตติพทุโ
 ชนปทานิ คิหิสัสสุโจ วิหริตติ อนนุโลมิเกหิ คิหิสัสคเคหิ. ตตถ
 เจ ภิกขุन् เหว โหติ “อย โฆ อาวุโส ภิกขุ พาลโหติ อพยัตโต
 อาปัตติพทุโ ชนปทานิ คิหิสัสสุโจ วิหริตติ อนนุโลมิเกหิ
 คิหิสัสคเคหิ. หันท์สัส มย นียัสสกัมมัม กโรมาติ. เต ตัสส นียัสสกัมมัม
 กโรนติ อัมเมน วัคคา. โส ตัมहा आवसा अव्वप्प आवस्
 คัจฉติ. ตตถप्प ภิกขุन् เหว โหติ “อย โฆ อาวุโส ภิกขุ
 สัมเมน นียัสสกัมมัมกโต อัมเมน วัคเคหิ. หันท์สัส มย นียัสสกัมมัม
 กโรมาติ. เต ตัสส นียัสสกัมมัม กโรนติ อัมเมน สัมคคา. ว पे
 อัมเมน วัคคา. อัมมปฏิรูปणे วัคคา. อัมมปฏิรูปणे สัมคคา.
 यदा हेतुजा ददा जिकं गच्छति.

อิธ ปณ ภิกขเว ภิกขุ กุลทูลโก โหติ ปาปสมาจาโร. ตัตถ์
 เจ ภิกขุโน เอว โหติ “อโย โข ขาวุโส ภิกขุ กุลทูลโก
 ปาปสมาจาโร. หันท์สัส มยิ บัพพะชานีเยกัมมํ กโรมาติ. เต ตัสส
 บัพพะชานีเยกัมมํ กโรนติ อธัมเมน วักคาคา. โส ตัมहा ขาวาสา
 อล्लब्धि ขาวาส คัจฉติ. ตตถปิ ภิกขุโน เอว โหติ “อโย โข
 ขาวุโส ภิกขุ สเมเน บัพพะชานีเยกัมมกโต อธัมเมน วักคาคา.
 หันท์สัส มยิ บัพพะชานีเยกัมมํ กโรมาติ. เต ตัสส บัพพะชานีเยกัมมํ
 กโรนติ อธัมเมน สมคคาคา. ะเปะ อธัมเมน วักคาคา. ธัมมปฏิจูเปเกน
 วักคาคา. ธัมมปฏิจูเปเกน สมคคาคา. จักกํ กาดัพพะ.

อิธ ปณ ภิกขเว ภิกขุ คิหิ อักโกสติ ปริภาสติ. ตัตถ์ เจ
 ภิกขุโน เอว โหติ “อโย โข ขาวุโส ภิกขุ คิหิ อักโกสติ ปริภาสติ.
 หันท์สัส มยิ ปฏิสารณีเยกัมมํ กโรมาติ. เต ตัสส ปฏิสารณีเยกัมมํ
 กโรนติ อธัมเมน วักคาคา. ะเปะ อธัมเมน สมคคาคา. ธัมม
 วักคาคา. ธัมมปฏิจูเปเกน วักคาคา. ธัมมปฏิจูเปเกน สมคคาคา. จักกํ กาดัพพะ.

อิธ ปณ ภิกขเว ภิกขุ อาปัตตตี อาบัสซิดวา น อิจฉติ อาปัตตตี
 บัลลิสฺสุ. ตัตถ์ เจ ภิกขุโน เอว โหติ “อโย โข ขาวุโส ภิกขุ
 อาปัตตตี อาบัสซิดวา น อิจฉติ อาปัตตตี บัลลิสฺสุ. หันท์สัส มยิ
 อาปัตตติยา อทัสสเน อุกเขปนียกัมมํ กโรมาติ. เต ตัสส อาปัตตติยา
 อทัสสเน อุกเขปนียกัมมํ กโรนติ อธัมเมน วักคาคา. ะเปะ อธัมเมน
 สมคคาคา. ธัมม วักคาคา. ธัมมปฏิจูเปเกน วักคาคา. ธัมมปฏิจูเปเกน

สมัคคา. จักก กาดัพพะ. อธิ ปณ ภิกขเว ภิกขุ อาบัตตึ อาบชชิตวา น
 อัจฉติ อาบัตตึ ปฏิภาตุ. ตัตถ เจ ภิกขุโน เอว โหติ “อญฺ โข
 อาวุโส ภิกขุ อาบัตตึ อาบชชิตวา น อัจฉติ อาบัตตึ ปฏิภาตุ.
 หันท์สส มยฺ อาบัตตียา อัมปปฏิภัมเม อุกเขปนียกัมมํ กโรมาติ. เต
 ตสฺส อาบัตตียา อัมปปฏิภัมเม อุกเขปนียกัมมํ กโรนฺติ อธัมเมน
 วัคคา. ะเปฯ อธัมเมน สมัคคา. ธัมเมน วัคคา. ธัมมปฏิรูปणे
 วัคคา. ธัมมปฏิรูปणे สมัคคา. จักก กาดัพพะ. อธิ ปณ ภิกขเว
 ภิกขุ น อัจฉติ ปาปํ ทิฏฺฐิ ปรุณิสสชชิตุ. ตัตถ เจ ภิกขุโน เอว
 โหติ “อญฺ โข อาวุโส ภิกขุ น อัจฉติ ปาปํ ทิฏฺฐิ ปรุณิสสชชิตุ.
 หันท์สส มยฺ ปาปํกาย ทิฏฺฐิยา อัมปปรุณิสสคฺเค อุกเขปนียกัมมํ
 กโรมาติ. เต ตสฺส ปาปํกาย ทิฏฺฐิยา อัมปปรุณิสสคฺเค อุกเขปนียกัมมํ
 กโรนฺติ อธัมเมน วัคคา. ะเปฯ อธัมเมน สมัคคา. ธัมเมน
 วัคคา. ธัมมปฏิรูปणे วัคคา. ธัมมปฏิรูปणे สมัคคา. จักก กาดัพพะ.
 อธิ ปณ ภิกขเว ภิกขุ สฺสเมเน ตัชฺชนียกัมมกโต สัมมา วัตตติ
 โลมํ ปาเตติ เนตฺตาร วัตตติ ตัชฺชนียกัมมัสส ปฏิบัตถิ ยาจติ.
 ตัตถ เจ ภิกขุโน เอว โหติ “อญฺ โข อาวุโส ภิกขุ สฺสเมเน
 ตัชฺชนียกัมมกโต สัมมา วัตตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺตาร วัตตติ
 ตัชฺชนียกัมมัสส ปฏิบัตถิ ยาจติ. หันท์สส มยฺ ตัชฺชนียกัมม
 ปฏิบัตถิมเภามาติ. เต ตสฺส ตัชฺชนียกัมม ปฏิบัตถิมเภาเนติ
 อธัมเมน วัคคา. โส ตมฺหา อาวาสา อญฺญปฺ อาวาโส คัจฉติ.
 ตตฺถปฺ ภิกขุโน เอว โหติ “อิมัสส โข อาวุโส ภิกขุโน สฺสเมเน

ดัชชเนยักมัม ปฏูปัธัสสัทธัมม อัมเมเนน วักเคหิ. หันทัสส มยั
 ดัชชเนยักมัม ปฏูปัธัสสัทธัมมเกมาติ. เต ตัสส ดัชชเนยักมัม ปฏูปัธัสสัทธัมมเกเนติ
 อัมเมเนน สัมมัคคา. ๗ เปฯ อัมเมเนน วักคา. อัมมปฏีรูปเกเนน วักคา.
 อัมมปฏีรูปเกเนน สัมมัคคา. อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุ สัมเมเนน ดัชชเนยักมัมมโต
 สัมมา วัตตติ โลโม ปาเตติ เนตถาริ วัตตติ ดัชชเนยักมัมมัสส
 ปฏูปัธัสสัทธัมม ยาจติ. ตัตถ เจ ภิกขุเน เหว โหติ “อญ โข
 อวุโล ภิกขุ สัมเมเนน ดัชชเนยักมัมมโต สัมมา วัตตติ โลโม ปาเตติ
 เนตถาริ วัตตติ ดัชชเนยักมัมมัสส ปฏูปัธัสสัทธัมม ยาจติ. หันทัสส
 มยั ดัชชเนยักมัม ปฏูปัธัสสัทธัมมเกมาติ. เต ตัสส ดัชชเนยักมัม
 ปฏูปัธัสสัทธัมมเกเนติ อัมเมเนน สัมมัคคา. ๗ เปฯ อัมเมเนน วักคา.
 อัมมปฏีรูปเกเนน วักคา. อัมมปฏีรูปเกเนน สัมมัคคา. อัมเมเนน วักคา.
 อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุ สัมเมเนน ดัชชเนยักมัมมโต สัมมา วัตตติ
 โลโม ปาเตติ เนตถาริ วัตตติ ดัชชเนยักมัมมัสส ปฏูปัธัสสัทธัมม ยาจติ.
 ตัตถ เจ ภิกขุเน เหว โหติ “อญ โข อวุโล ภิกขุ สัมเมเนน
 ดัชชเนยักมัมมโต สัมมา วัตตติ โลโม ปาเตติ เนตถาริ วัตตติ
 ดัชชเนยักมัมมัสส ปฏูปัธัสสัทธัมม ยาจติ. หันทัสส มยั ดัชชเนยักมัม
 ปฏูปัธัสสัทธัมมเกมาติ. เต ตัสส ดัชชเนยักมัม ปฏูปัธัสสัทธัมมเกเนติ อัมเมเนน
 วักคา. ๗ เปฯ อัมมปฏีรูปเกเนน วักคา. อัมมปฏีรูปเกเนน สัมมัคคา. อัมเมเนน
 วักคา. อัมเมเนน สัมมัคคา. อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุ สัมเมเนน ดัชชเนยักมัมมโต
 สัมมา วัตตติ โลโม ปาเตติ เนตถาริ วัตตติ ดัชชเนยักมัมมัสส ปฏูปัธัสสัทธัมม
 ยาจติ. ตัตถ เจ ภิกขุเน เหว โหติ “อญ โข อวุโล ภิกขุ สัมเมเนน

ตัสสนิเยกัมมกโต สัมมา วัตตติ โลม ปาเตติ เนตถาร วัตตติ
 ตัสสนิเยกัมมัสส ปฏิบัตตัสสทธี ยาจติ. หันทัสส มย ตัสสนิเยกัมม ปฏิบ-
 บัตตัสสมเภาติ. เต ตัสส ตัสสนิเยกัมม ปฏิบัตตัสสมเภาติ อัมมปฏิรูปणे
 วักคา. ๗ เปฯ อัมมปฏิรูปणे สัมคคา. อัมมเเน วักคา. อัมมเเน สัมคคา.
 อัมมเเน วักคา. อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุ สจฺเจน ตัสสนิเยกัมมกโต สัมมา
 วัตตติ โลม ปาเตติ เนตถาร วัตตติ ตัสสนิเยกัมมัสส ปฏิบัตตัสสทธี ยาจติ.
 ตตฺร เจ ภิกขุณเ อเว โหติ “อยฺ โข อวฺโส ภิกขุ สจฺเจน ตัสสนิเย-
 กัมมกโต สัมมา วัตตติ โลม ปาเตติ เนตถาร วัตตติ ตัสสนิเยกัมมัสส
 ปฏิบัตตัสสทธี ยาจติ. หันทัสส มย ตัสสนิเยกัมม ปฏิบัตตัสสมเภาติ. เต
 ตัสส ตัสสนิเยกัมม ปฏิบัตตัสสมเภาติ อัมมปฏิรูปणे สัมคคา. ๗ เปฯ
 อัมมเเน วักคา. อัมมเเน สัมคคา. อัมมเเน วักคา. อัมมปฏิรูปणे วักคา.

อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุ สจฺเจน นิยัสสกัมมกโต สัมมา วัตตติ โลม
 ปาเตติ เนตถาร วัตตติ นิยัสสกัมมัสส ปฏิบัตตัสสทธี ยาจติ. ตตฺร
 เจ ภิกขุณเ อเว โหติ “อยฺ โข อวฺโส ภิกขุ สจฺเจน นิยัสสกัมมกโต
 สัมมาวัตตติ โลม ปาเตติ เนตถาร วัตตติ นิยัสสกัมมัสส ปฏิบัตตัสสทธี
 ยาจติ. หันทัสส มย นิยัสสกัมม ปฏิบัตตัสสมเภาติ. เต ตัสส
 นิยัสสกัมม ปฏิบัตตัสสมเภาติ อัมมเเน วักคา. ๗ เปฯ อัมมเเน
 สัมคคา. อัมมเเน วักคา. อัมมปฏิรูปणे วักคา. อัมมปฏิรูปणे
 สัมคคา. จักก กาทัพพ.

อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุ สจฺเจน บัพพาสนิเยกัมมกโต สัมมา วัตตติ
 โลม ปาเตติ เนตถาร วัตตติ บัพพาสนิเยกัมมัสส ปฏิบัตตัสสทธี ยาจติ.

ตัตร์ เจ ภิกขุณเฏ โอว โหติ “อญ ชเ อวสุโส ภิกขุ สัมเม
 บัพพะชณเญกัมมกโต สัมมา วัตตติ โลโม ปาเตติ เนตถาริ วัตตติ
 บัพพะชณเญกัมมัสส ปฏิบัตถัสสทธี ยาจติ. หันทัสส มย บัพพะชณเญกัมม
 ปฏิบัตถัสสเมมาติ. เต ตัสส บัพพะชณเญกัมม ปฏิบัตถัสสเมเนติ
 อธัมเมเน วักคา. ๗ เป ๗ อธัมเมเน สัมมัตถา. ธัมเมเน วักคา.
 ธัมมปฏิรูปणेเน วักคา. ธัมมปฏิรูปणेเน สัมมัตถา. จักก กาดัพพ.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ สัมเม ปฏิสารณเญกัมมกโต สัมมา วัตตติ
 โลโม ปาเตติ เนตถาริ วัตตติ ปฏิสารณเญกัมมัสส ปฏิบัตถัสสทธี
 ยาจติ. ตัตร์ เจ ภิกขุณเฏ โอว โหติ “อญ ชเ อวสุโส ภิกขุ
 สัมเม ปฏิสารณเญกัมมกโต สัมมา วัตตติ โลโม ปาเตติ เนตถาริ
 วัตตติ ปฏิสารณเญกัมมัสส ปฏิบัตถัสสทธี ยาจติ. หันทัสส มย
 ปฏิสารณเญกัมม ปฏิบัตถัสสเมมาติ. เต ตัสส ปฏิสารณเญกัมม
 ปฏิบัตถัสสเมเนติ อธัมเมเน วักคา. ๗ เป ๗ อธัมเมเน สัมมัตถา.
 ธัมเมเน วักคา. ธัมมปฏิรูปणेเน วักคา. ธัมมปฏิรูปणेเน สัมมัตถา.
 จักก กาดัพพ.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ สัมเม อามัตถิยา อากัสสเน
 อุกเขปนเญกัมมกโต สัมมา วัตตติ โลโม ปาเตติ เนตถาริ วัตตติ
 อามัตถิยา อากัสสเน อุกเขปนเญกัมมัสส ปฏิบัตถัสสทธี ยาจติ. ตัตร์
 เจ ภิกขุณเฏ โอว โหติ “อญ ชเ อวสุโส ภิกขุ สัมเม อามัตถิยา
 อากัสสเน อุกเขปนเญกัมมกโต สัมมา วัตตติ โลโม ปาเตติ เนตถาริ
 วัตตติ อามัตถิยา อุกเขปนเญกัมมัสส ปฏิบัตถัสสทธี ยาจติ. หันทัสส

มยํ อَابัตติยา อทฺธัสสเน อุกฺเขปณียกัมมํ ปฏิบัตฺถัสสํเภามาติ. เต
 ตัสส อَابัตติยา อทฺธัสสเน อุกฺเขปณียกัมมํ ปฏิบัตฺถัสสํเภามาติ อัมมเณ
 วัคฺคา. ๗ เปฯ อัมมเณ สมฺมคฺคา. อัมมเณ วัคฺคา. อัมมปฏิรูปเภา
 วัคฺคา. อัมมปฏิรูปเภา สมฺมคฺคา. จักกํ กาดัพพํ. อีธ ปน ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ สฺสเณน อَابัตติยา อปัปฺปิกัมเม อุกฺเขปณียกัมมกโต สัมมา วัตตติ
 โลमํ ปาเตติ เนตฺตารํ วัตตติ อَابัตติยา อปัปฺปิกัมเม อุกฺเขปณียกัมมัสส
 ปฏิบัตฺถัสสทฺธํ ยาจติ. ตตฺถ เจ ภิกฺขุณฺเฬ เอวํ โหติ “อยํ โข
 อากุโล ภิกฺขุ สฺสเณน อَابัตติยา อปัปฺปิกัมเม อุกฺเขปณียกัมมกโต
 สัมมา วัตตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺตารํ วัตตติ อَابัตติยา อปัปฺปิกัมเม
 อุกฺเขปณียกัมมัสส ปฏิบัตฺถัสสทฺธํ ยาจติ. หันทาสฺส มยํ อَابัตติยา
 อปัปฺปิกัมเม อุกฺเขปณียกัมมํ ปฏิบัตฺถัสสํเภามาติ. เต ตัสส อَابัตติยา
 อปัปฺปิกัมเม อุกฺเขปณียกัมมํ ปฏิบัตฺถัสสํเภามาติ อัมมเณ วัคฺคา.
 ๗ เปฯ อัมมเณ สมฺมคฺคา. อัมมเณ วัคฺคา. อัมมปฏิรูปเภา วัคฺคา.
 อัมมปฏิรูปเภา สมฺมคฺคา. จักกํ กาดัพพํ. อีธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 สฺสเณน ปาปิกาย ทิฏฺฐิจยา อปัปฺปนิสฺสัคเค อุกฺเขปณียกัมมกโต สัมมา
 วัตตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺตารํ วัตตติ ปาปิกาย ทิฏฺฐิจยา อปัปฺปนิสฺสัคเค
 อุกฺเขปณียกัมมัสส ปฏิบัตฺถัสสทฺธํ ยาจติ. ตตฺถ เจ ภิกฺขุณฺเฬ เอวํ
 โหติ “อยํ โข อากุโล ภิกฺขุ สฺสเณน ปาปิกาย ทิฏฺฐิจยา
 อปัปฺปนิสฺสัคเค อุกฺเขปณียกัมมกโต สัมมา วัตตติ โลมํ ปาเตติ
 เนตฺตารํ วัตตติ ปาปิกาย ทิฏฺฐิจยา อปัปฺปนิสฺสัคเค อุกฺเขปณียกัมมัสส
 ปฏิบัตฺถัสสทฺธํ ยาจติ. หันทาสฺส มยํ ปาปิกาย ทิฏฺฐิจยา อปัปฺปนิสฺสัคเค

ชุก์เขปneyกัมมัม ปฏิปบัสสัสมัโกมาติ. เต ตัสส ปาปกาย ติฏฐัจจา
 อัมปณินัสสัคเค ชุก์เขปneyกัมมัม ปฏิปบัสสัสมัโกเนติ อัมมเมน วัคคา.
 ข เปฯ อัมมเมน สัมคัคคา. อัมมเมน วัคคา. อัมมปฏีรูโปเกน วัคคา.
 อัมมปฏีรูโปเกน สัมคัคคา. จักก กาดัพพะ.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ ภันทนการโก โหติ กถการโก
 วิวาทการโก ภัสสการโก สัมเม อธิกรณการโก. ตัตถ เจ ภิกขุณ
 เอว โหติ “อโย โข อารุโธ ภิกขุ ภันทนการโก กถการโก
 วิวาทการโก ภัสสการโก สัมเม อธิกรณการโก. หันตัสส มย ตัสซneyกัมมัม
 กโรมาติ. เต ตัสส ตัสซneyกัมมัม กโรเนติ อัมมเมน วัคคา.
 ตัตถภูโจ สโย วิวาทิ “อัมมเมน วัคคกัมมัม, อัมมเมน สัมคัคคกัมมัม,
 อัมมปฏีรูโปเกน วัคคกัมมัม, อัมมปฏีรูโปเกน สัมคัคคกัมมัม, อกต
 กัมมัม, ชุก์กฏ กัมมัม, ปน กาดัพพะ กัมมณฺติ. ตัตถ ภิกขเว เย
 เต ภิกขุ เอวมาหุ “อัมมเมน วัคคกัมมณฺติ; เย จ เต ภิกขุ
 เอวมาหุ “อกต กัมมัม, ชุก์กฏ กัมมัม, ปน กาดัพพะ กัมมณฺติ;
 อิมะ ตัตถ ภิกขุ อัมมวาทีโน.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ ภันทนการโก โหติ กถการโก
 วิวาทการโก ภัสสการโก สัมเม อธิกรณการโก. ตัตถ เจ ภิกขุณ
 เอว โหติ “อโย โข อารุโธ ภิกขุ ภันทนการโก กถการโก
 วิวาทการโก ภัสสการโก สัมเม อธิกรณการโก. หันตัสส มย
 ตัสซneyกัมมัม กโรมาติ. เต ตัสส ตัสซneyกัมมัม กโรเนติ อัมมเมน
 สัมคัคคา. ตัตถภูโจ สโย วิวาทิ “อัมมเมน วัคคกัมมัม, อัมมเมน

สมัคคกัมม, ธัมเมน วัคคกัมม, ธัมมปฏิรูปणेณ วัคคกัมม
 ธัมมปฏิรูปणेณ สมัคคกัมม, อกต กัมม, ทุกกัญญ กัมม, ปุณ
 กาดัพพะ กัมมัตติ. ตัตถ ภิกขเว เย เต ภิกขุ เขวมาหุสุ “ธัมมเณ
 สมัคคกัมมัตติ, เย จ เต ภิกขุ เขวมาหุสุ “อกต กัมม,
 ทุกกัญญ กัมม, ปุณ กาดัพพะ กัมมัตติ; อิมะ ตัตถ ภิกขุ ธัมมวาทีโน.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ ภณฺฑนการโก โหติ กสการโก
 วิวาทการโก ภัสสการโก สฺสเม อธิกรณการโก. ตัตถ เจ ภิกขุณ
 เหว โหติ “อัย โข ชาวุโส ภิกขุ ภณฺฑนการโก กสการโก
 วิวาทการโก ภัสสการโก สฺสเม อธิกรณการโก. หันตัสส มย
 ตัชชนียกัมม กโรมาติ. เต ตัสส ตัชชนียกัมม กโรนติ ธัมมเณ
 วัคคา. ตัตถภูโจ สโย วิวาทิ “ธัมมเณ วัคคกัมม, ธัมมเณ
 สมัคคกัมม, ธัมมเณ วัคคกัมม, ธัมมปฏิรูปणेณ วัคคกัมม
 ธัมมปฏิรูปणेณ สมัคคกัมม, อกต กัมม, ทุกกัญญ กัมม, ปุณ
 กาดัพพะ กัมมัตติ. ตัตถ ภิกขเว เย เต ภิกขุ เขวมาหุสุ “ธัมมเณ
 วัคคกัมมัตติ, เย จ เต ภิกขุ เขวมาหุสุ “อกต กัมม,
 ทุกกัญญ กัมม, ปุณ กาดัพพะ กัมมัตติ; อิมะ ตัตถ ภิกขุ ธัมมวาทีโน.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ ภณฺฑนการโก โหติ กสการโก
 วิวาทการโก ภัสสการโก สฺสเม อธิกรณการโก. ตัตถ เจ ภิกขุณ
 เหว โหติ “อัย โข ชาวุโส ภิกขุ ภณฺฑนการโก กสการโก
 วิวาทการโก ภัสสการโก สฺสเม อธิกรณการโก. หันตัสส มย
 ตัชชนียกัมม กโรมาติ. เต ตัสส ตัชชนียกัมม กโรนติ ธัมมปฏิรูปणेณ

วัคคาคา. ตัตตวัจโจ สโย วิวาทติ “อธัมเมน วัคคกัมมัม, อธัมเมน
สมัคคกัมมัม, ธัมเมน วัคคกัมมัม, ธัมมปฏิจรูปเกน วัคคกัมมัม, ธัมมปฏิจรูปเกน
สมัคคกัมมัม, อกต กัมมัม, ทุกักกั กัมมัม, ปุณ กาดัพพิ กัมมัมมันติ
ตัตตริ ภิกขเว เย เต ภิกขุ เขวมาหุสุ “ธัมมปฏิจรูปเกน
วัคคกัมมัมมันติ, เย จ เต ภิกขุ เขวมาหุสุ “อกต กัมมัม, ทุกักกั
กัมมัม, ปุณ กาดัพพิ กัมมัมมันติ; อิมะ ตัตถ ภิกขุ ธัมมวาทีโน.

อิธ ปณ ภิกขเว ภิกขุ ภันชณการโก โหติ กลหการโก วิวาทการโก
ภัสสการโก สโย อธิรณการโก. ตัตตริ เจ ภิกขุณเ อเว โหติ “อโย
โย ขาวุโส ภิกขุ ภันชณการโก กลหการโก วิวาทการโก ภัสสการโก
สโย อธิรณการโก. หันทัสส มโย ตัสซนัยกัมมัม กโรมาติ. เต ตัสส
ตัสซนัยกัมมัม กโรนติ ธัมมปฏิจรูปเกน สมัคคาคา. ตัตตวัจโจ สโย
วิวาทติ “อธัมเมน วัคคกัมมัม, อธัมเมน สมัคคกัมมัม, ธัมเมน วัคคกัมมัม,
ธัมมปฏิจรูปเกน วัคคกัมมัม, ธัมมปฏิจรูปเกน สมัคคกัมมัม, อกต กัมมัม,
ทุกักกั กัมมัม, ปุณ กาดัพพิ กัมมัมมันติ. ตัตตริ ภิกขเว เย เต
ภิกขุ เขวมาหุสุ “ธัมมปฏิจรูปเกน สมัคคกัมมัมมันติ, เย จ เต ภิกขุ
เขวมาหุสุ “อกต กัมมัม, ทุกักกั กัมมัม, ปุณ กาดัพพิ กัมมัมมันติ;
อิมะ ตัตถ ภิกขุ ธัมมวาทีโน.

อิธ ปณ ภิกขเว ภิกขุ พาโล โหติ อพยัตโต อบาทตติพหุโล
อนปทาโน คิหิสัจโจ วิวาทติ อนนุโลมิเกหิ คิหิสัสสเคหิ. ตัตตริ เจ
ภิกขุณเ อเว โหติ “อโย โข ขาวุโส ภิกขุ พาโล อพยัตโต

ขาบัตติพหุโล ชนปทาโน คิหิสัฏฐังโจ วิหริติ ชนนุโลมิเกหิ คิหิสัคฺคเคหิ.
 หันทัสส มยํ นิยัสสัคคัมมํ กโรมาติ. เต ตัสส นิยัสสัคคัมมํ กโรนติ
 อธัมเมน วัคคา. ๗ เปฯ อธัมเมน สมัคคคา. ธัมเมน วัคคา. ธัมมปฏิรูปणे
 วัคคา. ธัมมปฏิรูปणे สมัคคคา. ตัตถังโจ สโฆ วิหริติ “อธัมเมน
 วัคคกัมมํ, อธัมเมน สมัคคกัมมํ, ธัมเมน วัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปणे
 วัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปणे สมัคคกัมมํ, อกตํ กัมมํ, ทุกกภู
 กัมมํ, ปุณํ กาดัพพะ กัมมัตถิ. ตัตถํ ภิกขเว เย เต ภิกขุ เอวมาหุสุ
 “ธัมมปฏิรูปणे สมัคคกัมมัตถิ, เย จ เต ภิกขุ เอวมาหุสุ
 “อกตํ กัมมํ, ทุกกภู กัมมํ, ปุณํ กาดัพพะ กัมมัตถิ; อิเม ตัตถ
 ภิกขุ ธัมมวาทีโน. อิเม บัลลจ วาร่า ลัซิตตา.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ กุลทูลโก โหติ ปาปสมาจาโร. ตัตถํ เจ
 ภิกขุโน เอว โหติ “อโย โข อารุโโล ภิกขุ กุลทูลโก ปาปสมาจาโร.
 หันทัสส มยํ บัพพะชาเนยกัมมํ กโรมาติ. เต ตัสส บัพพะชาเนยกัมมํ
 กโรนติ อธัมเมน วัคคา. ๗ เปฯ อธัมเมน สมัคคคา. ธัมเมน วัคคา.
 ธัมมปฏิรูปणे วัคคา. ธัมมปฏิรูปणे สมัคคคา. ตัตถังโจ สโฆ
 วิหริติ “อธัมเมน วัคคกัมมํ, อธัมเมน สมัคคกัมมํ, ธัมเมน
 วัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปणे วัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปणे สมัคคกัมมํ,
 อกตํ กัมมํ, ทุกกภู กัมมํ, ปุณํ กาดัพพะ กัมมัตถิ. ตัตถํ ภิกขเว
 เย เต ภิกขุ เอวมาหุสุ “ธัมมปฏิรูปणे สมัคคกัมมัตถิ, เย
 จ เต ภิกขุ เอวมาหุสุ “อกตํ กัมมํ, ทุกกภู กัมมํ, ปุณํ กาดัพพะ
 กัมมัตถิ; อิเม ตัตถํ ภิกขุ ธัมมวาทีโน. อิเม บัลลจ วาร่า ลัซิตตา.

อิธ ปน ภิกัชเว ภิกัชฺหุ คิหิ อักโกสติ ปริภาสติ. ตัตถ เจ
 ภิกัชฺหุเน เหว โหติ “อญฺ โข ชาวุโส ภิกัชฺหุ คิหิ อักโกสติ ปริภาสติ.
 หันท์สัสส มญฺ ปฏิสารณียกัมมํ กโรมาติ. เต ตัสส ปฏิสารณียกัมมํ
 กโรนติ อธัมเมน วักคฺคา. ฯ เปฯ อธัมเมน สมัคคฺคา. ธัมเมน วักคฺคา.
 ธัมมปฏฺฐูปเกน วักคฺคา. ธัมมปฏฺฐูปเกน สมัคคฺคา. ตัตถวิจฺโจ สโย
 วิวาทติ “อธัมเมน วักคกัมมํ, อธัมเมน สมัคคกัมมํ, ธัมเมน
 วักคกัมมํ, ธัมมปฏฺฐูปเกน วักคกัมมํ, ธัมมปฏฺฐูปเกน สมัคคกัมมํ,
 อกตํ กัมมํ, ทุกุกกัณฺโณ กัมมํ, ปุณฺณ กาดัพพะ กัมมํนฺติ. ตัตถ
 ภิกัชเว เย เต ภิกัชฺหุ เหวมาหุสฺส “ธัมมปฏฺฐูปเกน สมัคคกัมมํนฺติ,
 เย จ เต ภิกัชฺหุ เหวมาหุสฺส “อกตํ กัมมํ, ทุกุกกัณฺโณ กัมมํ, ปุณฺณ
 กาดัพพะ กัมมํนฺติ; อิมเ ตตฺถ ภิกัชฺหุ ธัมมวาทินเ. อิมเ ปญฺจ
 วารา สขัตตา.

อิธ ปน ภิกัชเว ภิกัชฺหุ อาปัตตํ อาบัสสิตฺวา น อิจฺฉนติ อาปัตตํ
 บัลลิสฺสตุ. ตัตถ เจ ภิกัชฺหุเน เหว โหติ “อญฺ โข ชาวุโส ภิกัชฺหุ อาปัตตํ
 อาบัสสิตฺวา น อิจฺฉนติ อาปัตตํ บัลลิสฺสตุ. หันท์สัสส มญฺ อาปัตตติยา
 อทฺธัสสเน อุกฺกฺเขปนียกัมมํ กโรมาติ. เต ตัสส อาปัตตติยา อทฺธัสสเน
 อุกฺกฺเขปนียกัมมํ กโรนติ อธัมเมน วักคฺคา. ฯ เปฯ ธัมเมน สมัคคฺคา.
 ธัมเมน วักคฺคา. ธัมมปฏฺฐูปเกน วักคฺคา. ธัมมปฏฺฐูปเกน สมัคคฺคา.
 ตัตถวิจฺโจ สโย วิวาทติ “อธัมเมน วักคกัมมํ, อธัมเมน สมัคค-
 กัมมํ, ธัมเมน วักคกัมมํ, ธัมมปฏฺฐูปเกน วักคกัมมํ, ธัมมปฏฺฐูปเกน
 สมัคคกัมมํ, อกตํ กัมมํ, ทุกุกกัณฺโณ กัมมํ, ปุณฺณ กาดัพพะ กัมมํนฺติ.

ตัตร์ ภิกขเว เย เต ภิกขุ เอวมาหุสุ “ธัมมปฏิรูปणेณ สมัคค-
 กัมมัตติ, เย จ เต ภิกขุ เอวมาหุสุ “อกต กัมม, ทุกกญฺญ กัมม,
 ปุณ กาดัพพะ กัมมัตติ; อิมะ ตัตถ ภิกขุ ธัมมวาทีโน. อิมะ บัลล-
 วาโร ลชิตตา. อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุ อาปัตตตี อาบัสสชิตวา น
 อิจฺฉติ อาปัตตตี ปฏิกาตุ. ตัตร์ เจ ภิกขุโน เอว โหติ “อโย โข
 อาวุโส ภิกขุ อาปัตตตี อาบัสสชิตวา น อิจฺฉติ อาปัตตตี ปฏิกาตุ.
 หันท์ถัสส มโย อาปัตตติยา อัมมปฏิกัมเม อุกฺเขปนียกัมม กโรมาติ. เต
 ตัสส อาปัตตติยา อัมมปฏิกัมเม อุกฺเขปนียกัมม กโรนตี อธัมเมน
 วัคคา. ๗เปว อธัมเมน สมัคคา. ธัมเมน วัคคา. ธัมมปฏิรูปणेณ
 วัคคา. ธัมมปฏิรูปणेณ สมัคคา. ตัตร์ภูโจ สโม วิวตติ “อธัมเมน
 วัคคกัมม, อธัมเมน สมัคคกัมม, ธัมเมน วัคคกัมม, ธัมมปฏิรูปणेณ
 วัคคกัมม, ธัมมปฏิรูปणेณ สมัคคกัมม, อกต กัมม, ทุกกญฺญ
 กัมม, ปุณ กาดัพพะ กัมมัตติ. ตัตร์ ภิกขเว เย เต ภิกขุ เอวมาหุสุ
 “ธัมมปฏิรูปणेณ สมัคคกัมมัตติ, เย จ เต ภิกขุ เอวมาหุสุ “อกต
 กัมม, ทุกกญฺญ กัมม, ปุณ กาดัพพะ กัมมัตติ; อิมะ ตัตถ ภิกขุ
 ธัมมวาทีโน. อิมะ บัลล- วาโร ลชิตตา. อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุ
 น อิจฺฉติ ปาปิกํ ทิฏฺฐิจิ ปญฺนิสสชิตฺตุ. ตัตร์ เจ ภิกขุโน เอว
 โหติ “อโย โข อาวุโส ภิกขุ น อิจฺฉติ ปาปิกํ ทิฏฺฐิจิ ปญฺนิสสชิตฺตุ.
 หันท์ถัสส มโย ปาปิกาย ทิฏฺฐิจิยา อัมมปฏินิสสัคเค อุกฺเขปนียกัมม
 กโรมาติ. เต ตัสส ปาปิกาย ทิฏฺฐิจิยา อัมมปฏินิสสัคเค อุกฺเขปนียกัมม
 กโรนตี อธัมเมน วัคคา. ๗เปว อธัมเมน สมัคคา. ธัมเมน วัคคา.

ธัมมปฏิรูปणेณ วักคาค. ธัมมปฏิรูปणेณ สมัคคาค. ตัตตัญโจ สโฆ
 วิวาทิ “อธัมเมน วักคกัมมं, อธัมเมน สมัคคกัมมं, ธัมเมน
 วักคกัมมं, ธัมมปฏิรูปणेณ วักคกัมมं, ธัมมปฏิรูปणेณ สมัคคกัมมं,
 อกตं กัมมं, ทุกกัณฺฐं กัมมं, ปุณ กาดัพพะ กัมมัตติ. ตัตตริ ภิกขเว
 เย เต ภิกขุ เขมาหุสุ “ธัมมปฏิรูปणेณ สมัคคกัมมัตติ, เย จ
 เต ภิกขุ เขมาหุสุ “อกตं กัมมं, ทุกกัณฺฐं กัมมं, ปุณ กาดัพพะ
 กัมมัตติ. อิมे ตัตถ ภิกขุ ธัมมวาทิโน. อิมे ปัจจ วารา สขัตตา.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ สัสมน ตัสสเนยกัมมกโต สัมมา วัตตติ
 โลโม ปาเตติ เนตถาว วัตตติ ตัสสเนยกัมมัสส ปฏิบัตติสส ยาจติ.
 ตัตตริ เจ ภิกขุโน เอว โหติ “อโย โส อายุโส ภิกขุ สัสมน
 ตัสสเนยกัมมกโต สัมมา วัตตติ โลโม ปาเตติ เนตถาว วัตตติ
 ตัสสเนยกัมมัสส ปฏิบัตติสส ยาจติ. หันตัสส มโย ตัสสเนยกัมม
 ปฏิบัตติสสเมวาติ. เต ตัสส ตัสสเนยกัมม ปฏิบัตติสสเนติ อธัมเมน
 วักคาค. ตัตตัญโจ สโฆ วิวาทิ “อธัมเมน วักคกัมมं, อธัมเมน
 สมัคคกัมมं, ธัมเมน วักคกัมมं, ธัมมปฏิรูปणेณ วักคกัมมं, ธัมมปฏิรูปणेณ
 สมัคคกัมมं, อกตं กัมมं, ทุกกัณฺฐं กัมมं, ปุณ กาดัพพะ กัมมัตติ.
 ตัตตริ ภิกขเว เย เต ภิกขุ เขมาหุสุ “อธัมเมน วักคกัมมัตติ,
 เย จ เต ภิกขุ เขมาหุสุ “อกตं กัมมं, ทุกกัณฺฐं กัมมं, ปุณ
 กาดัพพะ กัมมัตติ; อิมे ตัตถ ภิกขุ ธัมมวาทิโน.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ สัสมน ตัสสเนยกัมมกโต สัมมา วัตตติ โลโม
 ปาเตติ เนตถาว วัตตติ ตัสสเนยกัมมัสส ปฏิบัตติสส ยาจติ. ตัตตริ

เจ ภัคฺชุนิ เอวํ โหติ “อโย โข อารุโส ภัคฺชุนิ สํเขน ตัสสเนยกัมมกโต
 สัมมา วัตตติ โลมิ ปาเตติ เนตถาร วัตตติ ตัสสเนยกัมมัสส ปฏิ-
 บัสนัฏฐิ ยาจติ. หันตัสส มโย ตัสสเนยกัมม ปฏิบัสนัฏฐิเภามาติ. เต
 ตัสส ตัสสเนยกัมม ปฏิบัสนัฏฐิเภาเนติ อธัมเมน สัมมคฺคา. ตตฺถ ฐา
 สโย วิวาทิ “อธัมเมน วัคคกัมม, อธัมเมน สัมมคคกัมม, ธัมเมน
 วัคคกัมม, ธัมมปฏิรูปणे วัคคกัมม, ธัมมปฏิรูปणे สัมมคคกัมม,
 อกตํ กัมม, ทุกกญฺญํ กัมม, ปุณฺณ กาดตฺถิ กัมมณฺณติ. ตตฺถ ภัคฺชเว
 เย เต ภัคฺชุนิ เอวํ โหติ “อธัมเมน สัมมคคกัมมณฺณติ, เย จ เต
 ภัคฺชุนิ เอวํ โหติ “อกตํ กัมม, ทุกกญฺญํ กัมม, ปุณฺณ กาดตฺถิ กัมมณฺณติ;
 อิมํ ตตฺถ ภัคฺชุนิ ธัมมวาทินอ.

อิธ ปน ภัคฺชเว ภัคฺชุนิ สํเขน ตัสสเนยกัมมกโต สัมมา วัตตติ
 โลมิ ปาเตติ เนตถาร วัตตติ ตัสสเนยกัมมัสส ปฏิบัสนัฏฐิ ยาจติ.
 ตตฺถ เจ ภัคฺชุนิ เอวํ โหติ “อโย โข อารุโส ภัคฺชุนิ สํเขน
 ตัสสเนยกัมมกโต สัมมา วัตตติ โลมิ ปาเตติ เนตถาร วัตตติ ตัสสเนยกัมมัสส
 ปฏิบัสนัฏฐิ ยาจติ. หันตัสส มโย ตัสสเนยกัมม ปฏิบัสนัฏฐิเภามาติ.
 เต ตัสส ตัสสเนยกัมม ปฏิบัสนัฏฐิเภาเนติ ธัมเมน วัคคก. ตตฺถ ฐา
 สโย วิวาทิ “อธัมเมน วัคคกัมม, อธัมเมน สัมมคคกัมม, ธัมเมน
 วัคคกัมม, ธัมมปฏิรูปणे วัคคกัมม, ธัมมปฏิรูปणे สัมมคคกัมม,
 อกตํ กัมม, ทุกกญฺญํ กัมม, ปุณฺณ กาดตฺถิ กัมมณฺณติ. ตตฺถ
 ภัคฺชเว เย เต ภัคฺชุนิ เอวํ โหติ “อธัมเมน วัคคกัมมณฺณติ, เย
 จ เต ภัคฺชุนิ เอวํ โหติ “อกตํ กัมม, ทุกกญฺญํ กัมม, ปุณฺณ กาดตฺถิ

กัมมันต์. อีเม ตัดถ ริกขู ธัมมวาทีโน.

อิธ ปน ริกขเว ริกขู สัเมน ตัซซนียกัมมโกโต สัมมา วัดตติ
โลม ปาเตติ เนตถาริ วัดตติ ตัซซนียกัมมัสส ปฏิบัสสัทธึ ยางติ.
ตัตถ เจ ริกขุณิ เหว ไหติ “อโย โข ขาวุโส ริกขู สัเมน
ตัซซนียกัมมโกโต สัมมา วัดตติ โลม ปาเตติ เนตถาริ วัดตติ
ตัซซนียกัมมัสส ปฏิบัสสัทธึ ยางติ. หันทัสส มย ตัซซนียกัมม
ปฏิบัสสัสสมเภาติ. เต ตัสส ตัซซนียกัมม ปฏิบัสสัสสมเภาติ ธัมม-
ปฏิรูปเภาณ วักคา. ตัตถวิจโ สัโฆ วิวาทิ “อธัมเมน วักคกัมม,
อธัมเมน สัมคัคกัมม, ธัมเมน วักคกัมม, ธัมมปฏิรูปเภาณ วักคกัมม,
ธัมมปฏิรูปเภาณ สัมคัคกัมม, อกต กัมม, ทุกกัฏฐ กัมม, ปุน
กาตัพพิ กัมมันติ. ตัตถ ริกขเว เย เต ริกขู เขวมาหสุ
“ธัมมปฏิรูปเภาณ วักคกัมมนันติ. เย จ เต ริกขู เขวมาหสุ “อกต
กัมม, ทุกกัฏฐ กัมม, ปุน กาตัพพิ กัมมันติ; อีเม ตัดถ
ริกขู ธัมมวาทีโน.

อิธ ปน ริกขเว ริกขู สัเมน ตัซซนียกัมมโกโต สัมมา วัดตติ โลม
ปาเตติ เนตถาริ วัดตติ ตัซซนียกัมมัสส ปฏิบัสสัทธึ ยางติ. ตัตถ
เจ ริกขุณิ เหว ไหติ “อโย โข ขาวุโส ริกขู สัเมน ตัซซนียกัมมโกโต
สัมมา วัดตติ โลม ปาเตติ เนตถาริ วัดตติ ตัซซนียกัมมัสส ปฏิบัสสัทธึ
ยางติ. หันทัสส มย ตัซซนียกัมม ปฏิบัสสัสสมเภาติ. เต ตัสส
ตัซซนียกัมม ปฏิบัสสัสสมเภาติ ธัมมปฏิรูปเภาณ สัมคัคคา. ตัตถวิจโ สัโฆ
วิวาทิ “อธัมเมน วักคกัมม, อธัมเมน สัมคัคกัมม, ธัมเมน

วัคคกัมม, ธัมมปฏิรูปเณ วัคคกัมม, ธัมมปฏิรูปเณ สมัคคกัมม,
 ขกต กัมม, ทุกักกั กัมม, ปุณ กาดัพพะ กัมมัตติ. ตัตถ ภิกขเว
 เย เต ภิกขุ เขวมาหสุ “ธัมมปฏิรูปเณ สมัคคกัมมัตติ, เย จ
 เต ภิกขุ เขวมาหสุ “ขกต กัมม, ทุกักกั กัมม, ปุณ กาดัพพะ
 กัมมัตติ; อิมะ ตัตถ ภิกขุ ธัมมวาทีโน.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ สัชนะ นิยัสสกัมมกโต สัมมา วัตตติ โลม
 ปาเตติ เนตถาร วัตตติ นิยัสสกัมมัสส ปฏิบัตัสสทธี ยาจติ. ตัตถ เจ
 ภิกขุโน เอว โหติ “อัย โข ขาวุโส ภิกขุ สัชนะ นิยัสสกัมมกโต
 สัมมา วัตตติ โลม ปาเตติ เนตถาร วัตตติ นิยัสสกัมมัสส ปฏิบัตัสสทธี
 ยาจติ. หันทัสส มย นิยัสสกัมม ปฏิบัตัสสสัมภะมาติ. เต ตัสส
 นิยัสสกัมม ปฏิบัตัสสสัมภะมาติ อธัมเมน วัคคา. ๗ เปฯ อธัมเมน
 สมัคคา. ธัมเมน วัคคา ธัมมปฏิรูปเณ วัคคา. ธัมมปฏิรูปเณ
 สมัคคา. ตัตถภูโจ สโฆ ววตติ “อธัมเมน วัคคกัมม, อธัมเมน
 สมัคคกัมม, ธัมเมน วัคคกัมม, ธัมมปฏิรูปเณ วัคคกัมม,
 ธัมมปฏิรูปเณ สมัคคกัมม, ขกต กัมม, ทุกักกั กัมม, ปุณ
 กาดัพพะ กัมมัตติ. ตัตถ ภิกขเว เย เต ภิกขุ เขวมาหสุ “ธัมมปฏิรูปเณ
 สมัคคกัมมัตติ, เย จ เต ภิกขุ เขวมาหสุ “ขกต กัมม, ทุกักกั
 กัมม, ปุณ กาดัพพะ กัมมัตติ; อิมะ ตัตถ ภิกขุ ธัมมวาทีโน.
 อิมะ มัจจ วารา สขิตตา.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ สัชนะ บัพพะชาเนยกัมมกโต สัมมา วัตตติ
 โลม ปาเตติ เนตถาร วัตตติ บัพพะชาเนยกัมมัสส ปฏิบัตัสสทธี ยาจติ.

ตัตร์ เจ ภิกขุณเ อเว โหติ “อโย โข อวสุโส ภิกขุ สัเขน บัพพาชนียะ-
 กัมมกโต สัมมาวัตตติ โลม ปาเตติ เนตถาริ วัตตติ บัพพาชนียกัมมัสส
 ปฏิบัตถัสสทธี ยาจติ. หันทัสส มโย บัพพาชนียกัมม ปฏิบัตถัสสมเภาติ.
 เต ตัสส บัพพาชนียกัมม ปฏิบัตถัสสมเภาติ อธัมเมน วัคคา. ฯ เปฯ
 อธัมเมน สัมคคา. ธัมเมน วัคคา. ธัมมปฏิรูปणे วัคคา. ธัมมปฏิรูปणे
 สัมคคา. ตัตร์ภูโจ สโย วิวติ “อธัมเมน วัคคกัมม, อธัมเมน
 สัมคคกัมม, ธัมเมน วัคคกัมม, ธัมมปฏิรูปणे วัคคกัมม,
 ธัมมปฏิรูปणे สัมคคกัมม, อกต กัมม, ทุกกภู กัมม, ปุณ
 กาทัพพ กัมมณติ ตัตร์ ภิกขเว เย เต ภิกขุ เอวมาหุ “ธัมมปฏิรูปणे
 สัมคคกัมมณติ, เย จ เต ภิกขุ เอวมาหุ “อกต กัมม,
 ทุกกภู กัมม, ปุณ กาทัพพ กัมมณติ; อเม ตตถ ภิกขุ ธัมมวาทีโน.
 อเม ปันจ วารา สขิตตา.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ สัเขน ปฏิสารณียกัมมกโต สัมมา วัตตติ
 โลม ปาเตติ เนตถาริ วัตตติ ปฏิสารณียกัมมัสส ปฏิบัตถัสสทธี
 ยาจติ. ตัตร์ เจ ภิกขุณเ อเว โหติ “อโย โข อวสุโส ภิกขุ
 สัเขน ปฏิสารณียกัมมกโต สัมมา วัตตติ โลม ปาเตติ เนตถาริ
 วัตตติ ปฏิสารณียกัมมัสส ปฏิบัตถัสสทธี ยาจติ. หันทัสส มโย
 ปฏิสารณียกัมม ปฏิบัตถัสสมเภาติ. เต ตัสส ปฏิสารณียกัมม
 ปฏิบัตถัสสมเภาติ อธัมเมน วัคคา. ฯ เปฯ อธัมเมน สัมคคา.
 ธัมเมน วัคคา. ธัมมปฏิรูปणे วัคคา. ธัมมปฏิรูปणे สัมคคา.

ตัตถวิโจ สโฆ วิวตติ “อรัมเมน วิคคกัมม, อรัมเมน สัมคคกัมม,
 รัมเมน วิคคกัมม, รัมมปฏิรูปणेณ วิคคกัมม, รัมมปฏิรูปणेณ
 สัมคคกัมม, อกตัมม, ทุกกัณฺฐัมม, ปุณ กาดัพพะ กัมมัตถิ.
 ตัตถ ภิกขเว เย เต ภิกขุ เขวมาหุสุ “รัมมปฏิรูปणेณ สัมคคกัมมัตถิ,
 เย จ เต ภิกขุ เขวมาหุสุ “อกตัมม, ทุกกัณฺฐัมม,
 ปุณ กาดัพพะ กัมมัตถิ; อิมे ตตฺถ ภิกขุ รัมมวาทีโน. อิมे
 บัณฺจ วารา ลังขิตตา.

อิธ ปุณ ภิกขเว ภิกขุ สัเรน อาบัตติยา อทฺธัสเสน อุกฺเขปณียกัมมกโต
 สัมมาวัตตติ โฉม ปาเตติ เนตฺถาว วัตตติ อาบัตติยา อทฺธัสเสน
 อุกฺเขปณียกัมมัสส ปฏิบัตฺถัสส ยาจติ. ตัตถ เจ ภิกขุเน เขว
 โหติ “อโย โข อาวุโส ภิกขุ สัเรน อาบัตติยา อทฺธัสเสน
 อุกฺเขปณียกัมมกโต สัมมา วัตตติ โฉม ปาเตติ เนตฺถาว วัตตติ
 อาบัตติยา อทฺธัสเสน อุกฺเขปณียกัมมัสส ปฏิบัตฺถัสส ยาจติ.
 หนัทฺธัสส มโย อาบัตติยา อทฺธัสเสน อุกฺเขปณียกัมม ปฏิบัตฺถัสส เภมาติ.
 เต ตตฺถ อาบัตติยา อทฺธัสเสน อุกฺเขปณียกัมม ปฏิบัตฺถัสส เภมาติ
 อรัมเมน วิคคา. ขเปฯ อรัมเมน สัมคคา. รัมเมน วิคคา.
 รัมมปฏิรูปणेณ วิคคา. รัมมปฏิรูปणेณ สัมคคา. ตัตถวิโจ สโฆ
 วิวตติ “อรัมเมน วิคคกัมม, อรัมเมน สัมคคกัมม, รัมเมน วิคคกัมม,
 รัมมปฏิรูปणेณ วิคคกัมม, รัมมปฏิรูปणेณ สัมคคกัมม, อกตัมม,
 ทุกกัณฺฐัมม, ปุณ กาดัพพะ กัมมัตถิ. ตัตถ ภิกขเว เย เต ภิกขุ
 เขวมาหุสุ “รัมมปฏิรูปणेณ สัมคคกัมมัตถิ, เย จ เต ภิกขุ

เอวมาหุสุ “อกตํ กัมมํ, ทุกกัณฺโณ กัมมํ, ปุณฺณ กาดัพพะ กัมมํนฺติ;
 อิมํ ตตฺถ ภิกฺขุ ธัมมวาทีโน. อิมํ บัณฺฑํ วารํ สํขิตฺตา. อธิ
 ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํเชน อานัตตยา อปัปฺปิกัมเม อุกฺเขปนียกัมมกโต
 สัมมา วตฺตติ โฉมํ ปาเตติ เนตฺตารํ วตฺตติ อานัตตยา อปัปฺปิกัมเม
 อุกฺเขปนียกัมมัสส ปฏฺฐิปปัสสัถฺธี ยาจติ. ตตฺถ เถ ภิกฺขุเน เหว
 โหติ “อโย โข อากุโล ภิกฺขุ สํเชน อานัตตยา อปัปฺปิกัมเม
 อุกฺเขปนียกัมมกโต สัมมา วตฺตติ โฉมํ ปาเตติ เนตฺตารํ วตฺตติ
 อานัตตยา อปัปฺปิกัมเม อุกฺเขปนียกัมมัสส ปฏฺฐิปปัสสัถฺธี ยาจติ.
 หนฺนทสฺส มยฺ อานัตตยา อปัปฺปิกัมเม อุกฺเขปนียกัมมํ ปฏฺฐิปปัสสัถฺธีเณมาติ.
 เต ตสฺส อานัตตยา อปัปฺปิกัมเม อุกฺเขปนียกัมมํ ปฏฺฐิปปัสสัถฺธีเณติ
 อธัมเมน วคฺคา. ฯ เปฯ ธัมเมน สมคฺคา. ธัมเมน วคฺคา.
 ธัมมปฏฺฐูปเณน วคฺคา. ธัมมปฏฺฐูปเณน สมคฺคา. ตตฺถวิญฺโจะ สโชน
 วิวทติ “อธัมเมน วคฺคกัมมํ, อธัมเมน สมคฺคกัมมํ, ธัมเมน
 วคฺคกัมมํ, ธัมมปฏฺฐูปเณน วคฺคกัมมํ, ธัมมปฏฺฐูปเณน สมคฺคกัมมํ,
 อกตํ กัมมํ, ทุกกัณฺโณ กัมมํ, ปุณฺณ กาดัพพะ กัมมํนฺติ. ตตฺถ
 ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขุ เอวมาหุสุ “ธัมมปฏฺฐูปเณน สมคฺคกัมมํนฺติ.
 เย จ เต ภิกฺขุ เอวมาหุสุ “อกตํ กัมมํ, ทุกกัณฺโณ กัมมํ, ปุณฺณ กาดัพพะ
 กัมมํนฺติ. อิมํ ตตฺถ ภิกฺขุ ธัมมวาทีโน. อิมํ บัณฺฑํ วารํ สํขิตฺตา.
 อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํเชน ปาปิกาย ทิฏฺฐิจิยา อปัปฺปนิสฺสัคเค
 อุกฺเขปนียกัมมกโต สัมมา วตฺตติ โฉมํ ปาเตติ เนตฺตารํ วตฺตติ
 ปาปิกาย ทิฏฺฐิจิยา อปัปฺปนิสฺสัคเค อุกฺเขปนียกัมมัสส ปฏฺฐิปปัสสัถฺธี

ยาจติ. ตัตร์ เจ ภิกขุณเ อว ไหติ “อโย โย อวโรโธ ภิกขุ
 สัมเมเน ปาปิกาย ทิฏฐิจยา อัมปฏินิสสัคเค อุกเขปนียกัมมกโต
 สัมมา วัตตติ โลม ปาเตติ เนตถาริ วัตตติ ปาปิกาย ทิฏฐิจยา
 อัมปฏินิสสัคเค อุกเขปนียกัมมัสส ปฏูปัธสัทธึ ยาจติ. หันตัสส
 มโย ปาปิกาย ทิฏฐิจยา อัมปฏินิสสัคเค อุกเขปนียกัมมัสส ปฏูปัธสัสมเภามาติ.
 เต ตัสส ปาปิกาย ทิฏฐิจยา อัมปฏินิสสัคเค อุกเขปนียกัมมัสส
 ปฏูปัธสัสมเภาเนติ อธัมเมน วัคคา. ๗ เปฯ อธัมเมน สัมคคา.
 ธัมเมน วัคคา. ธัมมปฏิรูปणेเน วัคคา. ธัมมปฏิรูปणेเน สัมคคา.
 ตัตร์ภูโจ สโย วิวตติ “อธัมเมน วัคคกัมมัสส, อธัมเมน
 สัมคคกัมมัสส, ธัมเมน วัคคกัมมัสส, ธัมมปฏิรูปणेเน วัคคกัมมัสส,
 ธัมมปฏิรูปणेเน สัมคคกัมมัสส, อกต กัมมัสส, ทุกกภู กัมมัสส, ปุณ
 กาทัพพ กัมมัสส. ตัตร์ ภิกขเว เย เต ภิกขุ เอวมาหุสุ
 “ธัมมปฏิรูปणेเน สัมคคกัมมัสส, เย จ เต ภิกขุ เอวมาหุสุ “อกต
 กัมมัสส, ทุกกภู กัมมัสส, ปุณ กาทัพพ กัมมัสส; อิมะ ตัตถ ภิกขุ
 ธัมมวาทีโนติ. อิมะ ปัลลว วารว สัชิตตา.

จัมเปยัยกัชนันธกั นวมิ.

อิมัมहि ชันธเก วัตถุณิ นัตตัส.

ตัสสสุทธานิ.

จัมปายิ ภควา อาลิ, วัตถุ วาสภคามเก,
 อาคันตุกานิ อุลลุกกั อกาลิ อัจฉิตัพพะเก
 ปกตัพพะโนติ นัตถวา อุลลุกกั น กริ ตทา

อุกัขัตโต น กโรตติ
 อธัมเมน วัคคกัมม,
 ธัมเมน วัคคกัมม, จ,
 ปฏิจฺจุเปเนน สมัคค,
 เขโถ จ เทว สัมพหุเล
 ทุเวปปี สัมพหุลาปปี
 สัพพัตถัญญ ปาโร สุตฺวา
 ฌัตตวิวิธัง ยัม กัมม
 อนุสสาวันวิภัง
 อุกาเยน วิภังณัง
 วินยํ สัตตํ ปฏิกุญฺจ
 อธัมมวัคคสมัคค
 ธัมเมเนว จ สามัคคี
 จตฺตวัคโค บัณฺจวัคโค
 อตีเรกาสตวัคโค
 จเปตฺวา อปัลลปทํ
 อพฺภานกัมเมน สห
 ทุเว กัมเม จเปตฺวาน
 อพฺภานํ บัณฺจวัคคิโก
 อพฺภานกํ จเปตฺวาน
 สัพพกัมมกโร สโม

อคมา ชินฺสนฺตเเก.
 สมัคคํ อธัมเมน จ,
 ปฏิจฺจุเปเนน วัคคิก,
 เขโถ อุกัขิตฺเตก,
 สัมมํ อุกัขิตฺเตกโต,
 สโม สัมมํ จ อุกัขิต.
 อธัมมมฺนํติ ปฏิกัขิต.
 สัมมมฺนํ อนุสาวัน
 สัมมมฺนํ ฌัตตติยา จ ย
 อลฺลปิตฺธ ธัมมเมว จ
 กุปฺปํ อญฺ्ञจากรูปก
 ปฏิจฺจุเปเนน เย ทุเว
 อนุลลภาสี ตถาคโต.
 ทลวัคโค จ วิสตี
 สโม บัณฺจวิโร ตถา.
 ยลฺลจ กัมมํ ปวารณ
 จตฺตวัคเคหิ กัมมิกโก.
 มัชฌิมเทสุปัลลปทํ
 สัพพกัมมเมสุ กัมมิกโก.
 เย ภิกฺขุ ทลวัคคิก.
 วิโส สัพพัตถก กัมมิกโก.

ภิกขุณี ลิกขมานา จ
 บัจจิกขัตถ์นิติมวัตถุ
 อัมปปฏิภัมมทัญญิยา
 ติตถียตริจันนาคต
 อรหิ ภิกขุณีทุลล
 พยัณชนิ นานาสวาล
 ยัสส ลโฆ กเร กัมม
 ลัมพทเธน ปฏิภักขิตตา
 ปาริวาสิกจตฺตโก
 มุลมานัตตัมพเฌย
 มุลอรหมานัตต
 อกัมมการกา บัณจ
 ภิกขุณี ลิกขมานา จ
 บัจจิกขัตถ์นิติมอุมมัตตา
 อัมปปฏิภัมมทัญญิยา
 ติตถียตริจันนาคต
 อรหิ ภิกขุณีทุลล
 อุกโตพยัณชนิณเฆ
 นานาสีมาย จิตก
 สัตตวสานเมเตล
 ภิกขุสัสส ปกตตตัสส

สามเณโร สามเณริกา
 อุกขิตตาบัตติทัสสเน
 บัณทกเฌยลวาลก
 มาตุ บิดุ จ มาตก
 เกทก โลหิตูปปาทก
 นานาสีมาย อิทธียา
 โหนติ เต จตุสสี
 นเหเต คนปุรกา
 ปริวาส ทเฌย วา
 อกัมม น จ กรณ
 อัทธานารทเมว จ
 ลัมพทเธน ปกาลิตา.
 สามเณโร สามเณริกา
 ขิตตเวทนทัสสเน
 บัณทกเฌยลวาลก
 มาตา บิดุ จ มาตก
 เกทก โลหิตูปปาทก
 นานาสวาลกปัจ
 เวหาล ยัสส กัมม จ
 ปฏิโกถ น รุหติ.
 รุหติ ปฏิโกถมา

ลุทลัลล ทุนันลาริโต
 บันชโก เถยยลวาโล
 มาตา บัดุ อรหันโต
 โดหิตุปาทโก เจว
 เอกาทลันนเมเตล
 หัตถปาทา ตทุพภย
 อังคูลิอพักัณทริ
 คณัทลิกัชนกาสา จ
 ปาปปริสกาโน จ
 อิริยาปทพฬโ
 อันธมูคินัธพาธโร
 อันธมูคฬโร จ
 เตล โอสารถน โหติ
 ทัญจัพพา ปฏิกาตัพพา
 ตัลล ชุกเขปนา กัมมา
 อานันน์ อานุวตัตถิ
 อานันน์ อานุวตัตถิ
 สัมมุขา ปฏิปจฺจา จ
 สติอุมุฬิหปาปิกา
 บัพพาชเนยปฏิสारा
 มุลมานัตตอทัพภานา

พาโล หิ ลุนิลาโรโต
 บักกัณโต ติริจฺจานโค
 ทูลโก สัมภาทโก
 อุกโตพยัณฺชนโน จ โย
 โอสารถน น ยุชชติ.
 กัณณนาสา ตทุพภย
 ฌณ ชุชฺโช จ วามโน
 ลิขิตโก จ ลีปที
 กุณิ ชัลโช หโตบิ จ
 อันโธ มุโค จ พาริโร
 มุคพาธรวเมว จ
 ทิวตตีเสเต อญฺญา
 สัมพุทเธน ปกาสิต.
 นิสัลลชฺเชตา น วิชชติ
 ลัตต โหนติ อธัมมิกา
 ลัตต เตบิ อธัมมิกา
 ลัตต กัมมา ลุธัมมิกา
 ปฏิณฺณาย จ การกา
 ตัชฺชนนียเสน จ
 ชุกเขปปริวาส จ
 ตเถว อุลลัมปทา

อัมมํ กเรยฺย อัมมํ	โตฬิเสเต อัมมํ
ตันตํ กเรยฺย ตันตํ	โตฬิเสเต อัมมํ
บัจจาโรเปยฺย อัมมํ	โตฬิเสเต อัมมํ
เทวํ เทวํ มุลา กตา ตตฺถ	เดบิ โสฬส อัมมํ
เอเกณฺมูลกํ จักกํ	อัมมํ นนฺติ ชินो พรวุ
อกาสิ ตตฺชนินิ กัมมํ	สํโฆ ภนฺตนาการโก
อัมมํ เณ วัคคกัมมํ	อัมมํ อวาส คจฺฉิ โส
ตตฺถาอัมมํ เณ สมฺมคฺคา	ตตฺถ ตตฺชนินิ กวํ
อัมมํ ตตฺถ วัคคอัมมํ	ตตฺถ ตตฺชนินิ กวํ
ปฏิรูปเณ วัคคปิ	สมฺมคฺคาปิ ตตา กวํ
อัมมํ เณ สมฺมคฺคา จ	อัมมํ วัคคเมว จ
ปฏิรูปเณ วัคค จ	สมฺมคฺคา จ อิมะ ปทา
เอเกกํ มุลกํ กตฺวา	จักกํ พนฺนํ วิจกฺขณ.
พาลาพยตตฺถ นยตฺถ	บัพฺพาเซ กุลทูลกํ
ปฏิสารถนินิ กัมมํ	กเร อักโกสทตฺถ จ
อทตฺถนาปฏิกัมมํ	โย จ ทิฏฺฐิ น นิสิตฺเต
เตสํ อุกฺเขปนํ กัมมํ	ตตฺถวา เณ ภาสิตํ
อุปวินยกัมมํ	อัมมํ วัคคตติ ยาจิติ
เตสํ เณ อนุโลมํ	เหฏฺฐา กัมมณเณ จ
บัตตํ ทตฺถ เตสํ กัมมํ	ตตฺถ วัคค จ วิวาทติ

ชกตํ ทุกักญญ์เจว ปุณ กาดัพพกัณตี จ
 กัมเม บัลลัทธิยา จาบี เต ภิกขุ ธัมมวาทีโน
 วิบัติตัพยาธเต ทิสฺวา กัมมัมบัตเต มหามุนิ
 ปฏิบัตถัลลัทธิมกฺขาลิ ลัลลกัตตโตว โอสธันตี*
 * อิทํ อุตฺตานํ ลี. ย. ปอตฺถเกหิ เยภุญฺเยน วิสทิสฺสันตี ฌาตัพพ.

โกสัณณิกขณิก.

เตน สมเยน พุทโธ ภควา โกสัณณิกขณิก วิหริติ โขลิตารามะ.
 เตน โข ปน สมเยน อัมมตโร ภิกขุ อามัตติ อามันโน โหติ.
 โส ตัสสา อามัตติยา อามัตติทัญญิจิ โหติ, อัมมเว ภิกขุ ตัสสา
 อามัตติยา อามัตติทัญญิจิโน โหณติ. โส อปเรน สมเยน ตัสสา
 อามัตติยา อามัตติทัญญิจิ โหติ, อัมมเว ภิกขุ ตัสสา อามัตติยา
 อามัตติทัญญิจิโน โหณติ. อถ โข เต ภิกขุ ตं ภิกขุ เอตทวโจ
 “อามัตติ ตัง อวุโส อามันโน. บัลลเสตม อามัตติณติ. “นัตถิ
 เม อวุโส อามัตติ, ยมห์ บัลลเสยณันติ. อถ โข เต ภิกขุ สามัคคี
 ลภิตวา ตं ภิกขุ อามัตติยา อทัสสเน อุกกขิปัสสุ. โส จ ภิกขุ
 พุทฺธัสสโต โหติ อากคาคโม อัมมตโร วินยตโร มาตกาโร มณฺฑิตโต
 พยัตโต เมธาวี สัสซี กุกกัจจโก ลิกขากาโม. อถ โข โส ภิกขุ
 สัมมัตเต สัมมัตเต ภิกขุ อุลลภิตวา เอตทวโจ “อามัตติ
 เอลา อวุโส, เอลา อามัตติ; อามันโนมฺหิ, นัมมฺหิ อามันโน;
 อนุกกขิตโตมฺหิ, นัมมฺหิ อุกกขิตโต; อัมมมเกณมฺหิ กัมเมน อุกกขิตโต
 กุप्เปเน อัญญานารहे. โหติ เม อายัสสมันโต อัมมโต วินยโต
 มกฺกชาติ. อถ โข โส ภิกขุ สันตัญญิจิ สัมมัตเต ภิกขุ มกฺกเข.
 ชานปทานัง จ สันตัญญิจานัง สัมมัตตานัง ภิกขุณํ สันตติเก พุตฺ ปาเสสิ
 “อามัตติ เอลา อวุโส, เอลา อามัตติ; อามันโนมฺหิ, นัมมฺหิ
 อามันโน; อนุกกขิตโตมฺหิ, นัมมฺหิ อุกกขิตโต; อัมมมเกณมฺหิ กัมเมน

อุกฺกชิตฺโต กุปฺเปเน อัญ्ञานารเหเน. โหนฺตุ เม อายัสมันฺโต ฐัมมโต
 วินยโต บั๊กขาติ. อลภิ โข โส ภิกฺขุ ชานเปเทปฺปี สันติญ्ञฺเจ
 สัมมัตเต ภิกฺขุ บั๊กเข. อลโฆ เต อุกฺกชิตฺตานุวัตตกา ภิกฺขุ, เยเน
 อุกฺกเขปกา ภิกฺขุ, เตนุปลังกมฺมิสุ; อุปลังกมิตฺวา อุกฺกเขปเก ภิกฺขุ
 เขตทโวจุ, “อนาปัตติ เอลา อากุโล, เนลา อาปัตติ; อนาบันโน
 เอโส ภิกฺขุ, เนโส ภิกฺขุ อาบันโน; อนุกฺกชิตฺโต เอโส ภิกฺขุ,
 เนโส ภิกฺขุ อุกฺกชิตฺโต; อัมมิกเนน กัมเมน อุกฺกชิตฺโต กุปฺเปเน
 อัญ्ञานารเหนาติ. เอวํ วุตเต; อุกฺกเขปกา ภิกฺขุ อุกฺกชิตฺตานุวัตตเก
 ภิกฺขุ เขตทโวจุ, “อาปัตติ เอลา อากุโล, เนลา อนาปัตติ;
 อาบันโน เอโส ภิกฺขุ, เนโส ภิกฺขุ อนาบันโน; อุกฺกชิตฺโต เอโส
 ภิกฺขุ, เนโส ภิกฺขุ อนุกฺกชิตฺโต; อัมมิกเนน กัมเมน อุกฺกชิตฺโต
 อุกฺกเขปเน จานารเหเน. มา โข ตุมฺเห อายัสมันฺโต เขตฺ อุกฺกชิตฺตก
 ภิกฺขุ อนุวัตติตถ อนุปริวาเรนาติ. เอวํ โข เต อุกฺกชิตฺตานุวัตตกา
 ภิกฺขุ อุกฺกเขปเกหิ ภิกฺขุหิ วุจฺจมานา ตเถว ตํ อุกฺกชิตฺตกํ ภิกฺขุ
 อนุวัตติสฺสุ อนุปริวาเรสุ.

อลโฆ อัมมวตโร ภิกฺขุ, เยเน ภควา, เตนุปลังกมิ; อุปลังกมิตฺวา
 ภควันตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺมันตํ นิสฺสี; เอกมฺมันตํ นิสฺสินโน โข โส
 ภิกฺขุ ภควันตํ เขตทโว “อิธ ภันเต อัมมวตโร ภิกฺขุ อาปัตติ
 อาบันโน อโหสิ. โส ตัสฺสา อาปัตติยา อาปัตติทิญ्ञฺจิ อโหสิ,
 อัมมวเต ภิกฺขุ ตัสฺสา อาปัตติยา อนาปัตติทิญ्ञฺจินอ อเหตุ. โส
 อปเรน สมเยเน ตัสฺสา อาปัตติยา อนาปัตติทิญ्ञฺจิ อโหสิ, อัมมวเต

ภิกขุ ตัสสา อาปัตติยา อาปัตติทัญจิโน อเหตุ. อชโย เต ภันเต
 ภิกขุ ต ภิกขุ เอตทโวจุ “อาปัตติ ตวั อาวุโส อาบันโน.
 บัลลเสตติ อาปัตติณติ. “นัตถิ เม อาวุโส อาปัตติ, ยมห์ บัลลเสยยันติ.
 อชโย เต ภันเต ภิกขุ สามัคคี ลภิตวา ต ภิกขุ อาปัตติยา
 อทัสสเน อุกกขิปัสสุ. โส จ ภันเต ภิกขุ พหุสสุโต อาคตาคโม
 ธัมมโร วินยโร มาตีกาโร บันฑิตโต พยัตโต เมธาวี ลัชชี
 กุกกัจจโก ลิกขากาโม. อชโย โส ภันเต ภิกขุ สันทิฏฺเฐ สัมภัตเต
 ภิกขุ อุปสังกมิตวา เอตทโวจุ “อนาปัตติ เสา อาวุโส, เนสา
 อาปัตติ; อนาบันโนมฺหิ, นัมหิ อาบันโน; อนุกกขิตโตมฺหิ, นัมหิ
 อุกกขิตโต; อธัมมิกেনัมหิ กัมเมน อุกกขิตโต กุप्เปเน อวัจจันนารเหเน.
 โหโต เม อายัสมันโต ธัมมโต วินยโต บักขาติ. อลภิ โข โส
 ภันเต ภิกขุ สันทิฏฺเฐ สัมภัตเต ภิกขุ บักเข. ชานปทานปี สันทิฏฺเฐจัน
 สัมภัตตานัง สันติเก ทูต ปาเหสิ “อนาปัตติ เสา อาวุโส, เนสา
 อาปัตติ; อนาบันโนมฺหิ, นัมหิ อาบันโน; อนุกกขิตโตมฺหิ, นัมหิ
 อุกกขิตโต; อธัมมิกเณนัมหิ กัมเมน อุกกขิตโต กุप्เปเน อวัจจันนารเหเน.
 โหณฺตุ เม อายัสมันโต ธัมมโต วินยโต บักขาติ. อลภิ โข โส
 ภันเต ภิกขุ ชานปทานปี สันทิฏฺเฐจัน สัมภัตเต ภิกขุ บักเข. อชโย
 เต ภันเต อุกกขิตตานุวัตตกา ภิกขุ, เยน อุกกเขปกา ภิกขุ, เตนูปสังกมัสสุ;
 อุปสังกมิตวา อุกกเขปเก ภิกขุ เอตทโวจุ “อนาปัตติ เสา อาวุโส,
 เนสา อาปัตติ; อนาบันโน เอโส ภิกขุ, เนโส ภิกขุ อาบันโน;
 อนุกกขิตโต เอโส ภิกขุ, เนโส ภิกขุ อุกกขิตโต; อธัมมิกเณ

กัมเมเน อุกฺกชิตโต กุप्เปเน อัญ्ञานารเหนาติ. เอวํ วุตฺเต ภาณฺเต;
 อุกฺกเขปกา ภิกฺขุ อุกฺกชิตตานุวัตตเก ภิกฺขุ เขตฺตโวจุ “อาบัตฺติ
 เอลา อวฺโส, เนลา อนาปัตติ; อาบํโน เอลโส ภิกฺขุ, เนโส
 ภิกฺขุ อนาบํโน; อุกฺกชิตโต เอลโส ภิกฺขุ, เนโส ภิกฺขุ อนุกฺกชิตโต;
 ธมฺมิเกเน กัมเมเน อุกฺกชิตโต อกุप्เปเน จานารเหเน. มา โข ตุมฺเห
 อายัสสิมันฺโต เขตฺต อุกฺกชิตตํ ภิกฺขุ อนุวัตตติตฺถ อนุปริวารเภาติ.
 เอวํ โข เต ภาณฺเต อุกฺกชิตตานุวัตตกา ภิกฺขุ อุกฺกเขปเกหิ
 ภิกฺขุหิ วุจฺจมานา ตเถว ตํ อุกฺกชิตตํ ภิกฺขุ อนุวัตตณฺติ อนุปริวารเณตฺติ.
 อจฺโฆ ภควา “ภินฺโน ภิกฺขุสฺสโย ภินฺโน ภิกฺขุสฺสโยติ อญ्ञายาสนา,
 เยเน อุกฺกเขปกา ภิกฺขุ, เตนุปลังกมิ; อุปลังกมิตฺวา มัลลจิตฺเต
 อาสเน นิสฺสีติ; นิสฺสีชฺช โข ภควา อุกฺกเขปเก ภิกฺขุ เขตฺตโวจ
 “มา โข ตุมฺเห ภิกฺขเว “ปฏฺฐิภาติ โน ปฏฺฐิภาติ โนติ ยัสสิ
 วา ตัสสิ วา ภิกฺขุ อุกฺกชิตตํ มัลลจิตฺต. อิทฺธ ปน ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ อาบัตฺติ อาบํโน-โหติ. โส ตัสฺสา อาบัตติยา อนาปัตติทญฺญจิ
 โหติ, อลฺลเว ภิกฺขุ ตัสฺสา อาบัตติยา อาบัตติทญฺญจิโน โหณฺติ.
 เต เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตํ ภิกฺขุ เอวํ ชานณฺติ “อโย โข อายัสสิมา
 พหุสฺสโต ะเปฯ ลิกฺขากาโม. สเจ มยฺ อิมํ ภิกฺขุ อาบัตติยา
 อทฺธัสสเน อุกฺกชิตตํ; น มยฺ อิมินา ภิกฺขุณา สทฺธิ อุโปสถํ
 กวิสสํ, วินา อิมินา ภิกฺขุณา อุโปสถํ กวิสสํ; กวิสสตี สขยฺส
 ตโตนิทานํ ภณฺทณํ กลโห วิคฺคโห วิวาโท สัมภเวโท สัมภวาชิ
 สัมภวตฺถานํ สัมภวานาภณณฺติ. เกทฺตฺรเกหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ น โส

ภิกขุ อาปัตติยา อทัสสเน อุกฺกิปัตถ์ไฟ. อโ ปณ ภิกขเว ภิกขุ
 อาปัตติ อาบันโน โหติ. โส ตัสสา อาปัตติยา อนาปัตติทฺฐิจิ
 โหติ, อัมเบ ภิกขุ ตัสสา อาปัตติยา อาปัตติทฺฐิจิโน โหติ.
 เต เจ ภิกขเว ภิกขุ ตํ ภิกขุ เอว ชานันติ “อโย โข อายัสมา
 พหุสฺสโต ฯ เป ฯ ลิกฺขากาโม. สเจ มโย อิมํ ภิกขุ อาปัตติยา
 อทัสสเน อุกฺกิปัสสาม; น มโย อิมินา ภิกขุนา สทฺธิ ปวาเรสสาม,
 วินา อิมินา ภิกขุนา ปวาเรสสาม; น มโย อิมินา ภิกขุนา สทฺธิ
 สัมภัมมํ กริสสาม, วินา อิมินา ภิกขุนา สัมภัมมํ กริสสาม; น
 มโย อิมินา ภิกขุนา สทฺธิ อาสเน นิสิตัสสาม, วินา อิมินา
 ภิกขุนา อาสเน นิสิตัสสาม; น มโย อิมินา ภิกขุนา สทฺธิ
 ยาคุปาเน นิสิตัสสาม, วินา อิมินา ภิกขุนา ยาคุปาเน นิสิตัสสาม; น
 มโย อิมินา ภิกขุนา สทฺธิ ภัตตคฺเค นิสิตัสสาม, วินา อิมินา
 ภิกขุนา ภัตตคฺเค นิสิตัสสาม; น มโย อิมินา ภิกขุนา สทฺธิ
 เอกัจฉินฺเน วสิตัสสาม, วินา อิมินา ภิกขุนา เอกัจฉินฺเน วสิตัสสาม; น
 มโย อิมินา ภิกขุนา สทฺธิ ยถาวุฑฺฒํ อภิวาทนํ บัจฺจุจฺจัน
 อัมภิลกัมมํ สามิจกัมมํ กริสสาม, วินา อิมินา ภิกขุนา ยถาวุฑฺฒํ
 อภิวาทนํ บัจฺจุจฺจัน อัมภิลกัมมํ สามิจกัมมํ กริสสาม; ภวิสฺสติ
 สัมภัสสํ ตโตเนทานํ ภันฑนํ กถโห วิคคโห วิวาโท สัมภเวโท
 สัมภวชิ สัมภวตฺถกานํ สัมภวานาภรณันติ. เกทครุเกหิ ภิกขเว ภิกขุหิ น
 โส ภิกขุ อาปัตติยา อทัสสเน อุกฺกิปัตถ์ไฟ. อโโข ภควา
 อุกฺกเขปกาณํ ภิกขุณํ เอตมตฺถํ ภาสิตวา อุกฺกจาयाสณา, เยน อุกฺกชิตฺตานุวัตตกา

ภิกษุ, เตนุปลังกมิ; อุปปลังกมิตวา บัจฉัตเต อาสเน นิสสิท; นิสซช
 โข ภควา อุกกชิตตานวุตตเก ภิกษุ เขตทโวจ “มา โข ตุมเห
 ภิกษเว อาบัตติ อาบชชิตวา “นัมมิ อาบนันนา นัมมิ อาบนันนาติ
 อาบัตติ น ปฏิภาตัพพิ มัจฉัตถ. อธิ ปน ภิกษเว ภิกษุ
 อาบัตติ อาบนโน โหติ. โส ตัสสา อาบัตติยา อนาปัตติทักขิ
 โหติ, อัมเบ ภิกษุ ตัสสา อาบัตติยา อาบัตติทักขิโน โหนติ. โส
 เจ ภิกษเว ภิกษุ เต ภิกษุ เอว ชานาติ “อิม โข อายัสมันโต
 พหุสสุตา ะเปฯ ลิกขากามา. นาลิ มมิ วา การณา อัมเบล วา
 การณา ฉนฺทา ไทสา โมหา ภยา อคต คันตุ. สเจ ม อิม
 ภิกษุ อาบัตติยา อทลฺลเน อุกกชิตฺตํ; น มยา ลักท อูปสณ
 กวิสฺสณฺติ, วิมา มยา อูปสณ กวิสฺสณฺติ; ภวิสฺสติ ลมฺลส ตโณทาน
 ภณฺทณ กุลโห วิคคโห วิวาโท ลมฺเบโท ลมฺบราชิ ลมฺวตฺถณ
 ลมฺนนากรณณฺติ. เกทครุणेณ ภิกษเว ภิกษุณา ปเรสฺส ลักทาย
 ता อาบัตติ เทเสตัพพา. อธิ ปน ภิกษเว ภิกษุ อาบัตติ อาบนโน
 โหติ. โส ตัสสา อาบัตติยา อนาปัตติทักขิ โหติ, อัมเบ ภิกษุ
 ตัสสา อาบัตติยา อาบัตติทักขิโน โหนติ. โส เจ ภิกษเว ภิกษุ
 เต ภิกษุ เอว ชานาติ “อิม โข อายัสมันโต พหุสสุตา ะเปฯ
 ลิกขากามา. นาลิ มมิ วา การณา อัมเบล วา การณา ฉนฺทา
 ไทสา โมหา ภยา อคต คันตุ. สเจ ม อิม ภิกษุ อาบัตติยา
 อทลฺลเน อุกกชิตฺตํ; น มยา ลักท ปวเรสฺสณฺติ, วิมา มยา

ปาวเรตัสสันติ; น มยา สัทธัมมัม กิริสสันติ, วิณา มยา
 สัมภัมมัม กิริสสันติ; น มยา สัทธัมมัม อาสเน นิสิตัสสันติ, วิณา
 มยา อาสเน นิสิตัสสันติ; น มยา สัทธัมมัม ยาคุปาเน นิสิตัสสันติ,
 วิณา มยา ยาคุปาเน นิสิตัสสันติ; น มยา สัทธัมมัม ภัตตคเค
 นิสิตัสสันติ, วิณา มยา ภัตตคเค นิสิตัสสันติ; น มยา สัทธัมมัม
 เอกัจฉนเน วลิตัสสันติ, วิณา มยา เอกัจฉนเน วลิตัสสันติ; น มยา
 สัทธัมมัม ยถาธุตัม อภิวัตน์ บัชชัญจัน อัมภลิกัมมัม สามีจิกัมมัม
 กิริสสันติ, วิณา มยา ยถาธุตัม อภิวัตน์ บัชชัญจัน อัมภลิกัมมัม
 สามีจิกัมมัม กิริสสันติ; ภวิสสันติ สัมภัมมัม ตโตนิทานัม ภณฺฑนัม กลโ
 วิคคโ วิวาโ สัมภเวโ สัมภราชิ สัมภวตฺถานัม สัมภานาภณฺณนติ.
 เกทครุเกเน ภิกขเว ภิกขุณา ปเรตปิ สัทธาย สา อาปัตติ
 เทเสตัพพาติ. ออโข ภควา อุกฺขิตตานวุตตกาณัม ภิกขุณเ อตมมัตถ
 ภาติตวา อญฺญาสาสนา มัคคามิ.

เตน โข ปน สมเยเน อุกฺขิตตานวุตตกา ภิกขุ ตตฺถเว อันโต
 สีมาย อโปสถัม กโรนฺติ สัมภัมมัม กโรนฺติ. อุกฺเขปกา ปน ภิกขุ
 นิสิตัม คณฺณตฺวา อโปสถัม กโรนฺติ สัมภัมมัม กโรนฺติ. ออโข อัมภลโร
 อุกฺเขปโก ภิกขุ, เยเน ภควา, เตนุปลังกมิ; อูปลังกมิตฺวา ภควันตัม
 อภิวาเทตฺวา เอกมณฺธํ นิสิติ; เอกมณฺธํ นิสินฺโน โข โส ภิกขุ
 ภควันตัม เอตทโวจ “เต ภันเต อุกฺขิตตานวุตตกา ภิกขุ ตตฺถเว
 อันโต สีมาย อโปสถัม กโรนฺติ สัมภัมมัม กโรนฺติ. มยํ ปน ภันเต
 อุกฺเขปกา ภิกขุ นิสิตัม คณฺณตฺวา อโปสถัม กโรม สัมภัมมัม กโรมาติ.

เต เจ ภิกขุ อุกัชิตตานุวัตตกา ภิกขุ ตตฺเถว อันโต สัมมาย
 อุกุโปลลํ กริสฺสัณฺติ สัมภัมมํ กริสฺสัณฺติ ยถา มया นัตติ จ
 อนุสฺสาวนา จ บัณฺณัตตา, เตสํ ตานิ กัมมานิ ธัมมิกานิ ภวิสฺสัณฺติ
 อุกุปฺปานิ จานารหานิ. ตูเมหิ เจ ภิกขุ อุกุเชเปกา ภิกขุ ตตฺเถว
 อันโต สัมมาย อุกุโปลลํ กริสฺสํ สัมภัมมํ กริสฺสํ ยถา มया นัตติ จ
 อนุสฺสาวนา จ บัณฺณัตตา, ตุมฺหากัมมํ ตานิ กัมมานิ ธัมมิกานิ
 ภวิสฺสัณฺติ อุกุปฺปานิ จานารหานิ. ตํ กิสฺส เหตุ ? นานาสํวาลกา
 เต ภิกขุ ตูเมหิ, ตูเมหิ จ เตหิ นานาสํวาลกา. เทวฺมา ภิกขุ
 นานาสํวาลกญฺมโย: อตฺตนา วา อตฺตานํ นานาสํวาลกํ กโรติ, สมฺคฺโค
 วา นํ สํโย อุกุชิตฺติ อทฺทิสฺสเน วา อัมปฺปญฺญิสฺสัคเค
 วา. อีมา โข ภิกขุ เทวฺ นานาสํวาลกญฺมโย. เทวฺมา ภิกขุ
 สมานสํวาลกญฺมโย: อตฺตนา วา อตฺตานํ สมานสํวาลกํ กโรติ,
 สมฺคฺโค วา นํ สํโย อุกุชิตฺตํ โอลาเรติ อทฺทิสฺสเน วา อัมปฺปญฺญิสฺสัคเค
 วา อัมปฺปญฺญิสฺสัคเค วา. อีมา โข ภิกขุ เทวฺ สมานสํวาลกญฺมโยติ.

เตน โข ปน สมเยน ภิกขุ ภาตตคฺเค อันตฺรฆเร ภณฺฑนชาตา
 กลหาชาตา วิวาทาบันฺนา อัมมมัลลํ อนุโลมิกํ กายกัมมํ วจฺจกัมม
 อุกุปฺปเตนฺติ หัตถปฺปามาสิ กโรนฺติ. มนุสฺสา อุกุณฺยานฺติ ขีณฺติ วิปาเจนฺติ
 “กถํ หิ นาม สมณํ สักยปุตฺติยา ภาตตคฺเค อันตฺรฆเร ภณฺฑนชาตา
 กลหาชาตา วิวาทาบันฺนา อัมมมัลลํ อนุโลมิกํ กายกัมมํ วจฺจกัมม
 อุกุปฺปเตสฺสัณฺติ หัตถปฺปามาสิ กริสฺสัณฺติ. อสฺสิดฺดู โข ภิกขุ เตสํ

มนุสฺสํ อชฺฌมยํ นํ ตานํ ชียํ นํ ตานํ วิปาเจนํ ตานํ. เย เต ภิกฺขุ
 ชปฺปํ จีณา ๗ เปฯ เต อชฺฌมยํ นํ ตี ชียํ นํ ตี วิปาเจนํ ตี “กถํ หิ นาม
 ภิกฺขุ ภัตตํ คเค ชนฺตฺรชเร ภณฺทฺนชาตา ๗ เปฯ หัตถปฺรามาสิ
 กวิสฺสํ นํ ตีติ. อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมํ ตถํ ชาโรเจสุ. “สัจจํ
 กิร ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภัตตํ คเค ชนฺตฺรชเร ภณฺทฺนชาตา ๗ เปฯ
 หัตถปฺรามาสิ กโรนํ ตีติ. “สัจจํ ภควาติ. วิครหิ พุทฺโธ ภควา ๗ เปฯ
 วิครหิตฺวา ธมฺมํ กถํ กถิตฺวา ภิกฺขุ อามันตฺเตสิ “ภินฺเน ภิกฺขเว ลํเช
 อธมฺมียมาเน อลัมโมทิกาย วตฺตมานาย “เอตตฺตาวตา น ชลฺลณมัลลณ
 ชนฺนุโลมิกํ กายกัมมํ วจฺจกัมมํ อปฺทสเสสฺสาม หัตถปฺรามาสิ กวิสฺสามาติ
 ชาสเน นิสิตฺตัพพ. ภินฺเน ภิกฺขเว ลํเช ธมฺมียมาเน ลัมโมทิกาย
 วตฺตมานาย ชาสนํ นตฺริกาย นิสิตฺตัพพํ นตี.

เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขุ สัมมชฺชเเว ภณฺทฺนชาตา กลฺลชาตา
 วิวาทาบันฺนา ชลฺลณมัลลณ มุขลิตฺตํ หิ วิตุทฺถนตา วิหรนฺตี. เต น ลักโกณฺตี
 ตํ อธิกรณํ รูปสเมตุ. อถ โข ชลฺลณตโร ภิกฺขุ, เยเน ภควา, เตนุปลังกมิ;
 อฺยุปลังกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมณฺตํ อญฺ्ञาสิ; เอกมณฺตํ
 จิโต โข โส ภิกฺขุ ภควนฺตํ เอตทโวจ “อิธ ภันเต ภิกฺขุ สัมมชฺชเเว
 ภณฺทฺนชาตา กลฺลชาตา วิวาทาบันฺนา ชลฺลณมัลลณ มุขลิตฺตํ หิ วิตุทฺถนตา
 วิหรนฺตี. เต น ลักโกณฺตี ตํ อธิกรณํ รูปสเมตุ. สาธุ ภันเต ภควา,
 เยเน เต ภิกฺขุ, เตนุปลังกมตุ ชนฺนํ ปิ อฺยุพาทายาติ. อภิวาเสสิ ภควา
 ตุนฺนํ หิ ภาวเน. อถ โข ภควา, เยเน เต ภิกฺขุ, เตนุปลังกมิ; อฺยุปลังกมิตฺวา
 มัลลณมัลลณเต ชาสเน นิสิตฺติ; นิสิตฺตฺว โข ภควา เต ภิกฺขุ เอตทโวจ

“อติ ภิกษเว, มา ภันชณิ มา กลหิ มา วิคคหิ มา วิวาทันติ. เอว วุตเต
 อังคตโร อัมมวาที ภิกษุ ภควันตึ เอตทโว “आकमेतु भन्ते
 ภक्वा अम्मसामी, अब्बिस्सัสसुโก भन्ते ภक्वा तिฏ्ठम्मसुखवारि
 อนุत्तโต विहतु. मयमेतेन भन्तनेन गलहेन विक्कहेन विवातेन
 भव्ययिस्सामाति. त्थियम्मिं चो ภक्वा ते भิก्षु एतทโว “अति
 भिक्षवे, मा भण्णं मा गलहि मा विक्कहि मा विवาทन्ति. त्थियम्मिं
 चो दो अम्मवाที भिक्षु भक्वंतु एतทโว “आकमेतु भन्ते
 भक्वा अम्मसामी, अब्बिस्सัสसुโก भन्ते ภक्वा तिष्ठम्मसुखवारि
 अनुत्तโต विहतु. मयमेतेन भन्तनेन गलहेन विक्कहेन
 विवातेन भव्ययिस्सामाति.

อดโข ภควา ภิกษุ อามันเตสิ “ภูตปัพพิ ภิกษเว พารานลยิ
 พหัมมัตตโต นาม กาสีราชา อโหสิ อชโธม มหัทธโน มหาโกโค
 มหัทัพพะโล มหาวาหโน มหาวิชิตโต ปริบุญณโกสโกฏฐจาคาโร. ที่ชีติ
 นาม โกศลราชา อโหสิ ทลิตโต อับบิโน อับบิโกโค อับบิพล
 อับบิพาหโน อับบิวิชิตโต อปริบุญณโกสโกฏฐจาคาโร. อดโข ภิกษเว
 พหัมมัตตโต กาสีราชา จตรังคินี เสนิ สันนียหิตวา ที่ชีติ โกศลราชานิ
 อัพภุญยาสิ. อัสสโหสิ โข ภิกษเว ที่ชีติ โกศลราชา “พหัมมัตตโต
 กิร กาสีราชา จตรังคินี เสนิ สันนียหิตวา มํ อัพภุญยาตติ.
 อดโข ภิกษเว ที่ชีติสัส โกศลรวัโอบ เอตทโหสิ “พหัมมัตตโต โข
 กาสีราชา อชโธม มหัทธโน มหาโกโค มหัทัพพะโล มหาวาหโน มหาวิชิต

ตภิสลามิ, มริสลามิติ. เตน โข ปน ภิกขเว สมเยน พรหมัตตัตถัสส
 กาสีรวโอบ ปุโรหิโต พรหมโณ ที่มัตถัสส โกสรวโอบ สหาโย
 โหติ. อตโข ภิกขเว ที่มัตถัสส โกสรวาชา, เยน พรหมัตตัตถัสส กาสีรวโอบ
 ปุโรหิโต พรหมโณ, เตนปลังกมิ; อุปปลังกมัตวา พรหมัตตัตถัสส
 กาสีรวโอบ ปุโรหิต พรหมโณ เอตทโวจ “สขี เต สัมม คัพภีน,
 ตัสสา เอวรูป โทหไฟ อุมันโน: อัจฉติ สุริยัสส อุดคมนกาเล
 จตฺรังกินี เสน สันนัทธ วมัมกั สุกุมิย จิต บัลลิตุ ชัคคานันจ
 โธวัน ปาตุนติ. “เตน หิ เทว มยปิ เทว บัลลิตามาติ. อตโข ภิกขเว
 ที่มัตถัสส โกสรวโอบ มहेสิ, เยน พรหมัตตัตถัสส กาสีรวโอบ ปุโรหิโต
 พรหมโณ, เตนปลังกมิ. อตทสา โข ภิกขเว พรหมัตตัตถัสส กาสีรวโอบ
 ปุโรหิโต พรหมโณ ที่มัตถัสส โกสรวโอบ มहेสิ ทูโรโต อาคัจฉนตี;
 ทิสฺวาน อญฺเฐยาสนา เอกัง อุตฺตราสังคํ กิริตฺวา, เยน ที่มัตถัสส
 โกสรวโอบ มहेสิ, เตนัลลขลิมปนาเมตฺวา ติกขัตตุ อุตฺตม อุตฺตมาเนสิ
 “โกสรวาชา วต โภ กุञฉิตโต, โกสรวาชา วต โภ กุञฉิตโตติ,
 “อวิมฺหา เทว โหติ, สัจฉติ สุริยัสส อุดคมนกาเล จตฺรังกินี เสน
 สันนัทธ วมัมกั สุกุมิย จิต บัลลิตุ ชัคคานันจ โธวัน ปาตุนติ. อตโข
 ภิกขเว พรหมัตตัตถัสส กาสีรวโอบ ปุโรหิโต พรหมโณ, เยน พรหมัตตโต
 กาสีรวาชา, เตนปลังกมิ; อุปปลังกมัตวา พรหมัตตัตถ กาสีรวาชา เอตทโวจ
 “ตถา เทว นิมิตฺตานิ ทิสฺสวตี: เสว สุริยัสส อุดคมนกาเล จตฺรังกินี
 เสนา สันนัทธา วมัมกา สุกุมิย ติกฺขัตตุ ชัคคา จ โธวียนฺตฺตติ. อตโข
 ภิกขเว พรหมัตตโต กาสีรวาชา มนุสเส อาณานิเปติ “ยถา ภณ

บุโรหิตโต พราหมณ์โน อาห, ตตา กโรธาดิ. ชลภิ โข ภิกษเว ที่ขัตติส
 โกศลธวัณโณ มเหสี สุริยัสส ชุคคมนกาเล จตุรงคินี เสนิ สันนัทร
 วมัมมิกิ สุกุมิยิ จิต্তิ บัลลิตุ ชัคคานันจ โธวนิ ปาตุ. ชลโฆ ภิกษเว
 ที่ขัตติส โกศลธวัณโณ มเหสี ตัสส คัพพัทลสิ ปรีปากมณัณวาย ปุตติ
 วิชาเย. ตัสส ที่ชาวุติ นามิ อกัส. ชลโฆ ภิกษเว ที่ชาวุ กุมารโ
 น จิรัสเสว วิณญุตุ ปาปุนิ. ชลโฆ ภิกษเว ที่ขัตติส โกศลธวัณโณ
 เอตทโหสิ “อโย โข พรหมัตตโต กาสีราชา พหุโน อัมหากิ
 อนัตถัสส การโก: อิมินา อัมหากิ พลันจ วาหนันจ ชนปโท จ
 โกโส จ โกฎัจจาคารันจ อัจฉินัน. สจาย อเมหิ ชานัสสติ, สัพเพว
 ตโย มาตาเปสสติ. ยันนุนาหิ ที่ชาวุ กุมาริ พหิณคเร วาเสยยันติ.
 ชลโฆ ภิกษเว ที่ขัตติ โกศลราชา ที่ชาวุ กุมาริ พหิณคเร วาเสสิ.
 ชลโฆ ภิกษเว ที่ชาวุ กุมารโ พหิณคเร ปฏิวสันโต น จิรัสเสว
 สัพเพสิป้านิ สิกขิ.

เตน โข ปน ภิกษเว สมนเณ ที่ขัตติส โกศลธวัณโณ กับปโก
 พรหมัตตเต กาสีธวัณเณ ปฏิวสติ. อตทสา โข ภิกษเว ที่ขัตติส
 โกศลธวัณโณ กับปโก ที่ขัตติ โกศลราชานิ สปะชาปติกิ พาวานลिय
 อัจฉนตรัสมิ บัจฉันติเม โอภาเส กุมภการนิเวสเน อัจฉนาคเวเสเน
 ปรีพพาชกัจฉันเนน ปฏิวสันติ; ทิสวาน, เณ พรหมัตตโต กาสีราชา,
 เตนุปลังกมิ; อุปลังกมิตวา พรหมัตตติ กาสีราชานิ เอตทโวจ “ที่ขัตติ
 เทว. โกศลราชา สปะชาปติโก พาวานลिय อัจฉนตรัสมิ บัจฉันติเม
 โอภาเส กุมภการนิเวสเน อัจฉนาคเวเสเน ปรีพพาชกัจฉันเนน ปฏิวสันติ.

ชดโฆ ภิกขเว พรหฺมทัตฺโต กาลิราชา มนุสฺเส อาณาเปติ “เดเน หิ
 ภาเน ที่ขัตติ โกสฺลราชานํ สปะชาปติกํ อาเนถาติ. “เอว เทวาทิ
 โฆ ภิกขเว เต มนุสฺสํ พรหฺมทัตฺตํ กาลิรณฺโณ ปฏิสฺสณฺติว่า
 ที่ขัตติ โกสฺลราชานํ สปะชาปติกํ อาเนถุ. ชดโฆ ภิกขเว พรหฺมทัตฺโต
 กาลิราชา มนุสฺเส อาณาเปติ “เดเน หิ ภาเน ที่ขัตติ โกสฺลราชานํ
 สปะชาปติกํ ทฬัหาย รัชชยา บัจฉาพาหิ คาฬัฬัณฺณํ พณฺธิว่า
 ชุมฺมณฺทํ กริตฺวา ชรัสสเรน ปณฺเวน รติยาย รติยํ สัฆาญเณ
 สัฆาญกํ ปริเนตฺวา ทักขิเนน ทฺวาเรน นิกขามेतฺวา ทักขินโด
 นครัสส จตุธา ฉินฺทิตฺวา จตุทฺทิสฺสา พิลานิ นิกขิปถาติ. “เอว เทวาทิ
 โฆ ภิกขเว เต มนุสฺสํ พรหฺมทัตฺตํ กาลิรณฺโณ ปฏิสฺสณฺติว่า ที่ขัตติ
 โกสฺลราชานํ สปะชาปติกํ ทฬัหาย รัชชยา บัจฉาพาหิ คาฬัฬัณฺณํ
 พณฺธิว่า ชุมฺมณฺทํ กริตฺวา ชรัสสเรน ปณฺเวน รติยาย รติยํ สัฆาญเณ
 สัฆาญกํ ปริเนตฺติ. ชดโฆ ภิกขเว ที่ฆาวุสฺส กุมารัสส เอตทโหสิ
 “จิรํ ทิฏฺฐา” โฆ เม มาตาบัตโร. ยันฺนุนาหิ มาตาบัตโร บัสสเอยันฺติ.
 ชดโฆ ภิกขเว ที่ฆาวุ กุมาริ พาราณสี ปวิสิตฺวา อัททล มาตาบัตโร
 ทฬัหาย รัชชยา บัจฉาพาหิ คาฬัฬัณฺณํ พณฺธิว่า ชุมฺมณฺทํ
 กริตฺวา ชรัสสเรน ปณฺเวน รติยาย รติยํ สัฆาญเณ สัฆาญกํ
 ปริเนตฺเต; ทิสฺวาน, เยน มาตาบัตโร, เตนุปลังกมิ. อัททล โฆ
 ภิกขเว ที่ขัตติ โกสฺลราชา ที่ฆาวุ กุมาริ ทูโรโต อาคัจฉนฺติ; ทิสฺวาน
 ที่ฆาวุ กุมาริ เอตทโวจ “มา โฆ ตฺวํ ตาต ที่ฆาวุ ที่ขบ บัสส,

มา รัลลํ; น หิ ตาต ที่ฆาฏ เวเรน เวรา สัมมัตติ; อเวเรน
 หิ ตาต ที่ฆาฏ เวรา สัมมัตติ. เอวํ วุตเต ภิกขเว เต มนุสสา
 ที่ชีติ โสสธราชานํ เอตทโวฏฺ “อุมมัตตโก อยํ ที่ชีติ โสสธราชา
 วิปฺปลปติ. โก อิมัสส ที่ฆาฏ; กํ อยํ เอวมาห “มา โข ตวํ
 ตาต ที่ฆาฏ ที่ฆํ บัลลํ, มา รัลลํ; น หิ ตาต ที่ฆาฏ เวเรน
 เวรา สัมมัตติ; อเวเรน หิ ตาต ที่ฆาฏ เวรา สัมมัตติ. “นาหํ ภณ
 อุมมัตตโก วิปฺปลปามิ. อปัจ โย วิภฺญ, โส วิภาเวสฺสตีติ. ทติยัมปิ
 โข ภิกขเว ะเปฯ ตติยัมปิ โข ภิกขเว ที่ชีติ โสสธราชา ที่ฆาฏ
 กุมารํ เอตทโวฏฺ “มา โข ตวํ ตาต ที่ฆาฏ ที่ฆํ บัลลํ, มา รัลลํ;
 น หิ ตาต ที่ฆาฏ เวเรน เวรา สัมมัตติ; อเวเรน หิ ตาต ที่ฆาฏ
 เวรา สัมมัตติ. ตติยัมปิ โข ภิกขเว เต มนุสสา ที่ชีติ โสสธราชานํ
 เอตทโวฏฺ “อุมมัตตโก อยํ ที่ชีติ โสสธราชา วิปฺปลปติ. โก อิมัสส
 ที่ฆาฏ; กํ อยํ เอวมาห “มา โข ตวํ ตาต ที่ฆาฏ ที่ฆํ บัลลํ,
 มา รัลลํ; น หิ ตาต ที่ฆาฏ เวเรน เวรา สัมมัตติ; อเวเรน
 หิ ตาต ที่ฆาฏ เวรา สัมมัตติ. “นาหํ ภณ อุมมัตตโก วิปฺปลปามิ.
 อปัจ โย วิภฺญ, โส วิภาเวสฺสตีติ. อตฺโข ภิกขเว เต มนุสสา
 ที่ชีติ โสสธราชานํ สปะชาปติกํ รติยาย รติยํ สัมมาญเณน สัมมาญกํ
 ปรีเนตวํ ทักขิเณน ทฺวาเรน นิกขามेतวํ ทักขิณโต นครัลล
 จตุธา ฉินฺทิตวํ จตุทฺทิสสา พิลานิ นิกขิปิตวํ คุมฺพํ ะเปตวํ ปักกมฺล
 อตฺโข ภิกขเว ที่ฆาฏ กุมารो พารานลํ ปวีสิตวํ สุรํ นีหริตวํ
 อุมฺพิเย ปาเยสิ. ยทา เต มัตตา อเหตุํ ปติตา, อต กัฏฺจานิ

สักกัตตัตถิ มาตาปุตฺตํ สรีรํ จิตกํ อารोเปตฺวา อคฺคํ ทตฺวา บัณฑิตโก
 ติกชัตตํ จิตกํ ปทักขิณิ อกาลิ. เตน โข ปณ ภัทฺชเว สมเยน
 พรหมทตฺโต กาลิราชา อปฺริปาสาทวรคโต โหติ. อทฺทสา โข ภัทฺชเว
 พรหมทตฺโต กาลิราชา ที่ฆาฏํ กุมารํ บัณฑิติกํ ติกชัตตํ จิตกํ
 ปทักขิณิ กโรนตํ; ทิสฺวานนํสํ เอตทโหสิ “นิสฺสํสยํ โข โส มนุสฺสโ
 ที่นํสํสํ โกสฺสรวํโฆ ฌาติ วา สาโลหิโต วา. อโห เม อนตฺตโก,
 น หิ นาม เม โกจิ อารอเจสฺสตีติ. อตฺโข ภัทฺชเว ที่ฆาฏํ กุมารโ
 ชรณํ คณฺถวํ ยาวทตฺตํ กณฺทิตวํ โรทิตวํ วปฺปํ ปุณฺณิตวํ
 พารานํ ปวิสิตวํ อันเดปรุสฺสํ สามันตา หตฺถิสาลํ คณฺถวํ หตฺถาจริยํ
 เอตทโวจ “อิจฺฉามหิ อาจริยํ ลีปฺปํ ลิกฺขิตฺตํ. “เตน หิ ภณ
 มาณวกํ ลิกฺขิตฺตํ. อตฺโข ภัทฺชเว ที่ฆาฏํ กุมารโ รตฺติยา บัณฑิตสมยํ
 บัณฑิตุจายํ หตฺถิสาลายํ มณฺฑนํ สเรน คายิ วณฺณํ วาเทสิ. อลฺลิสสิ
 โข ภัทฺชเว พรหมทตฺโต กาลิราชา รตฺติยา บัณฑิตสมยํ บัณฑิตุจายํ
 หตฺถิสาลายํ มณฺฑนํ สเรน ติต วณฺณํ วาเทสิ; สุตฺวาน มนุสฺสโ ปุณฺ
 “โก ภณ รตฺติยา บัณฑิตสมยํ บัณฑิตุจายํ หตฺถิสาลายํ มณฺฑนํ
 สเรน คายิ วณฺณํ วาเทสิ. “อมุกฺกสฺส เทว หตฺถาจริยสฺส อันเดवासิ
 มาณวโก รตฺติยา บัณฑิตสมยํ บัณฑิตุจายํ หตฺถิสาลายํ มณฺฑนํ สเรน
 คายิ วณฺณํ วาเทสิ. “เตน หิ ภณ ตํ มาณวกํ อานเถติ.
 “เอวํ เทวาติ โข ภัทฺชเว เต มนุสฺสา พรหมทตฺตสฺส กาสฺสรวํโฆ
 ปฏิสุตฺตนิทวํ ที่ฆาฏํ กุมารํ อานนฺตุ. อตฺโข ภัทฺชเว พรหมทตฺโต

กาลิราชา ที่มาวู กุมาริ เขตทโวจ “ตวิ ภเน มาณวก รัตติยา
 บัจจุตลสมย บัจจุญชัย หัตถนิสาลาย มัลลขนา สเรน คายิ วินนัจ
 วาเทหิตติ. “เอว เทวาติ. “เตน हि ภเน มาณวก คายัสส วิณนัจ
 วาเทหิตติ. “เอว เทวาติ โข ภิกขเว ที่มาวู กุมาริ พหิมัตตัตถัสส
 กาลิรัลโล ปฏิสันนิตวา อาราธาเปกโข มัลลขนา สเรน คายิ
 วินนัจ วาเทห. อโโข ภิกขเว พหิมัตตโต กาลิราชา ที่มาวู กุมาริ
 เขตทโวจ “ตวิ ภเน มาณวก มํ อุบฺบัจหาติ. “เอว เทวาติ
 โข ภิกขเว ที่มาวู กุมาริ พหิมัตตัตถัสส กาลิรัลโล บัจจุตลสสิ.
 อโโข ภิกขเว ที่มาวู กุมาริ พหิมัตตัตถัสส กาลิรัลโล ปัพพญชัย
 อโหสิ บัจฉานิปาตี กิการปฏิสลวี่ มนาปจาวี่ ปยวาที. อโโข ภิกขเว
 พหิมัตตโต กาลิราชา ที่มาวู กุมาริ น จิริสเสว อพภันตริเก
 วิธสาลิกัญจาเน จเปสิ. อโโข ภิกขเว พหิมัตตโต กาลิราชา ที่มาวู
 กุมาริ เขตทโวจ “เตน हि ภเน มาณวก รณํ โยเซหิ, มิคว
 ทมิธลามาติ. “เอว เทวาติ โข ภิกขเว ที่มาวู กุมาริ พหิมัตตัตถัสส
 กาลิรัลโล ปฏิสันนิตวา รณํ โยเซตวา พหิมัตตติ กาลิราชานํ
 เขตทโวจ “ยุตโต โข เต เทว รโถ, ยัสสทานิ กาลิ มัลลขลิตติ.
 อโโข ภิกขเว พหิมัตตโต กาลิราชา รณํ อภิรุหิ, ที่มาวู กุมาริ รณํ
 เปเสสิ. ตถา ตถา รณํ เปเสสิ; ยถา ยถา อลฺลเบเนว เสนา อคมาสิ,
 อลฺลเบเนว รโถ. อโโข ภิกขเว พหิมัตตโต กาลิราชา ทูริ คณฺถวา ที่มาวู
 กุมาริ เขตทโวจ “เตน हि ภเน มาณวก รณํ มุลลัจฉล. กิลันโถมฺหิ,
 นิบฺบชฺฉลลามาติ. “เอว เทวาติ โข ภิกขเว ที่มาวู กุมาริ พหิมัตตัตถัสส

กาลิวัณโณ ปฐิสฺสณฺติวรา รณํ มุณฺจิจิตฺวา ปจฺจยํ นิสฺสํเสน นิสฺสํ
 อดฺโข ภิกฺขเว พหุํมทตฺโต กาลิราชา ที่ฆาตุสฺส กุมารสฺส อัจฉินฺเค
 สิตํ กัตวา เสดยํ กปฺเปติ. ตสฺส กิลินฺตสฺส มุหุตฺตเกเนว นิตฺทํ
 โอกํกมิ. อดฺโข ภิกฺขเว ที่ฆาตุสฺส กุมารสฺส เอตทโหสิ “อโย โข
 พหุํมทตฺโต กาลิราชา พหุโน อัมหากํ อนตฺตลลสฺส การโก: อิมินา
 อัมหากํ พลฺลวํ วาหนฺลวํ ชนปโท จ โกโล จ โภฏฺฐาการวํจ
 อัจฉินฺ, อิมินา จ เม มาตาปิตโร หตา. อโย ชิวสฺส กาโล,
 โยหํ เวรํ อปฺเปยฺยณฺติ, โกลิยา ชัคคํ นิพฺพาหิ. อดฺโข ภิกฺขเว
 ที่ฆาตุสฺส กุมารสฺส เอตทโหสิ “ปิตา โข มํ มรณกาเล อวจ
 “มา โข ตวี ตาต ที่ฆาตุ ที่ฆํ นิสฺส, มา วสฺส; น หิ ตาต ที่ฆาตุ
 เวเรน เวรา สัมมณฺติ; อเวเรน หิ ตาต ที่ฆาตุ เวรา สัมมณฺติ
 น โข เม ตํ ปฏฺฐึ, โยหํ ปิตุ วณฺ อตฺถิกกเมยฺยณฺติ, โกลิยา
 ชัคคํ ปเวเสสิ. ตติยัมปิ โข ภิกฺขเว วเปว ตติยัมปิ โข ภิกฺขเว
 ที่ฆาตุสฺส กุมารสฺส เอตทโหสิ “อโย โข พหุํมทตฺโต กาลิราชา
 พหุโน อัมหากํ อนตฺตลลสฺส การโก: อิมินา อัมหากํ พลฺลวํ วาหนฺลวํ
 ชนปโท จ โกโล จ โภฏฺฐาการวํจ อัจฉินฺ, อิมินา จ เม มาตาปิตโร
 หตา. อโย ชิวสฺส กาโล, โยหํ เวรํ อปฺเปยฺยณฺติ, โกลิยา ชัคคํ
 นิพฺพาหิ. ตติยัมปิ โข ภิกฺขเว ที่ฆาตุสฺส กุมารสฺส เอตทโหสิ
 “ปิตา โข มํ มรณกาเล อวจ “มา โข ตวี ตาต ที่ฆาตุ ที่ฆํ
 นิสฺส, มา วสฺส; น หิ ตาต ที่ฆาตุ เวเรน เวรา สัมมณฺติ;
 อเวเรน หิ ตาต ที่ฆาตุ เวรา สัมมณฺติ. น โข เม ตํ ปฏฺฐึ,

โยหิ บัด วณิ อติกกเมยยันตติ, ปุนเทว โกสิยา ชัคค ปเวเสสิ.
 ขอโข ภิกขเว พรหมัตตโต กาสีราชา ภโต อพพิคโค อุตฺตลังกี
 อุตฺรโลต สหสา วุฏฺฐาสิ. ขอโข ภิกขเว ที่ฆาวุ กุมารโ พรหมัตตติ
 กาสีราชานเ เอตทโวจ “กิสฺส ตวี เทว ภโต อพพิคโค
 อุตฺตลังกี อุตฺรโลต สหสา วุฏฺฐาสิติ. “อิธ มเ ภณเ มาณวค
 ที่ชิตฺตสฺส โกสตรวโโย ปุตฺโต ที่ฆาวุ กุมารโ สุปันนเเดน
 ชัคเคน ปรีปาเตสิ, เตนานเ ภโต อพพิคโค อุตฺตลังกี อุตฺรโลต
 สหสา วุฏฺฐาสิณติ. ขอโข ภิกขเว ที่ฆาวุ กุมารโ วาเมน หัตถเณ
 พรหมัตตติสฺส กาสีวโโย ลล ปรามลิตวา ทักขิเณน หัตถเณ
 ชัคค นิพพาเหตฺวา พรหมัตตติ กาสีราชานเ เอตทโวจ “อหิ โข
 โส เทว ที่ชิตฺตสฺส โกสตรวโโย ปุตฺโต ที่ฆาวุ กุมารโ. พหุโน
 ตวี อัมหากเ อนัตถสฺส การโก: ตยา อัมหากเ พลลวํจ วาหนนํจ
 ชนปโต จ โกโส จ โกฎฺฐาการวํจ อัจฉินน, ตยา จ เม
 มาตาบัตโร หตา. อยิ ชวัลล กาลโ, โยหิ เวริ อปิเปยยันติ.
 ขอโข ภิกขเว พรหมัตตโต กาสีราชา ที่ฆาวุสฺส กุมารสฺส ปาเทสุ
 ลิสสา นิปิตฺตวา ที่ฆาวุ กุมารเ เอตทโวจ “ชีวิตฺต เม ตาต ที่ฆาวุ
 เทหิ, ชีวิตฺต เม ตาต ที่ฆาวุ เทหิติ. “กียานเ อุตฺตลหามิ เทวสฺส
 ชีวิตฺต ทาตุ, เทโว โข เม ชีวิตฺต ทเทยยาติ. “เดน หิ ตาต
 ที่ฆาวุ ตวํจเว เม ชีวิตฺต เทหิ, อหํวํจ เต ชีวิตฺต ทมมิติ. ขอโข
 ภิกขเว พรหมัตตโต จ กาสีราชา ที่ฆาวุ จ กุมารโ อัมภมมณฺณสฺส
 ชีวิตฺต อทฺต ปาณินํจ อคฺคเหตฺว สปลลวํจ อทฺต อหฺมหาย.” ขอโข

ภิกษเว พรหมทัตโต กาลิราชา ที่มาวู กุมาริ เขตทโวจ “เตน
 หิ ดาต ที่มาวู รณ โยเซหิ, คมิลล์สามาติ “เอว เทวาทิ โข
 ภิกษเว ที่มาวู กุมาริ พรหมทัตตัสส กาลิรณโธ ปฏิสลฺลณตฺวา
 รณ โยเซตฺวา พรหมทัตต กาลิราชานํ เขตทโวจ “ยุตฺโต โข เต
 เทว รโธ, ยัสสทานิ กาลํ มณฺวสฺสตี. อถ โข ภิกษเว พรหมทัตโต
 กาลิราชา รณ อภิรุหิ, ที่มาวู กุมาริ รณ เปเสสิ. ตถา ตถา
 รณ เปเสสิ, ยถา ยถา น จิรํสเสว เสนาย สมาคฺคจฺฉิ. อถ โข ภิกษเว
 พรหมทัตโต กาลิราชา พาวรานสํ ปวิสิตฺวา อมัจเจะ ปาริสฺสเช
 สันนิปาตาเปตฺวา เขตทโวจ “สเจ ภणे ที่มฺปิถัสส โกสฺลรณโธ
 ปุตฺโต ที่มาวู กุมาริ บัลลเสยฺยาถ, กิณฺติ ตํ กรเยยฺยาถาติ. เอกัจเจะ อมัจจา
 เอวมาหุสุ “มยฺ เทว หัตถเณ ฉินฺนเทยฺยาม, มยฺ เทว ปาเท ฉินฺนเทยฺยาม,
 มยฺ เทว หัตถปาทเณ ฉินฺนเทยฺยาม, มยฺ เทว กณฺณเณ ฉินฺนเทยฺยาม, มยฺ เทว
 นาสิกํ ฉินฺนเทยฺยาม, มยฺ เทว กณฺณณนาสิกํ ฉินฺนเทยฺยาม, มยฺ เทว
 สีสํ ฉินฺนเทยฺยามาติ. “อโย โข โส ภणे ที่มฺปิถัสส โกสฺลรณโธ
 ปุตฺโต ที่มาวู กุมาริ. นายํ สัพฺภา กิณฺจิกิ กาคู. อิมินา จ เม
 ชีวตํ ทินฺนํ มยา จ อิมัสส ชีวตํ ทินฺนํนํตี. อถ โข ภิกษเว
 พรหมทัตโต กาลิราชา ที่มาวู กุมาริ เขตทโวจ “ย โข เต
 ดาต ที่มาวู บัตา มรณกาเล อวจ “มา โข ตวํ ดาต ที่มาวู
 ที่มฺ บัลล, มา วัลล; น หิ ดาต ที่มาวู เวเรน เวรา สัมมณฺณตฺติ;
 อเวเรน หิ ดาต ที่มาวู เวรา สัมมณฺณตฺติ, กิณฺเต บัตา สันธาย
 อวจาติ. “ย โข เม เทว บัตา มรณกาเล อวจ “มา ที่มฺณตฺติ,

“มา จิร เวโร อกาสิติ. อิม โข เม เทว ปิตา มรณกาเล อวจ
 “มา ที่มณฺธิ. ยํ โข เม เทว ปิตา มรณกาเล อวจ “มา
 รัสสันติ, “มา ขิปปํ มิตฺเตหิ ภิกฺขิตฺถาติ. อิม โข เม เทว
 ปิตา มรณกาเล อวจ “มา รัสสันติ. ยํ โข เม เทว ปิตา
 มรณกาเล อวจ “น हि दाตुं ที่ชาว เวเรน เวรา สัมมณฺธิ,
 อเวเรน हि दाตुं ที่ชาว เวรา สัมมณฺธิตฺติ, เทเวเน เม มาดาบฺติโร
 หตฺตาติ สฺสาหํ เทว ชีวตา โวโรเปยฺย, ये เทวัสส อตฺถกามา,
 เต มํ ชีวตา โวโรเปยฺย; ये मे อตฺถกามา, เต เต ชีวตา
 โวโรเปยฺย; เอวณฺตํ เวโร เวเรน น รูปสฺमेยฺย. อิทานิ จ ปน मे
 เทवेเน ชีวตํ ทินฺนํ, มया จ เทวัสส ชีวตํ ทินฺนํ; เอวณฺตํ เวโร
 อเวเรน รูปสันติ. อิม โข เม เทว ปิตา มรณกาเล อวจ “น
 हि दाตुं ที่ชาว เวเรน เวรา สัมมณฺธิ; อเวเรน हि दाตुं ที่ชาว
 เวรา สัมมณฺธิตฺติ. อตฺโข ภิกฺขเว พหิมทตฺโต กาสีราชา “อจฺฉริย
 วต โภ, อพฺภุตํ วต โภ; ยาว ปณฺธิโต อयํ ที่ชาว กุมารो,
 ยตฺโร हि नाम บัดฺโด สจฺจิตฺเตเน ภาสิตัสส วิตฺถาเรน อตฺถ
 อาชานิสฺสิตฺติ เปตฺติกํ พลฺลวํ วาหนวํ ชนปทวํ โกสฺลวํ
 โภจฺจจาตวํ ปฏฺฐาเทสิ อิตวํ อทาสि. เตลฺลํ हि नाम ภิกฺขเว
 ราชุนํ อาทินฺนทณฺฑาทานํ อาทินฺนสัดฺधानํ เอวรूपํ ชนฺติโสรัจ्ຈํ ภวิสฺสิตฺติ.
 อิตฺโธ โข ปน ตํ ภิกฺขเว โสภเต, ยํ ตุมฺहेหิ เอวํ สํวากฺขาเต
 สัมมวีนเย บัพฺพชิตา สฺमानา ขมา จ ภเวยฺยยาถ โสโรตา จาติ.

ตติยัมปิ โข ภควา เต ภิกฺขุ เอตทโวจ “อลํ ภิกฺขเว, มา

ภักซ์นั มา กลห มา วิคคห มา วิวาทันติ. ตติยัมปิ โข ได้
 ธัมมวาที ภิกขุ ภควันติ เขตตโวจ “อาคเมตฺถ ภันเต ภควา ธัมมสามี,
 อปฺปโปลฺลสฺสโก ภันเต ภควา ธิฏฺฐจธัมมสุขวิหารี อนฺนุตฺตโต วิหระตุ.
 มยเมเตน ภักซ์นเนน กลहेเน วิคคहेเน วิวาทเนน ปญฺญาบิธัสสามาติ.
 อตฺถ โข ภควา “ปริยาทินฺนรูปา โข อิมเ โมชปฺปวิสา, นยิเม สุกฺรา
 สลฺลภาเปตฺตุนฺติ อญฺ्ञายาสนา ปักกามิ.

ที่มารภาณวาร ปจฺม.

อตฺถ โข ภควา ปุทฺทพฺพหิตสฺสมยํ นิวาเสตฺวา บัดตจิวรมาทาย โกสัสม์พิ
 บัณฺฑาทาย ปาวีสี; โกสัสม์พิยํ บัณฺฑาทาย จริตฺวา บัณฺฑาภัดตํ
 บัณฺฑปาทปฏิกกัณฺโถ เสนาสนํ สัสสาเมตฺวา บัดตจิวรมาทาย สัมมชฺเชน
 จิตฺทว อิมา คาลาโย อภาสิ

“ปุลฺลสฺสโก สมฺชโน	น พาลโธ โกจิ มัจฉน
สัสมัสมิ ภิกขฺฆมานัสมิ	นาลนํ ภิกขโย อมัจฉนฺร.
ปวิมฺภูจฺจา บัณฺฑิตตา ภาสตา	วาทาโคจรภาณินโน,
ยาวิจฺฉนฺติ มุขายาม,	เยน นีตา น ตํ วิสุ.
“อถโกจฺฉนิ มํ, อวริ มํ,	อชินิ มํ, อหาลิ เม,”
เย จ ตํ อปฺนัณฺยหฺนฺติ,	เวรํ เตสํ น สัมมติ.
“อถโกจฺฉนิ มํ, อวริ มํ,	อชินิ มํ, อหาลิ เม,”
เย จ ตํ อปฺนัณฺยหฺนฺติ,	เวรํ เตสุมสัสมติ.
น ติ เวน เวน เวน	สัสมันตึช กุทางน,
อเวเรน จ สัสมันตึ,	เฮส ธัมโม สนฺนตโน.

ปเร จ น วิชานันฺติ “มยเมตฺถ ยมามิหเส.”

เย จ ตตฺถ วิชานันฺติ, ตโต สัมมัตติ เมธคา.

อัญฺจิจฺฉินฺทา ปาณหรา ควาสฺสธนหาวิน,

วัฏฺฐํ วิลุมฺปมานานํ เดสฺสํ โหติ สังคต.

กัสมิมา ตุมฺหากํ โน ลียา ?

สเจ ลเภถ นิปกํ สหายนํ สัทธจิรํ สาธุวาทาริร,

อภิกุญฺญ สัพฺพานิ ปริสฺสยานิ จเรยฺย เตนตฺตมโน สติมา.

โน เจ ลเภถ นิปกํ สหายนํ สัทธจิรํ สาธุวาทาริร,

ราชาว วัฏฺฐํ วิชิตํ ปหาเย เกโก จเร มาตังควรฺณเวยว นาโค.

เอกัสนํ จริตํ เสยฺโย, นตฺถิ พาเส สหายนตา.

เอโก จเร น จ ปาปานิ กยิรา อปฺปโยสฺสํโก มาตังควรฺณเวยว นาโคติ.

อถโข ภควา สัมมชฺเช เจตโกว อิมา คาถาโย ภาสิตวฺา, เยน
 พาลกโลณการกคาโม,“ เตนปฺปลังกมิ. เตน โข ปน สมเยน
 อายัสฺมา ภคฺ, พาลกโลณการกคาเม วิหริติ. อตฺถตา โข อายัสฺมา
 ภคฺ, ภควันตํ ทูรโตว อาคัจฺฉินฺตํ; ทิสฺวาน อาสนํ บัณฺฑาเปสิ
 ปาโททกํ ปาทบิํ ปาทกถลิกํ อุนนิกขิปปิ บิํจฺจุคฺคินฺตวฺา บัตตจิวริ
 ปฏฺยัคคเหสิ. นิสีทิ ภควา บัณฺฑตฺเต อาสเน; นิสีชฺช ปาเท บักขาเสสิ.
 อายัสฺมาปิ โข ภคฺ, ภควันตํ อภิวาเทตวฺา เขมณฺตํ นิสีทิ. เขมณฺตํ
 นิสินฺนํ โข อายัสฺมนฺตํ ภคฺ, ภควา เขตทโวจ “กัจฺจิ ภิกฺขุ ชมนีเย,
 กัจฺจิ ยาปนีเย, กัจฺจิ บัณฺฑทเกน น กิลมสีติ. “ชมนีเย ภควา,

ยาปนีย ภควา, น จาหิ ภันเต ปิณฺฑเกน กิลมามีติ. อตฺโข ภควา
 ขายัสสึมนํติ ภคฺคฺ ฐมฺมียา กถาย สันทิสฺเสตฺวา สมาทเปตฺวา สมุตฺเตเชตฺวา
 สัมปทิสฺเสตฺวา อญฺเฐจายาสนา, येन ปาจิณฺวตฺทาโย, เตนุปลังกมิ. เตน
 โข ปน สมเยน ขายัสสึมา จ อนุรุทฺโธ ขายัสสึมา จ นันฺทิโย
 ขายัสสึมา จ กิมฺพิโล ปาจิณฺวตฺทาเย วิหรณฺตี. อตฺทสา โข ทายปาโล
 ภควันตํ ทูโรโตว อาคัจฉณฺตี; ทสฺสวาน ภควันตํ เอตทโวจ “มา
 สมณ เอตํ ทายํ ปาวิสิ. สันเตตถ ดโย กุลปฺตฺตา อตฺตคามรुปา
 วิหรณฺตี. มา เตสฺส อมาตฺตมาสฺสิต. อตฺทโลสิ โข ขายัสสึมา อนุรุทฺโธ
 ทายปาโลสฺส ภควตา สทฺธิ มนฺตยมานสฺส; สุตฺวาน ทายปาโล
 เอตทโวจ “มา ขาวุโธ ทายปาโล ภควันตํ วาเรสิ. สตฺธา โน
 ภควา อนุปฺบัตฺโตติ. อตฺโข ขายัสสึมา อนุรุทฺโธ, येनाยัสสึมา จ
 นันฺทิโย ขายัสสึมา จ กิมฺพิโล, เตนุปลังกมิ; อฺปฺปลังกมิตฺวา
 ขายัสสึมนตฺตว จ นันฺทโย ขายัสสึมนตฺตว จ กิมฺพิลํ เอตทโวจ “อภิกกมถา-
 ยัสสึมนโต, อภิกกมถายัสสึมนโต. สตฺธา โน ภควา อนุปฺบัตฺโตติ.
 อตฺโข ขายัสสึมา จ อนุรุทฺโธ ขายัสสึมา จ นันฺทิโย ขายัสสึมา จ
 กิมฺพิโล ภควันตํ บัจจุคฺคณฺตีว เอโก ภควโต บตฺตจิวโร ปฏฺฐิตฺเทสิ
 เอโก อาสนํ บัณฺณาเปสิ เอโก ปาโททกํ ปาทบิจํ ปาทกถลิกํ
 อฺปนิกขิมิ. นิสฺสีทิ ภควา บัณฺณตฺโต อาสเน; นิสฺซชฺช ปาเท บักขาเลสิ.
 เตปิ โข ขายัสสึมนโต” ภควันตํ อภิวาเทตฺวา เอกมณฺตํ นิสฺสิทฺตุ.

• ตี. ย. ขายัสสึมนตา.

เขกมันต์ นิฉินฺนํ โข อายัสมันต์ อนรุทฺธํ ภควา เอตทโวจ “กัจจิ
 โว อนรุทฺธา ขมนีเย, กัจจิ ยาปนีเย, กัจจิ ปัจจาทเกน น กิลมภาติ.
 “ขมนีเย ภควา, ยาปนีเย ภควา, น จ มยํ ภันเต ปัจจาทเกน
 กิลมามาติ. “กัจจิ ปน โว อนรุทฺธา สัมมคฺคา สัมมโฆทमानา
 อวิทमानา ชีโรทกฺกุตา อัจฉริยฉริยํ ปยจกฺขุหิ สัมมบัลลันตฺตา
 วิหราติ. “ตคฺช เต มยํ ภันเต สัมมคฺคา สัมมโฆทमानา อวิทमानา
 ชีโรทกฺกุตา อัจฉริยฉริยํ ปยจกฺขุหิ สัมมบัลลันตฺตา วิหราติ.
 “ยถากถํ ปน ตุมฺहे อนรุทฺธา สัมมคฺคา สัมมโฆทमानา อวิทमानา
 ชีโรทกฺกุตา อัจฉริยฉริยํ ปยจกฺขุหิ สัมมบัลลันตฺตา วิหราติ. “อิ
 มยฺหิ ภันเต เอวํ โหติ “ลาภา วต เม, สุตฺตํ วต เม;
 โยหิ เอวรูปะหิ สหฺมจารีหิ สหฺม วิหราตี. ตลฺลํ มยฺหิ ภันเต
 อิมะสุ อายัสมันเตสุ เมตตํ กายกัมมํ ปัจจุပ္ปจฺจิตํ อาวิ เจว รโห
 จ, เมตตํ วจกัมมํ, เมตตํ มโนกัมมํ ปัจจุပ္ปจฺจิตํ อาวิ เจว รโห
 จ. ตลฺลํ มยฺหิ ภันเต เอวํ โหติ “ยณฺณุนาหิ สกํ จิตตํ นิกฺขิปิตฺวา
 อิมะสุ เยว อายัสมันตานํ จิตตลฺลํ วเสน วตฺเตยยันติ. โส โข
 อหิ ภันเต สกํ จิตตํ นิกฺขิปิตฺวา อิมะสุ เยว อายัสมันตานํ จิตตลฺลํ
 วเสน วตฺตานิ. นานา हि โข โน ภันเต กายา, เอกังจํ ปน
 มัลลเภา จิตตณฺติ. อายัสมาปิ โข นันทิโย อายัสมาปิ โข กัมพิโล
 ภควันตํ เอตทโวจ “มยฺหิปิ โข ภันเต เอวํ โหติ “ลาภา วต
 เม, สุตฺตํ วต เม; โยหิ เอวรูปะหิ สหฺมจารีหิ สหฺม วิหราตี.
 ตลฺลํ มยฺหิ ภันเต อิมะสุ อายัสมันเตสุ เมตตํ กายกัมมํ ปัจจุပ္ปจฺจิตํ

อาวิ เจว รโห จ, เมตต์ วิจักมัม, เมตต์ มโนกัมม บัจจุญฺจิ
 อาวิ เจว รโห จ. ตัสส มัยหิ ภันเต เอว โหติ “ยัณฺณนาหิ
 สก จิตตํ นิกขิปิตฺวา อิมลฺลเยว ธายัสสํนํดานํ จิตตัสส วเสน
 วัตตฺเตยฺยํนติ. โส โข อหิ ภันเต สก จิตตํ นิกขิปิตฺวา อิมลฺลเยว
 ธายัสสํนํदानํ จิตตัสส วเสน วัตตฺตานิ. นานา หิ โข โน
 ภันเต กายา, เอกํว จ ปน มลฺลเยว จิตตํนติ. เอว โข มย
 ภันเต สมคฺคา สัมโมทมานา อวิทมานา ซีโรทีกุตา อลฺลภมัลลภ
 บียจฺจุหิ สัมบัลลันตา วิหรามติ. “กัจจิ ปน โว อนนฺรุตฺตา
 อปัปฺมัตตา อาตาปโน ปหิตตฺตา วิหราติ. “ตคฺช มย ภันเต
 อปัปฺมัตตา อาตาปโน ปหิตตฺตา วิหรามติ. “ยถากถํ ปน ตุมฺเห
 อนนฺรุตฺตา อปัปฺมัตตา อาตาปโน ปหิตตฺตา วิหราติ. “อิธ ภันเต
 อัมหากํ โย ปจฺมํ คามโต บัณฺฑาย ปฏิกกมติ, โส อาสณิ
 มัลลภาเปติ ปาโททกํ ปาทบิจํ ปาทกถลิกํ อุนนิกขิปติ อวักการปาดิ
 โธวิตฺวา อุนฺนิจาเปติ ปานีเย ปริโภชนีเย อุนฺนิจาเปติ. โย บัจฉา
 คามโต บัณฺฑาย ปฏิกกมติ, สเจ โหติ ภูตฺตาวเสโส, สเจ อากังขติ,
 ภูตฺตติ; โน เจ อากังขติ, อปัปฺหริเต वा ฉत्थเตติ อปัปฺภาณเก
 वा อุตฺเท โอบาลาเปติ; โส อาสณิ อุตฺตรติ ปาโททกํ ปาทบิจํ
 ปาทกถลิกํ ปฏิสาเมติ อวักการปาดิ โธวิตฺวา ปฏิสาเมติ ปานีเย
 ปริโภชนีเย ปฏิสาเมติ ภูตฺตคคํ สัมมชฺชติ. โย บัลลติ ปานีเยชฺชวํ वा
 ปริโภชนีเยชฺชวํ वा วัจจชฺชวํ वा วิตตํ ตฺวจฺฉ, โส อุนฺนิจาเปติ; สจฺจัสส โหติ
 อวิลยฺหิ, หิตฺตวิกาเรน ทฺติยํ อามันเตตฺวา หิตฺตวิลยเกณ อุนฺนิจาเปม,

น เติรว มย ภันเต ตัปป์จัจจา วาจิ ภันทาม. บัณฺหาติกั โข
 ปน มย ภันเต สัพฺพรัตติยา ธัมมียา กถาย สันนีสัททาม. เอว
 โข มย ภันเต อัมปมัตตา อาตานิ ปหิตัตตา วิหรามติ.
 อตโฆ ภควา อายัสมันตัจจ อนุรุทธ อายัสมันตัจจ นันฺทีย
 อายัสมันตัจจ ภิมฺพิล ธัมมียา กถาย สันทิสเสตฺวา สมาทเปตฺวา
 สมุตเตเชตฺวา สัมปหเสตฺวา อญฺจายาสนา, เยน ปาโรลเยยํ, เตน
 จาริกํ บั๊กคามิ; อนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน, เยน ปาโรลเยยํ, ตทวสิ.
 ตัตถ สุกํ ภควา ปาโรลเยยเก วิหริติ รักขิตวนสสันฺเท ภัทฺทสาละมุเล.

อตโฆ ภควาโต รโหคตัสส ปฏิสลลันสส เอว เจตโส ปรีวตักโก
 อุตฺปาติ "อหิ โข ปุฬฺเพ อากินฺโน น ฆาตุ วิหาสิ เตหิ โก
 สัมพิเกหิ ภิกฺขุหิ ภัณฺทนาการเกหิ กลหการเกหิ วิวาทการเกหิ
 ภาสฺสการเกหิ สัมเม อธิกรณการเกหิ. โสมีหิ เอตฺรหิ เอโก อหุตฺติโย
 สุกํ ฆาตุ วิหรามิ อลฺลวเตรว เตหิ โสสัมพิเกหิ ภิกฺขุหิ
 ภัณฺทนาการเกหิ กลหการเกหิ วิวาทการเกหิ ภาสฺสการเกหิ สัมเม
 อธิกรณการเกหิติ. อลฺลวตโรปิ โข หัตถินาโค อากินฺโน วิหริติ
 หัตถิ หัตถินิ หัตถิกลเกหิ. หัตถิจฺฉาเปหิ, "ฉินฺนัคคานิ เจ
 ดินานิ ขาทติ, โสภักโคภักคัจจัสส สาขางคฺ ขาทันติ, อาวิลานิ จ
 ปานียานิ บิวดิ, โสคาหัจจัสส" โสติณฺณสส หัตถินโย กาย
 อุนนิวสสันติโย คัจฉันติ. อตโฆ ตัสส หัตถินาคัสส เอตทโหสิ
 "อหิ โข อากินฺโน วิหรามิ หัตถิ หัตถินิ หัตถิกลเกหิ

ยุ. • หัตถิกพิเกหิ • หัตถิจฉาเปเกหิ. • โสคาหัจจัสส,

หัตถิฉาเปหิ, ฉินันคคานิ เจว ตินานิ ขาทามิ, โอภักโคภักคคัจ
 เม สาขากังค ขาห็นติ, อาวลานิ จ ปานีนานิ ปวามิ, โอคาหัจจ
 เม โอติณณัสส หัตถินิโย กายํ อุนนิขลันติโย คัจฉนติ. ยันนุนาหิ
 เอโกว คณัสมา วุปักฏโง วิหเรยยันติ. ออโข โส หัตถินาโค ยุธา
 อภักกัมม, เยน ปาริเลยยกิ รักขิตวนลันโท รักขิตสาละมูล เยน
 ภควา, เตนุปลังกมิ; อุนปลังกมิตวา โสณทาย ภควโต ปานีเย
 ปริโกชนีเย อุนภูจจาเปติ อปหริตคัจ กโรติ. ออโข ตัสส หัตถินาคัสส
 เอตทโทสิ “อหิ โข ปุฬเพ อากินโน น ผาสสุ วิหาสสิ หัตถิ
 หัตถินิหิ หัตถิกลเกหิ หัตถิฉาเปหิ, ฉินันคคานิ เจว ตินานิ
 ขาหิ, โอภักโคภักคคัจ เม สาขากังค ขาหิสสุ, อาวลานิ จ ปานีนานิ
 อปายี, โอคาหัจจ เม โอติณณัสส หัตถินิโย กายํ อุนนิขลันติโย
 อคัมส. โสมีหิ เอตทหิ เอโก อหุติโย สุกโข ผาสสุ วิหามิ อัจฉนเตว
 หัตถิหิ หัตถินิหิ หัตถิกลเกหิ หัตถิฉาเปหิติ. ออโข ภควา อัตตโน จ
 ปวิเวก วิหิตวา ตัสส จ หัตถินาคัสส เจตสา เจโตปวิวัตกัมมฉนาย
 ตาย เวสาย อิม อุตานํ อุตานสิ

“เอต นาคัสส นาคเณ อีสาทันตัสส หัตถิโน

สเมติ จิตต จิตเตน, ยเทโก รมติ วเนติ.

ออโข ภควา ปาริเลยยกเ ยถาภินันติ วิหริตวา, เยน สāvaddi,
 เตน จาริกิ บักกามิ; อุนพุฬเพน จาริกิ จรมาโน, เยน สāvaddi, ตทวสิ.
 ตัตติ สุกโข ภควา สāvaddi วิหริติ เขตวานเ อนาถบิณชิทิกัสส อารามเ.

อชโข โกธัมพิทานํ อูปาสทานํ เขตตโหสิ “อิม โช อัยยา
 โกธัมพิทา ภิกขุ ทฬโณ อัมหากิ อนัตถัสส การกา, อิมหิ
 อุตฺพาไฟิ ภควา บั๊กันโต. หันต มย อัยเย โกธัมพิเก ภิกขุ
 เนว อภิวาเทยยาม น บัจจุเจยยาม น อัมชลิกัมมิ สามิจิกัมมิ
 กรเยยาม น ลักกรเยยาม น ครุกรเยยาม น มาเนยยาม น
 ปุเชยยาม อูปคตานิ ปิ บัณฺทกํ น ทชฺชเยยาม. เอว อิม อัมเหหิ
 อลักริยมานา อครุกริยมานา อมานิยมานา อปุชียมานา อลักรการปคตา
 บั๊กมิสสันติ वा विष्मिसँसँति वा भक्वँतं वा पसात्तँसँतँติ.

อชโข โกธัมพิทา อูปาสกา โกธัมพิเก ภิกขุ เนว อภิวาเทสุ น
 บัจจุเจสุ น อัมชลิกัมมิ สามิจิกัมมิ อกฺสุ น ลักกริสุ น
 ครุกริสุ น มาเนสุ น ปุเชสุ อูปคตานิ ปิ บัณฺทกํ น อทฺสุ.

อชโข โกธัมพิทา ภิกขุ โกธัมพิเกหิ อูปาสเกหิ อลักริยมานา
 อครุกริยมานา อมานิยมานา อปุชียมานา อลักรการปคตา เอวมาทฺสุ
 “หันต มย อวฺโส สวตฺถิ คันตฺวา ภควโต สันติเก อิม
 อภิรณํ รูปฺตเมยยามาติ. อชโข โกธัมพิทา ภิกขุ เสนาสนํ
 ลัสาเมตฺวา บัตตจิวรมาทาย, येन सवत्थि, तेनपसङ्गमिदु.

อชฺโหสิ โช อายัสฺมา สวริปฺโต “เต กิร โกธัมพิทา ภิกขุ
 ภันฺทนาการกา กลหการกา วิวาทการกา ภัสสการกา ลัมเ อภิรณการกา
 สวตฺถิ อาคัจันตฺติ. อชโข อายัสฺมา สวริปฺโต, येन भक्वा,
 तेनपसङ्गมิ; उपसङ्गमित्वा भक्वँतं अभिवातेत्वा เอภมันฺตํ นิสีทิ;

เอกมัตตํ นิสินโน โข อายัสมา สาริปุตโต ภควันตํ เขตทโวจ
 “เต กิร ภันเต โกสัสม์พิภา ภิกขุ ภันทนาการกา กลหการกา
 วิวาทการกา ภัสสการกา สัมเม อธิกรณการกา สารัตถิ อากัจฉันติ.
 กถาหิ ภันเต เตสุ ภิกขุสุ ปฏิบัตฺตขามิ” “เตเน หิ ตวํ สาริปุตต
 ยถา ธัมโม ตถา ปตฺติจฺหาตีติ. “กถาหิ ภันเต ขาเนยฺย ธัมมํ วา
 อธัมมํ วาติ. “อวัจฺจารสฺหิ โข สาริปุตต วัตฺถุหิ ธัมมมฺวาที
 ขานิตฺตํโพ: อธิ สาริปุตต ภิกขุ ธัมมํ “ธัมโมติ ที่เปติ, ธัมม
 “ธัมโมติ ที่เปติ; อวินยํ “วินโยติ ที่เปติ, วินยํ “อวินโยติ
 ที่เปติ; อภาสิตํ อลปิตํ ตถาคเตเน “ภาสิตํ อลปิตํ ตถาคเตนาติ
 ที่เปติ, ภาสิตํ อลปิตํ ตถาคเตเน “อภาสิตํ อลปิตํ ตถาคเตนาติ
 ที่เปติ; อนาจิณฺณํ ตถาคเตเน “อจิณฺณํ ตถาคเตนาติ ที่เปติ,
 อจิณฺณํ ตถาคเตเน “อนาจิณฺณํ ตถาคเตนาติ ที่เปติ; อปฺปัลลวตฺตํ
 ตถาคเตเน “ปัลลวตฺตํ ตถาคเตนาติ ที่เปติ, ปัลลวตฺตํ ตถาคเตเน
 “อปฺปัลลวตฺตํ ตถาคเตนาติ ที่เปติ; อนาปัตตํ “อาปัตตํตี ที่เปติ,
 อาปัตตํ “อนาปัตตํตี ที่เปติ; ลหุกํ อาปัตตํ “ครุภา อาปัตตํตี
 ที่เปติ, ครุกํ อาปัตตํ “ลหุกา อาปัตตํตี ที่เปติ; สวาเสสํ อาปัตตํ
 “อนวเสสํ อาปัตตํตี ที่เปติ. อนวเสสํ อาปัตตํ “สวาเสสํ
 อาปัตตํตี ที่เปติ; อทฺฐจฺจุลลํ อาปัตตํ “อทฺฐจฺจุลลํ อาปัตตํตี ที่เปติ,
 อทฺฐจฺจุลลํ อาปัตตํ “อทฺฐจฺจุลลํ อาปัตตํตี ที่เปติ. อิมะหิ โข สาริปุตต
 อวัจฺจารสฺหิ วัตฺถุหิ ธัมมมฺวาที ขานิตฺตํโพ: อวัจฺจารสฺหิ จ โข สาริปุตต
 วัตฺถุหิ ธัมมมฺวาที ขานิตฺตํโพ: อธิ สาริปุตต ภิกขุ ธัมมํ “ธัมโมติ

ที่เปติ, ธัมม “ธัมโมติ ที่เปติ; อวินย “อวินโยติ ที่เปติ, วินย
 “วินโยติ ที่เปติ; อภาสิตํ ชลปัตตํ ตถาคเตน “อภาสิตํ ชลปัตตํ
 ตถาคเตนาติ ที่เปติ, ภาสิตํ ลปัตตํ ตถาคเตน “ภาสิตํ ลปัตตํ
 ตถาคเตนาติ ที่เปติ; อนาจิณฺณํ ตถาคเตน “อนาจิณฺณํ ตถาคเตนาติ
 ที่เปติ, อาจิณฺณํ ตถาคเตน “อาจิณฺณํ ตถาคเตนาติ ที่เปติ;
 อัมมัตตํ ตถาคเตน “อัมมัตตํ ตถาคเตนาติ ที่เปติ,
 มัมมัตตํ ตถาคเตน “มัมมัตตํ ตถาคเตนาติ ที่เปติ; อนามัตตํ
 “อนามัตตํ ที่เปติ, อามัตตํ “อามัตตํ ที่เปติ; ลหุกํ อามัตตํ
 “ลหุกา อามัตตํ ที่เปติ, ครุกํ อามัตตํ “ครุกา อามัตตํ
 ที่เปติ; สวเสถํ อามัตตํ “สวเสถา อามัตตํ ที่เปติ, อนวเสถํ
 อามัตตํ “อนวเสถา อามัตตํ ที่เปติ; ทฏฺฐจฺจุลลํ อามัตตํ “ทฏฺฐจฺจุลลา
 อามัตตํ ที่เปติ, อทฏฺฐจฺจุลลํ อามัตตํ “อทฏฺฐจฺจุลลา อามัตตํ ที่เปติ.
 อิมเหิ โข สาริปุตฺต อัญฺจารสสิ วัตถุหิ ธัมมวาที ขานิตัพโพติ.

อัสสโลสิ โข อายัสฺมา มหาโมคคัลลาโน, ะเปฯ อัสสโลสิ โข
 อายัสฺมา มหากัลลโป, อัสสโลสิ โข อายัสฺมา มหากัจจาโน, อัสสโลสิ
 โข อายัสฺมา มหาโกฏฺฐจิโต, อัสสโลสิ โข อายัสฺมา มหากัมมโน,
 อัสสโลสิ โข อายัสฺมา มหาจุนฺโท, อัสสโลสิ โข อายัสฺมา อนนฺนโร,
 อัสสโลสิ โข อายัสฺมา เรวโต, อัสสโลสิ โข อายัสฺมา อปฺปาลิ, อัสสโลสิ
 โข อายัสฺมา อานนฺโท, อัสสโลสิ โข อายัสฺมา ราหุโล “เต กิร
 โกถัมพิกา ภิกขุ ภิกขุณฺณการกา กถการกา วิวาทการกา ภัสสการกา
 สฺสเม อธิกรณการกา สววัตถิ อากัจฉนฺตติ, อถ โข อายัสฺมา ราหุโล,

เยน ภควา, เตนุปลังกมิ; อุปลังกมิตวา ภควันตํ อภิวาเทตฺวา
 เขมณฺตํ นิสฺสํ; เขมณฺตํ นิสฺสํโน โข อายัสฺมา ราชุโล ภควันตํ
 เขตฺตโวจ “เต กิร ภันเต โกธัมพิกา ภิกฺขุ ภันชนการกา กลหการกา
 วิวาทการกา ภัสสการกา สฺสเม อธิกรณการกา สวาวตฺถิ ชาคฺขันนฺติ.
 กถาหิ ภันเต เตสุ ภิกฺขุสุ ปฏิบชฺชามิตี. “เตน หิ ตฺวํ ราชุ
 ลกา ธมฺโม ตถา ปตฺติจฺหาตี. “กถาหิ ภันเต ชานะยฺย ธมฺมํ วา
 อธมฺมํ วาติ. “อฺภฺจฺจารสฺส หิ โข ราชุล วตฺถุหิ อธมฺมวาที ชานิตฺัพพะ
 ฆเปยฺ อิมะหิ โข ราชุล อฺภฺจฺจารสฺส วตฺถุหิ อธมฺมวาที ชานิตฺัพพะ.
 อฺภฺจฺจารสฺส จ โข ราชุล วตฺถุหิ ธมฺมวาที ชานิตฺัพพะ ฆเปยฺ อิมะหิ โข
 ราชุล อฺภฺจฺจารสฺส วตฺถุหิ ธมฺมวาที ชานิตฺัพพะโต.

อัสสโลสิ โข มหาปชาปตี โคตมึ “เต กิร โกธัมพิกา ภิกฺขุ
 ภันชนการกา กลหการกา วิวาทการกา ภัสสการกา สฺสเม อธิกรณการกา
 สวาวตฺถิ คฺขันนฺตํ. อถ โข มหาปชาปตี โคตมึ, เยน ภควา,
 เตนุปลังกมิ; อุปลังกมิตวา ภควันตํ อภิวาเทตฺวา เขมณฺตํ อฺภฺจฺจาสิ;
 เขมณฺตํ จิตฺา โข มหาปชาปตี โคตมึ, ภควันตํ เขตฺตโวจ
 “เต กิร ภันเต โกธัมพิกา ภิกฺขุ ภันชนการกา กลหการกา
 วิวาทการกา ภัสสการกา สฺสเม อธิกรณการกา สวาวตฺถิ ชาคฺขันนฺติ.
 กถาหิ ภันเต เตสุ ภิกฺขุสุ ปฏิบชฺชามิตี. “เตน หิ ตฺวํ โคตมึ
 อุกยตฺถ ธมฺมํ สฺสณ, อุกยตฺถ ธมฺมํ สุตฺวา, เย ตตฺถ ภิกฺขุ
 ธมฺมวาทีโน, เตสํ ทิฏฺฐิจิณฺจ ขันตีณฺจ รุจิณฺจ อาทายณฺจ โรเจหิ, ยํ จ

ภิกขุ ภิกขุณีสังฆา ภิกขุสงฆโต บัณฑิตสัตถุ, สัตถุสันตัมมวาทีโธ
 บัณฑิตสัตถุสันตัมมวาที.

อัสสสิ โข อนาถบิณฑิก คหปติ “เต กิร โกสัมพิกา ภิกขุ
 ภิกขุณการกา กลหการกา วิวาทการกา ภักขการกา สังฆ อธิกรณการกา
 สāvaddi ācārināti. อตโธ อนาถบิณฑิก คหปติ, เยน ภควา,
 เตนุปลังกมิ; อุปลังกมิตวา ภควันตัม อภิวาเทตวา เอกมณตัม นิสสิท;
 เอกมณตัม นิสสินโน โข อนาถบิณฑิก คหปติ ภควันตัม เอตทโวจ
 “เต กิร ภันเต โกสัมพิกา ภิกขุ ภิกขุณการกา กลหการกา
 วิวาทการกา ภักขการกา สังฆ อธิกรณการกา สāvaddi ācārināti.
 กถาหิ ภันเต เตสุ ภิกขุสุ ปฏิบิขขามิ. “เตน हि त्वं कहपति
 उग्रयत्तं तानं तेहि, उग्रयत्तं तानं तत्त्वा उग्रयत्तं अम्मं सुณ,
 उग्रयत्तं अम्मं सुत्ता, ये दत्तं भिक्षु अम्मवाทีโน, तेषां भिक्षुजिण
 चन्दिवं रुजिणं आहायं च रोเจहि. อัสสสิ โข วิสาखा มิคरมาตา
 “เต กิร โกสัมพิกา ภิกขุ ภิกขุณการกา กลหการกา วิวาทการกา
 ภักขการกา สังฆ อธิกรณการกา สāvaddi ācārināti. อตโธ
 วิสาखा มิคरมาตา, เยน ภควา, เตนุปลังกมิ; อุปลังกมิตวา ภควันตัม
 อภิวาเทตวา เอกมณตัม นิสสิท; เอกมณตัม นิสสินโน โข วิสาखा มิคरมาตา
 ภควันตัม เอตทโวจ “เต กิร ภันเต โกสัมพิกา ภิกขุ ภิกขุณการกา
 กลหการกา วิวาทการกา ภักขการกา สังฆ อธิกรณการกา สāvaddi
 ācārināti. กถาหิ ภันเต เตสุ ภิกขุสุ ปฏิบิขขามิ. “เตน हि
 त्वं विसाखे उग्रयत्तं तानं तेहि, उग्रयत्तं तानं तत्त्वा उग्रयत्तं

ธัมม สุน, อุกยัตถ ธัมม สุตวา, เย ตัตถ ภิกขุ ธัมมวาทีโน, เตสํ
ทิกฺขิจฺฉัง ชนฺติจฺฉัง รุจิฉัง อาทายฉัง โรเจหิตี.

อลโซ โกสุมพิทา ภิกขุ อนุปฺพุทฺเธน, เยน สวํตฺถิ, ตทาสฺวสุ.
อลโซ อายสฺมา สาริปฺตโต, เยน ภควา, เตนฺอุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา
ภควันตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนันตํ นิสฺสีทิ; เอกมฺนันตํ นิสฺสินโน โข
อายสฺมา สาริปฺตโต ภควันตํ เอตทโวจ “เต ภิก ขันเต โกสุมพิทา
ภิกขุ ภันชเนนการกา กลหการกา วิวาทการกา ภัสสการกา สัมเป
ชกัรณการกา สวํตฺถิ อนุปฺปัตตา. กถํ นุ โข ภันเต เตสุ
ภิกขุสุ เสนาสนํ ปฏิบฺชชิตฺัพพนฺติ. “เตน हि ตยา สาริปฺตโต
ววิตฺตํ เสนาสนํ ทาตฺัพพนฺติ. “สเจ ปน ภันเต ววิตฺตํ น โหติ,
ภถํ ปฏิบฺชชิตฺัพพนฺติ. “เตน हि สาริปฺตโต ววิตฺตํ กถวํ
ทาตฺัพพ. น เตววาทํ สาริปฺตโต เกนจิ ปริยาเยน “วุฑฺฒตรัสส
ภิกขุโน เสนาสนํ ปฏิพาหิตฺัพพนฺติ วทามิ. โย ปฏิพาหเยย,
อาบัตติ ทุกฺกภูตฺสชาติ. “อามิสฺส ปน ภันเต กถํ ปฏิบฺชชิตฺัพพนฺติ.
“อามิสฺส โข สาริปฺตโต สัพเพสํ สมกํ ภาเชตฺัพพนฺติ.

อลโซ ตัสส อุกฺกขิตตกตัสส ภิกขุโน ธัมมํวํจ วินยํวํจ
บัจจเวกฺขนตัสส เอตทโหสิ “อาบัตติ เอสา, เนสา อนาบัตติ;
อาบํโนมฺหิ, นมฺหิ อนาบํโน; อุกฺกขิตโตมฺหิ, นมฺหิ อนุกฺกขิตโต;
ธัมมิกเนมฺหิ กัมเมเน อุกฺกขิตโต อุกุเปเน จานารเหนาติ. ออลโซ
โส อุกฺกขิตตโก ภิกขุ, เยน อุกฺกขิตตานวุตฺตกา ภิกขุ, เตนฺอุปสงฺกมิ;

อุปลังกมัตถวา อุกฺขิตตานวุตฺตเก ภิกฺขุ เขตฺตโวจ “อาบัตฺติ เอลา
 อาวุโส, เนลา อนาบัตฺติ; อาบั้นโนมฺหิ, นัมหิ อนาบั้นโน; อุกฺขิตโตมฺหิ,
 นัมหิ อุกฺขิตโต; ธัมมิเกนัมหิ กัมเมน อุกฺขิตโต อุกุเปเน จานารเณ.
 เอต มํ อายัสฺมึนฺโต โอลาเรถาติ. อตฺโข เต อุกฺขิตตานวุตฺตกา ภิกฺขุ ตํ
 อุกฺขิตตํ ภิกฺขุ อาทาย, เยน ภควา, เตนุปลังกมฺสฺ; อุปลังกมัตถวา
 ภควันตํ อภิราเทตฺวา เอกมฺนัต นิสฺสึทฺสฺ; เอกมฺนัต นิสฺสินฺนา โข เต
 ภิกฺขุ ภควันตํ เขตฺตโวจ “อโย ภันเต อุกฺขิตตโก ภิกฺขุ เอวมาห
 “อาบัตฺติ เอลา อาวุโส, เนลา อนาบัตฺติ; อาบั้นโนมฺหิ, นัมหิ
 อนาบั้นโน; อุกฺขิตโตมฺหิ, นัมหิ อุกฺขิตโต; ธัมมิเกนัมหิ กัมเมน
 อุกฺขิตโต อุกุเปเน จานารเณ. เอต มํ อายัสฺมึนฺโต โอลาเรถาติ.
 กถํ นุ โข ภันเต ปฏิปชฺชิตฺตพฺพนติ. “อาบัตฺติ เอลา ภิกฺขเว, เนลา
 อนาบัตฺติ; อาบั้นโน เอลอ ภิกฺขุ, เนลอ ภิกฺขุ อนาบั้นโน; อุกฺขิตโต
 เอลอ ภิกฺขุ, เนลอ ภิกฺขุ อุกฺขิตโต; ธัมมิเกน กัมเมน อุกฺขิตโต
 อุกุเปเน จานารเณ. ยโต จ โข โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ อาบั้นโน จ
 อุกฺขิตโต จ บัลลติ จ, เตเน หิ ภิกฺขเว ตํ ภิกฺขุ โอลาเรถาติ. อตฺโข
 เต อุกฺขิตตานวุตฺตกา ภิกฺขุ ตํ อุกฺขิตตํ ภิกฺขุ โอลาเรตฺวา, เยน
 อุกฺเขปกา ภิกฺขุ, เตนุปลังกมฺสฺ; อุปลังกมัตถวา อุกฺเขปเก ภิกฺขุ
 เขตฺตโวจ “ยัสฺมิ อาวุโส วิตฺถุสฺมิ อโหสิ สัมมัสส ภันทเน กถโ
 วิคฺคโห วิวาโท สัมภเวโท สัมภวาชิ สัมภวตฺถานํ สัมภานาภรณํ, โส
 เอลอ ภิกฺขุ อาบั้นโน จ อุกฺขิตโต จ บัลลติ จ โอลาวิโต จ.
 ทันฺท มยฺ อาวุโส ตัสส วิตฺถุสส วุปลมาย สัมภามัคคิ กโรมาติ.

อุทไซ เต อุทไซเปกา ภิกขุ, เยน ภควา, เตนุปสังกมิตฺตุ;
 อุปสังกมิตฺวา ภควันตํ อภิราเทตฺวา เอกมันตํ นิสิตฺตุ; เอกมันตํ
 นิสินฺนา โข เต อุทไซเปกา ภิกขุ ภควันตํ เอตทโวจุ “เต ภันเต
 อุทฺธิตฺตานุวัตตกา ภิกขุ เขมาหตุ “ยัสฺมิ อวฺโส วัตถุสฺมิ อโหสิ
 สัมมัสส ภณฺฑนํ กลโห วิคฺคโห วิวาโท สัมเภโท สัมราชา สัมววัตถานํ
 สัมมานากรณํ, โส เอโส ภิกขุ อามันโน จ อุทฺธิตโต จ บัลลิส
 จ โสลาวิโต จ. หันท มยฺ อวฺโส ตัสส วัตถุสส วุปลมาย
 สัมสามัคคิ กโรมาติ. กถํ นุ โข ภันเต ปฏิบิฑฺฒิตฺถพนฺติ. “ยโต
 จ โข โส ภิกขเว ภิกขุ อามันโน จ อุทฺธิตโต จ บัลลิส จ
 โสลาวิโต จ, เตน หิ ภิกขเว สัมโม ตัสส วัตถุสส วุปลมาย
 สัมสามัคคิ กโรตุ. เอวํจ ปน ภิกขเว กาดัพพา. สัพเพทเว เอกัณฺ
 สันนํปิตตัพพํ คิลานเห จ อคิลานเห จ, น เกหิจิ ฉนฺโท ทาทัพพะ.
 สันนํปิตตฺวา พยัตเตน ภิกขุณา ปฏิพเลน สัมโม ณาเปตัพพะ
 “สุณฺนาตุ เม ภันเต สัมโม: ยัสฺมิ วัตถุสฺมิ อโหสิ สัมมัสส ภณฺฑนํ
 กลโห วิคฺคโห วิวาโท สัมเภโท สัมราชา สัมววัตถานํ สัมมานากรณํ,
 โส เอโส ภิกขุ อามันโน จ อุทฺธิตโต จ บัลลิส จ โสลาวิโต จ. ยทิ
 สัมมัสส บัตตกัลลํ, สัมโม ตัสส วัตถุสส วุปลมาย สัมสามัคคิ กรณีย.
 เอสา ญตฺติ. สุณฺนาตุ เม ภันเต สัมโม: ยัสฺมิ วัตถุสฺมิ อโหสิ
 สัมมัสส ภณฺฑนํ กลโห วิคฺคโห วิวาโท สัมเภโท สัมราชา สัมววัตถานํ
 สัมมานากรณํ, โส เอโส ภิกขุ อามันโน จ อุทฺธิตโต จ บัลลิส
 จ โสลาวิโต จ. สัมโม ตัสส วัตถุสส วุปลมาย สัมสามัคคิ กโรติ.

ยัสสียัสสมโต ขมติ ตัสส วัตถุสส วุปลมาย สัมสามัคคิยา
 กรณ, โส ตุนหัสส; ยัสส นกขมติ, โส ภาเสยฺย. กตา สัมเขน
 ตัสส วัตถุสส วุปลมาย สัมสามัคคิ, นีหโต สัมเภโท, นีหตา
 สัมราชา, นีหต สัมววัตถาน, นีหต สัมมานาकरण. ขมติ สัมยัสส,
 ตัสมา ตุนห. เอเวเมตฺถ ธารายามิตี. ดาวเทว อุโปสโก กาดัพพะ,
 ปาติโมกข์ อุกทิสิตัพพนติ.

อชโข อายัสมา อุปาลิ, เยน ภควา, เตนุปลังกมิ; อุปลังกมิตฺวา
 ภควันตํ อภิวาเทตฺวา เอกมันตํ นิสิตฺถิ; เอกมันตํ นิสินฺโน โข
 อายัสมา อุปาลิ ภควันตํ เขตทโวจ “ยัสมิ ภันเต วัตถุสมิ โหติ
 สัมยัสส ภันทณํ กลโห วิคคโห วิวาโท สัมเภโท สัมราชา สัมววัตถานํ
 สัมมานาकरण, สโย ตํ วัตถุํ อวินิจฺฉินิตฺวา อมฺลา มุลํ คันตฺวา
 สัมสามัคคิ กโรติ. ธัมมิกา นุ โข สว ภันเต สัมสามัคคิติ “ยัสมิ
 อุปาลิ วัตถุสมิ โหติ สัมยัสส ภันทณํ กลโห วิคคโห วิวาโท
 สัมเภโท สัมราชา สัมววัตถานํ สัมมานาकरण, สโย ตํ วัตถุํ
 อวินิจฺฉินิตฺวา อมฺลา มุลํ คันตฺวา สัมสามัคคิ กโรติ. อธัมมิกา
 สว อุปาลิ สัมสามัคคิติ. “ยัสมิ ปน ภันเต วัตถุสมิ โหติ สัมยัสส
 ภันทณํ กลโห วิคคโห วิวาโท สัมเภโท สัมราชา สัมววัตถานํ
 สัมมานาकरण, สโย ตํ วัตถุํ อวินิจฺฉินิตฺวา อมฺลา มุลํ คันตฺวา
 สัมสามัคคิ กโรติ. ธัมมิกา นุ โข สว ภันเต สัมสามัคคิติ.

• ส. ย. กตา สัมเขน ตัสส วัตถุสส วุปลมาย สัมสามัคคิ, นีหตา
 สัมราชา, นีหโต สัมเภโท.

“ยัสมี อูปาลิ วัตถุสมี ไหติ ลัมบัสส ภณฺฑนํ กลโห วิคฺคโห วิวาโท
 ลัมเบโท ลัมบราชิ ลัมบวตฺถานํ ลัมบนานาภณฺณํ, ลัมโฆ ตํ วตฺถุ
 วินิจฺฉินฺตีวา มุลา มุลํ คณฺตีวา ลัมลัมบคฺคํ กโรติ. ธัมมิกา สา
 อูปาลิ ลัมลัมบคฺคํติ. “กติ นุ โข ภณฺเต ลัมลัมบคฺคํติโยติ. “เทว
 อูปาลิ ลัมลัมบคฺคํติโย: อตฺถิ อูปาลิ ลัมลัมบคฺคํ อตฺถาเปตา
 พยฺยชฺชนฺเปตา, อตฺถิ อูปาลิ ลัมลัมบคฺคํ อตฺถุเปตา จ พยฺยชฺชนฺเปตา จ.
 กตมา จ อูปาลิ ลัมลัมบคฺคํ อตฺถาเปตา พยฺยชฺชนฺเปตา? ยัสมี
 อูปาลิ วัตถุสมี ไหติ ลัมบัสส ภณฺฑนํ กลโห วิคฺคโห วิวาโท
 ลัมเบโท ลัมบราชิ ลัมบวตฺถานํ ลัมบนานาภณฺณํ, ลัมโฆ ตํ วตฺถุ
 อวินิจฺฉินฺตีวา อมฺมุลา มุลํ คณฺตีวา ลัมลัมบคฺคํ กโรติ. อยํ วุจฺจติ
 อูปาลิ ลัมลัมบคฺคํ อตฺถาเปตา พยฺยชฺชนฺเปตา. กตมา จ อูปาลิ
 ลัมลัมบคฺคํ อตฺถุเปตา จ พยฺยชฺชนฺเปตา จ ? ยัสมี อูปาลิ วัตถุสมี
 ไหติ ลัมบัสส ภณฺฑนํ กลโห วิคฺคโห. วิวาโท ลัมเบโท ลัมบราชิ
 ลัมบวตฺถานํ ลัมบนานาภณฺณํ, ลัมโฆ ตํ วตฺถุ วินิจฺฉินฺตีวา มุลา มุลํ
 คณฺตีวา ลัมลัมบคฺคํ กโรติ. อยํ วุจฺจติ อูปาลิ ลัมลัมบคฺคํ อตฺถุเปตา จ
 พยฺยชฺชนฺเปตา จ. อีมา โข อูปาลิ เทว ลัมลัมบคฺคํติโยติ. อถโข
 อายัสมา อูปาลิ อญฺ्ञายาสนา เอกํสํ อุตฺตราสังคํ กริตฺวา, เยน
 ภควา, เตนฺนิยฺยลิมฺปิณาเมตฺวา ภควันตํ คาถาย อชฺฌณภาสิ

“ลัมบัสส กิจฺเจสุ จ มนฺตนาสุ จ อตฺถเกสุ ชาเตสุ วินิจฺฉเยสุ จ
 กถัมปกาโรธ นโร มหตฺถโก ภิกฺขุ กถํ ไหติธ มคฺคคฺคหารไหติ.
 “อนานวรัชโฆ ปจฺเมเน สลโต อเวกฺขิตาจาโร สุลลุตฺตมํทริโย,

บัจจัตถิกา โนปวทนต์ รัมมโต,
 โส ตาพิโส สลวสุทฺธิยา จิโต
 นัจฉิมภติ ปริสคโต น เวตติ,
 ตเถว บัณ्हี ปริสาสุ ปุจฺฉิโต
 โส กาลาคตฺ พฺยากรณารหิ วโจ
 สคารโว วุฑฺฒตเรสุ ภิกฺขุสุ
 อลํ ปเมตุ ปคุโณ กเถตเว,
 บัจจัตถิกา เยน วชฺฉนติ นิคฺคหิ
 สกัณฺจ อาทายมยํ น วิญฺจติ
 ทูเตยฺยกัมเมสุ อลํ สมุคฺคโห
 ภรวโจ ภิกฺขุคณฺเนน เปลฺลิโต
 อาบัสฺสติ ยาวตเถสุ วตฺถุสุ
 เอเต วิภังคา อุกฺกยสฺส สาคตา,
 นิสฺสสารณํ คัจฉนติ ยานิ จาจร,
 โสสารณํ ตํวสฺสิตสฺส ชนฺตโน,
 สคารโว วุฑฺฒตเรสุ ภิกฺขุสุ
 มหาชนสฺสสฺสัดงโรธ บัณฺหิโต,

น หิสฺส ตํ โหติ วเทยฺยุ เยน น.
 วิสสารโท โหติ วิสยฺหิ ภาสติ,
 อตฺถิ น หาเปติ อนุญฺยุตฺ ภณ,
 น จาบี บัสฺสณายติ น มํกุ โหติ.
 รัณฺเชติ วิญฺญูปริสฺส วิจกฺขโณ,
 อาเจรกัมมิ จ สเถ วิสสารโท,
 บัจจัตถิกานนฺจ วิรทฺธิโกวิท,
 มหาชนโน บัณฺณาปนฺนจ คัจฉนติ,
 เวยฺยากรํ บัณฺหิมนุปรมาติก,
 สัมปัสส กิจฺเจสุ จ อาหุณฺ ยถา,
 “อหิ กโรมีติ น เตน มัลลฺลนติ,
 อาบตฺติยา โหติ ยถา จ วุญฺจติ,
 อาบตฺติวุญฺจฺจานปทสฺส โกวิท,
 นิสฺสสาริตो โหติ ยถา จ วตฺถุณา,
 เอตปิ ชานาติ วิภังคโกวิท,
 นเวสุ เถเรสุ จ มัชฌิเมสุ จ,
 โส ตาพิโส ภิกฺขุส บตฺตคฺคารโหติ.

โกสํพิกฺขณฺณกํ ทสมํ.

ตัสฺสทฺธานํ.

โกสํพิยํ ชินวโร

วิวาหาบตฺติทสฺสเน

อุกฺกขเปยฺย ยัสฺมิ ตัสฺมิ

ตัสฺส ยาบตฺติ เทสเย

โกสัมพิกษณิก.

๑๑๖

อันโต สีมาย ตัตถเว	พาลกัณเฑาะว์ วสทา
ปาริเลชียา จ สวตถิ	สวปุตโต จ โกลิโต
มหากัสสปกัจจนาโน	โกฏฐิจิโต กัมมัตถเนน จ
มหาจุณโธ จ อนนุรุโธ	เวโรโต อุลลิสสโธ
อานันโธ ราชุโล เจว	โคตมมณเฑาะว์นิทโก
วิสาขา มิตตมาตา จ	
เสนาสน วิวัตถิ	อามิส สัมภักชี จ
น เกหิ ฉนโธ ทาตัพพะ	อุปาลิ ปริปุณนิโต
อนุปวชิชโธ สิลเนน	สัทธัมมคัมภีร์ ชินสาสนเนติ.

มทวคโค สมัตโต.

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

BL
1411
T8
1893
v.5

Tripitaka
[Tipitaka]

